

NEMZETI KÖZSZOLGÁLATI EGYETEM
Hadtudományi Doktori Iskola

Felegyi Júlia:

A migrációs válság európai célországainak bevándorláspolitikája

Doktori (PhD) értekezés

Témavezető:

Dr. Kaiser Ferenc egyetemi docens

.....

Budapest, 2022

Tartalomjegyzék

- 1 Bevezetés7
 - 1.1 A tudományos probléma megfogalmazása10
 - 1.2 Elméleti keretrendszer11
 - 1.3 Az értekezés illeszkedése a kijelölt hadtudományi kutatási irányok rendszerébe12
 - 1.4 A migráció és a biztonság15
 - 1.5 Kutatási célok, hipotézis és kutatómódszertan22
 - 1.5.1 A kutatás célja22
 - 1.5.2 Hipotézisek23
 - 1.5.3 Kutatási módszerek24
 - 1.5.4 A felhasznált irodalom rövid bemutatása24
 - 1.5.5 A dolgozat felépítése27
- 2 A migráció fogalma, migrációelméletek28
- 3 A 2015-ös migrációs és menekültügyi krízist megelőző és generáló folyamatok, továbbá a legjelentősebb Európába irányuló irreguláris migrációs útvonalak áttekintése34
- 4 Görögország44
 - 4.1 A migráció történeti előzménye és törvényi szabályozása45
 - 4.2 Statisztika57
 - 4.2.1. Toloncolási adatok59
 - 4.3 A migráció biztonsági aspektusai60
 - 4.3.1 A görög migrációs hatóságok61
 - 4.4 Migrációs megállapodások61
 - 4.4.1 Az Európai Unió és Törökország együttműködése62
 - 4.5 Nemzetközi szervezetek és nem kormányzati szervezetek (NGO-k) jelenléte és tevékenysége63
 - 4.6 A lakosság migrációval kapcsolatos véleménye65
 - 4.7 Szociális juttatások66
 - 4.8 Részkövetkeztetések66
- 5 Spanyolország migrációs politikája69
 - 5.1 Történeti háttér70
 - 5.2 Statisztika82
 - 5.3 Biztonsági aspektusok85
 - 5.3.1 A folyamatok nemzeti biztonsági aspektusa86

- 5.4 NGO-k89
- 5.5 A spanyol lakosság migrációval kapcsolatos véleménye89
- 5.6 Szociális juttatások90
- 5.7 A migráció megjelenése a spanyol stratégiai dokumentumokban90
- 5.8 Részkövetkeztetések92
- 6 Olaszország96
 - 6.1 Történeti előzmények97
 - 6.1.1 A 2018-as intézkedésekről100
 - 6.1.2 A 2019-es változás101
 - 6.2 Statisztika107
 - 6.2.1 Toloncolások108
 - 6.3 Biztonsági aspektusok109
 - 6.4 Együttműködések az irreguláris migráció megfékezése érdekében112
 - 6.5 NGO-k jelenléte115
 - 6.6 Az olasz lakosság migrációval kapcsolatos véleménye115
 - 6.7 Szociális juttatások116
 - 6.8 A migráció megjelenése az olasz stratégiai dokumentumokban116
 - 6.9 Részkövetkeztetések116
- 7 Németország119
 - 7.1 Történeti előzmények119
 - 7.2 Statisztika129
 - 7.3 Biztonsági aspektusok132
 - 7.3.1 A migráció nemzeti biztonsági aspektusai134
 - 7.3.2 A BND gyakorlati tevékenysége a migrációval kapcsolatban135
 - 7.3.3 Az irreguláris migráció közös elemző és stratégiai központja (GASIM)136
 - 7.3.4 Nemzeti intézkedések az irreguláris bevándorlás és az embercsempészet ellen:137
 - 7.3.5 Nemzetközi intézkedések az irreguláris bevándorlás és az embercsempészet ellen137
 - 7.4 Migrációs megállapodások138
 - 7.5 NGO-k jelenléte138
 - 7.6 A német lakosság migrációval kapcsolatos véleménye138
 - 7.7 Szociális juttatások139
 - 7.8 A migráció megjelenése Németország stratégiai dokumentumaiban139
 - 7.9 Részkövetkeztetések140

- 8 Ausztria142
 - 8.1 Történeti háttér143
 - 8.2 Statisztika150
 - 8.3 Biztonsági aspektusok152
 - 8.4 Migrációs megállapodások155
 - 8.5 NGO-k156
 - 8.6 Az osztrák lakosság véleménye a migrációról156
 - 8.7 Szociális juttatások157
 - 8.8 A migráció megjelenítése a stratégiai dokumentumokban158
 - 8.9 Részkövetkeztetések158
- 9 Svédország161
 - 9.1 Történeti előzmények162
 - 9.1.1 Törvényi szabályozás167
 - 9.2 Statisztikai adatok169
 - 9.2.1 Toloncolások171
 - 9.3 Biztonsági aspektusok172
 - 9.3.1 A migráció és a fegyveres testületek172
 - 9.3.2 A menekültügyi eljárásról174
 - 9.3.3 Integráció176
 - 9.3.4 A svéd nemzeti biztonsági érdekek védelme177
 - 9.3.5 Vallási szélsőségek179
 - 9.4 Migrációs megállapodások179
 - 9.5 NGO-k, nemzetközi szervezetek jelenléte179
 - 9.6 A lakosság viszonyulása a migrációhoz180
 - 9.7 Szociális juttatások181
 - 9.8 A migráció megjelenése a stratégiai dokumentumokban181
 - 9.9 Részkövetkeztetések182
- 10 Franciaország migrációs politikája184
 - 10.1 Történeti előzmények185
 - 10.1.1 Franciaországból Nagy-Britanniába193
 - 10.2 Statisztika196
 - 10.3 Migrációs megállapodások198
 - 10.4 Integráció199
 - 10.5 Biztonsági aspektusok200

- 10.5.1 Intézményi struktúra202
- 10.5.2 A menekültügyi eljárás204
- 10.6 A migránsokat segítő NGO-k jelenléte Franciaországban205
- 10.7 A lakosság véleménye a migrációról205
- 10.8 Szociális juttatások206
- 10.9 A migráció kérdésköre Franciaország stratégiai dokumentumaiban206
- 10.10 Részkövetkeztetések208
- 11 A kutatás eredményei210
 - 11.1 Megállapítások210
 - 11.2 Biztonságiasítás220
 - 11.3 SWOT-analízis223
 - 11.4 Az EU migrációs politikájának lényege229
 - 11.5 Gondolatok Európa irreguláris bevándorlással kapcsolatos problémáiról232
 - 11.6 A kutatás összegzett eredményei235
 - 11.7 Új tudományos eredmények240
 - 11.8 A kutatási és tudományos eredmények felhasználhatósága240
 - 11.9 Ajánlások további kutatásra a téma egyes részterületein:241
- 12 Felhasznált irodalom243
 - 12.1 Könyvek, könyvfejezetek, folyóirat cikkek, szakpolitikai elemzések243
 - 12.2 Jogszabályok, törvények, rendeletek259
 - 12.3 Internetes hivatkozások262
 - Ábrák jegyzéke291
 - Táblázatok jegyzéke291
 - Rövidítések jegyzéke292
 - Publikációs jegyzék296
- 1. melléklet: Külföldi állampolgárok által elkövetett terrortámadások Európában 2015 és 2021 között.297

Köszönetnyilvánítás

Dolgozatom megírásában sokan segítettek, amelyet most itt is meg szeretnék köszönni. Köszönöm elsősorban témavezetőmnek, Dr. Kaiser Ferencnek, hogy iránymutatásával, ötleteivel, kritikáival, türelmével és idejével is segítette a disszertáció elkészültét.

Köszönet illeti állandó segítőimet, akik észrevételei és lektorálása nélkül szintén nem jöhetett volna létre a dolgozat: Ács Vivien, Vincze Petronella, Kéri Barbara, köszönöm.

Kiemelten köszönöm a szakmai tanácsokat és ajánlásokat Oroszki Nórának, Pásztor Jennifernek, Tamás Gábornak és Vinczellér Gyulának.

Köszönetemet fejezem ki a Batthyány Lajos Alapítvány munkatársainak és vezetőinek, akik ösztöndíj programjuk keretén belül támogatták kutatásaim megvalósulását és stabil háttérként szakmai segítségemül szolgáltak doktoranduszi éveim során. Itt köszönöm meg egyúttal a Nemzeti Közszolgálati Egyetem és az Új Nemzeti Kiválóság Program ösztöndíját, amely nélkül szintén nem valósulhatott volna meg a kutatás és a disszertáció elkészítése.

Köszönöm továbbá szeretteimnek és családtagjaimnak, munkatársaimnak, hogy segítettek, támogattak, bátorítottak és elviseltek a doktoranduszi évek alatt, és a nehéz percekben biztattak.

1 Bevezetés

Az „Arab Tavasz” óta felerősödő nemzetközi migrációs folyamatok mellett ma már sem regionálisan, sem globálisan nem lehet elmenni szó nélkül. A tömeges „népvándorlás” napjaink egyik legnagyobb biztonsági kihívásává vált. A médiának köszönhetően a legtöbb ember már hallott róla, hogy Szíriában polgárháború van, Afganisztán ismét tálib hatalom alá került, illetve az afrikai kontinensen zajló népességrobbanás és éghajlati változások, valamint a termőföldekért és édesvízért folytatott konfliktusok miatt egyre többen kényszerülnek elhagyni otthonaikat. Az Európába folyamatosan, nagy számban érkező irreguláris migránsok kontrollálása, regisztrációja, integrációja, a kialakult migrációs helyzet komoly rendvédelmi és nemzeti biztonsági kihívás. Céлом egyes célországok (Görögország, Spanyolország, Olaszország, Németország, Ausztria, Svédország és Franciaország) migrációval kapcsolatos releváns aspektusainak vizsgálata és elemzése.

2022-ben az orosz-ukrán konfliktus következtében Európán belül is jelentős migrációs krízist okozott a több mint 14 millió menekült, azonban ezt a folyamatot dolgozatom időbeli limitáltsága (2015-2021) miatt a disszertációban nem vizsgálom, ahogy a Litvánia határán kialakult 2021. őszi válságot sem. Jóllehet Nagy-Britannia is kétségkívül népszerű migrációs desztináció, azonban mivel a 2020-as BREXIT óta nem tagjai az Európai Uniónak, és a terjedelmi korlátokra is figyelemmel kellett lennem, mellőzése mellett döntöttem. A dolgozat célja tehát konkrét országok vizsgálatával bemutatni a migráció nemzetállamokra gyakorolt hatását, épp ezért az Európai Unió migrációs politikájának története és annak vizsgálata is csak a legszükségesebb mértékben kerül bemutatásra.

Témaválasztásom indoklása

2012 és 2015 között a Rendészettudományi Kar Migrációs szakirányán végeztem tanulmányaimat, és első menekültügyi meghallgatásaim során döntöttem a téma kutatása mellett. Döntésemet nagyban befolyásolta az időzítés is: 2013 nyarán a nagyfai ideiglenes befogadó táborban, 2014-től kezdődően pedig az akkor még Bevándorlási és Állampolgársági Hivatal (BÁH) budafoki úti központjában – menekültügyi gyakorlatom folyamán – személyesen tapasztalhattam meg a migrációs folyamatokat, beszélgettem menedékkérőkkel, és részese lehettem a Koszovóból érkezők kezelésének is. A Bevándorlási és Állampolgársági Hivatalnál (2019 óta Országos Idegenrendészeti Főigazgatóság)

menekültügyi ügyeletesként töltött évek során rengeteg meghallgatást vezettem és együttműködhettem nemzetbiztonsági szolgálatok meghallgatásán is. Feladatkörömbé tartoztak a menekültügyi meghallgatások, menekültügyi őrizetek elrendelése, tolmácskezelés, dublini eljárás szerinti visszavételek és számos ad hoc feladat.

A Nemzeti Közszerológati Egyetem Rendészettudományi Karán töltött évek alatt tudományos diákköri (TDK) dolgozatot írtam a szíriai menekültügyi helyzetről, amellyel intézményi első helyezést értem el 2013-ban a Migrációs és Határrendészeti szekcióban, a 2015-ös Országos Tudományos Diákköri Konferencián (OTDK) pedig különdíjas lett a dolgozat. Szakkollégiumi (Szent György Szakkollégium) munkásságom során pedig plusz szakmai gyakorlatként az NNI¹ Nemzetközi Bűnözés Elleni Főosztály, Illegális Migráció Elleni Osztályon is bővíthetem tudásomat. Biztonság- és védelempolitika MA képzésem során készült TDK pályamunkám az Afrikából származó menedékkérők indokainak hitelességét vizsgálta, amellyel a 2017-es XXXIII. OTDK Had- és Rendészettudományi Szekciójában a Migráció és Határrendészet tagozatban első helyezést értem el. 2012 óta foglalkozom behatóbban az irreguláris migráció és a menekültügy gyakorlati, valamint elméleti kérdéseivel, azok hatásaival, így nem volt kérdéses doktori tanulmányaim témaválasztása. Az elmúlt évek folyamán ugyanakkor az is világossá vált előttem, hogy egyrészt azért, mert Magyarországon 2015 óta kevésbé van szükség klasszikus menekültügyi eljárásokra, és mert más aspektusból vizsgálom a kérdéskört, a Hadtudományi Doktori Iskola keretein belül végzem kutatásaimat. Az általam vizsgált migrációval összefüggő kérdések sokkal inkább biztonságpolitikai és nemzeti biztonsági, valamint nemzetbiztonsági kérdéskörök, mintsem rendészettudományi, ahogy azt a disszertáció is igazolni fogja.

A „2015-ös nagy migrációs és menekültügyi hullámot” követő csökkenő tendencia a koronavírus-járvány jelenléte ellenére ismét erősödőre váltott, amely a kutatási témám létjogosultságát és aktualitását erősíti meg. Számos olyan nem várt esemény generál újabb és újabb migrációs hullámokat, mint például Erdoğan elnök 2020. februári döntése a menekültek feltartóztatásának felfüggesztéséről, az afganisztáni tálib hatalomátvétel, a fehérorosz migrációs válság, vagy akár a mali harcok fellángolása. Sajnálatos módon a jövőben is számítanunk kell hasonló válságokra, amelyek az érkezési országokra is jelentős többletterhet rónak. Az EU és az irreguláris migrációnak kitett Olaszország, Görögország, Spanyolország számos egyeztetés után sem tud hatékony megoldást találni a folyamatok kontrollálására,

¹ NNI – Nemzeti Nyomozóiroda

ugyanakkor tanulságos azok elemzése. Természetesen érdekes lenne megvizsgálni a migrációnak kitett olyan országok migrációs politikáját is, mint az Egyesült Királyság, vagy Málta, sőt, a Magyarország szempontjából releváns nyugat-balkáni migrációs útvonalon fekvő országokat, ám jelen disszertációban a terjedelmi korlátok miatt csak a fent említett országok elemzésével foglalkozom.

Megkülönböztetek érkezési és célországokat is, mert az irreguláris migráció mértéke, dinamikája, célja és annak hatásai is eltérnek e két csoportnál. Fontosnak tartom a különbségtételt, mert bár mindkét területen számos negatív hatásról számolhatunk be, teljesen más céllal és időtartamra érkeznek ide a migránsok. Míg az érkezési országoknál előny, hogy a migránsok jelentős része csak átmeneti céllal érkezik, ugyanakkor hátrány, hogy szinte állandóan és nagy létszámban teszik azt. Az átmenő forgalom – bár kedvezhet az olyan szolgáltatóknak, mint a vendéglátóipar, a taxik, vagy Franciaországban a Decathlon kajak eladásai – óriási bevételt jelentenek az olyan kiépült illegális szolgáltatási láncoknak, amelyek embercsempészettel foglalkoznak, és a szervezett bűnözést gazdagítják. A célországokba pedig elképzelhető, hogy éves szinten kevesebb migráns érkezik, azok egy jelentős része azonban végleges letelepedési céllal. Ez ráadásul az államnak több anyagi ráfordítást jelent. A menedékkérők és státuszt kapottak esetében az eljárási és szociális költségek miatt, az irreguláris migránsok esetén pedig például a hatósági razziák, a nemzetbiztonsági kockázatok szűrése és a bűncselekmények okán.

A disszertáció elején röviden ismertetem a legjellemzőbb irreguláris migrációs útvonalakat, illetve a 2015 óta eltelt időszak domináns, a migrációs folyamatokat befolyásoló eseményeket is. Ahogy azt látni fogjuk, 2015 óta jelentős, migrációval kapcsolatos változásokon ment át az összes kiemelt ország bel- és külpolitikája, intézményi és jogi struktúrája, továbbá a bevándorlás kérdéskörének lakossági megítélése. Az értelmezési keretek évről évre jellemzőbben biztonságiasítják a migrációt, amely egyre inkább megkerülhetetlen biztonságpolitikai tényezőnek számít. 2020-ban is több, a bevándorlást jelentősen befolyásoló indikátort volt szükséges bemutatni, mint például a görög-török határkonfliktust vagy a koronavírus illegális migrációra gyakorolt hatását. Az érintett országok vizsgálatát időbeli keretek közé is kell helyeznem, ezt – a történeti visszatekintéseken kívül – 2015. és 2021. év vége közé teszem. A hipotézisek felállításához és a disszertáció megírásához kidolgoztam egy szempontrendszert, amely alapján törekszem az érintett országok összehasonlító elemzésére és értékelésére, amelyet az alábbiakban ismertetek.

Szemponrendszer:

- Milyen migrációs múlttal rendelkezik, kibocsátó/célország volt? Milyen mértékben és mik voltak az indikátorok, mi változtatta meg?
- A migrációval, irreguláris migrációval kapcsolatos jogszabályi környezet kiépülése, fejlődése, napjaink hatályos rendelkezései
- A toloncolások hatékonysága, mértéke
- A migrációs intézményrendszer kiépülésének folyamata, jelenlegi állapota
- A migránsoknak juttatott állami támogatások mértéke és rendszere
- A bevándorlásért felelős szervek együttműködése a nemzetbiztonsági szervezetekkel, a nemzetbiztonsági szervek felelőssége, és maga az irreguláris migrációból és az integráció hiányából fakadó nemzetbiztonsági kockázat
- A közbiztonság alakulása 2015 óta
- Az irreguláris migráció megfékezésére tett kísérletek
- Az irreguláris migráció és a bevándorlás lakossági megítélése, annak esetleges változása
- Az államok migrációs politikája, annak változása
- Milyen bilaterális vagy multilaterális egyezményekkel rendelkeznek a kibocsátó országokkal, valamint a szomszédos országokkal a migráció tekintetében?
- A haderő és a fegyveres testületek alkalmazása a migrációs feladatok és a határvédelem vonatkozásában
- NGO-k, nemzetközi szervezetek jelenléte és tevékenysége az országokban
- Statisztika (mennyien, honnan érkeztek) és annak okainak elemzése
- A migrációs jövőképet befolyásoló tényezők
- Következtetések levonása.

1.1 A tudományos probléma megfogalmazása

1. Hogyan befolyásolta a 2015-ös migrációs-és menekültválság az európai célországok biztonságát, a lakosság biztonságérzetét, a biztonságpolitikát?
2. Milyen mértékben érintettek az irreguláris migrációban az egyes országok és miért? Mi befolyásolja, hogy hova mennek az irreguláris migránsok?
3. Mely országok hogyan, milyen eszközökkel és mennyire hatékonyan kezelik az irreguláris migráció okozta kihívásokat?

4. Miben érintik ezek a kérdések az országok nemzeti biztonságát és nemzetbiztonsági szolgálatait?
5. Megfigyelhető-e bármely minta az európai dzsihadista terrortámadások elkövetőinek származását, migrációs hátterét elemezve?

1.2 Elméleti keretrendszer

Az értekezés átfogó képet kíván nyújtani az Európába irányuló irreguláris migrációs tendenciákról, a főbb belépési pontként szolgáló Olaszországról, Görögországról és Spanyolországról. A dolgozat további célja a legjelentősebb célországok (Németország, Ausztria, Franciaország és Svédország) migrációs folyamatainak ismertetése. Az elméleti keretrendszer hátterének azon migrációrealista (vagy kritikus) szerzők publikációit, gondolatmenetét követtem, akik az irreguláris bevándorlással és a tömeges migrációval kapcsolatban a biztonsági jellegű kihívásokkal is foglalkoztak, foglalkoznak. Ide tartozik többek közt **Mark Krikorian** (a „The new case against immigration, both legal and illegal” könyv szerzője), aki a Bevándorlási Tanulmányok Központjának (Center of Immigration Studies- CIS) igazgatója. Könyvében kifejti, hogy nem a bevándorlók változtak meg, hanem a fogadó társadalom és annak szociális része. Más szabályok és juttatások vonatkoznak a frissen érkezettekre, mint néhány generációval korábban, és bár régebben nagy szükség volt a külföldről érkezettekre, ez a mai Amerika számára már káros, mert nem segíti elő a közös nemzeti identitás megerősítését. Napjaink bevándorlása jelentős terhet ró a társadalomra, mind anyagi, mind kulturális, mind biztonsági aspektusból. Krikorian szerint már túl sokan élnek Amerikában, és az Egyesült Államoknak az újabb bevándorlások többet ártnak, mint használnak.²

Johan Lundberg professzor a Stockholmi Egyetem migrációkutatója, aki számos, a kérdéskörrel foglalkozó monográfiát írt, például a „Swedish clans, criminal networks and the failure of postmodern theory” című írásában a svédországi klánbűnözés összefüggéseire világít rá, többek között a bevándorlók és a svédek közti történelmi és kulturális különbségekben keresve a választ a szegregációra és a párhuzamos társadalmak létrejöttére.³

2 Krikorian, Mark: The new case against immigration, both legal and illegal. Sentinel, 2008.

3 Lundberg, Johan: Swedish clans, criminal networks and the failure of postmodern theory. in: Limen 3 (2021/1), p. 4-22. <https://www.migraciokutato.hu/wp-content/uploads/2022/07/Johan-Lundberg.pdf> Letöltés: 2022. 07. 21.

George J. Borjas, a Harvard vezető kutatója pedig közgazdasági szempontból elemzi a legális és illegális bevándorlás gazdasági aspektusait, amelyek során nem túl pozitív jövőképre enged következtetni. A professzor kutatásaiban részletesen bemutatja, miért egyenlíti ki egymást a bevándorló munkaerő miatti profit és a társadalmi terhek emelkedése, valamint az olcsó munkaerő miatti, a helyieket érintő alacsonyabb bérszínvonal kialakulása. A kutató szerint tehát hibás gazdasági szempontból megközelíteni az irreguláris migráció kérdéskörét, és azt más aspektusok alapján szükséges megítélni.⁴

A kutatást a területi korlátok és a relevancia miatt a 2015 és 2021 közti időtartamra szűkítettem, a 2015 előtti eseményeket csupán a legszükségesebb mértékben említem. A migrációs kérdések manapság szervesen kapcsolódnak a nemzetközi és nemzeti politikához is, azonban írásomban nem célokom a pártpolitikákkal foglalkozni vagy minősíteni. A nemzetközi politikai folyamatok említésén túl ezért törekedtem az ilyen jellegű kapcsolódások mellőzéséhez, annak ellenére, hogy mind a hét vizsgált ország belpolitikájának szerves része a migrációhoz való hozzáállás. A dolgozat a hét kiválasztott ország bemutatásán keresztül törekszik egy átfogó képet festeni a jelenlegi migrációs folyamatokról, azonban nem általánosít. Nem célokom megállapítani egy „átlagos európai” migrációs képet, hiszen az országoként, akár országrészenként, és extrém esetben óráról órára is változhat.

A dolgozat megírását két tényező is nehezítette. Az első komoly probléma, hogy a téma aktualitása miatt kevés szakirodalommal, még kevesebb nyomtatott szakirodalommal rendelkezik, ezért a kutatás során törekedtem a lehető legrelevánsabb hírforrásokot kutatni és felhasználni, sokszor barátaim fordítását kérni egy-egy adathoz vagy cikkhez. (Az angol, német és svéd nyelvű forrásokot természetesen én dolgoztam fel.) A kutatás során felmerülő másik kihívás volt, hogy összehasonlítható és a lehető leghitelesebb adatokat, statisztikákat elemezzem és ismertessem. Nem csak országoként, de sokszor évenként is eltérő megközelítésű, értelmezésű, más keretrendszerbe épülő statisztikai adatokkal találkoztam, és az sem könnyített a helyzeten, hogy sok esetben akár több évvel később érhetőek csak el bizonyos adatok.

1.3 Az értekezés illeszkedése a kijelölt hadtudományi kutatási irányok rendszerébe

4 Borjas, George J. – Chiswick, Barry R.: Foundations of migration economics. Oxford, 2019.

Elsőként hadd idézzek Magyarország Nemzeti Katonai Stratégiájából, amely a következőképp fogalmaz: „Jelenleg és a belátható jövőben a legnagyobb valószínűséggel az **illegális migráció** tömeges mértékű, a kormányzati rendszerek és rendvédelmi erők túlterhelésével járó növekedésére lehet számítani főként a nyugat-balkáni, de más, hazánkat érintő útvonalak irányából is. Egy ilyen jellegű „modern kori népvándorlás” súlyos következményekkel jár Európa, így Magyarország biztonságára és stabilitására nézve, miközben a jelenség nemzetbiztonsági, közbiztonsági, humanitárius és közegészségügyi kockázatokat is magában hordoz. Migrációs válsághelyzetben a Magyar Honvédség a rendvédelmi erőket támogatva lép fel. Az illegális tömeges migrációt kiváltó okok (gyenge/bukott államok, etnikai-vallási konfliktusok, szélsőséges ideológiák, klímaváltozás, fegyverek ellenőrizetlen terjedése, továbbá külső szereplők egyoldalú beavatkozása) enyhítésében a Magyar Honvédség az állam tágabb biztonság- és védelempolitikai eszközrendszerének részeként, nemzetközi koalícióban lép fel”.⁵... „Tekintettel az Európát és hazánkat sújtó, várhatóan hosszútávon jelentkező tömeges illegális migráció jelentette fenyegetettségre, a probléma forrásaként beazonosított térségekből lévő műveletekben és missziókban a magyar szerepvállalás időbeli kitolódásával és esetleges átalakulásával lehet számolni. Ezen régiókban – a NATO és EU kereteken túl – vizsgálni szükséges az ENSZ, az EBESZ, illetve alkalmi koalíciók keretében történő szerepvállalás lehetőségét is.”⁶ Értelmezésem szerint a fentiekbe nem csupán a klasszikus fegyveres szerepvállalás, hanem az illegális migrációt vizsgáló hadtudományi kutatások is beletartoznak.

Hazánk 2020-as Nemzeti Biztonsági Stratégiája is kiemeli az illegális migrációt: A bevezetőben említett „**illegális és tömeges migráción**” kívül a stratégiai dokumentum 44. pontja számba veszi a biztonsági kihívásokat, köztük a „migráció kiváltó okait és következményeit”. Az 50. pont a jövő kihívásai közt említi, hogy „az euroatlanti és az európai biztonsági rendszer keleti és déli irányból egyaránt rendkívüli, a hidegháború vége óta nem tapasztalt kihívásokkal és fenyegetésekkel néz szembe. Miközben kontinensünk lakosságának létszáma gyakorlatilag stagnál, illetve átlagéletkorát tekintve öregszik, addig elsősorban Afrikában és Közép-Ázsiában népességgrobbanás zajlik. Mindez újabb államok és

5 1393/2021.(VI.24.) Korm. határozat Magyarország Nemzeti Katonai Stratégiájáról. in: Magyar Közlöny 2021. évi 119. szám. p. 5072.

<https://magyarkozlony.hu/dokumentumok/2a94d595e4bc33b3515c09b0f6f04c4ca3df69c6/megtekintes> Letöltés: 2021. 11. 02.

6 uo. p. 5077.

régiók destabilizálódásához és a **migrációs nyomás** további erősödéséhez vezethet.”⁷ A stratégia 56-57. pontjai is kiemelik a nyugat-balkáni **migrációs helyzetet**, a magyarországi „**tömeges bevándorlás okozta válságot**”, amelynek okát az alábbiakban fogalmazzák meg: „**A tömeges, ellenőrizetlen és illegális migráció elsődleges kiváltó oka, hogy több kontinens számos régiójában mutat jelentős növekedést a nem megfelelően kormányzott, alapfeladataikat is csak korlátozott mértékben és alacsony színvonalon ellátó, politikailag, gazdaságilag és társadalmilag instabil államok száma. A túlnépesedés, a kiterjedt szegénység és a negatív hatású környezeti változások általában egyszerre jellemzik őket. Számot kell vetni azzal is, hogy a tömeges bevándorlás okozta válság tartós megoldatlansága a tranzit- és a célországok meggyengülését, társadalmi kohéziójának csökkenését eredményezheti. A válságban egyes állami vagy nem állami szereplők lehetőséget láthatnak saját érdekeik érvényesítésére, és lépéseket is tehetnek a migrációs krízis súlyosbítása érdekében. Ezáltal az illegális migrációs hullám a hibrid hadviselés eszközévé is válhat.**”⁸ A 62-66. pontokban is említésre kerül a kérdéskör a járványokkal, koronavírusssal, a törékeny államokkal és a terrorizmussal kapcsolatban. A 67. pont szerint „**a tömeges, ellenőrizetlen és illegális migráció és kísérőjelenségei visszaszorítása érdekében megtett intézkedések – ezek között a fizikai határzár létesítése és a jogi szabályozás szigorítása – átmenetileg jelentősen csökkentették a kelet-közép európai térségen áthaladó migránsok számát. Az Európa déli és délkeleti szomszédságát továbbra is jellemző instabilitás miatt fokozódik a kontinensünkre nehezedő migrációs nyomás, ami a válság kiújulásához, újabb migrációs hullámok kialakulásához vezethet.**”⁹ Nemzetközi kitekintése során is szóba kerül az EU-val való együttműködéssel, Törökországgal és a jövőnkét veszélyeztető kockázati tényezőkkel kapcsolatban.¹⁰

A fentiekén túl a Nemzeti Közszerológáti Egyetem (NKE) Egyetemi Kutatási Tanács Hadtudományi Kollégiuma rendszerezte azon legjelentősebb hadtudományi kutatási irányokat, prioritásokat és témaköröket, amelyek az NKE Intézményfejlesztési tervében, továbbá Kutatási, Fejlesztési és Innovációs Stratégiájában meghatározott célok eléréséhez, megvalósításához fontosak. A tanulmány is megerősítette, hogy a biztonsági környezet dinamikus változásai egyre gyorsabb válaszokat kívánnak, és ezen új fenyegetéseket már nem lehet kizárólag a fegyveres erők alkalmazásával kezelni. A sikerhez minden esetben –

7 1163/2020. (IV. 21.) Korm. határozat Magyarország Nemzeti Biztonsági Stratégiájáról. p. 8.

<https://njt.hu/jogszabaly/2020-1163-30-22.2> Letöltés: 2022. 07. 18.

8 uo.

9 uo. p. 10.

10 uo. p. 7-12.

hadszintereken és az európai válsághelyzetekben (pl. migrációs válság) egyaránt – szükséges az együttműködés civil, katonai, rendvédelmi és nemzetbiztonsági területeken is. A dokumentum továbbá kitér arra, hogy már a 2015-ös migrációs válságot megelőzően is foglalkozott a hadtudomány a menekültek kérdéskörével.¹¹

A 2015-ös migrációs hullámot követően pedig a hagyományos biztonság- és védelempolitikai kérdéseken kívül új kutatási irányokra is támadt igény, például a különböző szervezetek hatékonyabb együttműködésére, a migrációs kibocsátó országok problémáinak együttes megfékezésére és az illegális migráció közös visszaszorítására. Amint azt látni fogjuk, Európán belül országonként eltérő, hogy e célokat akár fegyveres, katonai erőt alkalmazva kívánják-e megvalósítani. A disszertációm célkitűzései, és a megfogalmazott hipotézisek illeszkednek a megfogalmazott kutatási irányvonalak által kijelölt rendszerbe, és alapul szolgálhatnak jövőbeli kutatásokhoz is.

1.4 A migráció és a biztonság

A stratégiákban taglalt biztonsági kockázatokon túl számos szakirodalom is alátámasztja, hogy az irreguláris migrációból biztonsági kockázatok is fakadnak. De miből fakad az irreguláris migráció? Részben a biztonság hiányából... Ami biztos, hogy a globalizáció is az irreguláris migrációt előidéző, felgyorsító folyamat, hiszen a globalizált világban nem csak az információk, de az országhatárok is átjárhatóbbá váltak. Ez a nagyfokú nyitottság olyan, a biztonságot negatívan befolyásoló folyamatoknak is kedvezett, mint a tömegpusztító fegyverek proliferációja, a kábítószer-és embercsempészet, az irreguláris migráció, a terrorizmus, vagy akár a kritikus infrastruktúrák sebezhetőségének növekedése.¹² Mindez azt eredményezte, hogy a klasszikus értelemben vett biztonság fogalma az elmúlt évtizedekben kibővült, és ma már – a Barry Buzan féle eredetileg öt tényező – hat szektorra bontható, ezek pedig a katonai, a gazdasági, a politikai, az ökológiai és a humanitárius, valamint a kiber területek.¹³ Az irreguláris migráció mindegyik szektorra hatással van, és befolyásolja azt. A gazdaság egyfelől lehet migrációt generáló tényező, másfelől a gazdaság egyes ágazatai függhetnek a legális vagy irreguláris migránsoktól is. A

11 Boda József – Boldizsár Gábor – Kovács László – Orosz Zoltán – Padányi József – Resperger István – Szemes Zoltán: A hadtudományi kutatási irányok, prioritások és témakörök, Államtudományi Műhelytanulmányok, 2016. 16. szám, p. 2-3. <http://www.med.u-szeged.hu/download.php?docID=90702> Letöltés: 2021. 12. 23.

12 Póczik Szilveszter: Nemzetközi migráció, biztonságpolitika, biztonság. in: Póczik Szilveszter- Dunavölgyi Szilveszter (szerk.): Nemzetközi migráció- nemzetközi kockázatok. HVG-ORAC, Budapest, 2008. p. 106.

13 Buzan, Barry: New patterns of Global Security in the Twenty-First Century. in: International Affairs, Vol. 67. No. 3 (Jul. 1991), p. 119.

politikát egyértelmű, hogy befolyásolja, jó példa erre a svédországi Demokrata Néppárt 2022-es, meglepetésszerű népszerűsége, Angela Merkel, Sebastian Kurz vagy épp Matteo Salvini migrációval kapcsolatos nyilatkozatai és azok következményei. A migráció katonai aspektusai szintén kétélűek, lehetnek migrációt kiváltó okok (pl. gyerekkatonák, kényszersorozás, stb.), de ahogy a disszertációban is bemutatom, a migrációs célországok fegyveres testületeinek kell ellátnia a fokozott határvédelmi, közrendvédelmi és migrációs válsághelyzetekkel kapcsolatos feladatokat is. A klímamenekültek, vagy konkrét természeti csapások elől menekülők a példák az ökológiai hatásokra, míg a humanitárius a migrációhoz való társadalmi hozzáállás, vagy az integrációs problémák. Ezért is állítható, hogy az irreguláris migráció katonai és biztonsági kérdés is.

Fentiek miatt a biztonságpolitika feladatai közé emelte a migráció kutatását és az olyan kérdésekre való válaszkeresést, mint a migráció tendenciái, irányai, az ezekkel kapcsolatos biztonsági kihívások elemzése, de ide sorolható a tudományos fogalomkészlet kidolgozása és az adatgyűjtések, valamint azok elemzése is.¹⁴ A biztonságpolitikai kutatások egy újabb ágazatát képezhetik a fogalomkörrel kapcsolatos integrációs stratégiák, a xenofóbiával és szegregációval, és az extrémizmus megelőzésével kapcsolatos tanulmányok, amelyekre jó példa Póczik Szilveszter,¹⁵ Zán Krisztina¹⁶ vagy Laufer Balázs¹⁷ munkássága.

Póczik Szilveszter szerint bár elvileg megkülönböztethetünk nemzeti biztonsági és közbiztonsági kockázatokat, azok a gyakorlatban jellemzően kéz a kézben járnak és összemosódnak. A kutató szerint ide sorolandó a célországok védelmi képességeinek csökkenése (hiszen a bevándorlók jellemzően csak igénybe veszik a védelmet, de jogi vagy egyéb akadályok miatt biztosítani nem tudják, pl. általában nem láthatnak el fegyveres szolgálatot), és a szélsőségek (nacionalizmus, extrémizmus, fundamentalizmus) felerősödése. Közbiztonsági kockázat a bűncselekmények elkövetése (amelyek egy részét Póczik a bevándorlók kulturális különbségével és tudatlanságával magyarázza), továbbá a migrációval együtt járó embercsempészet, emberkereskedelem is. Számos irreguláris migráns használ,

14 Póczik, p. 109.

15 például „Nemzetközi migráció- nemzetközi kockázatok” publikációja

16 Zán Krisztina: Az idegenellenesség mint a migráció egyik társadalmi kihívása. In: Szerk.: Hautzinger Zoltán Migráció és rendészet. Budapest, Magyar Rendészettudományi Társaság Migrációs Tagozat, 2015. p. 33-47.

17 például „Az illegális migráció és a menekültügy biztonsági vetületei” in: (2010) Pécsi Határőr Tudományos Közlemények, p. 197. <http://www.pecshor.hu/periodika/XI/lauffer.pdf> Letöltés: 2022. 01. 10.

vagy szokik rá kábítószerre, valamint fennáll a veszélye az etnikai alapon szerveződő bűnelkövetői csoportokhoz való csatlakozásuk is.¹⁸

Meglátásom szerint nem csupán az irreguláris migránsok vagy bevándorlók által elkövetett bűncselekményeket kell ide sorolni. A migránsok közül sokan már útközben áldozatává válnak a csempészeknek, a szorult helyzetüket kihasználóknak vagy saját útítársaiknak, esetleg célországukban az őket „befogadó” közösségnek. A kiskorúak, nők, speciális ellátást igénylők könnyen nemi erőszak, kényszerprostitúció, emberrablás, kényszermunka vagy szervkereskedelem, illetve „csak” bántalmazás, kifosztás áldozatává válnak, amelyek átélését követően PTSD¹⁹ és egy életre megmaradó károsodások keletkeznek. Ezekkel a sebekkel az integráció még nehezebbé válhat. A férfiak is válhatnak a fenti cselekmények elszenvedőivé, bár esetükben jellemzőbb a hiszékenységüket, szorultságukat kihasználó kizsákmányolás, kényszermunka vagy a bűnelkövetői körökbe történő kényszerítésük. Általános probléma a kábítószer használat, az alkoholizmus és az ezekből fakadó bűncselekmények (kisebb, vagyon elleni vagy könnyű testi sértés, stb.) elkövetése. A fenti cselekmények, a kulturális különbségek, az integráció sikertelensége és a saját javak (munkahely, szociális jólét) féltése vezethet a célországokban kialakult xenofóbiához, vagy rasszizmushoz. Ez megnyilvánulhat passzív vagy aktív formában, a skála a diszkriminációtól a gyűlöletbeszéden át a terrorcselekmények elkövetéséig terjed.²⁰ Itt is nehéz szubjektív és valós adatokon nyugvó statisztikát találni, hiszen az ilyen cselekmények egy jelentős része sosem derül ki, valamint a politikai oldalak is előszeretettel trükköznek az adatokkal.

Menekültügyi munkám folyamán jelentős jogi problémákra lettem figyelmes, amikor felmerült, hogy egyes menekültkérelmet benyújtó személyek saját bevallásuk szerint súlyos bűncselekményeket követtek el, és ezért menekültek el hazájukból. Egy nigériai férfi közölte, hogy bérgyilkos volt, és sok embert ölt meg pénzért, és csak úgy tudott kiszállni, hogy elmenekült Európába. Interjúztattam gondatlan emberölést (közúti baleset) elkövetett kérelmezőt is, és bár ilyenkor felmerülne az igazságszolgáltatás iránti igény, a 2015-ös években erre az volt a válasz, hogy „úgysem lenne bizonyíték”, és a kérelmezők a meghallgatást követően el is tűntek a hatóság látóköréből. Ezt a fajta eljárást nem csak súlyos nemzeti biztonsági és közbiztonsági kockázatként értékelem, de egész Európa biztonságára

18 Póczik, p. 53.

19 Poszt-traumatikus stressz szindróma

20 Póczik, p. 123.

kihat, ha bérgyilkosok szankciók nélkül kezdenek új életet országainkban. A kérdéskörrel az elmúlt évtizedben több jogtudós és migrációs szakértő is foglalkozott, többek között Hautzinger Zoltán „*A migráció és a külföldiek büntetőjogi megjelenése*²¹”, vagy a „*Külföldiekkel szembeni büntetőeljárás?*²²” című publikációiban.

Szükséges még szót ejteni a kulturális kockázatokról is. Mind a legális, mind az irreguláris migránsok eltérő kulturális sajátossággal rendelkeznek, amelyek sok esetben merőben eltérnek az európai értékrendtől és viselkedésnormáktól. Ez a hétköznapi élet számos területére kihat (oktatás, közlekedés, öltözködés, kommunikáció, társas viselkedés, vallás, higiénia, és még sorolhatnám). Az integráció egyik célja a fogadó ország normáinak megismertetése és megtanítása az érkezeteknek, amelynek elmaradása esetén súlyos kulturális különbségek, az ebből fakadó konfliktusok miatt pedig biztonsági kockázatok alakulnak ki. Példaként hozok egy muzulmán vallású bevándorlót, aki megfelelő befogadó környezet és integráció, oktatások nélkül kívülálló marad, nem lesznek társas kapcsolatai és munkája sem. A társadalom által kivetett és meg nem értett érkezők (de akár a másod- vagy harmadgeneráció is) könnyebben radikalizálható, és követhet el terrorcselekményeket az őt meg nem értő társadalom tagjai ellen. A kulturális veszélyek azonban megnyilvánulhatnak máshogy is, például a befogadó országok kultúrájától eltérő saría rendszer bevezetésének vagy a női és férfi oktatás különválasztásának követelésében. Ide sorolom még a vallási vagy bevándorlási alapú pártok megjelenését is.

A fenti veszélyek pedig újfajta válaszlépésekre sarkallta az érintett országok hatóságait, ahogy Póczik Szilveszter is felhívta rá a figyelmet a Nemzetközi migráció – nemzetközi kockázatok című írásában. A hatóságok koncentráltabban figyelik meg a bevándorló közösségeket, és olyan hibrid, rendőri-katonai, gyors reagálású erők jöttek létre, amelyek alkalmasak a kritikus infrastruktúrák védelmére, továbbá a terroristák és a nemzetközi szervezett bűnözői csoportok elleni küzdelemre. Az elmúlt évek során látványos fejlődés tapasztalható a biometrikus azonosítást szolgáló módszerek tekintetében is, amely szintén a migrációs krízis számlájára írható. Ahogy Póczik is fogalmaz, „*a rendőrségnek alkalmassá kellett válnia a bevándorlással kapcsolatos közbiztonsági kérdések kezelésére.*”²³

21 AndAnn Kiadó, 2018. Pécs

22in: Miskolci Jogi Szemle 14. évf. (2019) 2. ksz. 1. kötet https://www.mjsz.uni-miskolc.hu/files/6564/34_hautzingerzoltan_t%C3%B6rdelt.pdf Letöltés: 2022. 07. 17.

23 Póczik, p. 128.

Itt szeretnék még szót ejteni a **migráció és a terrorizmus** összefüggéseiről is. Az egyes országok elemzésekor ugyan érintem a kérdéskört, azonban fontos látni, hogy az EU-ban 2015 óta hány, migrációhoz vagy irreguláris migrációhoz köthető terrortámadás történt, amely szintén a migráció biztonsági kockázataihoz sorolható. A folyamat természetesen nem 2015-ben kezdődött, hanem évekkor korábban, és fokozatosan emelkedtek a számok. Már 2015-ben is történt irreguláris migránsok által elkövetett terrortámadás, például a november 13-i párizsi terrortámadás két elkövetője is görög menekülttáborokból indult tovább. Meglátásom szerint nem csak az elkövetői háttér fontos vizsgálni, hanem az irreguláris migrációval érkező extrémizmus felerősödését, amelyet az EUROPOL is kimutat a migrációs hullámot követő évekkor kapcsolatban.²⁴ 2020-ban az EU-ban terrorizmussal kapcsolatban letartóztatott személyek 70százaléka vagy harmadik országbeli állampolgár, vagy EU-n kívül született.²⁵ A 2021-es TE-SAT jelentésben a nemzetközi szervezet kimutatta, hogy 2020-ban tíz dzsihadista támadásból négyet EU-s állampolgárok hajtottak végre, ötöt irreguláris migránsok, akik EU-ba érkezését követően menedéket kértek a tagországokban, egyet pedig (a nizzai terrortámadást) egy néhány hónappal korábban érkezett tunéziai állampolgár.²⁶ 2021-ben tizenöt terrortámadás (ebből 11 dzsihadista) volt, amelyből hármat legálisan az országban tartózkodó, de harmadik országban született fiatal férfiak követtek el.²⁷ Az alacsonyabb szám ne legyen megtévesztő, a hatóságok számos esetben megelőzték a támadásokat, amely az ilyen jellegű kockázatok miatt magasabb készségű rendvédelmi erőknek köszönhető.

Az Europol statisztikáit tovább erősíti, hogy Todd Bensman, a Migrációs Tanulmányok Központjának (Center for Immigration Studies – CIS) vezető kutatója szerint a 2014 és 2018 között, az EU-ban elkövetett terrortámadások elkövetőinek jelentős része irreguláris migráns volt. A vizsgált időszakban 104 szélsőséges iszlamistát azonosítottak az érkező irreguláris migránsok közt, amelyekből 28 követett el terrortámadást, 37-et tartóztattak le terrorcselekmény kísérlete miatt, és további 39 személy ellen indítottak eljárást terrorcselekmény segítésének vádjával. (A detektált 104 főből 103 volt férfi.) A 104 személy napjainkra vagy letartóztatásban van, vagy már nem él. A szélsőségesek túlnyomó része (75

24 Bartkó Róbert: Az illegális migráció és a terrorizmus kapcsolata az Europol és a Frontex jelentéseire tekintettel. in: Bartkó Róbert (szerk.): A terrorizmus elleni küzdelem aktuális kérdései a XXI. században. Gondolat Kiadó, Budapest, 2019. p. 176.

25 TE-SAT 2021, p. 16.

26 European Union Terrorism Situation and Trend report 2021.(TE-SAT 2021), p. 7.

https://www.europol.europa.eu/cms/sites/default/files/documents/tesat_2021_0.pdf Letöltés: 2022.07. 17.

27 TE-SAT 2022, p. 22.

fő) volt az ISIS terrorszervezethez köthető. A migránsok által elkövetett támadások vagy kísérletek nagy részét viszonylag korán, Európába érkezésüket követően egy éven belül követték el.²⁸

A disszertáció végén (1. melléklet) található, általam szerkesztett táblázattal kapcsolatban leszögezném, hogy a TE-SAT adatai többször eltérnek a médiában közöltektől, így én a TE-SAT adatait használtam. Az Europolnak a tagállamok a fenti eseteket jelentették megvalósult dzsihadista terrorcselekményként, a kísérleteket és a felderített, megelőzött eseteket nem jelenítettem meg. A táblázatban csak a külföldiek által elkövetett dzsihadista merényleteket soroltam fel, a fentiekén kívül összesen három olyan eset volt, amelyet dzsihadista indíttatásból, az állam saját nemzetiségű állampolgára követett el, tehát ebből kijelenthető, hogy **a vallási szélsőséges indíttatású terrortámadásokat – az általam vizsgált időszakban – Európában jellemzően külföldi háttérű személyek követték el.** Változó arányban található köztük irreguláris migráns, menedékkérő, elismert menekült- vagy más ideiglenes védelemmel rendelkező személy is. Erre vonatkozóan a hiányos adatok miatt nem tudtam teljes statisztikát készíteni. A mellékletből kiolvasható, hogy összesen 53 külföldiek által elkövetett terrortámadás valósult meg a vizsgált időszakban, 376 ember halálát és 1448 sérültet okozva. Lokálisan ez azt jelenti, hogy a legtöbb támadást Franciaországban (25), Németországban (10) és Nagy-Britanniában (6) követték el. Amennyiben a már nem EU-tag Nagy-Britanniát kivesszük a listából, a szomorú harmadik helyen Belgium és Hollandia áll három-három támadással.

28 Bensman, Todd: Data: Terrorist Migration Over European Borders (2014-2018).
<https://cis.org/Report/Terrorist-Migration-Over-European-Borders> Letöltés: 2022. 07. 04.

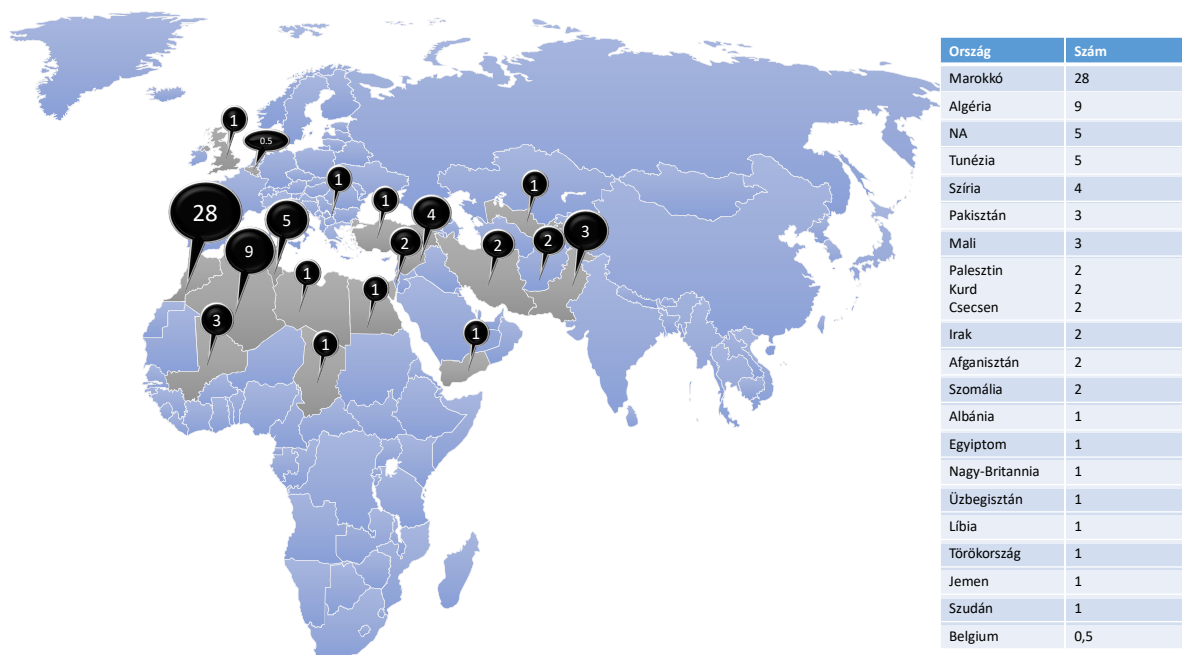

Ország	Szám
Franciaország	25
Németország	10
Nagy-Britannia	6
Hollandia	3
Belgium	3
Spanyolország	2
Dánia	1
Olaszország	1
Svédország	1
Ausztria	1

1. térkép: Az Európában elkövetett dzsihadista terrortámadások helyszínei 2015 és 2021 közt²⁹

Az elkövetők nemzetiségi aránya a vártnál is sokszínűbb, a statisztika alapján 23 különböző országból érkezett támadóról beszélhetünk. A legtöbb elkövető marokkói (26 fő), algériai (8 fő), tunéziai (5 fő) és szíriai (4 fő) nemzetiségű. Megfigyelhető, hogy a Franciaországban elkövetett támadások jelentős hányadáért észak-afrikai származású elkövetők a felelősek, míg a német terrorcselekményekért szíriai, iraki, afgán nemzetiségűek. Nagy-Britanniában nem lehet rendszert találni az elkövetők származása alapján.

²⁹ saját szerkesztés

2. térkép: Az Európában 2015 és 2021 közt elkövetett dzsihadista terrortámadások elkövetőinek származási országai³⁰

1.5 Kutatási célok, hipotézis és kutatásmódszertan

1.5.1 A kutatás célja

Az értekezés elkészítése során az alábbi célkitűzéseket tartottam szem előtt:

1. Bemutatni, hogy az irreguláris migrációs folyamatok elemzésének – azok komplex jellege, és a biztonsági környezet folyamatos változásai miatt – egyre jelentősebb szerep jut a biztonsági tanulmányok területén is, valamint mind nemzeti, mind nemzetközi szinten a döntéshozatalt támogató háttéranyagok nélkülözhetetlen részévé váltak a migrációval és irreguláris migrációval kapcsolatos naprakész információk. Ebből az állandósult információigényből ered, hogy az európai országok – köztük Magyarország is – diplomatái, katonai- és polgári nemzetbiztonsági szolgálatai is az egyik fő prioritásként kezelik az ebből eredő feladatokat.

2. Ismertetni a fegyveres erők, a rendvédelmi és nemzetbiztonsági szolgálatok, illetve a civil szervezetek lehetséges feladatait, továbbá együttműködésük területeit az irreguláris migráció és a menedékkérelmek kezelése során.

³⁰ saját szerkesztés

3. Igazolni, hogy az irreguláris migráció ösztönzőleg hat a migrációs és rendvédelmi szervekre, az új kihívások új válaszokat igényelnek, így innovatív megoldások szükségesek, és mind létszám, mind anyagi igényük emelkedik.
4. Felhívni a figyelmet az irreguláris migrációval járó biztonsági kockázatokra, amelyek kivétel nélkül megfigyelhetők a legjelentősebb befogadó országokban, és amelyek a jövőben nem csak az adott országot veszélyeztetik, hanem könnyen regionális, majd globális problémává válhatnak.
5. Megvizsgálni a 2015 és 2021 közti időszakban az Európában elkövetett dzsihadista terrortámadások elkövetőinek származási országait, és azok alapján objektív következtetéseket levonni.

1.5.2 Hipotézisek

- H1.Értékelésem szerint az irreguláris migrációval érintett európai országokban a hatékony megoldás keresése érdekében a legfelsőbb szintekig hírigény van a jelenséggel kapcsolatos legfrissebb és legrészletesebb információkra. Ez a hírigény kihat a nemzetbiztonsági területre is, amely eddig nem feltétlenül, vagy nem ilyen perspektívából foglalkozott a problémával. Az irreguláris migráció – annak biztonságiasítása miatt – hatással van a nemzetbiztonsági szolgálatok fejlődésére.
- H2.A legtöbb európai országban a pártpolitika áldozata lesz a migrációval kapcsolatos kérdések túlnyomó része, és nem a szakértői érvek alapján születnek döntések. Az utóbbi években azonban a jogi szabályozás finomításával/szigorításával egyre inkább szakpolitikai döntések születnek ezen a területen is, amelyek következetes betartásával csökkenthető az adott országba irányuló irreguláris migráció.
- H3.A kezdetben befogadó célországok társadalma az elmúlt években a téma átpolitizálódása és a média nagyfokú figyelme miatt kevésbé lett befogadó, és az irreguláris migráció elleni szigorúbb fellépést támogatja. Az irreguláris migráció tényleges jelenléte tehát a helyi lakosság ellenérzését váltja ki.
- H4.A 2015-ös európai migrációs és menekültválság kezdetén jellemzően fegyveres konfliktuszónákból érkeztek a legtöbben, míg napjainkra ez már kevésbé jellemző, és túlsúlyba kerültek az afrikai, zömében gazdasági bevándorlók.
- H5.A bevándorló háttérű dzsihadista terroristák többsége nem az erős terrorista jelenléttel rendelkező harmadik országokból érkezik, hanem jellemzően Észak-Afrikából.

1.5.3 Kutatási módszerek

Kutatásomat – a doktori iskola előírásainak megfelelően – tanulmányi és kutatási terv megfogalmazásával kezdtem, amelyet az évek során, a kutatás előrehaladtával rendszeresen frissítettem a tudományelméleti és módszertani ajánlások figyelembevételével. Témám speciális jellege az alkalmazott kutatási módszerek körét is meghatározta, így jellemzően induktív, összefüggés-feltáró stratégiát folytattam, kombinálva a történeti-feltáró elemzésekkel.

A feltáró kutatási módszer eszköztárából kutatásom kezdeti szakaszában a dokumentumelemzés kapta a legnagyobb hangsúlyt. Elsődlegesen magyar, angol és svéd (időnként német, spanyol, olasz) nyelvű szekunder forrásokat (szakkönyveket, tanulmányokat, publikációkat) vettem alapul, igyekezve megismerni, ütköztetni az eltérő nézőpontokat. Ez a módszer a kutatásom hátralévő részében is jelentős szerepet kapott. Itt hangsúlyoznám azonban, hogy kutatásom aktualitása miatt az átlagosnál jóval kevesebb írott szakirodalom állt rendelkezésemre, így sok esetben csak a nemzetközi szervezetek és kormányzati oldalak, valamint a releváns sajtóhírek álltak rendelkezésemre.

A személyes benyomások szerzése, az első kézből való tájékozódás igénye miatt 2018 tavaszán tanulmányútra mentem Svédországba, ahol kapcsolataimnak köszönhetően személyesen is megismerhettem a svéd bevándorlási hivatal, valamint a helyi önkormányzatok (Kommun) integrációt elősegítő projektjeit és folyamatát. Terveim közt szerepelt egy spanyol tanulmányút is, azonban ez a koronavírus-járvány miatt meghiúsult.

A logikai elemző-értékelő eljárási módszerek közül az analízis, a folyamatmodellezés és az összehasonlítás – amely Vida Csaba szerint is³¹ a legalkalmasabb egyes országok változásainak elemzésére – kapott jelentősebb szerepet disszertációm készítése során. Az elemzés részeként az összefoglaló részben SWOT-analízist is alkalmaztam, amely során kiválóan láthatóvá váltak a vizsgált országok migrációs politikájával kapcsolatos erősségek, gyengeségek, lehetőségek és veszélyek is. Az összehasonlító módszer a disszertáció végén is nagy hangsúlyt kapott, hiszen az elemzett országok összehasonlításából új tudományos eredményeket állapíthattam meg.

1.5.4 A felhasznált irodalom rövid bemutatása

31 Vida Csaba: A hírszerző elemző-értékelő munka alapjai. in: Felderítő Szemle 2013./3. p. 91-92.
<https://www.knbsz.gov.hu/hu/letoltes/fsz/2013-3.pdf> Letöltés: 2020. 12. 13.

A következőkben – a teljesség igénye nélkül – szeretném ismertetni a kutatásaim során leghasznosabbnak bizonyuló kutatók és szakemberek publikációit, amelyek nélkül nem jöhetett volna létre a disszertáció. Témaválasztásom aktualitása miatt sok esetben csak a legfrissebb információkra, statisztikákra hagyatkozhattam, amelyekből törekedtem a legrelevánsabbakat és leginkább politikameneteket felhasználni. Sajnálatosan néhány statisztikai adat a kézirat lezárásakor sem állt rendelkezésemre, mert egyes országok (pl. Görögország) vagy egyáltalán nem szolgáltatnak adatot, vagy egyes szervezetek (pl. UNHCR, AIDA) esetenként csak több éves csúszással teszik közzé azokat.

A migrációelméletek megértéséhez nélkülözhetetlen segítségnek bizonyult Tarrósy István tanulmánya³², míg a megfelelő elemző-értékelő módszerek útvesztőjében Vida Csaba munkássága³³ kalauzolt. A téma nemzeti biztonsági aspektusában való elmélyüléshez Béres János³⁴ és Laufer Balázs³⁵ publikációi járultak hozzá.

A bemutatott országok tekintetében fejezetenként legalább ötven különböző forrást olvastam el, mire a kérdéseim nagy részére választ kaptam. Ezekhez a fejezetekhez a felhasznált irodalom több mint fele idegen nyelvű, ahogy az adatok túlnyomó része is. Kutatásaim során felhasználtam angol, német, olasz, spanyol, görög, francia és svéd nyelvű forrásokat is. Számos jogszabályt, rendeletet és törvényt is feldolgoztam munkám során, amelyeket többnyire az adott állam minisztériumainak, vagy a migrációs intézetek honlapján találtam. A statisztikák és az általános információk többek között az AIDA, az UNHCR, az Európai Bizottság, az Eurobarometer és a CIA World Factbook oldalairól származnak. A terrorizmussal kapcsolatos összefüggések vizsgálatához elengedhetetlenek voltak az Europol által évente kibocsátott TE-SAT jelentések.

A magyar nyelvű szakirodalmak közül kiemelném Dömös Mariann PhD-értekezését³⁶ az olaszországi migrációval kapcsolatban, Hardi Tamás és Patay Tünde az Ausztriába irányuló migrációt bemutató írását,³⁷ valamint a Migrációkutató Intézet és a Külügyi és Külgazdasági Intézet munkatársainak publikációit, elemzéseit, kiemelten Vargha Márk

32 Tarrósy István: Elméleti megfontolások a nemzetközi migrációs tendenciák megértéséhez. Publikon Kiadó, Pécs, 2014.

33 Vida Csaba: A hírszerző elemző-értékelő munka alapjai.

34 Béres János: Külföldi nemzetbiztonsági szolgálatok. Budapest, 2018, Zrínyi Kiadó.

35 Laufer Balázs: A migráció jelensége, valamint egyes külföldi biztonsági (elhárító) és hírszerző szolgálatok ezzel kapcsolatos kommunikációja. Felderítő Szemle, 2010. 2. sz.

36 Dömös Mariann: Az olaszországi bevándorlás alulnézetből – Civil szervezetek és a migráció. PhD értekezés, Pécs, PTE BTK, 2020.

37Hardi Tamás – Patay Tünde: Bevándorláspolitikai és többszintű kormányzás: osztrák tapasztalatok.

in: Tér és Társadalom, 32. évfolyam 4. szám, 2018. p. 135–150.

http://real.mtak.hu/90390/1/hardi_bevandorlaspolitika_2018.pdf Letöltés: 2020. 02. 08.

munkásságát.³⁸ Tálás Péter írásai biztonságpolitikai vetületükkel, globálisan szemléltetik a migrációs helyzetet.³⁹ További nélkülözhetetlen forrás volt a Póczik Szilveszter- Dunavölgyi Szilveszter szerkesztésében megjelent „Nemzetközi migráció- nemzetközi kockázatok” című kiadvány, amely többek közt Glied Viktor és Póczik Szilveszter írásait is tartalmazták. (HVG-ORAC, Budapest, 2008) Molnár Anna: A Földközi-tengeren érkező illegális migrációs és menekülthullám című publikációja is sokat segített az olasz fejezet megírásában.⁴⁰ Végül, de nem utolsó sorban Ambrus Andrea terrorizmussal foglalkozó publikációja⁴¹ nélkül nem készülhetett volna el a migrációval összefüggő terrortámadásokat tartalmazó táblázatom.

A nemzetközi szakirodalom áttekintése során nagy segítségemre volt Virginie Guiraudon francia migrációtörténeti áttekintése,⁴² Ana López-Sala a spanyol migrációs helyzettel kapcsolatos összefoglaló elemzése,⁴³ valamint Maria Santallina a koronavírus migránsokra gyakorolt hatását vizsgáló nemzetközi tanulmánya.⁴⁴ Itt emelném még ki Alessandra Vernile tanulmányát⁴⁵ és Elisabeth Braw Foreign Affairs magazinban megjelent tanulmányát⁴⁶ is. Az osztrák migrációs helyzet elemzésében nagy segítségemre volt Andreas

38 Vargha Márk: Tojástánc – A konzervatív görög kormány migrációs politikája. in: Horizont 2020/22.

https://www.migraciokutato.hu/wp-content/uploads/2020/11/20201112_HORIZONT_2020_22_vargha_mark_tojastanc_a_konzervativ_gor%C3%B6k_kormany_migracios_politikaja_elemzes.pdf Letöltés: 2021. 01. 06.

39 Tálás Péter: Az európai migrációs válság értelmezési kereteiről. in: Nemzet és Biztonság, 2016/6. sz. http://www.nemzetesbiztonsag.hu/cikkek/nb_2016_6_06_talas_europai_migracios_valsag.pdf Letöltés: 2022. 07. 18.

40 in: Európa és a migráció. (szerk. Besenyő János-Miletics Péter-Orbán Balázs) Zrínyi Kiadó Budapest, 2019.

41 Ambrus Andrea: A tömeges migráció és az iszlamista terrorizmus közti kapcsolat az Európai Unióban. in: Nemzet és Biztonság 2017/6. szám

42 Guiraudon, Virginie: Immigration policy in France. Brookings Institution, July 1, 2001.

<https://www.brookings.edu/articles/immigration-policy-in-france/> Letöltés: 2021. 03. 18.

43 López-Sala, Ana: Exploring dissuasion as a (geo)political instrument in irregular migration control at the southern spanish maritime border.

https://www.researchgate.net/publication/276115549_Exploring_Dissuasion_as_a_GeoPolitical_Instrument_in_Irregular_Migration_Control_at_the_Southern_Spanish_Maritime_Border Letöltés: 2020. 11. 01.

44 Santallina, Maria: The impact of Covid-19 on migrants, asylum-seekers and refugees.

<https://www.idea.int/news-media/news/impact-covid-19-migrants-asylum-seekers-and-refugees> Letöltés: 2021. 12. 19.

45 Vernile, Alessandra: The evolution of the intelligence services around Europe. The case of France.

Mediterranean Affairs, Jul 18, 2018. <https://www.mediterraneanaffairs.com/intelligence-services-france/> Letöltés: 2021. 05. 16.

46 Braw, Elisabeth: Army Service Could Be the Answer to Europe's Integration Problem in: Foreign Policy, 2018.04.18. <https://foreignpolicy.com/2018/04/18/army-service-could-be-the-answer-to-europes-integration-problem/> Letöltés: 2022. 01. 20.

Th. Müller, valamint Andreas Oberprantacher munkája is.⁴⁷ A terrorizmussal kapcsolatos összefüggések vizsgálatához Todd Bensen munkája bizonyult nélkülözhetetlennek.⁴⁸

A nemzetközi hírportálok közül több alkalommal tájékozódtam az El País, a Deutsche Welle, az Infomigrants, az ANSA, az Ekathimerini vagy a BBC oldalain is.

1.5.5 A dolgozat felépítése

Dolgozatom szerkezetében törekszem a kronologikus és földrajzi szempontú felépítésre. A bevezetést, a rövid migrációelméleti áttekintést és a 2015-ös eseményekről szóló felvezetőt követően érintem az Európába irányuló illegális migrációs útvonalakat, majd Görögországgal (és így a hazánkat is érintő nyugat-balkáni migrációs útvonallal) kezdem az elemzést, majd a mediterrán útvonalhoz tartozó és jelentős sajtóvisszhangot kapott olasz migrációs helyzetet mutatom be, végül pedig a régi-új spanyolországi migrációs krízissel (nyugat-mediterrán útvonal) foglalkozom. A disszertáció második felében a kifejezetten európai célországokra irányuló illegális migrációs folyamatokat és a migrációs politikák változásait szemléltetem Németország, Ausztria, Svédország és Franciaország példáin keresztül. Végül az előre meghatározott szempontrendszer szerint összehasonlítom és elemzem az említett országokat, és megállapítom az új tudományos eredményeket.

47 Müller, Andreas Th. – Oberprantacher, Andreas: Austria bordering Europe: Blocking and brokering routes amid a manifold crisis. in: Bischof, Günther – Rupnow, Dirk (szerk.): Migration in Austria. <https://diglib.uibk.ac.at/ulbtirola/download/pdf/2546704?originalFilename=true> Letöltés: 2022. 01. 27.

48 Bensen, Todd: Data: Terrorist Migration Over European Borders (2014-2018). <https://cis.org/Report/Terrorist-Migration-Over-European-Borders> Letöltés: 2022. 07. 04.

2 A migráció fogalma, migrációelméletek

Mint azt láthattuk, disszertációm jellemzően napjaink migrációs folyamataira koncentrál és nem célja a push és pull faktorok részletes vizsgálata, valamint a kibocsátó országok elemzése sem, azonban a globális szemlélet és a migrációelméletek alkalmazása nélkülözhetetlen. E célból az országelemzések megkezdése előtt szükségesnek tartom röviden ismertetni a migráció elméleti keretrendszerét és fogalmát is.

A migráció fogalommeghatározására Póczik Szilveszter részletes definícióját választottam, amely értékelésem szerint jól körülírja ezt a tág fogalomrendszert. *„A migráció az emberi történelem folyamán mindenkor jelen lévő népmozgalom, amelynek során kisebb vagy nagyobb számú népesség földrajzi tekintetben elmozdul, átmenetileg vagy véglegesen szálláshelyet, települési területet változtat. A fogalom egyfelől a meghatározott területről való kivándorlás, másfelől egy másik területre való bevándorlás teljes esemény- és hatástörténetét, valamint mechanizmusait öleli fel.”*⁴⁹

Fontosnak tartom leszögezni, hogy a fogalmakat törekedtem következetesen használni, és szándékosan teszek különbséget a migránsok és a menekültek között. Jóllehet, a **migráns** fogalommal kapcsolatban sokak szeme előtt negatív jelző jelenik meg, nem tehetem meg, hogy olyan csoportokat, akik tagjait nem ismerték (még) el menekültnek, másnak nevezzem. Ennek oka, hogy a média és a politika is – sajnálatos módon – a céljainak megfelelő szófordulatokat használ, és nem a helyes terminológiát. A migráns kifejezés az én értelmezésem szerint nem azt jelenti, hogy feltétlen irreguláris módon és csak gazdasági érdekből érkezők csoportjáról van szó, azonban amíg nem bizonyosodik be annak ellenkezője, gyűjtőfogalma a harmadik országból érkezetteknek, bármely negatív előjel nélkül. Az elmúlt évtizedben jelentős változás történt a magyarországi fogalomhasználat terén. Régebben elfogadott volt illegális migrációról és illegális bevándorlásról beszélni (pl. Ritecz György doktori disszertációjában⁵⁰ vagy Molnár Anna könyvfejezetében,⁵¹ valamint a Magyar Rendőrség a mai napig ezt a kifejezést használja), az újabb szakirodalmi megfogalmazások

49 Póczik Szilveszter: A nemzetközi migráció tendenciái a 20. és 21. században elméleti és történelmi nézőpontból. in: Nemzetközi migráció- nemzetközi kockázatok. HVG-ORAC, Budapest, 2008. p. 78.

50 Ritecz György: Az illegális migráció és az EU csatlakozás hatása a magyar határőrizetre. PhD értekezés, Budapest, 2002.

51 Molnár Anna: A Földközi-tengeren érkező illegális migrációs és menekülthullám. in: Európa és a migráció. (szerk. Besenyő János-Miletics Péter-Orbán Balázs) Zrínyi Kiadó Budapest, 2019. p. 520.

már az **irreguláris migrációt** használják (pl. Ritecz György 2018-as publikációjában⁵² már ezt alkalmazza, valamint Bartkó Róbert⁵³ is), így disszertációmban én is ezt a meghatározást alkalmazom. Egy több mint 250 oldalas disszertációnál természetesen előfordulhatnak a szóismétlést elkerülendő más megnevezések is, azonban szeretném tisztázni, mit értek e fogalmak alatt. Az irreguláris migráció kifejezés használatának okát Hautzinger Zoltán az alábbiak szerint magyarázza: „Az illegális migráció megvalósítási formái között olyan módszerek is gyakoriak, amelyek a beutazás vagy tartózkodás jogszerű útja valamely változatának imitálásával, a hatóságok megtévesztésével próbálják leplezni a migráció mögött lévő valós szándékot. Az illegális migráció tipikus, hagyományos formáit ennél fogva egyre inkább kiegészítik, sőt felváltják az atipikus, a legális migrációval visszaélés révén megvalósított esetek. A legális, jogszerű vagy újabban dokumentált, illetve reguláris migráció tehát az ellenőrzött keretek közötti ki- és bevándorlást, továbbá tartózkodást, végső soron letelepedést foglalja magában. A jogi szabályokkal ellentétesen megvalósuló migráció ugyanakkor a meglévő, főleg a vándorlás kényszerű okaira tekintettel meghonosodott elvekre (pl. non-refoulement) tekintettel nem feltétlenül jelenti annak illegális vagy jogszerűtlen voltát. Erre is figyelemmel alakult ki a nemzetközi szakirodalomban **a jogszerűtlenül végbemenő vándorlás jelzőjeként az irreguláris kifejezés**, amely egyszerre érzékelteti a migráció természetes körülményeitől eltérő helyzetet, de azt nem feltétlenül egy jogilag üldözendő vagy büntetendő állapotként mutatja be. A fogalomváltoztatás mögött az az elvi gondolat húzódik meg, hogy egy beutazás vagy tartózkodás, mint emberi magatartás lehet jogellenes, addig annak alanya (vagy elkövetője) nem.”⁵⁴

Menekült: „az 1951-es Genfi Egyezmény értelmében menekült, aki faji, vallási okok, nemzeti hovatartozása, illetve meghatározott társadalmi csoporthoz való tartozása, avagy politikai meggyőződése miatti üldözéstől való megalapozott félelme miatt az állampolgársága szerinti országon kívül tartózkodik, és nem tudja, vagy az üldözéstől való félelmében nem kívánja annak az országnak a védelmét igénybe venni. Továbbá, aki állampolgársággal nem rendelkező és korábbi szokásos tartózkodási helyén kívül tartózkodva ilyen események következtében nem tud, vagy az üldözéstől való félelmében nem akar oda visszatérni.”⁵⁵

52 Ritecz György: Az Európába irányuló tömeges irreguláris migráció felfutásának és megszűnésének okai. in: Hadtudomány 2018/3-4., p. 66-78. DOI: 10.17047/HADTUD.2018.28.3-4.66

53 Bartkó Róbert: Az irreguláris migráció elleni küzdelem eszközei a hazai büntetőjogban. Gondolat Kiadó, Budapest, 2020.

54 Hautzinger Zoltán: Szemelvények a migráció szabályozásáról. AndAnn Kft, Pécs, 2016.

http://real.mtak.hu/62546/1/HautzingerZ_Szemelv_migr_szab_u.pdf Letöltés: 2022. 07. 14. p. 9-10.

55 1951-es Genfi Egyezmény, 1. cikk. in: Jogtár, <https://net.jogtar.hu/jogszabaly?docid=98900015.TVR> Letöltés: 2019. 02. 03.

Migráns pedig az, aki nem a fentiek miatt indul útnak, hanem gazdasági megfontolásból vagy kalandvágyból, és letelepedési szándékkal teszi ezt. **Illegális migráns** alatt pedig az illegálisan (rendszerint hivatalos okmányok nélkül, vízum és egyéb engedélyek nélkül, nem a hivatalos belépési pontokon át) érkező embereket értem. A **menedékkérők** csoportja pedig az, akik már benyújtották a menedékkérelmet, és eljárásuk folyamatban van.

A migrációelméletek kutatása viszonylag új tudomány, a 20. században kezdtek komolyabban foglalkozni vele elméleti síkon is. Kezdetben két nagyobb tábort lehetett megkülönböztetni, a migrációt kiváltó okokat kutatókat, és a célterületek társadalmára való hatásokat (pl. elfogadás, integráció) vizsgálókat. A két csoportot lehetne aszerint is meghatározni, hogy egyikük a migráció kezdetével, míg a másik annak folytatásával foglalkozik. A helyváltoztatás okait kutatók azt találták, hogy az emberek leginkább a munkalehetőségek és a biztonság irányába vándorolnak el. Póczik Szilveszter szerint ez a folyamat tulajdonképpen egy globális kiegyenlítődési kísérlet, amely során a mérleg egyik nyelvén ott van az egyenlőtlen demográfiai eloszlás, a másikon pedig a munkalehetőségek és a gazdasági lehetőségek egyenlőtlensége. A migráció egyensúlyi elmélete szerint pedig a népességmozgások eredménye akár az erőforrások optimális megosztása is lehetne.⁵⁶

Elmondható, hogy e két nagyobb kutatási tábor közt jelentős módszertani, és szemléletbeli különbség volt a jellemző. A migráció okait kutató elméletek közül a neoklasszikus közgazdasági elmélet mikroszinten az egyéni motivációt, a jövedelmet, a gazdasági tőkét és a humán tőkét helyezi fókuszba, míg makroszinten azt az egyensúlyi hipotézist állítja, hogy amennyiben a bérszínvonal kiegyenlítettebb lenne a jelenleginél, az a migrációs folyamatokat lassítaná, sőt, meg is szüntethetné. Póczik Szilveszter azonban hozzáteszi, hogy a makroszintű elmélet buktatója, hogy a kvalifikált munkaerő migrációja ugyanakkor nem feltétlenül függ az országok bérszínvonalától, ez annál sokkal komplexebb jelenség. A befogadó országok ugyanakkor a bérszínvonal befolyásolásával hatással lehetnek a „brain drain”⁵⁷ migrációs folyamatokra. Mikroszintre lebontva ez azt jelenti, hogy amennyiben az adott célországban pozitív fogadtatásra és anyagi haszonra számíthatnak a leendő bevándorlók, emelkedik a migrációs hajlandóság. Póczik e logikát követve állapítja meg, hogy a célországokban tehát csökkenthető lenne az irreguláris migráció a munkaerőpiaci lehetőségek csökkentésével, míg a kibocsátó országokban maradásra lehetne bírni az

⁵⁶ Póczik, p. 40.

⁵⁷ a magasabban képzett vagy szakképzett munkaerő elszívása

elvándorlókat magasabb bérszínvonal és megfelelő tájékoztatás biztosításával.⁵⁸ Tarrósy István rendszerezését kiegészítette Dömös Mariann a *Todaro-modellel*, amely a váróterem-hipotézissel magyarázza, hogy a migránsok jelentős része a nagyvárosokat célozza meg, még ha csak gettókba is kerül és fennáll a végleges lecsúszás esélye, de ez is sokkalta jobb, mint az eredeti szituáció. Todaro modellje azt feltételezi, hogy a migrációt választó társadalmi csoportok azonos döntéseket hozó, hasonló ismeretekkel rendelkező egyénekből állnak, és optimális feltételek esetén befolyásolható lenne migrációs hajlandóságuk. Azonban ezt a neoklasszikus elméleteket támadók cáfolták.⁵⁹ Dömös ide sorolja még a *szegmentált munkaerőpiac-elméletét* is, amely az osztársadalmi szintet vizsgálja, és egyfajta kettős munkaerőpiacot mutat be, amely a migrációt mozgatja és a szürkegazdaságot is magába foglalja.⁶⁰ Ezen elmélethez Póczik Szilveszter hozzáteszi, hogy meglátása szerint a migrációt nem lehet befolyásolni a jelenlegi munkaerőpiacot és béreket csak kisebb mértékben átalakító intézkedésekkel. A migrációra csak a jelenlegi rendszer átfogó reformja lehet hatással.⁶¹ Ezt az elméletet is számos bírálat érte, hiszen a migráció egy (de jelentős) része nem függ össze a munkaerőpiaci lehetőségekkel és azoktól függetlenül valósul meg. A *történeti-strukturális, vagy intézményi elmélet* szerint a gyarmatosítás, a kapitalista piac és az állandósult egyenlőtlenségek a migrációt kiváltó okok, az *átmenet-elméletek* szerint pedig a mobilitás és fejlődés, a gazdasági integráció összekapcsolása, és a migrációs események térbeli tipológiája generálja a migrációs folyamatokat. Ide sorolandó még a *migráció és fejlődés elmélete*, amely szerint a hazautalások és a diaszpórák a meghatározóak.⁶² A kumulatív okok elmélete pedig kizárja annak a lehetőségét, hogy egy olyan komplex, szociális, kulturális, gazdasági hatásokkal bíró jelenséget, mint a migrációt, szankciókkal és szabályokkal lehetne kezelni. Ezen elmélet szerint tehát a migráció állandó, csak időszakainak intenzitása tér el egymástól.⁶³

A társadalmi befogadást magyarázó integrációelméletek közül a *kirekesztő modell* kulcstényezői a vendégmunkások rendszere és az időszakos adaptáció. Az *asszimilációs modell* szerint az érkező beolvad a nemzeti kultúrába, letelepedik, cserébe állampolgárságot szerez, és teljes mértékben asszimilálódik, míg a *multikulturalizmus* a kulturális

58 Póczik, p. 41.

59 Póczik, p. 43.

60 Dömös Mariann: Az olaszországi bevándorlás alulnézetből – Civil szervezetek és a migráció. PhD értekezés, Pécs, PTE BTK, 2019. p. 25.

61 Póczik, p. 44.

62 Dömös, p. 25.

63 Póczik, p. 45.

sokszínűséget, a kooperatív egymás mellett élést, az egyenértékűséget és az antirasszizmust foglalja magában. Az integráció/neoasszimiláció elmélete szerint a diverzitás bontja a társadalmi kohéziót, párhuzamos életek jönnek létre, ahol a migránsok nem integrálódnak és jelentős biztonsági kockázatok is felmerülnek hozzájuk köthetően.⁶⁴

Migrációs tanulmányaim során megismerhettem olyan migrációelméletekkel foglalkozó szakemberek munkásságát is, mint Ravensteint,⁶⁵ Zelinsky elméletét⁶⁶, amelyek a kutatási téma megközelítéséhez segítségemre voltak, mégis inkább Everett S. Lee push tényezőket összefoglaló elméletét találtam a leghasznosabbnak. A migrációt indukáló push tényezők és a világpolitikai események összevetésével prognosztizálhatóak az újabb migrációs kihívások.⁶⁷

Fentiekből is ered a migráció biztonságiasítása. Látni fogjuk, hogy egyetlen irreguláris migrációval érintett európai ország sem hagyhatja figyelmen kívül stratégiái újragondolása, és politikája viszonylatában sem. Itt tisztáznám a migrációs politika, a menekültügy és az irreguláris migráció összefonódását. Személyes tapasztalatból meg tudom erősíteni Laufer Balázs elméletét, amely a következő. Az elfogott illegális migránsok jelentős része menekültekérelmet nyújt be. Tény, hogy e kérelmeknek csak nagyon csekély részét bírálják el pozitívan a hatóságok, míg a többi elutasításra kerül (vagy időközben megszüntetik a hatóságok, mivel a kérelmező ismeretlen helyre távozott). Az illegális migránsok egy része tisztában van mindezzel, és csupán kényszerből, és/vagy időhúzásból nyújtja be a kérelmet abban az országban, ahol a hatóságok előállították, ha az nem egyezik a célországgal. Az így nyert idővel a tehetősebbek sok esetben lehetőséget biztosítanak az embercsempészeknek, hogy a további útjukat megszervezzék, vagy ők maguk észrevétlenül távozzanak.⁶⁸

Mivel a jelenlegi rendszerben a legtöbb befogadó központ nyitott, a kérelmezők probléma nélkül tűnnek el a menekültügyi eljárás közben. Ebből számos dolog következik. Egyrészt lehet egy európai ország menekültpolitikája befogadó, ha nem az a célja a migránsoknak, akkor tulajdonképpen nagyobb kockázat nélkül teheti ezt nyilvánosan, hiszen úgyszem fognak letelepedni nála nagy számban. A disszertációban vizsgált országok nincsenek

64 Tarrósy István: Elméleti megfontolások a nemzetközi migrációs tendenciák megértéséhez in: Migrációs Tendenciák napjainkban. Publikon Kiadó, Pécs, 2014. p. 20.

65 Ernst Georg Ravenstein: The Laws of Migration. 1885

66 Zelinsky, Wilbur: The Hypothesis of the Mobility Transitions. in: Geographical Review, Vol. 61. No. 2. (Apr, 1971) p. 219-249.

67 Lee, Everett S.: A Theory of Migration. in: Demography, Vol. 3. No. 1 (1966), p. 47-55.

68 Laufer Balázs: Az illegális migráció és a menekültügy biztonsági vetületei. in: (2010) Pécsi Határőr Tudományos Közlemények, p. 197. <http://www.pecshor.hu/periodika/XI/laufer.pdf> Letöltés: 2022. 01. 10.

könnyű helyzetben, mert mint látni fogjuk, figyelembe kell venniük egyrészt az ország demográfiai és munkaerő-piaci helyzetét, a lakosság és közbiztonság védelmét, az európai kultúra megóvását, ugyanakkor ez sokszor ellentmond az EU (és a jelentős médianyilvánossággal rendelkező humanitárius NGO-k) által elvárt migrációs politikától.

3 A 2015-ös migrációs és menekültügyi krízist megelőző és generáló folyamatok, továbbá a legjelentősebb Európába irányuló irreguláris migrációs útvonalak áttekintése

Már a 2015-ös, nagy médiavisszhangot keltett menekültügyi és migrációs krízist megelőzően is érkeztek tömegesen Európába más, eltérő kulturális háttérrel rendelkező emberek. Személyes tapasztalat, hogy 2013-ban és 2014-ben is jelentős számú irreguláris migráns érkezett Magyarországra, amely már ezekben az években is jelentős többlet-terhet rótt a magyar hatóságokra, azonban a probléma – ahogy hazánkban, úgy Európa-szerte is – még kevésbé került a média fókuszába. Ahogy N. Rózsa Erzsébet kiemeli, az első jelentősebb bevándorlási hullám a gyarmatosított területek függetlenedési folyamataira datálható, amikor az európaiakat addig segítő helyi csoportok jobbnak vélték, ha Európába utaznak, egyrészt az esetleges bosszú elkerülése érdekében, másrészt a korszakra jellemző polgárháborúk elkerülése céljából.⁶⁹ Ezt követően változó intenzitással, de egyre gyakrabban és egyre nagyobb mértékben kell az EU-tagállamoknak a mintegy 43.000 km hosszú tengeri, és 11.000 km hosszú szárazföldi határainak védelmére koncentrálniuk.

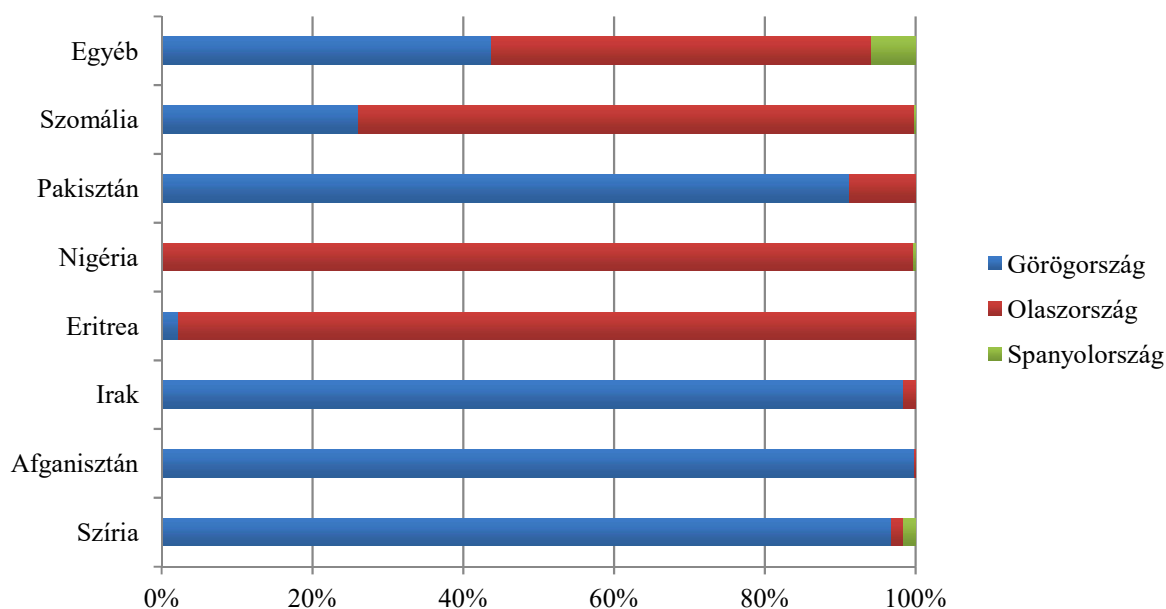
2011-ben az Arab Tavasz zavargáshullám során számos muszlim országban (Jemenben, Szíriában és Líbiában is) polgárháború tört ki vagy tüntetések zajlottak, amelynek eredményeként több millióan hagyták el otthonaikat. A menekültek és migránsok jelentős része Jordániában, Libanonban, Törökországban kért segítséget, illetve akinek lehetősége volt rá, azok tovább utaztak a dél-európai országokba az Európai Unió (EU) felé. Tunéziában és Egyiptomban a politikai elit és a katonai vezetés érzékeny egyensúlyának átbillenése okozta a forradalmakat, amelyet követően Tunézia esetében egy demokratikusabb vezetés vette át a hatalmat. Egyiptomban, ahogy a legtöbb Arab Tavaszban érintett államban, évekre visszanyúló előzményei voltak az elégedetlenségnek, jellemzően a rezsimek szociális politikájának hiánya és a magas korrupció.⁷⁰ Ugyan ezek a forradalmak kevésbé húzódtak el és kevesebb halálos áldozatot követeltek, mégis, mind-mind hozzájárultak ahhoz, hogy a Nyugat által eddig ismert arab világ összeomljon és átrendeződjenek a hatalmi viszonyok.

69 N. Rózsa Erzsébet: Kibocsátás, tranzit, vagy befogadás? A közel-keleti migráció aspektusai. in: Máltai Tanulmányok, 2. évf. 2. sz. p. 72. https://maltaitanulmanyok.maltai.hu/wp-content/uploads/2020/08/MT_2020_02-ebook.pdf#page=71 Letöltés: 2022. 01. 19.

70 Éva Ádám: Arab Tavasz: Tíz év sikerei és kudarcai. in: Antall József Tudásközpont. https://issuu.com/antalljozseftudaskozpont/docs/ajrc2020e13_e_va_a_da_m Letöltés: 2021. 12. 30.

Kiemelendő ugyanakkor, hogy már az Arab Tavaszt megelőzően is jelentős mennyiségű iraki, afganisztáni, iráni, pakisztáni és eritreai menekült érkezett Európába. Ennek ellenére mégis tény, hogy a 2014-ben hirtelen és nagy létszámban érkező migránsok felkészületlenül érték az Unió külső határainak védelméért felelős szolgálatokat és szervezeteket.⁷¹

Az UNHCR érdekes statisztikát tett közzé a 2015-ben érkezők származási országaival kapcsolatban. Összevetette a Spanyolországba, Görögországba és Olaszországba érkezők adatait az alapján, hogy a különböző származási országokból milyen arányban képviselték magukat a bevándorlók. Ebből következtethetünk a 2015-ös népszerű illegális migrációs útvonalakra és csempészhálózatokra.

1. ábra: A 2015-ben érkezettek származási ország szerinti százalékos megoszlása a három ország tekintetében⁷²

A diagramból jól látszik, hogy ebben az időszakban eltörpült a Spanyolországba érkezett kérelmezők aránya a másik két országhoz képest. 2015-ben a görög szigetekhez leginkább a klasszikus válságövezetektől érkeztek, míg Olaszországba jellemzően afrikaiak nyújtották be menedékkérelmüket.

71 Glied Viktor: Az európai migráció két arca p. 26.

72 A szerző saját szerkesztése. Forrás: UNHCR: Nationality of arrivals to Greece, Italy and Spain. January-December 2015. p. 2. <https://reliefweb.int/sites/reliefweb.int/files/resources/MonthlyTrendsofNationalities-ArrivalstoGreeceItalyandSpain-31December2015.pdf> Letöltés: 2022. 01. 09.

A 2014 utáni migrációs folyamatokért nem csupán az Arab Tavaszban érintett országok tehetők felelőssé, hiszen egy olyan globális népvándorlási folyamat indult meg, amely ennél jóval komplexebb. Az előző fejezetben említett Everett S. Lee által felvázolt szinte összes push faktor felelőssé tehető, amelyekre itt röviden példákat is hozok:

1. Demográfiai helyzet: Afrika vonatkozásában ez teljesen egyértelmű, amelyre jó példa Nigéria esete, ahol a népesség korfája ellentétje az európainak a 2.5 százalékos népességnövekedésével és 18.6 éves átlag életkorával.⁷³ Ahogy Marsai Viktor is kiemeli, a szubszaharaiak körében a világon a legmagasabb a migrációs hajlandóság, és az Afrikát elhagyók több mint felének (56 százalék) Európa az úti célja.⁷⁴
2. A munkaerő-piaci kilátásokra, vagyis azok lehetőségeinek csökkenésére nem csupán Afrika a jó példa, de az Arab Tavaszt követően felbolydult és széthullott államokban élők, vagy épp Európán belül a koszovóiak gazdasági célú EU-tagországokba vándorlása mögött is ez az ok húzódik.
3. Politikai elnyomás: Szíriától kezdve Líbián át az összes konfliktussal tűzdelt országból érkeztek Európába politikai okokból menekülők. Menekültügyi munkám során találgoztam török és orosz állampolgárokkal is, akik politikai üldöztetésre hivatkozva nyújtották be kérelmüket.
4. Vallási üldözés: Nigériában a keresztény-muszlim ellentét, egyes afrikai országokon belül a törzsi vallások közti különbség, vagy épp annak megtagadása, a tálib radikális iszlám térnyerése Afganisztán térségében, a síita-szunnita ellentétek, vagy a folyamatos izraeli-palesztin konfliktus is ide sorolható.
5. Természeti katasztrófák: a Száhel-övezet drasztikus elsivatagosodása, az elmúlt évtizedre jellemző szélsőséges időjárási körülmények gyakoriságának növekedése (cunamik, földrengések, esőzések, szárazság) mind hatottak a migrációs hajlandóságra. Természetesen a vizsgált időszakot megelőzően is ismertek voltak ezek a jelenségek, ám gyakoriságuk és mértékük számos család megélhetését (mezőgazdaság pl.) tették tönkre, vagy egyre problematikusabb az olyan alapvető, a Maslow-piramis alján elhelyezkedő szükséglet kielégítése, mint az ivóvíz.

73 Nigéria. in: CIA World Factbook <https://www.cia.gov/the-world-factbook/countries/nigeria/#people-and-society> Letöltés: 2022. 05. 20.

74 Marsai Viktor: Pillanatkép az afrikai migráció trendjeiről. in: Máltai Tanulmányok, 2020/2. p. 243-244. https://maltaitanulmanyok.maltai.hu/wp-content/uploads/2020/08/MT_2020_02-ebook.pdf#page=71 Letöltés: 2022. 01. 24.

6. Diszkrimináció: Itt nem csupán a ma olyan hangzatos LGBTI⁷⁵ közösségek tagjaira kell gondolni, akiket valóban diszkriminálnak Afrika-és Ázsia-szerte⁷⁶ és amely közösséghez tartozást oly nehéz bizonyítani egy kérelem során, de ide sorolhatóak azon nők is, akiket hátrányosan megkülönböztetnek (például oktatáshoz való jog), vagy azok a más országból menekültek, akiket okmányok nélkül éhbérért dolgoztatnak (pl. Kenya, Egyiptom, Líbia...).
7. Az alacsony színvonalú orvosi ellátás sem újkeletű probléma, azonban az olyan kiújuló/új járványok, mint az ebola, vagy a koronavírus, továbbá az Afrikában egyre növekvő számú HIV-fertőzött megfelelő kezelése nélkül komoly biztonsági fenyegetéssé nőttek ki magukat, és amelyek emberek ezreinek halálához vezetett.

Ezt a listát kiegészíthetjük Tóth Péter meglátásaival is. A szakértő levezeti, hogy a nem állami szereplők jelentőségének és számának növekedése is közrejátszhat az okokban. Példaként a nigériai Boko Haram terrororganizáció befolyásának növekedését hozza, amely csoport viszonylag alacsony létszáma ellenére jóval jelentősebb számú lakosban keltett migrációt generáló félelmet.⁷⁷ De ide sorolhatóak a nagyvállalatok, vagy NGO-k, amelyek mind valamely érdekeket és oldalakat szolgálnak, és amelyek befolyással lehetnek a migrációs hullámokra. Tóth felhívja továbbá a figyelmet arra, hogy a szomszédos kontinenseken kirobbanó konfliktusok elől a legtöbben a szomszédos országokba menekülnek, és Európába jóval kevesebben érkeznek. Ez igaz, ugyanakkor további, Európába irányuló migrációt generáló ez a folyamat, hiszen akik nem tudnak beilleszkedni, elhelyezkedni a kibocsátó országokkal szomszédos államokban, újabb stresszhatás, bántalmazás, nélkülözések érik, így még nagyobb eséllyel a PTSD-re és a szélsőséges eszmékre fogékonyabban érkeznek az európai országokba. Ezen felül a szomszédos országok jóléti rendszerét is igénybe veszi, valamint a helyi munkavállalók esélyeit is csökkentik a nagyszámú menekültek, így ezekből az országokból is többen indulhatnak Európa irányába.

Vizsgálhatjuk természetesen más megközelítésből is a 2015-ös migrációs és menekültügyi válságot kiváltó eseményeket. Ritecz György és Sallai János elsősorban a biztonság hiányában látják a problémát, amely a Maslow-piramis alján elhelyezkedő

75 Lesbian, Gay, Bisexual, Transgender, Intersexed, magyarul lesbikus, meleg, biszexuális, transznemű, intersexuális

76 Erről részletesebben a „Nemzetközi gyakorlat a menedékkérők szexuális irányultságának vizsgálata körében” c. publikációmban írtam.

77 Tóth Péter: Az európai migrációs válság értelmezési kereteiről. in: Nemzet és Biztonság, 2016/6. sz. p. 96. http://www.nemzetesbiztonsag.hu/cikkek/nb_2016_6_06_talaz_europai_migracios_valzag.pdf Letöltés: 2022. 07. 18.

legalapvetőbb emberi szükségletként valóban mozgatórugója az emberek gondolkodásának. A migrációs szakemberek felhívják a figyelmet a reménytelenségre (pl. Szíria, ahol több mint tíz éve fennáll a konfliktus), mint motivációs tényezőre, ezt az elméletet pedig igazolni látszott Ukrajna esete is, amely 2022 elején friss konfliktusnak számított, és lakosok milliói reménykedtek még abban, hogy a helyzet megoldódik, és nem hagyták el lakhelyeiket, csak később.⁷⁸ A szerzőpáros harmadik fontos gondolata, hogy a harmadik országokban köztudott, hogy Európa a világ egyik legfejlettebb térsége, ezért is olyan csábító, mint migrációs cél. A legnagyobb humanitárius katasztrófát a 2011 óta tartó szíriai polgárháború okozta, amely miatt csak 2015 végéig a lakosok túlnyomó része, több mint 12 millió ember menekültté vált, és több mint 260 000-en haltak meg.⁷⁹

A 2015-ös migrációs és menekültválsággal kapcsolatban sűrűn hangzik el az a kritika, miszerint mind az EU-t, mind a tagállamokat meglepetésszerűen érte az eddigi legnagyobb migrációs kihívás. A felkészületlenség tagadhatatlan, azonban ne felejtjük el azt a tényt, hogy a migrációs krízis teljesen más arányban érintette az egyes tagországokat. Tóth Péter besorolása szerint Magyarországot, Ausztriát, Németországot, Belgiumot, Dániát, Svédországot, Norvégiát, Finnországot nagyon, Görögországot, Bulgáriát, Olaszországot, Franciaországot, Hollandiát, Nagy-Britanniát erőteljesen, míg a balti államokat, Csehországot, Lengyelországot, Szlovákiát, Romániát, Spanyolországot, Portugáliát pedig alig.⁸⁰

2015. június 25–26-án az EU-csúcson – az Európai Tanács akkori elnöke – Donald Tusk és Angela Merkel német kancellár a migrációs kvóta bevezetése mellett érvelt – amelyet a tagállamok többsége végül meg is szavazott –, pedig a problémát önmagában ez az intézkedés sem oldotta meg. A fentiekén túl a találkozón szó volt a menekülés okainak lokális kezelési lehetőségeiről, a biztonságos származási ország definiálásáról és megjelölésükről is. Az egyeztetés vitathatatlanul sikeres pontjaként a résztvevők előrelépést értek el az illegális bevándorlók visszafogadási és toloncolási területén. Megerősítették, hogy a Frontex (Európai Határ- és Partvédelmi Ügynökség) szerepe egyre jelentősebb az illegális migráció elleni sikeres küzdelemben. Míg a migránsok kvóta alapján történő elosztása jelentős vitát kavart,

78 Ukraine refugee situation. UNHCR <https://data.unhcr.org/en/situations/ukraine> Letöltés: 2022. 10. 21.

79 Ritecz György – Sallai János: A migráció trendjei, okai és kezelésének lehetőségei 2.0. Hanns Seidel Alapítvány, Budapest, 2016. p. 82-83.

80 Tóth, p. 101.

abban egyöntetű konszenzus született, hogy a megoldás a szíriai és líbiai polgárháború felszámolása nélkül szinte lehetetlen.⁸¹

A menekültügyi és migrációs krízis másik nyíltan kimondott tanulsága, hogy a szervezett bűnözői körök, az embercsempészek nélkül jóval kevesebben lettek volna képesek Európáig utazni, ezért is kiemelten fontos a prevenció és az embercsempészet elleni küzdelem. Az Europol⁸² statisztikái alapján a 2015-ben Európába ért migránsok körülbelül 90 százaléka vette igénybe embercsempész csoportok szolgáltatásait átlagosan 3–6 000 USD-t fizetve érte. Az Europol összevetette az európai kábítószer-kereskedelem kiterjedtségét az embercsempész-csoportokéval, és közel egyezőnek találta az adatokat. Ez a szolgáltatási ág napjainkban is több tízezer embernek (köztük számos bevándorlónak, migránsnak és státuszt kapottnak is) nyújt megélhetést. A nemzetközi szervezet 2015-ben 250-nél is több embercsempészzel foglalkozó „hotspotról” rendelkezett információkkal, amelyből 170 az EU-n kívül, míg 80 az EU-n belül volt található.⁸³

Érdeemes megállnunk egy szóra a 2015-ben Európába érkezett menedékkérők főbb kibocsátó országainál. A kérelmet benyújtók közül több mint 357 000 fő vallotta magát szíriai állampolgárnak, 175 000 fő afgánnak, 118 000 irakinak, több mint 63 000 koszovóinak, 60 000 albánnak, 47 000 fő pedig pakisztáninak. Őket követték még nagy számban eritreai, nigériai, iráni és ukrán állampolgárok.⁸⁴

Két dolgot tartok fontosnak megemlíteni ezzel a statisztikával kapcsolatban. A fenti adatok jelentős része a menedékkérők által bediktáltak alapján került rögzítésre, a személyes adatok és köztük a nemzetiség valódiságát csak ritkán támasztotta alá valamely hivatalos dokumentum. Menekültügyi munkám során számos olyan meghallgatást vezettem, ahol hol a tolmács útján, hol az országismereti kérdésekre adott téves válaszok, hol pedig az ujjnyomat-egyezés eredményeként derült ki, hogy teljesen más a származási országa a kérelmezőnek. (Saját tapasztalat, hogy számos észak-afrikai férfi vallotta magát szíriai állampolgárnak a menekültstátusz elnyerése érdekében.) Dolgozatom során nem térek ki a férfi/női/kiskorúak statisztikai elemzésére, általánosságban elmondható, hogy fiatal férfiakból áll az érkezők jelentős része. A kiskorúakkal, kísérő nélküli kiskorúakkal kapcsolatban ugyanis a statisztikák

81 Glied, p. 26.

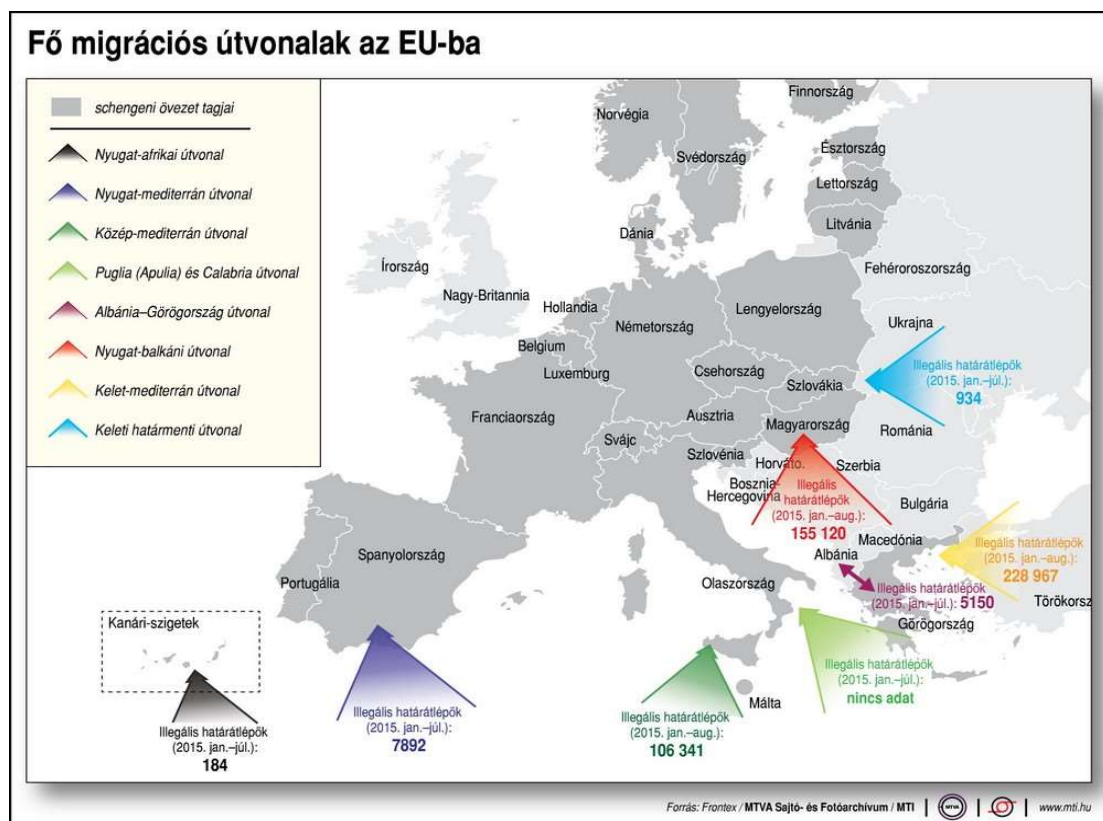
82 European Police Office (Európai Rendőrségi Hivatal)

83 Szuhai Ilona-Tálas Péter: A 2015-ös európai migrációs és menekültválság okairól és hátteréről. Dialóg Campus Kiadó, 2017. p. 17.

84 Migrant crisis: Migration to Europe explained in seven charts. in: BBC, 2016. 03. 04.
<https://www.bbc.com/news/world-europe-34131911> Letöltés: 2021. 12. 28.

legtöbbje szintén „bemondásra” készült, és nem egy alkalommal derült fény arra, hogy a kiskorúak nagy része tulajdonképpen már rég felnőtt korú.⁸⁵ A fenti, gyakorlati tapasztalatokat menekültügyi munkám során szereztem. A fenti megállapításokat a disszertáció folyamán megjelenített statisztikák során végig figyelembe kell venni.

A másik megjegyzés, hogy ezek az adatok csak a kérelmet benyújtott, tehát a hatóságok látókörébe került személyeket tartalmazzák, míg az illegalitásban maradó, szintén nagyszámú bevándorlót nem. A top 10-es listában jellemzően konfliktusok sújtotta országokat találunk, valamint az olyan – európai viszonylatban – mélyszegénységben élőket, mint a koszovói vagy ukrán kérelmezők. Fontosnak tartom felhívni a figyelmet az afrikai országokra, amelyek már ekkor képviselték magukat ezen a listán.

2. ábra: Az Európába irányuló fő migrációs útvonalak 2015-ben⁸⁶

Az Európába irányuló illegális migrációs útvonalak közül a legjelentősebbeket ismertetném.

85 Azért vált népszerűvé a valótlan adatok bediktálása, mert a kiskorúak és a kísérő nélküli kiskorúak kedvezőbb körülmények között várhatták meg az eljárás lefolytatását, és nagyobb eséllyel számíthattak valamely státuszra.

86 A migráció főbb útvonalai az Európai Unióba. in: Földrajz Magazin <https://foldrajzmagazin.hu/europa/a-migracio-fobb-utvonalai-az-europai-unioba/> Letöltés: 2022. 05. 25.

A **nyugat-mediterrán migrációs útvonal** Afrikából indulva Szenegálon, majd Marokkón (esetleg Algérián) át vezet Spanyolországig, ahova vagy szárazföldön Ceuta és Melilla spanyol enklávék területére, vagy veszélyes vízi utakon spanyol szigetekre próbálnak átjutni. Az észak-afrikai országokba vagy a Szaharán át, vagy az Atlanti-óceán partvidékén át vezet az út.⁸⁷ (A szakirodalom szerint nyugat-afrikai útvonalról pedig akkor beszélünk, ha az utazás célja a szintén Spanyolországhoz tartozó Kanári-szigetek.) E két útvonal az elmúlt években ismét virágkorát éli, és jellemzően marokkói, szenegáli, nigéri, nigériai, guineai és elefántcsontparti, ezen felül a konfliktusoktól forrongó Maliból származó menekültek érkeznek rajta.⁸⁸

A **közép-mediterrán tengeri útvonal** az afrikai Líbiából indul és Málta, valamint Olaszország partjait, szigeteit célozza meg. Jóllehet Olaszország és Líbia rendelkezik migrációs megállapodással, és a parti őrségek számos embercsempész hajót fordítanak vissza az afrikai vizekre, az útvonal mégis virágzik, ahogy azt majd az olasz migrációs statisztikai adatokon láthatjuk. Az elmúlt években a legtöbben Szomáliából, Tunéziából, Nigériából és Eritreából választották ezt az útvonalat.⁸⁹ Az olasz megállapodáson kívül 2014-ben (a már 2013-ban életre hívott) Olaszország az EUBAM Libya⁹⁰ közös európai határvédelmi projekt meghosszabbítását és megerősítését kérte a helyzet kezelése érdekében.⁹¹

Szót kell ejteni a **kelet-mediterrán útvonalról** is, amely tulajdonképpen Törökországból indulva Görögországot vagy Ciprust célozza meg, jellemzően a görög szigetekre tengeri úton juttatva az illegális bevándorlókat. A migránsok, akik többsége Nyugat-Európába vágyik, Észak-Macedónia vagy Bulgária irányában próbálja elhagyni Görögországot. Ebben az esetben minden, Törökország irányából érkező állampolgár vegyesen érkezik: szíriaiak, afgánok, de szomáliaiak is.⁹² A görög hatóságok – a Frontex RABIT⁹³ műveletén kívül, amelyről a görög fejezetben számolok be részletesen – a helyzet kezelése érdekében az „Aspida” elnevezésű akció keretén belül a legkorszerűbb technológiai

87 Besenyő János: Migrációs útvonalak. in: Európa és a migráció. (szerk. Besenyő János-Miletics Péter-Orbán Balázs) Zrínyi Kiadó Budapest, 2019. p. 35.

88 Bak Pál-Hangácsi Ádám-Polák Attila-Szabó Márk-Veres Eszter Adrienn: Az Európát érintő fő migrációs útvonalak és a bevándorlás alakulása. in: Honvédségi Szemle, 146. évfolyam, 2018. 5. szám p. 47-48.
<https://kiadvany.magyarhonvedseg.hu/index.php/honvszemle/issue/view/32/33> Letöltés: 2021. 12. 29.

89 uo, p. 51-52.

90 EU Integrated Border Management Assistance Mission in Libya

91 Besenyő, p. 48.

92Bak-Hangácsi- Polák –Szabó –Veres, p. 56-57.

93 RABIT: Rapid Border Intervention Teams (Gyorsreagálású Határvédelmi Erők)

eszközökkel ellátott rendőri egységekkel erősítették meg az irreguláris migrációval leginkább érintett települések védelmét.⁹⁴

Végül, de nem utolsó sorban hazánk része a nyugat-balkáni migrációs útvonalnak, mint tranzitország. A Görögországba érkezett migránsok egy része Észak-Macedónián és Szerbián keresztül jut el a magyar határkerítéshez, amelyet csempészek segítségével megpróbálnak leküzdeni, vagy a magyar-szerb-román hármass határ térségében törekszenek átjutni a schengeni területre, hogy onnan Ausztrián át folytassák útjukat nyugati célországok felé.⁹⁵ Az Ideiglenes Biztonsági Határzár felépítésekor még kezdetben próbálkoztak, majd amikor élőerővel kezdték védeni, akkor a megkerülő útvonalakat részesítették előnyben.

A fentiekén kívül természetesen akad számos kisebb, kevésbé népszerű útvonal Európa felé, és míg a tagországok hatóságai éjjel-nappal azért dolgoznak, hogy a már megismert csempész útvonalakat felszámolják, a csempészek újabb és újabb lehetőségeket, kikapukat, alternatívákat keresnek tevékenységük folytatásához. Itt említem meg a 2021 második felében kialakult litván-lengyel-fehérorosz migránsválságot,⁹⁶ amely szintén egy átmenetileg felkapott és nagy médiavisszhangra lelt eseménysorozat volt, azonban a dolgozat terjedelme és a kiválasztott országokra koncentráció miatt ezzel bővebben nem kívánok foglalkozni.

2021-ben egy kivétellel az összes, a disszertáció elején ismertetett illegális migrációs útvonal forgalma emelkedett az előző évekhez képest. Ennek okai a koronavírus miatti utazási korlátozások feloldása és a már ismertetett push tényezők lehetnek. Tény azonban, hogy a közép-mediterrán útvonal forgalma 91 százalékkal (55 000 fő), a – Magyarországot is érintő – nyugat-balkáni 140 százalékkal (49 000 fő), a nyugat-mediterrán 14 százalékkal (16 000 fő), a nyugat-afrikai 46 százalékkal (17 000 fő) emelkedett. Új útvonalként jelent meg a statisztikákban a keleti, amely Fehéroroszországon át halad Lengyelország és a Balti államok irányába, itt az emelkedés 1444 százalékos és megközelítőleg 8 000 fő illegális határsértését foglalja magában. Az egyetlen csökkenő tendencia a kelet-mediterrán útvonalra volt jellemző,

94 Besenyő, p. 59.

95 Bak-Hangácsi-Polák -Szabó-Veres, p. 57-58.

96 Gönczi Róbert: Vigyázó szemetek Keletre vessétek – A fehérorosz határ mentén kialakult migrációs válság. in: Migrációkutató Intézet Gyorselemzések, 2021/16. https://www.migraciokutato.hu/wp-content/uploads/2021/10/20211028_MKI_GYORSELEMZES_2021_16_gonczy_robert_a_feherorosz_hatar_menten_kialakult_migracios_valsag.pdf Letöltés: 2022. 02. 13.

amin 11 százalékkal kevesebben haladtak át (16 000 fő).⁹⁷ Értékelésem szerint ezek a statisztikai adatok is azt igazolják, hogy Európa nem jutott túl a migrációs krízisen, és annak ellenére, hogy újabb és újabb biztonságpolitikai kihívásokkal is szembe kell néznie, és 2022-ben már több millió kontinensen belüli menekültről (Ukrajna) is gondoskodnia kell, a közeljövőben sem várható kevesebb irreguláris bevándorló, mint az előző években, sőt.

A fentieket szem előtt tartva 2022-ben Maliból (fegyveres harcok), Líbiából (elmaradt választások, instabilitás), Nigériából és Afganisztánból biztosan nagyobb számban menekülnek el, a kérdés, hogy milyen intenzitással, és mennyien engedhetik meg maguknak az Európába tartó utazást. A Maliból indulók jellemzően Spanyolországot, Líbiából és Nigériából Olaszországot, Afganisztánból pedig Görögországot és Olaszországot célozzák majd meg az eddigi tapasztalatok alapján. (Természetesen, ahogy eddig is, a menekültek jelentős része csupán a környező országokig jut el, azonban jelen disszertációmban az Európát érintő migrációs folyamatokkal foglalkozom csak.) Ez Magyarországot annyiban érintheti, hogy amennyiben ismét nagyobb létszámban próbálnak irreguláris migránsok a görög szigetekre és szárazföldre jutni, valószínű, hogy egy részük tovább indul a nyugat-balkáni migrációs útvonalon, hazánkat is érintve.

97 Migratory situation in October: Persisting pressure on Eastern Border. in: Frontex, 2021. 11. 22. <https://frontex.europa.eu/media-centre/news/news-release/migratory-situation-in-october-persisting-pressure-on-eastern-border-flfAwY> Letöltés: 2022. 01. 30.

4 Görögország

Az elmúlt évtizedben több hullámban nagyszámú irreguláris bevándorló érkezett a görög szigetekre, ami jelentős gazdasági, humanitárius és biztonsági kihívások elé állította az amúgy is gyenge gazdasági lehetőségekkel bíró országot. Az elmúlt években egyrészt a pandémia miatt, másrészt a határozottabb védelmi intézkedések (lásd az évszázad eseményeket)⁹⁸ következtében csökkent a Görögországba érkező migránsok száma, és a Törökországból induló migrációs útvonal inkább Ciprus felé tolódott el.⁹⁹ Ugyanakkor fontosnak tartom megvizsgálni az eddig történeteket, és a 2020-as év eseményei alapján néhány következtetést levonni.

A dél-európai ország területe 131.957 négyzetkilométer, az Égei-, a Jón-, és a Mediterrán-tengerrel is határos, szigeteinek is köszönhetően pedig 13.676 km-es tengerpartja van. Szárazföldi határa 1110 km, szomszédai Albánia (212 km), Bulgária (472 km), Észak-Macedónia (234 km) és Törökország (192 km). Görögország földrajzi elhelyezkedése miatt egyike az Európába irányuló illegális migrációnak leginkább kitett tranzitországoknak. A jellemzően Törökország irányából érkező ázsiai és afrikai bevándorlók a balkáni migrációs útvonalon itt léptek be az Európai Unió területére és haladtak tovább célországai felé. Továbbhaladásuk a legtöbb ország felé nehézségekbe ütközik, hiszen a megnövekedett illegális migráció miatt mind a bolgár, mind az albán határvédelem megerősítésre került. Személyes tapasztalatom, hogy a 2014 és 2017 között hazánkba érkezett menedékkérők rendőri brutalitásokról számoltak be az érintett országok hatóságaival kapcsolatban, és többségüknek csak sokadik próbálkozásra sikerült továbbjutniuk Európa belseje felé. Észak-Macedónia tekintetében is komolyabbak a védelmi intézkedések, többek között magyar rendőrök is erősítik a határvédelmi erőket.¹⁰⁰

98 2020 februárjában Törökország elnöke bejelentette, hogy nem tartóztatja tovább az illegális migránsokat, így több ezer bevándorló próbált Görögország, és ezzel az EU területére jutni a tavaszi hónapokban, jellemzően az Évszázad határfolyó közelében. Forrás: Smith, Helena – Busby, Mattha: Erdogan says border will stay open as Greece tries to repel influx. in: The Guardian <https://www.theguardian.com/world/2020/feb/29/erdogan-says-border-will-stay-open-as-greece-tries-to-repel-influx> Letöltés: 2022. 01. 14.

99 Vargha Márk: Ciprus: Fél évszázad a megosztottságban, fél évtized a migrációs válságban. in: Horizont 2021/17. p. 1. https://www.migraciokutato.hu/wp-content/uploads/2021/11/20211118_HORIZONT_2021_17_vargha_mark_ciprus_fel_evsszazad_a_megosztottsagban_fel_evsszazad_a_migracios_valsgaban.pdf Letöltés: 2022. 07. 22.

100 Greece. in: CIA World Factbook. <https://www.cia.gov/the-world-factbook/countries/greece/#introduction> Letöltés: 2022. 01.19.

Görögország egy főre eső GDP-je 27.300 dollár, amely a 2008 és 2018 között fennálló gazdasági krízist figyelembe véve nem rossz teljesítmény. Az infláció 2019-ben (legutóbbi hivatalos adat) 0.2 százalék volt. A GDP szektoronkénti megoszlásából is látható, hogy az ország a turizmusból él: a mezőgazdaság csupán 4.1 százalékot, az ipar 16.9 százalékot, míg a szolgáltatások 79.1 százalékot tesznek ki (2017-es adat). A görög kormány 2021-ben a GDP 3.6 százalékát fordította katonai kiadásokra (a török-görög szárazföldi határkerítés megerősítése jelentős többletkiadásokat eredményezett, az előző években a GDP 2 és 3 százalék közötti összegével gazdálkodott a haderő). Népessége több mint 10,5 millió fő (2022-es becsült adat), akik túlnyomó része (80-90 százalék) görög katolikus, 2 százalék muszlim, mintegy 10 százalék pedig ateista. Az ország korfája – az európai átlagnak megfelelően – elöregedő, évente 0.34 százalékkal csökken a népesség.¹⁰¹

4.1 A migráció történeti előzménye és törvényi szabályozása

Görögország migrációs szabályozásának alapját az 1951-es genfi egyezmény és az Európai Unió alapelvek képezik. Az 1990-es éveket megelőzően – Spanyolországhoz és Olaszországhoz hasonlóan – Görögország is inkább kibocsátó, mintsem célország volt. Az emigráció első hullámát az 1893-as gazdasági válság indította el: 1890–1920 között félmillió görög állampolgár keresett új életet, jellemzően az Amerikai Egyesült Államokban és Egyiptomban.¹⁰² 1950–1974 között a görög kivándorlók – egyes források szerint több mint egymillió fő – nagy része az Amerikai Egyesült Államokba, Kanadába és Ausztráliába, később pedig Nyugat-Európába távozott.¹⁰³ A Nyugat-Németországba történő kivándorlás 1974-et követően is jellemző maradt, ám kisebb mértékben.¹⁰⁴ Ezzel párhuzamosan visszatért mintegy 492 000 görög állampolgár, köztük az 1946–49-es polgárháború amnesztiát kapott résztvevői is. Az 1970-es és az 1980-as években ugyan érkeztek menekültek a volt Szovjetunió és a balkáni államok területéről, ám számuk nem volt jelentős. Újabb kutatások alapján azonban elmondható, hogy 1973 körül már közel 40 000 – jellemzően pakisztáni és

101 uo.

102 Charalambos, Kasimis: Greece, migration 1830s to present. In: Ness Immanuel (edit.): The Encyclopedia of Human Migration. Wiley-Blackwell, Chichester, United Kingdom, 2013. p. 1.

https://www.researchgate.net/publication/236650301_Greece_migration_1830s_to_present Letöltés: 2021. 01. 28.

103 Lianos, Theodore, P.: Report on immigration to Greece (Pilot Study). European Migration Network, Greek National Contact Point, Center for Planning and Economic Research, Athens, September 2004. p. 6–7.

https://ec.europa.eu/home-affairs/sites/homeaffairs/files/what-we-do/networks/european_migration_network/reports/docs/emn-studies/illegally-resident/gr-finalstudy_en.pdf

Letöltés: 2021. 01. 03

104 1975 és 1989 között mintegy 215 ezer fő.

egyiptomi – illegális bevándorló tartózkodott az állam területén.¹⁰⁵ 1986-ban viszont már 90 ezer külföldi tartózkodott az országban, bár harmaduk más európai államból származott, és ebbe a számba a legálisan és az illegálisan ott-tartózkodók is beletartoztak. Az egy évvel későbbi népszámlálás szerint 165 ezer fő vallotta magát külföldinek az akkor 10,26 milliós lakosságból.¹⁰⁶

Az 1990-es évek elején a gyorsan emelkedő illegális migráció okai közt ki kell emelni a kelet-közép-európai rendszerek átalakulását, ezek biztonságpolitikai folyamatait. Albánia, Jugoszlávia és a Szovjetunió összeomlása migrációt generáló tényező volt, amely Görögországot (is) célországgá tette. Ehhez hozzájárult, hogy bár az 1990-es évek Európájában Görögország a legkevésbé fejlett országok közé tartozott, földrajzi elhelyezkedése miatt mégis ide érkezett az irreguláris migránsok nagy része. Már ebben az időszakban megfigyelhető volt, hogy a bevándorlók jelentős része az úgynevezett 3D¹⁰⁷ munkákat végezte. Az 1990 után érkezett bevándorlók döntő többsége illegálisan érkezett, és az 1998-as szabályozási program ellenére több mint felük nem kívánt sem munkavállalási, sem tartózkodási engedély iránti kérelmet benyújtani. Ennek oka egyrészt a legális kereseti lehetőségek csekély vonzereje (alacsony fizetés) volt, valamint az, hogy a többség csupán rövidebb, bizonytalan ideig kívánt az országban maradni.¹⁰⁸

A beutazási és a tartózkodási feltételeket 1991-ben az 1975-ös számú törvényben szabályozták először, amelyet 2001-ben a 2910. számú törvény követett.¹⁰⁹ Itt a fő fókusz a beutazás feltételeinek lefektetésén és a munkavállalási feltételek szabályozásán volt. Ez a tendencia folytatódott a 2005. évi 3386. számú törvénnyel, amely megkísérelte a hosszú távú ott-tartózkodás tisztázását, és hangsúlyt fektetett az integrációra is.

A fentiek azonban csupán a törvényi háttér kialakításának kezdetét jelentették, így az érkező bevándorlók még számos jogi hiányosságba, és ezáltal adminisztratív akadályokba ütköztek. A tapasztalatok tükrében 1997–2007 között négy szabályozási programot hajtottak végre a további joghézagok lefedésére. 1996-ban hozták az első, kifejezetten a menekültek védelmét szolgáló törvényt, amely a menekültügyi eljáráson kívül lehetőséget biztosított gyorsított eljárásra is, definiálta a megalapozatlan kérelmeket, valamint kitért a biztonságos

105 Lianos, p. 7.

106 Charalambos, Kasimis: Greece, migration 1830s to present. p. 2.

107 Dirty, dangerous, demeaning – piszkos, veszélyes, megalázó.

108 Lianos, p. 21.

109 Ceccorulli, Michela: National Case Studies: Terms, definitions and concepts on migration.

In: Fassi, Enrico and Lucarelli, Sonia (edit.): The European Migration System and Global Justice. A First Appraisal. p. 117. <https://core.ac.uk/download/pdf/85260111.pdf> Letöltés: 2020. 12. 30.

harmadik ország fogalmára. A jogszabály későbbi módosításai révén figyelembe vette az EU ajánlásait is, és a 2000-es évek végén alkalmazkodott a 2003-as dublini rendelethez, a 2007-es befogadásról szóló irányelvhez, és a 2008-as eljárásokról és képesítésekről szóló irányelvekhez is. Ezt követően, 2010-ben a 3838-as törvény megkönnyítette az állampolgárság megszerzését a migránsoknak, valamint szavazati joggal is felruházta őket a helyközi választásokon.¹¹⁰ A menekültügyi rendszert ért kritikák következtében a 2011. évi 3907-es törvény jelentős reformokat tartalmazott a menedékkérők fogadásával kapcsolatban. A 2005. évi 3386. számú Rendelkezési Törvényt követően az EU-direktívákat átültető módosításokat – például a családegyesítésről és a hosszú távú tartózkodási engedélyek helyzetéről szólóakat – a 2014. évi 4251-es törvény kodifikálta.¹¹¹

Már az Arab Tavaszt megelőzően is emelkedtek a migrációs mutatók, kiemelten az Évrosz határszakasz környékén, ahol 2009-ben 8 800, 2010-ben 47 000, 2011-ben pedig már 55 000 fő illegális bevándorlóval szemben intézkedtek.¹¹² A görög határszakaszt terhelő migrációs nyomás hatására egyre erősödő szerepe van a görög határvédelmi szervezet támogató Frontex-együttműködéseknek is, mint például az EU dél-keleti határtérségét érintő Joint Operation (JO) Poseidon Landnak. 2010 októberében Görögország az EU-hoz fordult segítségért, amelyre meglepően gyorsan reagáltak, többek között az ún. RABIT-műveletekkel (Rapid Border Intervention Teams) segítették az országot. Az eredményesnek ítélt projektben a tagállamok szakembereket és technikai eszközöket is felajánlottak. A 2010-es statisztikák alapján az érintett területeken 2010. október hónapban naponta közel 245 irreguláris migráns érkezett, ez a művelet végére napi 58 főre csökkent.¹¹³

A 2012-es év is változást hozott a migrációs folyamatokban. Athénban és a nagyvárosokban olyan mértékűvé vált az irreguláris migránsok jelenléte, hogy a hatóságok nem nézhették tétlenül: egy háromnapos akció keretén belül közel 4 500 rendőr 7 000 irreguláris bevándorlót azonosított, akik közül közel 2 000 főt kiutasítást megelőző őrizetbe is vettek. Ezzel párhuzamosan az Arany Hajnal nevű, szélsőséges jobboldali eszméket valló politikai párt népszerűsége is jelentősen emelkedett, amit a 2012-es görög választásokon elért 6,9 százalékos eredménye is igazolt.¹¹⁴ Görögország – a megnövekedett irreguláris migráció kezelése

110 uo, p. 120.

111 Ceccorulli, p. 117–118.

112 Dobák Imre: Az illegális migrációs helyzet Görögországban. in: *Hadtudomány*, 2013/1, p. 211.

113 uo, p. 216.

114 Smith, Helena: Greek crackdown on illegal immigrants leads to mass arrests. in: *The Guardian* <https://www.theguardian.com/world/2012/aug/07/greece-crackdown-illegal-immigrants-arrest> Letöltés: 2021. 09. 12.

érdekében – 12 km hosszúságban határkerítést épített a Törökországgal határos szárazföldi területein, az Évroosz folyó mentén. A négyméteres szögesdrót kerítés megépítése több mint hárommillió euróba került, célja a török szárazföldről érkező migránsok EU-ba történő illegális átjutásának megakadályozása. A Kastanies és Nea Vyssa települések közti kerítés lezárta a gyalogos átjutási lehetőséget a két ország között, így átmenetileg más migrációs útvonalak erősödtek meg.¹¹⁵

2015-ben a migránsok jellemzően Görögországon keresztül érkezett Európa területére. A görög szigeteken a migránsok jelentős többsége nem nyújtott be menedékkérelmet, hanem ahogy lehetőségük adódott, továbbutaztak a görög szárazföldre, majd a nyugat-balkáni útvonalon haladtak keresztül célországai felé. Az Európai Bizottság bírálta Görögországot a hiányos határellenőrzés miatt, valamint aggodalmát fejezte ki a dokumentumok ellenőrzésének és az ujjlenyomatvételek rendszeres elmulasztásáért. Jóllehet a migránsok nagy része csak rövid ideig tartózkodott a szigeteken, azonban a folyamatosan érkező nagy tömegek miatt elszállásolásuk így is jelentős kihívás elé állította a görög államot. Az Égei-tenger szigetein (Lészvosz, Hiosz, Számosz, Lérosz és Kósz) öt Uniós fogadóállomást (hotspotot) építettek a görög haderő bevonásával, elsőként a lészvoszit nyitva meg. A Frontex pedig parti járőrözést indított Lészvosz, Hiosz és Számosz közelében.¹¹⁶

2015 szeptembere és 2016 januárja között az ujjnyomatvételen átesett migránsok aránya 70 százalékkal¹¹⁷ emelkedett. A görögországi uniós fogadóállomások naponta összesen mintegy 11 000 személy ujjnyomatának rögzítésére voltak képesek, a Frontex pedig okmányszakértőket küldött a szigetekre a hamis iratok azonosítása érdekében.¹¹⁸ A súlyos anyagi problémákkal küzdő országnak az Európai Bizottság 192 millió eurós¹¹⁹ pénzügyi segítséget nyújtott a migrációs válság kezelésére és a határvédelem erősítésére.¹²⁰ 2016-ban a

115 Greece completes anti-migrant fence at Turkish border. in: Ekathimerini, 2012. 12. 17.

<https://www.ekathimerini.com/147035/article/ekathimerini/news/greece-completes-anti-migrant-fence-at-turkish-border> Letöltés: 2021. 02. 08.

116 Az európai migrációs stratégia végrehajtása: a Bizottság jelentése a Görögországban, Olaszországban és a Nyugat-Balkánon elért eredményekről. Európai Bizottság, 2016. 02. 10.

https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/hu/IP_16_269 Letöltés: 2021. 02. 17.

117 8 százalékról 78 százalékra.

118 Az európai migrációs stratégia végrehajtása: a Bizottság jelentése a Görögországban, Olaszországban és a Nyugat-Balkánon elért eredményekről.

119 Az EU a görögországi menekültek beilleszkedését és lakhatását elősegítő új humanitárius programot indít. Európai Bizottság, 2017. 07. 27.

https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/hu/IP_17_2121 Letöltés: 2021.01. 24.

120 Kocsis Máté: A görög migrációs válság és az EU-török együttműködés. in: biztonságpolitika.hu, 2020. 04. 19.

<https://biztonsagpolitika.hu/egyeb/a-gorog-migracios-valsag-es-az-eu-torok-egyuttmukodes> Letöltés: 2020. 12. 22.

4375. számú törvény szabályozta a befogadási feltételek módosítását, amelyre az EU–Törökország megállapodás végrehajtása érdekében volt szükség.¹²¹

2019 júliusában Kiriákosz Micotákiszt választották meg miniszterelnöknek, aki kampánya során szigorú, de igazságos reformokat ígért a migrációs politikával kapcsolatban. A menedékkérők részére hatékonyabb, a túlszűfolt táborokat elkerülő rendszer kiépítésére tett ígéretet, ez azonban napjainkig nem valósult meg. 2019 második felében tovább emelkedett a görög szigetekre érkezők létszáma, ugyanakkor valóban számos intézkedés történt a migráció kontrollálása érdekében. Az első intézkedések közt szerepelt a menedékkérők társadalombiztosítási számának visszavonása, helyette ideiglenes rendszert dolgoztak ki. A migrációs politika 2019-es jellemzésekor több szakértő is arra hívta fel a figyelmet, hogy ugyan az állam csökkentette a migránsok és a menedékkérők jogait és jogosultságait, de ezzel párhuzamosan elmulasztotta az intézményi rendszer reformját, és az irreguláris migrációt csökkentő intézkedések kidolgozását.¹²²

A kormányváltással együtt megváltozott a migrációval kapcsolatos kormánykommunikáció, amelynek ékes példája volt Janusz Varufákisz volt pénzügyminiszter és Micotákisz októberi vitája. A volt miniszter a lészvoszi Moria hotspottal kapcsolatos tervekről érdeklődve a New York-i Szabadság-szobor talapzatán olvasható idézet felolvasásával a világ szegényeinek befogadását indítványozta, amire a miniszterelnök kikérte, hogy egy lapon említsék a bevándorlók által felépített Amerikai Egyesült Államokkal a nemzetállam Görögországot, és felhívta a figyelmet a menekültek a gazdasági bevándorlók közti különbségekre is.¹²³

A változások közé tartozott az is, hogy 2019 nyarán – a Migrációs és Menekültügyi Minisztérium helyett – a befogadóközpontok felügyelete átkerült az Állampolgár-védelmi Minisztériumhoz.¹²⁴ A kormány emellett bejelentette, hogy az Égei-tenger keleti részén

121 Ceccorulli, p. 117–118.

122 Hernández, Joel: Greece Struggles to Balance Competing Migration Demands. Migration Policy Institute, 2020. 09. 25. <https://www.migrationpolicy.org/article/greece-struggles-balance-competing-migration-demands> Letöltés: 2020. 12. 27.

123 Vargha Márk: Tojástánc – A konzervatív görög kormány migrációs politikája. in: Horizont 2020/22 p. 3 https://www.migraciokutato.hu/wp-content/uploads/2020/11/20201112_HORIZONT_2020_22_vargha_mark_tojastanc_a_konzervativ_gor%C3%B6g_kormany_migracios_politikaja_elemzes.pdf Letöltés: 2021. 01. 06.

124 A minisztérium tevékenységi köre a magyar Belügyminisztériumével feleltethető meg körülbelül.

található hotspotokat bezárják, és új, zárt fogvatartási központok létrehozását, valamint a szárazföldön működő nyílt menekülttáborok zárttá tételét tervezi.¹²⁵

A kormány prioritásai között szerepelt a hazatoloncolások hatékonyabbá tétele, ennek ellenére az előző években jellemző évenkénti 16 ezer repatriáláshoz képest 2019-ben csupán 9 700 hazatoloncolás történt. 2019 őszén a görög parlament jóváhagyta a nemzetközi védelemről szóló törvényt, amely felgyorsította a menekültügyi eljárásokat, mivel 20 napban maximalizálták annak lefutási idejét. A kormány e döntését emberjogi szervezetek azzal támadták, hogy így nehezítik az eljárásban részt vevők számára a jogi segítségnyújtás lehetőségét. Olyan esetről is beszámolt a Migrationpolicy hírportál, hogy novemberben 28 szubszaharai migráns kérelmét azért utasították el, mert azok nem válaszoltak a feltett kérdésekre, amikor nem volt jelen tolmács.¹²⁶

Az országban 2020. február 26-án regisztrálták az első hivatalos koronavírus-fertőzöttet. Ezt követően utazási korlátozásokat léptettek életbe és lezárták a határokat, így a gyors intézkedéseknek köszönhetően (a nyáron újraindult turizmusig) viszonylag alacsony maradt a fertőzöttség. 2020. szeptember elején kevesebb, mint 12 000 fertőzést mutattak ki a hatóságok.¹²⁷ Nemzetközi segélyszervezetek és orvosok is figyelmeztettek a járvány veszélyeire a túlszűfolt görög menekülttáborokban, és talán ennek is köszönhető, hogy súlyosabb fertőzéshullám nélkül zajlott le a pandémia a táborokban. A ritsonai és a malakasai táborban találtak fertőzöttet, de tömeges járványhullám nélkül sikerült izolálni a kiszűrt koronavírusos lakókat.¹²⁸ 2021 nyarán Görögország átoltottsága elérte a 20 százalékot, ezt követően a kormány a bevándorlók védőoltására is nagyobb hangsúlyt fektetett. 2021. júniusban 10 000 migráns védőoltását kezdték meg a befogadóközpontokban tartózkodó közel 60 000 főből¹²⁹, ugyanakkor országos szinten a menedékkérők kevesebb, mint 15 százaléka mutatott érdeklődést a védőoltások iránt.¹³⁰

125 Stamatoukou, Eleni: How the Greek policy on migration is changing. The European Data Journalism Network. 2019. 12. 27.

<https://www.europeandatajournalism.eu/eng/News/Data-news/How-the-Greek-policy-on-migration-is-changing>

Letöltés: 2021. 02. 13.

126 Hernández, Joel: Greece Struggles to Balance Competing Migration Demands.

127 Uo.

128 Kocsis Máté: A görög migrációs válság és az EU-török együttműködés.

129 Bathke, Benjamin: Greece starts vaccination campaign at facilities for asylum seekers. in: Infomigrants

<https://www.infomigrants.net/en/post/32722/greece-starts-vaccination-campaign-at-facilities-for-asylum-seekers>

Letöltés: 2021. 09. 27.

130 Greece extends COVID-19 vaccination campaign to migrants camps.

<https://www.euronews.com/2021/06/02/greece-extends-covid-19-vaccination-campaign-to-migrants-camps>

Letöltés: 2021. 11. 14.

2020-ban több, a migrációs helyzetet jelentősen befolyásoló esemény történt. Január 22-én közel 10 ezer lakos tüntetett Lészvosz szigetén az irreguláris migráció hatékonyabb kezeléséért, és követelték, hogy a szigeteken elszállásolt migránsokat szállítsák el. Két héttel később a Moria tábor lakói is demonstráltak a jobb életkörülményekért és a gyorsabb menekültügyi eljárásért. A kormány zárt menekültügyi központok építésének tervével reagált, ez azonban kiváltotta a helyi lakosság éles tiltakozását, akik a hatóságokkal is összecsaptak az építkezések megakadályozása érdekében.¹³¹

Micotákisz miniszterelnök februárban 220 fővel emelte a bevándorlási hivatal munkatársainak létszámát, hogy az ügghátralék csökkenthető legyen. Ezzel egy időben megállapodást írt alá az Európai Menekültügyi Támogatási Hivatallal,¹³² így az több mint 1000 fővel megduplázza jelenlétét az országban. Ez azért is volt indokolt, mert míg 2019 szeptemberében a feldolgozatlan kérelmek száma 72 ezer volt, a számuk 2020 februárjára 97 ezerre nőtt. Az említett időszak alatt a szigetek tehermentesítése céljából közel 30 ezer menedékkérőt szállítottak a szárazföldre, ám ennek majdnem a kétszerese, 55 ezer újabb bevándorló érkezett. A szigeteken található hotspotok befogadóképességét ezért 17 ezerről 40 ezerre emelték.¹³³

Február 29-én Recep Tayyip Erdoğan, Törökország elnöke bejelentette, hogy nem tartóztatja tovább az Európai Unió irányába tartó migránsokat. Ez az intézkedés leginkább Görögországot érintette, hiszen több tízezer migráns próbált átjutni a török–görög szárazföldi és tengeri határokon.¹³⁴ Csak március elsején 736 fő migráns érkezett vízi úton a görög szigetekhez. Athén Ankarát vádolta a szervezett migrációs nyomás miatt, ezzel egy időben pedig – a Frontex erőinek segítségével – igyekezett a tömeges határáttörési kísérleteket megakadályozni a szárazföldi határainál. Az összecsapásokról mindkét ország és a civil szervezetek is másként számoltak be. Törökország szerint több migráns is életét vesztette, de ezt Görögország tagadta.¹³⁵ A görög nemzetbiztonsági szolgálat tevékenysége ebben az időszakban is hasznos volt, többek között az ő információira is támaszkodtak az érkezésekkel kapcsolatban. Az Évrozshatárfolyó mentén felgyűlt több ezer migráns naponta próbált átjutni görög területre, így a határvédelmi erők megkezdték a terület megerősítését. A

131 Uo.

132 European Asylum Support Office – EASO.

133 Hernández, Joel: Greece Struggles to Balance Competing Migration Demands.

134 Kocsis Máté: A görög migrációs válság és az EU-török együttműködés.

135 Hernández

konfliktuszónába látogatott többek közt Ursula von der Leyen, az Európai Bizottság elnöke is, aki Görögországot Európa pajzsának nevezte, és támogatásáról biztosította az államot.¹³⁶

Törökország a határnyitáson kívül 2020. március 16-án felfüggesztette a 2016-os EU–Törökország megállapodás szerinti visszafogadásokat, amelyekért az EU jelentős pénzügyi segítséget biztosított „a menekültek ellátása érdekében”. Törökország eddig visszafogadta a Görögországban megalapozatlan menedékkérelmet benyújtott migránsokat, azonban azóta ez megváltozott. A görög kormány 2021 januárjában az Uniótól kérte, hogy gyakoroljon nyomást a török kormányra a visszafogadások folytatása érdekében, mert időközben több mint 1400 elutasított kérelmező torlódott fel a szigeteken. Törökország azonban a koronavírus-helyzetre hivatkozva ezt a mai napig megtagadja.¹³⁷

Márciustól a kormány egy hónapra szűkítette az integrációt támogató ESTIA-programot,¹³⁸ amely többek között mintegy 20 000 migráns számára bérelt apartmanokat. A júniusban indult HELIOS átmeneti segélyprogram ezzel szemben csupán 8 000 személynek biztosított segítséget, így a civil szervezetek a több ezer utcára került migráns család miatt bírálták az intézkedéseket.¹³⁹ Az UNHCR adatai alapján nem számottevő a menekültek munkaerő-piaci integrációja, amelyet részben a nyelvtudás hiánya, részben a szükséges engedélyek megszerzésének nehézségei indokolnak.¹⁴⁰ Az oktatásban is jelentős visszaesés mutatkozott: 2019 és 2020 áprilisa között a menekült gyermekek száma 29 ezerről 45 ezer főre nőtt, ám az oktatásban részt vevők száma 11 500 főről csupán 13 000 főre emelkedett. Ez a gyakorlatban azt jelenti, hogy a szárazföldön tartózkodó gyermekek 61 százaléka, míg a szigeteken lévőknek csupán 6 százaléka iratkozott be az iskolába. Természetesen a szigeteken jelen lévő civil szervezetek is folytatnak képzéseket, ám ők is csak a gyermekek 28 százalékát érték el.¹⁴¹

Az évszazi konfliktussal egy időben az EU a pénzügyi segítségen kívül azzal is támogatni próbálta Görögországot, hogy a görög szigeteken tartózkodó összes migránsnak

136 Uo.

137 Pénzváltó Nikolett: Vitatott vizeken – a 2020-2021-es török-görög eszkaláció és háttere. in: Horizont 2021/7, p. 3. https://www.migraciokutato.hu/wp-content/uploads/2021/03/20210317_HORIZONT_2021_7_penzvalto_nikolett_vitatott-vizeken_a-2020_2021_es_torok_gorog_eszkalacio_es_hattere.pdf Letöltés: 2022. 07. 22.

138 ESTIA – Emergency Support to Integration and Accommodation – Segítség az integrációban és az ellátásban.

139 Hernández

140 Míg 2019-ben a menekültek és a menedékkérők 95 százaléka rendelkezett társadalombiztosítási számmal, ez 2020 nyarára 66 százalékra csökkent, a vizsgált időszakban az adószámmal rendelkezők aránya pedig 68 százalékról 57 százalékra esett vissza.

141 Hernández

felajánlott 2 000 eurót, ha önként hazatér a származási országába. A felajánlással azonban – vélhetően részben a koronavírus-helyzet eszkalálódása miatt is – a vártnál jóval kevesebben éltek.¹⁴² A kormány 2020. április 14-én elfogadta a 3063-as törvényt, amely a menekültügy, a migráció és a társadalmi integráció területén működő görög és külföldi NGO-k nyilvántartásának és működésének szabályait szigorította. Lényeges, hogy az új rendeleteket a görögországi menekültügyi és migrációs törvények legutóbbi, 2019 novemberében és 2020 májusában elfogadott reformjaival összefüggésben hajtották végre, amelyek jelentősen korlátozták a menedékkérők és a migránsok jogait, valamint korlátozásokat vezettek be a nem kormányzati szervezetekre is, többek között a regisztrációs követelmények tekintetében.¹⁴³ Az év elején indult az új, 4636/2019-es számú menekültügyi törvény elfogadtatási folyamata, amelyet a parlament végül májusban fogadott el. A törvényt számos kritika érte a civil szervezetek részéről, bírálták a menekültügyi őrizet intézményét, valamint a kormány elrettentésre és az önkéntes hazatérések növelésére irányuló erőfeszítéseit is.¹⁴⁴

Athén az égei-tengeri szigetek felé tartó migránsok feltartóztatására egyedi ötlettel állt elő: úszó kerítés megvalósítására írtak ki pályázatot január végén. A 2,7 km hosszú, 1,1 méteres úszó akadály kiépítése júliusban kezdődött, és közel félmillió euróba került.¹⁴⁵ Szeptember 9-én a Moria tábort néhány migráns felgyújtotta, aminek következtében több mint 13 000 menedékkérő maradt fedél nélkül. A szándékos gyújtogatókat a hatóság előállította. A tábor lakói a tüzesetet követően több tüntetést is szerveztek azt követelve, hogy engedjék őket útjukra Európa felé. Az esettel kapcsolatban egy német tartomány felajánlotta, hogy befogad ezer migránst, valamint tárgybeli és anyagi felajánlások is érkeztek az Unió tagországoktól.¹⁴⁶

2020-ban ezernél is több menedékkérőt telepítettek át más uniós országokba, többek közt Belgiumba, Finnországba, Németországba, Franciaországba, Írországra, Luxemburgba és Portugáliába. A Moria tábor felgyújtását követően majdnem ugyanennyi kísérő nélküli

142 EU to give migrants in Greece 2000 euro to go home. in: BBC, 2020. 03. 12.

<https://www.bbc.com/news/world-europe-51859007> Letöltés: 2021. 02. 19.

143 Greece: Regulation of NGOs working on migration and asylum threatens civic space. in: reliefweb, 2020. 08. 02.

<https://reliefweb.int/report/greece/greece-regulation-ngos-working-migration-and-asylum-threatens-civic-space> Letöltés: 2021. 02. 08.

144 Stamatoukou, Eleni: How the Greek policy on migration is changing.

145 Greece to deploy floating barrier in Aegean to block migrants. in: Daily Sabah, 2020. 07. 01.

<https://www.dailysabah.com/politics/greece-to-deploy-floating-barrier-in-aegean-to-block-migrants/news> Letöltés: 2021.02.15.

146 Moria migrants: Fire destroys Greek camp leaving 13,000 without shelter. in: BBC, 2020. 09. 09.

<https://www.bbc.com/news/world-europe-54082201> Letöltés: 2021. 02. 18.

kiskorút vállaltak még át a tagországok, az átszállításuk nagy része meg is valósult még 2020-ban.¹⁴⁷

A görög szolgáltatási ágak legkevésbé nélkülözhető eleme, a turizmus jelentős visszaesése (2020-ban mintegy 70 százalékkal)¹⁴⁸ több okra is visszavehető. A pandémiás helyzeten kívül 2020. februárban és márciusban a nagyszámú migráns jelenléte, de a még feszültebbé vált török–görög politikai viszony miatt az egyébként jelentős török nyaralóközönség sem jelent meg Görögországban. Tovább súlyosbítja a problémát, hogy a migránsok a turisták elriasztásán és a humanitárius igények kielégítésén kívül is többletköltséget jelentenek a szigeteknek. Jorgosz Karamanisz, Hiosz alpolgármestere szerint egy migráns átlagosan nyolc kilogramm szemetet hagy hátra érkezéskor (mentőmellények, mentőcsónak, vizes ruhák, palackok), amelyek rendszeres elszállítása nélkül a turizmusból élő szigetek jelentős anyagi hátrányt szenvednek.¹⁴⁹ Több, migrációs krízisben érintett görög sziget polgármestere is felismerte, hogy az irreguláris migráció megfékezésére nem megoldás a menekülttáborok kiépítése, helyette a kibocsátó országok rekonstrukciója lenne a célravezető.¹⁵⁰

A nyár folyamán számos kritika érte mind a görög parti őrséget, mind a Frontex munkatársait, hogy erőszakkal kényszerítik vissza török felségvizekre a csónakokkal érkező migránsokat, működésképtelenné teszik vízi járműveiket, így azok csak a török parti őrség segítségével bízhatnak.¹⁵¹ A kérdésből sajnos itt is politikai túlzások születtek mindkét oldalon, a valós adatokat nem tisztem megállapítani. Egy, a törökökkel szimpatizáló év végi riport szerint a görög határőrség csak a 2021-es évben 889 migránsokat szállító vízi járművet toloncolt vissza a török felségvizekre, amelyeken összesen 25.668 személy tartózkodott. Az esetek harmadában már a görög szigetekre lépett migránsokat kényszerítették a hatóságok, hogy szálljanak vissza vízi járműveikre, és visszavitték őket a tengerre. A regisztrált esetek mintegy fele Lészvosz, vagy annak közvetlen környezetében történt, és a görög parti őrséget

147 Over 1,000 migrants relocated from Greece in 2020. in: Infomigrants, 2020. 10. 02. <https://www.infomigrants.net/en/post/27697/over-1-000-migrants-relocated-from-greece-in-2020> Letöltés: 2021. 02. 15.

148 Az EU legnépszerűbb turisztikai célpontjainál a 70 százalékot is elérte a vendégéjszakák számának csökkenése. KSH. <https://www.ksh.hu/docs/hun/xftp/idoszaki/jeltur/2020/index.html#azeulegnpszerbbturisztikaicelpontjainla70otise rteavendgjszakakcskense> Letöltés: 2022. 01. 19.

149 Görögországi migrációs helyzetkép. p. 5.

150 Uo, p. 7.

151 Kingsley, Patrick – Shoumali, Karam: Taking Hard Line, Greece Turns Back Migrants by Abandoning Them at Sea. in: The New York Times, 2020.08.14. <https://www.nytimes.com/2020/08/14/world/europe/greece-migrants-abandoning-sea.html> Letöltés: 2020. 12. 28.

nevezték meg, mint kényszerítő erőt. Ankara állítása szerint 2020. február 28. és 2021. december 21. közt több mint 1430 ilyen erőszakos esetet követtek el a görög hatóságok, veszélyeztetve ezzel több, mint 42.839 migráns életét, amelyeket a török parti őrség mentett meg. 2020 őszén a brüsszeli székhelyű EUobserver hírügynökség felfedte, hogy a Frontex levelezést folytatott a görög hatóságokkal Athén azon parancsáról, hogy visszaszorítsa a migránsokat a török vizekre.¹⁵²

A média hatására a Frontex belső vizsgálatot indított, ám az nem tárt fel terhelő bizonyítékokat.¹⁵³ 2021 januárjában két szervezet, a Front-Lex és a Legal Centre Lesvos egy 34 oldalas vádiratot tett közzé, amelyben felszólítják a Frontex szervezetet, hogy hagyjon fel jogsértő műveleteivel, és szüntesse be tevékenységét az Égei-tenger körzetében.¹⁵⁴

Mihalisz Krohidisz, a polgárvédelmi miniszter úgy fogalmazott, hogy Görögország számára 2021 a biztonság éve lesz, a koronavírus elleni vakcinákra és az épülő görög határkerítésre utalva ezzel.¹⁵⁵ 2020-ban kezdődött a török–görög határkerítés megerősítése, amelyről 2021. január elején már képeket is publikáltak. A 27 km hosszú, 4,3 m magas kerítésszakasz megépítése 62,9 millió euróba kerül, ennek során nyolc katonai megfigyelőpontot is kiépítettek.¹⁵⁶ Az afganisztáni események hatására hivatkozva 2021 nyarán a kormány már 40 kilométeres, megerősített kerítésszakasz elkészültét és a beígért megfigyelőrendszerek telepítését jelentette be.¹⁵⁷

2021 júniusában Görögország biztonságos országnak nyilvánította Törökországot, amelyet követően már nyugodtan utasíthatja vissza az onnan érkező menedékkérőket a kérelem érdemi megvizsgálása nélkül, többek között az Afganisztánból, Szíriából, Pakisztánból és Afrikából érkezőket is. A bejelentés nem aratott osztatlan sikert, többek között Ylva Johansson belügyi uniós biztos is arra figyelmeztetett, hogy Görögország továbbra is meg kell, hogy vizsgálja az egyéni eseteket a beadott kérelmekkel kapcsolatban,

152 Usta, Betül: Greece pushed 889 migrant boats into Turkish waters in 2021. in: Daily Sabah.

<https://www.dailysabah.com/politics/eu-affairs/greece-pushed-889-migrant-boats-into-turkish-waters-in-2021>

Letöltés: 2022. 07. 22.

153 Hernández

154 Dobozi Gergely: Jogvédők kritizálják a Frontextet. in: Mandiner, 2021.02.17.

https://precedens.mandiner.hu/cikk/20210217_ngo_frontex_csoportos_kiutasitas_migracio_jogellenes Letöltés: 2021. 02. 19.

155 2022-ből visszanezve valóban több szempontból biztonságosabb év volt. Kevesebben érkeztek, tömeges megbetegedések sem történtek, és több új, zárt tábort is átadtak a hatóságok.

156 Construction of Evros border fence to be completed within months. in: Greek City Times, 2020. 12. 30.

<https://greekcitytimes.com/2020/12/30/evros-border-to-be-completed-soon/> Letöltés: 2021. 02. 20.

157 Karolina Tagaris: Greece completes border wall extension to deter potential Afghan migrants.

<https://www.reuters.com/world/europe/greek-pm-turkeys-erdogan-will-discuss-afghanistan-friday-2021-08-20/> Letöltés: 2021. 08. 29.

valamint több NGO szerint is a döntés ellentétes az EU-s joggal.¹⁵⁸ Ezzel a döntéssel lehet összefüggésben, hogy augusztusban a görög migrációs és menekültügyi miniszter, Nótisz Mitarákisz által beterjesztett törvénytervezet elfogadása esetén a migrációs hatóságok helyett a rendőrség hatáskörébe kerülnének át olyan intézkedések, mint például az iratok nélkül Görögország területére érkező irreguláris migránsok, továbbá a menedékkérelmet benyújtani nem szándékozók és az elutasított kérelmezők deportálása is.¹⁵⁹

Pozitívumnak értékelhető ugyanakkor, hogy 2021. augusztus végén Recep Tayyip Erdoğan török elnök és Kiriákosz Micotákisz görög miniszterelnök telefonon egyeztettek az afganisztáni eseményekről és azok migrációs vonatkozásairól. A két vezető reményét fejezte ki a zökkenőmentes afganisztáni átmenettel kapcsolatban. Értékelésük szerint közös megoldást kell találniuk a várható migrációs hullám kezelésére, mert az afganisztáni események miatt újabb tömeges vándorlás várható, amely mindkét országot súlyosan érintheti.¹⁶⁰

Nem csupán védelmi, de táborfejlesztések is történtek a 2021-es évben. A görög kormány öt új befogadó központot is tervezett, amelyből az elsőt, Számosz szigetén 2021. szeptemberben át is adták. A kritikusok a tábor körüli pengékkel megerősített drótkerítést nehezményezték, azonban tény, hogy az eddigi körülményekhez képest a létesítmény jóval humánusabb. A háromezer fős táborban nyolc étterem, hét kosárlabdapálya, egy futballpálya és három játszótér is teret kapott. A számoszi központ 38 millió euróba került, míg az öt tábor összköltsége várhatóan a 250 millió eurót is meghaladhatja.¹⁶¹ Decemberre két további tábor készült el, Kósz és Lérosz szigetein.¹⁶²

2021 végén ismét egyre több tengeri úton, illegálisan érkező migráns megjelenéséről számoltak be a hatóságok. Több esetben még a partoktól messzebb baleset érte a migránsokat szállító hajókat, amelynek következtében számos haláleset is történt. December 23-án 90 főt

158 Nielsen, Nikolaj: EU sends mixed message on Turkey as 'safe' heaven.

<https://euobserver.com/migration/152092> Letöltés: 2021. 09. 27.

159 Greek lawmakers introduce tough new legislation on migration. in: Infomigrants

<https://www.infomigrants.net/en/post/34718/greek-lawmakers-introduce-tough-new-legislation-on-migration>

Letöltés: 2021. 09. 21.

160 Turkish president, Greek premier discuss Afghanistan, migration. in: Azertac

https://azertag.az/en/xeber/Turkish_president_Greek_premier_discuss_Afghanistan_migration-1857975

Letöltés: 2021. 09. 02.

161 Helena Smith: Why Greece's expensive new migrant camps are outraging NGOs. in: The Guardian

<https://www.theguardian.com/world/2021/sep/19/why-greeces-expensive-new-migrant-camps-are-outraging-ngos> Letöltés: 2021. 09. 27.

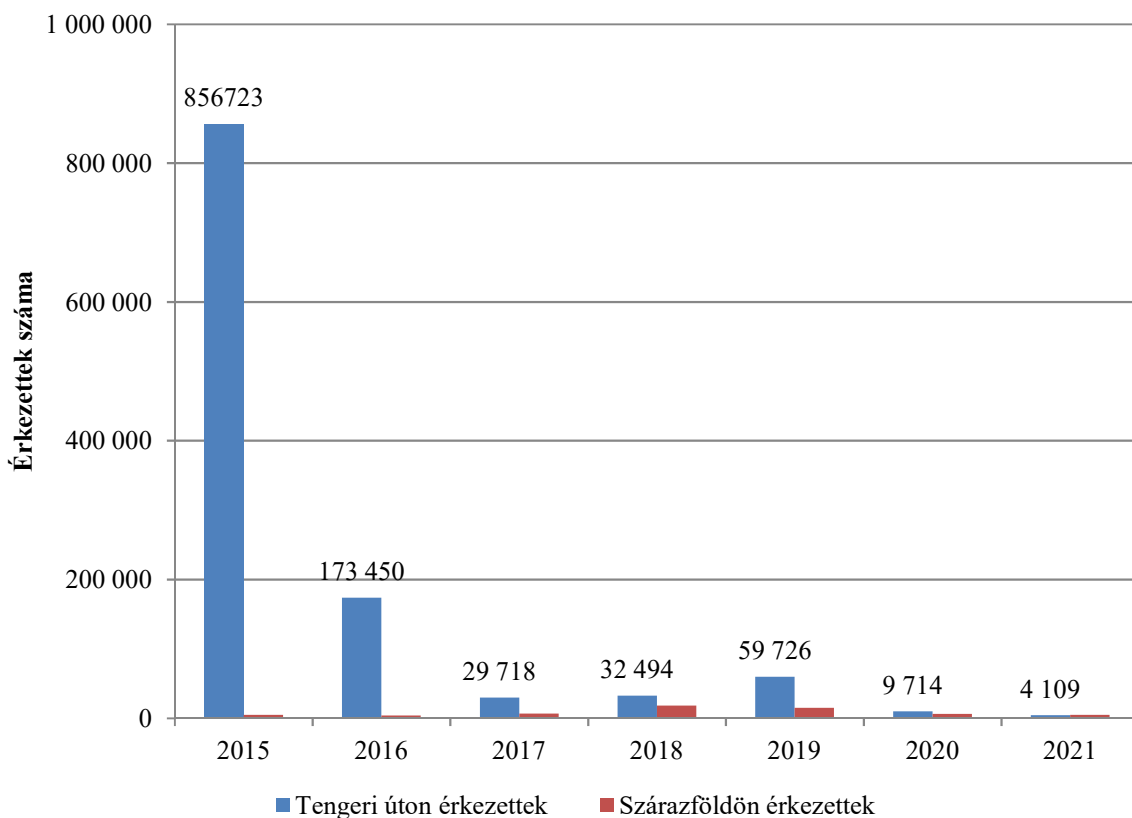
162 Greece opens two new migrant holding centers on Greek islands. in: Infomigrants

<https://www.infomigrants.net/en/post/36851/greece-opens-two-new-migrant-holding-centers-on-greek-islands>

Letöltés: 2021. 12. 05.

még időben kimentettek egy jelöletlen szigetről és 11 holttestet is találtak, 24-én Párosz szigetétől nem messze 16-an veszítették életüket, 80 főt pedig kimentettek a görög hatóságok. Jannosz Plakotákisz görög hajózási miniszter a tragédiákért az egyre erősödő embercsempész szervezeteket tette felelőssé, akiknek nem számít az emberélet, hiszen mentőmellények nélkül, életveszélyes állapotú, túlsúlyos tengeri járművekkel kísérlik meg az „utasok célba juttatását”.¹⁶³

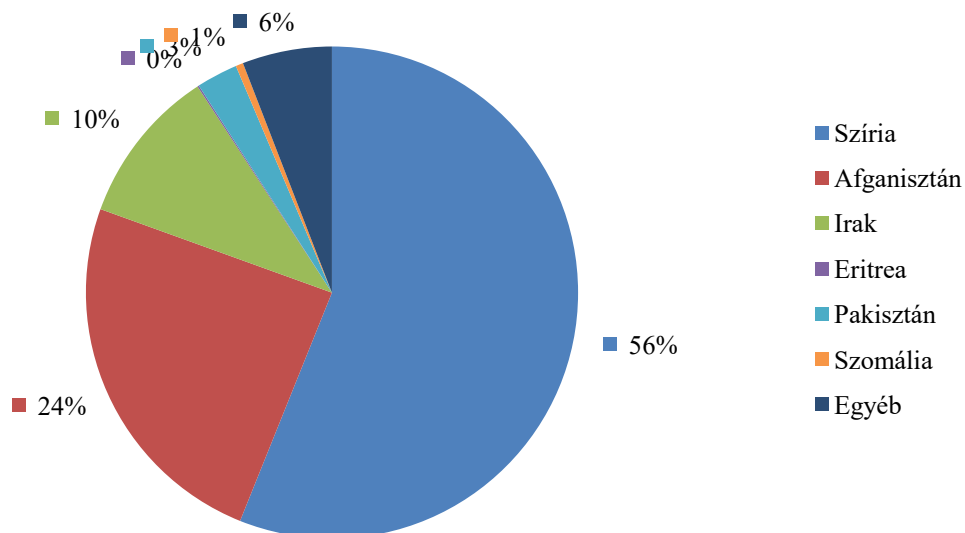
4.2 Statisztika

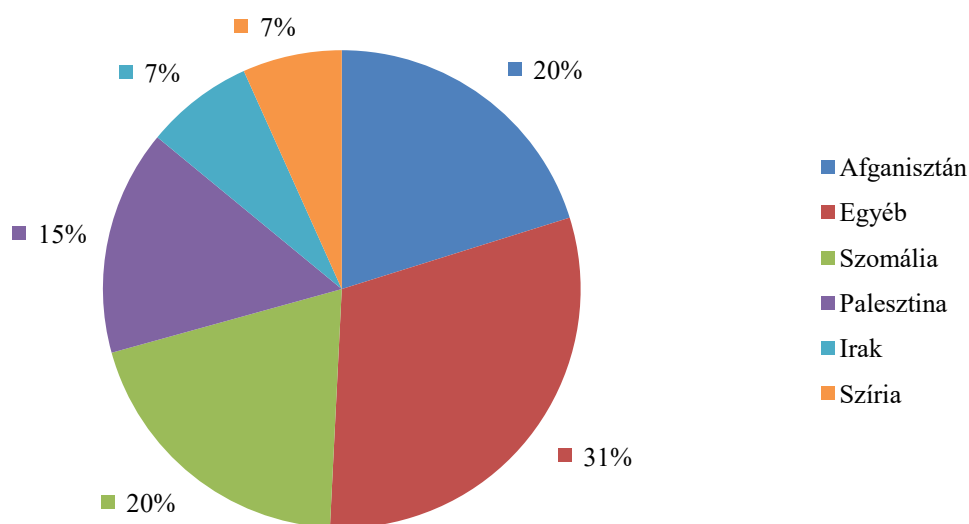
3. ábra: Tengeri és szárazföldi úton Görögországba érkezettek száma 2015 és 2021 között¹⁶⁴

163Greece: At least 16 people killed in migrant shipwreck. in: DW <https://www.dw.com/en/greece-at-least-16-people-killed-in-migrant-shipwreck/a-60253675> Letöltés: 2021. 12. 25

164A szerző saját szerkesztése. Forrás: Mediterranean Situation: Greece.in: UNHCR <https://data2.unhcr.org/en/situations/mediterranean/location/5179> Letöltés: 2022. 01. 06.

4. ábra: A 2015-ben Görögországba érkezettek származási ország szerinti megoszlása¹⁶⁵

5. ábra: A 2021-ben Görögországba érkezett illegális migránsok etnikai megoszlása¹⁶⁶

Az ábrákon jól látható, hogy a legtöbben 2015-ben érkeztek az országba. A rekordszámú migráns túlnyomó része három konfliktuszónából, Szíriából, Afganisztánból és Irakból érkezett. Többségük a nyugat-balkáni migrációs útvonalon folytatta útját európai

165A szerző saját szerkesztése. Forrás: UNHCR: Nationality of arrivals to Greece, Italy and Spain. January-December 2015. p. 3. <https://reliefweb.int/sites/reliefweb.int/files/resources/MonthlyTrendsofNationalities-ArrivalstoGreeceItalyandSpain-31December2015.pdf> Letöltés: 2022. 01. 09.

166 A szerző saját szerkesztése. Forrás: Greece Sea Arrivals. UNHCR, Operational Portal, Refugee Situations. <https://data2.unhcr.org/en/documents/details/90834> Letöltés: 2022. 05. 09.

célországai felé, ahogyan azt tették a már ekkoriban is egyre nagyobb létszámban érkező kelet-afrikaiak (Eritrea, Szomália) is. A 2019-es, az előző évekhez képest növekvő számú érkezésre a globális biztonságpolitikai folyamatok mellett a 2018-2019-es olasz migrációs politika drasztikus szigorodása is magyarázattal szolgál. Ahogy látni fogjuk, Olaszországban az említett két évben jelentősen visszaesett az érkezetek száma, ezzel szemben a spanyol és a görög statisztikai adatok nőttek. A 2015-ös származási országokat a 2021-es adatokkal összehasonlítva megfigyelhetjük, hogy Afganisztántól eltekintve (a 2021-es események figyelembevételével nem meglepő a magas létszám) Közép- és Kelet-Afrika a legjelentősebb kibocsátók, csak utánuk következik Irak vagy Szíria.

4.2.1. Toloncolási adatok

Görögország esetében általános probléma, hogy jöhetnek a migránsok jelentős része Törökország felől érkezik, a menedék valamely formájára nem jogosultakat nem tudják Törökország irányába kiutasítani, majd kitoloncolni, mert a török fél nem fogadja őket. A teljes képhez hozzátartozik, hogy a görög hatóságok sok esetben még azelőtt, hogy a migránsok menedékkérelmet nyújthatnának be, már a görög felségvizekre érkezéskor próbálják egyből visszajuttatni őket a nemzetközi vagy török vizekre, a sajtó és a török beszámolók szerint sokszor embertelen eszközökkel. Erre a viselkedésre – amely természetesen ellentétes az emberi jogokkal – értékelésem szerint a görög fél azért kényszerül, mert egyrészt Görögország már számos vélemény szerint „megtelt” migránsokkal és menedékkérőkkel, másrészt az eljárás a görög elrettentési és prevenciós stratégia része. Nem tisztem ítélni az ország módszerei fölött, ugyanakkor fontosnak tartom ismertetni mind a török, mind a görög hatóságok módszereit, indokait és stratégiáit, mert a sajtó- és kormányzati hírek jelentősen túlozhatnak mindkét irányban. Az Európai Számvevőszék 2019-es jelentése szerint a kiutasítási határozatok mennyiségéhez viszonyítva alacsony a tényleges kiutasítások száma. A vizsgálat szerint ennek okai a túl hosszú menekültügyi eljárás, az idegenrendészeti zárt táborok kis kapacitása, a származási országokkal való együttműködés nehézségei/hiánya, továbbá az a tény, hogy a kiutasítási határozat tudomásul vételét követően a migránsok jelentős része megszökik.¹⁶⁷ 2020-ban – vélhetően a koronavírus és a török események miatt – csökkent a kiutasítást megelőző őrizetek száma az országban.¹⁶⁸

167 Európai Számvevőszék 2019/24. sz. különjelentése. <https://op.europa.eu/webpub/eca/special-reports/migration-24-2019/hu/> VII. pont. Letöltés: 2021. 12. 30.

168 Country Report: Greece. p. 198.

4.3 A migráció biztonsági aspektusai

Kevés nyílt információ áll rendelkezésre az irreguláris migráció görög nemzeti biztonságra gyakorolt hatásáról. Egy tanulmány szerint már az 1990-es évek óta magasabb a külföldi származásúak által elkövetett bűncselekmények száma, mint a görög állampolgárok által elkövetetteké.¹⁶⁹ Elsősorban a kisebb súlyú, például lopással kapcsolatos bűncselekményekre kell itt gondolnunk, összességében ez azonban a görög közbiztonság romlását jelentette. A 2015-ös migrációs hullám idején felmerült, hogy szélsőséges eszmékkel szimpatizálók, terroristák, súlyos bűncselekményeket elkövetők is érkezhettek a menekültek közé vegyülve. Ezt erősítette meg Hassan F. esete, akire a belga nemzetbiztonsági szolgálat hívta fel a figyelmet 2018-ban. A görög Nemzeti Hírszerző Ügynökség (EYP¹⁷⁰) beazonosította az Iszlám Állam feltételezett aktivistáját, aki oltalmazotti státuszt is kapott, mivel az európai társszervezetek nem rendelkeztek terhelő információval róla. Végül 2019-ben hazánkban tartóztattak le.¹⁷¹ Az eset ugyan nem sikertörténet, de felhívja a figyelmet az érintett államok nemzetbiztonsági szolgálatainak többletfeladataira, és jól alátámasztja a szorosabb együttműködés és információ-megosztás szükségességét.

Az országot fenyegető nemzetbiztonsági kihívások közé tartozik az irreguláris migráció, és az azzal összefüggésbe hozható bűncselekmények. Az EYP neve merült fel több nyomozásban is, többek között a 2020 nyarán végrehajtott „Alcmene” művelettel kapcsolatban. Ekkor a görög hatóságok¹⁷² összehangolt akció keretében az állam területén tartózkodó NGO-kat vizsgálva embercsempészzel és más bűncselekményekkel kapcsolatban állítottak elő 35 külföldi állampolgárt. A görög nemzetbiztonsági szolgálat ügynökei Törökországban a migránsok közé vegyülve kíséreltek meg illegális módszerekkel a hazájukba jutni, ezzel is felderítve az embercsempészek módszereit, hálózatát, és útvonalát.¹⁷³

169 Lianos, Theodore P.: Report on immigration to Greece (Pilot Study). p. 16–17.

170 Ethniki Ypiresia Plirophorion.

171 Kommandósok hozták a bíróságra az Iszlám Állam tagját, elrendelték a letartóztatást. 2019.03.24. in: HVG

https://hvg.hu/itthon/20190324_Kommandosok_hoztak_a_birosagra_az_Iszlam_Allam_tagjat_a_birosag_letartoztatta Letöltés: 2021. 02. 20.

172 A rendőrség, a migrációs hatóságok, a parti őrség, az EYP és a terrorelhárító egység közösen

173 Matthias Monroy: Sea rescue in the Aegean: Greek secret service persecutes human rights observers. <https://digit.site36.net/2021/07/22/sea-rescue-in-the-aegean-greek-secret-service-persecutes-human-rights-observers/> Letöltés: 2021. 10. 23.

4.3.1 A görög migrációs hatóságok

A menekültügyi hivatal 24 kirendeltséggel működik, az alkalmazottak száma hivatalosan 886 fő.¹⁷⁴ A görög rendőrség feladatkörébe tartozik a hotspotok külső területeinek őrzés-védelme, valamint az újonnan érkezett migránsok állampolgárságának azonosítása és ellenőrzése. A menekültügyi törvény értelmében a menedékkérelmek befogadását, a határozatok és egyéb eljárási iratok közlését, valamint a fellebbezések nyilvántartásba vételét a rendőrség tagjai is végezhetik. Kivételes körülmények között a rendőrség munkatársai „gyorsított határ menti eljárás” keretében menekültügyi meghallgatást is végezhetnek (megfelelő továbbképzések birtokában). Menekültügyi határozatot azonban csak a Hivatal alkalmazottai hozhatnak.¹⁷⁵

4.4 Migrációs megállapodások

Görögország számos visszafogadási egyezményrel rendelkezik: Tunéziával 1990-ben, Albániával 1995-ben, Kínával 1996-ban, Egyiptommal 2000-ben, Ukrajnával 2001-ben, Pakisztánnal 2005-ben, Bosznia-Hercegovinával 2006-ban, Oroszországgal 2012-ben, Szerbiával 2013-ban, Moldovával 2014-ben, Törökországgal 2016-ban (bár ez szünetel jelenleg) írták alá a megállapodásokat.¹⁷⁶

2018-ban a migrációval kapcsolatos EU-csúcstalálkozón Németország és Görögország megállapodott, hogy a Németországban feltartóztatott, de Görögországban regisztrált migránsokat a görög állam visszafogadja.¹⁷⁷ 2021. júniusban Görögország és Szlovákia migrációval kapcsolatos bilaterális egyezményt írt alá. A megállapodás közös járőrözésre, valamint információ-megosztásra is kiterjed, amelyet a szlovák belügyminisztérium alatt működő menekültügyi hivatal és a görög migrációügyi minisztérium képviselői írtak alá.¹⁷⁸ 2021. október végén a Kósz szigeténél meghibásodott teherhajó utasainak esete indított el egy várhatóan pozitív folyamatot. A török teherhajón 381 migráns utazott, közülük több mint 250 pakisztáni és bangladesi állampolgár. Esetükben Nótisz Mitarákisz görög miniszterelnök

174 Country Report: Greece. p. 32. https://asylumineurope.org/wp-content/uploads/2021/06/AIDA-GR_2020update.pdf Letöltés: 2021. 11. 14.

175 Uo, p. 48.

176 Cassarino, Jean-Pierre: Greece's bilateral agreements linked to readmission <https://www.jeanpierrecassarino.com/datasets/ra/gr/> Letöltés: 2022. 07. 31.

177 Chase Winter: Chancellor Merkel confirms bilateral migrant agreements with Spain and Greece. in: DW <https://www.dw.com/en/chancellor-merkel-confirms-bilateral-migrant-agreements-with-spain-and-greece/a-44463424> Letöltés: 2021. 10. 25.

178 Slovakia and Greece will cooperate on migration-related issues.

<https://spectator.sme.sk/c/22713730/slovakia-and-greece-will-cooperate-on-migration-related-issues.html> Letöltés: 2021. 09. 27.

visszafogadási tárgyalásokat kezdeményezett a két országgal, amely remélhetőleg pozitív irányban halad, és a jövőben több ilyen jellegű megállapodás is születik.¹⁷⁹

4.4.1 Az Európai Unió és Törökország együttműködése

Az ENSZ Menekültügyi Főbiztosságának adatai szerint Törökországban kb. négyemillió migráns tartózkodik, közülük 3,6 millió Szíriából érkezett. Ez a tömeg megfelelő alkupozíciót jelent Erdoğan elnök számára, amikor Brüsszellel tárgyal.¹⁸⁰

Az EU és Törökország 2015 októberében megállapodást írt alá, amely alapján az Európai Unió rendszeres pénzbeli támogatást biztosít a Törökországban élő szíriai menekültek helyzetének javítására – összesen 6 milliárd euró értékben –, Ankara viszonzásul keményebben fellép az embercsempészek ellen, és szorosabban együttműködik a görög és a bolgár hatóságokkal az irreguláris migráció visszaszorítása érdekében. 2016 tavaszán az EU és Törökország aláírta azt a nyilatkozatot is, amely szerint a görög szigetekre Törökországból illegálisan belépő, illetve nemzetközi védelemre nem jogosult migránst Ankarának vissza kell fogadnia, továbbá minden visszaküldött szíriai migráns után egy másik szíriait telepítenének át Törökországból az Európai Unió területére. A felek rögzítették a törökök kötelezettségvállalását az újabb szárazföldi és vízi migrációs útvonalak megnyílásának megakadályozására, az EU pedig ígéretet tett a pénzügyi támogatás gyorsabb folyósítására. A nyilatkozat gyenge pontja azonban annak kötelező érvényének hiánya volt, végrehajtása csupán kölcsönös bizalmi elven alapult. Ezen kívül a nyilatkozat említette a török csatlakozási tárgyalások felgyorsítását az EU-val, tárgyalásokat vámunió létrehozásáról, illetve a vízumkötelezettség eltörlésének végrehajtását, ám érdemleges előrelépés e területeken eddig nem történt.¹⁸¹

Törökország az egyezség megkötése óta többször fenyegetőzött annak felbontásával, a migránsok szabad átengedésével, jellemzően az EU-hoz fűződő elhidegülő viszonya következtében, de a határ megnyitására nem került sor. A bejelentés gyorsan terjedt a Törökországban tartózkodó több millió migráns közt, és több ezren indultak el a görög–török szárazföldi határ felé szervezett buszjáratokkal is. A görög hatóságok azonnal lezárták a Pazurkale közelében fekvő átkelőket, és a kormány bejelentette, hogy felfüggesztik a menedékkérelmek benyújtásának lehetőségét. Fizikai konfliktus alakult ki a migránsok, a

179 Macgregor, Marion: Greece to return migrants to Bangladesh and Pakistan after cargo ship docks at Kos island port. in: Infomigrants <https://www.infomigrants.net/en/post/36178/greece-to-return-migrants-to-bangladesh-and-pakistan-after-cargo-ship-docks-at-kos-island-port> Letöltés: 2021. 11. 14.

180 UNHCR: Turkey <https://www.unhcr.org/tr/en/refugees-and-asylum-seekers-in-turkey> Letöltés: 2021. 11. 10.

181 Kocsis Máté. A görög migrációs válság és az EU-török együttműködés.

görög határvédelmi erők és a migránsokat segítő török haderő között is. Márciusban végül a pandémia oldotta meg ideiglenesen a helyzetet, és a török haderő a migránsok egy részét visszaszállította ázsiai török területekre.¹⁸²

4.5 Nemzetközi szervezetek és nem kormányzati szervezetek (NGO-k) jelenléte és tevékenysége

Az ENSZ Menekültügyi Főbiztossága 1952 óta van jelen az országban, de a 2015-ös eseményekig a szervezet jellemzően csak jogsegéllyel foglalkozott. A 2015-ös menekülthullámot követően azonban prioritásai között szerepelt a helyzetelemzés és a jogi segítségnyújtás a görög kormány részére.¹⁸³

Több jelentősebb EU, valamint tagországi finanszírozású program is segítette a migrációs helyzet kezelését. Ezek közül kiemelném a már említett ESTIA-programot, amelyet 2017. július 27-én indítottak. A finanszírozás az EU 192 millió eurós, úgynevezett szükséghelyzeti támogatási eszközök keretében 2016-ban nyújtott támogatását egészíti ki, amely így összesen 401 millió eurót tett ki. Az Európai Unió 2020-ig összesen 1,3 milliárd eurót meghaladó összegű támogatást nyújtott a görög kormánynak a migrációs és a határigazgatási kihívások koordinálására. Az ESTIA program 151 millió eurós költségvetéssel rendelkezett, amely az alábbiak szerint oszlott meg.

- Lakásbérlés. Az ESTIA keretében az UNHCR segítségével 93,5 millió euró értékben 22 ezer városi szálláshelyet biztosítottak a menekültek életkörülményeinek javítása érdekében. 2017 végére közel 30 ezer főnek béreltek lakásokat Görögországban.
- Kézpénztámogatás a menekültek részére. Az 57,6 millió eurós keretből havonta juttattak készpénzt a menedékkérőknek és a menekülteknek egy új kártyarendszer alkalmazásával. A támogatás célja a kérelmezők emberi méltóságának megőrzése volt, és ebből a fejenként 90 vagy 150 eurós összegből¹⁸⁴ alapvető szükségleteiket¹⁸⁵ tudták fedezni. A program ezzel egyúttal a helyi kisvállalkozások fellendítését is célozta,

182 Uo.

183 Görögországi migrációs helyzetkép. A Migrációkutató Intézet terepkutatása, 2019. április 9-11. Úti beszámoló. p. 1.

https://www.migraciokutato.hu/wp-content/uploads/2019/05/G%C3%B6r%C3%B6g-%C3%BAtibesz%C3%A1mol%C3%B3_MKI_20190516.pdf Letöltés: 2021. 01. 14.

184 Az összeget az étkezést nem biztosító, vagy étkezést is magában foglaló ellátórendszerrel függően határozták meg.

185 Például élelmiszerek, gyógyszerek, tömegközlekedés finanszírozása.

hiszen azt feltételezte, hogy a rászorulóknak helyben költözik el az összeget.¹⁸⁶ A 2019. márciusi adatok szerint közel 69 000 ilyen kártya volt használatban. A szállásokhoz hasonlóan ezt is a menekültstátusz megállapítását követő hat hónapig biztosították.¹⁸⁷

- A fennmaradó keretet pedig olyan NGO-k közt osztják meg, amelyek szállások és az egészségügyi alapellátás biztosítására, oktatásra vagy mentálhigiénés támogatásra használnák azt.¹⁸⁸

Ezen felül az Európai Bizottság extrém helyzetek esetére – például migránsok tömeges Európába áramlásakor – a szükséghelyzeti támogatási eszköz révén humanitárius segítségnyújtásként 2018-ig 700 millió euró összegig terjedő uniós támogatást különített el. Az összeg partnerszervezetek által elérhető, például az ENSZ, a Vöröskereszt és az NGO-k ügynökségei segítségével.¹⁸⁹

A Menekültügyi, Migrációs és Integrációs Alap, a Belső Biztonsági Alap, a leginkább rászoruló menekülteket támogató Európai Segítségnyújtási Alap és az EU egészségügyi programja már eddig is jelentős pénzügyi forrásokat biztosított Görögország számára. Szót kell ejteni még az uniós polgári védelmi mechanizmusban részt vevő államoknak az anyagi segítségnyújtásra vonatkozó felajánlásairól, amelyek keretében 2015-ben 15 ország ajándékozott a görög táboroknak sátrakat, hálósákokat, ágyfelszerelést, fűtő- és világítóberendezéseket, valamint generátorokat.¹⁹⁰

Az NGO-k közül számos szervezet a tengeren utazó migránsok „mentésére” szakosodott, míg más csoportok továbbképzéssel, alapvető szükségletek támogatásával foglalkozik, és jelentős szerepet kapnak a kialakult helyzet kezelésében.

Az első példa a számosz-szigeti Vathy településen található, ez a Samos Volunteers¹⁹¹ által üzemeltetett Alpha Center. A központnak saját honlapja is van, ahol várják az önkéntesek jelentkezését, akik a helyszínen nyelveket oktatnak, és olyan hasznos szabadidős elfoglaltságot nyújtanak, mint hangszeres oktatás, sportfoglalkozások, mentálhigiénés tanácsadás. A központot igénybe vevők nagy része muszlim, így szombatokként csak nőknek tartanak tanfolyamokat. A foglalkozásokon kívül a migránsok társasjátékozhatnak,

186 Az EU a görögországi menekültek beilleszkedését és lakhatását elősegítő új humanitárius programot indít.

187 Görögországi migrációs helyzetkép. p. 1.

188 Az EU a görögországi menekültek beilleszkedését és lakhatását elősegítő új humanitárius programot indít.

189 Az európai migrációs stratégia végrehajtása: a Bizottság jelentése a Görögországban, Olaszországban és a Nyugat-Balkánon elért eredményekről.

190 Uo.

191 Számoszi Önkéntesek.

fénymásolhatnak, segítséget kérhetnek hivatalos ügyek intézésében, ezért a létesítmény népszerű és szinte mindig teltházas. A szervezet számos másik NGO-val együttműködik, 2016 óta szakosodott az alapvető ellátások helyett a képzések biztosítására.¹⁹²

Az Aegean Boats Report¹⁹³ szervezetet a norvég Tommy Olsen alapította azzal a céllal, hogy segítséget nyújtson a görög szigetekre érkező migránsoknak. A szervezet célja, hogy részletesebben tájékoztasson az égei-tengeri migrációs helyzetről, mint azt a kormányzat és az UNHCR teszi. Honlapján nyilvántartás található a már partot ért és a visszafordított vízi járművekről is, ezekről heti, havi és éves jelentéseket tesz elérhetővé.¹⁹⁴ A görög kormány megvádolta a szervezetet, hogy az segíti a szomáliai illegális migránsokat, akikből 2020 ősze óta egyre többen érkeznek a görög szigetekre.¹⁹⁵

A fenti példákön kívül a nagyobb szervezetek közül a Hellén Vöröskereszt, az Orvosok Határok Nélkül és az SOS Gyermekfalu is jelen van az országban. A migránsok számos görög helyre is fordulhatnak segítségért, például az ARSIS-hoz,¹⁹⁶ a Görög Tanács a Menekültekért szervezethez, a The Orange House pedig a fent említett Alpha Centerhez hasonló elven működik, csak itt még az LGBTI-csoporthoz¹⁹⁷ tartozókat is kiemelten kezelik. A fentiekön kívül sok, kifejezetten kiskorú menekültekre szakosodott alapítványt is találhatunk. Természetesen a vallási szervezetek is jelen vannak, közülük az Apostoli alapítvány, a görög Karitás és az Ökomenikus Menekültprogram a legjelentősebbek. A görög kormány az ilyen szervezeteket az átláthatóság és a hatékony segítség érdekében egy honlapon¹⁹⁸ tartja nyilván, ahol a rászoruló menekültek könnyen eligazodhatnak.¹⁹⁹

4.6 A lakosság migrációval kapcsolatos véleménye

A Görögországot migrációs szempontból leginkább érintő 2015-ös évben a lakosság körében végzett felmérés alapján 57 százalékuk vélte úgy, hogy országuk megfelelő hely a menekültek számára, ugyanakkor a megkérdezettek jelentős hányada (76 százalék) szerette

192 Samos Volunteers.

<https://www.samosvolunteers.org/> Letöltés: 2021. 01. 25.

193 Jelentés az égei-tengeri hajókról.

194 Aegean Boat Report.

<https://aegeanboatreport.com/> Letöltés: 2021. 02. 06.

195 NGO in Greece reacts to migrant trafficking accusations. in: Infomigrants, 2020. 12. 11.

<https://www.infomigrants.net/en/post/29045/ngo-in-greece-reacts-to-migrant-trafficking-accusations> Letöltés: 2021. 02. 06.

196 Association for the Social Support of Youth – Egyesület a fiatalság szociális támogatásáért.

197 LGBTI – Lesbian, Gay, Bisexual, Transgender, Intersexed.

198 Study in Greece – Refugees. <https://refugees.studyingreece.edu.gr/> Letöltés: 2021. 02. 09

199 Contact information - NGOs helping refugees and migrants in Greece. May 2019.

<https://griechenland.diplo.de/blob/1338134/c36b39f79f40d5a56452021d2f510ad2/merkblatt-hilfsorganisationen-hilfe-fuer-fluechtlinge-in-griechenland-en-data.pdf> Letöltés: 2021. 02. 09.

volna, ha csökkenne az országukba irányuló migráció.²⁰⁰ Ezzel szemben 2018-ban már a válaszadó görög állampolgárok 69 százaléka vélte úgy, hogy a háborús területekről érkező menekülteket be kell fogadni, ugyanakkor 92 százalékuk helytelenítette az EU menekültpolitikáját, és 82 százalék szeretne kevesebb menekültet látni hazájában. A megkérdezettek 74 százaléka szerint a menekültek többletterhet jelentenek a görög szociális rendszer számára, és a munkalehetőségeiket is csökkentik, míg ennek ellenkezőjét, tehát a munkaerőpiacra gyakorolt pozitív hatásukat csupán 10 százalékuk erősítette meg.²⁰¹ Frissebb felmérést ugyan nem találtam, de ezekből az adatokból, és a lent részletezett 2020-as illegális migráció elleni tüntetésekből megállapítható, hogy a görög lakosság migrációval kapcsolatos hozzáállása negatív irányba változott. (3. sz. hipotézis)

4.7 Szociális juttatások

Görögország esete speciális. Itt az állam nem biztosít havonta fix összeget a menedékkérőknek, azonban az UNHCR havonta 90 eurót ad nekik, sokszor utalványok formájában. A szervezet a hét- vagy többtagú családokat külön apartmanban helyezi el, és e családoknak havonta 550 eurót adományoz alapvető szükségleteik kielégítésére.²⁰²

4.8 Részkövetkeztetések

Értékelésem szerint Görögország változatlanul számos megoldatlan, a migrációval összefüggésben álló probléma előtt áll. A történeti bevezetőből láthattuk, hogy az ország lokációja miatt nem először néz szembe tömeges migrációval, mégsem képes azt kezelni, és állandó segítséget igényel a nemzetközi szervezetektől, valamint az EU-tól.

A nemzetbiztonsági kockázatot, valamint az integrációs kísérletek kudarcának esélyét növeli, hogy a szigeteken – az európai átvállalások ellenére – még mindig magas a kiskorúak száma, akik éveket töltenek, töltöttek ott, és nagy részük nem vesz/vett részt oktatásban. Ez kilátástalan, vesztenivaló nélküli generációt szül, amely melegágya lehet a vallási szélsőségeknek is. Egy részüket elszállították vagy elszöktek más európai országokba, ami a

200 Ray, Julie – Esipova, Neli: Most Greeks See Immigration as a Bad Thing for Their Country. 2015. 09. 14. <https://news.gallup.com/poll/185456/greeks-immigration-bad-thing-country.aspx> Letöltés: 2022. 01. 14.

201 Connor, Phillip: Fast facts on how Greeks see migrants as Greece-Turkey border crisis deepens. <https://www.pewresearch.org/fact-tank/2020/03/10/fast-facts-on-how-greeks-see-migrants-as-greece-turkey-border-crisis-deepens/> Letöltés: 2021. 11. 14.

202 Asylum benefits in the EU: How member states compare. in: DW <https://www.dw.com/en/asylum-benefits-in-the-eu-how-member-states-compare/a-44298599> Letöltés: 2021. 11. 16.

többi országnak – köztük Magyarországnak, mint alternatív tranzitországnak – is komoly kockázatokat jelent.

Az EU 2 000 eurós felajánlása – hogy a görög szigetekről a bevándorlók hazatérjenek – nem rossz kezdeményezés, érdemes azonban megvizsgálni, kik éltek ezzel a lehetőséggel, ők honnan származtak, és felmérni azt is, hogy akik nem éltek vele, miért döntöttek így. A válaszok elemzése alapján lehetne kidolgozni további intézkedéseket. Ugyanakkor természetesen ez nem oldja meg a kibocsátó országok problémáit, ahogy a *push* faktorok sem fognak csökkenni ettől, ám véleményem szerint a tüneti kezeléseket is mind figyelembe kell vennünk. A 2020. februárban kezdődött évszázados konfliktus esetében szomorú tény, hogy mind a török, mind a görög fél ferdített és valótlan dolgokat állított/tagadott a krízissel és a migránsok tengeren történő kezelésével kapcsolatban, így a bevándorlók ismét a politika eszközüvé váltak. Ez egyben ismét felhívta a figyelmet Törökország migrációs folyamatokkal kapcsolatos jelentős szerepére is. Erdoğan elnök kezében a közel hárommillió szíriai menekült olyan tényező, amelyet komolyan kell vennie Európának.

Az NGO-knak a kérdéskörben játszott szerepe nem fekete vagy fehér. Igenis vannak szükséges és hasznos szervezetek, tudni kell azonban megkülönböztetni őket a migrációból és az emberek nyomorából politikai és/vagy gazdasági hasznot húzó társaságoktól, és természetesen ők sem jelentenek megoldást a migrációs válságra. Sajnos még az alapvetően pozitív szerepet betöltő szervezetek esetében is sokszor jelenhetnek meg politikai folyamatok és célok a háttérben, illetve az eredeti, valós segítő szándék idővel torzulhat.

Bár jelenleg a pandémiás helyzet, valamint a népszerűbbé vált spanyolországi és olaszországi útvonalak miatt Görögország tekintetében nem beszélhetünk migrációs válságról, Athénnek mégis számos megoldatlan problémával kell szembenéznie. „Másodlagos migrációs belépési pontként” változatlanul rajta van az irreguláris migrációs útvonalak listáján, és az afrikai demográfiai robbanás és az egyéb migrációt indukáló okok miatt évről évre több kelet-afrikai migránsra számíthat, amelyet a fenti statisztikai adatok is igazolnak. Értékelésem szerint a 2020-as évből rengeteget tanult az ország, de még jobban fel kell készülnie egy esetleges, az évszázados eseményekre hasonlító tömeges áttörési kísérlet kezelésére. Az országnak hatékonyabb megoldást kell kidolgoznia mind a tengeren érkező irreguláris migránsok távoltartására, mind a már táborokban tartózkodók ellátására. A fentieket az EU migrációs alapelveivel, az alapvető emberi jogokkal és a lakosság érdekeivel összeegyeztetni

– a meglehetősen szűkös anyagi lehetőségekkel és politikával átszőve – egy igazán komplex kihívás.

5 Spanyolország migrációs politikája

A kezdetekben kibocsátó, gyarmattartó, majd cél- és tranzitországgá váló Spanyolország jelenleg számos, az olaszországihoz vagy görögországihoz hasonló migrációs problémával küzd. Az elmúlt két évtizedben a migrációs folyamatok ellenőrzésére irányuló spanyol politika számos intézményi és eszközfejlesztésen ment keresztül. Napjainkra az ország már nem tudja figyelmen kívül hagyni az afrikai partok felől érkező migrációs nyomást, amely jelentős biztonsági, gazdasági és ebből fakadóan politikai vonzattal bír a koronavírus miatt amúgy is válságos időszakban.

A délnyugat-európai ország 505.370 négyzetkilométer területű, és Andorrával (63 km), Franciaországgal (646 km), Gibraltárral (1,2 km), Portugáliával (1224 km) és Marokkóval (18,5 km) határos. Szárazföldi határszakasza 1952,7 km, míg tengerpartja 4964 km hosszú. Spanyolország stratégiaileg fontos a Gibraltári szoros miatt, ugyanakkor szigetvilága, és afrikai enklávéinak elhelyezkedése révén az irreguláris migrációnak egyik leginkább kitett európai állam.²⁰³

Spanyolország népessége 47.163.448 fő, amelyből 84,8 százalék spanyol, 1,7 százalék marokkói, 1,2 százalék román, 12,3 százalék egyéb. Vallási megoszlása alapján, a lakosság 58,2 százaléka katolikus, 16,2 százaléka ateista, 10,8 százaléka agnosztikus, 2,7 százalék nem hívő (egy részükről pedig nincs adat). A spanyol társadalom is előregedőnek mondható a korfa alapján, ugyanakkor meg kell jegyezni, hogy 2022-re már 0.13 százalékos növekedést értek el.²⁰⁴

A legfrissebb, 2020-as információk szerint az egy főre jutó GDP 36.200 dollár, és Görögországhoz hasonlóan itt is a szolgáltatások teszik ki a GDP legjelentősebb szektorát (szolgáltatások 74,2 százalék, ipar 23,2 százalék, mezőgazdaság 2.6 százalék). A 2013. évi 26 százalékos munkanélküliségi ráta után a munkaügyi reformoknak köszönhetően 2021-re 16,7 százalékra csökkent, a 2019-es év inflációs rátája 0,7 százalék lett.²⁰⁵ A katonai kiadásokra 2021-ben csupán a GDP 1 százalékát költötték.²⁰⁶

203 Spain. CIA World Factbook. <https://www.cia.gov/the-world-factbook/countries/spain/#introduction>
Letöltés: 2022. 05. 18.

204 Uo.

205 Uo.

206 The Military Balance 2022, Chapter Four: Europe, DOI: 10.1080/04597222.2022.2022929, p. 77.

5.1 Történeti háttér

Spanyolország egészen a huszadik századig inkább kibocsátó, mintsem célország volt. 1905 és 1913 között több mint másfél millió spanyol vándorolt ki jellemzően Argentínába, Brazíliába, valamint Uruguayba és Venezuelába, a hetvenes években pedig további kétmillióan választották az olyan fejlettebb európai országokat, mint Svájc, Franciaország vagy Németország.²⁰⁷ A mediterrán állam több szempontból is eltér a Görög- és Olaszországban megszokott mintáktól, mert a klasszikus értelemben vett menekülteken kívül földrajzi fekvése miatt számos afrikai migráns tart ide, valamint volt gyarmattartó országgént a latin-amerikai közösségek számára is vonzó célpont. A 90-es éveket követően rohamos gazdasági fellendülés jellemezte az országot, és jelentős munkaerőhiány keletkezett. A helyzet kezelésére a kormány kedvezményes állampolgársághoz jutást és széles jogkört ígért a bevándorlóknak. Érdekesség, hogy ezzel egy időben még egy társadalmi réteg megjelent, a mediterrán körülmények az észak-európai nyugdíjasok számára is vonzóvá tették az országot.²⁰⁸

Spanyolország sajátos földrajzi elhelyezkedése miatt mind vízi, mind szárazföldi határai kitétek az irreguláris migrációnak és embercsempészetnek. Egyes szerzők Spanyolország vonatkozásában megkülönböztetnek nyugat-mediterrán és nyugat-afrikai migrációs útvonalakat. Előbbibe sorolandó Gibraltár, Ceuta, Melilla, a Baleár-szigetek és a tengerparti tartományok, míg utóbbihoz a Kanári-szigetek. A nyugat-mediterrán útvonalon három jelentős folyosót és/vagy modus operandit alkalmaznak az embercsempészek: a gibraltárit, a baleár-szigeteki és spanyol tartományokat (pl. Murcia) érintőt, végül pedig a Ceuta és Melilla spanyol autonóm tartományokat (Marokkóval határos enklávék) célzókat. A nyugat-afrikai útvonal az 1990-es évek közepén alakult ki, később egy rendkívül aktív migrációs folyosóvá vált az afrikai partok és a Kanári-szigetek között. 1995 és 2004 között Marokkó déli régióiból indított hajók érkeztek a Kanári-szigetcsoporthoz legnyugatibb szigeteire. 2005 végén ez a folyosó eltolódott, jelentősen módosítva a nyugat-afrikai migrációs útvonalat.

207 Pólyi Csaba: Reflexiók Spanyolország migránspolitikájának változásairól. in: Mediterráneum: múlt, jelen, jövő. Honvéd Vezérkar Tudományos Kutatóhely, 2016. p. 216.

208 Marosi Zsuzsanna: A spanyolországi bevándorlás és kormányzati kezelése a 21. században. in: Nemzet és Biztonság, 2015/5. szám p. 132.

Az új indulási pontok a Guineai-öböl vidékére, délre tolódtak, elsősorban Szenegál, Gambia, és Mauritánia partvidékeire.²⁰⁹

Az eseményekre reagálva a spanyol kormány kidolgozott egy átfogó stratégiát „Afrika-terv 2006” néven, amelynek főbb elemei a humanitárius-gazdasági együttműködés és a biztonsági szektor reformja volt.²¹⁰

Spanyolország első idegenrendészeti törvényét az EU-hoz való csatlakozás és az emelkedő számú bevándorló is szükségessé tette. A sok kritikával illetett Ley de Extranjería törvényt 1985-ben fogadták el, és szigorú intézkedéseket tartalmazott a legális migránsok munkavállalási feltételeivel kapcsolatban is, azonban az irreguláris migrációt csak átmeneti problémaként kezelte. Részből ez is hozzájárulhatott az erősödő irreguláris migrációhoz. Ceuta és Melilla spanyol autonóm tartományok esetében 1995-ben, valamint 1998-ban vált szükségessé a határkerítés megépítése. Az említett területeken kívül népszerű célpont még a Baleár-szigetek is, ahova szintén a 90-es évek óta érkeznek migránsok nagy számban.²¹¹

Az időközi módosításokat követően 2000-ben új törvényt fogadtak el, amely a külföldiek törvényeként vált ismertté. A jogszabály megengedőbb, az EU-elvekhez közelebb álló befogadó politikát közvetített, és az aktuális munkaerő-piaci helyzethez igazította a munkavállalási célú beutazási feltételeket. Az új rendelet így már összhangba került az 1999-es amszterdami szerződésben foglaltakkal is. A törvény szerint minden migránsnak joga van az oktatáshoz és egészségügyi ellátáshoz, célja az integráció és a legalizáció elősegítése. Spanyolországban jelenleg az L.O. 4/2000. (január 11.) számú Bevándorlási Törvény van érvényben, a bevándorlók családtagjaira pedig az EU 240/2017, február 16-i rendelete vonatkozik. E rendelkezések végrehajtásáért az R.D. 557/2011, április 20-i rendelet felel, valamint hatályos még a Menekültügyi és kiegészítő védelmi törvény (12/2009. október 30.) is.²¹²

209 López-Sala, Ana: Exploring dissuasion as a (geo)political instrument in irregular migration control at the southern spanish maritime border. p. 7-8.

https://www.researchgate.net/publication/276115549_Exploring_Dissuasion_as_a_GeoPolitical_Instrument_in_Irregular_Migration_Control_at_the_Southern_Spanish_Maritime_Border Letöltés: 2020. 11. 01.

210 León Cobo, Beatriz de: The Spanish foreign strategy to face the threat of terrorism and irregular immigration: strengthening security in the fragile states of the Sahel. p. 2.

http://www.ieee.es/Galerias/fichero/docs_opinion/2020/DIEEEO15_2020BEALEO_EstadosFallidos.pdf

Letöltés: 2020. 12. 01.

211 López-Sala, p. 8.

212 Seoane Pardo, Dolores María: Műveleti szabályok migrációs területen – a spanyol Országos Rendőr-főkapitányság szerepe. in: Az idegenrendészeti intézményrendszer átalakulásának tapasztalatai Magyarországon és kitekintés az intézményrendszer változásaira az Európai Unióban. MRTT, 2019. p. 98.

Madrid munkavállalási megállapodásokat kötött Ecuadorral, Marokkóval, Kolumbiával, a Dominikai Köztársasággal, Romániával és Lengyelországgal is. Ezzel párhuzamosan ugyanakkor az irreguláris migráció fékezése érdekében kétoldalú megállapodásokat, visszafogadási egyezményeket írtak alá többek között Nigériával.²¹³

A spanyol kormány 1999-ben döntött a határvédelem megerősítéséről, és hat év alatt kiépítette déli partvidékén az Integrált Külső Felügyeleti Rendszert (SIVE),²¹⁴ amely az egyik leghatékonyabb mechanizmus az irreguláris tengeri bevándorlás ellenőrzésére, és nagyrészt megmagyarázza, hogy a migránsok miért változtattak útvonalat 2003 után. A kiépített területeken csökkent az irreguláris migránsok érkezése, és a csempészek a távolabbi, kevésbé őrzött régiókat célozták meg. Az első SIVE-t a Marokkó partjaihoz legközelebb eső andalúz tartományokban telepítették, de később fokozatosan kiterjesztették a partvidék többi tartományára, majd a Földközi-tengeren lévő szigetekre, valamint a Kanári- és a Baleár-szigetekre is. A rendszer már 2002-ben észlelte a tengeren érkező irreguláris migránsok majdnem 80 százalékát, két évvel később pedig már 96 százalékos teljesítményt ért el.²¹⁵

2004-től az Atlanti-óceánon és a Földközi-tengeren végrehajtott tengeri (Noble Centinela, Guanarteme és a Marokkóval közös Atlantisz projekt) és szárazföldi műveletek (Goreé és a Mauritániával közös Cabo Blanco) fő célja a bevándorlók detektálása és repatriálása volt. 2006 óta ez az együttműködés megerősödött és kibővült, elsőként a Seahorse Program, majd később a Seahorse Network – egy biztonságos regionális műholdas kommunikációs hálózat – létrehozásával, amelyet Spanyolország koordinált, hogy információt cseréljenek a tengeri illegális migrációról. Az együttműködés részesei voltak még Mauritánia és Marokkó rendészeti szervei, valamint Szenegál. Bár a megfigyelés és az együttműködés az afrikai származási és tranzitországokkal fennmaradt, 2007 óta a Spanyolországba irányuló tengeri migrációs útvonalak felügyeletét is többoldalú kezdeményezések révén hajtják végre, ideértve a Frontex Hera és Indalo műveleteit.²¹⁶

2003-ban – részben az Amerikai Egyesült Államok ellen elkövetett 2001. szeptember 11-ei terrortámadásokat követő nemzetbiztonsági szigorítások és preventív lépések részeként

213 Pólyi, p. 219-220.

214 SIVE – Sistema Integrado de Vigilancia del Exterior –A SIVE egy megfigyelő rendszer, amelynek feladata a spanyol partokhoz közeledő bevándorlók hajóinak felderítése. A radarrendszer képes már 10 kilométerről is észlelni a kis csónakokat, 5 km-ről pedig az utasok létszámát is meg tudja állapítani.

215 Vargha Márk: Spanyolország, a (viszonylagos) nyugalom félszigete. in: Horizont 2020/13 p. 9-10. <https://www.migraciokutato.hu/2020/07/10/horizont-2020-13-spanyolorszag-a-viszonylagos-nyugalom-felszigete/> Letöltés: 2020. 11. 09.

216 López-Sala, p. 14-15.

– az idegenrendészeti törvény szigorításán kívül a büntető törvénykönyv is megreformálásra került, amely már komolyabban szankcionálta az embercsempészetet és az illegális határátlépést is.²¹⁷

2001 és 2004 között a spanyol kormány átfogó, migrációval kapcsolatos – GRECO²¹⁸ elnevezésű – programot hirdetett, melynek keretében fogadta a hiányzó munkaerőt a gazdasági növekedés érdekében, de ezt kontrolláltan, szigorú keretek közé szorítva képzelte el. Ezen kívül itt foglalkoztak először kiemelten a menekültek és hontalanok befogadásával és integrálásával.²¹⁹ A GRECO folytatásával kapcsolatban jelentős nézetkülönbség alakult ki, így 2007-től indult csak az új, PECEI²²⁰ nevű projekt, amely 2010-ig volt hivatott a külföldiek integrációját segíteni. A PECEI jelentős, közel 2,32 milliárd eurós költségvetéssel rendelkezett, és annyira sikeresnek bizonyult, hogy az időszak lejártát követően 2011 és 2014 között még egy hasonló követte (PECEI II.), azonban már jóval kevesebb, 1,284 milliárd eurós támogatással.²²¹

2005-ben a spanyol kormány három hónapos amnesztiát vezetett be annak érdekében, hogy a mintegy hétszáz ezer – javarészt latin-amerikai és észak-afrikai – illegális bevándorló státusza rendeződhessen. Azon külföldi állampolgárok, akik megfeleltek a minimális feltételeknek (legalább fél éves ott-tartózkodás, valamint érvényes munkavállalási engedély), legalizálhatták ott-tartózkodásukat és megkaphatták a család egyesítés lehetőségét, ám akik nem éltek ezzel az opcióval, azoknak el kellett hagyniuk Spanyolország területét.²²²

2005 őszén több száz afrikai migráns próbálta áttörni az enklávék kerítéseit, az incidensben legalább 11-en életüket veszítették, és közel ötvenen megsérültek. Ezt követően a spanyol kormány – az Európai Unió több tízmillió eurós támogatásával – háromról hat méterre emelte a kerítést, és a haderőt is bevonta a védelmi feladatokba, 480 katonát vezényelve a területre.²²³ Az EU a szomszédos Marokkót is 40 millió euróval támogatta, hogy őrhelyekkel és árkokkal erősítse meg határvédelmét, így akadályozva az irreguláris

217 León, Francisco Javier: Spanish legislation against trafficking in human beings: punitive excess and poor victims assistance. p. 13-15. <https://d-nb.info/118630149X/34> Letöltés: 2020. 12. 03

218 GRECO – Programa Global de Regulación y Coordinación de la Extranjería y la Inmigración en España. (A külföldiek és a bevándorlás globális szabályozása és koordinálása Spanyolországban)

219 Marosi, p. 136.

220 PECEI – Plan Estratégico de Ciudadanía e Integración – az Állampolgárság és az Integráció Stratégiai Terve

221 Pólyi, p. 220.

222 Glied, p. 22.

223 Africans die in Spanish enclave. in: BBC. <http://news.bbc.co.uk/2/hi/africa/4292490.stm> Letöltés: 2020. 10. 29.

migrációt.²²⁴ A fizikai akadályok miatt 2006-ra áttevődött a migrációs útvonal a szigetek irányába, valamint a Gibraltári-szorosra. 2005-ben – az eredetileg 1992-ben megkötött egyezmény alapján – aktiválták a marokkói irreguláris migránsokkal szembeni visszatoloncolási rendszert, amelynek a Spanyolország és Marokkó közötti diplomáciai kapcsolatok javulása engedett utat. 2006 óta a Bissau-Guineával, Guineával és Szenegállal kötött megállapodások lehetővé tették a spanyol kormány számára, hogy növelje a kiutasítások számát.²²⁵

2006-ban olyan mértékű irreguláris migráns érkezett a Kanári-szigetekre, hogy a rabati euro-afrikai migrációs konferencián Spanyolország kérésére az a megállapodás született, hogy a jelentősebb kibocsátó és tranzitországok is részesei legyenek az EU migrációs stratégiájának. A jelenség „Cayuco-válság” néven is ismert, amely az afrikai migránsok halászhajóiról kapta a nevét. A válságot megelőző időszakban nem csak a regionális biztonsági problémák (politikai instabilitás, gazdasági bizonytalanság) generálták a nagyfokú migrációt, hanem a tengerek túlhalászása is, ami miatt közel 30 000 afrikai halász vált munkanélkülivé, a halászhajókat pedig olcsón megszerezték és hasznosították az embercsempészek.²²⁶

A válság kezelése céljából a Frontex 2006 nyarán megindította a „Joint Operation Hera” műveletet, amelyben – Spanyolországon kívül – Finnország, Franciaország, Hollandia, Mauritánia, Nagy-Britannia, Németország, Norvégia, Olaszország, Portugália, és Szenegál is részt vett. A tengeri akció sikeresnek bizonyult, így az 2009-ig több alkalommal is meghosszabbításra került. A Kanári-szigeteki központtal működő misszió célja a folyamatos tengeri jelenlét biztosításával az irreguláris migránsok szigetekre történő érkezésének megakadályozása volt. Az Atlanti-óceánon bajba jutott migránsokat a járőrök kimentették, és a nyugat-afrikai partokra szállították őket. A mégis partot ért migránsok ellenőrzése során sikeresen azonosítottak több embercsempész-hálózatot is. A Frontex az itt szerzett tapasztalatokat beépítette, felhasználta a többi tengeri művelete során.²²⁷

Az irreguláris migráció spanyol kezelését az elmúlt évtizedben két tendencia jellemezte. Egyrészt a fokozatos tér- és eszközrendszer bővítése, másrészt kiterjesztették a joghatóságot is, és egyre növekvő intézményi és működési komplexitás tapasztalható, többek között a nemzetközi együttműködés, hírszerzés és technológiai fejlesztések területén. További

224 Vargha, p.14.

225 López-Sala, p. 15.

226 Vargha, p. 4.

227 Besenyő, p. 39.

sajátosság, hogy a görög vagy olasz példától eltérően Madrid már a kezdetektől, de a 2000-es évek eleje óta biztosan – a pártpolitikáktól és véleményektől függetlenül – képes a migráció kérdését politikai konszenzusban kezelni, amely véleményem szerint az egyetlen járható útja és minimuma az irreguláris migráció hatékony visszaszorításának. Látni kell, hogy a változékony migrációs kihívásokra az ország következetesen reagál, erősít, szabályoz, egyeztet, és célja a hatékony határvédelem.

A spanyol hatóságok preventív intézkedéseket alkalmaztak elsősorban az irreguláris tengeri bevándorlás származási országaiban, például Marokkóban és Szenegálban. Ezen intézkedések közül a legfontosabb volt Spanyolország információs kampányainak kifejlesztése, amelyek felvilágosítást nyújtanak az irreguláris bevándorlás veszélyeiről. Kiváló példa rá a „Ne kockáztasd az életed semmiért, Te is részese vagy Afrika jövőjének” kampány, amelyet Spanyolország 2007 második felében indított el Szenegálban a szenegáli kormány és az IOM²²⁸ együttműködésével. Ez a kampány csaknem egymillió euróba került, beleértve a rádióban, a televízióban és a sajtóban megjelent hirdetéseket is, és a Spanyolország felé tartó, a Gibraltári-szorosnál és a Kanári-szigeteken elhunyt irreguláris migránsok hozzátartozóit is megszólaltatta. A számos projekt közül említést érdemel a CIGEM (Centre d’information et Gestion des Migration),²²⁹ amelyet 2008-ban Maliban hoztak létre, valamint a vidéki területeken élő nők munkahely teremtési projektje Szenegál, Mali és Mauritánia területén. A spanyol kormány egyben a Szenegálban megvalósított REVA (Retour Vers l’Agriculture)²³⁰ fő finanszírozója volt, amelynek célja a vidéki térségekben történő letelepedés és a külföldön tartózkodó szenegáli állampolgárok visszatérésének elősegítése volt.²³¹

A második legfontosabb intézkedés az volt, hogy a spanyol kormány megszakította azt a gyakorlatot, hogy az enklávék és szigetek területéről a kontinensre szállítsák a menedékkérőket, így a bevándorlókat a helyszínen CETI-kben (Centro de Estancia Temporal de Immigrantes),²³² azaz ideiglenes befogadóközpontokban helyezték el. 2009-től Spanyolország egész területén fokozódott az irreguláris bevándorlás rendőri ellenőrzése, az ország mélységében is. Ez rendkívül kivételes gyakorlat a spanyol bevándorlási politika két évtizedes fejlődésében, mivel a belső ellenőrzés hagyományosan laza volt.

228 International Organization for Migration – Nemzetközi Migrációs Szervezet

229 Migrációs Információs és Igazgatási Központ

230 Visszatérés a földműveléshez

231 López-Sala, p. 13.

232 ideiglenes befogadóközpontok

Spanyolország 2003-ban és 2007-ben Marokkóval, majd 2007-ben Szenegállal írt alá megállapodásokat a kísérő nélküli külföldi kiskorúak hazaszállításáról. Ezeket a hazatelepítéseket 2003 óta folyamatosan hajtják végre. Spanyolország a kiskorúak védelmével kapcsolatos nemzetközi kötelezettségvállalásoknak megfelelően jár el, mivel rokonaik azonosítása után vagy a kiskorúak védelme érdekében a hozzátartozóik után visszatérhetnek a származási országokba.²³³

A gazdasági világválságot követően 2009-ben ismét módosították az idegenrendészeti törvényt, amely szigorította a családegyesítés és a bevándorlás feltételeit.²³⁴ Mint már említettem, 2009-től új politikát dolgoztak ki a belső ellenőrzés növelésére Spanyolország területén, amely magában foglalta az illegális bevándorlók rendkívül intenzív megfigyelésének különböző formáit. Ezen kívül fokozatosan emelkedett a kétoldalú megállapodások és ezáltal a kitoloncolások száma is. Létrehozták a speciálisan kitoloncolásokra szakosított rendőri egységet (UCER - Unidad Central de Expulsiones y Repatriaciones²³⁵).²³⁶

2011-ben elfogadták az EU Száhel-övezetre vonatkozó stratégiáját, amely a spanyolhoz hasonlóan egy átfogó cselekvési terv volt. A dokumentum négy fő területre fókuszált: a radikalizáció megelőzése, a fiatal generáció kérdésköre, migráció és határvédelem, valamint az embercsempészet és szervezett bűnözés elleni harc.²³⁷

2014-re megtízszereződött az érkezők száma, ezért megerősítették az enklávék határvédelmét ellátó kerítéseket.²³⁸ 2015 óta anélkül, hogy spanyol területre lépnének, a migránsok az enklávék határán is benyújthatják menedékkérelmüket. Érdekes, hogy ugyanakkor a szigetekre nem érkeztek nagy létszámban a bevándorolni szándékozók. Évtizedek óta jelentős költségeket emészt fel a több ezer kilométernyi tengerpart hatékony ellenőrzése, amely a haditengerészetre és a légierőre is többletfeladatokat ró.²³⁹

233 López-Sala, p. 12-17.

234 Marosi, p. 137.

235 Kitoloncolási és Hazatelepítési Egység

236 López-Sala, p. 15.

237 León Cobo, p. 2.

238 A 2002 és 2014 közti időszakot vizsgálva, az OECD országok közül – az USA-t követve – a második legnépszerűbb célországgá vált. Romero,Jaume Martí: The remarkable case of Spanish immigration.

<https://www.bruegel.org/2015/12/the-remarkable-case-of-spanish-immigration/> Letöltés: 2020. 11. 24.

239 López-Sala, p. 16.

2015-ben a spanyol lakosság több mint 10 százaléka rendelkezett bevándorló háttérrel. Ebből közel 45 százalék latin-amerikai, 40 százalék európai²⁴⁰ és 15 százalék afrikai származású volt. Latin-Amerika esetében szót kell ejteni arról, hogy az onnan érkezők vízummentességet élveznek a három hónapnál rövidebb tartózkodások esetén, valamint a spanyol felmenőkkel rendelkezők²⁴¹ kedvezményes honosítási eljárásban is részesülhetnek.²⁴²

2017-2018-ban újra népszerűvé vált a mediterrán migrációs útvonal, amelynek okai ismét a politikai döntésekben keresendők. Az EU és Törökország 2016-ban megállapodott az irreguláris migráció visszaszorításáról, az olasz kormány pedig megerősítette a líbiai parti őrséget a tengeri átkelések csökkentése céljából. A kibocsátó országokban ugyanakkor nem javultak a körülmények, így az Európába igyekvők Spanyolország felé vették az irányt.²⁴³ 2017-ben Spanyolország világszinten az ötödik volt a legtöbb menedékkérelmet befogadó országok közt. Az okok közt nem csupán az Afrika felől érkezők számának emelkedése, de a súlyosbodó venezuelai válság is szerepelt.²⁴⁴

Az érkezők nagy száma túl nagy feladat volt a bevándorlási hivatalnak, így közel 39 000 akta hátralékot halmoztak fel. A 2018-as év első napján ismét nagyobb számú, szervezett áttörési kísérletet állt ki Ceuta, amelyben számos migráns és határőr is megsérült.²⁴⁵ 2018-ban rekordszámú, több mint 57 000 irreguláris migráns érkezett az országba vízi úton²⁴⁶, amellyel megelőzte Görögországot és Olaszországot is. A 113 145 tengeri úton Európába érkezett migráns azonban magasabb halálozási rátát is eredményezett: az IOM adatai alapján 769-en haltak bele az átkelési kísérletekbe. 2018-ban a legtöbben Marokkóból, Guineából és Maliból érkeztek Spanyolországba, azonban 40-50 százalékuk vagy más európai országok felé vette az irányt, vagy repatriálták őket származási országaikba.²⁴⁷ Erre az évre is jutott számottevő áttörési kísérlet, például augusztus 30-án több

240 Jellemzően román, brit és olasz állampolgárok.

241 Ez leginkább Kuba, Argentína és Uruguay esetében releváns.

242 Marosi, p. 140.

243 Fine, Shosana – Torreblanca, José Ignacio: Border games: Has Spain found an answer to the populist challenge on migration?

https://ecfr.eu/publication/border_games_spain_answer_to_the_populist_challenge_on_migration/ Letöltés: 2020. 11. 15.

244 Minden harmadik menedékkérő venezuelai volt.

245 Vargha, p. 5,14.

246 Ez azt jelenti, hogy naponta közel 160 fő.

247 Viúdez, Juana: Spain sees new record in migrant arrivals in 2018. in: El País

https://english.elpais.com/elpais/2019/01/02/inenglish/1546421799_623057.html Letöltés: 2020. 11. 08.

mint 150 szubszaharai migráns próbált átjutni Ceuta területére, és többen közülük fennakadtak a kerítésen.²⁴⁸

2019-ben a marokkói hatóság több mint 70 000 irreguláris bevándorló Spanyolországba történő utazását akadályozta meg. A szárazföldön a Ceuta és Melilla enklávék közelében fekvő területek ellenőrzéséhez, továbbá a parti őrség hatékony fellépéséhez egyre többször kellett hatósági erőszakot alkalmazni. Előfordult, hogy a figyelmeztetések nem hatottak és a parti őrség csak fegyverhasználattal tudta megállítani a hajókat, amely halálos áldozatot is követelt már.²⁴⁹ További innováció a csempészek részéről, hogy 2019. november 18-án gépjárművel törték át a kerítést Ceutánál, 52 migránssal a raktérben. A bevándorlókat azonnal visszatoloncolták Marokkóba.²⁵⁰ Látni kell, hogy amennyiben a spanyol fegyveres erők nem alkalmazzák az egyre drasztikusabb módszereket, akkor az afrikai népességrobbanással egyenes arányban egyre több lesz az irreguláris migráns is. A kormány a védekezéssel párhuzamosan folyamatos céltáblája a migránsokat védő civil csoportoknak, akik a nemzetközi szervezeteknél és a sajtóban is követelik a migránsokkal való emberibb bánásmódot, a visszatoloncolások leállítását és szót emeltek a határkerítés ellen is. Ennek következményeként 2019 végén a spanyol hatóságok megkezdték a kerítés pengés drót részének humánusabb, átmászás biztos verzióra cserélését.²⁵¹

Az új, 2020-ban alakult spanyol kormánykoalíció baloldali pártokból áll, ugyanakkor a migrációellenességéről híres Vox párt a valaha volt legnagyobb támogatást kapta a szavazóktól.²⁵² A választást követő egy évben a koalíció számos esetben bizonyította, hogy elődeihez hasonlóan a migrációs és határvédelmi politika tekintetében képes a hatékony együttműködésre, ám ekkora mértékű beáramlás kezeléséhez – külső segítség nélkül – ez kevés.

Csak szeptember végétől október végéig több mint 5 200 irreguláris migráns érkezett a Kanári-szigetekre, ami a szeptemberi adatok kétszerese, az augusztusnak pedig hatszorosa. Arguineguín település kikötőjében többször csak a betonon tudták elhelyezni az újonnan érkezetteket, a táborok megteltek. A Vöröskereszt által felépített sátrakban, pokrócokban húzták meg magukat az újonnan érkezők, azonban a pandémia sem kedvezett a helyzetnek. A

248 Vargha, p. 14.

249 What you don't hear about Spain's migration policy. <https://euobserver.com/opinion/147429> Letöltés: 2020. 11. 07.

250 Vargha, p. 15.

251 Uo.

252 What you don't hear about Spain's migration policy.

protokoll szerint az érkezők három napig rendőrségi felügyelet alatt állnak, és ezt követően szállítják őket a befogadóközpontokba – ha van hova. A kormány törekedett a befogadó rendszer hatékonyságának növelésére, például üres sport, turisztikai és katonai létesítményekben szállásolta el az érkezőket, azonban ez is kevésnek bizonyult. 2020. október végén Pedro Sánchez miniszterelnök elismerte, hogy súlyos gondok vannak a Kanári-szigeteken, és ígéretet tett a helyzet megoldására. A baloldali koalíciós kormány migrációs politikájával kapcsolatban Ferenc pápától idézett: „A migránsokat fogadni, védeni, támogatni és integrálni kell”.²⁵³

A spanyol bevándorlási helyzetnek a Maliban zajló véres események sem kedveznek, 2020 nyara óta jelentősen emelkedett az onnan érkezők száma, akik napjainkra a migránsok már mintegy 33 százalékát teszik ki. Ezzel párhuzamosan a Száhel-övezet országaiból is egyre többen érkeznek, és nőtt a nők, valamint a gyermekek aránya is. Az IOM adatai szerint a Kanári-szigetekhez vezető tengeri út hatszor halálosabb, mint a földközi-tengeri. 2020-ban szinte minden érkező hajón találtak koronavírussal fertőzöttet, ezért kiemelten fontos a két hét karantén kollektív betartatása. Civil szervezetek arra figyelmeztettek, hogy amennyiben túl sokáig magára hagyják a szigeteket a problémával, Lészvosz példájához hasonlóan a ma még békés lakosság a migránsok és a kormány ellen fordulhat.²⁵⁴ 2020. novemberben a haderő sátor tábor épített egy használaton kívüli raktáránál Barranco Seco közelében, amely 200 migráns elhelyezésére alkalmas.²⁵⁵ A lakosság a kialakult helyzet ellen több alkalommal is demonstrációval tiltakozott, egy részük a helyzet megoldását követelte, mások pedig a migránsok jogaiért álltak ki.²⁵⁶ A hónap utolsó napján a kormány döntött az arguineguini kikötőben létesített ideiglenes tábor megszüntetéséről, és helyette egy 7 000 fő befogadására is alkalmas új befogadóközpont építéséről határozott.²⁵⁷ 2020. november végére a Kanári-

253 Will Spain's Canaries turn into a second Lesbos amid surge in migration? in: Infomigrants <https://www.infomigrants.net/en/post/28138/will-spain-s-canaries-turn-into-a-second-lesbos-amid-surge-in-migration> Letöltés: 2020. 11. 08

254 Uo.

255 MacGregor, Marion: Canary Islands: Army builds camp for migrants stranded on dock. in: Infomigrants <https://www.infomigrants.net/en/post/28519/canary-islands-army-builds-camp-for-migrants-stranded-on-dock> Letöltés: 2020. 11. 25.

256 Martín, María: Growing migrant crisis in Canary Islands pushes Spanish government to action. in: El País https://english.elpais.com/spanish_news/2020-11-16/growing-migrant-crisis-in-canary-islands-pushes-spanish-government-to-action.html Letöltés: 2020. 11. 26.

257 Bathke, Benjamin: Spain closes controversial dock camp for migrant on Gran Canaria. in: Infomigrants <https://www.infomigrants.net/en/post/28836/spain-closes-controversial-dock-camp-for-migrants-on-gran-canaria> Letöltés: 2020. 12. 02.

szigeteken tartózkodó irreguláris migránsok száma – az UNHCR adatai szerint – meghaladta a 19 000 főt.²⁵⁸

Spanyolország is támogatja a kibocsátó államok stabilitásának fenntartását, így részese az EUTM (European Union Training Mission) Mali²⁵⁹ és az EUTM Somalia missziójának is. Az EUTM Mali műveletben – amelynek célja a mali haderő kiképzésével stabilizálni a térséget – Spanyolország biztosítja a legnagyobb – 200 fő – személyi állományt. 2020 novemberében – vélhetően a spanyol szigeteken kialakult migránsválság kezelésének részeként – a kormány bejelentette, hogy az EUTM Maliba delegált katonái számát 50 százalékkal tervezik növelni. Spanyolország szövetségest talált az afrikai régió stabilizálásában és a terrorizmus elleni küzdelemben Franciaország személyében, amelyet több közös művelet is szemléltet.²⁶⁰ Spanyolország részese még a „Blue Sahel²⁶¹” programnak, amely Mauritánia, a Zöld-foki Köztársaság, Szenegál, Mali, Guinea, Guinea-Bissau és Gambia számára segít eredményesen felvenni a harcot a szervezett bűnözés és az emberkereskedelem ellen. E projektet a csendőrség irányítja. Itt említem még meg, hogy Spanyolország részese az ECI (Création d'une Equipe Conjointe d'Investigation) Niger projektnek is. Utóbbi az EU művelete, amely a spanyol kezdeményezésű ECI-Mauritánia mintájára jött létre, és a spanyol rendőrség több tagja is segíti az emberkereskedelem és -csempészet felszámolását.²⁶²

Az irreguláris migráció változatlanul problémát jelent az országnak, ezért Spanyolország tovább keresi a megoldást annak visszaszorítására. Ennek jegyében 2021 tavaszán Pedro Sánchez belügyminiszter ellátogatott több afrikai kibocsátó országba, például Szenegálba és Angolába, ahol az irreguláris migrációt megelőző lehetőségekről is tárgyalt. A látogatások szorosan kapcsolódnak Madrid „Africa Focus 2023” programjához is, amelynek keretében jelentős anyagi erőforrásokat is felhasználva afrikai beruházásokat támogatnak, az elvándorlás visszaszorítása érdekében. Emellett a G20-találkozón az ország az afrikai államokkal szembeni tartozás-elengedés mellett kampányol. Érdekesség, hogy a spanyol vezetés ugyanakkor támogatja az Erasmus+ program keretében érkező afrikai diákokat, azzal

258 UNHCR Mediterranean situation. <https://data2.unhcr.org/en/situations/mediterranean/location/5226>
Letöltés: 2020. 12. 03.

259 A misszió 2013-as fennállása óta két alkalommal is vezette a műveletet, legutóbb 2018-ban.

260 Chamorro García, Carmen: The Sahel is a real threat to Spain. <https://atalayar.com/en/content/sahel-real-threat-spain> Letöltés: 2020. 11. 21.

261 Kék Száhel

262 León, p. 12-13.

a céllal, hogy képzett afrikaiak érkezzenek hozzájuk, ne csak a betanított munkások legyenek fekete bőrűek.²⁶³

Pedro Sánchez miniszterelnök 2021. májusban új nemzeti, stratégiai dokumentumot mutatott be. A több mint 600 oldalas dokumentum a miniszter szerint még nem végleges, és az állampolgárok véleménye is számít. A dokumentum ebből eredően még nem elérhető más nyelveken, azonban Thomázy Gabriella publikációjában úgy fogalmaz a tartalmával kapcsolatban, hogy az új cél a legális migráció népszerűsítése. A szakképzett bevándorlók érkezésével egyensúlyban lehetne tartani az elöregedő spanyol társadalmat, meg lehetne óvni a nyugdíjrendszert és akár gazdasági fellendülést is eredményezhet. A stratégia mintegy 190 000 bevándorlóval számol éves szinten, valamint az országon belüli migrációra is nagy hangsúlyt fektet.²⁶⁴

2021 augusztusában ismét komoly roham érte a ceutai határszakaszt. 48 órán belül közel 6 000, jellemzően észak-afrikai állampolgár jutott át spanyol területre, köztük közel 1 500 kísérő nélküli kiskorú. A helyzet kezelése és az újabb érkezők visszatartása érdekében a kormány a haderőt és a spanyol csendőrséget is a helyszínre küldte, továbbá 150 rendőrrel is megerősítette az enklávé biztonságát. Ez a példátlan mértékű áttörés tovább mélyítette a Marokkóval szembeni diplomáciai feszültséget, amely 2021 tavaszán azért alakult ki, mert a marokkói hírszerző szolgálatok megtudták, hogy Brahim Galit²⁶⁵ álnéven egy spanyol kórházban kezelték koronavírus miatt. A spanyol vezetés ezt humanitárius okokra hivatkozva elismerte, azonban Marokkó emiatt szankciókat helyezett kilátásba, többek között az irreguláris migráció elleni fellépés passziválását.²⁶⁶

263 Keeley, Graham: Spain looks to Africa for Ways to Curb Migrant Influx.

https://www.voanews.com/a/europe_spain-looks-africa-ways-curb-migrant-influx/6204204.html Letöltés: 2021. 10. 23.

264 Thomázy Gabriella: Migrációs stratégiák: Dél-Amerika vs. Európa. Ecuador, Kolumbia, Magyarország és Spanyolország összehasonlító elemzése. Hadtudomány 2021/2. p. 69. http://real.mtak.hu/133973/1/058-074_Thomazy-Gabriella_2021-2.pdf Letöltés: 2022. 01. 21.

265 A Polisario Front 73 éves alapítóját

266 Kitson, Melissa: Spain deploys army after some 6,000 undocumented migrants swim to Ceuta amid diplomatic row with Morocco. in: El País https://english.elpais.com/spanish_news/2021-05-18/more-than-6000-people-swim-to-ceuta-amid-diplomatic-row-between-spain-and-morocco.html Letöltés: 2021. 10. 23.

5.2 Statisztika

1. táblázat: A Spanyolországgal a migrációhoz kapcsolódóan kötött bilaterális megállapodások²⁶⁷

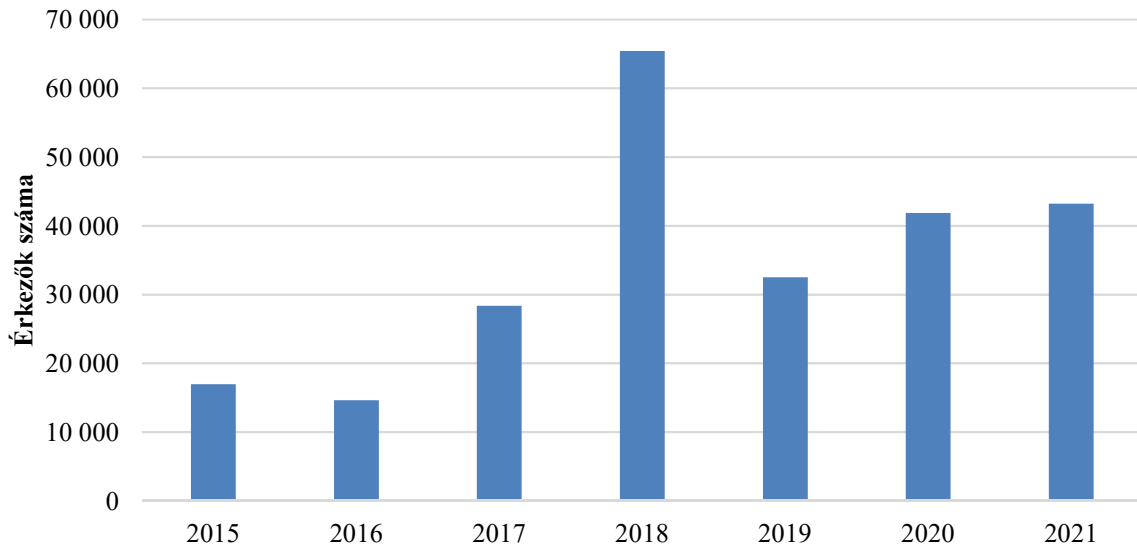
	Visszafogadási egyezmény	Migrációs együttműködési keretegyezmény
Marokkó	1992	
Nigéria	2001	
Algéria	2002	
Mauritánia	2003	
Gambia		2006
Guineai Köztársaság		2006
Zöld-foki Köztársaság		2007
Mali		2007
Bissau-Guinea	2003	2008
Niger		2008

A fentiekén kívül 2018-ban a migrációval kapcsolatos EU-csúcstalálkozón Németország és Spanyolország megállapodott, hogy a Németországban feltartóztatott, de Spanyolországban regisztrált migránsokat a spanyol állam visszafogadja.²⁶⁸ A táblázatban

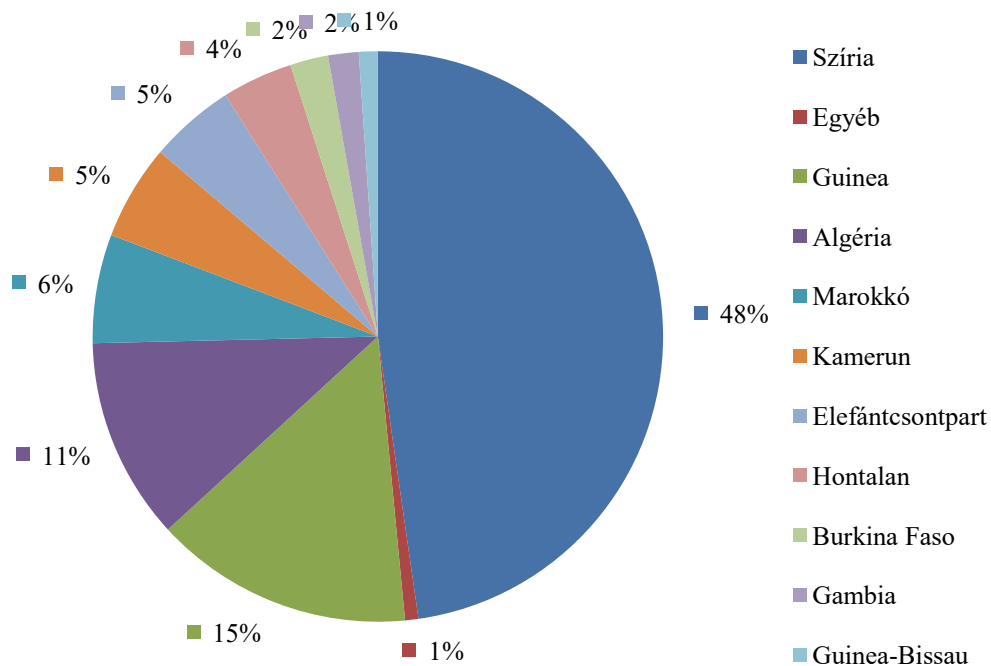
267 A szerző saját szerkesztése. Forrás: Marosi, p. 133-134.

268 Winter, Chase: Chancellor Merkel confirms bilateral migrant agreements with Spain and Greece.

található egyezmények jelentős részét az eltelt időszakban megújították, azonban értékelésem szerint az első egyezmények időpontjai a relevánsak, hiszen már ekkor szükségesek volt a kérdéskörrel kapcsolatos megállapodások.

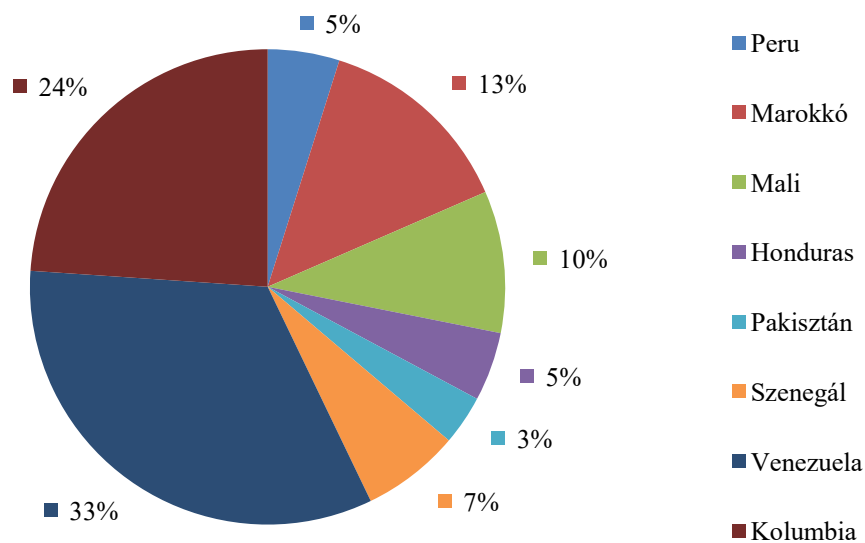

6. ábra: A Spanyolországba érkező irreguláris migránsok számának alakulása 2015 és 2021 között²⁶⁹

7. ábra: A 2015-ben Spanyolországba érkezettek százalékos megoszlása származási országukonként²⁷⁰

269 A szerző saját szerkesztése. Forrás: Mediterranean Situation: Spain. <https://data2.unhcr.org/en/situations/mediterranean/location/5226> Letöltés: 2022. 01. 06.

8. ábra: A 2021-ben Spanyolországban menedékkérelmet benyújtók százalékos megoszlása származási országonként²⁷¹

Érdekes megfigyelni, hogy a pandémia ellenére 2019 óta folyamatosan emelkedik a Spanyolországot célzó migrációs útvonalak népszerűsége. A másik két „belépési országgal” ellentétben Spanyolországba nem 2015-ben, hanem 2018-ban érkeztek a legtöbben, amire – ahogy már a görög statisztikánál is jeleztem – egyrészt az olasz migrációt szigorító intézkedések, másrészt a globális biztonságpolitikai események adnak magyarázatot. Spanyolország esetében jelentős számú dél-amerikai (Kolumbia, Venezuela) állampolgár nyújtott be menedékkérelmet, akik jellemzően a spanyol nyelvtudásuk miatt választották új hazának az országot.

A 2015-ös és a 2021-es statisztikai adatokat összehasonlítva megállapítható, hogy míg 2015-ben Szíriát leszámítva kizárólag afrikai országokból érkeztek nagy számban, addig 2021-ben jelentőssé váltak az amerikai kontinensről érkezők is. Az észak-afrikai állampolgárok jelenlétére több magyarázat is van. Egyfelől a földrajzi közelség elősegíti a nagyobb létszámú migrációt Tunézia és Algéria vonatkozásában, másfelől – ahogy azt korábbi publikációimban jeleztem – a korábbi időszakban is nagy számban érkeztek ezekről a

270A szerző saját szerkesztése. Forrás: UNHCR: Nationality of arrivals to Greece, Italy and Spain. January-December 2015. p. 7. <https://reliefweb.int/sites/reliefweb.int/files/resources/MonthlyTrendsofNationalities-ArrivalstoGreeceItalyandSpain-31December2015.pdf> Letöltés: 2022. 01. 09.

271 A szerző saját szerkesztése. Forrás: Spain Asylum Applications. UNHCR <https://data2.unhcr.org/en/documents/details/90991> Letöltés: 2022. 05. 16.

területekről, csak egy részük valótlan adatok bediktálásával a szíriai statisztikákat erősítette. Nem mehetünk el szó nélkül Mali mellett sem, hiszen a konfliktusok sújtotta országból a közeljövőben sem várhatunk kevesebb menekültet, akik földrajzi okok miatt jellemzően Spanyolországban fognak menedéket kérni, ha eljutnak oda.

5.3 Biztonsági aspektusok

A határrendészetért a rendőrség, míg a zöldhatárok felügyeletéért a spanyol csendőrség a felelős Spanyolországban. 2017-ben a rendőrség egy átfogó, négyéves (2021. év végéig tartó) Stratégiai Tervet kezdett meg, amely négy feladatra összpontosított:

Frontex-kompatibilis, az új migrációs nyomáshoz igazodó információs rendszer működtetése;

- a határvédelmi rendszer erősítése és az irreguláris migráció elleni hatékonyabb fellépés;
- az emberkereskedelem felszámolása;
- és az irreguláris migrációval kapcsolatos rendőri továbbképzések megvalósítása.

A program eredményéről várhatóan a kutatás lezárását követően, csak 2022-ben közölnek érdemi adatokat. A spanyol rendvédelmi erőkkel kapcsolatban fontosnak tartom még megjegyezni, hogy az irreguláris migrációs krízisek azonnali kezeléséért egy speciális egység, a BRIC²⁷² felel, amely egy, az ország teljes területén bevethető mobil rendőri alakulat, és szervezetileg a Központi Határellenőrző Egység alá tartozik. Feladatköre roppant átfogó: személy- és gépjármű-ellenőrzés, emberkereskedelem és -csempészet elleni műveletek, de tevékenységének nemzetbiztonsági, közegészségügyi és humanitárius aspektusai is vannak.²⁷³

A spanyol bűnelkövetési statisztikák ugyan nyilvánosak, de nem térnek ki az elkövetők állampolgárságára vagy státuszára. Az azonban beszédes adat, hogy 2020-ban a börtönbüntetésre ítélt külföldi bűnelkövetők 26.1 százaléka marokkói, 9.4 százaléka román, 8.8 százaléka kolumbiai, 4.1 százaléka pedig algériai.²⁷⁴

272 Brigada de Respuesta inmediata contra la Inmigración Clandestina= Gyorsreagálású, illegális migráció elleni egység

273 Seone Pardo, Dolores María: Műveleti szabályok migrációs területen – a spanyol Országos Rendőr-főkapitányság szerepe p. 99, 103.

274 Anuario Estadístico del Ministerio del Interior 2020 p. 314.

<https://www.interior.gob.es/opencms/pdf/archivos-y-documentacion/documentacion-y-publicaciones/anuarios-y->

A Bevándorlási és Migrációs Főbiztosság

A szervezet felelőssége az állampolgárok és a külföldiek ki- és beutazásainak felügyelete, az irreguláris migráció elleni küzdelem, az idegenrendészeti és migrációs hatáskörök ellátása, valamint az irreguláris migráció prevenciója is. A szervezet a rendőrség kötelékén belül, az alábbi szervezeti struktúrában üzemel:

- Titkárság
- Illegális migrációs hálózatok és Okmányhamisítás elleni Központi egység (UCRIF)²⁷⁵
- Központi Határőrizeti Egység (UCF)²⁷⁶
- Kitoloncolási és Hazatelepítési Egység (UCER)²⁷⁷
- Nemzeti Bevándorlási Központ (CENIF).^{278 279}

A visszatoloncolásokkal kapcsolatban 2020-as adat áll rendelkezésre, mely szerint 2015 és 2020 között több mint 3 900 sikeres kitoloncolást hajtottak végre, ebből a koronavírus miatt az utolsó évben csak 200 körüli mennyiséget.²⁸⁰ A toloncolásokkal összefüggésben a hatóságoknak számítaniuk kell a civil jogvédő szervezetek tiltakozására, hiszen egy 2020-as zafarinasz-szigeteki visszatoloncolást követően több mint 400 NGO által aláírt jelentést nyújtottak be az illegális visszatoloncolások jogsértő voltáról.²⁸¹

5.3.1 A folyamatok nemzeti biztonsági aspektusa

Spanyolország Nemzeti Biztonsági Tanácsa 2019-ben a migráció vonatkozásában a xenofóbia várható felerősödésére figyelmeztetett. A Tanács tavasszal kiadott jelentése egy új, a rasszizmus megelőzésére és az integráció erősítésére szolgáló stratégiát sürgetett, az addiginál magasabb állami támogatással. Szintén ez a dokumentum mondta ki, hogy az illegális migráció és embercsempészet egyike a nemzeti és nemzetközi biztonsági

[estadisticas/anuarios-estadisticos-antiores/anuario-estadistico-2020/Anuario-Estadistico-del-Ministerio-del-Interior-2020.pdf](#) Letöltés: 2022. 07. 21.

275 UCRIF = Unidad Central de Redes de Inmigración Ilegal y Falsedades Documentales

276 UCF = Unidad Central de Fronteras

277 UCER = Unidad Central de Expulsiones y Repatriaciones

278 CENIF = Centro Nacional de Inmigración y Fronteras

279 Uo. p. 99.

280 Country report: Spain. p. 20. https://asylumineurope.org/wp-content/uploads/2021/03/AIDA-ES_2020update.pdf Letöltés: 2021. 11. 16

281 Uo. p. 27.

fenyegetéseknek. A Tanács egyetértett abban is, hogy a Marokkóval és Algériával való együttműködés nélkülözhetetlen, akárcsak a Szenegállal és Mauritániával való jó kapcsolat fenntartása.²⁸²

A 2004-es évet megelőzően a spanyol terrorfenyegetettség alapvetően belföldre fókuszált és szinte kizárólag az ETA²⁸³ kötötte le a terrorelhárítás figyelmét. A 2004-es madridi robbantás sorozat és a 2017-es barcelonai gázolós merényletek azonban az ország nemzetközi fenyegetettségére hívták fel a figyelmet. Mind a két merényletet marokkói származású, muszlim szélsőséges csoportok követték el. Spanyolország az iszlámmal több, mint 1300 éve él együtt, egészen az Ibériai-félsziget meghódítása óta.²⁸⁴ Az országban az elmúlt 30 évben közel hatszorosára nőtt a muszlim vallásúak száma. Míg 1980-ban mintegy 350 000 fő, napjainkra már több mint kétmillió az iszlám követőinek száma az ötvenmilliós országban.²⁸⁵ Több kutatás szerint Ceuta kiemelt melegágya az iszlám radikális követőinek.²⁸⁶ A spanyol szigetekre és enklávékba érkezők nemzetbiztonsági ellenőrzése a spanyol hírszerző ügynökség, a CNI²⁸⁷ feladata, amely jó kapcsolatokat ápol számos észak-afrikai ország hatóságával. 2021 tavaszán a marokkói hírszerzés figyelmeztette a szervezetet, hogy egy megfigyelés alatt tartott, Szíriában harcolt szélsőséges csoport eltűnt, amelynek tagjait a CNI próbálta azonosítani, azonban ez szinte lehetetlen volt, mert két nap alatt 10 000 irreguláris migráns érkezett Ceután keresztül.²⁸⁸ Az Adepoju-Noorloos Zoomers publikáció megemlíti, hogy az irreguláris migráció megfékezése céljából Spanyolország Gambia nemzetbiztonsági szolgálatával, a Gambiai Nemzeti Hírszerző Ügynökséggel is együttműködik, amely hírhedt brutális módszereiről, és számos eltűnést is a számlájára írnak.²⁸⁹

A 2017-es terrortámadással kapcsolatban (kutatásom lezárását követően, 2022 elején) felmerült, hogy a CNI tudhatott a dzsihadista csoportról és a tervezett merényletről is,

282 Kitson, Melissa: Spain's National Security Council warns xenophobia is on the rise. in: El País https://english.elpais.com/elpais/2019/03/26/inenglish/1553588606_927208.html Letöltés: 2020. 11. 15.

283 Basque Euskadi Ta Askatasuna ("Baszkföld és Szabadság")

284 Szilágyi István: Iszlám és migráció az Ibériai-félszigeten. in: Európa és a migráció. (szerk. Besenyő János-Miletics Péter-Orbán Balázs) Zrínyi Kiadó Budapest, 2019. p. 541.

285 Béres János: Muszlim radikalizmus Nyugat-Európában. in: Felderítő Szemle, 2016/4, p. 12.

286 A 2014-ben Szíriában, valamint Irakban elfogott spanyol ISIL/DAESH harcosok 10 százaléka innen származott. Vargha, p. 13.

287 Centro Nacional de Inteligencia (Nemzeti Hírszerző Ügynökség)

288 Cody, John: Spanish intelligence services seek jihadists from Syrian war in Ceuta. 2021. 05. 26.

<https://rmx.news/article/spanish-intelligence-services-seek-jihadists-from-syrian-war-in-ceuta/> Letöltés: 2022. 01. 16.

289 Adepoju, Aderanti- van Noorloos-Zoomers, Femke Annelies: Europe's migration agreements with migrant-sending countries in the global South: a critical review. p. 4.

https://dspace.library.uu.nl/bitstream/handle/1874/353968/Author_manuscript_Adepoju_van_Noorloos_Zoomers_Europe_s_migration_agreements.pdf?sequence=1 Letöltés: 2021. 05. 09.

azonban Félix Sanz Roldán, a szolgálat volt igazgatója a katalán népszavazás miatt nem tett semmit, amely több ember életébe került. A nyomozás még folyamatban van.²⁹⁰

Érdeemes alaposabban körüljárni a spanyolországi támadások hátterét. Tálás elemzésében rávilágít, hogy a 2004-es, Atocha pályaudvaron (szintén) észak-afrikai dzsihadistákhoz köthető robbantás (amely 192 életet oltott ki és amelyben 2050 fő sebesült meg) máig a legsúlyosabb európai dzsihadista merényletének számít. Az is tény, hogy az azt követő 13 évben nem követtek el terrortámadást az országban. Spanyolország (egyéb, pl. szeparatista célú terrortámadások miatt is) terrorelhárítása évtizedek óta kimagasló, amely érdekében (2017-es adatok szerint) több mint 3000 fő dolgozik. Egyes kutatások szerint a spanyolországi muszlimok integrálódtak a legsikeresebben az Unió országok közül. Ennek is köszönhető, hogy statisztikai adatok szerint az országban tartóztatták le a legtöbb dzsihadizmussal gyanúsított személyt (700 fő) elítélésükre is a legnagyobb arányban (67 százalék) került sor. A spanyol szolgálatok 2017 nyarán ezernél is több embert figyeltek meg terrorizmus gyanúja miatt, legalább 500 telefont hallgattak le, és a bíróságok közel 300 esetben indítottak vizsgálatot terrorizmus miatt.²⁹¹

Spanyolország terrorizmussal kapcsolatos percepciója a 2017-es Nemzeti Biztonsági Stratégiája alapján az Iszlám Állam helyi szervezeteit, az AQIM²⁹²-t és a Boko Haramot nevezte meg, mint fő ellenségeket.²⁹³ Az ország fontosnak tartja nem csak saját területén, de érdekeltségi körében (pl. Észak-Afrika) is feltárni és megelőzni a terrorista szervezetek erősödését vagy támadásait, hiszen ez is hat országa biztonságára.

A spanyol büntető törvénykönyv minden „terror szervezet tevékenységével vagy azok céljainak segítségét” bünteti, többek között a terrorizmus népszerűsítését a közösségi médiában, a terroristák önradikalizálódását az interneten, vagy a távoli kiképzést is. 2020. december 21-ig a spanyol hatóságok arról számoltak be, hogy az év során 22 terrorellenes

290 Hedgecoe, Guy: Rogue police officer's claim about Barcelona terror strike triggers anger. in: The Irish Times <https://www.irishtimes.com/news/world/europe/rogue-police-officer-s-claim-about-barcelona-terror-strike-triggers-anger-1.4774969> Letöltés: 2022. 07. 06.

291 Tálás Péter-Szente-Varga Mónika: A 2017. augusztusi spanyolországi terrortámadásokról in: Nemzet és Biztonság 2017/5. szám, p. 71-72. http://real.mtak.hu/95605/1/nb_2017_05_06_talas_p-szente-varga_m_-_a_2017_augusztusi_spanyolorszagi_terrortamadasokrol.pdf Letöltés: 2022. 07.14.

292Tanzīm al-Qā'idah fī Bilād al-Maghrib al-Islāmī (Al-Kaida az Iszlám Maghrebben)

293 León Cobo, Beatriz de: The Spanish foreign strategy to face the threat of terrorism and irregular immigration: strengthening security in the fragile states of the Sahel. p. 3.

http://www.ieee.es/Galerias/fichero/docs_opinion/2020/DIEEEE015_2020BEALEO_EstadosFallidos_ENG.pdf Letöltés: 2020. 11. 21.

műveletet hajtottak végre, amely során 36 gyanúsítottat vettek őrizetbe. A műveletekben jellemzően algériai, marokkói és spanyol állampolgárokat tartóztattak le.²⁹⁴

2021 tavaszán a spanyol rendőrség az Europol segítségével letartóztatott öt, az Iszlám Államhoz köthető algériai állampolgárt, akik a spanyol fővárosban terveztek merényletet végrehajtani. A radikalizálódott személyeket egy Kalasnyikov vásárlása során vették őrizetbe.²⁹⁵

5.4 NGO-k

Spanyolországban is számos NGO, valamint nemzetközi szervezet segíti a menedékkérőket és menekülteket, csak kevésbé van a sajtó fókuszában görög vagy olasz társaihoz képest. Mindenképp említést érdemel a Spanyol Vöröskereszt (Cruz Roja Espanola) és a Red Acoge, amelyek több évtizede integrációs programokkal segítik az érkeztetteket. Szinte minden tartományban több lokális, a migránsokat élelemmel, orvosi és mentálhigiénés szolgáltatásokkal támogató szervezetet találni, példaként a CAR-t²⁹⁶ és az országos hálózatot működtető CEAR²⁹⁷-t említeném. Akadnak egészen speciális segítő csoportok is, például a Karibu, amely kifejezetten a szubszaharai migránsok segítésére jött létre.²⁹⁸

5.5 A spanyol lakosság migrációval kapcsolatos véleménye

A vizsgált országok közül talán a spanyol lakosság migrációval kapcsolatos véleménye a legmegosztóbb. Egy 2019-ben végzett felmérés szerint a lakosság 49 százaléka minden olyan munkavállalót beengedne az országba, amelyre a munkaerőpiacnak szüksége van. 25 százalék éves limitet állapítana meg, 15 százalék pedig a munkavállalási céllal érkeztetteket engedné be korlátozások nélkül. 6 százalék nem nyilatkozott, 4 százalék pedig nem engedne be senkit az országba.²⁹⁹ A helyzetet tovább nehezíti, hogy a 2020-21-es migrációs válság idején az érintett spanyol szigeteken mind az irreguláris migráció

294 Country reports on terrorism 2020: Spain. Letöltés: 2022. 07. 25. <https://www.state.gov/reports/country-reports-on-terrorism-2020/spain/>

295 Spanish police arrests 5 jihadists on suspicion of preparing a terrorist attack. in: Europol. <https://www.europol.europa.eu/media-press/newsroom/news/spanish-police-arrests-5-jihadists-suspicion-of-preparing-terrorist-attack> Letöltés: 2022. 07. 24.

296 Centro de Acogida a Refugiados (Menekülteket befogadó központ)

297 Comisión Espanola de Ayuda al Refugiado (Spanyol Menekültügyi Bizottság)

298 Rights in exile programme. <https://www.refugeelegalaidinformation.org/spain-pro-bono-directory> Letöltés: 2021. 11. 15

299 Opinions of Spaniards on what the government should do about immigration in 2019.

<https://www.statista.com/statistics/1061929/spaniards-opinion-on-immigration/> Letöltés: 2022. 01. 14.

megfékezése mellett, mind pedig a migránsok jogaiért is tüntettek csoportok, ahogy azt a fejezetben bemutattam.

5.6 Szociális juttatások

Spanyolországban 2015-ben 51,60 euróban maximalizálták egy felnőtt menedékkérő havi támogatását. Ezt gyermekeként 19 euróval, valamint tömegközlekedési bérlettel és 363 euró éves ruhatámogatási kerettel egészítik ki. A menedékkérellem benyújtásától számított 6. hónaptól munkát is vállalhat a kérelmező.³⁰⁰ 2018-ban is körülbelül 50 eurós segélyben részesültek azon menedékkérők, akik befogadóközpontban tartózkodtak, és a gyermekek után járó 19 eurós kiegészítés is változatlan volt.³⁰¹

5.7 A migráció megjelenése a spanyol stratégiai dokumentumokban

A 2013-as spanyol Nemzeti Biztonsági Stratégia az afrikai és az ázsiai országok instabilitásából eredő bevándorlást az egyéb kockázatok és fenyegetések közé sorolja. Ugyan a bevándorlást kockázatként kezelik, a stratégia még nem jelöli elsődleges opcióként a katonai válaszadást.³⁰² A 2017-es Nemzeti Biztonsági Stratégia már a közvetlen fenyegetések között első helyre sorolja a terrorizmust, és második helyen szerepel az illegális migráció.³⁰³

A 2013-as Nemzeti Biztonsági Stratégia már 13 esetben említi a migrációt. Ázsiával kapcsolatban hangsúlyozza a stratégiai országok biztonsági szervezeteivel való együttműködés fontosságát az irreguláris migráció és a terrorizmus megakadályozása érdekében (19. o.). A nemzeti biztonságot érintő kockázatok és fenyegetések fejezet egyik önálló alfejezete az „Irreguláris migrációs hullámok”, amelyben már 2013-ban prognosztizálták újabb, jelentős mértékű irreguláris migrációs hullámok érkezését Ázsia és Afrika irányából. Érdekes, hogy a stratégiai dokumentum azt jósolta, hogy a jövőben Spanyolországot kevésbé fogja érinteni az irreguláris migráció, ám egyúttal éberségre intett.

300 Factbox: Benefits offered to asylum seekers in European countries. in: Reuters <https://www.reuters.com/article/us-europe-migrants-benefits-factbox-idUSKCN0RG1MJ20150916> Letöltés: 2021. 11. 15.

301 Asylum benefits in the EU: How member states compare.

302 Marosi, p. 141.

303 Spanish National Security Strategy, p. 59.

https://www.dsn.gob.es/sites/dsn/files/2017_Spanish_National_Security_Strategy_0.pdf Letöltés: 2020. 12. 14.

Az ebből fakadó kihívások közt említik az integrációs problémákat, a szélsőséges nacionalista és xenofób nézetek terjedését, a gettósodást és a szervezett bűnözés megerősödését.³⁰⁴

A 2017-es spanyol Nemzeti Biztonsági Stratégia 17 esetben foglalkozik a migráció kérdéskörével. A stratégiai dokumentum a vezetői összefoglalóban is kiemeli a gazdasági instabilitás, az energiával kapcsolatos sebezhetőség, a járványok és a természeti katasztrófák mellett a migrációt, mint válaszra váró kihívást. (12.o.) A „Spanyolország Nemzeti Biztonsági Stratégiája napjainkban” fejezetben külön bekezdést szentelnek a migráció kérdéskörére, melyben ezt írják: *„Átfogó megközelítést kíván az irreguláris migráció kérdésköre, ahol szerep jut az emberi élet védelmének, az együttműködéseknek a kibocsátó és tranzitországokkal, a migráció okainak, a legális migrációs lehetőségek javításának, a menekültek védelmének, a kizsákmányolás és az embercsempészet elleni küzdelemnek, valamint a toloncolásokkal és visszafogadásokkal kapcsolatos kooperációnak is. Mindezt úgy, hogy a menekültek és menedékkérők kiemelt figyelmet és gondoskodást érdemelnek.”*³⁰⁵ A globális biztonság átalakulásának dinamikája fejezetben felsorolás szinten (34.o.), Líbia (44.o.) és a Száhel-övezet (47.o.) esetében tér ki a migrációra, mint kihívásra. A „Nemzeti biztonság fenyegetései és kihívásai” fejezet tengeri kihívásokkal foglalkozó bekezdésében szintén több alkalommal említésre kerül (ami nem meglepő, hiszen Spanyolországba jellemzően tengeri úton érkeznek az illegális bevándorlók). (66.o.) Majd a fejezet közepén külön bekezdést szentel az irreguláris migrációnak. *„Európa és a világ az egyik legnagyobb migrációs válságot éli át a második világháború óta. A konfliktusok szaporodása és a regionális instabilitás exponenciálisan növeli az irreguláris migrációt, az olyan háttér okokról nem is beszélve, mint a gazdasági és környezeti okokból eredő migráció. Várhatóan a következő években sem lesz kevesebb az otthonát elhagyni kényszerülő egyén, és ha ezt nem kezeljük, az hatással lehet a befogadó országok stabilitására, gazdasági és politikai kohéziójára. Spanyolország geostratégiai helyzetéből kifolyólag különösen ki van téve e kihívásnak [...] A bevándorlók spanyol társadalomba és kultúrába való integrálása hozzájárul Spanyolország jólétéhez és sokszínűségéhez.”*³⁰⁶ A „nemzeti biztonság: általános célok és cselekvési tervek” fejezetben célként határozzák meg a közös migrációs és

304 The National Security Strategy, p. 31-32.

<https://www.files.ethz.ch/isn/177647/The%20National%20Security%20Strategy%20of%20Spai.pdf> Letöltés: 2021. 12. 12.

305 National Security Strategy 2017, p. 23-24.

https://www.dsn.gob.es/sites/dsn/files/2017_Spanish_National_Security_Strategy_0.pdf Letöltés: 2021. 11. 28.

306 National Security Strategy 2017, p. 72.

menekültügyi politika kidolgozását az EU-ban, a megállapodásoknak való megfelelést, továbbá a külső határvédelemre fókuszáló jelentősebb figyelmet. (111.o.)

A 2020-as nemzeti védelmi direktíva is említést tesz a kérdéskörrel. Az új kihívások közt említi, hogy egyes kérdésköröket a spanyol állam egymagában nem tud kezelni, és ide tartozik a klímaváltozással és a természeti katasztrófákkal összefüggésbe hozható konfliktusok kialakulása, amely tömeges migrációhoz is vezet.³⁰⁷

5.8 Részkövetkeztetések

Ceuta és Melilla kérdésköre

Felmerül a kérdés, hogy vajon megéri-e Spanyolországnak az afrikai kontinensen fekvő területeihez való ragaszkodás. Azonban a kérdést megvizsgálva látni kell, hogy a két várost a 15. század óta folyamatosan birtokló Madrid nem csupán büszkeségből tartja területeit, hanem jelentős gazdasági érdekből is. A tenger alatt futó kommunikációs csatornák, a kereskedelmi és energia-útvonalak biztosítása stratégiai kulcskérdés a térségben. Spanyolország az egyetlen európai állam, amely Algéria 1962-es függetlenné válását követően területet tudott megtartani Észak-Afrikában. Ez természetesen erős katonai jelenlétet kíván meg napjainkban is, így mindkét autonóm területet közel 3 000 spanyol katona őrzi, a szükséges infrastrukturális háttérrel. A haderő feladatai közé tartozik a polgári hatóságokkal való együttműködés, így ennek keretében támogatják a határvédelmet ellátó csendőrség működését. A Kanári-szigeteken három katonai létesítmény³⁰⁸ található.³⁰⁹ Egyébként pedig, még ha a kormány le is mondana a területekről, az Afrikához földrajzilag közel fekvő szigetek, szigetcsoportok miatt sem várható az irreguláris migráció jelentős csökkenése.

Megállapítások

A gazdasági megfontolásból érkezők egy része valóban dolgozni szeretne a származási országánál kedvezőbb anyagi juttatásért. Az ő esetükben egyrészt a szükséges munkaerő legalizálásával, továbbá a kibocsátó országokkal kötött támogatási megállapodásokkal lehetne optimalizálni a helyzetet. Kiváló példa erre Lleida tartománya, ahol a kisvállalkozók összefogtak, és speciális foglalkoztatási modellt alakítottak ki a szezonális munkákat végző

307 National defence directive 2020. p. 3. <https://www.defensa.gob.es/Galerias/defensadocs/ddn-ingles-2020.pdf> Letöltés: 2021. 11. 28.

308 Aleman Ramirez tábornok laktanya, a las palmasi haditengerészeti bázis és a Gando katonai repülőtér.

309 Gunnarson, Carina: Spain: Defending overseas territory and interests in Africa. in: Studies in african security. p. 1-3. <https://www.foi.se/rest-api/report/FOI%20Memo%206820> Letöltés: 2020. 11. 07.

migránsok megsegítése érdekében. A – jellemzően mezőgazdasági szektorban tevékenykedő – vállalkozók állást, képzést és szociális támogatást biztosítanak a migránsoknak, és egyúttal a kibocsátó országokban fejlesztési projekteket és vezetői tréningeket is támogatnak. Azáltal, hogy jó kapcsolatot építenek ki a kibocsátó ország meghatározott településeivel, egyrészt kontrollálják a munkaerő-utánpótlást, és egyúttal a migránsok kibocsátó gazdasági környezetén is segítenek.³¹⁰ Látni kell, hogy ahogy Nagy-Britannia esetében is, a lakosság kevésbé hajlik a 3D³¹¹ munkák elvégzésére, és a kevésbé kvalifikált munkák nagy részét jelenleg is az afrikai bevándorlók végzik Spanyolországban.³¹²

A főbb kibocsátó országok demográfiai rátája ugyanakkor ijesztő. A konfliktusokkal szabdalta Maliban például 2035-re várhatóan megduplázódik a jelenlegi népesség³¹³, Algériában és Marokkóban ugyan csak 1-1,5 százalékos a népességnövekedés, mégis – többségében gazdasági megfontolásból – a fiatal generációk tömeges útnak indulása prognosztizálható. A Spanyolországba érkezők közt számos guineai és elefántcsontparti bevándorló is található, amelyek a rendre 2,76 és 2,26 százalékos népességnövekedésükkel, földrajzi közelségükkel és gazdasági instabilitásukkal szintén nem kecsegtetnek csökkenő tendenciával. Végül, de nem utolsó sorban a Száhel-övezetben élők életkörülményeinek javulása sem várható, így onnan is egyre több illegális migránsra lehet számítani.³¹⁴

Megállapítható, hogy a befogadó attitűddel rendelkező, munkaerőhiánnyal és elöregedéssel küzdő ország periodikusan, ám egyre gyakrabban válik úti céljává az irreguláris bevándorlóknak, és a szervezett, illetve évtizedek óta tartó határvédelmi fejlesztések ellenére Spanyolország ismét migrációs krízishez érkezett, ezúttal a spanyol szigetek érintettsége miatt.

A szakirodalom szerint az irreguláris migrációs folyamatok megállítására Spanyolország esetében három taktika a jellemző: a megelőzés, a kényszerítés és az elrettentés. Ezen intézkedések együttes alkalmazása a migrációnak súlyosan kitett Görögországban és Olaszországban sem lelhető fel, csak egyes részei. Ugyan most az erős nyomás esetében ez kevés a spanyol szigetvilágban kialakult helyzet kezelésére, azonban véleményem szerint – Salvini intézkedéscsomagjain kívül – ez az egyik legjobb kiindulási

310 Glied Viktor: Az európai migráció két arca p. 42.

311 Dirty, dangerous, difficult = piszkos, veszélyes, megalázó.

312 Horváth Péter-Sarudi Csaba: A bevándorlás társadalmi, gazdasági és területi jellemzői Spanyolországban. in: Tér és Társadalom, 28. évf. 1. szám, p. 161.

313 León, p. 7.

314 A demográfiai adatok forrása a CIA World Factbook. <https://www.cia.gov/library/publications/the-world-factbook/>

alap egy hatékony, az irreguláris migrációt visszatartó stratégia kialakításához. Megállapítható, hogy az elmúlt években a spanyol migrációs politikát a területvédelemre fókuszáló, sokszor ambivalens lépésektől a proaktív politikára való áttérés jellemzi, amely egyre nagyobb hangsúlyt fektet a kényszerítő és elrettentő eszközökre.

A probléma nem csupán Spanyolországot érinti, hiszen az eddig népszerű nyugat-balkáni migrációs útvonal helyett – a pandémia és az afrikai válságok felerősödése miatt – megélnékült a mediterrán migrációs útvonal. Az olasz és spanyol szigeteket célzó migrációs hullámot hatékonyabban lehetne kezelni közös összefogással, azonban ez még várat magára. Az EU-nak a mai napig nem sikerült megreformálnia a dublini rendeletet, nem biztosított megfelelő lehetőséget a legális migrációhoz, sem a humanitárius vízumokhoz. Spanyolország jelenleg a kötelező elosztást szorgalmazza, azonban biztosra veszem, hogy működőképes alternatíva kidolgozása esetén hajlandó lenne attól elállni.

Madrid 2020 óta nem csak a koronavírus okozta társadalmi és gazdasági kihívásokkal küzd, de nem jött jókor az egyre intenzívebb irreguláris migrációs hullám sem. Amennyiben 2022 tavaszára a koronavírus okozta korlátozások megszüntethetők is lennének, aggályos, hogy a gazdaság egyik húzóágazata, a turizmus nem fog tudni megfelelőképp fellendülni, regenerálódni, hiszen pont a turisztikai célpontok váltak migráns-gyűjtőtáborokká. Érthető, hogy a kormány nem kívánja a szárazföldre szállítani a bevándorlókat, azonban záros határidő alatt alternatív megoldást kell találnia, ellenkező esetben a jelenleginél is súlyosabb gazdasági hátrányok várhatóak.

2. táblázat: Spanyolország taktikái az irreguláris migráció kezelésében³¹⁵

	Megelőzés	Kényszerítés	Elrettentés
Célok	Megelőzni a migrációs szándékat	Megakadályozni a migránsok érkezését	A tartózkodás és rejtőzködés megakadályozása
Szabályozni kívánt helyszín	Kibocsátó országok	A migrációs útvonalakon	A célországok területe
A migrációs kontroll szintje	Alacsony	Közepes	Magas
Elrettentő hatások	Információk az útvonalak és az irreguláris migráció veszélyeiről, a származási országok gazdasági segítése, a legális migrációs lehetőségek promotálása	Felderítés és a partraszállások megakadályozása, repatriálások, felderítés és gyors személyazonosítás a beléptetési pontokon	Belső irányítás
Megvalósulás	Információs kampányok, bilaterális munkaerő-piaci megállapodások	A tengeri járőrözés fokozása, a parti őrség felderítésének megerősítése, határellenőrzés és akadályok létesítése	Repatriálás, rendőrségi igazoltatások az ország mélységében is

315 López-Sala, p. 11.

6 Olaszország

Az Európai Unió tagállamai közül Olaszország az egyik, amely hosszú ideje küzd az irreguláris migráció okozta problémákkal. Napjainkban a mediterrán migrációs útvonalakon érkezők jelentős része Olaszország szigetein és partjainál lép be az Unió területére, ráadásul a koronavírus-járvány súlyosbítja a migrációs hullám okozta problémákat. Róma bevándorlási stratégiája a folyamatos belpolitikai feszültség következtében nem következetes, vagyis az egyre erősödő migrációs nyomás belpolitikai bűnultsággal párosulva lehetetlenné teszi, hogy Olaszország egyéni, vagy akár regionális szereplők bevonásával kialakított megoldást találhasson a helyzetre. Az irreguláris migrációval kapcsolatos olasz – illetve tágabban az európai – problémákat egyedül az egységes és hatékony nemzetközi fellépés kezelheti. Jelen fejezet az irreguláris migráció okozta kihívásokra fókuszál, természetesen ismertette a migrációs előzményeket, folyamatokat és a jogi szabályozás útját is.

A 301.340 négyzetkilométeres ország tengerpartja 7600 km, míg a szárazföldi határa 1836,4 km. Szomszédos Ausztriával (405 km), Franciaországgal (476 km), Vatikánnal (3,4 km), San Marinoval (37 km), Szlovéniával (218 km) és Svájcjal (698 km). Olaszországot fekvése és fejlődő gazdasága teszi vonzóvá az irreguláris bevándorlók számára Dél-Kelet Európából és Észak-Afrikából egyaránt.³¹⁶

Népessége 61.095.551 fő. Az átlagéletkor 46,5 év, a korfa elöregedő. Etnikai megoszlása szerint olasz, de számottevő német-, francia- és szlovén-ajkú kisebbség is él az országban, ahogy a délen élő albán és görög kisebb csoportokat is szükséges megemlíteni. Vallási megoszlása alapján 80,8 százalék római katolikus 4,9 százalék muszlim, 13,4 százalék független (nem elkötelezett), és 0,9 százalék egyéb.³¹⁷

2020-ban az egy főre jutó GDP 39.000 dollár, az inflációs ráta 2019-ben pedig 0,6 százalék volt. 2021-ben a GDP 1,5 százalékát költötték katonai kiadásokra.³¹⁸ A GDP szektoronkénti megoszlása az előző országokhoz hasonlóan, itt is a szolgáltatások vezetnek (73,9 százalék), az ipar 23,9 százalék, míg a mezőgazdaság 2,1 százalék.³¹⁹

316 Italy. CIA World Factbook. <https://www.cia.gov/the-world-factbook/countries/italy/> Letöltés: 2022. 05. 17.
317 Uo.

318Italy: Military expenditure as a share of GDP. <https://knoema.com/atlas/Italy/Military-expenditure-as-a-share-of-GDP> Letöltés: 2022. 05. 13.

319 Italy. CIA World Factbook.

6.1 Történeti előzmények

Olaszország, ahogy a legtöbb célország, kezdetben inkább kibocsátó ország volt. A legjelentősebb elvándorlás 1861 és 1970 közé tehető, amikor mintegy 30 millióan hagyták el az országot. 1861-ben – a népszámlálás szerint – még csak 89 000 külföldi állampolgár élt ott. 1961 óta folyamatosan emelkedik az országban legálisan tartózkodó külföldiek száma. Ennek oka az olasz gazdasági növekedés, amiért egyre többen érkeztek Olaszországba, eleinte elsősorban vendéglátóipari munkavégzés céljából. 1971-ben 121 116, tíz évvel később pedig már 210 937 külföldi állampolgárt tartottak nyilván az országban. Az 1990-es évekre ez az adat két és félszeresére, 2001-re pedig már 1,3 millióra emelkedett. Az integráció szempontjából azonban fontos megjegyezni, hogy az 1990-es évekig a legálisan érkező külföldiek jelentős hányada Európán belülről érkezett.³²⁰

Olaszországnak – földrajzi fekvése miatt – a 2014-2015-ös migrációs krízist megelőzően is szembe kellett néznie jelentős számú irreguláris bevándorlóval. Az 1991. március 7-ei napon nem Afrika felől, hanem Albániából érkezett rekordszámú, 27 000 gazdasági célú irreguláris bevándorló, amelyet szintén 1991 augusztusában újabb 20 000 fő követett.³²¹ Az Arab Tavasz kezdete óta folyamatosan érkeztek az észak-afrikai migránsok, ezért már 2011. elején el kellett rendelni a vészhelyzetet az országban és egyúttal segítséget kértek a Frontextől a helyzet kezelése érdekében. Olaszország felkérésére tehát a szervezet 2011 áprilisában megindította a „Hermes 2011” projektjét, amelynek kettős célja volt: egyrészt a vízi járőrözésükkel preventív célokat szolgáltak, másrészt segítették az olasz hatóságokat a Lampedusa szigetét elérő irreguláris migránsok azonosításában. Ezen előzmények, és a Frontex által nyújtott, valamint más nemzetközi segítség ellenére is meglehetősen nehézkes és problematikus volt a következő évek regisztrációs folyamata, amelyért számos bírálat érte a következő években az országot.³²²

Az 1990-es évek óta kiemelten cél- és tranzitországgá váló Olaszország elsősorban az afrikai partok közelében fekvő szigetei (például Pantelleria és Lampedusa) miatt vonzó az irreguláris migránsoknak, akik ezen az úton – a szárazföldinél veszélyesebb – vízi átkeléssel

320 Molnár Anna: Menekült- és migrációs kérdés Olaszországban. in: Nemzet és Biztonság, 2015/3, p.3-4. http://nemzetesbiztonsag.hu/cikkek/nb_2015_3_03_molnar_anna_-_menekult_es_migracios_kerdes_olaszorszagban.pdf Letöltés: 2018. 12. 03.

321 Molnár Anna: A Földközi-tengeren érkező illegális migrációs és menekülthullám. in: Európa és a migráció. (szerk. Besenyő János-Miletics Péter-Orbán Balázs)v Zrínyi Kiadó Budapest, 2019. p.522.

322 Molnár Anna: A menekült- és migrációs kérdés nemzeti és uniós szintű politikai aspektusai Olaszországban. in: Tóth Péter (szerk.): Magyarország és a 2015-ös európai migrációs válság. p. 200. https://fejlesztisprogramok.uni-nke.hu/document/fejlesztisprogramok-uni-nke-hu/Magyarorszag_es_a_2015_os_migracios_valsga_web.pdf Letöltés: 2021. 09. 30.

az Európai Unió területére juthatnak. Szicília, Lampedusa és a többi hasonló földrajzi elhelyezkedésű sziget évtizedek óta kiemelt célpont, azonban érdemi megoldás nem született még a helyzet kezelésére. A befogadó lakosság a sorozatos bűncselekmények, a növekvő idegen jelenlét és a betegségektől való félelem miatt mára egyre kevésbé tolerálja a bevándorlók érkezését. A sajtó is csak akkor számolt be migrációs témájú hírről, amikor 2013 októberében Lampedusa közelében 360 migráns lelte halálát a tengeren egy balesetben. Az eset³²³ felhívta a figyelmet arra, hogy a migrációs útvonalakhoz kötődő kihívások okait és következményeit kezelni szükséges, ám ehhez kapcsolódóan jelenleg uniós és nemzeti szinten is hiányosságok merülnek fel. A jelenlegi olaszországi migrációs válság kezdete 2014-re tehető, amikor jelentősen megnőtt a tengeren keresztül érkezők száma. Ezt ugyan 2015-ben egy kismértékű visszaesés követte, de 2016-ban a hullám tetőzött. A fenntarthatatlan helyzetet a 2018-as évben megalakult kormány szigorú migrációs intézkedései próbálták megoldani, ám annak leváltásával ismét kiújultak a problémák.³²⁴

Az Olaszországba érkezők száma leginkább az észak-afrikai térség politikai stabilitásától, valamint a térség déli és északi országai közötti együttműködéstől függően változott. A térség stabilitását elsöprő arab tavasz Tunéziában kezdődött, így kezdetben onnan érkezett a legtöbb migráns. A migráció okozta kihívásokat a tagállami stratégiák mellett uniós szinten is próbálták enyhíteni. Az egyik ilyen a hotspotokon alapuló megközelítés, amely szerint az uniós ügynökségek (főként az EASO, a Frontex és a Bűnüldözési Együttműködés Európai Unió Ügynöksége) helyszíni segítséget nyújtottak a leginkább érintett tagállamoknak az újonnan érkezők azonosításában, nyilvántartásba vételében, ujjnyomatvételeiben és a személyes meghallgatások lebonyolításában. 2015 és 2018 között így – Görögországon kívül – Olaszországban is hotspotok³²⁵ működtek Lampedusán, Pozzallóban, Messinában, Tarantóban és Trapaniban.³²⁶

2015-ben Olaszországban 5,7 millió fő – a lakosság közel 10 százaléka – külföldön született ember élt, ez az arány 2019-re 8,5 százalékra csökkent.³²⁷ 2015-ös közvélemény-kutatások alapján az olaszok 25 százaléka a migrációt és következményeit tartotta a

323 Nelson, Zed: Lampedusa boat tragedy: a survivor's story. in: The Guardian <https://www.theguardian.com/world/2014/mar/22/lampedusa-boat-tragedy-migrants-africa> Letöltés: 2020. 09. 06.

324 Molnár Anna: Menekült- és migrációs kérdés Olaszországban, p. 3-15.

325 A trapani hotspotot az érkezők alacsony száma miatt 2018 októberében visszaalakították idegenrendészeti fogdává.

326 Európai Számvevőszék 2019/24. sz. különjelentése. <https://op.europa.eu/webpub/eca/special-reports/migration-24-2019/hu/> Letöltés: 2020. 09. 26.

327 2019-ben a 62,4 milliós országban 5,3 millió külföldön született ember élt.

legkomolyabb veszélynek, és csak 2 százalék szerint lehet a bevándorlás a gazdaság fellendítésére alkalmas eszköz.³²⁸

2016-ban mintegy 145 000 irreguláris migráns érkezett, a befogadó központok megteltek, a bevándorlási szabályok pedig azonnali reformra szorultak³²⁹. A nagy tömegben érkezők közt szélsőséges nézeteket vallók, körözött bűnözők és terroristák is voltak, ez pedig biztonsági jellegű kihívást jelentett az olasz állam számára, amelyre az olasz törvényhozásnak is reagálnia kellett. A 2015 februárjában jogerőre emelkedett, rendkívüli terrorizmusellenes intézkedéseket tartalmazó törvényerejű rendelet segítségével 2015 és 2017 között csaknem 170, a szélsőséges iszlámizmushoz vagy a terrorizmus támogatásához köthető külföldit utasítottak és toloncoltak ki az országból.³³⁰

2016 óta a használaton kívüli laktanyákat, kaszárnyákat is a migránsok szálláshelyévé alakították át, azonban ez is kevésnek bizonyult. 2017 áprilisában a Belügyminisztérium törvényjavaslata alapján a túlszűfolt táborok helyett tartományi szinten több, egyenként maximum 80–100 fős – a repülőterek és jelentősebb pályaudvarok közelében elhelyezkedő – befogadó központot alakítottak ki a menedékkérők számára.³³¹

A 2018. március 18-i parlamenti választásokat hosszú egyeztetés követte, végül június 1-jén hatalomra került az Öt Csillag Mozgalom³³² és a Liga³³³ alkotta bevándorlás ellenes kormány, ami jelentős változásokat hozott az ország migrációs politikájában.³³⁴ Matteo Salvini belügyminiszter megtiltotta azon NGO-k kezelésében lévő hajók és a földközi-tengeri nemzetközi katonai műveletekben résztvevő egységek kikötését, amelyek migránsokat vesznek fel.³³⁵ A bevándorlás ellenes politika eredményeként – az UNHCR adatai alapján – 2018. január 1. és július 29. között 80,6 százalékkal csökkent az Olaszországba érkező

328 Tóth Bálint László: Az olasz migrációs politika hátterének vizsgálata. in: Migrációkutató Intézet. <https://www.migraciokutato.hu/2017/06/21/az-olasz-migracios-politika-hatterenek-elemzese/> Letöltés: 2020. 09. 06.

329 Rame, Sergio: Ora la Francia accusa l'Italia. In: Il Giornale, 2016. ilgiornale.it/news/politica/ora-francia-accusa-litalia-dovete-identificare-immigrati-1319082.html Letöltés: 2020. 09. 06.

330 Tóth

331 Uo.

332 Movimento 5 Stelle, M5S

333 Lega

334 Italy's new populist and anti-establishment government is sworn in. in: New York Times <https://www.nytimes.com/2018/06/01/world/europe/italy-government-populist.html> Letöltés: 2020. 09. 12

335 Migrant crisis: Italy minister Salvini closes ports to NGO boats. in: BBC <https://www.bbc.com/news/world-europe-44668062> Letöltés: 2020. 09. 13.

irreguláris bevándorlók száma.³³⁶ A kormány ugyanakkor humanitárius okokból a betegeket, kiskorúakat és várandós nőket – akik menekültügyi kérelmet nyújtottak be – beengedte Olaszországba.³³⁷

6.1.1 A 2018-as intézkedésekről

Az olasz parlament a 2018. évi 4. számú törvényerejű rendeletében – avagy „első Salvini-csomagjában” – megszüntette a humanitárius védelmet, mint elismerési formát.³³⁸ A menekültügyi őrizet 90 napos felső határát 180 napra emelték a toloncolási központokban, a menedékkérőket állampolgárságuk azonosításáért pedig 30 napig a hotspotokban tarthatták. A prevencióval párhuzamosan gondoskodtak a repatriálások biztosításáról is: több forrást allokáltak 2018-ra félmillió, 2019-re másfél millió, 2020-ra pedig további félmillió euró összegben. A közbiztonság fenntartása érdekében pedig bővült azon bűncselekményeket tartalmazó lista,³³⁹ amelyek elkövetése esetén visszavonják a menekült- vagy oltalmazotti státuszt.³⁴⁰

2019 nyarán jött ki a második szigorító intézkedésekből álló rendelet,³⁴¹ amely alapján a belügyminiszter – közrendvédelmi vagy biztonsági okokból, kiemelten az embercsempészet akadályozása érdekében – korlátozhatja, megtilthatja hajók áthaladását olasz felségvizeken, illetve kikötésüket olasz kikötőkben. A rendelet megszegésekor a hajó kapitánya 150 000 eurótól 1 millió euróig terjedő pénzbüntetéssel sújtható és a hajó lefoglalható. A haditengerészet utasításaival való szembeszegülés vagy erőszakos cselekmény elkövetése esetén a kapitány előállítható.³⁴² Ezzel egy időben, július elsején megkezdődött a közös járőrözés Szlovénia és Olaszország szárazföldi határszakaszán, hogy így is csökkentsék az érkező irreguláris bevándorlók számát. A járőrözés leginkább Trieszt és Koper, valamint

336 UNHCR: Refugees&migrants arrivals to Europe in 2018.

<file:///C:/Users/91309/Downloads/Mediterranean%20Arrivals%20-Jan%20to%20Dec-v7.pdf> Letöltés: 2020. 09. 09.

337 Janik Szabolcs-Tóth Norbert-Vargha Márk: „Belépni szabad!” – Az olasz migrációs politika és az új „kvótajavaslat” áttekintése. p. 2-5. https://www.migraciokutato.hu/wp-content/uploads/2019/10/20191009_mki_olaszorszag_kvota_v.pdf Letöltés: 2020. 09. 06.

338 Az 1998 óta használatos humanitárius védelem hazánk oltalmazotti státuszához volt hasonlatos, de a magyar eljárásrendnél egyszerűbb volt hozzájutni.

339 Szexuális erőszak, kábítószerrel való visszaélés, birtoklása és kereskedelme, rablás és zsarolás, lopás, betörés, állami tisztviselő fenyegetése vagy bántalmazása.

340 Janik –Tóth –Vargha, p. 7-10.

341 2019. évi 53. sz. törvényerejű rendelet

342 Janik -Tóth –Vargha, p. 8-9.

Gorizia és Nova Gorica közötti határszakaszokra terjedt ki, és az azt követő egy év alatt eredményesnek bizonyult.³⁴³

Olaszország már a kezdetektől felismerte, hogy kulcsfontosságú együttműködni az észak-afrikai kibocsátó és tranzitországok kormányaival a tengeri úton érkező irreguláris migráció fékezése érdekében. Az országok hatóságait felszereléssel, kiképzéssel segítették, valamint pénzügyi támogatásért cserébe a felek szigorúbban ellenőrzik a csempésztútvonalakat, továbbá a parti őrség visszazállítja a bevándorlókat. Így Líbiával már 2003-ban megállapodtak az irreguláris migráció visszaszorításáról, 2009-ben (majd 2011-ben ismét) pedig Tunéziával kötöttek hasonló egyezséget. 2019-ben 150 százalékkal emelkedett az észak-afrikai országból érkezettek száma, ezért augusztus 17-én ismét találkozót tartottak. A migráció fékezéséért cserébe az EU és Olaszország képviselői újabb munkahelyteremtő és szegénységet enyhítő csomagról tárgyalt Tunéziával.³⁴⁴

6.1.2 A 2019-es változás

2019. szeptemberben előrehozott választások váltak szükségessé a Liga koalícióból való kilépése miatt. Az Öt Csillag Mozgalom új kormányt alakított a Demokrata Párttal,³⁴⁵ és kétoldalas nyilatkozatban foglalták össze az új, második Conte-kabinet prioritásait, amelyek között az új koalíciós partner kérésére a szigorú migrációs politika enyhítése és a második Salvini-csomag módosítása is kiemelt helyen volt.³⁴⁶

Szeptember 23-án Németország, Olaszország, Franciaország és Málta megállapodott a Földközi-tengeren felvett migránsok elosztási vészmechanizmusáról. A „máltai megállapodás” néven elhíresült elosztási mechanizmust az uniós belügyminiszterek következő tanácskozásán több ország³⁴⁷ támogatta, azonban egységes, kötelező erejű szabályozás nem jött létre.³⁴⁸

343 Italy and Slovenia start border patrols to stem migrant flows. in: Reuters <https://www.reuters.com/article/us-europe-migrants-slovenia-italy/italy-and-slovenia-start-border-patrols-to-stem-migrant-flows-idUSKCN1TW2JA> Letöltés: 2020. 09. 27.

344 Italy wants no more illegal migrants, minister tells Tunisia. <https://www.euractiv.com/section/justice-home-affairs/news/italy-wants-no-more-illegal-migrants-minister-tells-tunisia/> Letöltés: 2020. 09. 21.

345 Partito Democratico, PD

346 Janik -Tóth –Vargha, p. 10.

347 Írország, Luxemburg és Portugália

348 Carrera, Sergio - Cortinovis, Roberto: The Malta declaration on SAR and relocation: A predictable EU solidarity mechanism? 2019. október. p. 1. https://www.ceps.eu/wp-content/uploads/2019/10/PI2019_14_SCRC_Malta-Declaration-1.pdf Letöltés: 2020. 09. 05.

A máltai csomag „több sebből is vérzik”: a támogatók kis létszámán túl a megállapodás korlátozott és egyedül a Földközi-tengeren kimentett menedékkérőkre összpontosít, a többi irreguláris migrációs útvonalat nem is említi. A német kormány – jelentős belpolitikai vitát indítva – ígéretet tett, hogy befogadja a tengeren kimentett migránsok negyedét Olaszországból. Franciaország szintén ugyanennyi migránst vállalt át Olaszországtól, ugyanakkor Horvátország, Finnország, Írország, Litvánia, Luxemburg és Portugália is jelezte részvételi szándékát.³⁴⁹ A megállapodás azonban néhány kezdetleges próbálkozáson túl – az elmúlt évek távlatából szemlélve – eredménytelen.

November közepén – a kedvezőbb migrációs politika hírére – néhány nap alatt közel 800-an indultak el vízi úton a líbiai partokról Olaszország irányába. A vízi járművek felét a líbiai parti őrség feltartóztatta, a migránsok egy részét az NGO-hajók vették fedélzetükre. Líbia felszólította az NGO-kat, hogy az észak-afrikai ország partján kössenek ki, de ezt ők elutasították, és Máltától, valamint Olaszországtól kértek kikötési engedélyt.³⁵⁰

A 2019-es kormánykoalíció megszüntette a szigorú határvédelmet, és az érkezők szétosztásával kívánt úrrá lenni a bevándorlás okozta kihívásokon. Mára azonban megállapítható, hogy ez az elképzelés kudarcba fulladt. Az elmúlt időszakban az új kormánynak is be kellett látnia, hogy az irreguláris migráció igenis komoly probléma, amelyet a tagállamokkal közös, egységes fellépés nélkül lehetetlen eredményesen kezelni.³⁵¹ 2019 év végére az olasz lakosság 8,81 százaléka külföldi állampolgár volt.³⁵² Annak ellenére, hogy ebben az EU-tagállamokból érkezők is beleértendőek, és természetesen nem minden külföldi személy jelent problémát az olasz államnak, érdemes megállnunk egy pillanatra. Ebben a statisztikai adatban nincsenek benne ugyanis a regisztrálatlan irreguláris migránsok, akik az ország lokációja miatt jelentős számban élnek ott. Olaszországban tehát közel minden tizedik

349 Megállapodás született a migrációs minicsúcson. in: Kitekintő <https://kitekinto.hu/2019/09/23/europai-ugyek/megallapodas-szuletett-a-migracios-minicsucson/175423/> Letöltés: 2020. 09. 06.

350 Tényleg enyhül az olasz migrációs politika az új vezetés alatt. in: Kitekintő <https://kitekinto.hu/2019/11/25/europai-ugyek/tenyleg-enyhul-az-olasz-migracios-politika-az-uj-vezetes-alatt/177452/> Letöltés: 2020. 09. 06.

351 A gondot az jelenti, hogy a kormánypárt nem hátrálhat ki azokból a megállapodásokból, amelyeket még ő kötött a Legával közösen, miközben az új partner erősen ragaszkodik a befogadó szemlélethez. A belső törésvonalainak egyike épp ott húzódik, hogy kik támogatják a megengedőbb migrációs politikát, és kik nem, ugyanígy a kormánypártokon belül is feszültséget okoz a Decreto Sicurezza kezelésének kérdése. Di Maio külügyminiszter a második Conte kormány ideje alatt változatlanul kiállt a Decreto Sicurezza mellett (ahogy tette ezt az első Conte-kormányban is, még munkaügyi miniszterként). Lamorgese belügyminiszter jelezte, hogy dolgoznak a Decreto Sicurezza átalakításán, de végig világos volt, hogy a máltai megállapodás nem jelent önmagában megoldást.

352 Share of foreigners in the Italian population in 2019, by gender. <https://www.statista.com/statistics/790416/share-of-foreigners-in-the-italian-population-by-gender/> Letöltés: 2021. 12. 12.

ember külföldi, vagy külföldi származású, amely tendenciának a csökkenése nem várható a közeljövőben, sőt.

A gazdasági bevándorlók – költséges és időigényes – kezelésén, repatriálásán kívül további jelentős probléma a tényleges menekültek, különleges bánásmódot igénylő személyek és a kísérő nélküli kiskorúak szakszerű ellátása és integrációja. 2019 év végére több mint 6 000 kiskorú³⁵³ élt befogadóközpontokban, akiknek egy része azonban – adminisztratív hibák és késések, vagy a szervezett bűnözés okán – utcára kerül és eltűnik.³⁵⁴ Az integráció és képzettség nélküli, nincstelen fiatalok vagy a szervezett bűnözők áldozataivá (prostitúció, szervkereskedelem, emberkereskedelem), esetleg tagjaivá válnak, de hajlamosabbak a szélsőséges eszméket is elsajátítani és terrorista csoportokhoz csatlakozni.

A 2020-as év a koronavírus és az év második felétől tapasztalhatóan újból népszerűvé váló kelet-mediterrán migrációs útvonalon érkező embertömeg szinte lehetetlen kihívások elé állította az országot. A vírus első hulláma Európában Olaszországot³⁵⁵ és Spanyolországot érintette leginkább, így a mozgást korlátozó intézkedések, a határzárak és maga a Covid-19 ténye miatt májusig szinte megálltak az irreguláris migrációs útvonalak. A járványügyi előírások értelmében az országban tartózkodó migránsoknak, elutasított és kiutasított, vagy státuszt kapott menedékkérőknek egyaránt – a belügyminisztérium rendelkezése alapján – a kijelölt befogadó központokban kellett maradniuk, ami közel 85 000 fő napi ellátását jelentette. Márciustól pedig bevezették a kötelező kéthetes karantént az újonnan érkezetteknek.³⁵⁶

2020 májusára – többek között a koronavírus-járvány miatt kieső és/vagy hazautazó vendégmunkások miatt – az ország agrármunkaereje jelentős mértékben lecsökkent, és féltő volt, hogy nem lesz, aki elvégezze a betakarítási munkákat. A helyzet megoldásaként a kormány a koronavírus-járvány utáni gazdaságélénkítő csomag részeként 500 000 nem regisztrált bevándorló munkavállalási célú tartózkodási engedélyéről döntött. Az engedélyt feltételekhez kötötték: csak azokra vonatkozott, akik 2020. március 8-án az ország területén

353 A menedékkérők nagy része hivatalos okmányok nélkül érkezik, és sok esetben a kedvezőbb elbírálás reményében vallja magát kiskorúnak. Ennek ellenére mind a kiskorúak, mind a fiatalok száma és a rájuk leselkedő veszély jelentős.

354 More than 6100 unaccompanied refugee and migrant children in Italy in need of community and family-based care. <https://www.unicef.org/press-releases/more-6100-unaccompanied-refugee-and-migrant-children-italy-need-community-and-family> Letöltés: 2020. 09. 27.

355 Március végére már az igazolt fertőzöttek száma 128 000, a halálos áldozatok száma 15 000 fő volt.

356 Italy: Migrants to stay in centers beyond time limit. in: Infomigrants <https://www.infomigrants.net/en/post/23894/italy-migrants-to-stay-in-centers-beyond-time-limit> Letöltés: 2020. 09. 27.

tartózkodtak, valamint akiknek a tartózkodási engedélye 2019 őszén lejárt, de addig a mezőgazdaságban vagy háztartásban³⁵⁷ dolgoztak. Az engedélyek kiadása természetesen belpolitikai vitát és újabb nagy létszámú afrikai migrációs hullámot indított, mert az engedélyt félreértve, félreértelmezve sokan úgy fogták fel a helyzetet, hogy az olasz kormány zöld lámpát adott a bevándorlásnak.³⁵⁸

Matteo Salvini volt belügyminiszter migrációs politikáját és döntéseit folyamatos bírálatok és kritikák érték, amelynek eredményeként három esetben is kezdeményezték mentelmi jogának visszavonását. A Gregoretti hadihajóval és az Open Arms NGO-hajóval kapcsolatos intézkedései miatt felfüggesztették mentelmi jogát, előbbi tárgyalása 2020 októberében kezdődött,³⁵⁹ amely során emberrablás és kötelességszegés a vád. Októberben a tanúk meghallgatásával indult a tárgyalás, amely várhatóan 2022 második felében fejeződik csak be.³⁶⁰

2020. augusztus elejére Szicília szigete megtelt. A nagy tömegben és folyamatosan érkező irreguláris bevándorlók okozta helyzetet tovább súlyosbították a koronavírus megelőzését célzó izolációs törekvések, amelyektől a migránsok igyekeztek megszabadulni, esetleg kibújni alóluk. A kormány a helyzet kezelésére karantén helyszíneként funkcionáló hajókat küldött a térségbe, azonban ezek is rendre megteltek, többek között koronavírus-fertőzött bevándorlókkal.³⁶¹ Ezzel párhuzamosan a kontinentális területeken is számos incidens történt a karanténra kötelezett migránsok és a hatóságok között, például Rómában fertőzöttek támadtak és haraptak meg orvosokat és hatósági személyeket. Az olasz kormány az események hatására katonákat küldött a problémás befogadó központokba, a karantén intézkedések betartatása és a közrend felügyelete érdekében.³⁶² A kormány passzivitására hivatkozva Nello Musumeci, Szicília kormányzója, valamint Salvatore Martello, Lampedusa polgármestere – a fenntarthatatlan állapotok miatt – lezárták a sziget táborait és hajókra

357 Például idősgondozás, házvezetés

358 In the news: Italy to grant undocumented migrants work permits.

<https://www.thenewhumanitarian.org/news/2020/05/14/Italy-undocumented-migrants-work-permits> Letöltés: 2020. 09. 20

359 Matteo Salvini goes on trial over migrant kidnapping charges. in: The Guardian

<https://www.theguardian.com/world/2020/oct/02/matteo-salvini-set-to-be-tried-over-migrant-kidnapping-charges-italy> Letöltés: 2020. 09. 20.

360 Matteo Salvini: Right-wing Italy politician on trial for blocking migrant boat. in: BBC

<https://www.bbc.com/news/world-europe-59020839> Letöltés: 2021. 11. 13.

361 First migrants board Lampedusa quarantine ship. in: ANSA

https://www.ansa.it/english/news/2020/08/04/first-250-migrants-board-lampedusa-quarantine-ship_cc4eb841-4d07-4373-bb96-d72a08511d69.html Letöltés: 2020. 09. 10.

362 Italy sends army to migrant centers after more COVID cases. in: Infomigrants

<https://www.infomigrants.net/en/post/26608/italy-sends-army-to-migrant-centers-after-more-covid-cases> Letöltés: 2020. 09. 18.

szállították az ott tartózkodó migránsokat. Ez belpolitikai feszültséget teremtett, azonban a helyzetet nem oldotta meg, mert rövid időn belül ismét több száz új irreguláris bevándorló érkezett. A lakosság a kisebb súlyú – általában vagyon ellen elkövetett – bűncselekményekhez köthető és a koronavírus-fertőzött migránsok miatt tiltakozásokat szervezett, és önszerveződő módon nem engedte kikötni az újabb érkezők egy részét.³⁶³

2020. augusztusban újraindult az Olaszországba irregulárisan érkezett tunéziai állampolgárok visszatoloncolása hazájukba.³⁶⁴ A kormányok közötti megállapodás értelmében hetente 80 főt küldenek vissza légi úton.³⁶⁵

2020 szeptembere fordulópont volt a migrációs politika szempontjából, mert az olasz kormány is üdvözölte az EU Dublin-rendeletek módosítására irányuló tervét. Ursula von der Leyen, az Európai Bizottság elnöke célul tűzte ki, hogy ne az első biztonságos ország legyen köteles befogadni az érkezett menedékkérőket. A módosításokat a másik érintett, Görögország is üdvözölte.³⁶⁶ A 2020-as évet a Salvini féle szigorú migrációs intézkedések enyhítése zárta. Míg 2020-ban akár egymillió eurós bírságot is kaphattak azok az NGO-hajók, amelyek olasz felségvizekre engedély nélkül hajóztak be, vagy kötöttek ki olasz kikötőkben, a 21-es évtől csupán 10-50.000 eurós pénzbüntetésre számíthatnak, és nem foglalhatóak le a hajók sem.³⁶⁷

2021-ben a koronavírus terjedésének ellenére tovább emelkedett az irregulárisan, tengeri úton érkező migránsok száma. Az év rekordja egy, szeptember végén Lampedusa közelébe ért halászhajó volt, amelyen 868 irreguláris afrikai migráns tartózkodott. Az érkezőket a hatóságok karantén alá vonták és beoltották őket a koronavírus ellen.³⁶⁸

363 Lampedusa mayor calls for 'strike' over migrant arrivals. in: Infomigrants <https://www.infomigrants.net/en/post/26941/lampedusa-mayor-calls-for-strike-over-migrant-arrivals> Letöltés: 2020. 09. 11.

364 A korábban is működő gyakorlatot a koronavírus tavaszi terjedése miatt voltak kénytelenek leállítani.

365 Italy-Tunisia migrant repatriation flights to resume on August 10. in: Infomigrants <https://www.infomigrants.net/en/post/26477/italy-tunisia-migrant-repatriation-flights-to-resume-on-august-10> Letöltés: 2020. 09. 10.

366 The Local: 'A turning point': Italy praises plan to overhaul Europe's asylum rules. <https://www.thelocal.it/20200917/a-turning-point-italy-praises-eu-plan-to-overhaul-asylum-rules-migration> Letöltés: 2020. 09. 19.

367 Vargha Márk: Győzelemmel felérő vereség? – Szicíliai jogalkotói kísérlet a migráció visszafogására 2020 nyarán. in: Horizont 2021/3. p. 3. https://www.migraciokutato.hu/wp-content/uploads/2021/02/20210216_HORIZONT_2021_3_vargha_mark_gyozelemmel_felero_vereseg_sziciliali_jogalkotoi_kiserlet_a_migracio_visszafogasara_2020_nyaran.pdf Letöltés: 2021. 11. 04.

368 Italy: record number of migrants arrive on Lampedusa. 2021. 09. 28. <https://www.dw.com/en/italy-record-number-of-migrants-arrive-on-lampedusa/a-59341795> Letöltés: 2022. 01. 04.

2021 márciusában Görögország, Ciprus, Málta, Olaszország és Spanyolország migrációügyi és belügyminiszterei találkoztak Athénban, ahol az irreguláris migráció okozta kihívásokról tárgyaltak. A résztvevők a külső határok megerősítésére, továbbá a migránsok és menekültek származási országukba való visszatérésére irányuló európai mechanizmus kialakítására szólítottak fel.³⁶⁹

Több európai államhoz hasonlóan Olaszország is jelentős számú afgán állampolgárt evakuál Kabulból. 2021. március és augusztus között 4 890 – jellemzően az olasz katonai misszióknak dolgozó – afgánt, és családtagjaikat szállítottak Rómába, ahol önkormányzatok, egyesületek és magánszemélyek is segítettek az érkezők elszállásolásában.³⁷⁰

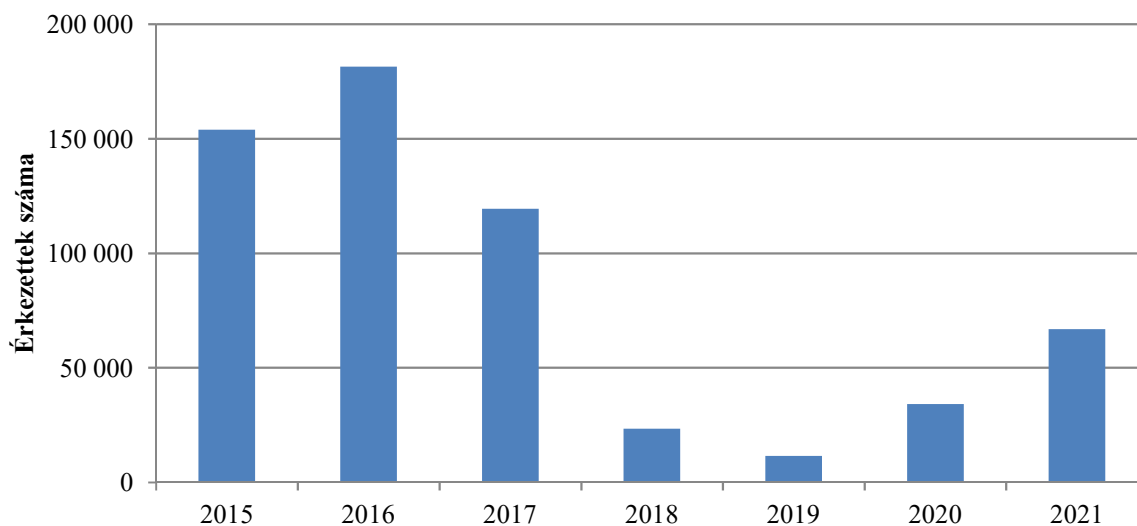
Az első elmarasztaló ítéletet is kihirdették azokban az ügyekben, amelyek a líbiai vizekről kimentett migránsok Líbiába történő visszajuttatását vizsgálták. Az Asso 28 kapitányát, az olasz Giuseppe Sotgiut bűnösnek találták, amiért a hajójára vett migránsokat nem Olaszországba szállította, hanem átadta őket a líbiai parti őrségnek. Az ítélet nem valószínű, hogy tényleges szabadságvesztést von maga után, ugyanakkor többen sérelmezik, hogy a parti őrség utasításait követő kapitányt egy személyben teszik felelőssé a történetekért, holott ő hatósági utasításra cselekedett.³⁷¹ Az ítélet azért jelentős, mert precedenst jelenthet a hasonló eljárások esetében.

369 Psaropoulos, John: Timeline: The European Union and migration in 2021. in: Al Jazeera 2021. 12. 30. <https://www.aljazeera.com/features/2021/12/30/timeline-european-union-and-migration-in-2021> Letöltés: 2022. 01. 16.

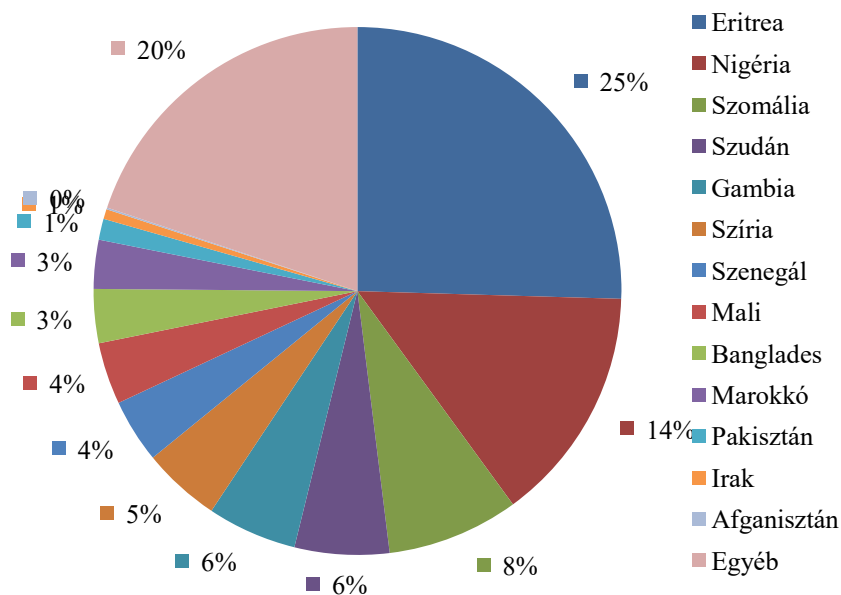
370 HRW: World Report 2022. p. 364. https://www.hrw.org/sites/default/files/media_2022/01/World%20Report%202022%20web%20pdf_0.pdf Letöltés: 2022. 01. 20.

371 Italian captain given jail term for returning migrants to Libya. 2021. 10. 15. in: Al Jazeera <https://www.aljazeera.com/news/2021/10/15/italian-ship-captain-jail-returning-migrants-libya> Letöltés: 2022. 01. 04.

6.2 Statisztika

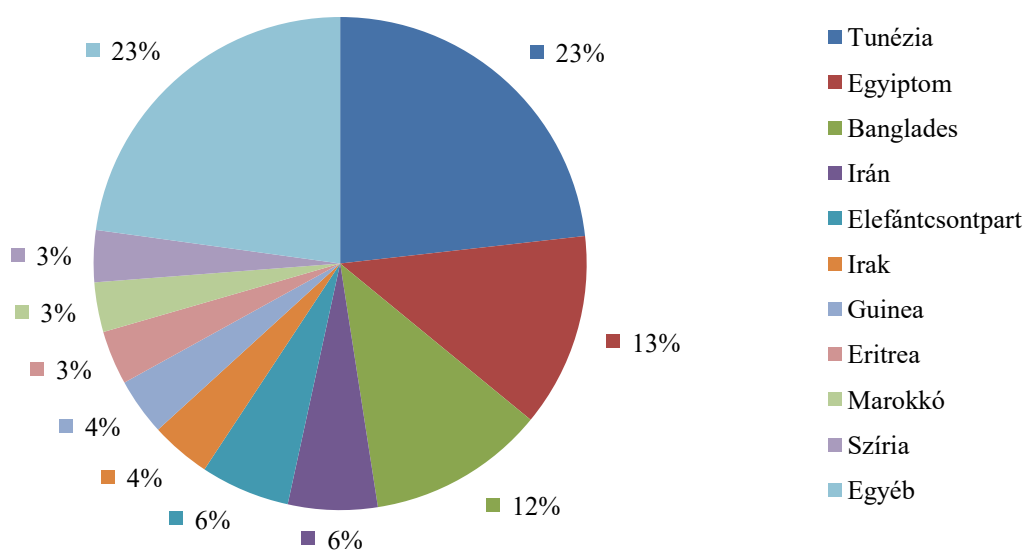

9. ábra: Az Olaszországba tengeri úton érkezett migránsok száma 2015 és 2021 között³⁷²

10. ábra: A 2015-ben Olaszországba érkezettek százalékos megoszlása származási ország szerint³⁷³

372 A szerző saját szerkesztése. Forrás: Mediterranean Situation: Italy.
<https://data2.unhcr.org/en/situations/mediterranean/location/5205> Letöltés: 2022. 01. 05.

11. ábra: Az olaszországi migránsok állampolgárság szerinti megoszlása 2021-ben³⁷⁴

A statisztikából egyértelműen megállapítható, hogy a 2018-2019-es évben a Salvini-féle migrációs intézkedések hatásosak voltak, jelentősen kevesebb bevándorló érkezett, mint korábban. A politikai váltást követően azonban – a koronavírus miatti korlátozó intézkedések ellenére – egyre több irreguláris bevándorló érkezik az ország partjaihoz. A 2015-ös és 2021-es adatokat összevetve pedig meglepő tény, hogy míg 2015-ben az afrikai érkezők domináltak (Nigéria, Szomália, Szudán, Gambia) és csak ezt követően jött a sorban Szíria, úgy ez napjainkra megváltozott. Változatlanul tömegével érkeznek az afrikai kontinensről, azonban immáron az észak-afrikaiak (Tunézia, Egyiptom) vannak a legtöbben, és emelkedett a bangladesiek és a közel-keletiek (Irán, Irak) jelenléte is. A fentiekén túl itt is megfigyelhető az egyre növekvő számú afrikai származású migráns, amely tendencia a jövőben is prognosztizálható.

6.2.1 Toloncolások

2015-ben az ország több mint 14 000 toloncolást hajtott végre sikeresen, és több alkalommal közreműködött a Frontex visszatérésre szolgáló közös légi járatainak

373 A szerző saját szerkesztése. Forrás: UNHCR: Nationality of arrivals to Greece, Italy and Spain. January-December 2015. p. 5. <https://reliefweb.int/sites/reliefweb.int/files/resources/MonthlyTrendsofNationalities-ArrivalstoGreeceItalyandSpain-31December2015.pdf> Letöltés: 2022. 01. 09.

374 A szerző saját szerkesztése. Forrás: Italy Sea Arrivals Dashboard. in: UNHCR <https://data2.unhcr.org/en/documents/details/90906> Letöltés: 2022. 05. 17.

menedzselésében, amelyek más tagállamok által elutasított menedékkérőket szállítottak.³⁷⁵ 2015 óta a szélsőségesre alapozott kiutasítások száma is emelkedett: míg 2015 előtt átlagosan 15, azóta átlagosan több mint 80 ilyen toloncolást hajtanak végre évente.³⁷⁶ Az Európai Számvevőszék 2019-es jelentése szerint a kiutasítási határozatok mennyiségéhez viszonyítva alacsony a tényleges kiutasítások száma. A vizsgálat szerint ennek okai a túl hosszú menekültügyi eljárás, az idegenrendészeti zárt táborok kis kapacitása, a származási országokkal való együttműködés nehézségei/hiánya, továbbá az a tény, hogy a kiutasítási határozat tudomásul vételét követően a migránsok jelentős része megszökik.³⁷⁷ A helyzet 2021-re sem javult: a kiutasítást megelőző őrizetben lévőknek is csupán 50 százalékát³⁷⁸ toloncolták ki ténylegesen. 2019-ben 49 százalék, míg 2020-ban 51 százalék volt az arány. Az elmúlt évek sikertelenségeinek okai a következők. A zárt táborokból az ott-tartózkodók egy-egy százalékát letartóztatták vagy megszökött, 17 százalékát beazonosíthatóság hiányában szabadon bocsátották, 16 százalékuknál pedig az igazságügyi hatóságok nem tartották fenn a fogva tartást. A toloncolások sikeressége természetesen központonként eltér. A leghatékonyabbak a Caltanissettában található pian del lagoi és a trapani (88, illetve 77,7 százalék), míg a legkevésbé sikeresek a szardíniai Macomer, valamint a piedmonti (18,9, 18,1 százalék) központok voltak. A kitoloncolásra várók több mint fele tunéziai állampolgár, de jelentős létszámban vannak jelen egyiptomiak, marokkóiak, albánok és nigériaiak. 2021-ben a legtöbb sikeresen végrehajtott toloncolás Tunéziába, Egyiptomba, Albániába, Romániába és Grúziába történt.³⁷⁹

6.3 Biztonsági aspektusok

Olaszországban viszonylag későn, csupán a kilencvenes évek végén kezdték kiépíteni a migrációs jogi és intézményrendszert. Ide tartoznak az Elsősegély- és Befogadó központok,³⁸⁰ a Befogadó központok,³⁸¹ a Menedékkérők Befogadó központja,³⁸² és az

375 Európai Számvevőszék 2019/24. sz. különjelentése. <https://op.europa.eu/webpub/eca/special-reports/migration-24-2019/hu/> Letöltés: 2021. 12. 30.

376 Olimpio, Marco: The measure of expulsions for extremism. 2018. 12. 14.

<https://www.ispionline.it/en/publication/measure-expulsions-extremism-21804> Letöltés: 2022. 01. 03.

377 Európai Számvevőszék 2019/24. sz. különjelentése. VII.pont.

378 4 489 fogvatartottból 2 231 főt.

379 In Italy, only one in two migrants held at repatriation centers is returned. 2021.12.06. in: Infomigrants <https://www.infomigrants.net/en/post/37013/in-italy-only-one-in-two-migrants-held-at-repatriation-centers-is-returned> Letöltés: 2021. 12. 30.

380 Centro di primo soccorso e accoglienza – CPSA

381 Centro di accoglienza – CDA

382 Centro di accoglienza per richiedenti asilo – CARA

Azonosítási és Kitoloncolási Központok.³⁸³ 2002. után létrehozták – a Belügyminisztérium felügyeletével – a helyi hatóságok felelőssége alá tartozó Menedékkérők és Menekültek Védelmi Rendszerét³⁸⁴, amelynek feladata a befogadással és társadalmi integrációval kapcsolatos projektek menedzselése. Ezeket a feladatokat a Menekültpolitikai és Szolgáltatási Nemzeti Alap³⁸⁵ pénzügyi hozzájárulásával, uniós, valamint olasz forrásokból finanszírozza.³⁸⁶

A göröghöz és a spanyolhoz hasonlóan az olasz menekültügyi rendszert is váratlanul érte a nagyszámú érkező. A hatóságok az eredeti befogadó központok és integrációs szolgáltatásaik kapacitását 25 000 főre tervezték, így a további érkezők elszállásolására kidolgoztak egy ideiglenes rendszert, amely a „rendkívüli befogadó központokat”, olaszul a „Centri di Accoglienza Straordinaria” (CAS) intézményeit jelenti. Annak ellenére, hogy ezzel viszonylag gyorsan kezelni tudták a migránsok elhelyezésének problémáját, Restás Bianka tanulmányában rámutat arra, hogy ezzel a probléma nem oldódott meg, hiszen a mai napig az Olaszországba érkezettek 2/3-a ilyen átmeneti intézményekben van, amely nem alkalmas az integráció elősegítésére.³⁸⁷

A menekültek integrációjáért Olaszországban a „Regisztrációs és integrációs rendszer”, vagyis SAI³⁸⁸ a felelős. A program célja, hogy fokozatosan beintegrálja az érkezetteket az ország munkaerő-piacára, hozzásegítse a lakhatáshoz és megismertesse őket a helyi szolgáltatásokkal, a hétköznapi élettel és kulturális elvárásokkal. Ehhez kurzusokat, képzéseket, a kiskorúaknak pedig iskolarendszerű képzést biztosít. A rendszert az állami szervek (a belügyminisztérium, az olasz önkormányzatok és a helyi hatóságok) finanszírozzák, de a gyakorlati működtetését NGO-k, önkéntesek végzik. A SAI programjai két külön csoportnak elérhetőek: a menedékkérőknek egy általánosabb, alapszolgáltatásokat tartalmazó, és a valamely státuszt kaptak pedig kifejezetten integrációt elősegítő, személyre szabott segítségben részesülhetnek. 2020-ban további lehetőségeket biztosított a 130. sz. törvényerejű rendelet 5. cikke, amely olyan, szintén az integrációt elősegítő kiegészítő szolgáltatásokat tett lehetővé, mint az olasz nyelv tanulása, szakirányú képzések, vagy az

383 Centro di identificazione ed espulsione – CIE

384 Sistema di protezione per richiedenti asilo e rifugiati – SPRAR

385 Fondo Nazionale per le Politiche ed i Servizi dell’Asilo

386 Molnár Anna: Menekült- és migrációs kérdés Olaszországban p. 7-8.

387 Restás Bianka: A nemzetközi migráció jelenségével összefüggő tendenciák és kihívások Olaszországban. in: Antall József Tudásközpont. p. 6. https://issuu.com/antalljozseftudaskozpont/docs/ajrc2021e22_resta_s_bianka
Letöltés: 2022. 04. 11.

388 Sistema di Accoglienza e Integrazione, Reception and Integration System

országban elérhető karrier-tanácsadás és információs központ létrehozása.³⁸⁹ A SAI-kat megelőzően a Salvini-korszakban a „Nemzetközi védelemre szoruló és kísérő nélküli kiskorúak védelmi rendszere” (SIPROIMI)³⁹⁰ volt hivatott az integrációs célokat elérni, ahol csak a státuszt kapottakra fókuszáltak a szakemberek.³⁹¹

2013 óta az olasz rendőrség több mint 2 500 migránst tartóztatott le embercsempészás vagy irreguláris bevándorlás elősegítése miatt. Emberjogi szervezetek az olasz hatóságokat azzal vádolják, hogy sok ilyen büntetőügyben a migránsoknak előnyöket, sőt akár letelepedési engedélyt is felajánlottak a csempészek vagy a hajók vezetői elleni tanúskodásért cserébe. A jogvédő szervezetek szerint így számos, megkérdőjelezhető bírósági ítélet született, azonban az olasz hatóságok szerint ez szükségszerű eszköz a hatékony embercsempészet elleni fellépés érdekében.³⁹² 2021-ben az olasz büntetés-végrehajtási intézetek fogvatartottjainak 32 százaléka³⁹³ volt külföldi állampolgár.³⁹⁴ Többségük marokkói (3333 fő), román (2049 fő), albán (1968 fő), tunéziai (1756 fő) és nigériai (1447 fő). (Őket követi még Gambia, Algéria, Szenegál, Egyiptom és Pakisztán.)³⁹⁵ Még aggasztóbb adat, hogy Nicola Molteni belügyminiszter-helyettes szerint az országban elkövetett bűncselekmények 80 százalékát irreguláris migránsok, vagy az országban illegálisan tartózkodók követik el. Az irreguláris migráció ismételt emelkedésével együtt emelkedik a bűncselekmények száma is, köztük a kábítószerrel kapcsolatos ügyek is, amelyek jelentős részéért nigériai szervezett bűnözői körök a felelősek. Minden ötödik bűncselekmény kábítószerrel kapcsolatos, tíz százalék a gyermekprostitúció, nyolc százalék az emberölés és az okmányhamisítás is, valamint jelentős (hat százalék) a lopások és rablások száma is.³⁹⁶

389 Restás, p. 12-13.

390 SIPROIMI – Sistema di protezione per titolari di protezione internazionale e per i minori stranieri non accompagnati

391 Vargha Márk: Győzelemmel felérő vereség? – Szicíliai jogalkotói kísérlet a migráció visszafogására 2020 nyarán. in: Horizont 2021/3. p. 2. https://www.migraciokutato.hu/wp-content/uploads/2021/02/20210216_HORIZONT_2021_3_vargha_mark_gyozelemmel_felero_vereseg_sziciliasi_jogalkotoi_kiserlet_a_migracio_visszafogasara_2020_nyaran.pdf Letöltés: 2021. 11. 04.

392 Tondo, Lorenzo: Italy using anti-mafia laws to scapegoat migrant boat drivers, report finds. in: The Guardian <https://www.theguardian.com/global-development/2021/oct/15/italy-using-anti-mafia-laws-to-scapegoat-migrant-boat-drivers-report-finds> Letöltés: 2021. 10. 31.

393 54 307 főből 17 315 fő.

394 Giannini, Chiara: Carceri piene di extracomunitari: sono 1 su 3. in: Il Giornale <https://www.ilgiornale.it/news/politica/carceri-piene-extracomunitari-sono-1-su-3-1999385.html> Letöltés: 2022. 07. 20.

395 Number of foreign prisoners in custody in Italy as of February 2021, by area of origin. <https://www.statista.com/statistics/575531/foreign-prison-population-of-italy-by-area-of-origin/> Letöltés: 2022. 07. 20.

396 Giannini, Chiara

A teljes vizsgált időszakra nem találtam statisztikát, ám beszédes, hogy Olaszországból 2015 és 2017 között terrorizmus, vagy szélsőséges iszlamista tanok támogatása miatt közel 170 külföldi állampolgár került kitoloncolásra.³⁹⁷ Érdekes, hogy a vizsgált időszakban csak egy, külföldiek által elkövetett terrorcselekmény³⁹⁸ történt, azonban ennek több magyarázata is van. Egyrészt értékelésem szerint ebben szerepet játszhat, hogy az olaszok a politikai terrorizmus miatt már felkészültebbek a támadások megelőzésével kapcsolatban, és komolyan veszik a prevenciót. Ezt bizonyítja, hogy az elmúlt években számos, szélsőséges iszlamista terrortámadást előztek meg a hatóságok, és tartóztattak le előkészületek, vagy támadásra való uszítás vádjával olyan külföldi állampolgárokat, mint például egy marokkói származású imámot, aki Bologna környékén az Iszlám Állam melletti harcra buzdította híveit. Ugyanakkor az sem kizárt, hogy eddig szerencsénk volt az olaszoknak, és Görögországhoz hasonlóan, az érkező szélsőségesek csupán tranzitországnak tekintik az országot. A nizzai késes támadót említtem példának, aki a 2020-as franciaországi terrortámadás előtt egy hónappal érkezett irreguláris úton az olasz partokra Tunéziából.³⁹⁹ Répási Krisztián az olaszok szerencséjét annak is tulajdonítja, hogy a többi európai országhoz képest egy évtizeddel később, csak a nyolcvanas éveket követően indult meg a harmadik országokból a tömeges bevándorlás, és így még nincs akkora, a nyugati értékekben és társadalomban csalódott másodgenerációs fiatal, akik mentális problémáik, identitásválságuk miatt radikalizálódnának. A kutató szerint az is hozzájárulhat a „békésebb” Olaszországhoz, hogy az ország alacsonyabb szinten küzd az Iszlám Állam ellen hirdetett nemzetközi fegyveres küzdelmekben Irakban, Szíriában vagy épp Líbiában.⁴⁰⁰

6.4 Együttműködések az irreguláris migráció megfékezése érdekében

Olaszország hamar felismerte, hogy a tengeri úton érkező irreguláris migráció megállításában vagy mérséklésében kulcsszerepe van Líbiának, ahonnan a bevándorlók jelentős része érkezik. Ezért már a 2000-es évek elején több megállapodást is aláírtak a Kadhafi-rezsimmel, amelynek célja az irreguláris migráció és az embercsempészet visszaszorítása volt. A polgárháború kitörése és számos emberjogi bírálat miatt a

397 Tóth

398 Az 1. sz. melléklet táblázatában foglalt 2009-es milánói támadás, ahol egy katonára támadt egy jemeni migráns

399 Country reports on terrorism 2020: Italy. <https://www.state.gov/reports/country-reports-on-terrorism-2020/italy/> Letöltés: 2022. 07. 24.

400 Répási Krisztián: Olaszország terrorfenyegetettsége a 21. század elején. in: Honvédségi Szemle, 148/2, p. 98. DOI: 10.35926/HSZ.2020.2.9

megállapodást felfüggesztették, azonban az olasz kormány számos szinten, politikai és törzsi vezetőkkel, milíciákkal és gazdasági szereplőkkel is jó kapcsolatot épített ki a folyamatok visszaszorítása érdekében. Ugyanezt teszi Tunéziával⁴⁰¹ és Nigerrel, amelyek szintén a főbb kibocsátó országok közé tartoznak.⁴⁰² Nigériával 2002-ben kötött az olasz kormány az irreguláris migráció és az embercsempészet megfékezését szolgáló bilaterális megállapodást. Ennek keretében 2002 és 2006 között több mint 7 millió eurónyi támogatást nyújtottak az afrikai államnak. Az együttműködés létrejötte azért is kiemelten fontos volt, mert egyes források szerint ebben az időszakban virágzott a nigériai ember- és gyermekkereskedelem, és csak Olaszországban több mint 10 000 nigériai prostituáltat dolgoztattak szervezett bűnözői körök. A jelenség felszámolása céljából az UNICJRI⁴⁰³ és az UNODC⁴⁰⁴ segítségével közös műveletet is indított a két ország.⁴⁰⁵

Ugyan a 2017-es évre javulni látszottak a migrációs mutatók, ez azonban többek között az EU-Niger megállapodásnak is volt köszönhető, amelynek (és a 610 millió eurónak) köszönhetően 2017 első felében az eddigi 150.000 fő helyett már csupán 60.000 fő utazott át Agadezen Líbia irányába. 2017 áprilisában Olaszország átfogó tárgyalásokat folytatott a széttagolt Líbia vezetőivel (hatvan helyi vezetővel) az irreguláris migráció, a fegyver-és kábítószer kereskedelem elleni küzdelem érdekében. Marsai Viktor elemzésében kitér arra is, hogy az olasz vezetés a migráció visszaszorítása érdekében nem hivatalos tárgyalásokat is folytatott a déli törzsi vezetőkkel és az északi milíciák parancsnokaival is. Utóbbira jó példa az Anasz ad-Dabbasi Brigád esete, ahol ugyan tagadták, hogy az olasz nemzetbiztonsági szolgálat 5 millió eurót ajánlott nekik, ám azt elismerték, hogy a GNA⁴⁰⁶ felajánlotta, hogy amennyiben felhagynak tevékenységükkel, hivatalosan is csatlakozhatnak a rendőri erőkhöz. A tárgyaláson részt vevők egyetértettek abban is, hogy szükséges a Líbiai Parti Őrség

401 1998-as visszafogadási egyezmény. Adepoju, Aderanti- Femke van Noorloos-Zoomers, Annelies: Europe's migration agreements with migrant-sending countries in the global South: a critical review. p. 28.

402 Palm, Anja: The Italy-Lybia Memorandum of Understanding: The baseline of a policy approach aimed at closing all doors to Europe? 2017. 10. 02. <https://eumigrationlawblog.eu/the-italy-libya-memorandum-of-understanding-the-baseline-of-a-policy-approach-aimed-at-closing-all-doors-to-europe/> Letöltés: 2021. 12. 31.

403 United Nations Interregional Crime and Justice Research Institute (ENSZ Regionális Bűnügyi és Igazságügyi Kutatóközpontja)

404 United Nations Office on Drugs and Crime (ENSZ Kábítószer-ellenőrzési és Bűnmegelőzési Hivatala)

405 Adepoju, Aderanti- Femke van Noorloos-Zoomers, Annelies, p. 27-28.

406 Government of National Accord (Nemzeti Egyetértés Kormányja)

megeősítése is, amely közel 4000 kilométeren át kellene, hogy biztosítsa az embercsempésztől mentes partokat.⁴⁰⁷

A Líbiával kötött megállapodást 2021-ben is megújították, amelynek keretében az olasz parti őrség visszafordíthatja a migránsokat Líbiába, és ezért évente közel 5 milliárd USD-t fizet Líbiának. A megállapodás ideig-óráig látványosan működött: 2010-ben mindössze 7 300 migráns érkezett az országba Észak-Afrikából. Ez azonban az Arab Tavaszt követő években ismét kevésnek bizonyult és újraindult a líbiai irreguláris migrációs útvonal.⁴⁰⁸ A nem hivatalos megállapodások és az ezekbe ölt anyagi ráfordítások ellenére napjainkig számos csempészhajó érkezik a líbiai partok felől.

Olaszország és Szlovénia régóta fennálló migrációs együttműködést folytat, hiszen a határszakaszaikon átívelő irreguláris migrációs útvonalakat csak így lehet kontroll alatt tartani. A hegyvidéki, sziklás terepen évről évre számos migráns próbál átjutni. A koronavírus-helyzet miatt a közös járőrszolgálatot szüneteltették, azonban 2021 júniusától az együttes műveletek újraindultak. A nyár folyamán a Trieszt és Udine közti területen észlelték a legtöbb határátlépési kísérletet, ezért a hatóságok kiemelt figyelmet fordítanak erre a területre.⁴⁰⁹

A fentiekén kívül Olaszország rendelkezik a legtöbb, visszafogadással kapcsolatos bilaterális megállapodással. Észak-Macedóniával és Georgiával 1997-ben, Tunéziával és Marokkóval 1998-ban, Montenegróval 1999-ben, Algériával és Egyiptommal 2000-ben, Törökországgal 2001-ben, Moldovával és Bosznia-Hercegovinával 2004-ben, Szerbiával 2005-ben, Oroszországgal 2006-ban, Albániával 2008-ban, Koszovóval 2015-ben. A szubszaharai Afrika vonatkozásában Ghánával, Gambiával és Szenegállal 2010-ben, Nigériával 2011-ben, Dzsibutival 2012-ben, Szudánnal 2016-ban, Guineával 2017-ben, Elefántcsontparttal és Etiópiával 2018-ban írták alá a megállapodásokat. Ide tartoznak még a 2000-ben Indiával és Pakisztánnal, 2001-ben Üzbegisztánnal és Srí Lankával, 2002-ben

407 Marsai Viktor: Líbia és a migráció – tartós megoldás vagy pillanatnyi könnyebbség? in: Migrációkutató Intézet. <https://www.migraciokutato.hu/2017/12/13/libia-es-a-migracio-tartos-megoldas-vagy-pillanatnyi-konyebbseg/> Letöltés: 2022. 07. 21.

408 Metzler, Matthew N.- Lorenzen, John M.: Military Force and Mass Migration in Europe. p. 55. <https://www.armyupress.army.mil/Portals/7/Hot%20Spots/Documents/Jihad-Europe/Refugees-in-Europe-Parameters.pdf> Letöltés: 2020. 07. 11.

409 Italy-Slovenia joint border patrols to resume. <https://www.infomigrants.net/en/post/32786/italyslovenia-joint-border-patrols-to-resume> Letöltés: 2021. 06. 30

Mexikóval, 2004-ben Peruvál és a Fülöp-szigetekkel, 2016-ban Afganisztánnal, 2017-ben pedig Bangladesssel aláírt bilaterális szerződések.⁴¹⁰

6.5 NGO-k jelenléte

Olaszországban is számos NGO segíti a migránsokat, ki az integrálódásban, ki az embercsempész-hajók bajba jutott utasainak partra juttatásával. Utóbbival kapcsolatban, mint említettem, Matteo Salvini belügyminisztersége idejében nem engedték ezeket a mentőhajókat kikötni, és a kapitányaik ellen bírósági eljárás indult, valamint a hajókat is lefoglalták. E szervezetek tevékenységének jogszerűségét vagy a csempészésben való közreműködésüket megítélni nem tisztségem. Fókuszálunk a szárazföldön segítséget nyújtó szervezetekre, amelyek közül kiemelném a Nemzetközi Menekültügyi Bizottság⁴¹¹ tevékenységét, akik a sérülékeny csoportoknak (nők, kiskorúak, fogyatékkal élők) nyújt jogi és mentálhigiénés segítséget, valamint integrációs programokat is indítanak.⁴¹² Az Olasz Menekültügyi Tanács⁴¹³ 1990 óta, az ENSZ támogatásával hirdet integrációs, kulturális, és önkéntes visszatérésekkel kapcsolatos pályázatokat NGO-knak, valamint jogi segítségnyújtással is foglalkozik.⁴¹⁴

6.6 Az olasz lakosság migrációval kapcsolatos véleménye

A 2015-ös migrációs és menekültügyi krízist követően felmérést végeztek az olasz lakosság körében a migrációval kapcsolatban. A válaszadók 48 százaléka visszaállította volna a határellenőrzést, és 2016-ban 27-ről 33 százalékra emelkedett azok száma, akik minden, tengeri úton érkező irreguláris bevándorlót visszafordítottak volna. Ugyanakkor azok száma is nőtt (19-ről 25 százalékra), akik minden bevándorlót befogadtak volna.⁴¹⁵ Egy 2018-ban megjelent felmérés a 2017. február és 2018. június közötti időszakban vizsgálta a lakosság véleményét. Érdekes, hogy míg 2017-ben a megkérdezettek 21 százaléka gondolta úgy, hogy a migránsok csak bűnözést hoznak, ezt másfél évvel később már 29 százalék állította. Ugyanakkor azzal az állítással, miszerint a bevándorlók jelentik az ország erőforrását, 2017

410 Cassarino, Jean-Pierre: Italy's bilateral agreements linked to readmission <https://www.jeanpierrecassarino.com/datasets/ra/it/> Letöltés: 2022. 07. 31.

411 International Rescue Committee, ICR

412 IRC. <https://www.rescue.org/country/italy#how-does-the-irc-help-in-italy> Letöltés: 2021. 10. 31.

413 Italian Refugee Council, CIR

414 CIR. <http://www.cir-onlus.org/> Letöltés: 2021. 10. 31.

415 Molnár Anna: A Földközi-tengeren érkező illegális migrációs és menekülthullám. in: Európa és a migráció. (szerk. Besenyő János-Miletics Péter-Orbán Balázs) Zrínyi Kiadó Budapest, 2019. p. 528.

elején 43 százalék értett egyet, 2018 júniusában pedig már 50 százalék.⁴¹⁶ Ezek az adatok is azt bizonyítják, hogy a migrációs folyamatok hatással vannak a lakosságra, azonban nem feltétlenül csak negatív irányba.

6.7 Szociális juttatások

2015-ben az állam minden elszállásolt személy után napi 35 eurót fizetett, jellemzően a befogadó központoknak. A menedékkérőknek napi 2,5 euró zsebpénzt biztosítottak, és a jogerős határozathozatalig nem dolgozhattak.⁴¹⁷ Ez 2018-ra csupán annyiban módosult, hogy a menedékkérelem benyújtását követően két hónappal már vállalhatnak munkát a kérelmezők, és havonta átlagosan 75 eurót kaptak.⁴¹⁸

6.8 A migráció megjelenése az olasz stratégiai dokumentumokban

A 2015-ös olasz Fehér Könyv jóllehet katonai stratégiai dokumentum, mégis számos ponton foglalkozik a migráció kérdéskörével. Elsőként a dokumentum bevezetőjének 3. pontjában (14.o.) fogalmazza meg, hogy szükséges az előrejelzés és a prevenció olyan biztonsági fenyegetésekkel kapcsolatban is, mint például a tömeges migráció. A „stratégiai keretek” fejezet 35. pontjában, a természeti erőforrások szűkösségével foglalkozó bekezdésben kiemelésre kerül, hogy a növekvő erőforrás-használat, a klímaváltozás, a népességnövekedés és a vízhiány is okai a tömeges migrációs jelenségeknek. (24. o.) Az euro-mediterrán régió Száhel-övezettel foglalkozó bekezdéseiben pedig kiemelik, hogy a törékeny államok, amelyek nem képesek garantálni a belső biztonságot sem, melegágyai a terrorizmusnak, a csempészetnek és a tömeges migrációnak.⁴¹⁹

Az olasz védelmi minisztérium által kiadott „Nemzeti Védelmi Terv 2017-2019” dokumentumban is említésre kerül a szervezett bűnözés, a terrorizmus és az irreguláris migráció felderítésének és megelőzésének fontossága.⁴²⁰

6.9 Részkövetkeztetések

416 Opinions on immigration in Italy 2017-2018. 2020. 06. 17.

<https://www.statista.com/statistics/815055/opinion-on-immigration-in-italy/> Letöltés: 2022. 01. 14.

417 Factbox: Benefits offered to asylum seekers in European countries.

418 Asylum benefits in the EU: How member states compare.

419 White paper for international security and defence.

https://www.difesa.it/Primo_Piano/Documents/2015/07_Luglio/White%20book.pdf Letöltés: 2021. 11. 28.

420 Documento Programmatico Pluriennale 2017-2019. p. 23. <https://flpdifesa.org/wp-content/uploads/2017/09/Testo-integrale-DPP-2017-2019.pdf> Letöltés: 2021. 12. 12.

Olaszország migrációs történetét áttekintve megállapíthatjuk, hogy földrajzi elhelyezkedésének köszönhetően már az 1970-es évek óta célpontja az Afrikából érkező bevándorlóknak. Az irreguláris migrációnak leginkább kitett olasz szigetek hiába várnak megoldást az olasz kormánytól, hiszen a migrációs politika az országban a belpolitika játékszere. Ugyan a Salvini-féle intézkedéseket követően átmenetileg kevesebb migránst regisztráltak, majd a koronavírus miatt is kevesebben érkeztek, félő, hogy a járványügyi korlátozások feloldásával és az újabb, megengedőbb migrációs politika következtében ismét nagyszámú irreguláris bevándorló érkezik a térségbe. Olaszország drasztikus, de hatékonynak tűnő, az irreguláris migráció csökkentését célzó intézkedéseket vezetett be Salvini javaslataival, azonban mind a jogvédő NGO-k, mind a belpolitikai ellenfelek a kérdés humanitárius oldaláról megközelítve támadták azokat.

Jóllehet sokkal több migránst regisztráltak a 2015-17-es periódusban, mint 2021-ben, a mostani helyzet mégis jelentősebb kihívás elé állítja Olaszországot. A lakosság kevésbé toleráns,⁴²¹ amelyet erősít a koronavírus-járvány miatti félelem, hiszen a külföldiek nagyobb fertőzésveszélyt jelenthetnek, mert szegregáltabbak, rosszabb higiéniai körülmények között és nagy közösségekben élnek. A befogadó központok különösen kockázatosak, hiszen a zsúfolt körülmények között élők közt a vírus gyorsan terjed, és az eleve legyengült szervezetű, más betegségekkel, fertőzésekkel küzdők közt súlyosabb hatásai lehetnek.

A kiutasításokra és repatriálásokra is hatással van a járvány, kérdéses, hogy mennyire lehetséges ezeket végrehajtani logisztikai, illetve személyzeti szempontból. A hatóságoknak is többletterhet okoz a karanténra kijelölt intézmények őrzése, a kiemelt határvédelmi feladatok, mert a szervezetek személyileg és anyagilag is véges forrásokkal bírnak.

Megállapítható, hogy a lakosság a leginkább érintett területeken kiábrándult a befogadó politikából, és hatékony megoldást vár a probléma kezelésére. Várható, hogy belpolitikai téren továbbra is jelentős nézetkülönbségek lesznek, azonban a szavazóbázis megtartása érdekében megkerülhetetlen lesz választ adni az irreguláris migráció felszámolásának és szigorúbb szabályozásának kérdésére. Az évek óta fel-felbukkanó kötelező vagy önkéntes alapú elosztási mechanizmusok ötlete sorra kudarcba fullad, így rövid és középtávon a helyzet javulása nem várható. A szigetekre és tengerpartra érkező

421 Az elmúlt évek politikai választásainak tükrében jelentősen nőtt a Liga és az Olaszország Fivérei pártok támogatottsága, azok illegális migráció elleni kampányai miatt. Forrás: Giovanni de Ghantuz Cubbe: How the Italian radical right has framed immigration during the pandemic.

<https://blogs.lse.ac.uk/europpblog/2021/09/06/how-the-italian-radical-right-has-framed-immigration-during-the-pandemic/> Letöltés: 2021. 10. 31.

bevándorlók miatt a járvány lecsengését követően a turizmus folytatólagos alacsony szinten maradása további gazdasági kockázatot jelenthet.

7 Németország

Németország, mint az Európába irányuló irreguláris migráció legnépszerűbb célországa, mind a sajtó, mind a tagországok és nemzetközi szervezetek által kiemelt figyelmet kap 2015 óta. Jóllehet az Angela Merkel féle befogadó politika már közel sem a régi, a harmadik országokból érkezők körében változatlan népszerűségnek örvend.

A közép-európai ország határos Ausztriával (801 km), Csehországgal (704 km), Hollandiával (575 km), Lengyelországgal (447 km), Franciaországgal (418 km), Svájcjal (348 km), Dániával (140 km) és Luxemburggal (128 km). Területe 357.022 négyzetkilométer, tengerpartja 2389, szárazföldi határa 3694 km. Az országba jellemzően Ausztria irányából érkeznek az illegális bevándorlók, de természetesen számos alternatív útvonal is létezik.⁴²²

Népessége 84.316.622 fő, amelyből nemzeti hovatartozását tekintve 86,3 százalék német, 1,8 százalék török, 1 százalék lengyel, 1 százalék román és 8,9 százalék azonosítatlan. 1000 lakosból 1,78 bevándorló. Vallásukat tekintve 26,7 százalék római katolikus, 24,3 százalék protestáns, 3,5 százalék muszlim, 4,8 százalék egyéb és 40,7 százalékról nincs adat. Az ország korfája előregedő, bár a nagyszámú külföldi bevándorlónak köszönhetően kevésbé látványosan, mint mondjuk Görögország esetében.⁴²³

Gazdaságát tekintve Németország a világ 5. legerősebb állama és vezető exportőre a műszaki, elektronikai, vegyipari és autópári termékeknek. 2020-ban az egy főre jutó GDP 50.900 dollár volt, a 2019-es inflációs ráta 1,4 százalék, a munkanélküliségi ráta 4,98 százalék volt. A szolgáltatások a GDP 68,6 százalékát, az ipar 30,7 százalékát, míg a mezőgazdaság 0,7 százalékát teszik ki. Katonai kiadásokra a GDP 1,5 százalékát költik.⁴²⁴

7.1 Történeti előzmények

Németország már a 2015-ös európai migrációs hullám előtt is népszerű célországnak számított nem csupán a harmadik országokból, de a kontinensről érkezők számára is. Az első menedékjogi szabályozás az 1949. május 23-ai alkotmány 16. cikkén⁴²⁵ alapul, amely először ismerte el a politikai alapon menedéket kérőket menekültnek. A fenti cikk rögzíti továbbá,

422 Germany. CIA World Factbook. <https://www.cia.gov/the-world-factbook/countries/germany/> Letöltés: 2022. 05. 17.

423 Uo.

424 Uo.

425 Grundgesetz

hogy a menedékjog az alapvető emberi jogok közé tartozik, és ezt csak kétharmados parlamenti többséggel lehet megváltoztatni. Ennek, és az 1951-es genfi menekültügyi egyezménynek az időzítése nem véletlen: a II. világháborút követően Európán és Németországon belül is belül milliók váltak belső, vagy nemzetközi menekültté.⁴²⁶ Az ország a II. világháborút követően felismerte, hogy gazdaságának működtetéséhez külföldi munkaerőre van szüksége, így jelentős kelet-európai, olasz, spanyol, görög, észak-afrikai és török munkavállaló érkezett. Az NSZK⁴²⁷ a munkaerő legális áramlása érdekében bilaterális megállapodásokat írt alá Olaszországgal (1955), Spanyolországgal (1960), Görögországgal (1960), Törökországgal (1961), Marokkóval (1963), Portugáliával (1964), Tunéziával (1965) és Jugoszláviával (1968) is.⁴²⁸ Az 1973-as olajválság miatt átmenetileg kevesebb vendégmunkásra volt szüksége az országnak, amely addig 14 millió vendégmunkás megélhetését biztosította. Közülük 11 millióan tértek vissza hazájukba, három millió azonban így is maradt, amely az NSZK akkori lakosságához viszonyítva kitett egy önálló társadalmi csoportot.⁴²⁹

E folyamatok szabályozása érdekében 1965-ben az idegenekről szóló törvényben kettőről öt évre növelték a tartózkodási engedély időtartamát, továbbá lehetőséget biztosítottak a külföldi munkavállalóknak, hogy családtagjaikat is magukkal hozhassák.

1991 után, a Szovjetunió összeomlását követően az ország több mint 1,2 millió külföldi állampolgárt fogadott be.⁴³⁰ Ezt követően 1993-ban regisztráltak rekordszámú menedékkérelmet, amelynek oka a délszláv válság eszakkálódásában keresendő. Ez a szám megközelítette a 2015-ben Németországba érkezett migránsok számát, amelyet egy-másfél millió főre becsülnek az eltérő statisztikák.⁴³¹

A nagyfokú migráció és a lakosság elégedetlensége (1992-ben a möllni és a solingeni menekülttáborokat is felgyújtották)⁴³² miatt a kilencvenes években új idegenrendészeti

426 Druck, Christian: Germany: Facing challenges and seeking solutions. in: Mapping the migration challenges in the EU transit and destination countries. p. 65. <https://www.euromesco.net/wp-content/uploads/2017/09/201703-EuroMeSCo-Joint-Policy-Study-6.pdf> Letöltés: 2022. 05. 16.

427 Német Szövetségi Köztársaság

428 Glied Viktor: Az európai migráció két arca p. 17.

429 Suhajda Attila: Németország és a migráció. in: Máltai Tanulmányok, 2020/2. p. 256.

https://maltaitanulmanyok.maltai.hu/wp-content/uploads/2020/08/MT_2020_02-ebook.pdf#page=71 Letöltés: 2022. 01. 28.

430 Kornushina Daria: Illegal migration in the context of European security: case of Germany. p. 56.

http://tesi.luiss.it/28538/1/642412_KORNYUSHINA_DARIA.pdf Letöltés: 2021. 11. 12.

431 Gál Bettina: Helyzetkép a Németországba irányuló migrációról. in: Nemzet és Biztonság, p. 3.

http://www.nemzetesbiztonsag.hu/cikkek/nb_2015_6_02_gal_bettina_-_helyzetkep_a_nemetorszagba_iranyulo_migraciorol.pdf Letöltés: 2021. 11. 01.

432 Druck, p. 65.

törvényt alkottak, amely már integrációs célokat is szolgált. 1993 májusában módosították a már említett Grundgesetz törvényt 16-os cikkét, amely bevezette a biztonságos harmadik ország fogalmát és a repülőtéri menekültügyi eljárás intézményét is. Ennek keretében legfeljebb 19 napig tartózkodhatnak a menedékkérők a repülőtéri tranzitónákban, és lefolytatható az eljárásuk anélkül, hogy német területre lépnének.⁴³³ Az új törvény többek között lehetőséget teremtett a szociális biztonsághoz való joghoz is.

Az integráció szempontjából azonban a 2004. évi integrációs törvény és Angela Merkel 2005-ös kancellárrá választása jelentette a mérföldkövet. Ezt követően került előtérbe a különbözőségek hangsúlyozása és az integráció kulcsfontosságú voltának felismerése. Angela Merkel egyik fő célja az integrációs kurzusok és a német nyelvtanulási lehetőség biztosítása volt minden Németországba érkezett, és ott letelepedni vágyó külföldi számára. A 2004-es rendelet kötelezővé tette a kurzusokon való részvételt azoknak, akik nem beszéltek alapfokon németül, és bármely szociális juttatásban részesültek.⁴³⁴ Ezen integrációs lehetőségeket jellemzően Németország támogatja anyagilag, ám szerepet kapnak a tartományok és az Európai Unió is. A kurzusok szervezéséért a Migrációs és Menekültügyi Hivatal (Bundesamt für Migration und Flüchtlinge) felelős.⁴³⁵ Az AIDA információi szerint a hivatalban 6 980 fő dolgozik, ebből 3 600-an főmunkaidőben.⁴³⁶

Ezt követte a 2007-es Nemzeti Integrációs Terv, ami végül alapjául szolgált a 2012-ben napvilágot látott Nemzeti Akcióterv az Integrációért programnak. A 2007-es terv legfontosabb eleme, hogy évente országos szinten vizsgálták az integráció megvalósulását, és a felmérések eredményeitől függően nyújtottak segítséget a rászorulóknak az oktatás és a pályaválasztás területein.⁴³⁷ E két integrációs csomagnak köszönhető az a 2021-ben életbe lépett rendelkezés, amely szabályozza a külföldön szerzett képzettségek elismerését, részletesen kitérve közel 600 foglalkozásra (köztük a hiányszakmának számító egészségügyi, vagy a beilleszkedés sikerét segítő pedagógusi végzettségekre is). A német nyelvtanítás fontossága is napirendre került: a nagyszámú nyelvtanfolyamon és a kötelező vizsgákon kívül

433 Druck, p. 66

434 Kornysushina Daria: Illegal migration in the context of European security: case of Germany. p. 60.

435 Leitheiser Fruzsina: Oktatási integrációs stratégiák a 2015-ös menekültválságot követően. Németország, Franciaország, és Svédország példája. p. 325.

<https://www.demografia.hu/kiadvanyokonline/index.php/demografia/article/view/2761/2671> Letöltés: 2021. 11. 01.

436 Country report: Number of staff and nature of the first instance authority.

<https://asylumineurope.org/reports/country/germany/asylum-procedure/general/number-staff-and-nature-first-instance-authority/> Letöltés: 2021. 11. 17.

437 Friedery Réka: Migráció és integráció: a német modell. in: Acta Humana, 2016/4. p. 27.

<http://real.mtak.hu/72798/7/2333-Cikk%20sz%C3%B6veg-7283-1-10-20200515.pdf> Letöltés: 2022. 05. 20.

(600 órás kurzusokat követően B1 szintűt) a nyelvtanároknak kulturális felkészítő foglalkozásokat tartottak, és több bevándorló háttérű nyelvtanárt alkalmaztak.⁴³⁸

Németország már 2012-ben segítő kezet nyújtott a szíriai menekülteknek, olyan letelepítési program létrehozásával, amely a nőket és gyermekeket célozta meg. Később már nem csak Szíriából, hanem Irakból érkezőket is fogadott a humanitárius projekt keretein belül.⁴³⁹

Az országba már 2014-ben is olyan jelentős számú (a 2013-as adatokhoz képest 160 százalék) menedékkérő érkezett, amely jelentős logisztikai és eljárási kihívások elé állította a menekültügyi hatóságokat. A migránsok közt nagy számban akadtak orosz, szerb, macedón és koszovói állampolgárok is, azonban mivel ezek az országok szerepelnek a Németország által biztonságosnak ítélt harmadik országok listáján, ezen eljárások csak heteket vettek igénybe. Ez a tendencia folytatódott 2015-ben is, ahol a kérelmezők több mint fele ezen országokból érkezett.⁴⁴⁰

Ahogy a statisztikákból látható, 2015 óta közel kétfélmillió menedékkérőt regisztráltak az országban. A sikertelen kulturális és munkaerő-piaci integrációk tükrében aggasztó adat, hogy 2021-re az ország lakosságának 12 százaléka volt bevándorló háttérű.⁴⁴¹ 2016 óta több terrortámadást bizonyíthatóan menedékkérőként érkezettek követtek el, így összefüggésbe hozhatóak a 2015-ös menekültügyi és migrációs válsággal, amelyekre a későbbiekben térek ki.⁴⁴² 2016-ban Németország 340 olyan esetet erősített meg, amikor iszlamista szélsőségesek toboroztak menekültközpontokban, és az Europol is jelentett 300 hasonló esetet.⁴⁴³ A németországi és az Európa-szerte elkövetett halálos támadások nyomán a szövetségi kormány fokozta biztonsági és terrorizmusellenes törvényeit.

A menedékkérők befogadási eljárását jelenleg a menekültügyi eljárásról szóló 2020-as törvény szabályozza, amely a szakképzett külföldi munkavállalókat támogatja. Fontos megjegyezni, hogy a német menekültügyi politika (hasonlóan más EU-tagállamokhoz) megkülönbözteti a menedékkérőket (Asylbewerber) és az irregulárisan érkező, más államban

438 Uo. p. 28.

439 Druck, p. 66-67.

440 Druck, p. 67.

441 Share of foreign nationals in the total population of EU member states in 2019.

<https://www.statista.com/statistics/266170/share-of-foreign-nationals-in-eu-member-states/> Letöltés: 2021. 12. 12.

442 Grafing bei München, München, Würzburg, Ansbach, Berlin.

443 Metzler, Matthew N.- Lorenzen, John M.: Military Force and Mass Migration in Europe. p. 52.

<https://www.armyupress.army.mil/Portals/7/Hot%20Spots/Documents/Jihad-Europe/Refugees-in-Europe-Parameters.pdf> Letöltés: 2020. 07. 11.

már menekültstátuszért folyamodottakat. Az új kérelmezőkkel ellentétben, azokra, akik valamely más országban már beadták a kérvényüket, kiutasítás vár.⁴⁴⁴

Ezt megelőzően 2004-ben hoztak jelentősebb migrációs törvényt (a képzetlen munkaerő bevándorlásának megakadályozása céljából), amely egészen 2015-ig volt érvényben. 2015-ben az emelkedő migrációs nyomás miatt a régi törvényt kiegészítették azzal a kitéttel, hogy munkavállalási engedély nélkül a nem német állampolgárok maximum csak hat hónapot tartózkodhatnak az országban.⁴⁴⁵ A 2015-ös Asylpaket I célja a gyorsabb menekültügyi eljárás volt, valamint az integrációra is nagyobb hangsúlyt fektettek, különösen az olyan konfliktuszónából érkezett menekültek esetében, mint Szíria vagy Irak, vagy Afganisztán.⁴⁴⁶ Azokat a menedékkérőket, akiknek a hatóságok engedélyezik a Németországi Szövetségi Köztársaságba való belépést, vagy akiket tartózkodási engedély nélkül találtak az országban, elszállítják az adott állam legközelebbi befogadó központjába. A kezdeti elosztáshoz az országos rendszert használva, a menekültügyi eljárásról szóló törvényben meghatározott kvóták alapján osztják el őket az egyes német államok befogadó központjai között. Ezt követően a menedékjog iránti kérelmüket benyújtják a Szövetségi Migrációs és Menekültügyi Hivatal (BAMF)⁴⁴⁷ illetékes ágához, hogy ott megvizsgálják és elbírálják. Az elbírálás során a menekülés okaként megjelölt információkat a hivatal ügyintézői többek között a BAMF által kezelt országinformációs adatbázisban, a MILO-ban⁴⁴⁸ is ellenőrizhetik.⁴⁴⁹ A menedékkérők tartózkodási engedélyt kapnak, amely jogot biztosít ott-tartózkodásukhoz a menekültügyi eljárás idejére. A menekültügyi meghallgatás a magyar és az európai eljárással megegyező, az interjút írásban rögzítik és lefordítják a menedékkérő nyelvére, valamint a döntés a meghallgatáson és a szükséges további vizsgálatokon alapul. A menedékkérőket írásban értesítik a döntésről, és tájékoztatást kapnak a jogorvoslati lehetőségekről.⁴⁵⁰

Ha sem menedékjog, sem más státusz nem adható, a BAMF a menekültügyi eljárás során megvizsgálja, hogy fennáll-e a visszaküldés tilalma.⁴⁵¹ Azon menedékkérőknek, akiknek a kérelmét elutasították, általában el kell hagyniuk az országot. A határozat legalábbis

444 Gál, p. 7.

445 Uo, p. 5.

446 Druck, p. 70.

447 Bundesamt für Migration und Flüchtlinge

448 Migrations-InfoLogistik

449 MILO: Länderinformationen. <https://milo.bamf.de/milop/livelink.exe?func=llworkspace> Letöltés: 2019. 01. 20.

450 Német Szövetségi Köztársaság Belügyminisztériuma: Migrációs politika.

451 Non-refoulement elve.

erről szól, azonban a gyakorlat a nagy európai átlaggal megegyező: 2018-ban a kitoloncolásra váró 236 000 főből összesen 25 000 fő toloncolása járt sikerrel, 31 000 főé meghiúsult. A kitoloncolásokat sokszor azért nem tudták végrehajtani, mert az érintetteknek különböző nevekre kiállított személyi okmányai voltak. 2019 áprilisa óta a hatóságok különböző szankciókat alkalmazhatnak velük szemben: nem vállalhatnak munkát, csak a kijelölt lakhelyükön lakhatnak és pénzbírsággal is sújthatóak.⁴⁵²

A kiutasítottakat a hazatoloncolásuk előtt egyszerűbb feltételekkel vehetik őrizetbe a hatóságok. A 14 napos őrizetbe vételi lehetőség arra szolgál, hogy az érintettek személyazonosságát tisztázni tudják, és jelen legyenek minden ehhez szükséges hatósági ellenőrzésen. Aki már korábban kivonta magát a kitoloncolás alól, azt biztonsági őrizetbe vehetik.

A bűncselekményeket elkövetők közül eddig az egy évre, vagy annál hosszabb szabadságvesztésre ítélt személyeket toloncolták ki. Napjainkban már a hat hónapos börtönbüntetésre ítélt személyeknek is számolniuk kell az országból való kiutasítással. A visszaeső bűnözőkkel szemben végleges beutazási tilalmat is alkalmazhatnak. Aki nem utasítható ki az országból (a fogadó ország együttműködésének hiányában), azt az eddiginél szorosabb megfigyelés alatt tarthatják a hatóságok.

Hatásos, új hatósági eszközként csökkenthetik azoknak a menedékkérőknek a szociális ellátásait, akik nem mutatják be okmányaikat, dokumentumaikat, elhallgatják egyéb pénzügyi forrásaikat, késve nyújtják be menedékkérelmüket vagy nem működnek együtt a német hatóságokkal. A szociális ellátások megvonásának fő oka, hogy sokan másik európai országban már menekültstátuszt kaptak, de továbbutaztak Németországba. Őket a jövőben maximum abban támogatják, hogy visszautazzanak abba az országba, ahol elismerték őket.⁴⁵³

A német kormány és a törvényhozás a menedékkérők számának folyamatos, majd drasztikus növekedésének hatására (2012: 77 000, 2014: 202 000, 2016: 745 000) többször is a szabályok korrekciója mellett döntött (Asylpaket I. – 2015, Asylpaket II. – 2016).⁴⁵⁴ A legfontosabb változások, amelyek részben szigorításokat, részben azonban – a hatékonyabb integráció érdekében – könnyítéseket is magukban foglaltak:

452 Schulte, Markus C.: Ausreisepflichtigen Asylbewerbern drohen Haft, Arbeitsverbote, Bußgelder. in: Süddeutsche Zeitung <https://www.sueddeutsche.de/politik/fluechtlingspolitik-asylbewerber-abschiebung-bundesinnenminister-seehofer-1.4413337> Letöltés: 2020. 02. 04.

453 Uo.

454 Gesley, Jenny: Germany: Proposed Tightening of Asylum Rules.

- *Korlátlan idejű tartózkodási engedély a sikeresen integrált fiatalokéknak (§ 25a, § 26a).*
- *Tartózkodási engedély az iskolai, vagy duális képzés időszakára (§ 60a).*
- *Családegyesítés feltételeinek megkönnyítése (§ 27).*
- *A modern német menekültjog történetében első alkalommal megteremtették a kiutasítási őrizet lehetőségét (§ 62b).*
- *Automatikus beutazási és tartózkodási tilalom a biztonságos harmadik országból érkező, elutasított menedékkérők esetében, amennyiben nem távoznak önként az országból (§ 11 Abs. 7).⁴⁵⁵*
- *Albánia, Bosznia-Hercegovina, Észak-Macedónia, Koszovó, Montenegró, Ghána, Szerbia, Szenegál majd 2018-tól Algéria, Marokkó, Tunézia és Grúzia biztonságos származási országgá nyilvánítása.⁴⁵⁶*
- *A jogkövető magatartást viszont anyagilag is honorálja a jogalkotó: 800 euróban részesülnek azok, akik elutasító döntés esetén a határidő letelte előtt (30 nap, illetve 1 hét) távoznak az országból. Akik pedig még az eljárás közben, a hatósági döntés meghozatala előtt Németország elhagyása mellett döntenek, 1 200 euró „újrakezdési segélyben” részesülnek.⁴⁵⁷*
- *Az eljárások meggyorsítása érdekében öt speciális, zárt befogadó állomást hoztak létre azoknak, akiknek kevés esélyük van a menekültstátuszra. (Például: megtagadták az együttműködést, valótlan adatokat adtak meg, biztonságos származási, vagy harmadik országból érkeztek.) (§ 30a).⁴⁵⁸*
- *Integrációs és nyelvi kurzusok kapacitásának növelése. Egyidejűleg a menedékkérők részbeni költségviselésének bevezetése.*
- *A menedékkérők tartományok közötti, és a felmerülő költségek tartományok, illetve a szövetségi állam közötti elosztásának újraszabályozása.*
- *Az egészségi állapot miatt különösen súlyos esetben lehet a kiutasítást megakadályozni.⁴⁵⁹*

455 Act on the Residence, Economic Activity and Integration of Foreigners in the Federal Territory Residence Act, (Tartózkodási törvény), 2017. http://www.gesetze-im-internet.de/englisch_aufenthg/index.html Letöltés: 2019. 10. 15

456 Demokrata: Bővül a biztonságosnak tekintett országok listája Németországban.

457 Starthilfe Plus Programm

458 Asylum Act. http://www.gesetze-im-internet.de/englisch_asylvfg/index.html Letöltés: 2019.10.15.

459 Petrus Szabolcs: Német menekültügyi eljárás – A szabályok szigorúbbak, mint gondolnánk.

<https://jogaszvilag.hu/vilagjogasz/nemet-menekultugyi-eljaras-a-szabalyok-szigorubbak-mint-gondolnank/>
Letöltés: 2019. 07. 25.

- *Egy korábban nem létezett szövetségi szintű adatbank létrehozása (Central Register of Foreigners – AZR⁴⁶⁰), amelyhez a menekültügyekben eljáró szövetségi, tartományi és önkormányzati szerveknek is hozzáférésük van.*⁴⁶¹

2016. februárban lépett életbe még egy, a menekültügyi eljárások gyorsítását célzó törvény (Datenaustausch-Verbesserungsgesetz), amely segítségével megoszthatták információikat egymással a migránsokkal kapcsolatba kerülő belföldi szervezetek (pl. munkaügyi hivatalok, rendőrség, BAMF, stb.), és létrejöhetett egy központi adatbázis. Az adatbázisba bekerült minden, első alkalommal regisztrált migráns, rögzítve biometrikus azonosítóikat és személyi adataikat, de olyan egyéb információkat is, mint egészségügyi állapot, oltások, valamint a kérelmezők végzettsége, szaktudása. A biometrikus adatfelvétel mellett az ügyintézők hangelemzőket is használtak, amely alkalmas volt arra, hogy megállapítsa a beszélő nyelve alapján annak anyanyelvét és dialektusát, csökkentve ezzel a hatósági félrevezetést, továbbá az ujjlenyomat ellenőrzése során, gyanú esetén robbanóanyag maradványt kerestek a felületen az esetleges szélsőségesek kiszűrése érdekében. Ez részben az Asylnpaket II. keretein belül valósult meg, amelyről fentebb már tettem említést.⁴⁶²

2019 tavaszán a kabinet ülésén a munkaügyi és szociális minisztérium két javaslatát is elfogadták. Egyrészt csökkentették a menedékkérőknek járó pénzt: az egyedülálló felnőttek esetében a teljes támogatás értéke 354 euróról 344 euróra apadt. Másrészt növelték a részvételi lehetőséget a nyelvi és társadalomismereti órákat is tartalmazó integrációs kurzusokon.⁴⁶³ 2019 nyarán elfogadták a migrációs szakpolitikai csomagot, amely megkönnyítette az elutasított menedékkérők kitoloncolását és a migránsok munkaerő-piaci érvényesülését. A csomag magában foglalta a "Rendezett visszatérési törvényt", amely a menedékkérők kitoloncolásával kapcsolatban kibővítette a rendőrség és a bevándorlási hatóságok hatásköreit. Horst Seehofer, a Bajor Keresztényszociális Unió elnöke szerint ez fordulópont volt a német migrációs politikában.⁴⁶⁴

A BAMF 2020-an publikált egy tanulmányt, amely 8 000 migráns bevonásával készült, és a 2013 és 2018 közti periódusban a Németországba érkezett migránsok munkaerő-piaci státuszát vizsgálta. A felmérés szerint a menekültek majdnem fele (49 százalék) talált

460 Ausländerzentralregister

461 BAMF: Data collection.

462 Druck, p. 69-70.

463 Schulte

464 Mischkle, Judith: Germany passes controversial migration law. in: Politico

<https://www.politico.eu/article/germany-passes-controversial-migration-law/> Letöltés: 2019. 10. 18.

állandó munkát a 2013 utáni 5 évben, míg 1990 és 2013 között ez az arány mindössze 44 százalék volt. A megkérdezettek 12 százaléka ugyanakkor részmunkaidőben, vagy csak néhány órában foglalkoztatott és havi keresetük nem éri el a 450 eurót sem. Az is megállapítható, hogy a munkaerőpiacon elhelyezkedetteknek csupán 29 százaléka nő, a menekült nők túlnyomó többsége háztartásbeli.⁴⁶⁵

A koronavírus-járvány Németországot hamar elérte, és ez természetesen hatással volt a menekültügyi területre is. 2020 áprilisában a német kormány egészségügyi szakképzettséggel rendelkező menekültek és migránsok segítségét kérte a járvány sikeres kezeléséhez, és a felhívásra több száz felajánlás érkezett.⁴⁶⁶ A migránsok és menedékkérők oltását a lakossággal párhuzamosan, 2021 elején kezdték meg, és a befogadó központokban, csoportos szálláshelyeken élők a második legveszélyeztetettebb csoport tagjaiként prioritást is élveztek.⁴⁶⁷

2021-ben is folytatódtak a sikeres integrációt elősegítő kezdeményezések, amelyek keretén belül többek között megrendezésre került (tizenharmadik alkalommal) a német integrációs csúcs, amelyen több mint 300 állami és civil szervezet vett részt. A németországi integrációt elősegítő egyeztetéseket követően egy több mint 100 pontból álló intézkedéscsomagot javasoltak, amelynek mottója az „egyén mellett élés helyett együttélés” lett. A Nemzeti Integrációs Akcióterv egyik kiemelt célja a képzett munkaerő Németországba csábítása, valamint a társadalmi kohézió elősegítése. A program kiterjed a menedékkérőkre, a már letelepedett külföldi állampolgárokra, a munkavállalókra és az EU-tagországokból érkezőkre is. Az akcióterv ötlépcsős, amelyet mind más és más minisztérium felügyel, és amelyet a következőképp foglal össze Sayfo Omar:

- *Migráció előtti szakasz:* kiemelt helyszín Törökország, célirányos munkaerő-toborzás, nyelvi és kulturális felkészítések.
- *Kezdeti integrációs szakasz:* nyelvoktatás és információszolgáltatás, külön figyelem a traumát elszenvedettek segítésére. A külföldi képesítések, oklevelek gyorsabb elismerése (ez idő alatt támogatás nyújtása), valamint az egészségügyi ellátás és az oktatás elérhetőbbé tétele.

465 Glied Viktor: Az európai migráció két arca p. 119

466 Connolly, Kate: Germany calls on migrant medics to help tackle coronavirus.

<https://www.theguardian.com/world/2020/apr/14/germany-calls-on-migrant-medics-to-help-tackle-coronavirus>

Letöltés: 2021. 12. 19.

467 UNHCR: Coronavirus disease. <https://help.unhcr.org/germany/coronavirus-disease-covid-19/> Letöltés: 2021. 12. 19.

- *Integrációs szakasz:* gyakornoki programok meghirdetése, kiemelt figyelem a női menedékkérők felé (gyermekeiknek napközi otthon nyelvi és kulturális oktatással), kutatási projektek a beilleszkedés sikerességének céljából.
- *Diverzitás formálásának szakasza:* a német háttérűek és a bevándoroltak közösségépítése támogatott sportprogramokkal, közösségi terek kialakítása és nagyobb médiamegjelenés.
- *Kohézió szakasza:* honosítások felgyorsítása, politikai életbe való bekapcsolódás, diszkrimináció elleni harc.⁴⁶⁸

2021 nyarán Németországban ítélet született, amely alapján a menekültügyi hatóságok nem használhatják fel a menedékkérők telefonjainak adatait az eljárás során. 2017 és a precedens értékű ítélet között a hatóságok a kérelmezők állításainak alátámasztása, személyazonosságuk igazolása céljából elemezték a készülékeket.⁴⁶⁹ Ugyanakkor az ország nagyszabású támogatást biztosít az IOM iraki missziójának megsegítésére a következő években. Az ISIS/DAESH elleni harc során több mint 6 millióan menekültek el otthonaikból, és az IOM iraki missziója többek között az országba visszatérő emberek számára nyújt támogatást.⁴⁷⁰

A 2021-es őszi választásokon a Szociáldemokrata Párt (SPD) szerezte meg a többséget, amely a német migrációs politika szempontjából is jelentős változásokat hozott, valamint tartogat a jövőben. Olaf Scholz, az ország új kancellárja úgy fogalmazott, hogy „Németország bevándorló ország”, és a német állampolgársághoz jutás könnyítésével érhető el az integráció sikere.⁴⁷¹

A németországi integráció sikerességével kapcsolatban számos pro és kontra érvet lehetne felsorakoztatni, a tények azonban azok, hogy a disszertációban vizsgált többi országhoz képest nagyobb létszámú bevándorló beilleszkedésének sikeréről van szó.

468 Omar, Sayfo: Egymás mellett élés helyett együttélés – 100 pontos német akcióterv a bevándorlók integrációjára. 2021. 03. 31. https://www.migraciokutato.hu/wp-content/uploads/2021/03/20210331_MKI_GYORSELEMZES_2021_6_sayfo_omar_egymas_mellett_eles_helyett_egyuttes_100_pontos_nemet_akcioterv_a_bevandorlok_integraciojara.pdf Letöltés: 2022. 01. 19.

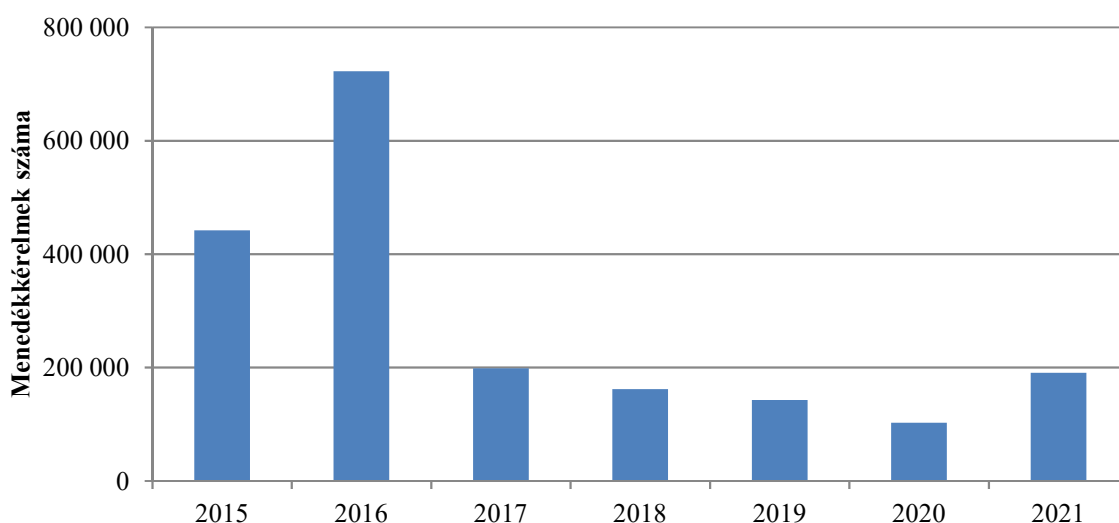
469 DW: Berlin court rules searching phone of asylum-seeker was unlawful. <https://www.dw.com/en/berlin-court-rules-searching-phone-of-asylum-seeker-was-unlawful/a-57750301> Letöltés: 2021. 09. 27.

470 Reliefweb: Germany, IOM Strengthen Partnership for Evolving Humanitarian Response in Iraq. <https://reliefweb.int/report/iraq/germany-iom-strengthen-partnership-evolving-humanitarian-response-iraq-enarku> Letöltés: 2021. 09. 27.

471 „Germany is an immigration country”: Scholz sets out future vision. in: The Local <https://www.thelocal.de/20211215/germany-is-an-immigration-country-scholz-sets-out-future-vision/> Letöltés: 2022. 07. 01.

Természetesen itt is kimutatható szegregáció, a bevándorlók elleni xenofóbia, több városban léteznek „migránsnegyedek” és ahogy a következő fejezetekben kitérek rá, bűncselekmények is köthetőek hozzájuk. Azonban az integráció sikerének egyik legkiválóbb mérőszáma a bevándorlók munkaerő-piaci statisztikája, és egy 2020-as felmérés szerint a 2013 óta érkezettek közel fele öt éven belül el tudott helyezkedni, amely jobb statisztikai adat, mint például a svédékénél.⁴⁷²

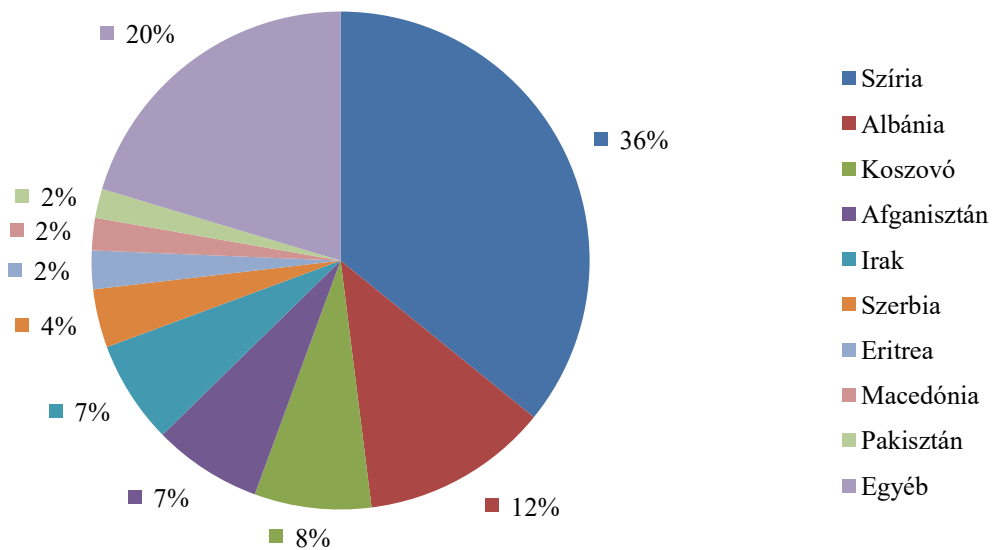
7.2 Statisztika

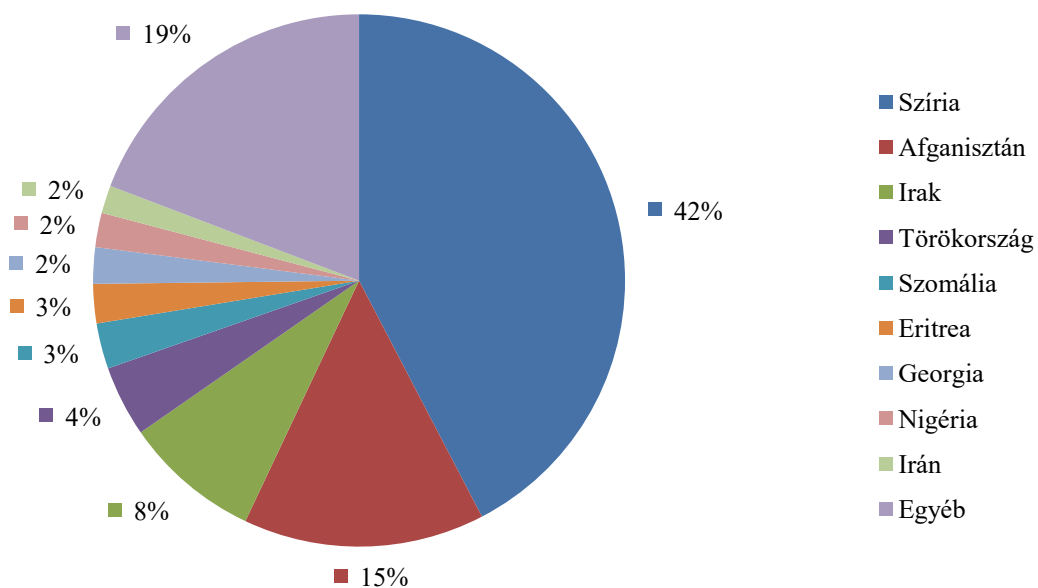
12. ábra: A Németországban benyújtott első menedékkérelmek száma 2015 és 2021 között⁴⁷³

472 Germany: Half of refugees find jobs within five years. in: DW https://www.dw.com/en/germany-half-of-refugees-find-jobs-within-five-years/a-52251414?fbclid=IwAR2IaMfezv5syTzNIW_D7ndx_RaA8gDFFGA0jYLB03DNfldqWACZDuzWVEs
Letöltés: 2022. 09. 19.

473 A szerző saját szerkesztése. Forrás: Number of first asylum applications in Germany from 1991 to 2021. <https://www.statista.com/statistics/911527/number-first-asylum-applications-germany/> Letöltés: 2022. 01. 08.; 2021-es adat: Germany: 2021 asylum applications highest since 2017. <https://www.dw.com/en/germany-2021-asylum-applications-highest-since-2017/a-60394998> Letöltés: 2022. 01. 20.

13. ábra: A 2015-ben Németországban menedéket kérők megoszlása származási ország szerint⁴⁷⁴

14. ábra: A 2021-ben Németországban menedéket kérők megoszlása származási ország szerint⁴⁷⁵

474A szerző saját szerkesztése. Forrás: Migrationsbericht. p. 91.

https://www.bamf.de/SharedDocs/Anlagen/DE/Forschung/Migrationsberichte/migrationsbericht-2015.pdf;jsessionid=0D09F0C67C6FA1AB706A1081E942AA1D.internet562?__blob=publicationFile&v=15
 Letöltés: 2022. 01. 08.

475A szerző saját szerkesztése. Forrás: Number of asylum applicants in Germany in 2021, by country of origin.
<https://www.statista.com/statistics/911586/country-origin-asylum-applicants-germany/> Letöltés: 2022. 01. 09.

3. táblázat: A németországi toloncolással kapcsolatos statisztika⁴⁷⁶

	Toloncolások	Ebből dublini kiadások	Önkéntes hazatérés
2016	25 375	3 968	54 069
2017	23 966	7 102	29 587
2018	23 617	9 209	15 962
2019	22 097	8 423	13 105
2020	10 800	2 953	5 706
2021	11 982	2 656	6 800

Németország 2020-ban 22,9 milliárd eurót költött a migrációval kapcsolatos kiadásokra, 2021-ben pedig 21,6 milliárd euró volt elkülönítve erre a célra. Az ország 2025-ig látható költségvetési terveiben évről évre kevesebb összeget szánnak erre a célra. Ezekbe az összegekbe beletartozik a kibocsátó országok segítése, a menedékkérők regisztrációja és a menekültügyi eljárások, az integráció, valamint a menekültek segítése más államokban és az önkormányzati hozzájárulások is.⁴⁷⁷

A statisztikai adatokat elemezve megállapítható, hogy Németországban 2016-ban nyújtották be a legtöbbet a menedékkérelmet. Ennek oka egyszerű: a 2015-ös hullám során Európa partjaira érkeztek a legtöbbet, és időbe került a különböző irreguláris migrációs útvonalakon Németországba érni, hiszen közben jelentős részüket több országban is megállították, táborokban helyezték el, vagy idegenrendészeti eljárások keretében visszaküldték, visszaszállították akár több országgal arrébb is. A migránsok egy részének útközben kikapadtak az anyagi forrásaik, így dolgozni kényszerültek az út folytatására elegendő pénz megszerzéséig.

Aggasztó tény azonban, hogy a vizsgált időszakban a második legtöbb beadott menedékkérelmet 2021-re datálható. Értékelésem szerint ez a koronavírus-járvány visszaszorítását szolgáló védelmi intézkedések csökkenésének, és a 2021-es nemzetközi eseményeknek (Afganisztán, Mali, globálisan súlyosbodó gazdasági helyzet a Covid-19 miatt)

476A szerző saját szerkesztése. Forrás: <https://mediendienst-integration.de/migration/flucht-asyll/abschiebungen.html>. Letöltés: 2021. 11. 09.

477Federal expenditure for refugees and asylum in Germany from 2018 to 2025. <https://www.statista.com/statistics/1108234/refugees-asylum-federal-expenditure-germany/> Letöltés: 2022. 01. 08.

tulajdonítható. A 2020-ban benyújtott kérelmek közül szinte minden ötödik⁴⁷⁸ a már Németországban született gyermekekhez köthető.⁴⁷⁹

A toloncolásokat elnézve a csökkenő tendenciának egyértelműen a koronavírus az oka, így valószínűleg annak elmúltával ismét emelkedni fognak a sikeresen végrehajtott kitoloncolási eljárások.

A 2015-ös és 2021-es statisztikát összevetve kijelenthetjük, hogy míg 2015-ben Szíriából és a gazdasági gondokkal küzdő Balkánról érkeztek a legtöbben, úgy ez napjainkra részben átrendeződött. Változatlanul Szíriából érkeznek a legtöbben, és a „klasszikus konfliktuszónákból”, Afganisztánból és Irakból, azonban meglepő, hogy az egyébként is jelentős török diaszpórával rendelkező országban rengeteg török menedékkérelmet is benyújtottak. Itt is megfigyelhető továbbá az afrikai térnyerés, és jelentős számú kérelem érkezett szómáliaiaktól és eritreaiaktól. Véleményem szerint a következő években is nagyszámú kérelemre kell számítani, és hogy mely állampolgároktól, azt prognosztizálhatjuk az olasz, görög és spanyol statisztikákból, hiszen az odaérkezők egy jelentős része – amennyiben anyagi forrásaik ezt lehetővé teszik – egy-két év eltolódással, de Németországban köt ki.

7.3 Biztonsági aspektusok

Bár a migráció nem újkeletű, Németországnak mégis az elmúlt évtizedben számos új biztonsági kihívással kellett szembesülnie. A megemelkedett létszámú muzulmán vallásúak és bevándorlók hatására többen radikalizálódtak és megpróbáltak külföldre utazni, hogy dzsihádot folytassanak. Ezzel párhuzamosan a nagyszámú irreguláris migráns közt terroristák is érkeztek az országba, amelyek szűrése jelentős kihívás elé állította a német hatóságokat.

2015-ben a tömegesen, jellemzően Bajorországba érkező irreguláris migráns miatt – bár sokáig ódzkodott tőle – Németország szeptember közepén a déli határain, az osztrák–német szakaszon ideiglenesen ismét visszaállította a határellenőrzést. Kezdetben 21 készenléti rendőrszázad került átvezénylésre Bajorországba a határ biztosítása érdekében. A rendeletbe foglaltak szerint a szövetségi rendőrség a határ menti 30 kilométeres szélességű területen mobil ellenőrző- és megfigyelőegységek bevetésével próbálta csökkenteni az irreguláris migrációt. Kiemelném, hogy a határellenőrzés ideiglenes visszaállításáról a politikai pártok

478 17,5 százalék

479 Germany: 2021 asylum applications highest since 2017. in: DW <https://www.dw.com/en/germany-2021-asylum-applications-highest-since-2017/a-60394998> Letöltés: 2022. 01. 20.

egyetértésben döntöttek, és ezzel – a keleti és déli határainak ellenőrzését szintén elrendelő – Ausztria is egyetértett.⁴⁸⁰ Időről időre napirendre kerül a Németországban külföldiek által elkövetett **bűncselekmények** kérdésköre. Ritecz György 2018-as tanulmánya szerint ugyan a 2015-ös migrációs hullám valóban hatással volt a német bűnügyi statisztikára, de ezek jellemzően idegenrendészeti vétségek (illegális tartózkodás, túltartózkodás, stb.) voltak.⁴⁸¹ Természetesen voltak olyan kirívó esetek, mint a 2015-ös kölni szilveszteri események, amellyel kapcsolatban Póczik Szilveszter megemlíti, hogy Észak-Rajna-Vesztfáliában a hivatalos statisztikai adatok szerint az előző évekhez képest kétszeresére emelkedtek a bűnelkövetések, amelyek jelentős részét, 30-35 százalékát észak-afrikaiak (Marokkó, Algéria, Tunézia) követték el.⁴⁸² Ezzel szemben a német rendőrség 2021-es éves statisztikai adataiból kiderül, hogy az országban elkövetett bűncselekmények harmadát (1 892 003 esetből 639 127) külföldi állampolgárok követték el. Ebbe természetesen nem csak az irreguláris migránsok tartoznak bele, tehát tovább szűkítem a kört. Állampolgárság szerint a legtöbb bűncselekményt (a német állampolgárságúakon kívül) a törökök, a szíriaiak, a románok, a lengyelek, az afgánok és az irakiak⁴⁸³ követték el.⁴⁸⁴

A 639 127 eset elkövetőiből 111 151 irreguláris bevándorló, 527 976 legálisan az országban tartózkodó külföldi volt, amelyek közül 61 766 menedékkérő, 25 147 pedig menekültstátusszal vagy más védelemre jogosító státusszal rendelkezett. Az irreguláris migránsok által elkövetett bűncselekmények jellemzően súlyos és könnyű testi sértések, személyi szabadság megsértése, lopás, csalás, hamisítás, jogosulatlan tartózkodás. A menedékkérők csoportjába tartozó bűnelkövetőket jellemzően szexuális jellegű bűncselekmények, személyi szabadság megsértése, súlyos testi sértés és női nemi szervek megcsönkítése, könnyű testi sértés, valamint lopás, hamisítás miatt ítélték el. A teljes bűnelkövetési statisztikához képest külföldi állampolgárok számos esetben felülreprezentáltak a német lakosságnál, például a női nemi szerv csonkítások és az emberkereskedelem 100 százalékát, a kényszerházasságok 88 százalékát, a tiltott prostitúció 82.6 százalékát, a lopások 75 százalékát, a csoportos bűncselekmények 73.3 százalékát, a kényszerprostitúció 68 százalékát, a különböző típusú rablások 50-61 százalékát, a rablógyilkosságok 52 százalékát

480 Gál, p. 7

481 Ritecz György: Migráció és a bűnözés viszonya a külföldiek által Németországban elkövetett bűncselekmények tendenciái alapján – 2. rész. in: Hadtudomány 2020/1. p. 65.

482 Póczik, p. 131.

483 62 272, 56 522, 52 506, 42 089, 33 823, 23 313 esetszámmal

484 PKS 2021 Polizeiliche Kriminalstatistik: Straftaten und Staatsangehörigkeiten nichtdeutscher Tatverdächtiger.

<https://www.bka.de/DE/AktuelleInformationen/StatistikenLagebilder/PolizeilicheKriminalstatistik/PKS2021/PKSTabellen/BundTVNationalitaet/bundTVNationalitaet.html?nn=194208> Letöltés: 2022. 07. 28.

külföldi állampolgárok követték el. Ezek csak példák, és ez a statisztika az összes külföldi bűnelkövetői kategóriát magában foglalja, azonban levonható az a következtetés, hogy Németországban az erőszakos bűncselekmények jellemző részét külföldi állampolgárok követik el.⁴⁸⁵

Nem mehetünk el szó nélkül az elmúlt évek terrortámadásai mellett sem, amelyek jelentős részét bizonyítottan külföldi állampolgárok követték el. Ide sorolható a 2016. december 19-i berlini kamionos terrortámadás, amelyet a tunéziai származású Anis Amri követett el, 12 ember halálát okozva. A büntetett előéletű migráns 2011-ben érkezett Európába, ahol legalább 14 különböző személyi adatokat adott meg magáról, többek között egyiptominak is vallva magát. A fiatal férfi feltehetően az olasz büntetés-végrehajtási intézetben radikalizálódott, ahova többek között a lampedusai befogadóközpont felgyújtásáért került. A karácsonyi vásárrban elkövetett terrortámadását követően el tudott menekülni, és egy igazoltatás miatt kialakult tűzpárbajban halt meg Olaszországban.⁴⁸⁶

A másik példa a 2021-es würzburgi késes támadás, amelyet egy 24 éves szomáli férfi követett el és négy halálos áldozattal, valamint öt sebesülttel járt.⁴⁸⁷ A hatóságok számos terrortámadást megakadályoztak még a megvalósulás előtt, ilyen volt szintén 2021 februárjában, amikor nemzetközi összehangolt akció keretében őrizetbe vettek három szíriai testvért, kettőt Dániában, egyet Németországban, akik bombatámadást terveztek végrehajtani szélsőséges iszlamista indíttatásból.⁴⁸⁸

7.3.1 A migráció nemzeti biztonsági aspektusai

A Német Szövetségi Köztársaságban a nemzetbiztonsági rendszer jogi keretét az 1949-es Alaptörvény, és az 1990-es újraegyesítést követően a nemzetbiztonsági szolgálatokkal kapcsolatban hozott törvények teremtették meg. Napjainkban a Szövetségi Alkotmányvédelmi Hivatal (BfV),⁴⁸⁹ a Szövetségi Hírszerző Szolgálat (BND)⁴⁹⁰ és a Katonai

485 PKS 2021 Polizeiliche Kriminalstatistik: Nichtdeutsche Tatverdächtige nach dem Anlass des Aufenthalts. <https://www.bka.de/DE/AktuelleInformationen/StatistikenLagebilder/PolizeilicheKriminalstatistik/PKS2021/PKSTabellen/BundTVNationalitaet/bundTVNationalitaet.html?nn=194208> Letöltés: 2022. 07. 28.

486 Berlin lorry attack: What we know. in: BBC <https://www.bbc.com/news/world-europe-38377428> Letöltés: 2022. 07. 20.

487 German knife attack: Three dead and five wounded in Würzburg. in: BBC. <https://www.bbc.com/news/world-europe-57618354> Letöltés: 2022. 07. 20.

488 Terrortámadást akadályoztak meg a német hatóságok. <https://www.portfolio.hu/global/20210212/terrortamadast-akadalyoztak-meg-a-nemet-hatosagok-469612> Letöltés: 2022. 07. 21.

489 Bundesamt für Verfassungsschutz

490 Bundesnachrichtendienst

Elhárító Hivatal (MAD)⁴⁹¹ felel a nemzetbiztonságért. Ezen kívül a tartományok az elhárítási és a biztonsági feladatok ellátására önálló hivatalokat⁴⁹² is fenntartanak. Fontos szót ejteni még a Közös Terrorelhárító Központról (GTAZ)⁴⁹³ is, amely a BfV irányítása alá tartozik. A központ 2004 óta a szövetségi és tartományi szervezetek tevékenységét koordinálja, az ott megszerzett információkat egyesíti és elemzi. A szervezetbe mindhárom nemzetbiztonsági szolgálattól, a bűnüldöző szervektől, a vámőrségtől és a bevándorlási hivataltól is vezényelve vannak munkatársak. Mindhárom nemzetbiztonsági szolgálat feladatkörét érinti valamilyen aspektusból a migráció. A BfV mint polgári elhárító szolgálat felel a terrorizmus megelőzéséért, a kémelhárításért, a szélsőséges iszlám terjedésének megakadályozásáért, illetve az iszlám terrorizmus prevenciójáért. A MAD tevékenységei közt szerepel az extrémizmus- és a terrorelhárítás is, amely összefüggésben lehet migrációs vonatkozású ügyekkel. A BND Nemzetközi Terrorizmus és Szervezett Bűnözés Elleni Igazgatósága feladatkörébe tartozik az irreguláris migráció kontrollja, továbbá az iszlám alapú nemzetközi terrorizmus prevenciója is. Érdekes, hogy itt egy szervezeti elemen belül közösen végzik a hírszerzést és az elemzést, a hatékonyság növelése érdekében.⁴⁹⁴

7.3.2 A BND gyakorlati tevékenysége a migrációval kapcsolatban

Az 1958-ban alapított statisztikai központ⁴⁹⁵ a beérkező migránsok kihallgatására szolgált. Használt fedett BND-ügynököket, sőt megengedte a brit és az amerikai szolgálatoknak is a menedékkérők kihallgatását. A BND alegység székhelye Nyugat-Berlin volt. A szervezet a németországi menekülttáborokban is aktív volt, ahol a BND munkatársai fedésben dolgoztak. A kihallgatott migránsok jellemzően a konfliktusövezeti országokból származtak. A szervezet akkor került a fókuszba, amikor egy német hírlap 2013 novemberében arról számolt be, hogy a menekülttáborokból összegyűjtött információkat amerikai dróntámadások célpontjának kiválasztásához is felhasználták. Az újság arról is beszámolt, hogy a menedékkérőknek időnként kedvezőbb elbírálást ígértek azért, hogy tájékozódjanak az iszlám csoportokról vagy a saját országuk más veszélyeiről. Ezt követően a kormány bejelentette a HBW feloszlását.

491 Amt für den Militärischen Abschirmdienst

492 Landesbehörde für Verfassungsschutz

493 Gemeinsame Terrorismusabwehrzentrum

494 Exclusive: Germany's BND Investigating Migration Risks and Russian Influence in Greece.

<http://www.balkananalysis.com/blog/2016/03/07/exclusive-germanys-bnd-investigating-migration-risks-and-russian-influence-in-greece/> Letöltés: 2019. 10. 18.

495 Hauptstelle für Befragungswesen (HBW)

A hírszerző szolgálatok szempontjából a szíriai, iraki vagy eritreai emberek által nyújtott információ kiemelten fontos. Ez nem csak Németországban okoz kényes helyzetet: míg a hírszerző szolgálatok a lehető legtöbb forrásból gyűjtik az információt, addig a migránsok nemzetbiztonsági kockázatot is jelenthetnek.⁴⁹⁶

A balkananalysis.com szerint a BND ügynökei több migrációs kibocsátó országban (pl. Eritrea, Szíria, Pakisztán), illetve Törökországban, Görögországban és a jelentősebb nemzetközi szervezetben is jelen vannak. Nem kell azonban e mögé összeesküvés-elméleteket szőni, szabályozott keretek közt végzik a munkájukat a terrorizmus, a szélsőséges és bűncselekmények megelőzése érdekében, ahogy a legtöbb európai ország is teszi.

Az új biztonsági kihívások (terrorizmus, migráció, radikalizáció stb.) miatt a német nemzetbiztonsági szolgálatok költségvetése az elmúlt években folyamatosan nőtt, a BfV-nél és a BND-nél pedig létszámbővítésre is sor került.⁴⁹⁷ 2015-ben megreformálták a belföldi hírszerző szolgálatokat, melyet követően a BfV került központi vezető szerepbe. Az újítások célja, hogy lehetővé tegyék a szövetségi és állami hatóságok szorosabb együttműködését, miközben szabályozzák a fizetett informátorok alkalmazását, akik rendszeresen jelentést tesznek az ügynökség munkatársainak.⁴⁹⁸

7.3.3 Az irreguláris migráció közös elemző és stratégiai központja (GASIM)

Németországban az irreguláris migrációval kapcsolatos információk egységes elemzésére speciális csoportot állítottak fel 2006-ban. Az irreguláris migráció közös elemző és stratégiai központjának (GASIM)⁴⁹⁹ munkatársai a nyomozó hivatal, a rendőrség, a bevándorlási hivatal, a munkaügyi felügyelet, a BfV, a BND és a külügyi tárca szakértőiből rekrutálódnak. Az irreguláris migráció elleni küzdelem szakmai szintjén az operatív tevékenység és a keletkező információk elemzése kulcskérdéssé vált.⁵⁰⁰ Megalakulásakor 36 fővel dolgozott, 2007-ben pedig 40 fő volt a létszám. 2011 júliusában összesen 18 ember dolgozott állandóan a GASIM-en. A jelenlegi állománya a Szövetségi Migrációs és Menekültügyi Hivatal (öt), a Szövetségi Bűnügyi Rendőrség (kettő), a BND (egy), a Szövetségi Rendőrség (kilenc) és a Vámhivatal (egy) alkalmazottaiból áll. A Szövetségi

496 Exclusive: Germany's BND Investigating Migration Risks and Russian Influence in Greece.

497 Béres János (szerk.): Külföldi nemzetbiztonsági szolgálatok. Zrínyi Kiadó, Budapest, 2018. p. 107-113.

498 Fürstenau, Marcel: Opinion: Reforming Germany's domestic intelligence service.

<https://www.dw.com/en/opinion-reforming-germanys-domestic-intelligence-service/a-18560391> Letöltés: 2019. 10. 17.

499 Gemeinsame Analyse- und Strategiezentrum illegale Migration

500 Laufer Balázs: A migráció jelensége, valamint egyes külföldi biztonsági (elhárító) és hírszerző szolgálatok ezzel kapcsolatos kommunikációja. Felderítő Szemle, 2010. 2. sz. p. 59.

Külügyminisztérium és a BfV alkalmi jelleggel képviselik magukat. Székhelye először a berlini Treptowersben volt, majd 2009 augusztusában költözött Potsdamba, a szövetségi rendőrségi központba.⁵⁰¹

7.3.4 Nemzeti intézkedések az irreguláris bevándorlás és az embercsempészet ellen:

- Határellenőrzés Németország nemzetközi repülőterein
- Ellenőrzés a határok mentén, a vasúti területeken és a vonatokon
- Az együttműködés különféle formái a szövetségi rendőrség, az állami rendőri erők és a szövetségi vámhatóság között, például közös nyomozócsoportok, rendőrségi és vámügyi együttműködési központok
- Hatékony nyomozás és helyzetelemzés a Szövetségi Rendőrség, a Szövetségi Bünyügyi Rendőrség és a felelős állami szintű hatóságok részéről
- Az irreguláris bevándorlás, az embercsempészet és az ahhoz kapcsolódó bűncselekmények átfogó, minisztériumok közötti és intézményközi elemzése a GASIM, a Szövetségi Vámhatóság (az illegális munka kivizsgálásáért felelős egység), a BfV és a Szövetségi Külügyminisztérium segítségével.⁵⁰²

7.3.5 Nemzetközi intézkedések az irreguláris bevándorlás és az embercsempészet ellen

- A legfőbb származási és tranzitországokban az irreguláris migráció ügyében szolgáló szövetségi rendőrök, például a Frontexnél, két- és többoldalú együttműködés az EU-tagállamokkal, valamint a származási és tranzitországokkal az irreguláris bevándorlással kapcsolatban
- A szövetségi rendőrség együttműködése a szomszédos országokban lévő partnereikkel, például közös járőrök
- A kiválasztott országokban a határrendészeti összekötő tisztként szolgáló szövetségi rendőrök vezénylése
- Együttműködés az Európai Rendőrségi Hivatallal (Europol),⁵⁰³ rendőri segítségnyújtás célzott elemzéssel és értékeléssel

501 Deutscher Bundestag: Das Gemeinsame Analyse- und Strategiezentrum illegale Migration – Sachstand 2011 <https://dip.bundestag.de/vorgang/.../37274> Letöltés: 2019. 10. 15.

502 Német Szövetségi Köztársaság Belügyminisztériuma: Illegális bevándorlás.

<https://www.bmi.bund.de/EN/topics/migration/illegal-entry-node.html> Letöltés: 2019. 10. 15.

503 European Police Office

- Együttműködés az Eurojust⁵⁰⁴ szervezetével, igazságügyi segítségnyújtás egyes esetekben
- Együttműködés a Frontex-szel, például a stratégiai értékelés és elemzés területén
- Segítség az Interpol műveleteiben és elemzéseiben.⁵⁰⁵

7.4 Migrációs megállapodások

Németország már korán, az 1960-as években felismerte, hogy a kontrollált munkaerő-áramlás érdekében hasznos bilaterális együttműködési megállapodásokat kötnie a főbb munkaerőt szolgáltató országokkal. 1960-ban Spanyolországgal és Görögországgal, 1961-ben Törökországgal, 1963-ban Marokkóval, 1964-ben Portugáliával, 1965-ben Tunéziával és 1968-ban az akkori Jugoszláviával írtak alá ilyen megállapodásokat.⁵⁰⁶ Visszafogadási egyezményt pedig az alábbi országokkal kötött: Albániával 2003-ban, Algériával 2006-ban, Örményországgal 2008-ban, Bosznia-Hercegovinával 1997-ben, Georgiával 2008-ban, Koszovóval 2010-ben, Marokkóval 1998-ban, Szerbiával 2003-ban, Dél-Koreával 2005-ben, Szíriával 2009-ben, Vietnámmal pedig 1995-ben lépett hatályba a megállapodás.⁵⁰⁷

7.5 NGO-k jelenléte

A Nemzetközi Vöröskereszten és a Karításon kívül Németországban is számos civil szervezet segíti a menedékkérőket és a menekültek integrációját. Ezek közül talán a legnagyobb a Pro Asyl nevű szervezet, amely jogvédelemmel és tanácsadással foglalkozik. Ezen kívül minden tartományban működik egy úgynevezett Menekült Tanács (Flüchtlings-Rat), amelyek integrációval, jogsegéllyel és számos egyéb módon segítik a rászoruló harmadik országbeli állampolgárokat.⁵⁰⁸

7.6 A német lakosság migrációval kapcsolatos véleménye

504 Európai Unió Büntető Igazságügyi Együttműködési Ügynöksége

505 Német Szövetségi Köztársaság Belügyminisztériuma: Illegális bevándorlás.

506 Labour migration. in: BAMF <https://www.bmi.bund.de/EN/topics/migration/immigration/labour-migration/labour-migration-node.html> Letöltés: 2022. 07. 28.

507 Kohls, Martin: Effectiveness of Re-Entry Bans and Readmission Agreements. p. 23.

https://www.bamf.de/SharedDocs/Anlagen/EN/EMN/Studien/wp58-emn-wirksamkeit-wiedereinreisesperren.pdf?__blob=publicationFile&v=15 Letöltés: 2022. 07. 28.

508 Advice Offices. <https://w2bw.de/en/willkommen/beratungsstellen> Letöltés: 2021. 11. 01.

2019-ben látott napvilágot egy, a migrációval kapcsolatos közvélemény-kutatás is. A megkérdezettek 56 százaléka aggódott amiatt, hogy Németország nem képes kezelni a kialakult migrációs helyzetet, és 71 százalék gondolta úgy, hogy ez plusz terhet jelent a német társadalomnak és jóléti rendszernek. A felmérésben részt vevők 63 százaléka szerint a migránsok képtelenek az integrációra, és aggodalmukat fejezték ki az oktatásra gyakorolt negatív hatással kapcsolatban. Érdekeség, hogy 2019-ben a rendőrségi statisztikák szerint a bűncselekmények elkövetőinek több mint 30 százaléka volt külföldi állampolgár, azonban ez önmagában nem jelenti a migránsbűnözés igazolását, hiszen ebbe beletartoznak az EU-tagállamok állampolgárai is.⁵⁰⁹ Ez nagyjából hasonló tendenciát mutat a 2017-es felméréshez viszonyítva, amelyben a nem bevándorló háttérű német lakosság 63 százaléka vélte úgy, hogy a migrációs folyamatok konfliktust szülnek a lakosság és az újonnan érkezettek között. 46 százalék nyilatkozott úgy, hogy Németország nem képes a nyitott ajtók politikáját tovább tartani, 77 százalék pedig a menekültek családgyesítését nem támogatta.⁵¹⁰

7.7 Szociális juttatások

2015-ben a menedékkérőknek ingyenes étkezést biztosítottak a befogadóközpontokban, továbbá a felnőttek havonta 143 és 216 euró közti összeget kaptak az „alapvető szükségleteik fedezésére”, míg a gyermekek átlagosan 92 eurót.⁵¹¹ 2018-ban ez az összeg már 354 euró volt, amely 70 euróval kevesebb a szociális juttatásban részesülő német állampolgárokénál.⁵¹² 2021-ben egy egyedülálló felnőtt kérelmező havi juttatása 354 euró volt, amely 135 euró költőpénzből, és 219 euró élelmezésre, lakhatásra, ruházkodásra fordítható összegből állt. A befogadó központokban csak a 135 euró zsebpénz járt az ott lakóknak.⁵¹³

7.8 A migráció megjelenése Németország stratégiai dokumentumaiban

A 2016-os Fehér Könyvben 16 alkalommal kerül említésre a migráció. A „Németország szerepe a világban és a biztonság megközelítése” fejezetben méltatják az ország gazdasági erejét, ugyanakkor hozzáteszik, hogy a gazdasági növekedésnek a

509 Korniyushina Daria: Illegal migration in the context of european security: case of Germany. p.72.

510 Refugees in Germany: The Discrepancy in Data and Opinion. <https://www.visionofhumanity.org/refugees-germany-discrepancy-data-opinion/> Letöltés: 2021. 10. 01.

511 Factbox: Benefits offered to asylum seekers in European countries.

512 Asylum benefits in the EU: How member states compare. <https://www.dw.com/en/asylum-benefits-in-the-eu-how-member-states-compare/a-44298599> Letöltés: 2021. 11. 16.

513 Amar Ali: What Benefits and Rights Do Asylum Seekers Get in Germany? <https://immigrationlawyers-london.com/blog/benefits-rights-for-asylum-seekers-in-germany.php> Letöltés: 2021. 12. 19.

nagyaranyú migráció is velejárója. (22.o.) A jövőben a népességrobbanás miatt a migráció ugrásszerű emelkedése várható, amely a szabályozott bevándorláspolitikával csökkenthető, de teljességében nem szüntethető meg. „A német biztonságpolitika kihívásai” fejezetben a klímaváltozással kapcsolatban is említésre kerül a migráció, mint az egyik okozat a törékeny államok és a fegyveres konfliktusok kialakulása mellett. Az „ellenőrizetlen és irreguláris migráció” alfejezetben ismertetik a migráció általános okait, majd összekötik a folyamatot a szervezett bűnözéssel és az embercsempészettel. Az Európa-közeli régiók gazdasági és szociális lemaradottsága várhatóan a közeljövőben nem fog csökkenni, és a fegyveres konfliktusok száma sem redukálódik, így az irreguláris migráció továbbra is problémaként fog jelentkezni. A migráció önmagában nem jelent biztonsági kihívást az országnak, sőt, a népesség előregedése miatt szükség is van bevándorlókra – írják. Az ellenőrizetlen és irreguláris tömeges migráció azonban kockázatot jelent mind Németországnak, mind Európának. Félő, hogy a migránsok befogadása és integrálása társadalmi instabilitáshoz vezethet. E folyamatok megoldása a nemzetközi összefogás és a kibocsátó valamint tranzitországok segítése lehet, kiemelt figyelmet fordítva arra, hogy az országon belüli menekültek ne váljanak nemzetközi menekültekké. Németország vállalja a menekültek befogadását, ugyanakkor a hatékony kezelés a közös európai gyakorlaton és stratégián múlik.⁵¹⁴ A közös biztonsággal foglalkozó fejezetben is említésre kerülnek a fentiek, valamint az EU külső határainak védelme migrációs aspektusból. (71.o.)

7.9 Részkövetkeztetések

Németország évtizedek óta talán a legvonzóbb európai célországa az irreguláris bevándorlóknak. Több, a disszertációban érintett országgal ellentétben nincsen komolyabb gyarmattartó múltja, így a nyelvi és kulturális különbségek nehezebben és lassabban áthidalhatók, mint mondjuk Franciaország esetében. Nem könnyíti meg a helyzetet a már az országban élő első- és másodgenerációs muszlim diaszpóra sem, amely ugyan segítheti az újonnan érkezetteket, viszont a szegregációt és nem az integrációt erősítheti.

A befogadó, gazdaságilag stabil és előregedő ország érthető okokból örömmel veszi a szakképzett munkaerő beáramlását, azonban az elmúlt években kénytelen volt megtapasztalni, hogy nem csupán a számára kívánt, integrálódni akaró szakemberek érkeztek. A tömeges migrációs helyzet szinte minden tartományt érint, és a gazdasági hiánypótlástól eltekintve

514 2016 White Paper. p. 42. <https://issat.dcaf.ch/download/111704/2027268/2016%20White%20Paper.pdf>
Letöltés: 2021. 12. 05

számos új kihívás elé állította az országot és a hatóságokat is. Az integrációs, nemzeti biztonsági és közbiztonsági problémák ellenére Németország 2021-ben is inkább az integrációban látja a megoldást, mint a szigorúbb szabályozásokban, amelyre jó példa a Nemzeti Integrációs Terv. Értékelésem szerint a demográfiai problémákkal és számos területen munkaerőhiánnyal küzdő országnál ez érthető politikai törekvés, ugyanakkor a nagy számok törvénye alapján fel kell készülni arra az esetre is, ha az integrációs törekvések csukott fülekre találnak a már az országban élő diaszpórák esetében. Jóllehet a terv hangzatos, azonban egyet kell, hogy értsek Kis-Benedek Józseffel, aki szerint a németországi integráció sikertelensége leginkább a kulturális különbségekben rejlik.⁵¹⁵ Amennyiben a tervezett programok nem tudják közelebb hozni a kultúrákat, annak már a közeljövőben érezhető hatásai lesznek.

A német példából látható, hogy a migráció olyan komplex kihívás, amelynek kezeléséhez a mélyeségi információkkal bíró nemzetbiztonsági szolgálatok is nélkülözhetetlenek – a hatékonyság növelése érdekében akár egy elemző–értékelő együttműködési fórum részeként is. Az Európába, Németországba irányuló migráció nem szűnt meg, és az afrikai demográfiai robbanás, valamint a világszerte zajló polgárháborúk, törékeny államok és természeti katasztrófák miatt továbbra is számolni kell nagy intenzitású hullámokkal. Megállapítható, hogy Németország az egyik legjelentősebb migráns célországként, több mint kétmillió menekülttel – köztük több mint 190 000 2021 során érkezettel – komoly kihívások elé néz.

515 Kis-Benedek József: A migráció demográfiai, társadalmi, gazdasági és kulturális kihívásai. Felderítő Szemle, XVII. évf., 2018/3. p. 36. <https://www.knbsz.gov.hu/hu/letoltes/fsz/2018-3.pdf> Letöltés: 2020. 12. 23.

8 Ausztria

Nyugati szomszédunk nem csupán azért jelentős és aktuális kutatási téma, mert a 2015-ös migrációs hullámban cél- és tranzitország volt, illetve azóta is sok menedékkérő igyekszik oda eljutni, hanem azért is, mert úgy az 1956-os magyar forradalom és szabadságharc leverése után, mint a délszláv polgárháborúk idején százezreket fogadott be. Jelentős szerep jut az integrációs erőfeszítéseknek is, az 1956-os eseményektől kezdve egészen 2021-ig, amikor is önálló tárca kapott az integráció, egy bevándorló háttérű miniszter⁵¹⁶ vezetésével.

A migráció köz- és nemzeti biztonságra gyakorolt negatív hatását számos statisztika és rendelet támasztja alá, amelynek következménye egyfelől a radikalizmus, másfelől a politikai iszlám elleni fokozott küzdelem. Ausztria más európai államokhoz képest jelentősen többet foglalkozik az irreguláris migráció kérdéskörével, mind a sajtóban, mind állami platformokon. Ennek oka többek között abban is keresendő, hogy az ország lakosságának több mint 23 százaléka migrációs háttérű, sőt, Bécsben ez az arány már a 45 százalékot is meghaladja.⁵¹⁷

A 83.871 négyzetkilométer területű közép-európai állam szomszédai Németország (801 km), Olaszország (404 km), Csehország (402 km), Magyarország (321 km), Szlovénia (299 km), Svájc (158 km), Szlovákia (105 km) és Liechtenstein (34 km). Szárazföldi határainak hossza 2524 km.⁵¹⁸ Ausztria egyrészt a nyugat-balkáni migrációs útvonal egyik tranzitországa, másrészt célország is a bevándorlók számára. Jellemzően Magyarország irányából, gépjárművekben csempészve, vagy gyalogosan, a zöldhatáron át érkeznek az irreguláris migránsok, de természetesen itt is számtalan, más szomszédos országokból induló alternatív csempész-útvonal is ismert.

Ausztria népessége 8.913.088 fő, amelynek 80,8 százaléka osztrák, 2,6 százaléka német, 1,9 százaléka bosnyák, 1,8 százaléka török, 1,6 százaléka szerb, 1,3 százaléka román, míg 10 százaléka egyéb. Vallási hovatartozásukat illetően a népesség 57 százaléka katolikus, 8,7 százaléka keleti ortodox, 7,9 százaléka muszlim, 3,3 százaléka evangélikus, és 23,1

516 Alma Zadic igazságügyért felelős miniszter bosznia-hercegovinai menekült szülők gyermeke.

517 Schröter, Susanne: Tanulmány: Párhuzamos társadalmak Ausztriában. in: Migrációs Szemle, 2020. 08. 27. p. 1. https://www.migraciokutato.hu/wp-content/uploads/2020/08/MKI_Migr%C3%A1ci%C3%B3s_Szemle_0827.pdf Letöltés: 2021. 12. 23.

518 Austria. CIA World Factbook. <https://www.cia.gov/the-world-factbook/countries/austria/> Letöltés: 2022. 05. 16.

százalék egyéb. Korfája öregedő, bár a kézirat időpontjának lezárásakor +0.32 százalékos növekedést prognosztizáltak 2022-re a népességkutatók.⁵¹⁹

A fejlett piacgazdasággal és képzett munkaerővel rendelkező ország GDP növekedési rátája 1,42 százalék, az egy főre jutó GDP 51.900 dollár, míg az infláció 1,5 százalék, a munkanélküliségi ráta pedig 7,35 százalék. A GDP szektoronkénti megoszlása szinte megegyezik Németországgal: a szolgáltatások 70.3 százalékát, az ipar 28.4 százalékát, míg a mezőgazdaság csupán 1.3 százalékát adja.⁵²⁰ Az ország védelmi kiadásai a GDP 1 százalékát sem (0.9 százalék) érték el 2021-ben.⁵²¹

8.1 Történeti háttér

Európán belül, de szomszédos államaink közül mindenképpen Ausztriának van a legjelentősebb tapasztalata a világháborúk utáni időből a menekültügyi válságokkal kapcsolatban. Már az első és második világháborút követően is számos német és magyar menekült az országba. 1945-ben Ausztria 6 millió fős lakosságának mintegy harmada, 1 650 000 fő menekült volt, akiket az államon kívül számos nemzetközi segélyszervezet is támogatott, utóbbiak jellemzően salzburgi székhellyel működtek.⁵²²

A helyzet bő egy évtizeddel később megismétlődött, amikor Oskar Helmar akkori belügyminiszter, az 1956-os forradalmat követően – fél év alatt – érkezett 173 000⁵²³ magyarnak adott menekültstátuszt. A szabadságharcot követő menekülthullám 1956. november 28-án érte el csúcspontját, amikor egyetlen nap alatt több mint 8500 menekült lépte át az osztrák határt. Ausztria a helyzet kezelése érdekében azonnal az ENSZ-hez fordult segítségért. A menekültek ellátása körülbelül 473 millió schillingbe került – ez mai árfolyamon számolva 238,5 millió eurót, azaz közel 87 milliárd forintot jelent –, amelynek több mint felét az USA, harmadát az ENSZ, a fennmaradó részt pedig a fogadó fél viselte. A helyi Vöröskereszt 12 határ menti táborot üzemeltetett, a kormány pedig továbbszállította az érkezetteket az ország területén felállított 257 táborának⁵²⁴ valamelyikébe.⁵²⁵ A krízis nem

519 Uo.

520 Uo.

521 The Military Balance 2022, Chapter Four: Europe, DOI: 10.1080/04597222.2022.2022929

522 Erdős Kristóf: „Ma érkeztem...” Magyar menekültek Salzburgban, 1945–1953. in: Korall, 12. évf. (2011.), 46. szám. p. 17.

http://epa.oszk.hu/00400/00414/00037/pdf/Korall_46_04_Erdos.pdf Letöltés: 2020. 04. 02.

523 Kecskés D. Gusztáv: Egy humanitárius csoda anatómiája – az 1956-os magyar menekültek nyugati befogadása. in: Külügyi Szemle, 2010/4. szám. p. 158.

http://real.mtak.hu/31104/1/Kulugyi_Szemle_2010_04_Egy_humanitarius_csoda_an_u.pdf; Letöltés: 2020. 04. 02.

524 Régi hadifogolytáborok, katonai létesítmények is voltak ezek közt.

525 Rés a vasfüggönyön: így menekültek a magyarok 56-ban. in: múlt kor történelmi portál, 2015. 10. 22.

csupán Ausztriát érintette, de az UNHCR jövőjét is befolyásolta. A szervezet 1950. december 14-én eredetileg csupán 3 évre alakult, a második világháború utáni európai menekültprobléma felszámolására. Az 1956-os magyar menekültválság megoldásában való részvétele hozzájárult globális szervezetté válásához. Az 1956-os magyar menekültek nyugati befogadása a második világháború véres emléke, valamint a levert forradalmárokkal való együttérzés miatt lehetett sikeres.

Az integrációval sem volt probléma: a többségében fiatal, jó munkabírású, hasonló kultúrájú férfiakat hamar felszívta a munkaerőpiac. Lényeges volt még a NATO-kormányok politikai akarata is, amely a szovjet ideológiai szembenállás miatt támogatta a magyar menekültprobléma kezelését.⁵²⁶ 1964-ben a szomszédos ország Törökországgal, 1966-ban pedig az akkori Jugoszláviával kötött bilaterális, a munkavállalás megkönnyítését célzó együttműködést.⁵²⁷ 1968-ban a prágai tavaszt követően csehszlovák menekültek ezreit fogadta be Ausztria. Ez az alapvetően multikulturális ország – különösen Bécs – mindig is olvasztótégelye volt a különböző nemzeteknek.

Az 1973-as olajválság – Németországhoz hasonlóan – hatással volt az ausztriai bevándorlásra is. Az országnak átmenetileg nem volt szüksége annyi vendégmunkásra és bevándorlóra, mint korábban, így korlátozásokat vezetett be az 1975-ös „Külföldiek foglalkoztatási törvényével” (Ausländerbeschäftigungsgesetz 1975).⁵²⁸ Munkaerő-piaci szempontból tehát a modern bevándorlás koordinációja 1975-ben kezdődött az első külföldiek foglalkoztatására vonatkozó törvény elfogadásával, amely alapján az osztrák állampolgárok minden körülmények között elsőbbséget élveznek a hazai munkaerőpiacon.⁵²⁹ Az 1995-ös EU csatlakozásig pedig kvótában maximalizálták a vendégmunkások számát. Ezt követően az 1990-es évekre jellemző biztonságpolitikai folyamatok⁵³⁰ hatásai érvényesültek az osztrák migrációs tendenciákban, és az ismételt nagyszámú érkező miatt újabb menekültügyi

<https://mult-kor.hu/res-a-vasfuggonyon-igy-menekultek-a-magyarok-56-ban-20151022?print=1>; Letöltés: 2020. 02. 08.

526 Kecskés D. Gusztáv: Egy globális humanitárius szervezet munkás kezdetei. Az ENSZ Menekültügyi Főbiztossága (UNHCR) és az 1956-os magyar menekültek. in: Nemzet és Biztonság, 2016./4. szám. pp. 139-140.

http://real.mtak.hu/55971/1/Kecskes_Nemzet_es_biztonsag_2016_4_u.pdf Letöltés: 2020. 02. 08.

527 Suhajda Attila: Rövid kitekintés az osztrák krimimigrációs és bűnügyi helyzetre. in: A bűnüldözés és a bűnmegelőzés rendészettudományi tényezői (2019), p. 234. <http://pecshor.hu/periodika/XXI/suhajdaattila.pdf> Letöltés: 2022. 05. 20.

528 Die Gestaltung der Asyl- und Migrationspolitik in Österreich. in: IOM, p. 29. https://www.emn.at/wp-content/uploads/2017/01/Organisationsstudie_AT-EMN-NCP_2016.pdf Letöltés: 2022. 05. 19.

529 Hardi Tamás – Patay Tünde: Bevándorláspolitikai és többszintű kormányzás: osztrák tapasztalatok. in: Tér és Társadalom, 32. évfolyam 4. szám, 2018. p. 141.

http://real.mtak.hu/90390/1/hardi_bevandorlaspolitika_2018.pdf Letöltés: 2020. 02. 08.

530 A világpolitika átrendeződése, a Szovjetunió felbomlása, EU-csatlakozás 1995-ben, stb.

törvények léptek életbe. 1990-ben életbe lépett az új idegenrendészeti törvényt, amely definiálta a zöld határ és a csempészet útján érkezetteket, 1991-ben megreformálták a menekültügyi törvényt, az új (1992) tartózkodási törvény pedig megkülönböztette a külföldieket kiindulási országaik szerint. 1997-ben és 1998-ban ismét módosították a menekültügyi és idegenrendészeti törvényeket, többek között a tartózkodási és az idegenügyi rendeleteket összevonták. A korszak módosításainak célja jellemzően a visszaélések elleni küzdelem volt, amely érdekében az osztrák hatóságok csak hosszabb tartózkodási idő után adták meg az állampolgárságot, és azt magasabb német nyelvtudáshoz, valamint integrációs kurzushoz és sikeres vizsgákhoz kötötték. Szigorúbb jogi keretek közé szorították a családegyesítési eljárást, ám a kérelmek száma mégis folyamatosan emelkedett. Ezzel párhuzamosan azért beszámolhatunk integrációt is elősegítő intézkedésekről: 1994-ben létrejött az Integrationspaket, amelynek keretén belül könnyítettek a munkavállalási feltételeken.⁵³¹

Napjaink bevándorláspolitikai alapja a 2006-ban hatályba lépett idegenrendészeti törvény (Fremdenpolizeigesetz 2005), a letelepedési törvények (Niederlassungs- und Aufenthaltsgesetz 2005), valamint a menekültügyi törvény (Asylgesetz 2005). A 2006-os bevándorlási törvényt követően a határozott idejű tartózkodási engedéllyel rendelkezők nehezebben tudtak a munkaerőpiacon érvényesülni.⁵³²

2011-ben létrehozták a Menekültügyi, migrációs és integrációs államtitkárságot, amelynek vezetésével az akkor 25 éves Sebastian Kurz-ot bízták meg. A szervezet eredetileg a belügyminisztérium alá tartozott, azonban Kurz külügyminiszterré nevezésekor azt magával vitte a külügyminisztériumba.⁵³³

2015-ben – az 1956-os válság óta a legtöbben – 88 340-en nyújtottak be menedékkérelmet az országban.⁵³⁴ Ezzel Ausztria az Európába irányuló 2015-ös migrációs hullám harmadik legérintettebb országává vált Németország és Svédország után. A népességre vetített statisztikát figyelembe véve azonban (Svédországot követve) második a sorban, az ezer főre jutó 10.3 bevándorlóval. Még fontosabb adat, hogy 2015 és 2016 között

531 Suhajda, p. 234.

532 Hardi – Patay, p. 142–143.

533 Suhajda, p. 236.

534 AIDA Country Report: Austria. p. 8.

megközelítőleg 800 000 migráns utazhatott át az országon Németország, és más, északi célországok irányába, akiknek csupán 5-10 százalékát regisztrálták az osztrák hatóságok.⁵³⁵

Ausztria kezdetben – a nyugati országok többségéhez hasonlóan – a nyitott ajtók politikáját folytatta, ugyanakkor már a menekültügyi és migrációs krízis (és a kutatásom) első évében találunk szabályozásra, korlátozásra utaló jeleket. 2015. októberben az osztrák kormány lezárta a magyar-osztrák határon fekvő nickelsdorfi határátkelő-helyet a menedékkérők számára. Több elemző ennek az intézkedésnek és a magyarországi déli határkerítés kiépítésének tulajdonítja, hogy a migrációs fókusz áthelyeződött nyugatabbra. A határ lezárását követően Ausztria vonatkozásában a Szlovéniához közeli átkelőhelyeken erősödött meg az irreguláris migráció és a vele együtt járó embercsempész tevékenység.⁵³⁶

Itt szükséges megemlíteni azt a 2015. augusztusi esetet, amikor 71 irreguláris migráns holttestét találták meg a magyar-osztrák határtól 30 km-re egy hűtőkamionban,⁵³⁷ valamint a szeptemberi, Keleti pályaudvarról indult gyalogos – 1 500 fős – migráns karavánt, akiket végül buszokkal szállítottak Ausztriába a magyar- osztrák-német együttműködés keretében.⁵³⁸ 2015. augusztus 31-én egyetlen nap alatt 3 650 irreguláris migráns érkezett Ausztriába, vonatokkal Magyarország felől.⁵³⁹ Nyugati szomszédunk 2015 szeptemberéig mintegy 5 500 menedékkérőt toloncolt vissza Romániába vagy Bulgáriába. A Dublin-rendelet értelmében pedig azokat a bevándorlókat, akik Szlovénián vagy Horvátországon keresztül érkeztek, törekedett visszaküldeni az első biztonságos EU-tagállamba, hogy ott bírálják el menedékkérelmüket. A magyar-osztrák határszakaszon kívül Salzburgot is jelentősen érintette a válság. Az eredetileg 800 főre tervezett menekültügyi befogadó központban több ezren tartózkodtak, pihenőhelyként használva az osztrák-német határhoz közeli várost.⁵⁴⁰

A menedékkérők ellátása és elhelyezése érdekében 2015. szeptemberben módosították az alkotmányt, amely kötelezett minden 1000 lakos fölötti települést, hogy 1000 lakosonként 15

535 Müller, Andreas Th. – Oberprantacher, Andreas: Austria bordering Europe: Blocking and brokering routes amid a manifold crisis. in: Bischof, Günther – Rupnow, Dirk (szerk.): Migration in Austria. p. 224.

<https://diglib.uibk.ac.at/ulbtirola/download/pdf/2546704?originalFilename=true> Letöltés: 2022. 01. 27.

536 Uo, p. 226

537 Bell, Bethany – Thorpe, Nick: Austria's migrant disaster: Why did 71 die? in: BBC 2016. 08. 25.

<https://www.bbc.com/news/world-europe-37163217> Letöltés: 2022. 01. 14.

538 Migrants arrive in Austria after Hungary provides buses. 2015. 09. 05. <https://www.bbc.com/news/world-europe-34161109> Letöltés: 2022. 01. 27.

539 3,650 migrants arrive on trains in one day. in: The Local, 2015. 09. 01.

https://www.thelocal.at/20150901/3650-migrants-arrive-in-austria-on-trains-in-one-day?fbclid=IwAR1WttqBt0D2UFSwm-2wfLijZc643it3C_6aNxt6_YLlpCs-PGI4JUPwChM; Letöltés: 2020. 03. 07.

540 Austria returns 5000 migrants to EU countries.in: The Local, 2015. 09. 15.

<https://www.thelocal.at/20150925/5000?fbclid=IwAR1YAavjZviO7bEyzcqzmTmFZCt6WMvQcTdTWJIXd0TKYNM9OM1xuLyFhq0;> Letöltés: 2020. 03. 07.

menedékkérőt szállásoljon és lásson el. A módosítás egyben maximalizálta a következő négy évben befogadható menedékkérők számát 127.000 főben, amely a tervek szerint a következőképp oszlott volna meg: 2016-ban 37 500 fő, 2017-ben 35 000 fő, 2018-ban 30 000 fő és 2019-ben pedig 25 000 fő. Ezt a tervet végül már 2016-ban sem tartották be.⁵⁴¹

2016-ban Sebastian Kurz külügyminiszterként felvetette, hogy az ausztrál példához hasonlóan már az európai felségvizek előtt, úgynevezett „hotspot”-okban kellene elhelyezni a menedékkérőket, és ott elbírálni kérelmeiket, anélkül, hogy Európába jönnének.⁵⁴² Ezt követően Ausztriában szigorúbb menekültügyi törvény (Asylrecht) lépett életbe, amelynek alapján amennyiben ismét jelentős számú migráns érkezik az országba, menekültügyi vészhelyzetet rendelhet el a kormány. Ekkor a kérelmezőket visszaküldhetik abba az országba, ahonnan érkeztek – ez az estek többségében Magyarországot jelenti. A rendelet tartalmazza továbbá, hogy a menekültstátuszokat háromévente felül kell vizsgálni, és csak indokolt esetben hosszabbíthatók meg. Számos negatív kritika érte az új törvényt, ám Wolfgang Sobotka belügyminiszter szerint Ausztriának nem volt más választása.⁵⁴³

Felmerült a kerítés építése is Tirol környékén, azonban a Brenner-hágó lezárásának tervét élesen bírálta a szomszédos Olaszország. Korlátozták továbbá a befogadható menedékkérelmek számát,⁵⁴⁴ bízva annak a balkáni útvonaltól való elrettentő erejében.⁵⁴⁵ 2019-ig 130 000 főben maximalizálták a menekültek létszámát.⁵⁴⁶

2017 tavaszán Christian Kern osztrák kancellár levelet írt Jean-Claude Junckernek, az Európai Bizottság elnökének, amelyben felmondta a 2015-ben aláírt menekültkvótarendszerben vállaltakat. A 2015-ös és 2016-os években messze túlvállalta magát az ország, így – Magyarország és Lengyelország után harmadikként – úgy fogalmazott, hogy nem vesz át többé migránsokat más országokból.⁵⁴⁷ A döntéssel kapcsolatban az Európai Unió és az ENSZ is rosszallását fejezte ki. Ausztria ugyanakkor több esetben is bebizonyította, hogy bár az

541 Müller – Oberprantacher, p. 227.

542 Uitz, Christian: Kurz: Rettung aus Seenot ist kein Ticket nach Europa.in: Die Presse, 2016. 06. 04., Letöltés: 2020. 02. 01.

https://www.diepresse.com/5003144/kurz-rettung-aus-seenot-ist-kein-ticket-nach-europa?_vl_backlink=%2Fhome%2Findex.do&utm_source=mandiner&utm_medium=link&utm_campaign=mandiner_202002; Letöltés: 2020. 02. 16.

543 Migrant crisis: Austria passes controversial new asylum law.in: BBC, 2016. 04. 17.

<https://www.bbc.com/news/world-europe-36152927> Letöltés: 2020. 02. 08.

544 2016-ban 37 500 főre.

545 Migrant crisis: Austria passes controversial new asylum law.

546 Austria to cap refugee influx. in: Die Welt, 2016. 01. 20.

<https://www.dw.com/en/austria-to-cap-refugee-influx/a-18993775-0> Letöltés: 2020. 02. 07.

547 Földvári Zsuzsa: Bekeményít Ausztria a menekültek ellen. in: Népszava, 2017. 03. 30. Letöltés: 2020. 02. 15.

https://nepszava.hu/1124988_bekemenyit-ausztria-a-menekultek-ellen

Uniótól eltérő állásponton van a menekültekkel kapcsolatban, azonban számára is kiemelten fontos az irreguláris migráció elleni küzdelem, amelyre jó példa a Spanyolország részére tett felajánlása. 2018-ban Mario Kunasek, Ausztria védelmi minisztere katonai segítséget ajánlott Ceuta és Melilla spanyol enklávék (és egyben az EU) határvédelmének megerősítése érdekében. (A felajánlás idején Ausztria volt az Európai Unió Tanácsának soros elnöke.)⁵⁴⁸

2018 nyarán hét, szélsőséges iszlám tanokat hirdető mecsetet zártak be, valamint az Ausztriában dolgozó 260 imából 60 ellen nyomozás indult. A politikai iszlámot és radikális tanokat hirdető személyek közül 40 köthető a török kormány által támogatott Osztrák Iszlám Közösséghez.⁵⁴⁹

Egy 2018-as osztrák tanulmány szerint országukban 1.2 millió embert veszélyeztetett a mélyszegénység. 39 százalékuk bevándorló, akik közel 50 százaléka harmadik országból érkezett. A tanulmány kitér rá, hogy ezt a folyamatot jelentősen befolyásolja a munkanélküliség, és figyelmeztetett, hogy az Ausztriában élő szíriaiak több mint 60 százaléka (61.8 százalék) munkanélküli.⁵⁵⁰

2019. szeptemberben került nyilvánosságra az akkor még integrációért is felelős külügyminisztériumi jelentés, mely szerint Ausztria lakosságának több mint 20 százaléka⁵⁵¹ migrációs háttérű. A mintegy 2 millió érintettből majdnem 400 000 fő az elmúlt öt évben érkezett az országba. A felmérés alapján, míg az osztrákok 75 százaléka, addig az Afganisztánból, Irakból és Szíriából származó menedékkérők kevesebb, mint 36 százaléka dolgozik.⁵⁵²

2020 első napjaiban megalakult az új kormány, a Zöldpárt és a Néppárt nem éppen szokványos koalíciójával. A 33 éves Sebastian Kurz ismét kancellárként folytatta az irreguláris migráció elleni küzdelmet. Migrációs politikájának alapja, hogy a kérelmezők biztonságos harmadik országban, vagy akár származási országukban nyújthassák be a menedékkérelmüket az európai országok helyett. Az eseményekkel kapcsolatban az osztrák kormány több olyan nyilatkozatot tett, amelyben a magyarhoz hasonló határvédelmi rendszer kiépítésére utaltak. Februárban, az EUNAVFOR MED Sophia földközi-tengeri művelet mandátumának lejártával kapcsolatos egyeztetéseken Ausztria bírálta a missziót. Bécs

548Manzinger Krisztián: Ceuta és Melilla: Erődök, gyarmatok vagy multikulturális városok? in: Külügyi Szemle 2019/2. <https://kki.hu/wp-content/uploads/2020/03/05-Manzinger-Kriszti%C3%A1n.pdf> Letöltés: 2021. 01. 22.

549 Austria to shut seven 'political' mosques and expel imams. in: BBC, 2018. 06. 08.

<https://www.bbc.com/news/world-europe-44410597> Letöltés: 2020. 02. 23.

550 Ehlers, Charlotte: Organizations helping refugees in Austria. <https://borgenproject.org/refugees-in-austria/> Letöltés: 2022. 05. 18.

551 A német 25 százalékot követően Európában a második legmagasabb arány.

552 Bordács

véleménye szerint a hajók jelenléte csak bátorította az embercsempészetet és az irreguláris migrációt, az EU-művelet eredeti célja nem valósult meg, így a jövőben Ausztria semmilyen formában nem támogatja azt.⁵⁵³

Az osztrák kormány 2020-as célja a politikai iszlám és a vallási szélsőségek felszámolása lett, ennek részeként például 14 éves korig tilos a fejkendő viselése az oktatási intézményekben. A 2020. március első napjaira kialakult török-görög migrációs válsággal⁵⁵⁴ kapcsolatban a kancellár a török elnököt tette felelőssé, és elítélte a migránsok fegyverként való alkalmazását.⁵⁵⁵ Ausztria anyagi, tárgyi és humán erőforrásokat ajánlott fel a görög és a balkáni útvonalon fekvő országok részére. Ennek keretében a magyar-szerb határon 21 osztrák rendőr segítette 2020. márciustól a határvédelmet.⁵⁵⁶ A növekvő irreguláris migráció miatt 2021 júliusában Klaudia Tanner védelmi miniszter bejelentette, hogy az osztrák-magyar határra vezényelnek 400 katonát.⁵⁵⁷

Sebastian Kurz még kancellárként⁵⁵⁸ Bécsben tárgyalt Szerbia, Koszovó, Montenegró, Bosznia-Hercegovina és Észak-Macedónia államfőivel, valamint az EU Belgrád-Pristina dialógussal foglalkozó különmegbízottjával is. A találkozó során a felek az EU-bővítés lehetőségei mellett az irreguláris migránsok hazatelepítéséről tárgyaltak. Karl Nehammer osztrák belügyminiszter nagy hangsúlyt fektet a balkáni országokkal közösen végrehajtható toloncolási és hazatelepítési projektekre.⁵⁵⁹ A belügyminiszter 2021 őszén pedig, a lengyel-litván határokra egyre súlyosabban nehezedő migrációs nyomással kapcsolatban az Európai Bizottság cselekvőképtelenségét bírálta. Ausztria az elmúlt hónapokban már megkísérelt koalíciót kötni a hasonló gondolkodású tagországokkal. Az ország migrációval kapcsolatos

553 Germany and Austria disagree over refugee rescue mission. in: DW, 2020. 02. 03. <https://www.dw.com/en/germany-and-austria-disagree-over-refugee-rescue-mission/a-52246444> Letöltés: 2020. 04. 12.

554 Törökország nem tartóztatta tovább a Nyugat felé irányuló migránsokat, így mintegy 15–20 000 fő torlódott fel a görög határszakaszon.

555 Erdogan using migrants as a „weapon” against EU, says Austria’s Kurz. in: Ekathimerini, 2020. 03. 03. <http://www.ekathimerini.com/250150/article/ekathimerini/news/erdogan-using-migrants-as-a-weapon-against-eu-says-austrias-kurz> Letöltés: 2020. 03. 07.

556 Austria will send 21 police officers and two police dogs to serve on the Hungary-Serbia border. in: About Hungary, 2020. 03. 03.

<https://abouthungary.hu/news-in-brief/austria-to-support-hungarys-fight-against-migration> Letöltés: 2020. 03. 07.

557 Österreich beordert mehr Soldaten an Grenze zu Ungarn. <https://www.dw.com/de/%C3%B6sterreich-beordert-mehr-soldaten-an-grenze-zu-ungarn/a-58625952> Letöltés: 2021. 11. 20.

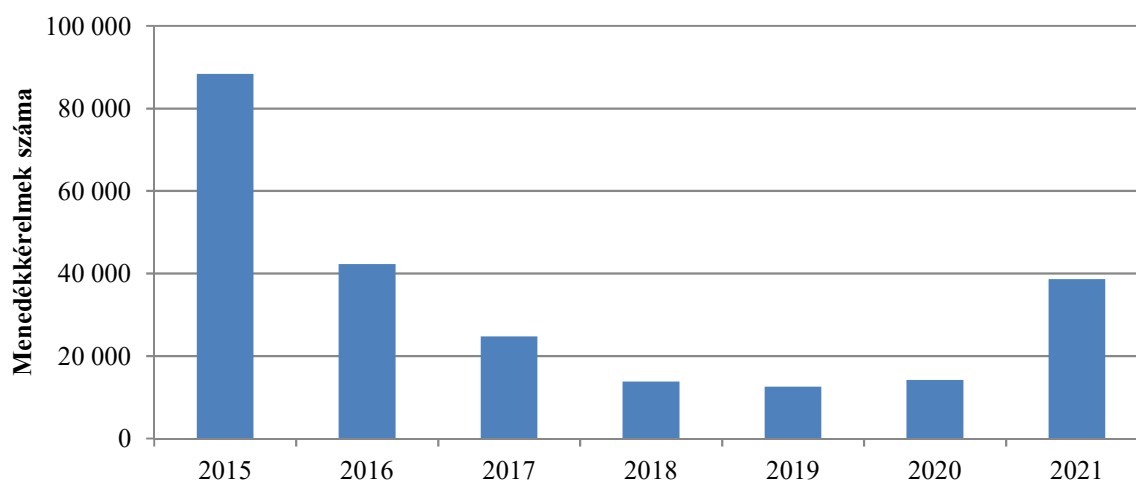
558 Kurz 2021. októberben egy korrupciós botrány miatt kényszerült lemondani, azóta pedig teljesen felhagyott politikai karrierjével.

559 Noyan, Oliver: Kurz to welcome Western Balkan leaders in Vienna. https://www.euractiv.com/section/politics/short_news/kurz-to-welcome-western-balkan-leaders-in-vienna/ Letöltés: 2021. 07. 30.

szigorúbb álláspontjának lehetséges szövetségesei között szerepel Málta, Dánia, Görögország, Magyarország és Csehország.⁵⁶⁰

Ausztria a koronavírus-fertőzéssel kapcsolatban rendkívül szigorú és következetes álláspontot képvisel, amely kihat a menekültügyi területekre is. A migránsok és menekültek számára 2021. októbertől az integrációs központokban van lehetőség az oltások felvételére, amelyhez tolmácsot is biztosítanak a nyelvi akadályok leküzdése céljából. Az osztrák kormány értékelése szerint az oltási kampány a külföldiek körében is népszerű, és 2021 őszén 2500-an fel is vették az oltást.⁵⁶¹

8.2 Statisztika

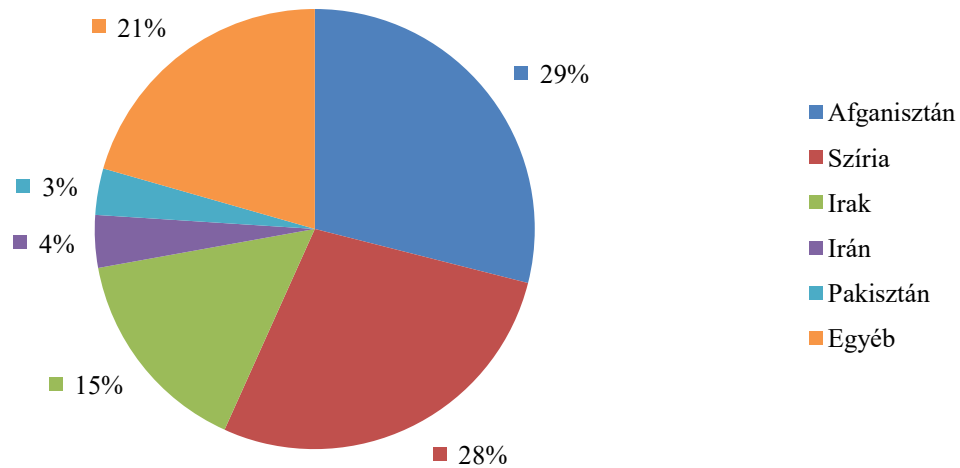

15. ábra: Az Ausztriában benyújtott menedékkérelmek 2015 és 2021 között⁵⁶²

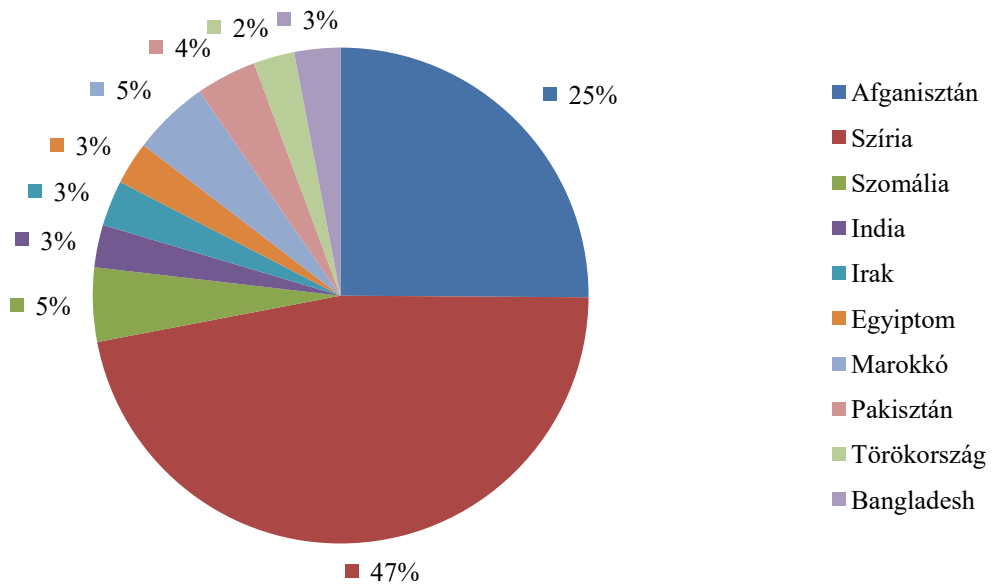
560Noyan, Oliver: Austria to forge alliances against EU Commission on migration. https://www.euractiv.com/section/politics/short_news/austria-to-forge-alliances-against-eu-commission-on-migration/ Letöltés: 2021. 10. 29.

561 Covid in Austria: The Situation Among Refugees and People With Migrant Backgrounds. <https://www.vindobona.org/article/covid-in-austria-the-situation-among-refugees-and-people-with-migrant-backgrounds> Letöltés: 2022. 02. 11.

562 A szerző saját szerkesztése. Forrás: BMI: Asylstatistik. https://www.bmi.gv.at/301/Statistiken/files/2019/Asylstatistik_Dezember_2019.pdf Letöltés: 2020.02.07., 2020-as, 2021-es adat: AIDA Country Report: Austria. p. 8.

16. ábra: A menedékkérők származási ország szerinti megoszlása 2015-ben⁵⁶³

17. ábra: A menedékkérők származási ország szerinti top 10-es megoszlása 2021-ben⁵⁶⁴

A statisztikai adatok alapján látható, hogy Ausztriában 2015-ben nyújtották be a legtöbb kérelmet. Az országba a nyugat-balkáni útvonalról a legegyszerűbb eljutni, így feltehetően a kérelmezők többsége hazánkon keresztül érkezett az osztrákokhoz. Ahogy látható, 2015-ben a „klasszikus válságövezetekből” érkeztek az országba, és nem szerepel

563 A szerző saját szerkesztése. Forrás: BMI: Asylstatistik 2015 p. 7.

https://www.bmi.gv.at/301/Statistiken/files/Jahresstatistiken/Asyl_Jahresstatistik_2015.pdf; Letöltés: 2020. 03. 07.

564 A szerző saját szerkesztése. Forrás: Country report: Statistics. 2021. 04. 08.

<https://asylumineurope.org/reports/country/austria/statistics/> Letöltés: 2022. 01. 07.

egyetlen afrikai ország sem a statisztikában. Ez napjainkra megváltozott, így Afganisztánt, Szíriát két afrikai ország, Marokkó és Szomália követi. Érdekesség még a jelentős mennyiségű török menedékkérelem is.

8.3 Biztonsági aspektusok

Az extrémizmus és a terrorizmus elleni osztrák csúciszerv a Szövetségi Alkotmányvédelmi és Terrorelhárító Hivatal⁵⁶⁵ (BVT), amelyet időközben DSN⁵⁶⁶-re nevezték át. A polgári elhárító szolgálat az 1993-as Rendőrségi Biztonsági Törvény (Sicherheitspolizeigesetz – SPG) alapján látja el feladatait. A BVT kiemelt figyelmet fordít a szomszédos államokkal való informatív együttműködésekre.⁵⁶⁷

2021 decemberében megváltoztatták az extrémizmus és a terrorizmus ellen létrehozott osztrák csúciszerv nevét, amelyet immár Államvédelmi és Nemzetbiztonsági Igazgatóságnak (Direktion für Staatsschutz und Nachrichtendienst - DSN) hívnak. Ennek előzménye, hogy a 2020-ban megalakult néppárti-zöld⁵⁶⁸ kormány egyik kiemelt céljai közt szerepelt az osztrák államvédelmi, polgári elhárító szolgálat reformja. Az ezzel kapcsolatos politikai egyeztetések 2020 februárjában kezdődtek, de a járványhelyzet miatt a folyamat lelassult, és csupán a 2020. november 2-ai bécsi terrortámadást követően kapott ismét lendületet. Karl Nehammer belügyminiszter 2021. márciusban nyújtott be törvényjavaslatot az osztrák parlamentnek „a rendőrségi államvédelmi törvény, a rendőrségi törvény, a büntető törvénykönyv, a büntetőeljárás törvény és a büntetések elévüléséről szóló törvény módosításáról”. A törvényjavaslat lényegi része, a 2016-os rendőrségi államvédelmi törvény módosítása volt. A törvényt az osztrák parlament (alsó- és felsőháza) 2021 nyarán fogadta el.⁵⁶⁹

2015. szeptemberben – Szlovákiával és Hollandiával együtt – Ausztriában visszaállították a határellenőrzést,⁵⁷⁰ amelyet a kormány félévente meghosszabbít. A hatóságok az irreguláris migrációs folyamat lassítása érdekében a csempészet elleni küzdelemre is nagyobb hangsúlyt fektettek: csak 2015. szeptemberig 545 embercsempészt tartóztattak le.⁵⁷¹

565 Bundesamt für Verfassungsschutz und Terrorismusbekämpfung – BVT.

566 Direktion Staatsschutz und Nachrichtendienst (Állambiztonsági és Hírszerzési Igazgatóság)

567 Béres János (szerk.): Külföldi nemzetbiztonsági szolgálatok. Zrínyi Kiadó, Budapest, 2018. p. 27.

568 ÖVP-Grüne

569 Neuer Verfassungsschutz startklar. <https://www.dsn.gv.at/news.aspx?id=2F4C38504C6863635566513D>
Letöltés: 2022. 01. 15.

570 Eddy, Melissa – Bilefsky, Dan: Austria, Slovakia and the Netherlands Introduce Border Controls. in: The New York Times, 2015. 09. 15. <https://www.nytimes.com/2015/09/15/world/europe/europe-migrants-germany.html> Letöltés: 2020. 02. 07.

571 Austria returns 5000 migrants to EU countries

2016-ban, akkor még külügyminiszterként, Sebastian Kurz elhibázott lépésnek nevezte a nyitott ajtók politikáját, és támogatta a kormány tervét, amely szerint 2019-ig 50 000 irreguláris migránst toloncoltak volna ki Ausztriából. A kiutasítások végrehajthatósága érdekében – a már meglévő orosz, nigériai, tunéziai megállapodásokon kívül – az osztrákok Marokkóval és Algériával is tárgyaltak. Jelentős probléma, hogy bizonyos országok, pl. Pakisztán, a már meglévő megállapodások ellenére sem fogadták vissza állampolgáraikat, de Marokkóval és Tunéziával is akadtak ilyen gondok.⁵⁷²

2019-től a Belügyminisztérium V. Ügyosztálya foglalkozik a migrációt érintő kérdésekkel. Az új csúcsszerv létrehozását szakmai szempontból tartotta szükségesnek Herbert Kickl akkori belügyminiszter. Májusban újabb szigorításokat tartalmazó módosítást fogadott el a kormány. Két befogadó központot átalakítottak „kiutazási központtá”, felgyorsították a menekültügyi eljárást, továbbá a veszélyesnek ítélt vagy már kiutasított migránsok részére bevezették a biztonsági őrizet intézményét is.⁵⁷³

Ausztria saját határainak védelmére jelentős összeget, több mint 300 millió eurót költött 2015 és 2020 között. Ebből mintegy 115 millió eurót a túlórák kifizetésére, 170 millió eurót pedig a haderő határvédelmet támogató műveleteire költöttek. Országos szinten mintegy 900 katona lát el határvédelmi feladatokat, ebből 450 fő Burgenland tartományban. A műveletek létjogosultságát igazolja, hogy 2019-ben több mint ezer irreguláris migránst⁵⁷⁴ és 120 embercsempészt állítottak elő a hatóságok.⁵⁷⁵

Ugyan a vizsgált időszakban Ausztriában nem történt annyi terrorcselekmény, mint Franciaországban vagy Németországban, talán ezért is érte váratlanul az osztrák lakosságot a 2020. novemberi bécsi terrortámadás, ahol egy macedón-osztrák kettős állampolgár az Iszlám Állam nevében tüzet nyitott a belvárosban tartózkodókra, négy ember halálát és 23 ember sebesülését okozva. A támadót az osztrák különleges erők a helyszínen lelőtték. A támadó még 2018-ban megpróbált kijutni Szíriába, hogy ott harcoljon, de az osztrák hatóságok

572 The return of rejected asylum seekers from Austria.in: IOM

<https://www.emn.at/wp-content/uploads/2016/12/The-return-of-rejected-asylum-seekers-from-Austria.pdf>

573 Ötpontos menekültügyi csomag Ausztriában. in: Mandíner, 2019. 05. 15.

https://makronom.mandiner.hu/cikk/20190515_otpontos_menekultugyi_csomag_ausztriaban Letöltés: 2020. 02. 02.

574 Többségében Burgenland tartományban.

575 Zunahme um 150 Prozent. in: Kleine Zeitung.

https://www.kleinezeitung.at/oesterreich/5749979/Zunahme-um-150-Prozent_Fluechtlinge_Aufgriffe-durch-Heer-2019-im Letöltés: 2020. 03. 07.

megakadályozták és elítélték a kísérletért.⁵⁷⁶ A támadás következményeként az osztrák parlament 2021-ben új, szigorúbb terrorizmusellenes javaslatcsomagot fogadott el.

2021 nyarán több, az irreguláris migráció csökkentését célzó fejlesztés történt a szomszédos országban. Az ország déli határszakaszain szolgálatot teljesítő katonák létszámát 1 000 főről 1 400 főre emelte Klaudia Tanner védelmi miniszter.⁵⁷⁷ A katonákra a megnövekedett irreguláris migráció hatékony kezelése érdekében van szükség, de értékelésem szerint közrejátszhatott a 13 éves Leonie halálának története⁵⁷⁸ is a szigorúbb fellépéshez.

Az AIDA 2020-as jelentése alapján Ausztriában mind a határoknál, mind belföldön a rendőrségnél tudnak menedékkérelmet benyújtani a migránsok. A menekültügyi eljárás és maga a döntéshozatal a Migrációs és Menekültügyi Központi Ügynökségnél (Bundesamt für Fremdenwesen und Asyl-BFA) történik. A szervezet a belügyminisztérium hatásköre alatt működik, 2020-as információk szerint 1 079 fővel.⁵⁷⁹ A menekültügyi eljárások során – az európai gyakorlatnak megfelelően – országinformációs adatbázis is rendelkezésére áll az ügyintézőnek, hogy ellenőrizhesse a meghallgatott által elmondottakat. Az adatbázis üzemeltetője és gondozója az osztrák Vöröskereszt származási országinformációs osztálya (ACCORD). Az oldal célja, hogy biztosítsa a jó minőségű és naprakész származási országinformációk könnyű és gyors hozzáférését. Néhány magáért beszélő adat: 169 országról található itt közel 339 000 dokumentumot, és az adatbázist folyamatosan aktualizálják.⁵⁸⁰

Az irreguláris bevándorlók harmadik országba történő visszatoloncolásáról részletes információkat nem találtam, ugyanakkor elmondható, hogy 2020-ban csak Szlovéniába 48 különböző országból származó 514 főt toloncoltak vissza.⁵⁸¹ Az embercsempész csoportok változatlanul jelentős kihívás elé állítják az osztrák hatóságokat, akik a vizsgált időszak végén is, összehangolt nemzetközi együttműködéseknek köszönhetően szinte hetente számolnak fel erre szakosodott bűnszervezeteket. 2021 novemberében egy moldáv-ukrán-üzbégi

576 Vienna shooting: What we know about 'Islamist terror' attack. 2020. 11. 04.

<https://www.bbc.com/news/world-europe-54798508> Letöltés: 2022. 01. 12.

577 Kiyagan, Askin: Austria to deploy more soldiers to eastern border to halt migration flux.

<https://www.aa.com.tr/en/europe/austria-to-deploy-more-soldiers-to-eastern-border-to-halt-migration-flux/2313247> Letöltés: 2021. 08. 30.

578 A kislányt egy 22 éves afgán menekült három társával megerőszakolta, majd megölte, amely jelentős közfelháborodást keltett. Forrás: Mordfall Leonie: Verdächtiger vor Auslieferung.

<https://www.oe24.at/oesterreich/chronik/wien/mordfall-leonie-verdaechtiger-vor-auslieferung/506174440> Letöltés: 2022. 01. 13.

579 Country report: Austria. p. 16. https://asylumineurope.org/wp-content/uploads/2021/04/AIDA-AT_2020update.pdf Letöltés: 2021. 10. 21.

580 ECOI-European Country Origin Information. <https://www.ecoi.net/> Letöltés: 2019. 01. 20.

581 Country report: Austria. p. 21.

nemzetiségű szervezet tagjait tartóztatták le, akik több mint 700 migránst juttattak a magyar-szerb határtól – Szlovákia és Csehország érintésével – Ausztriába.⁵⁸²

Fontos szót ejteni a Salzburgi Fórum szervezetéről is, amely 2000 óta közös platformja a közép-európai országok biztonsági együttműködésének. A mintegy félévente megrendezésre kerülő találkozók a határvédelemről, a migrációról is egyeztetnek a partnerországok belügyminiszterei.⁵⁸³ 2019. májusban „Migrációs kihívások a Földközi-tenger és a nyugat-balkáni útvonalon” címmel miniszteri találkozót tartottak Bécsben a Salzburgi Fórum, Németország, Dánia, Görögország, Svájc, az EU, a Frontex, az Europol, az ICMPD, az IOM és az UNHCR képviselével. Az egyeztetésen a felek megállapodtak abban, hogy erősítik a határvédelmet, közös járőrözéseket szerveznek a kritikus határszakaszokra, valamint a bevált gyakorlatok tapasztalatait megosztják egymással.⁵⁸⁴

A bevándorlók és a bűnügyi statisztikák összefüggésében a következő megállapításokat tehetjük. 2019-ben a külföldi állampolgársággal rendelkező elítéltek aránya a 2010-es adatokhoz viszonyítva 34.5 százalékról 40.1 százalékra nőtt (81 916 főről 122 067 főre). 2019-ben 182 355 osztrák állampolgár és 122 067 külföldi állampolgár követett el Ausztria területén bűncselekményt. A legtöbb külföldi bűnelkövető román (13 077 fő), német (11 673 fő), szerb (11 042 fő), afgán (6250 fő), magyar (5802 fő), szlovák (5766 fő), lengyel (4941 fő), Bosznia-hercegovinai (4907 fő), orosz (4179 fő) és török (3305 fő) állampolgár volt.⁵⁸⁵ 2020-ban az osztrák börtönlakók 51 százaléka volt külföldi állampolgár, azonban a top 3 nemzetiség a szerb, a román és a török volt.⁵⁸⁶

8.4 Migrációs megállapodások

Ausztria több bilaterális visszafogadási egyezményvel is rendelkezik a toloncolások végrehajthatósága érdekében, amelyek a következők: Montenegróval és Szerbiával 2004 óta,

582 Austria arrests 15 smugglers plying Balkan migrant route. <https://www.rferl.org/a/austria-migrants-smuggling-/31583308.html> Letöltés: 2022. 01. 06.

583 A Salzburgi Fórum tagjai Ausztria, Bulgária, Horvátország, Csehország, Magyarország, Lengyelország, Románia, Szlovákia és Szlovénia.

584 Migration challenges along the Eastern Mediterranean/Western Balkan Route. Joint Statement, Vienna, 03. May 2019.

<https://www.statewatch.org/news/2019/jun/eu-western-balkans-ministerial-conference-migration-statement-3-5-19.pdf> Letöltés: 2020. 02. 23.

585 Főríz Sándor: Ausztria 2019. évi rendőrségi bűnügyi statisztikája. in: Magyar Rendészet 2021/3, p. 76. <https://doi.org/10.32577/mr.2021.3.5> http://real.mtak.hu/132566/1/05_Forizs_73-84_MR_2021_3.pdf Letöltés: 2022. 07. 22.

586 Prisons in Austria during Covid-19 – Special focus on foreign nationals (2020).

<https://www.euopris.org/news/prisons-in-austrian-during-covid-19-special-focus-on-foreign-nationals-2020/> Letöltés: 2022. 07. 12.

Észak-Macedóniával és Bosznia-Hercegovinával 2007 óta hatályosak a megállapodások.⁵⁸⁷ A többi megállapodással kapcsolatban ellentmondást érzek, mert bár az Európai Bizottság kérdéseire adott önkéntes válaszaiban Ausztria csak ezeket tüntette fel 2021-ben, mégis, Jean-Pierre Cassarino migrációkutató gyűjtése alapján az alábbi megállapodások is léteznek: Albániával 2007 óta, Moldovával 2010 óta, Koszovóval és Oroszországgal 2011 óta, Georgiával 2014 óta, Tunéziával 1965 óta, Nigériával pedig 2012 óta.⁵⁸⁸

8.5 NGO-k

Ausztriában több NGO van a menedékkérők és menekültek segítségére. Ezek közül a legjelentősebb a Caritas, amely 16 000 alkalmazottal és 50 000 önkéntessel rendelkezik. A szervezet a menekült gyermekeknek ingyenesen biztosít német nyelvtanfolyamot, valamint korrepetálásokat, ezen felül pedig számos integrációs programot is szerveznek.

Az Osztrák Integrációs Alapítványt⁵⁸⁹ még a hatvanas években hozták létre a magyar menekültek beilleszkedésének segítése érdekében, a szervezet azóta is ilyen programokat szervez. (Például 2017-ben az osztrák kormány 25 millió euróval támogatta a szervezet nyelvi programjait.)⁵⁹⁰

A bécsi CoRE projekt 2016-tól kezdődően civil szervezetek és helyi önkormányzatok együttműködésével valósult meg: együtt dolgoztak a menekültek integrálásának holisztikus megközelítésén Bécsben, és önkéntes tevékenységeket kínáltak számukra, amelyekbe bekapcsolódhattak. Azáltal, hogy helyet találtak nekik az önkéntességre, a projekt a társadalmi kirekesztés, a rasszizmus és az intolerancia ellen küzdött, miközben a menekültek személyes és szakmai készségeiket és kompetenciáikat építették. Az önkéntesség biztosította, hogy az integráció kétirányú legyen: a menekültek vissza tudtak adni az őket befogadó országnak, így egyenrangú állampolgároknak érezhették magukat.⁵⁹¹

8.6 Az osztrák lakosság véleménye a migrációról

587 European Commission: Ad hoc query on 2021.51 bilateral readmission agreements: inventory, characteristic and effectiveness (part 1), p. 4. https://home-affairs.ec.europa.eu/system/files/2022-02/202151_bilateral_readmission_agreements_inventory_characteristics_and_effectiveness_part_1.pdf Letöltés: 2022. 07. 27.

588 Cassarino, Jean-Pierre: Austria's bilateral agreements linked to readmission.

<https://www.jeanpierrecassarino.com/datasets/ra/autriche/> Letöltés: 2022. 07. 31.

589 ÖIF- Österreichischer Integrationsfonds

590 Organizations helping refugees in Austria. <https://borgenproject.org/refugees-in-austria/> Letöltés: 2021. 10.

30.

591 Uo.

Egy 2016-ban publikált közvélemény-kutatás arról számolt be, hogy az osztrák lakosság 67 százaléka szerint a migráció több hátránnyal jár, mint előnnyel. A megkérdezettek közel fele (48 százalék) szerint a közel-keleti és az észak-afrikai bevándorlók veszélyeztetik az osztrák életszínvonalat. Természetesen pozitívumok is kiemelésre kerültek: a szomszédos ország válaszadóinak 17 százaléka vélte úgy, hogy a bevándorlók színes és értékes kultúrát is hoznak magukkal.⁵⁹²

Egy 2018-ban végzett felmérés szerint az osztrák lakosság 74 százaléka vélte úgy, hogy a migráció megváltoztatja az ország kultúráját, az EU-ba érkező migránsok családgyegetését pedig 50 százaléka ellenzte, 35 százalék viszont támogatta. Érdekes, hogy ugyanakkor az EU kötelező betelepítési kvótájával 60 százalék egyetértett és csak 28 százalék ellenzte azt.⁵⁹³ Egyértelműben kimutatható a negatív változás abból a felmérésből, amely a lakosság a migráció támogatására irányuló attitűdjét vizsgálta 2018 és 2020 között. Míg 2018-ban a lakosság fele vélte úgy, hogy Ausztriának támogatnia kell a menekülteket, ez az arány 2020-ra már csupán 41 százalék lett.⁵⁹⁴

8.7 Szociális juttatások

Ausztriában 2015-ben azon menedékkérők, akik befogadó központokban laktak, havonta 50 eurót kaptak és étkezést biztosítottak számukra (étkezés nélkül további öt eurót naponta). Akiket magán szállásokon láttak el, azon családok 120 és 240 euró közötti összeget kaptak lakhatásra, további 210 eurót a megélhetésre (és 100 euró gyermekenként), évi 150 eurót ruházati és 200 eurót iskolai hozzájárulásra.⁵⁹⁵ 2018-ra ez úgy változott, hogy a menedékkérők havi 40 eurót kapnak, és olyan helyen, ahol lehetőségük van főzni, további havi 150-200 eurót. A gyermekenkénti 100 euró nem változott, valamint a többi szociális juttatás sem. A magán szállásokon lévők havonta 320-365 euróban részesülnek, azonban, ahogy Svédországban, úgy itt sem fizeti az állam a bérleményt.⁵⁹⁶ Jóllehet az utóbbi forrás is hivatalos, 2021-ben mégis teljesen eltérő információkat találtam az AIDA hivatalos honlapján. A szervezet szerint Ausztriában jár a lakhatási támogatás, mégpedig

592 Migration: Jeder Dritte Befürchtet bürgerkriegsähnliche Zustände. Die Presse.

<https://www.diepresse.com/4909627/migration-jeder-dritte-befuerchtet-buergerkriegsaehnliche-zustaende>

Letöltés: 2021. 11. 02.

593 Migráció, terrorizmus. 2018. 08. 09. <https://szazadveg.hu/hu/2018/08/09/migracio-terrorizmus~n884>

Letöltés: 2022. 01. 15.

594 Ehlers, Charlotte: Organizations helping refugees in Austria.

595 Factbox: Benefits offered to asylum seekers in European countries.

596 Asylum benefits in the EU: How member states compare.

tartományonként eltérő összegeket lehet igényelni e célra, Vorarlbergben havonta 503 eurót, míg Tirolban nem fizetnek, csak a lakhatást biztosítják.⁵⁹⁷

8.8 A migráció megjelenítése a stratégiai dokumentumokban

A 2013-as Nemzeti Védelmi Stratégia 15 alkalommal említi a migrációt. Az „Ausztria biztonsági helyzete” fejezetben a rugalmas reagálást igénylő kihívások közt szerepel a migráció, a környezeti katasztrófák és a klímaváltozás mellett. A dokumentum a fő prioritások közé emeli a migrációs és menekültügyi kérdések kezelését az emberi jogok érvényre juttatása mellett.⁵⁹⁸ A „Kihívások, kockázatok és fenyegetések” alfejezetben az irreguláris migráció és a sikertelen integráció is kiemelésre kerültek. Érdekes, hogy Ausztria helyzetének elemzésekor a dokumentumban elismerik, hogy az ott élő nagy létszámú bevándorló különleges szaktudást is jelent, amely akár a biztonság javára is fordítható.⁵⁹⁹ Az „Ausztria biztonságpolitikája” fejezetben számos pontot ismertetnek, amely befolyásolja a biztonságpolitikát, és ezek közt is szerepel az irreguláris migráció és az embercsempészet, jóllehet a felsorolásnak majdnem a végén. A „Belső biztonság” bekezdésben célként van meghatározva többek között a menedéjjoggal való visszaélés, az irreguláris migráció és az emberkereskedelem elleni küzdelem, de a kontrollált migráció elősegítése is.⁶⁰⁰

Ausztria EU-val kapcsolatos biztonságpolitikáját tekintve leszögezik, hogy a cél egy közös átfogó megközelítés kidolgozása és végrehajtása a menekültügy, a migráció, az integráció és a határvédelem területén, továbbá az irreguláris migráció és az embercsempészet, az emberkereskedelem elleni közös küzdelem és az eltérő kultúrák közti párbeszéd előmozdítása.⁶⁰¹ Az új biztonsági stratégia részeként feladat a terrorizmus elleni hatékony küzdelem és a migráció, valamint az integráció koordinálása.⁶⁰²

8.9 Részkövetkeztetések

Ahogy a legtöbb európai országban, úgy Ausztriában is, a 2015-ös migrációs hullámot követően súlyos belpolitikai vitákhoz vezetett a kérdéskör. Ahogy Johanna Mikl-Leitner volt

597 AIDA: Country report: Housing. <https://asylumineurope.org/reports/country/austria/content-international-protection/housing/> Letöltés: 2021. 12. 19.

598 Austrian Security Strategy. p. 7.

https://www.bundesheer.at/pdf_pool/publikationen/sicherheitsstrategie_engl.pdf Letöltés: 2021. 11. 29.

599 Uo, p. 10

600 Uo, p. 12-13.

601 Uo, p. 15.

602 Uo, p. 20.

osztrák belügyminiszter fogalmazott, Európában zömében menedék-optimalizáció történik, tehát az irreguláris migránsok nem az első biztonságos országban nyújtanak be menedékkérelmet, hanem Németországban, Ausztriában vagy más, kedvezőbb szociális juttatásokkal rendelkező országokban.⁶⁰³ A jövőben is ez a tendencia várható, azzal a különbséggel, hogy a nyugati államok kezdik felismerni, az eddigi jelentősebb menekülthullámoktól⁶⁰⁴ eltérően komoly probléma a gazdasági bevándorlók és a szélsőséges elemek kiszűrése a kérelmezők közül, a rászorulóknak integrációja és foglalkoztatása, valamint mindezek finanszírozása.

Az egyébként nyitott és befogadó Ausztria fokozatosan zárkózik el a magas kulturális különbségekkel rendelkező bevándorlóktól, amit az évek folyamán elkövetett támadások, bűncselekmények csak erősítenek. 2016-ban egy iraki férfi megerőszakolt egy 10 éves kislányt,⁶⁰⁵ egy kenyai férfi pedig vascsővel vert agyon egy osztrák nőt,⁶⁰⁶ Tirolban szíriai és iraki terroristákat találtak.⁶⁰⁷ Ausztria, az EU és az ENSZ rosszállását is felvállalva, következetes migrációs politikáját illetően. Az új osztrák kormány is ezt az irányvonalat követi, amelyet a 2020-as események is csak igazoltak. Az időnkénti belpolitikai nézeteltéréseken kívül az osztrák kormány egyre nyíltabban hangoztatja a V4-ek migrációs politikáját, amelyet – a kül- és belpolitikai események alapján – a jelentősebb politikai döntéshozók is magukénak vélnék.

A török-görög konfliktus ismét felszínre hozta Ausztria török migrációs politika iránti rosszállását, ugyanakkor az ország felajánlásaival és nyilatkozataival is tanúbizonyságot tett az EU határainak védelme melletti kiállásáról. A közeljövőben továbbra is nagyszámú irreguláris migránsra és menedékkérőre kell számítani, valamint a már az országban tartózkodó, integrációs problémákkal küzdő bevándorlók által elkövetett bűncselekmények

603 Alexander R. – Mülherr S. – Schiltz C. – Sturm D. F.: Der Kanzlerin laufen die Verbündeten davon. https://www.welt.de/politik/deutschland/article151380648/Der-Kanzlerin-laufen-die-Verbuedeten-davon.html?utm_source=mandiner&utm_medium=link&utm_campaign=mandiner_202002; Letöltés: 2020. 02. 15.

604 1956, 1968 vagy akár a 2014-es koszovói menekülthullám.

605 Bubi n Wiener Bad vergewaltung – Iraker geständig. 2016.02.05. <https://www.krone.at/494653> Letöltés: 2020. 04. 02.

606 Police hold emergency meeting to discuss 'foreign criminality' after illegal immigrant who had avoided deportation batters a woman to death in Austria. in: Dailymail, 2016. 05. 06. <https://www.dailymail.co.uk/news/article-3577350/Police-hold-emergency-meeting-discuss-foreign-criminality-illegal-immigrant-avoided-deportation-batters-woman-death-Austria.html> Letöltés: 2020. 04. 02.

607 Feltételezett terroristákat fogtak ausztriai menekültszállásokon. in: Mandiner, 2016. 06. 17. 02. https://migracio.mandiner.hu/cikk/20160617_feltetelezett_terroristakat_fogtak_ausztriai_menekultszallasokon Letöltés: 2020. 04. 12.

számának növekedésére, sőt, a 2020-ashoz hasonló terrorcselekmények elkövetésének lehetőségére is.

Összevetve a 2015-ös és a 2020-as statisztikai adatokat, megállapítható, hogy a többi európai országhoz hasonlóan Ausztriába is számottevően több afrikai menedékkérő érkezik, amely a kontinensen zajló demográfiai robbanást figyelembe véve szintén aggasztó jel. A 2020-as török-görög, és a 2021-es fehérorosz-litván-lengyel migrációs krízis is jó példák arra, hogy a már az irreguláris migrációs útvonalakon tartózkodó több ezer ember, akik egyre eltökéltebben, erőszakosabban próbálkoznak azzal, hogy az EU területére jussanak, jelentős veszélyforrást jelentenek. Véleményem szerint ugyan hordoz egyfajta elutasító üzenetet az osztrák kormány politikája, azonban a migránsok megfélemezéséhez, elrettentéséhez drasztikusabb törvényi szabályozás, és a menekültügyi szociális ellátórendszer szigorítása is szükséges.

9 Svédország

Svédország – Ausztriához hasonlóan – jelentős befogadó múlttal rendelkezik, például számos magyar családnak nyújtott menedéket 1956-ot követően. Annak ellenére, hogy Svédország is befogadó, multikulturális és jóléti társadalmáról híres, látni fogjuk, hogy a 2015-ös migrációs hullámot követően fokozatosan, de itt is szigorodó migrációs politikát és a társadalom részéről kevésbé lelkes fogadtatást váltott ki a folyamat. A vizsgálatot segítette svédországi látogatásom, amely során lehetőségem nyílt egyes integrációs foglalkozásokon részt vennem, a Migrationsverket munkatársával egyeztetnem, és svéd nyelvtudásomnak köszönhetően autentikus forrásokból tájékozódhattam.

Az észak-európai ország 450.295 négyzetkilométer területű. Finnországgal 545 kilométeren, míg Norvégiával 1666 kilométeren határos. Szárazföldi határa 2211 km, míg a tengeri 3218 km.⁶⁰⁸ Az országba szinte az összes konfliktuszónából érkeztek menedékkérők, mind légi, mind szárazföldi úton.

Svédország lakossága 10.483.647 fő. A népesség 80,3 százaléka svéd, 1,9 százalék szír, 1,4 százalék iraki, 1,4 százalék finn, 15 százalék egyéb nemzetiségű. Vallási hovatartozás tekintetében 57,6 százalék luteránus, 8,9 százalék egyéb, valamint 33,5 százalék nem nyilatkozott. A svéd demográfiai korfa is előregedő, ugyanakkor a legutóbbi hivatalos adat szerint 0,5 százalékot nőtt a lakosság.⁶⁰⁹

A jól működő kicsi, nyitott versenygazdálkodást folytató állam rendkívül magas életszínvonalat biztosít a lakosoknak. Az egy főre jutó GDP 50.700 dollár, az inflációs ráta 1,7 százalék, a munkanélküliség 7,8 százalék. A GDP szektoronkénti megoszlása a következő: szolgáltatások 65,4 százalék, ipar 33 százalék, mezőgazdaság 1,6 százalék.⁶¹⁰ A GDP 2,4 százalékát költik katonai kiadásokra.⁶¹¹

608 Sweden. CIA World Factbook. <https://www.cia.gov/the-world-factbook/countries/sweden/> Letöltés: 2022. 05. 18.

609 Uo.

610 Uo.

611 The Military Balance 2022, Chapter Four: Europe, DOI: 10.1080/04597222.2022.2022929, p. 74.

9.1 Történeti előzmények

A vizsgált országok közül Svédország rendelkezik a legrégebbre visszanyúló, dokumentált migrációs múlttal, amely a középkorig vezet vissza. A kereskedelemmel foglalkozó germán törzsek tulajdonképpen Svédország első jelentősebb bevándorló csoportja. Ezt követően az ipari forradalmak idején olaszok, franciák és romák is jelentős létszámban érkeztek az országba, kialakítva annak multietnikus képét.⁶¹² Az 1850 és 1939 közötti időszakban a nagyarányú kivándorlás volt jellemző, majd az 1940-es években a második világháború borzalmai elől rengeteg menekült érkezett. Olyan rohamos ütemben nőtt a bevándorlás, hogy az ötvenes évekre kialakult lakhatási válság miatt a svéd kormány 1965 és 1974 között évente 100 000 új lakást épített.⁶¹³ Az ország a második világháborút követően Európa egyik legjelentősebb befogadó országává vált. Kiemelném a magyarok részére nyújtott segítséget az 56-os szabadságharcot követő időszakban: 1956-tól 1958-ig mintegy 10 000 magyar menekült érkezett az országba, ahol átmenetileg menekülttáborokban szállásolták el őket. A menekült magyarok többsége könnyen integrálódott, főként az egyedülálló személyek, akik mobilitásuknak köszönhetően gyorsan munkához is jutottak. A svéd kormány nyelvtanfolyamokkal, magyar nyelvű gimnáziummal⁶¹⁴ is segítette a sikeres integrációt.⁶¹⁵

A vízum-, munka- és tartózkodási engedélyek, illetve az állampolgársági kérelmek kezelése érdekében 1969-ben létrejött a svéd Bevándorlási Hivatal (Migrationsverket). Feladatai közé tartozott többek között a bevándorlási politika végrehajtásának teljes koordinálása, a menekültek fogadása, és a menekültközpontok felügyelete is. A gyakorlati befogadásért (elszállásolás, nyelvvoktatás, egészségügyi ellátás) az ország teljes területén az önkormányzatok feleltek és felelnek a mai napig. Svédországban a 18 év feletti külföldi akkor kaphat állampolgárságot, ha állandó lakhellyel rendelkezik és legalább 5 éve él az országban. Hontalanok vagy menekültstátusszal rendelkezők esetében ez 4 év. A cél a gyors beilleszkedés volt, valamint hogy a bevándorlók mind szociális, mind gazdasági szempontból tagjai legyenek a társadalomnak, de egyidejűleg ápolhassák a saját kulturális örökségüket is.

612 Leitheiser Fruzsina: Oktatási integrációs stratégiák a 2015-ös menekültválságot követően. Németország, Franciaország, és Svédország példája. p. 329. DOI: 10.21543/Dem.61.4.3 <https://www.demografia.hu/kiadvanyokonline/index.php/demografia/article/view/2761/2671> Letöltés: 2021. 11. 01.

613 Uo.

614 Göteborgi Magyar Gimnázium

615 Szöllösi Antal: A svédországi magyar bevándorlás fejezetei.

http://ungerska.se/index.php?option=com_content&view=article&id=86:a-svedorszagi-magyar-bevandorlas-az-1956-os-menekueltek&catid=38:magyarok&Itemid=71 Letöltés: 2021. 11. 02.

A nem svéd anyanyelvűek számára anyanyelvi programot biztosítottak, így például az iskolai oktatásban saját nyelvükön tanulhattak, valamint lehetőséget teremtettek számukra a regionális és helyhatósági választásokon való részvételre.⁶¹⁶

Gunilla Herolf szerint az 1980-as évek tehető a Svédországba irányuló harmadik „menekültügyi korszak”, amely tulajdonképpen abban tér el az előzőektől, hogy jellemzően Európán kívüli menekültek érkeztek, érkeznek az országba, hiszen ez a korszak most is tart. A 80'-as évek végén érkeztek többek között Iránból, Chiléből, de Libanonból is, és a 90'-es évek végén ehhez jött hozzá a volt Jugoszlávia területéről elmenekült több százezer ember is.⁶¹⁷

1975-ben új, a bevándorlási politika alapjait lefektető törvényjavaslat készült, amely következtében megreformálták a külföldiek szavazati jogát és a bevándorló gyermekek oktatási lehetőségeit. 1980-ban felülvizsgálták a svéd bevándorlási politikát, amely alapján új menekültügyi törvényt alkottak 1986-ban. A törvény olyan újításokat tartalmazott, mint az ombudsman intézményének létrehozását, továbbá a menekültügyi rendszer pénzügyi alapjainak reformját is. A nyolcvanas években a fókuszban a kettős állampolgárság kérdésköre, valamint a menedékkérők érdekvédelme állt.⁶¹⁸

1996-ban Svédország a schengeni egyezményhez csatlakozva megnyitotta határait az Európai Gazdasági Térség tagjai előtt, amit követően 29 000 fő érkezett az országba az EU területéről. A bevándorlók – a helyi önkormányzatokon keresztül működő – kurzusokon tanulhatták a svéd nyelvet, továbbá megismerkedhettek a svéd kultúrával is.

1998-ban megalakult az Integrációs Hivatal, amelynek feladata az egyenlő esélyek biztosítása volt, az etnikai vagy kulturális háttér figyelembevétele nélkül. A szervezet figyelte továbbá a társadalom – integrációs politika szempontjából történő – változásait, illetve igyekezett megelőzni a xenofóbia, a rasszizmus és a diszkrimináció kialakulását. A hivatal 2007-ben bezárt, ám feladatkörét több közigazgatási szerv örökölte. Egy rövid ideig működött az integrációs és egyenjogúsági ügyekkel foglalkozó minisztérium (Integrations- och jämställdhetsdepartementet), ami a kormány integrációs politikájának megvalósításával is

616 Éger György: A svéd bevándorlási és menekültpolitika. in: Regio-Kisebbségi Szemle 1992. 3. évf. 3. sz., p. 5. <http://www.epa.oszk.hu/00000/00036/00011/pdf/09.pdf> Letöltés: 2021. 09. 25.

617 Herolf, Gunilla: Sweden: A Destination Country Searching for a European Solution. in: Mapping the migration challenges in the EU transit and destination countries. szerk. N. Rózsa Erzsébet. p. 40. <https://www.euromesco.net/wp-content/uploads/2017/09/201703-EuroMeSCo-Joint-Policy-Study-6.pdf> Letöltés: 2022. 05. 19.

618 Éger, p. 5.

foglalkozott. A későbbiekben a Munkaügyi Minisztérium (Arbetsmarknadsdepartementet) hatáskörébe kerültek az integrációval kapcsolatos feladatkörök, hiszen a két terület szorosan összefügg.⁶¹⁹

2007-ben a kormány új Integrációs és Esélyegyenlőségi Minisztériumot hozott létre, 2008-ban pedig megreformálta az integrációs rendszert, és átfogó stratégiát dolgozott ki. Az intézkedések célja a munkaerő-kínálat és -kereslet növelése, valamint az egyenlőség megteremtése az iskolákban. A bevándorlók integrációját elsősorban mainstream politikák révén kellett megvalósítani, és célzott intézkedésekkel egészítették ki az újonnan érkezők tartózkodási engedélyének megadását a kiadástól számított első két évre vonatkozóan. Napjainkban az általános elv az, hogy egy menekültre ugyanazok a szabályok vonatkoznak, mint a svéd lakosságra. Ugyanakkor új politikai terület alakult ki: az újonnan érkezők munkaerő-piaci integrációja. 2016-ban az állami költségvetés 200 millió eurós emelést javasolt a bevándorlók korai integrációjára. A többletköltségek a munkaerő-piaci programok, tolmácsok, szakképzés, polgári orientációs tanfolyamok és nyelvi képzések fedezésére szolgáltak. 2018. január 1-jétől új szabályok léptek hatályba, amely szerint az újonnan érkezőknek munkát kell találniuk, melyhez biztosítják az oktatást és képzést, továbbá a nyelvtanfolyamokat.⁶²⁰

Svédországot, mint minden európai migrációs célországot sem kerülte el a szélsőséges eszméket vallók erőszakhulláma. 2010-ben egy iraki származású, de Svédországban felnőtt és szocializálódott férfi követett el öngyilkos merényletet⁶²¹ Stockholmban, amelyet búcsúlevelében az ország afganisztáni katonai szerepvállalásával indokolt.⁶²² 2017-ben pedig egy ISIS-szimpatizáns hajtott kamionnal a tömegbe, szintén a svéd fővárosban. E cselekmények és számos egyéb kísérlet a svéd nemzeti biztonságra is jelentős befolyással bírtak, erre azonban külön fejezetben térek ki.

A 2015-ös menekültügyi és migrációs krízis Svédországot is érzékenyen érintette, és bár számos konfliktuszónából érkező menekültet befogadott, mégis, kénytelen volt (2015. november 12. után) ideiglenes visszaállítani déli határszakaszainak ellenőrzését a tömegekben érkező migránsok miatt. Stefan Löfven akkori miniszterelnök novemberi bejelentésében a

619 Horváth-Sántha Hanga: Integrációs gyakorlatok Svédországban.

620 Migrant Integration Governance in Sweden. <https://ec.europa.eu/migrant-integration/governance/sweden> Letöltés: 2019. 08. 09.

621 A merényletben csak a támadó halt meg.

622 Sántha Hanga: A svédországi bevándorlás biztonságpolitikai vetületei. in: KKI Tanulmányok T-2015/7. p. 14. https://kki.hu/assets/upload/7_KKI-tanulmanyok_SWE_Migracio_Santha_20150824.pdf Letöltés: 2019. 11. 20.

kényszerű helyzetre hivatkozva további migrációt szigorító intézkedéseket jelentett be. A menekültek állandó tartózkodási engedélyét ideiglenesre változtatták, és állandó tartózkodási helyet követeltek meg a családegyesítési kérelmet benyújtóktól. A helyi önkormányzatokra is nagyobb feladatok hárultak, Ausztriához hasonlóan itt is vidéken helyezték el az érkezők nagy részét és az önkormányzatok felelőssége volt az ellátásuk, valamint integrációjuk. Ugyan ezek az intézkedések a már státusszal rendelkezők jogait nem csorbította, mégis negatív hatással volt például azokra, akik családegyesítési kérelmet nyújtottak be. Állandó jövedelem, és ezáltal az előírt lakhatási feltételek biztosítása nélkül a kérelmeket a hatóság elutasította, így sokan nem tudták családjukat az országba hozni.⁶²³ 2016 januárjától szintén a fenti okok miatt bevezették a személyazonosság-ellenőrzést a Svédországba tartó nemzetközi járatokon (busz, komp, vonat).⁶²⁴ 2016-ban az ország 6 milliárd dollárt költött menekültekre, ami teljes költségvetésének több mint 5 százaléka.⁶²⁵

A kormány 2018-ban tízéves tervet terjesztett elő a szegregáció összetett problémája elleni küzdelemre, amely más uniós országok integrációs politikájához hasonlóan a lakhatásra, oktatásra, munkaerőpiacra, a társadalomba való beilleszkedésre és a bűnmegelőzésre fókuszált. A kezdeményezések között szerepelt az újonnan érkezett bevándorlók munkaerőpiacra lépésének és önellátóvá válásának gyorsítása, valamint a civil társadalmi szervezetek bevonása, hogy többek között segítsék a bevándorlókat a demokrácia és a szavazás fontosságának megismerésében. A programra évi 2,2 milliárd svéd koronát (338 millió USD-t) különítettek el, amellyel a különböző intézményeket és szervezeteket támogatták országos, megyei és önkormányzati szinten.⁶²⁶

A 2018-as általános választások kampánya során a balközép eszmei rendszerű kormánykoalíció is megígérte, hogy az elutasított menedékkérőket a jogszabályokban foglaltak alapján kiutasítják az országból. Ahogy Stefan Löfven miniszterelnök fogalmazott, „Máskülönben nem lesz működő migrációs rendszerünk”. Anders Ygeman svéd belügyminiszter hozzátette, hogy a menedékkérők közel fele nem rendelkezik semmilyen, a menedékkérelmem befogadására alkalmas jogalappal sem.⁶²⁷ A szándék ugyan feltételezhetően

623 Hagelund, Anniken: After the refugee crisis: public discourse and policy change in Denmark, Norway and Sweden. <https://comparativemigrationstudies.springeropen.com/articles/10.1186/s40878-019-0169-8> Letöltés: 2022. 05. 20.

624 Herolf, Gunilla, p. 42.

625 Traub, James: Even Sweden Doesn't Want Migrants Anymore

626 Skodo, Admir: Sweden: By turns welcoming and restrictive in its immigration policy. in: Migrationpolicy, 2018. 12. 06. <https://www.migrationpolicy.org/article/sweden-turns-welcoming-and-restrictive-its-immigration-policy> Letöltés: 2022. 05. 18.

627 Glied Viktor: Az európai migráció két arca. p. 137.

megvolt, ám az elmúlt években nem volt jelentős változás a hatékonyan visszatoloncolt, elutasított menedékkérők statisztikájával kapcsolatban. A 2018-as választásokat követően hónapokba került, mire a győztes Szociáldemokrata Párt (és koalíciós tagjai, a Zöldek és a Liberálisok) kormányt tudott alakítani a többek között migrációs politikájáért is népszerűvé vált Svéd Demokratákkal. A nézetkülönbségeket a pártok közt többek közt az eltérő migrációs és integrációs elképzelések okozták.⁶²⁸

2020 áprilisában Svédország speciálisan próbálta kezelni a koronavírus okozta kihívásokat. Egy 60 éves koronavírusal fertőzött irreguláris bevándorló halálát követően a migrációs hivatal úgy döntött, hogy a fertőzés terjedésének megakadályozásáért csökkenti a kitoloncolásra váró migránsok számát az intézményeiben, és közel 200 bevándorlót elengedtek.⁶²⁹ 2020 nyarára csökkent a stockholmi Rinkeby-Kista migránsnegyedekben a koronavírusos megbetegedések száma, amelyet egyes orvosok a nyájimmunitás kialakulásának tulajdonítottak. Míg márciusban és áprilisban a legtöbb koronavírusos esetet itt regisztrálták, május óta jelentősen csökkent az intenzív ellátást igénylő betegek száma.⁶³⁰

Svédországban sincs azonban másként, mint más befogadó országokban, hogy mind a regisztrált, mind az irreguláris bevándorlók körében csekélyebb az oltakozási hajlandóság és ezáltal jobban ki vannak szolgáltatva a vírusnak. A svéd közegészségügyi hatóság 2021. nyári statisztikái alapján a migránsok – főként az afrikai kontinensről érkezők – átoltottsága alacsonyabb, mint a lakosságé. A 79 év felettek közül a svéd lakosok 95 százaléka, az észak-afrikaiak 66 százaléka, és az egyéb afrikaiak 53 százaléka vette fel legalább az első oltást. Hasonlóan alakulnak az arányok a 65-79 éves és a 60-64 éves korosztályok tekintetében is. Érdekesség, hogy a koronavírus által okozott halál kockázata az afrikaiaknál 3,4-szer magasabb, mint a lakoságnál.⁶³¹ Ennek okai a nem megfelelő tájékozottság, az aluliskolázottság, a hiszékenységek és a hatóságoktól való félelem is lehet, amely az amúgy is sokszor rosszabb körülmények között élő, orvosi ellátáshoz is nehezen férő migránsok körében még számos áldozatot fog követelni.

628 Pálfi Rita: Először buktatott meg kormányt a svéd parlament. in: Euronews

<https://hu.euronews.com/2021/06/21/eloszor-buktatott-meg-kormanyt-a-sved-parlament> Letöltés: 2022. 07. 12.

629 Lindberg, Staffan: Släppt från förvaret-sover i elrum.

<https://www.aftonbladet.se/nyheter/a/dO1ozO/slappt-fran-forvaret--sover-i-elrum> Letöltés: 2020. 10. 12.

630 Lodding, Mattias: 2000 kallas till antikroppstester i Rinkeby-Kista- „äntligen”

<https://www.svt.se/nyheter/lokalt/stockholm/tva-tusen-kallas-till-antikroppstester-i-rinkeby-kista-antligen>

Letöltés: 2020. 09. 12.

631 Vaccinationstäckning per födelseland, inkomst och utbildningsgrad- vecka 43.

<https://www.folkhalsomyndigheten.se/folkhalsorapportering-statistik/statistikdatabaser-och-visualisering/vaccinationsstatistik/statistik-for-vaccination-mot-covid-19/uppfoljning-av-vaccination/vaccinationstackning-i-undergrupper/> Letöltés: 2021. 11. 20.

Stefan Löfven utódja Magdalena Andersson pénzügyminiszter – aki 2021 vége óta Svédország első női miniszterelnöke – 2021 novemberében úgy nyilatkozott, hogy a fiataloknak érettségiznie és nyelvet tanulnia kell, valamint minden, szociális juttatásokat élvező külföldinek meghatározott minimum óraszámot kell dolgoznia. A pénzügyminiszter azt is kiemelte beszédében, hogy az országban a férfiak és a nők egyaránt hozzá kell járuljanak a társadalom építéséhez, függetlenül a családtagok véleményétől. A svéd állam 2015 óta megtanulta, hogy a legjóindulatúbb országoknak is vannak korlátai. Az elmúlt években jelentősen nőtt a bűncselekmények száma, sőt, míg húsz éve Svédország egyike volt a legalacsonyabb fegyveres erőszakot regisztráló országoknak, mára az egyik legkimagaslóbb esetszámokkal rendelkezik. Ezzel kapcsolatban a miniszter asszony bejelentette, hogy 7 000 fővel emelték a rendőrség létszámát, új büntetés-végrehajtási intézmények épülnek és 30 új bűncselekménnyel kapcsolatos törvényt hoztak.⁶³²

9.1.1 Törvényi szabályozás

Svédországban a Migrációs Ügynökség (Migrationsverket) feladatköre a migrációval kapcsolatos ügyintézés. Számos törvény és szabály született a svédországi menekültügyi eljárás szabályozására, ám területi korlátok miatt itt csak a legfontosabbakra térnek ki. Az Utlänningslag⁶³³ (2005: 71), avagy az idegenrendészeti törvény meghatározásokat, általános szabályokat és feltételeket tartalmaz a külföldiek beutazásával, valamint a Svédországban való tartózkodásával és munkavállalásával kapcsolatban. A törvény foglalkozik a vízummal, menedékjogi kérdésekkel is.⁶³⁴ A 2006-os Utlänningsförrörordning⁶³⁵ (2006: 97) idegenrendészeti rendelet az úti okmányokról, a vízumokról és a tartózkodási engedélyekről tartalmaz rendelkezéseket, valamint az ellenőrzési és kényszerítő intézkedésekre vonatkozó szabályokat foglalja össze. A rendelet az elutasítást, kiutasítást is szabályozza.⁶³⁶

Menekültüggyel kapcsolatos még a Lag (1994:137) om mottagande av asylsökande, amely a menedékkérők befogadásáról szóló törvény, és meghatározza a menedékkérők számára nyújtott segítség igénybevételét.⁶³⁷ A Lag (2016:752) om tillfälliga begränsningar av möjligheten att få uppehållstillstånd i Sverige az állandó tartózkodási engedély

632 Traub, James: Even Sweden Doesn't Want Migrants Anymore. <https://foreignpolicy.com/2021/11/17/even-sweden-doesnt-want-migrants-anymore-syria-iraq-belarus/> Letöltés: 2021. 11. 20.

633 bevándorlási törvény

634 Utlänningslag

635 bevándorlási rendelet

636 Utlänningsförrörordning

637 Lag (1994:137) om mottagande av asylsökande

megszerzésének ideiglenes korlátozásáról rendelkezik⁶³⁸, míg a Förordning (2017:193) om statlig ersättning för asylsökande a menedékkérők állami kompenzációjáról szóló rendelet. Ez tartalmazza az önkormányzatok és a megyei tanácsok közötti megállapodásokra vonatkozó rendelkezéseket a menedékkérők és a kísérő nélküli kiskorúak fogadásából eredő bizonyos költségek pénzügyi ellentételezéséről.⁶³⁹

Fentiekén kívül Svédország természetesen figyelembe veszi a Dublin-rendeleteket (Az Európai Parlament és a Tanács 604/2013/EU Rendelete egy harmadik országbeli állampolgár vagy egy hontalan személy által a tagállamok egyikében benyújtott nemzetközi védelem iránti kérelem megvizsgálásáért felelős tagállam meghatározására vonatkozó feltételek és eljárási szabályok megállapításáról)⁶⁴⁰ és az EU Kvalifikációs irányelveket (Az Európai Parlament és a Tanács 2011/95/EU irányelve a harmadik országbeli állampolgárok és hontalan személyek nemzetközi védelemre jogosultként való elismerésére, az egységes menekült- vagy kiegészítő védelmet biztosító jogállásra, valamint a nyújtott védelem tartalmára vonatkozó szabályokról)⁶⁴¹, valamint az 1951-es Genfi Egyezményt.⁶⁴²

A legújabb menekültügyi törvényt 2021 nyarán – a miniszterelnök, Stefan Löfven bukása utáni napon – szavazta meg a svéd parlament. A rendelkezés tulajdonképpen megerősíti a 2016-ban bevezetett olyan intézkedéseket, mint például a menekültek tartózkodási engedélyének ideiglenessége (három év), vagy a családegyesítéskor az önellátás követelménye. Ezzel párhuzamosan azért meg is könnyíti a menedékkérők Svédországban maradását meghatározott humanitárius okok fennállása esetén. A törvény július 20-án lépett életbe, egy évig tartó tárgyalások eredményeként. Az ellenzéki pártok szerint ennél szigorúbb szabályozásra van szükség az irreguláris migráció csökkentéséhez. Különös azonban, hogy a Stefan Löfven kormányát megdöntő Baloldali Párt ugyanakkor támogatta a migrációs javaslatcsomagot.⁶⁴³

638 Lag (2016:752) om tillfälliga begränsningar av möjligheten att få uppehållstillstånd i Sverige

639 Förordning (2017:193) om statlig ersättning för asylsökande

640 Dublin-rendelet

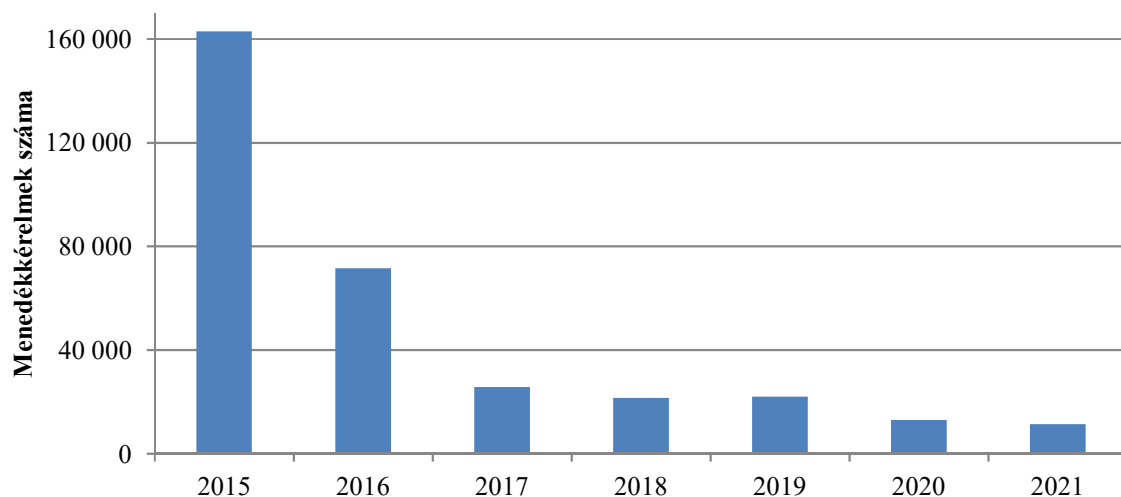
641 EU Kvalifikációs irányelvek

642 Az 1951-es Genfi Egyezmény.

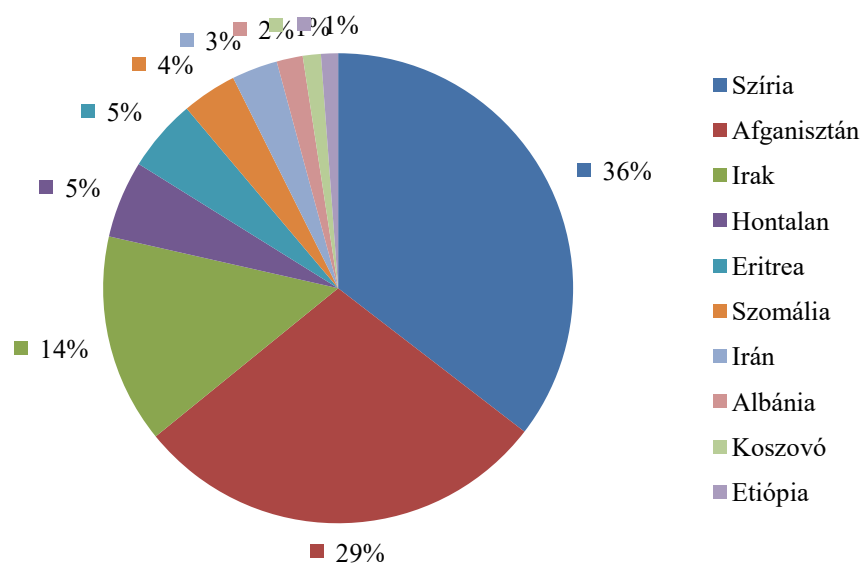
643 Dagens Nyheter: Ny migrationslag-men hur länge gäller den? in: Dagens Nyheter

<https://www.dn.se/sverige/ny-migrationslag-men-hur-lange-galler-den/> Letöltés: 2021. 09. 02.

9.2 Statisztikai adatok

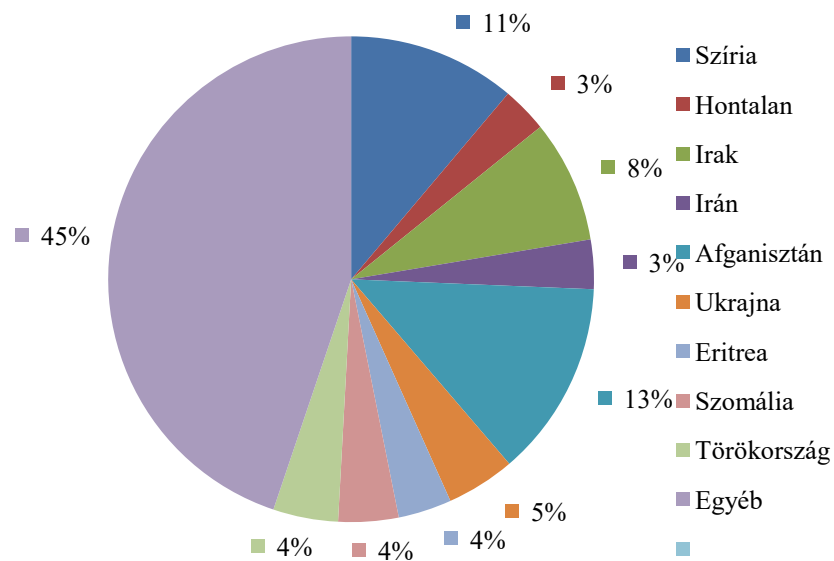
18. ábra: A Svédországban benyújtott menedékkérelmek száma 2015 és 2021 között⁶⁴⁴

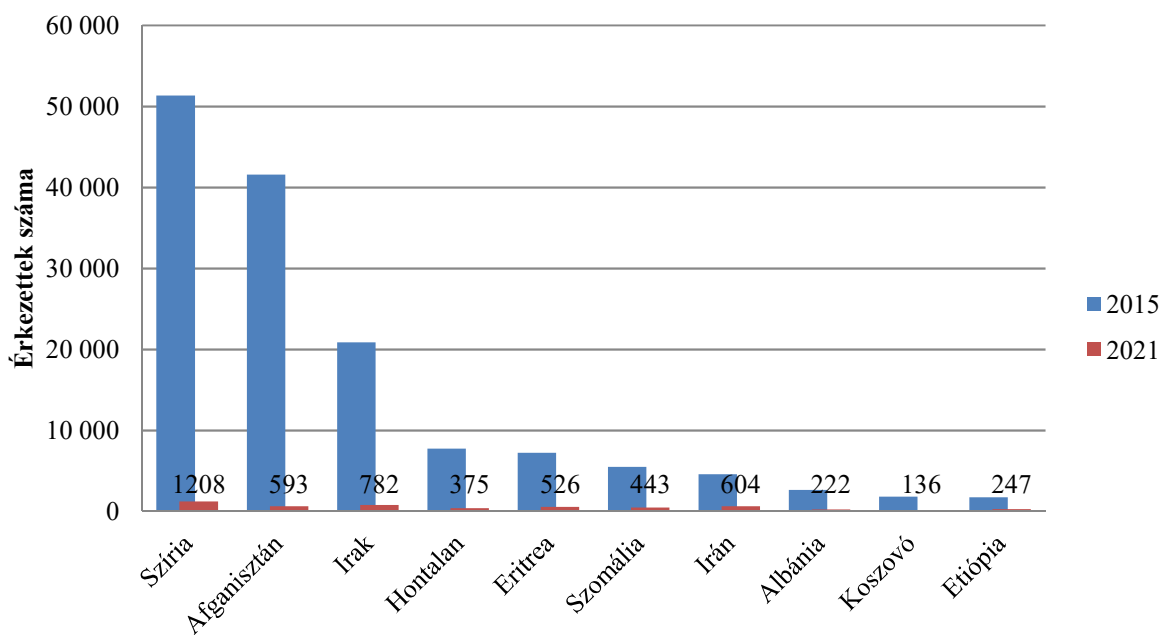
19. ábra: A Svédországban menedéket kérők etnikai megoszlása 2015-ben (top 10 állam) ⁶⁴⁵

644 A szerző saját szerkesztése. Forrás: Migrationsverket: Asyl. <https://www.migrationsverket.se/Om-Migrationsverket/Statistik/Asyl.html> Letöltés: 2022. 01. 08.

645 A szerző saját szerkesztése. Forrás: Migrationsverket: Inkomna ansökningar om asyl, 2015. <https://www.migrationsverket.se/download/18.7c00d8e6143101d166d1aab/1485556214938/Inkomna%20ans%C3%B6kningar%20om%20asyl%202015%20-%20Applications%20for%20asylum%20received%202015.pdf> Letöltés: 2022. 01. 08.

20. ábra: A Svédországban menedéket kérők etnikai megoszlása 2021-ben (top 10 állam) ⁶⁴⁶

21. ábra: Összehasonlítás a 2015-ben és 2021-ben érkezett menedékkérők főbb származási országaival kapcsolatban (a 2021-es adatok vannak felíratozva az ábrán) ⁶⁴⁷

646 A szerző saját szerkesztése. Forrás: Asylum statistics. <https://www.migrationsverket.se/English/About-the-Migration-Agency/Statistics/Asylum.html> Letöltés: 2022. 01. 30.

647 A szerző saját szerkesztése. Forrás: A top tíz kibocsátó ország összevetése a Migrationsverket éves statisztikáinak felhasználásával. Források: Migrationsverket: Inkomna ansökningar om asyl, 2020., Migrationsverket: Inkomna ansökningar om asyl, 2015.

A fenti adatokat összevetve megállapíthatjuk, hogy ugyan – a többi európai országhoz hasonlóan – 2016 óta drasztikusan lecsökkent a menedékkérelmek száma, ez azonban nem jelenti azt, hogy az évente tízezernél is többen érkező migránsokkal kapcsolatos teendő ne okozna kihívásokat a jóléti államnak. A 2015-öt követő csökkenő tendencia köszönhető továbbá a szigorodó svéd menekültügyi törvényeknek és a bevezetett határ- és személyazonosság-ellenőrző intézkedéseknek is. Megfigyelhető, hogy míg 2015-ben a klasszikus értelemben vett válságövezetből érkezők mellett az aktuális gazdasági krízisben szenvedő balkáni országokból is számosan érkeztek, addig ez az aktuális világpolitikai eseményeket követve átformálódott 2021-re. Az elmúlt években egyre többen érkeztek Ukrajnából, a konfliktusokkal terhelt Üzbegisztánból, de Törökországból is. Elmélettel – miszerint minden vizsgált országban emelkedni fog az Afrikából érkező kérelmezők száma – ellentétben Svédországban kevesebb afrikai ország szerepel a top 10-es listán, mint 2015-ben. A szomáliai kérelmezők száma az arányokat tekintetbe véve ugyan továbbra is jelentős, azonban nem történt olyan drasztikus emelkedés, mint amit vártam. Meglátásom szerint ez azért lehetséges, mert az afrikai migránsok könnyebben megközelíthető (fizikai távolság) és nyelvi, kulturális szempontból „könnyebb” országgént szívesebben választják Franciaországot vagy Nagy-Britanniát második otthonuknak.

9.2.1 Toloncolások

Az Állami Számvevőszék 2020-as nyilatkozata alapján a svéd toloncolási eljárások jelentős kiadásokat jelentenek, ugyanakkor hatékonyságuk csekély. A szervezet 23 000, 2013 és 2014 közötti visszaküldési ügyet vizsgált meg, és a határozatokat követő négy év múlva az érintettek több mint fele még az országban tartózkodott. Napjainkban megközelítőleg 20-50 000 irreguláris bevándorló él az országban. A Számvevőszék tanulmánya alapján ezek az eljárások évente 2 milliárd svéd koronájába kerülnek a svéd társadalomnak. Az elmúlt évtizedekben Svédország nem tudta hatékonyabbá tenni a toloncolási eljárásokat, és ezek költségei 40 százalékkal emelkedtek.⁶⁴⁸

2021 nyarán a svéd bevándorlási hivatal határozatlan időre felfüggesztette az Afganisztánba való toloncolásokat az ország biztonsági helyzetének romlása és a tálibok

648 Fredrik Haglund: Riksrevisionen: Stora brister i avvisningar från Sverige. <https://www.europaportalen.se/2020/03/riksrevisionen-stora-brister-i-avvisningar-fran-sverige> Letöltés: 2021. 10. 20.

hatalomátvétele miatt. A skandináv országban több mint 7 000, jogerősen kiutasított afgán állampolgárt tartanak nyilván.⁶⁴⁹

9.3 Biztonsági aspektusok

9.3.1 A migráció és a fegyveres testületek

2018-ban a no-go zónák környezetében kialakuló romló közbiztonsági helyzet miatt Stefan Löfven, az akkori miniszterelnök úgy fogalmazott, hogy olyan drasztikus módszerek alkalmazása is szükségessé válhat, mint a haderő alkalmazása az érintett területeken. Ezt azonban a Parlament a későbbiekben nem támogatta, annak ellenére, hogy a fegyveres bűncselekmények száma évről évre emelkedik.⁶⁵⁰ 2019-ben a malmői bandaháborúk és a déli területeken elkövetett erőszakos cselekmények száma tovább emelkedett, és ez az erőszakhullám Dánia egyes területeire is áterjedt. A további eszkaláció prevenciója érdekében Dánia ideiglenesen visszaállította a határellenőrzést a Svédországgal közös szakaszokon.⁶⁵¹ 2020. augusztus végén a malmői muszlimok erőszakba torkolló tüntetéseket szerveztek, miután egy iszlámellenes dán párt⁶⁵² szimpatizánsai felgyújtottak egy Koránt. A svéd rendőrség által korábban egyébként betiltott iszlámellenes tüntetésen Rasmus Paludan, a párt dán vezetője is részt kívánt venni, ám a svéd határőrség feltartóztatta a politikust, és két évre megtiltotta, hogy belépjen az országba.⁶⁵³

2020. szeptember 5-én a svéd rendőrség megtörte az ország migránsokat befogadó, és az ezzel kapcsolatos problémákat a szőnyeg alá söprő politikáját, és Mats Löfving, az országos Rendőrfőkapitány-helyettes a svéd állami rádióban kijelentette, hogy nem minden, az országba érkező külföldi akarja elfogadni a társadalmi normákat és szabályokat, és a jelenlegi migrációs politika túl naiv.⁶⁵⁴ Kiadott ezen kívül egy tájékoztatót, amely szerint 40 szervezett bűnözői csoport aktív Svédországban. E csoportok vezetői jellemzően olyan

649 Migrationsverket beslutat om verkställighetsstopp till Afghanistan. <https://www.migrationsverket.se/Om-Migrationsverket/Pressrum/Nyhetsarkiv/Nyhetsarkiv-2021/2021-07-16-Migrationsverket-beslutat-om-verkstallighetsstopp-till-Afghanistan.html> Letöltés: 2021. 10. 14.

650 Military response to gang violence an option – Swedish PM. <https://www.rt.com/news/416220-sweden-military-gang-solution/> Letöltés: 2021. 10. 22.

651 Henley, Jon: Denmark reinstates border checks at crossings to Sweden after bombings. <https://www.theguardian.com/world/2019/nov/12/denmark-border-checks-crossings-sweden> Letöltés: 2021. 12. 10.

652 Kemény Vonal

653 Våldsamt upplopp i Malmö efter protest mot koranbränning. <https://www.dn.se/nyheter/sverige/protest-mot-koranbranning-stoppa-trafiken-i-malmo/> Letöltés: 2020. 09. 13.

654 Kovács Emese: Fájdalmas kijózanodás vagy folytatódó önkéntes vakság? – A svéd migrációs politika kilátásai. in: Horizont 2020/19, p. 11. https://www.migraciokutato.hu/wp-content/uploads/2020/10/20201001_HORIZONT_19_kovacs_emese_a_sved_migracios_politika_kilatasai_elemzes.pdf Letöltés: 2022. 07. 30.

migránsok, akik kifejezetten a szervezett bűnözés miatt jöttek Svédországba. A csoportok leginkább kábítószer-kereskedelemre és kisebb súlyú bűncselekményekre specializálódtak. A bűnözői csoportok a nagyvárosok no-go zónáiból toboroznak, ahol a kedvezőtlen életkörülmények miatt egyszerűen találni utánpótlást.⁶⁵⁵ Linda H. Staaf, a NOA operatív hírszerzési vezetőjének nyilatkozata szerint ezek a klánok az egész svéd társadalmat veszélyeztetik azáltal, hogy – érdekeiknek megfelelően – nyomást gyakorolnak az önkormányzati és országos politikára is.⁶⁵⁶ A klánok kialakulásáról, szerepéről, kulturális sajátosságairól Lundberg professzor kutatásaiból tájékozódhatunk részletesebben.⁶⁵⁷

Kovács Emese elemzéséből azt is megtudhatjuk, hogy a 2020-as éveket megelőzően emelkedést mutat az erőszakos bűncselekmények és a bandaháborúkhöz köthető fegyveres gyilkosságok száma az országban (2017-ben 324 fegyveres támadás, 43 halálos áldozattal, 2018-ban 306 fegyveres támadás, 45 halálos áldozattal, 2019-ben 334 fegyveres támadás 42 halálos áldozattal, 2020. szeptember 15-ig pedig 242 fegyveres támadás, amelyből 28 volt halálos áldozattal járó. A szerző a vezető svéd napilap, a Dagens Nyheter által készített elemzésre hivatkozik, amely szerint a fegyverrel elkövetett bűncselekmények elkövetőinek 90 százaléka külföldi gyökerekkel rendelkezik, és jellemzően (80 százalék) közel-keleti, vagy afrikai hátterű. A migrációs hátterű bűnözők közel 50 százaléka már Svédországban született és szocializálódott (másodgenerációs).⁶⁵⁸

A bevándorlók az életfogytiglanis börtönbüntetéseket 53 százalékát, a munkanélkülieket 58 százalékát, és a szociális támogatásra jogosultakat 65 százalékát teszik ki. Svédországban a gyermekszegénység 77 százaléka külföldi hátterű háztartásokban van jelen, míg a nyilvános lövöldözések gyanúsítottjainak 90 százaléka bevándorló hátterű.⁶⁵⁹ További adalék, hogy a 2021-ben börtönbüntetésre ítélt elkövetők harmada harmadik országbeli állampolgár volt.⁶⁶⁰

655 Polisen:40-tal klaner organiserar brott i Sverige. <https://www.dn.se/sverige/polisen-40-tal-klaner-organiserar-brott-i-sverige/> Letöltés: 2020. 10. 09.

656 Kovács Emese: Fájdalmas kijózanodás vagy folytatódó önkéntes vakság? – A svéd migrációs politika kilátásai. in: Horizont 2020/19, p. 11. https://www.migraciokutato.hu/wp-content/uploads/2020/10/20201001_HORIZONT_19_kovacs_emese_a_sved_migracios_politika_kilatasai_elemez.pdf Letöltés: 2022. 07. 30.

657 Lundberg, Johan: Swedish clans, criminal networks and the failure of postmodern theory. p. 4-22.

658 Kovács, p. 2.

659 Traub, James: Even Sweden Doesn't Want Migrants Anymore

660 KOS 2021: Kriminalvård och statistik, p. 20.

https://www.kriminalvard.se/globalassets/forskning_statistik/kos-2021---kriminalvard-och-statistik.pdf Letöltés: 2022. 07. 29.

9.3.2 A menekültügyi eljárásról

A kérelmező személyi adatai hitelességének bizonyítására elkéri igazolványát/útlevelét, melyet lefénymásolnak. Az esetek nagy részében a kérelmezők azonban nem rendelkeznek okmányokkal. Ennek egyrészt az az oka, hogy a származási országukban sem voltak birtokában ilyen iratoknak, esetleg valóban úgy kellett elmenekülniük, hogy nem volt idejük magukhoz venni ezeket. Meg kell említenem azonban, hogy nagy számban dobálják el, illetve veszik el tőlük az embercsempészek az út folyamán, hogy nehezebben lehessen őket azonosítani, esetlegesen más ország állampolgárának vallva magukat, könnyebben kaphassanak valamilyen státuszt Európában. Ilyen esetben ujjlenyomatuk alapján próbálja azonosítani őket a hatóság.⁶⁶¹

A Svéd Migrációs Ügynökség lefénnyképezi a kérelmezőt, és minden esetben ujjlenyomatot vesz. Az ujjlenyomatokat arra használják, hogy ellenőrizték kért-e már menedékjogot a migráns, vagy van-e már menekültstátusza, esetleg fennáll-e vele szemben tilalom bármely más európai országban. Részletesen be kell számolnia arról, hogy ki is ő, miért hagyta el otthonát és hogyan érkezett Svédországba. Az ügyintézéshez a Migrationsverket biztosít tolmácsot. Amennyiben a kérelmezőnek nincs pénze, pályázhat pénzügyi támogatásra, melyhez bankkártyát is kap. Informálják a menekültügyi eljárásról, a következő lépésekről, tájékoztatják továbbá olyan gyakorlati kérdésekről, mint például a lakhatáshoz való jog, az orvosi ellátás és a gyermekek iskoláztatása. Miután átvették a kérelmet, az ügyintéző lefuttatja az ujjlenyomatot az Eurodac,⁶⁶² illetve a VIS rendszerben.⁶⁶³ Amennyiben egyezést mutat a rendszer, tehát már egy másik tagállamban vettek tőle ujjlenyomatot és ott menekültkérelmet adott be, akkor a Dublin-eljárás keretében az adott ország lesz az illetékes.

Minden kérelem egyedi, ezért a vizsgálathoz szükséges idő is eltérő. Az ügyintéző további vizsgálat céljából információt kérhet például más hatóságoktól is, továbbá amennyiben szükségesnek tartja, akkor a kérelmező számára kirendel egy ügyvédet is. Ha

661 Migrationsverket: Asylum- from application to decision.

662 Az Eurodac az EU menedékjogi ujjlenyomat-adatbázisa, amely tartalmazza az összes tagállam menedékkérőjének ujjlenyomatát, valamint az illegális határátlépés során elfogott személyek ujjlenyomatait. Elsődleges szerepe az, hogy segítse az EU-ban benyújtott menedékjog iránti kérelem megvizsgálásáért felelős tagállam meghatározását, és ezáltal a dublini rendelet végrehajtását. Forrás: Nemzeti Adatvédelmi és Információszabadság Hatóság.

663 A schengeni térség országaira kiterjedő Vízuminformációs Rendszer (Visa Information System – VIS) célja, hogy a rövid távú vízumokra vonatkozó adatok tagállamok közötti cseréjével javítsa a közös vízumpolitika végrehajtását, a konzuli együttműködést és a központi vízumhatóságok közötti konzultációt. Forrás: EUR-Lex.

bővebb információra van szüksége, az ügyintéző felveszi a kérelmezővel a kapcsolatot. Postai úton egy értesítés formájában tájékoztatják a kérelmezőt a menekültügyi meghallgatás pontos idejéről és helyszínéről.

A meghallgatást vezető ügyintéző az interjú elején tájékoztatja a kérelmezőt, hogy mi a beszélgetés célja, és milyen jogokkal és kötelezettségekkel rendelkeznek. Például köteles elmondani az igazat, és nem elrejtteni semmit. Ha felmerül a gyanú, hogy a kérelmező elhallgat valamit, vagy valótlant állít, és ez bebizonyosodik, úgy a kérelem elutasítható. Számos esetben előfordul, hogy szíriai állampolgárnak vallják magukat észak-afrikaiak, vagy bűncselekményt követtek el és ezt elhallgatják, illetőleg kitalálnak nehezen bizonyítható történeteket, holott „csak” gazdasági okból jöttek el. A meghallgatást vezetőnek és a tolmácsnak szakmai titoktartási kötelezettsége van. Amennyiben szükséges, ügyvéd is jelen lehet az interjún. A tolmács segítségével a kérelmezőnek választ kell adni arra, hogy kicsoda, honnan jött, miért kér menedékkérelmet és mit gondol, mi történik vele, ha vissza kell térnie a származási országába. Kérdéseket tesznek fel továbbá a családjáról, az egészségéről és a foglalkozási háttéréről.

A kérelmező a felelős azért, hogy menedékkérelmének minden okát elmagyarázza, és bizonyítékot szolgáltatson, ha rendelkezik ilyennel. Bizonyítéknak tekinthetők például a személyes iratok, fenyegető levelek, releváns sajtóhírek, de akár a kérelmezőn fellelhető sérülések, hegek is. Az ügyintéző jegyzőkönyvet vezet a válaszokról. Ha ügyvéd is jelen van, akkor a meghallgatás végén jóváhagyja a jegyzőkönyvet, továbbá a tolmács szóban visszafordítja azt a kérelmezőnek. Az interjú végén a kérelmező kérdéseket tehet fel a menekültügyi eljárással kapcsolatban. A döntés meghozatalát követően a kérelmező egy meghatározott időpontban meg kell jelenjen a hivatalnál, ahol az ügyintéző tájékoztatja arról, hogy a kérelmét jóváhagyták-e vagy elutasították. A határozatot svéd nyelven írják, de tolmács segítségével szóbeli tájékoztatást kap, melyben megindokolják a Migrationsverket döntését.⁶⁶⁴

Amennyiben a kérelem elutasításra került, a kérelmezőnek el kell hagynia Svédország területét. A legtöbb európai országhoz hasonlóan azonban ez sok esetben nem valósul meg, mert az elutasított nem jelenik meg a döntés kihirdetésekor és/vagy ismeretlen helyre távozik.

Pozitív elbírálás esetén kiemelendő, hogy a kérelmező számos szociális támogatásban részesül. A svédek kiemelt hangsúlyt fektetnek az integrációs programokra. Ott jártamkor

664Asylum- from application to decision. <https://www.migrationsverket.se/English/Private-individuals/Protection-and-asylum-in-Sweden/Applying-for-asylum/Asylum---from-application-to-decision.html>
Letöltés: 2018. 10. 20.

még a 10 000 fős kisvárosokban is ingyenes svéd nyelvtanfolyamokat hirdettek, a már angolul vagy svédül beszélő menekültek pedig számos képzés, csoportos és pszichológiai foglalkozás közül választhatnak.

A menekültügyi kérelmek valóságtartalmának megállapításához nagy segítség az országinformációs adatbázis. A Migrationsverket fenntartása alatt álló Lifos országinformációs rendszer 2011 óta működik. Külsősként nem minden dokumentumhoz lehetséges a hozzáférés, vannak úgynevezett minősített információk, melyeket csak a svéd migrációs hivatal jogosultsággal ellátott kollégái nyithatnak meg. Ennek nemzetbiztonsági és jogi okai is lehetnek – írják az adatbázist bemutató oldalon.⁶⁶⁵

9.3.3 Integráció

Svédország a menekültügyi és migrációs krízis kezdetén híresen jó szociális ellátórendszere és jó integrációs lehetőségei miatt is népszerű volt a bevándorlók körében. Bár ez fokozatosan szigorodik, az elmúlt évtizedek megengedő migrációs politikája visszaköszön a bevándorlók kevésbé sikeres önellátási útja során. Johan E. Eklund és Johan P. Larsson 2022-es kutatása új, a valós önellátás megvalósulását vizsgálta, ahol nem csak a statisztikai foglalkoztatottságot nézték, hanem hogy ténylegesen megél-e a keresetéből az illető. (2019-ben havi minimum 15 500 svéd koronával számoltak.) Ezek alapján megállapították, hogy Malmö komoly problémákkal küzd, hiszen több mint 75 000, 20 és 65 év közti személy nem önellátó, hanem az állami támogatásoktól függ. Statisztikai adatokkal igazolták, hogy nem csak Malmöben, de országos szinten is az önellátási ráta a nem nyugati kultúrákból érkező bevándorlók körében a legrosszabb, amely a párhuzamos társadalmak elmélyülését segíti elő. A kutatás kitér arra is, hogy Malmöben a leghosszabb az önellátás elérésének ideje: közel 20 évbe kerül, hogy a nem nyugati kultúrákból érkező bevándorlók legalább felének sikerüljön, míg Stockholmban 8-9 év alatt már 40 százalékos a siker, Göteborgban pedig tíz év kell ehhez.⁶⁶⁶

Különleges támogatás vonatkozik a 20 és 65 év közötti személyekre, akik tartózkodási engedéllyel rendelkeznek, például menekült, kvóta menekült, rászoruló menekült vagy az ő hozzátartozójuk. Számukra nyitott a jelentkezés a letelepedési programba, illetve letelepedési

665 Migrationsverket: Om Lifos. <https://lifos.migrationsverket.se/om-lifos.html> Letöltés: 2019. 01. 20.

666 Eklund, Johan E.- Larsson, Johan P.: Självförsörjning och utanförskap i Malmö. p. 6. https://malmo.se/download/18.187ac425180513e4ebc1b06a/1655206610194/Eklund_Larsson_Sj%C3%A4lvf%C3%B6rs%C3%B6rjning%20i%20Malm%C3%B6.pdf Letöltés: 2022. 09. 10.

támogatást kaphatnak. A Svéd Foglalkoztatási Szolgálat munkaügyi képviselőjével tudja megbeszélni a státuszt kapott, hogy mi szükséges a munkakeresés megkezdéséhez. Ezt követően személyre szabott tervet kap, amely támogatja a munkakeresést. A tevékenységeknek a munka előkészítésére (például szakmai gyakorlat vagy az oktatási és szakmai tapasztalatok érvényesítése) és a közösségi orientációra kell törekednie, amelynek célja, hogy alapvető ismereteket nyújtson a svéd nyelvről, társadalomról. A foglalkozások időtartama nem lehet kevesebb heti 40 óránál. A program hossza általában 24 hónap.

Letelepedési kompenzációt kap az a jelölt/jogosult, aki követi a letelepedési programban leírtakat. A letelepedési kompenzáció mindenki számára azonos, függetlenül a lakóhelyétől. Az összeg megszerzéséhez teljes munkaidőben kell követnie a tervben szereplő tevékenységeket. Amennyiben a bevándorló rendelkezik munkahellyel, akkor a letelepedési támogatását csökkentik. A letelepedési támogatásra jogosult lakhatási támogatást is kaphat, ha a háztartásban egyedül él, valamint bizonyos feltételek mellett – például ha gyermeke van – kiegészítő támogatás is jár neki. Ebben az esetben a Svéd Társadalombiztosítási Ügynökség dönt.⁶⁶⁷

9.3.4 A svéd nemzeti biztonsági érdekek védelme

Svédország nemzetbiztonsági szolgálata a Säkerhetspolisen, rövidítve Säpo, magyarra „Biztonsági szolgálatnak” lehetne fordítani. A Säpo mintegy 1 200 főt foglalkoztat, és Stockholmon kívül Umeå, Uppsala, Örebro, Linköping, Göteborg és Malmö városaiban rendelkezik irodákkal. A Migrációs Ügynökség kulcsfontosságú partnernek számít a terrorizmus megelőzésében – írja a Säpo honlapja. A szolgálat és a Migrációs Ügynökség közötti együttműködés az elmúlt években fokozatosan felerősödött, és remélik, hogy ez növeli a terrorizmussal kapcsolatba hozható egyének azonosításának esélyeit.⁶⁶⁸

A 2017-es Nationell säkerhetsstrategi (vagyis a Svéd Nemzeti Biztonsági Stratégia) a Biztonságunk fenyegetése és az azokkal szembeni válaszlépések fejezetben kiemeli a terrorizmust és az erőszakos extrémizmust, mint egyre növekvő veszélyforrást.⁶⁶⁹ Európában és Svédországban is egyre több szélsőségesek által elkövetett támadás történt, melyek következtében a 2017-es év fordulópont volt a nemzetbiztonsági szűrés tekintetében is. Ez évtől ugyanis kivétel nélkül átvilágításra kerülnek a tartózkodási engedélyért (vagyis az

667 Integration om Sverige.

668 New strategy leading the way. <https://www.sakerhetspolisen.se/en/swedish-security-service/about-us/press-room/current-events/news/2015-09-14-new-strategy-leading-the-way.html> Letöltés: 2018. 10. 20.

669 Nationell säkerhetsstrategi, p. 20.

összes menedékkérő) és állampolgárságért folyamodók a Säkerhetspolisen munkatársai által – nyilatkozta Oskar Ekblad, a Svéd Migrációs Ügynökség speciális feladatokért felelős vezetője. A svéd törvényhozás 2017 júniusában hozta meg azt a döntést, mely által jobban kiszűrhetők lettek a nemzetbiztonsági kockázati tényezőket hordozó egyének. A menedékkérőkkel kapcsolatban a Säpo akkor indított vizsgálatot, ha a Migrációs Ügynökség munkatársai bármi gyanúsat észleltek, és azt jelezték feléjük. Fontos kiemelni, hogy nem minden nemzetbiztonsági kockázat miatt elutasított kérelmező terrorista. A kérelmezők közt külföldi hírszerző szolgálatok alkalmazásában állók is megbújhatnak.⁶⁷⁰

A 2016-os év során mintegy 700 esetben történt szűrés, az új törvény értelmében azonban közel 20 000 eset van folyamatban. Ez vonatkozik a családegyesítési kérelem esetén a családtagokra is, de egy egyszerű hallgatói vízumot vagy munkavállalási tartózkodási engedélyt kérelmezőre is. A menedékkérők esetén ez egy felületes vizsgálatot jelent csak, és amennyiben a nemzetbiztonsági szakember úgy ítéli meg, hogy fennáll kockázati tényező, úgy elrendelik az alaposabb nyomozást. (A Säpo a személyes meghallgatásokon túl indokolt esetben lehallgathatja a célszemély telefonját, egyéb kommunikációs csatornáit, azokat rögzítheti, elemzi a kockázatokat és mérlegeli a vizsgált személy szavahihetőségét is.⁶⁷¹)

Amennyiben a vizsgálat kockázati tényezőt állapít meg, a kérelem elutasításra kerül. A 2016-os évben ez közel ötven esetben fordult elő.⁶⁷² A 2017 nyarán életbe lépett új nemzetbiztonsági törvény eredményesnek mondható: 2018 nyarára a svéd nemzetbiztonsági szolgálat közel 200, terrorizmussal összefüggésbe hozható menedékkérőt azonosított a 2018 májusáig átvizsgált 190 000 kérelmezőből.⁶⁷³

A kérdéssel kapcsolatban meg kell említeni, hogy már 2005-ben létrehozták a Terrorizmus-elleni Együttműködési Tanácsot. Tagjai a svéd Migrációs Ügynökség, a Honvédelmi Rádió-intézet, a Svéd Védelmi Erők, a Svéd Polgárvédelmi Ügynökség, a Svéd Parti Erők, a Vámhivatal, a Védelmi Kutatóügynökség, a Gazdaságvédelmi Hivatal, a

670 Albinsson, Mattias: Sverige välkomnar terrorister som Säpo vill utvisa. [http://www.friatider.se/terrorister-
valkomna-sverige](http://www.friatider.se/terrorister-valkomna-sverige) Letöltés: 2018. 10. 03.

671 Sverigesradio: Fler asylsökande blir kollade av Säpo. <https://sverigesradio.se/artikel/6847456> Letöltés: 2018. 11. 02.

672 Radio Sweden: All who apply residency screened by security service. <https://sverigesradio.se/artikel/6781043> Letöltés: 2018. 10. 04.

673 Lorentz, Elliot: Säpo hittar 200 säkerhetsshot bland nyanlända. in: Nyheter Idag [https://nyheteridag.se/sapo-
hittar-200-sakerhetsshot-bland-nyanlanda/](https://nyheteridag.se/sapo-hittar-200-sakerhetsshot-bland-nyanlanda/) Letöltés: 2018. 10. 20.

Rendőrség, a Büntetés-végrehajtás, az Ügyészség, a Sugárbiztonsági Hatóság, a Biztonsági Szolgálat (Säkerhetspolisen) és a Közlekedési Hatóság.⁶⁷⁴

9.3.5 Vallási szélsőségek

Itt szükséges röviden érinteni az erőszakos iszlamizmus terjedését a svéd muzulmánok körében, hiszen több mint 200 svéd állampolgár döntött úgy, hogy az Iszlám Államért harcolnak Szíriában. Az, hogy mely svédországi szervezetek felelősek a radikalizálódásért, amelynek hatására külföldre utaztak harcolni, sőt, terrorcselekmények is érték az országot, sajnos jellemzően politikai kérdéssé alakult át. Pártpolitikától függetlenül azonban mindenki egyetértett abban, hogy néhány erősen konzervatív svéd mecset valóban radikális iszlamista tanokat hirdetett, és ez a folyamat jelentős többletfeladatot rótt a Säpo munkatársaira is. A Svéd Muszlim Tanács, a svédországi muszlim egyesületek és mecsetek legfőbb ernyőszervezete többször is elítélte az iszlamista terrortámadásokat, és hangsúlyozta a svéd társadalomba való jogi és társadalmi integráció fontosságát. Ezzel egy időben azonban megszorodtak a bevándorlók – különösen a nem európai, muszlim országokból származó fiatal férfiak – elleni gyűlöletbűncselekmények. Az iszlamofóbián alapuló gyűlöletbűncselekményekről szóló jelentések például a 2011-es 278-ról 2016-ra 439-re nőttek, tehát szinte megduplázódtak. A valláson és etnikai hovatartozáson alapuló megkülönböztetés napjainkban is jelentős társadalmi probléma a munkaerőpiacon is.⁶⁷⁵

9.4 Migrációs megállapodások

Svédország az alábbi, visszafogadással kapcsolatos bilaterális megállapodásokkal rendelkezik: 2003-ban Montenegróval, 2005-ben Bosznia-Hercegovinával, 2008-ban Örményországgal, Irakkal és Vietnámmal, 2011-ben Koszovóval, 2012-ben Oroszországgal, 2015-ben Szerbiával, 2016-ban pedig Afganisztánnal írt alá ilyen megállapodásokat.⁶⁷⁶

9.5 NGO-k, nemzetközi szervezetek jelenléte

674 Säkerhetspolisen: The Counter-Terrorism Cooperation Council. <https://sakerhetspolisen.se/ovriga-sidor/other-languages/english-engelska/what-we-do/counter-terrorism/national-centre-for-terrorist-threat-assessment.html> Letöltés: 2018. 10. 20.

675 Skodo, Admir: Sweden: By turns welcoming and restrictive in its immigration policy. in: Migrationpolicy, 2018. 12. 06. <https://www.migrationpolicy.org/article/sweden-turns-welcoming-and-restrictive-its-immigration-policy> Letöltés: 2022. 05. 18.

676 Cassarino, Jean-Pierre: Sweden's bilateral agreements linked to readmission. <https://www.jeanpierrecassarino.com/datasets/ra/swe/> Letöltés: 2022. 07. 31.

Svédországban a nagy nemzetközi szervezeteken kívül (UNHCR, IOM) is foglalkoznak menekültekkel olyan civil szervezetek, mint a Karitás vagy a Svéd Vöröskereszt. Ezeken kívül a Center For Refugee Solidarity vállalja a közel-keleti és a MENA-régióból érkezett menekültek jogi képviselőjét, és a Save The Children (Rädda Barnen) foglalkozik a kiskorúakkal, valamint családokkal. Svéd kezdeményezés a Flyktinggruppernas Riksråd (Menekülteket segítő Svéd Hálózat), amely a menekülteket segítő önkéntesekből áll, és céljuk a menekültek jogi védelme.⁶⁷⁷

9.6 A lakosság viszonyulása a migrációhoz

2018 elején az Eurobarometer felmérése alapján a svédek 73 százaléka gondolta úgy, hogy az integráció sikertelen volt, 61 százalék szerint a bevándorlók súlyosbítják a bűnözési problémákat, továbbá 58 százalékuk szerint a migráció terhet ró a jóléti rendszerre. Ugyanakkor a felmérésből az is kiderült, hogy a lakosság továbbra is támogatta a bevándorlást és az integrációt: a megkérdezettek 91 százaléka úgy gondolta, hogy Svédország hosszú távú jövője szempontjából szükséges az integráció elősegítése, és 76 százalékuk teljes pozitív felfogással rendelkezett a bevándorlók kapcsolatban. Ebből arra lehet következtetni, hogy az ott élők aggályai inkább a bevándorlás gyakorlati kihívásaihoz kapcsolódnak, nem pedig a bevándorlók személye ellen szólnak.⁶⁷⁸

A Global Village Foundation 2020-ban közzétett felmérése alapján a lakosság 20 százaléka negatívan ítéli meg a Közel-Keletről vagy Afrikából származó és/vagy muszlim vallású személyeket. A tanulmány egyúttal a szegregációt is vizsgálja, és a migránsnegyedekben élők kétharmada úgy vélte, hogy nagy a távolság a bevándorlók és a politikai elit között.⁶⁷⁹

Míg 2015-ben a migrációt a svédek 58 százaléka támogatta, ez az arány mára csak 40 százalék. Svédország már nem egy befogadó ország, és nem kívánja, hogy annak tekintsék. 2020-ban az ország mindössze 13 000 menekültet fogadott be, ami 30 éve a legalacsonyabb szám. Egy nemrégiben készült tanulmány, amelyet egy magas rangú svéd migrációs tisztviselő írt, arra a következtetésre jut, hogy a svédek Norvégiát és Dániát, amelyek

677 Rights in Exile Programme. <https://www.refugeelegalaidinformation.org/sweden-pro-bono-directory>
Letöltés: 2021. 11. 23.

678 Robinson, Lee-Käppeli, Anita: Policies, Outcomes, and Populism: The Integration of Migrants in Sweden. <https://www.cgdev.org/blog/policies-outcomes-and-populism-integration-migrants-sweden> Letöltés: 2019. 08. 09.

679 Ny undersökning belyser främlingsfientliga attityder. <https://www.dn.se/nyheter/sverige/ny-undersokning-belyser-framlingsfientliga-attityder/> Letöltés: 2020. 09. 12.

közismerten barátságatlanabbak a menekültekkel szemben, „egyre inkább pozitív példának tekintik a menekültek és a nemzetközi migráció kezelésével kapcsolatban”.⁶⁸⁰

9.7 Szociális juttatások

2015-ben a befogadó központokban elhelyezett menedékkérők az étkezéseken felül napi 24 koronát kaptak az államtól, míg az ellátás nélküliek napi 71 koronát.⁶⁸¹ Az anyagi juttatáson kívül talán sokkal fontosabb, hogy az egészségügyi ellátáson kívül személyre szabott munkaerő-piaci tanácsadást és segítséget is kapnak a rászorulóknak.⁶⁸² 2018-ra ez úgy változott, hogy azon menedékkérők, akik rendelkeznek saját pénzzel, magukat kell, hogy ellássák, míg a nincstelenek az ellátáson felül körülbelül havi 70 eurót kapnak, a gyermekek pedig 55 eurót. A magánszálláson lévő kérelmezők havonta 225 eurót kapnak, azonban a bérleti díjat nem állja az állam.⁶⁸³ Az előző, 2018-as információval ellentétben azonban a Migrationsverket 2021-es tájékoztatója alapján az ellátással rendelkező befogadóközpontokban a kérelmezők változatlanul napi 24 koronát, míg az ellátás nélküliek 71 koronát kapnak az államtól naponta.⁶⁸⁴ Ez egyrészt azt jelenti, hogy az állam valamely formában mégis támogatja a magánszálláshelyeken tartózkodó kérelmezőket, másfelől azonban érdekes, hogy 2015 óta nem növelte a támogatások összegét.

9.8 A migráció megjelenése a stratégiai dokumentumokban

A 2017-es svéd Nemzeti Biztonsági Stratégia egyedül a „Svédország és a világ” fejezetben említi az „ellenőrizetlen migrációt”, mégpedig a globalizációból adódó fenyegetések felsorolásakor.⁶⁸⁵ Az ország katonai stratégiája, a „Totalförsvaret 2021-2025”

680 Traub, James: Even Sweden Doesn't Want Migrants Anymore

681 Factbox: Benefits offered to asylum seekers in European countries.

682 Vecsey Mariann: Migráció és integráció - Afrika és Európa viszonya. in: Szemelvények a XXI. századi migráció témaköréből. Budapest, 2016., Zrínyi Kiadó, p. 236.

683 Asylum benefits in the EU: How member states compared.

684 Migrationsverket: Financial support for asylum seekers. <https://www.migrationsverket.se/English/Private-individuals/Protection-and-asylum-in-Sweden/While-you-are-waiting-for-a-decision/Financial-support.html>

Letöltés: 2021. 12. 19.

685 National Security Strategy, p. 6.

<https://www.government.se/4aa5de/contentassets/0e04164d7eed462aa511ab03c890372e/national-security-strategy.pdf> Letöltés: 2021. 11. 29.

(„Totális háború 2021-2025”) nem említi semmilyen formában a migrációt vagy menekülteket.⁶⁸⁶

9.9 Részkövetkeztetések

Elmondható, hogy Svédország továbbra is a népszerű célországok közé tartozik a harmadik országból érkezők számára, mégha a 2015-ös statisztikákhoz képest csökkenő is az érkezők létszáma. Ennek fő okai az aránylag magas százalékban megadott menekültstátusz, továbbá a fejlett szociális ellátórendszer. Jóllehet maga a menekültügyi eljárás nem mutat jelentős eltéréseket a magyar vagy európai eljáráshoz képest, sőt, a nagyszámú kérelem miatt a várakozási idő évekbe is telhet egy döntéshozatal kapcsán, a kérelmezők nagy része így is megvárja az eljárás végét. Azonban a magyar, görög és olasz esetekhez képest itt jelentősen más a helyzet. A kérelmező viszonylag jó körülmények között (bár a többség vidéken, kisvárosokban, ingerszegény környezetben) várja meg a döntést, és a várakozási idő alatt jóval több eséllyel tudnak integrálódni, kultúrát, nyelvet, szakmát tanulni. Elképzelhető, hogy csak véletlen egybeesés, de a Göteborg környéki integrációs programokon csak Afganisztánból, Szíriából, Irakból érkező fiatal férfiakat láttam, afrikaiakat nem, holott a svéd nagyvárosokban sok az afrikai. Ebből arra következtettem, hogy a Svédországban élő afrikai közösségek kevésbé veszik igénybe a szociális intézményeket, és zártabb közösségeket alkotva igyekeznek segíteni az újonnan érkezetteknek. Ez egyfelől megkönnyíti az érkező életét, hiszen közössége tagjai segítenek eligazodni a bürokratikus és hétköznapi életben, ugyanakkor – különösen, ha az érkező nem beszél sem svédül, sem angolul – ráutalja a közösségre, amely nem biztos, hogy az ő (vagy csak az ő) igényei szerint jár el.

Személyes látogatásaim alkalmával a magyar menekültügyi rendszer után számomra teljesen újszerű helyzetet láttam: sok fiatal kérelmező valóban szeretne beilleszkedni, dolgozni, tanulják a svéd nyelvet, foglalkozásokra járnak és segítik egymást, a svéd államnak pedig egyelőre megvan a forrása a magas szintű integrációs programokra és a jó szakemberekre, melyek kulcsfontosságúak a sikerhez. Ugyanakkor itt sem minden kérelmező

686Totalförsvaret 2021-2025.

<https://www.government.se/4af8fa/globalassets/government/dokument/forsvarsdepartementet/ip-2021-2025/summary-of-government-bill-total-defence-2021-2025-final.pdf> Letöltés: 2021. 12. 09.

érkezik békés célokkal, és a nagy számok törvénye alapján a Söpo munkatársainak folyamatosan figyelnie, szűrnie kell a nemzetbiztonsági kockázatot jelentő személyeket.

A befogadó, liberális Svédország a 2017-es évben kulcsfontosságú szigorításokat vezetett be, mert részint saját kárán felismerte, hogy a migráció súlyos kockázatokat is magában rejt. (Amit sajnálatosan alá is támasztott a 2017-es stockholmi terrortámadás).⁶⁸⁷ Az elmúlt években egyre több európai ország ismerte fel a migrációs hullámmal érkező nemzetbiztonsági kockázatokat, amire a biztonsági intézkedések szigorítása, a nemzetbiztonsággal foglalkozó szakemberek számának növelése lehet az egyik válasz.

Mind a koronavírus, mind a svédországi politikai helyzet alakulása jelentősen lekötötte az államot, ám a migrációs, integrációs és közbiztonsági problémák – a többi migrációs célországhoz hasonlóan – egyre komolyabb fenyegetést jelentenek.

687 Truck drives into crowd in Stockholm, killing four people. in: The Guardian <https://www.theguardian.com/world/2017/apr/07/truck-crashes-in-central-stockholm-sweden> Letöltés: 2021. 11. 29.

10 Franciaország migrációs politikája

Franciaország migrációs politikájáról különböző gondolatok juthatnak eszünkbe. A – hazánkban legalább is – leginkább elterjedt nézet szerint számos no-go zóna és terrortámadás köthető az ide érkező, és már itt élő migránsokhoz, Párizs migrációs politikája pedig kifejezetten kedvez a letelepedni kívánóknak. Ahogy látni fogjuk, ez csak részben igaz. Franciaország volt gyarmattartó, fejlett európai országgént számos legális és irreguláris bevándorlót vonz, illetve érvek sokasága sorakoztatható fel a – francia társadalmat is mélyen megosztó – jelenség mellett és ellen is. Az elmúlt évtized felgyorsult és erőteljes migrációs tendenciái viszont határozott intézkedéseket és szabályokat kívánnak az ország lakosságának, és természetesen az odaérkező bevándorlók védelme érdekében is.

A nyugat-európai ország 551.500 négyzetkilométer területű,⁶⁸⁸ szárazföldi határa 3.956 km, óceáni partszakaszának hossza 4.853 kilométer. Határa Andorrával 55 km, Belgiummal 556 km, Németországgal 418 km, Olaszországgal 476 km, Luxembourggal 69 km, Monacoval 6 km, Spanyolországgal 646 km, Svájjal pedig 525 km. A népszerű migrációs desztinációhoz szinte minden országból érkeznek illegális migránsok, a legjellemzőbbek talán az Olaszországból, szárazföldi utakat használó csempész-útvonalak. Itt szükséges megemlíteni azt a tényt is, hogy Franciaország sok irreguláris bevándorló számára csupán tranzit ország, és évente ezrek próbálnak innen a La Manche-csatornán, vagy az alagúton Nagy-Britanniába jutni.⁶⁸⁹

Franciaország népessége 68.305.148 fő. Etnikailag kelták, latinok, szlávok, Észak-Afrikaiak, indokínaiak és baszkok alkotják. Vallási hovatartozásukat tekintve 47 százalék római katolikus, 4 százalék muszlim, 2 százalék protestáns, 2 százalék buddhista, 1 százalék ortodox, 1 százalék zsidó, 1 százalék egyéb, 33 százalék egyik sem, 9 százalék pedig nem azonosítható. Ugyan még Franciaország korfája is előregedőnek mondható, mégis, a vizsgált hét ország közül ez a legkiegyensúlyozottabb. (Ez értékelésem szerint a többgenerációs bevándorló háttérnek, és a statisztikában a francia külterületek magas születési rátájának is köszönhető.)⁶⁹⁰

688 Az adatsor a kutatási téma számára releváns európai kontinensen található területekkel foglalkozik.

689 France. CIA World Factbook. <https://www.cia.gov/the-world-factbook/countries/france/> Letöltés: 2022. 05.

18.

690 Uo.

Az egy főre jutó GDP 42.000 dollár, az inflációs ráta 1,1 százalék, a munkanélküliség 8,12 százalék. A GDP szektoronkénti megoszlása: 78.8 százalék szolgáltatások, 19.5 százalék ipar és 1.7 százalék mezőgazdaság. Katonai kiadásokra a GDP 1,9 százalékát költik.⁶⁹¹

10.1 Történeti előzmények

Franciaország jelentős gyarmatokkal rendelkezett az afrikai kontinensen és Délkelet-Ázsiában, amely a XXI. századi migrációs érintettségére is hatást gyakorolt. Már az 1830-as és 1850-es években jelentős számú külföldi állampolgár érkezett, többek között politikai menekültek Európa többi országából. 1850 és 1914 között mintegy 4,3 millió külföldi érkezett az országba, míg a két világháború között közel hárommillió. Az I. világháború végéig jellemzően a szomszédos országokból érkeztek a legtöbben (olaszok, spanyolok). A két világháború között nagy mennyiségben érkeztek a „széthulló” Osztrák-Magyar Monarchia, illetve a „rendszeret váltó” Orosz Birodalom (Szovjetunió) területéről, illetve sok zsidó Európa minden részéről, 1933 után főleg Németországból. A második világháború után pedig a szovjet terjeszkedés elől menekülő közép- és kelet-európaiak jöttek nagy számban. Hosszú időn keresztül az országba érkezők többsége tehát európai gyökerekkel rendelkezett, akik külső megjelenésükben, kultúrájukban nem tértek el jelentősen a befogadó társadalom többségétől, így gyorsan integrálódtak. A harmadik világból (az 1950-es évek végéig a gyarmatokról) bevándoroltak aránya sokáig messze elmaradt az Európából érkezettekétől, sokáig közöttük is többségben voltak a Maghreb térségéből érkező arabok. Ez a tendencia a XXI. században változott csak meg látványosan, amikor egyre jelentősebb létszámban érkeztek bevándorlók a számos biztonsági fenyegetéssel küzdő afrikai kontinensről, többségükben annak úgynevezett szubszaharai részéről. Franciaország Európa legbefogadóbb országaként híresült el, azonban ez az elmúlt évtizedekben megváltozni látszik. A többi európai országgal egy időben, Párizs is egyre szigorodó bevándorlási politikát alkalmaz.⁶⁹²

A második világháború utáni gyors gazdasági fejlődés éveiben a bevándorlás ismét magas szintet ért el. A 21. század elején Franciaországban csaknem négymillió külföldi állampolgár lakott, ami a lakosság mintegy hat százalékát tette ki. A közeli dél-európai országokból, például Portugáliából, Olaszországból és Spanyolországból továbbra is sokan

691 Uo.

692 Immigration to France. Encyclopedia Britannica. <https://www.britannica.com/place/France/Immigration>
Letöltés: 2021. 03. 19.

érkeztek, de egyre többen jöttek Észak-Afrikából is. Ez nem meglepő, hiszen Algéria Franciaország szerves része volt 1962-ig, valamint Marokkó és Tunézia is évszázados francia gyarmati múlttal rendelkezik. A bevándorlók többsége a 3D típusú munkákat látta el, azonban az 1974-es gazdasági visszaesés kezdetével a francia munkavállalók egy része is újra igényt tartott ezekre, így a kormány elkezdte korlátozni a bevándorlást. A munkaerőpiac pedig túltelítetté vált azzal a közel egymillió francia állampolgárságú személy érkezésével, akik a dekolonizált afrikai területekről érkeztek.⁶⁹³

A hetvenes évek végéig a bevándorlók jellemzően munkavállalási céllal érkeztek az országba, amely nemcsak hogy elbírta, de igényelte is – a jelentős élőerő veszteséggel (főleg a felnőtt férfi lakosság körében) járó – világháborúkat követő újjáépítési munkálatokhoz a nagy létszámú munkaerőt. Ez a tendencia az 1973-as gazdasági válságot követően fordult meg, és vette át a vezetést a családegyesítési célú migráció.⁶⁹⁴ Az 1970-es évekbeli társadalmi-gazdasági szerkezetátalakítás és a gazdasági visszaesés óta a francia munkaadóknak nincs szüksége nagy tömegű és főleg alacsonyan képzett külföldi munkaerőre, a magas munkanélküliség pedig táplálta a xenofób érzelmeket a közvéleményben és a populista retorikában.⁶⁹⁵

A francia Conseil d'Etat, a legfelsőbb közigazgatási bíróság az 1970-es évek vége óta kulcsszerepet játszik a menekültek védelmében, és jelentősen korlátozza az állam jogkörét a migráció ellenőrzése terén. Nem kizárt, hogy Franciaország világelső a bevándorlással kapcsolatos jogszabályi változások számát illetően, amelynek egyszerűen a belpolitikai változások az okai.⁶⁹⁶ Reformokat hajtottak végre többek között 1980-ban, 1984-ben, 1987-ben, 1989-ben, 1993-ban, 1997-ben és 1998-ban is. Franciaország az elmúlt négy évtizedben nagyszabású migrációs mozgalmaknak volt tanúja: a bevándorló háttérű munkavállalók fizetési sztrájkjai az 1970-es években, a második generációs tüntetések az 1980-as években, az okmányok nélküli migránsok megmozdulásai az 1990-es években, és napjainkban az NGO-k segítségével folytatott, jobb életkörülményekért és feltételekért küzdő megmozdulások.⁶⁹⁷

693 Immigration to France. Encyclopedia Britannica

694 Vajkai Edina: A külföldiek integrációjának biztonságiasítása Franciaországban. in: Belügyi Szemle, 2020/9. p. 152.

695 Guiraudon, Virginie: Immigration policy in France. Brookings Institution, July 1, 2001.

<https://www.brookings.edu/articles/immigration-policy-in-france/> Letöltés: 2021. 03. 18.

696 Minden új kormány megváltoztatta az előző rendelkezéseket.

697 Sweet, Evan: The Securization of Migration in France The shifting threat of migration: From a threat to a culture to a source of terrorism. University of Ottawa, 2017. p. 43.

Az 1993-ban hatalomra lépett jobboldali koalíció a zéró bevándorlás elvét képviselte, így a Charles Pasqua belügyminiszterről elnevezett 1993. évi „Pasqua-törvény” ennek fényében korlátozta a bevándorlók lehetőségeit. A francia munkáltatók nem fogadhatták el a külföldi diplomások jelentkezéseit, a kormány pedig megtagadta tőlük az állandó tartózkodási engedélyt, megemelte a családegyesítés várakozási idejét egyről két évre, valamint megtagadta a tartózkodási engedélyt azon külföldi házastársaknak, akik illegálisan tartózkodtak az országban a házasságkötés előtt. Ugyan az okmányokkal nem rendelkező külföldiek tartózkodása 1997-ben részlegesen rendeződött, Franciaországban még mindig sokan élnek illegálisan. Ez az időszak nem kedvezett sem a muzulmánok, sem az észak-afrikaiak integrációjának, mert az 1995-ös év nyarán és őszén végrehajtott GIA⁶⁹⁸-terrortámadásokat követően erősödött a xenofóbia.⁶⁹⁹ Az 1997-es „Dubra-törvény” így megerősítette a fogvatartási folyamatokat, valamint kiterjesztette a csendőrség jogkörét az irreguláris migráció elleni fellépés vonatkozásában. Néhány évvel később, Nicolas Sarkozy miniszterelnöksége alatt tovább szigorították az irreguláris bevándorlók elleni intézkedéseket.⁷⁰⁰

Az 1998-as bevándorlási törvény különleges státuszt teremtett a magasabban képzett munkaerő és kifejezetten a kutatók számára, így azok egyszerűsített eljárásban részesülhettek, és ha egyéves engedélyt kaptak, akkor kérhették a családegyesítést is.⁷⁰¹ Franciaország ekkor ébredt rá, hogy milyen potenciál rejlik a képzett külföldi munkavállalókban és azok sikeres integrációjában.

Már a kétezres évek elején feszültség állt fenn Nagy-Britannia és Franciaország közt az irreguláris migráció miatt, amelyre ékes példa a 2001-es, francia Riviéra közelében történt hajóbaleset, amely során az EAST SEA teherszállító, amely közel 900 kurd menekültet szállított, megfeneklett. A bevándorlók jelentős része eltűnt, London szerint többségük Nagy-Britanniába tartott. Franciaország, amikor 2000 őszén betöltötte az Európai Unió elnökségét, számos javaslatot tett az embercsempészekkel szembeni szankciók összehangolására,

<https://ruor.uottawa.ca/bitstream/10393/36522/1/SWEET%2c%20Evan%20Robert%2020175.pdf> Letöltés: 2021. 05. 14.

698 Groupe Islamique Armée, Iszlám Fegyveres Csoport.

699 Magyar sérültjei is voltak a 20 évvel ezelőtti párizsi merényleteknek. Múlt Kor Történelmi Magazin.

<https://mult-kor.hu/magyar-serultjei-is-voltak-a-20-evvel-ezelotti-parizsi-merenyleteknek-20150108> Letöltés: 2021. 05. 14.

700 Sweet, Evan: The Securitization of Migration in France The shifting threat of migration: From a threat to a culture to a source of terrorism. p. 44.

701 Guiraudon

amelyeket a Miniszterek Tanácsa a svéd elnökség alatt, 2001 májusában fogadott el.⁷⁰² 2005-ben a nemzetközi média is aktívan foglalkozott a francia külvárosokban lezajlott demonstráció- és erőszakhullámmal, amelyet egy sajnálatos baleset generált Clichy-sous-Bois-ban, Párizs külvárosában. Bevándorló fiatalok menekültek a hatósági igazoltatás elől, amikor ketten egy trafóházba futottak, ahol belehaltak az áramütésbe. Ezt követően – jellemzően észak-afrikai, muzulmán – bevándorlók tömege kezdett erőszakos demonstrációba több nagyváros migránsok lakta negyedeiben, amely során közel 9 000 gépjárművet gyújtottak fel.⁷⁰³

2006-ban a francia Szenátus létrehozott egy vizsgálóbizottságot az irreguláris migráció kezelése érdekében, amely 54 pontban fogalmazott meg ajánlásokat annak határozott, de emberséges csökkentésére. A Bizottság értékelése szerint a leghatékonyabb – és egyben nélkülözhetetlen – kulcs a migránsokat kibocsátó országok fejlesztése, hogy minél kevesebben keljenek útra. Ehhez lényegesek a bilaterális és multilaterális egyezmények, egy új és hatékony vízumrendszer, továbbá egy gördülékeny és hatékony menekültügyi eljárás. A Bizottság kifejtette, hogy a helyzet kezeléséhez szükséges lenne valós adatokkal rendelkezni az ország területén illegálisan tartózkodó migránsokról, mert csupán becült adatokra tudnak támaszkodni. Nicolas Sarkozy akkori miniszterelnök szerint 2006-ban közel 400 000 volt a regisztrálatlan bevándorlók száma Franciaországban, és ez évente további 80-100 000 fővel emelkedik.⁷⁰⁴

A magyar származású politikushoz köthető még, hogy 2011-ben, immáron köztársasági elnökként, Silvio Berlusconi olasz belügyminiszterrel a schengeni rendszer reformját szorgalmazták, többek között a növekvő észak-afrikai migrációs nyomás miatt. A találkozó előzménye, hogy Franciaország nehezményezte Olaszország közel 25 000 afrikainak kiadott vízumát, amellyel jelentős részük tovább utazott Franciaországba. A két politikai vezető az egyeztetéseket követően úgy fogalmazott, hogy a nagyfokú migrációs nyomás esetén szükséges lehet megvizsgálni az államhatárok ideiglenes visszaállításának lehetőségét is. Eredményes gyakorlati lépésnek tekintem, hogy megállapodás született közös olasz-francia vízi és légi járőrtevékenység megindításáról az érintett területeken. Már ekkor, 2011-ben felhívták a figyelmet arra, hogy a Földközi-tenger mentén fekvő déli tagállamokat

702 Uo.

703 Smith, Craig S.: Immigrant Rioting Flares in France for Ninth Night. in: The New York Times, 05. 11. 2005. <https://www.nytimes.com/2005/11/05/world/europe/immigrant-rioting-flares-in-france-for-ninth-night.html> Letöltés: 2021. 05. 15.

704 Garcia, Antonio: Combien d’immigrés clandestins en France? Radio France Internationale, 13. 04. 2006. http://www1.rfi.fr/actu/fr/articles/076/article_43041.asp Letöltés: 2021. 05. 15.

nem szabad magukra hagyni, és szolidaritásra hívták fel a többi tagországot a tömeges bevándorlás hatékony kezelése érdekében. A tagországokon kívül Tunézia vezetését is kérték, hogy működjön együtt az Észak-Afrikából induló irreguláris migráció megfékezésében.⁷⁰⁵

2018 nyarán a francia parlament – heves viták kíséretében – megszavazta az új menekültügyi törvényt, amelynek célja a bevándorlás szigorúbb kontrollja, és amely a 2015-ös előző rendelkezést váltotta fel. Az ellenőrzött bevándorlás, a hatékony menedékkérel és a sikeres integráció érdekében létrehozott 2018-778-as törvény szerint – az eddigi 14 hónap helyett – hat hónap alatt kell elbírálni a menekültügyi kérelmeket, ugyanakkor egyről négy évre emelték a rászorulókat tartózkodási és munkavállalási engedélyének hosszát, integrációs programokkal kiegészítve.⁷⁰⁶ A törvény az elutasított menedékkérelmezők hazatoloncolását is prioritásként kezeli, és a kitoloncolások végrehajthatósága érdekében 90⁷⁰⁷ napra emelte a lehetséges fogvatartási időt. További szigorítás, hogy akár hároméves szabadságvesztést is kaphat az a külföldi, aki figyelmen kívül hagyja az országba történő belépés megtagadását, a vele szemben elrendelt kiutasítási határozatot, vagy a kitoloncolási határozatban foglaltakat.⁷⁰⁸ Az eredményesebb integráció érdekében kétszeresére emelték a francia nyelvórák számát, sőt a legalább fél éve az országban tartózkodó kérelmezők az eljárás ideje alatt is vállalhatnak munkát. A vidéki településeket anyagi eszközökkel motiválják a külföldiek befogadására. A jobboldali pártok javaslatot tettek arra is, hogy távolítsák el az országból a nemzetbiztonsági szolgálatok gyanúja szerint a nemzetbiztonságra veszélyesnek tartott külföldi állampolgárokat. A rendelkezéseket a jobboldali pártok túl enyhének ítélték, míg a baloldaliak szerint azok sértik a menekültek jogait. A szigorú változtatások ellen az OFPRA⁷⁰⁹ munkatársai is tiltakoztak.⁷¹⁰

Emmanuel Macron elnök migrációs politikájára jellemző, hogy szavazói megtartása mellett az európai irányvonalnak is próbál megfelelni. Kezdetben úgy vélte, hogy működőképes elgondolás, ha az NGO-k a tengereken kimentett migránsokat az első biztonságos szárazföldre szállítják, és a Frontextet több forrással látják el Olaszország,

705 France and Italy push for reform of Schengen treaty. in: BBC News, 26 April 2011.

<https://www.bbc.com/news/world-europe-13189682> Letöltés: 2021. 05. 16.

706 Un Coup de bluff: Francia migrációs és integrációs alapelvek Macron elnöksége alatt. Migrációkutató Intézet, 2018. 10. 12. p. 2. <https://www.migraciokutato.hu/2018/10/12/un-coup-de-bluff-francia-migracios-es-integracios-alapelvek-macron-elnoksege-alatt/> Letöltés: 2019. 11. 27.

707 Az eddigi 45 napról

708 Un Coup de bluff p. 3.

709 Office français de protection des réfugiés et apatrides, Francia Menekült- és Hontalanügyi Hivatal

710 Elfogadta az új bevándorlási törvénytervezetet a francia nemzetgyűlés – Indulatos viták a jogszabály körül. Jogi Fórum. <https://www.jogiforum.hu/hirek/39147> Letöltés: 2021. 03. 18.

Spanyolország és Görögország megsegítése érdekében. Elgondolása azonban nem talált kedvező fogadtatásra, így 2018-ban az azt bírálókat támadta a 2018-as Európai Tanács ülésén. Véleménye szerint azon országok, akik nem tanúsítanak szolidaritást a kérdés iránt, ne legyenek részesei a schengeni övezetnek, és a strukturális alapokból származó pénzügyi támogatásokhoz se juthassanak hozzá.⁷¹¹

Az illegális sátozóborok megszüntetése, és a bennük élő irreguláris migránsok ellenőrizhetősége érdekében Macron a kezdetektől fogva fellépett. Ez azonban szélmalom-harcnak tűnik, kiemelten az NGO-k támogatásával újra és újra protestáló, visszatelepülő bevándorlók miatt is. Több ezer migráns él a Párizshoz közeli közlekedési csomópontok mentén létesített sátozóborokban, és Calais környékén is nagy létszámban gyülekeznek, abban bízva, hogy idővel átjutnak Nagy-Britanniába.

2019-ben a Francia Közvélemény Kutató Intézet közzétett egy felmérést, amelyet a muszlim és a nem muszlim francia lakosság körében végeztek az iszlamizációval kapcsolatban. A kutatás szerint az országban élő muszlimok több mint 38 százaléka vélte úgy, hogy a francia törvényeket alá kell rendelni a saría törvényeinek, vagyis utóbbi magasabb rendű a nemzeti törvényeknél. A 2016-os, hasonló kérdéseket vizsgáló felmérés eredményeihez képest ez 10 százalékos növekedés. Ennél is élesebb adat, hogy a megkérdezett muzulmánok több mint 81 százaléka támogatta a nők számára az önkormányzati úszómedencék egy adott időben való használatát, valamint az arab nyelv oktatását az állami iskolákban. Ezzel szemben a francia lakosság hevesen ellenezte ezeket.⁷¹²

A 2020-as évben a koronavírus az irreguláris migrációt és a menekültügyi folyamatokat is jelentősen befolyásolta. A francia kormány azoknak a külföldi állampolgároknak, akik a vírussal összefüggésben erőn felül dolgoztak (például az egészségügyi szakemberek, takarítók), gyorsított honosítási eljárás keretében ítélte meg a francia állampolgárságot.⁷¹³ A kormány ezzel a gesztussal a fertőzés emelt kockázatát, a sokszor lehetetlen munkakörülményeket igyekszik kompenzálni. 2021 májusáig közel 8 000 ilyen beadvány érkezett, amellyel a normál ügymenet szerinti öt év helyett gyorsabban, két év után kaphatják meg az állampolgárságot. A kérelmekből 2021 májusáig több mint 2 000

711 Un Coup de bluff p. 7-8.

712 IFOP: Étude auprès de la population musulmane en France, 30 ans après l'affaire des foulards de Creil. 2019. szeptember. p. 54. https://www.ifop.com/wp-content/uploads/2019/09/116646_Rapport_Ifop_le_Point_FJJ_2019.09.11.pdf Letöltés: 2022. 01. 04.

713 Covid: France rewards frontline immigrant workers with citizenship. in: BBC News, 2020. 12. 23. <https://www.bbc.com/news/world-europe-55423257> Letöltés: 2021. 05. 18.

esetet elismertek a hatóságok.⁷¹⁴ A bevándorlók koronavírus-fertőzöttségi arányára pontos statisztika nem lelhető fel, ugyanakkor egy tanulmány szerint 2020 márciusa és májusa közt a halálozás aránya megkétszereződött köreikben. Ennek egy részéért minden bizonnyal a fertőzés volt a felelős. Míg a helyi születésűek (azaz a franciák) körében a fenti időszakban a halálozás 22 százalékkal nőtt, addig az észak-afrikai születésűeknél 54 százalékkal, az ázsiai születésűeknél 91 százalékkal, a szubszaharai Afrikában születetteknél pedig 114 százalékkal emelkedett. Ezt a tendenciát kiegészíti a lakosok lokációja is: Franciaország legszegényebb régiójában (Saint-Denis) – ahol a lakosság 30 százaléka bevándorló – 118 százalékkal emelkedett a halálozás, míg Párizsban, ahol szintén sok bevándorló él, 96 százalékkal. A migránsok, az etnikai kisebbségi csoportok tagjai és a lakosság többi része közötti egyenlőtlenségek teljes mértékét azonban csak akkor lehetne felmérni, ha rendelkeznénk az egész népességre kiterjedő adatokkal a mortalitásról és az egészségügyi ellátásról etnikai és migráns státusz szerint is.⁷¹⁵ A koronavírus elleni védekezés tekintetében Franciaország szerint a védőoltás megillet minden, a területén tartózkodó személyt, így a migránsokat is, és nem kér társadalombiztosítási kártyát sem a vakcina beadásánál.⁷¹⁶

2020-ban a biztonsági környezet változása –a török-görög migrációs konfliktus kiújulása és a koronavírus-járvány miatt is – ismét előkerült az európai migrációs paktum kérdésköre. A megállapodás szövegezéséről számos egyeztetés zajlott – többek között Máltán is –, ám a tagországok továbbra sem képviseltek azonos álláspontot. Franciaország – ahogy eddig is – a közös teherviselés, a kötelezően betartandó kvóták szerinti migráns-elosztás mellett érvelők csoportjába tartozott.⁷¹⁷

2020-ban megnövekedett az Olaszországból az Alpokon át Franciaországba érkező irreguláris migránsok mennyisége. A szélsőséges időjárási viszonyoknak kitett, veszélyes hegyi terepen jellemzően családok indultak el, ám nagy részük nem érkezett meg a célországba. Az olasz Oulx város tranzitállomásnak számít ezen az útvonalon, amelyen 2020

714 France grants citizenship to over 2 000 foreign workers for Covid-19 response. France 24, 05. 05. 2021. <https://www.france24.com/en/france/20210505-france-grants-citizenship-to-over-2-000-foreign-workers-for-covid-19-response> Letöltés: 2021. 05. 18.

715 Desgrées, de Loü, Melchia, Annabel, Gosselin, Marrior, Datta, Anna, Carabali, Geentanjali, Merckx, Mabel, Kaufman, Joanna Jay S.: Migrant status, ethnicity and COVID-19: more accurate European data are greatly needed. National Center for Biotechnology Information, 2020. 10. 23. <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pmc/articles/PMC7582038/> Letöltés: 2021. 05. 18.

716 The COVID-19 vaccines and undocumented migrants: what are european countries doing? PICUM, March 2021. <https://picum.org/covid-19-vaccines-undocumented-migrants-europe/> Letöltés: 2021. 05. 18.

717 Cook, Cindi: France agrees to EU Commission migration pact. Anadolu Agency, 24. 09. 2020. <https://www.aa.com.tr/en/europe/france-agrees-to-eu-commission-migration-pact/1984407> Letöltés: 2021. 05. 19.

szeptembere és decembere közt közel ötezer migráns utazott át. Az áthaladók közel fele afganisztáni, negyede iráni, nyolc százaléka pedig marokkói állampolgár volt. A francia határvédelem ezen a szakaszon való megerősítése pedig még hosszabb és veszélyesebb útvonalak kockázatát eredményezték, így az olasz Orvosok az Emberi Jogokért szervezet önkénteseit naponta riasztották balesetekhez. Az államhatárok mentén elhelyezkedő menedékházak bezárásával a civil szervezetek szerint a hatóságok lelken szárad majd a migránsok hipotermia és lavinaomlások miatti halála. Mindenképpen célravezető lenne már az olasz oldal kiinduló városaiban felhívni a figyelmet a hegyi átkelés veszélyeinek komolyságára, és többnyelvű információs kampánnyal figyelmeztetni az irreguláris migránsokat, hogy jobban teszik, ha meg sem kísérik a határátlépést.⁷¹⁸ A francia határhoz sikeresen eljutó migránsokat ugyanis a helyi hatóságok azonnal visszatoloncolják az olasz oldalra, menedékkérelmüket pedig nem fogadják be a francia rendőrség tagjai.⁷¹⁹

Ugyan nem 2020 volt az első év, amikor a francia csendőrség irreguláris migráns táborokat számolt fel, azonban ebben az évben számos esetben sor került rá, és mindegyik nagy médiavisszhangot váltott ki. Több esetben maguk az NGO-k szerveztek sátras demonstrációkat jelentősebb nagyvárosok közparkjaiba, főtereire, ahonnan a hatóságok erőszakkal elszállították őket. De ezeken kívül nem egy, a hidak, közlekedési csomópontok közelében települt, akár több ezer fős illegális tábor is felszámolásra került, a lakókat pedig táborokba, hivatalos befogadóközpontokba szállították. A Párizs közelében fekvő saint denis-i illegális tábor 2020 novemberében számolták fel, és a több mint kétezer lakóját 70 busszal szállították Ile-de-France központjaiba és sportcsarnokaiba. Az intézkedést közbiztonsági és közegészségügyi okokra hivatkozva hajtották végre, kiemelve, hogy a koronavírus-járvány miatt különösen fontos az illegális bevándorlók egészségügyi kontrollja és ellenőrizhetősége.⁷²⁰

Emmanuel Macron, Franciaország elnöke a közelgő választásokon való sikeres szereplése érdekében⁷²¹ harcot hirdetett az iszlám szeparatizmus ellen, amelynek részeként

718 Critical situation for migrants at Italian-French border. in: Infomigrants 2021. 02. 09. <https://www.infomigrants.net/en/post/30151/critical-situation-for-migrants-at-italian-french-border> Letöltés: 2021. 05. 16.

719 Boitiaux, Charlotte: Pushbacks in the French Alps: Migrants report immediate deportation to Italy. in: Infomigrants, 2021. 02. 12. <https://www.infomigrants.net/en/post/30195/pushbacks-in-the-french-alps-migrants-report-immediate-deportations-to-italy> Letöltés: 2021. 05. 17.

720 French police dismantles 2 000 strong migrant camp near Paris. in: Euronews, 2020. 11. 17. <https://www.euronews.com/2020/11/17/french-police-dismantle-2-000-strong-migrant-camp-near-paris> Letöltés: 2021. 05. 17.

721 A tervezettel az elnök a francia jobboldali szavazóknak kíván a kedvében járni.

2021. február 16-án a Nemzetgyűlés⁷²² megszavazta a köztársasági elvek tiszteletben tartásának megerősítéséről szóló törvénytervezetet. A francia kabinet számára hatalmas siker, hogy a jogszabályt a Nemzetgyűlésben pártszakadás nélkül sikerült elfogadni, és a kormányzó centralista En Marche! párt baloldala is a tervezet mellett voksolt.⁷²³ Ugyanakkor 2021-ben is folytatódott a rászoruló befogadása, például áprilisban Franciaország 300 szíriai és iraki menekültet vállalt át libanoni befogadó központokból a humanitárius folyosó kezdeményezés⁷²⁴ keretében. A civil kezdeményezésből megvalósult művelet egy 2017-es memorandumon alapul, amely alapján Franciaország már 504 menekültet befogadott.⁷²⁵ A 2021-es afganisztáni tálib hatalomátvételt sem nézte tétlenül a francia kormány: augusztus végéig közel 2 600 afgán állampolgárt evakuáltak az ország területére, ahol külön menekültügyi iroda foglalkozik a gyorsított menekültügyi eljárásaikkal.⁷²⁶

10.1.1 Franciaországból Nagy-Britanniába

A Calais környéki irreguláris migránsok számos esetben kerülnek a média figyelmének középpontjába. Hol a Nagy-Britanniába tartó kamionosokkal csapnak össze, hol tengeri átkelésekkel kísérleteznek, hol táborukat számolják fel a hatóságok.

2015-ben több ezer irreguláris bevándorló torlódott fel a franciaországi Calais környékén, akik teherautókra és kamionokra kapaszkodva, azokban elbújva próbáltak Nagy-Britanniába jutni. A francia hatóságok – a sofőrök védelme érdekében – számos biztonsági intézkedést hoztak (például amennyiben a sofőr gyanítja, hogy irreguláris migránsok rejtőztek el a járművén, lehetősége van a kikötőben egy rohamrendőrökkel megerősített ellenőrző pontra hajtania és ott átvizsgáltatni a tehergépjárművet), amelyekkel sok ezer fontos bírságot kerülhettek el a vétlen gépjárművezetők. A kikötőt ötméteres, szögesdróttal felszerelt és kamerákkal megfigyelt kerítés veszi körbe, a kapukat pedig rohamrendőrök őrzik. 2014-ben

722 A kétkamarás francia törvényhozás alsóháza.

723 Sayfo Omar - Veres Kristóf György: Megvalósítható-e a köztársaság iszlámja? – Emmanuel Macron küzdelme az „iszlám szeparatizmus” ellen. HORIZONT 2021/4, Migrációkutató Intézet, 2021. 02. 24.

https://www.migraciokutato.hu/wp-content/uploads/2021/02/20210224_HORIZONT_2021_4_sayfo_omar_veres_kristof_gyorgy_megvalosithato_e_a_koztarsasag_iszlamja.pdf Letöltés: 2021. 03. 31.

724 A humanitárius folyosó projektet 2016-ban hívták életre Olaszországban. A program kezdete óta 3 500 szíriai, iraki, líbiai és etióp rászoruló érkezett a görög szigetekről Olaszországba, Franciaországba, Belgiumba és Andorrába.

725 France inks humanitarian corridor agreement to bring in 300 refugees. in: Infomigrants, 2021. 04. 15. <https://www.infomigrants.net/en/post/31535/france-inks-humanitarian-corridor-agreement-to-bring-in-300-refugees> Letöltés: 2021. 05. 16.

726 HRW: World Report 2022. p. 259.

https://www.hrw.org/sites/default/files/media_2022/01/World%20Report%202022%20web%20pdf_0.pdf Letöltés: 2022. 01. 20.

Nagy-Britannia 12 millió fontot különített el a Calais felé tartó autópálya 15 méteres kerítéssel való megerősítésére. 2015 augusztusában a két fél megállapodása értelmében új ellenőrző és irányító központot kapott Calais, valamint az ott szolgálatot teljesítő rohamrendőrök létszámát 500 fővel emelték. A fentiekhez Nagy-Britannia további hétmillió angol fonttal járult hozzá.⁷²⁷

A Nagy-Britanniát megcélzó irreguláris migrációs útvonalak felszámolására, és a két ország közti illegális migráció megfékezésére természetesen már régebben is léteztek megállapodások, bevett gyakorlatok. Ezeket – az elmúlt évekre jellemző kiemelt figyelem és a választók megnyerése miatt – megreformálva, 2020 novemberében új migrációs megállapodást írt alá a két ország vezetése. Ennek értelmében megkétszerezték a járőrök létszámát az érintett francia tengerparti szakaszokon. (Nagy-Britannia irányába közel 150 kilométer hosszú partszakaszról indulnak az embercsempészek az irreguláris migránsokkal.) A nagyobb létszám gyorsabb és hatékonyabb reagálást biztosít az illegális tevékenységek megakadályozására, sok esetben megmentve ezzel az átkelési kísérletben résztvevők életét is. A fentiekén túl a megfigyelési technológiák korszerűsítésére és kibővítésére is ígéretet tett a két fél, amely magában foglalja a drónok, radarberendezések és kamerák telepítését és alkalmazását is. Az eszközök fokozott alkalmazásával az elfogások hatékonyságát kívánják elérni.⁷²⁸

Priti Patel brit belügyminiszter és Gérald Darmanin francia belügyminiszter megerősítette elkötelezettségét az útvonal felszámolása tekintetében, és a britek a francia eszközbeszerzések támogatására 28 millió fontot ajánlottak fel. A fokozott együttműködés hatékonyságát mi sem bizonyította jobban, mint az a tény, hogy míg 2019-ben az elfogott és megakadályozott határátkelések száma körülbelül 40 százalék volt, 2020 őszén ez a szám már 60 százalékra emelkedett. A megállapodás aláírását követően Priti Patel nyilatkozatában kiemelte, hogy az emelt létszámú szolgálatnak és a bűnüldöző szervek szorosabb együttműködésének köszönhetően látványos eredményeket produkál a kezdeményezés. A brit belügyminiszter egyúttal utalt az új menekültügyi rendszerre, amelynek bevezetésével egy új, szigorú, de igazságos kötelezettségvállalás lép életbe Nagy-Britanniában. Az embercsempész-hálózatok felszámolása az Egyesült Királyság és a francia bűnüldöző szervek közötti

727 Calais migrants: How is the UK-France border policed? in: BBC News, 2016. 03. 03.

<https://www.bbc.com/news/uk-33267137> Letöltés: 2021. 05. 16.

728 UK and France sign new agreement to tackle illegal migration. GOV.UK, 28 November 2020.

<https://www.gov.uk/government/news/uk-and-france-sign-new-agreement-to-tackle-illegal-migration> Letöltés: 2021. 05. 08.

együttműködésre épül, amelynek eredményeként 2020-ban létrehoztak egy új, közös hírszerző központot (JIC).⁷²⁹ Júliusi felállítása óta a JIC körülbelül 140 személy letartóztatásában segített, és megakadályozta mintegy 1 100 irreguláris migráns érkezését a brit partokra. 2020-ban a francia hatóságok 57 személyt találtak bűnösnek embercsempészás vádjával, amiért összesen több mint 138 év börtönbüntetést szabtak ki, valamint további 46 személyt ítélték el a kisebb hajók átkelésével kapcsolatos bűncselekmények miatt.⁷³⁰

A 2020. novemberi megállapodás tartalmazza továbbá, hogy a francia kormány lépéseket tesz a migránsok megfelelő elhelyezésére vonatkozóan, hogy az érkeztettek ne a helyi bűnszervezetek áldozataivá/tagjaivá váljanak. Ez a megfelelő szálláshelyeket és a menekültek jogi segítségnyújtásának biztosítását is jelenti.

2021-ben változatlan problémát jelentett a Csatornán naponta több százan, csónakokkal átkelni próbáló irreguláris migránsok kérdésköre, ezért a szigetország további 54 millió fonttal támogatta a francia hatóságok erőfeszítéseit, hogy megakadályozzák a migránsok átjutását.⁷³¹ Ennek ellenére az év végén ismét tragédia történt: 2021 novemberében 27 migráns vesztette életét egy átkelési kísérlet során. Az elmúlt évek legtöbb emberéletét követelő balesetet követően ismét fókuszba került a szigetországba irányuló irreguláris migrációs útvonal, amellyel kapcsolatban Emmanuel Macron francia elnök megerősített ellenőrzési mechanizmust rendelt el. A helyzet komolyságát jól példázza, hogy míg 2020-ban összesen 8 461 migráns érkezett tengeri úton Nagy-Britanniába, ez 2021. november végén már 25 776 fő volt.⁷³²

Franciaország migrációs politikája értékelésem szerint kettős, hiszen EU-berkeken belül a befogadást, a közös segítségnyújtást és a kvótarendszert szorgalmazza, azonban azt is tudja, és saját példáján keresztül érzi, hogy komoly veszélyeket rejt magában a nagy tömegekben, ellenőrizetlenül érkező migráció. Utóbbira ékes példa a szigorodó migrációs politika és az olyan látogatások is, mint a 2021. december 13-ai budapesti V4-találkozó, ahol Macron elnök is felszólalt. Beszédében kitért az irreguláris migrációra is, amelyet szerinte a külső határok védelmének megerősítésével és az elutasított kérelmezők származási országába

729 Joint Intelligence Center

730 UK and France sign new agreement to tackle illegal migration.

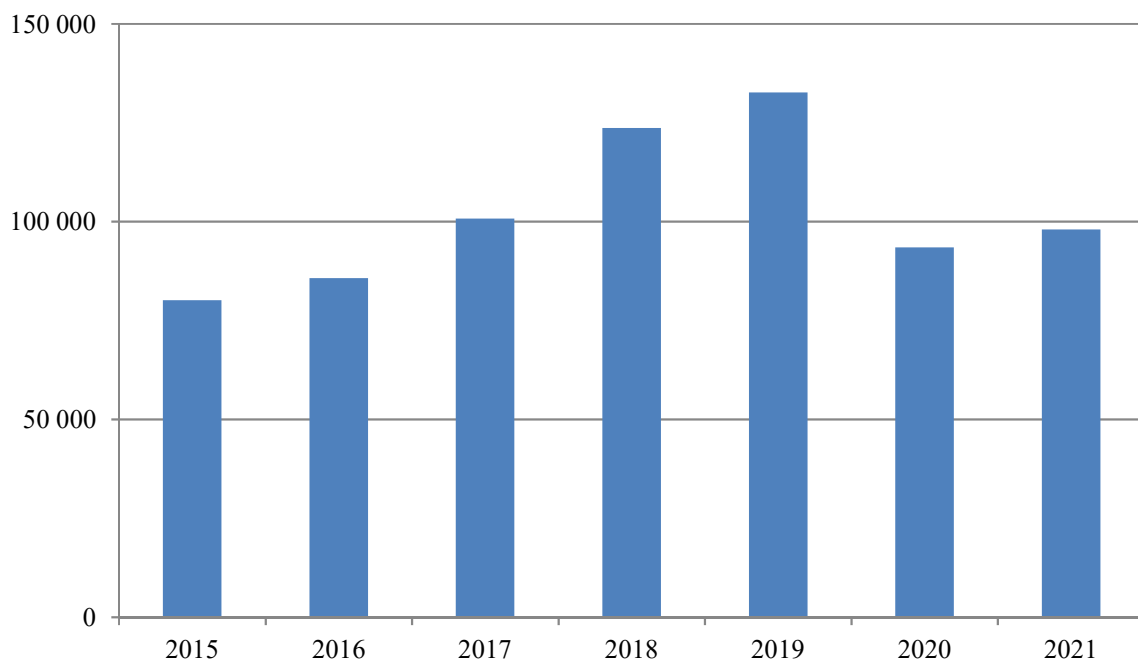
731 UK threatens to send migrant boats back to France. in: Al Jazeera

<https://www.aljazeera.com/news/2021/9/9/uk-threatens-to-send-migrant-boats-back-to-france> Letöltés: 2021. 09. 22.

732 Layli Foroudi-Lucien Libert: France expands sea monitoring as migrants vow to pursue UK dream. in: Reuters <https://www.reuters.com/world/europe/france-britain-seek-answers-while-trading-blame-after-migrant-tragedy-2021-11-25/> Letöltés: 2021. 12. 04.

történő visszatoloncolásával lehet leküzdeni, természetesen a jogállamisági kereteket figyelembe véve. Szavaival tulajdonképpen megerősítette a V4 országok migrációs politikáját, amely azért is jelentős, mert 2022-től fél évig Franciaország lesz az EU soros elnöke.⁷³³

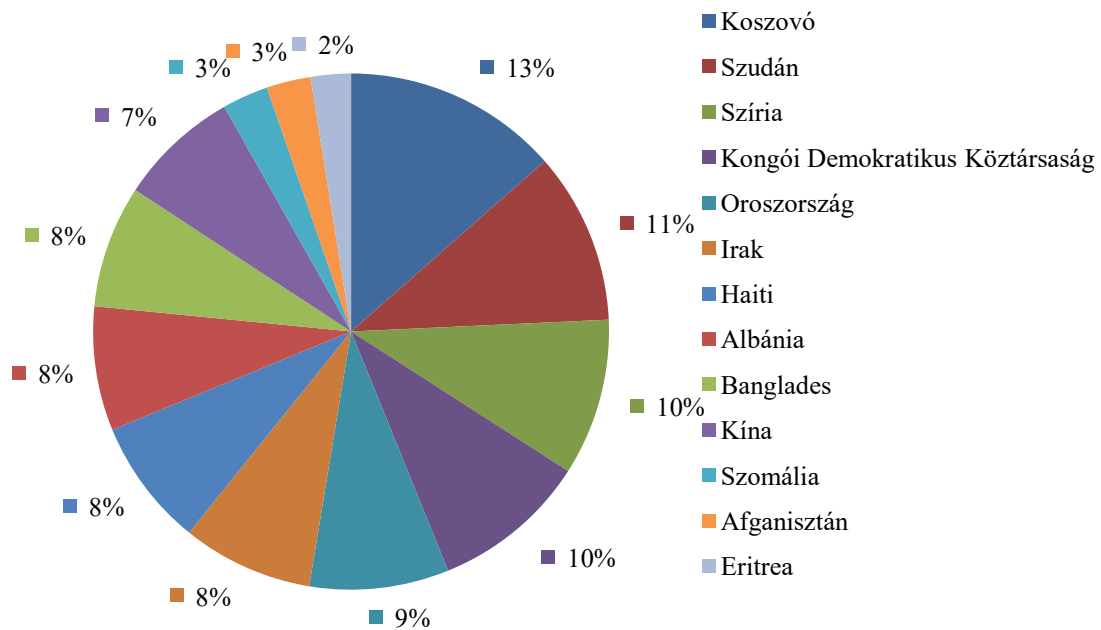
10.2 Statisztika

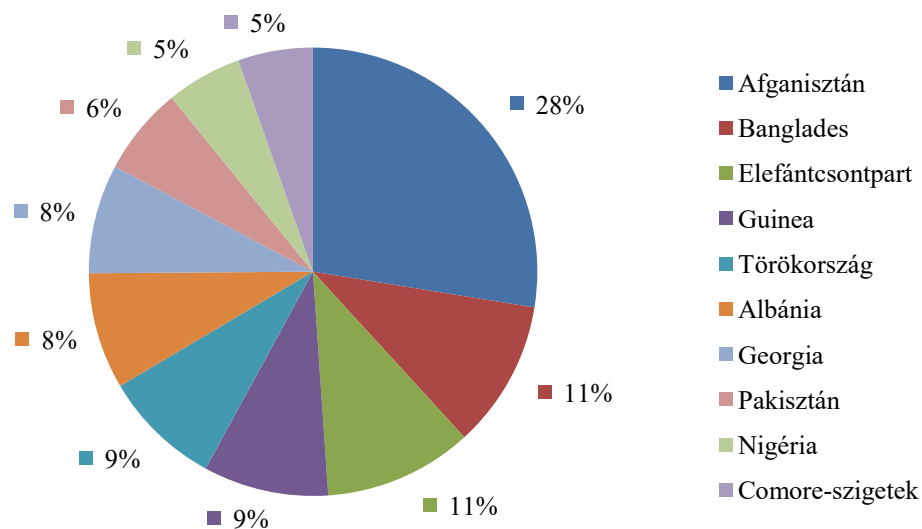
22. ábra: A Franciaországban benyújtott menedékkérelmek száma 2015 és 2021 között⁷³⁴

733 V4+France summit in Budapest. <https://v4.mfa.gov.hu/news/v4-coordination-meeting-in-budapest-ahead-of-the-v4france-summit> Letöltés: 2021. 12. 26

734A szerző saját szerkesztése. Forrás: Total number of asylum applications in France from 2008 to 2019. Statista Research Department, May 12, 2020. <https://www.statista.com/statistics/460355/asylum-applications-france/>; Letöltés: 2021. 05. 09.; 2021-es adat: Tóth Klaudia: Koronavírus előtti időket idéz az illegális határátlépések száma az Európai Unió külső határainál. 2022. 01. 20. p. 10. https://www.migraciokutato.hu/wp-content/uploads/2022/01/20220120_HORIZONT_2022_2_toth_klaudia_koronavirus_elotti_idoket_idez_az_illegis_hataratlepesek_szama.pdf Letöltés: 2022. 01. 20.

23. ábra: A Franciaországban benyújtott menedékkérelmek állampolgárság szerinti megoszlása, 2015⁷³⁵

24. ábra: A Franciaországban benyújtott menedékkérelmek állampolgárság szerinti megoszlása, 2021⁷³⁶

735 A szerző saját szerkesztése. Forrás: Country Report: France p. 7. https://asylumineurope.org/wp-content/uploads/2015/12/report-download_aida_fr_update_iv.pdf Letöltés: 2022. 01. 10.

736A szerző saját szerkesztése. Forrás: Immigration: les premiers chiffres pour 2021. <https://www.vie-publique.fr/en-bref/283396-immigration-les-chiffres-pour-2021> Letöltés: 2022. 05. 22.

A statisztikát elemezve megállapítható, hogy 2015 óta minden évben magas a benyújtott menedékkérelmek száma, a legtöbb pedig 2019-ben volt. 2015-ben – Németországhoz hasonlóan – nagyszámú koszovói érkezett a Szudánból, Szíriából és a Kongói Demokratikus Köztársaságból menekültek mellett. Ausztriához hasonlóan pedig jelentős számú orosz menedékkérelm is érkezett. Ezzel szemben napjainkra Ázsiából (Afganisztán, Banglades és Törökország), valamint Elefántcsontpartról és Guineából érkeztek a legtöbben, emellett természetesen számos más volt afrikai francia gyarmatról is. Ugyan a koronavírus okozta korlátozó intézkedések és szigorúbb határvédelem miatt valamennyivel kevesebben érkeztek az elmúlt években, azonban Franciaország változatlanul népszerű európai célpont marad a jövőben is.

10.3 Migrációs megállapodások

A francia-brit migrációs együttműködésen kívül természetesen Franciaország más, jellemzően kibocsátó országokkal is rendelkezik migrációs (vagy ezt a kérdéskört is érintő) megállapodásokkal. E bilaterális szerződések célja rendszerint az irreguláris bevándorlók és kiutasított menedékkérők hazatoloncolásának megkönnyítése, amelyért cserébe valamely – jellemzően gazdasági – előnyt vár a kibocsátó ország.

Franciaország Malival 2000-ben,⁷³⁷ Szenegállal 2006-ban és 2008-ban is, a Zöld-foki Köztársasággal 2008-ban, Indiával⁷³⁸ 2010-ben kötött ilyen megállapodást.⁷³⁹ Beninnel 2007-ben,⁷⁴⁰ ahogy Gabonnal és a Kongói Demokratikus Köztársasággal is, Tunéziával 2008-ban, Burkina Fasoval pedig 2009-ben.⁷⁴¹ Franciaország továbbá számos mobilitási bilaterális

737 Adepoju, Aderanti- Femke van Noorloos-Zoomers, Annelies: Europe's migration agreements with migrant-sending countries in the global South: a critical review. p. 18.

https://dspace.library.uu.nl/bitstream/handle/1874/353968/Author_manuscript_Adepoju_van_Noorloos_Zoomers_Europe_s_migration_agreements.pdf?sequence=1 Letöltés: 2021. 05. 09.

738 Migration and Mobility Partnership Agreement between The Government of the Republic of India and The Government of the French Republic. New Delhi, 10 March 2018.

<https://www.mea.gov.in/Portal/LegalTreatiesDoc/FR18B3321.pdf> Letöltés: 2021. 05. 08.

739 Panizzon, Marion: Agreement duplicity: France's bilateral migration agreements & EU migration partnerships. University of Bern, prepared for the conference on the "Governance of Asylum and Migration in the EU", University of Salford, 26-27 January, 2012.

https://www.wti.org/media/filer_public/21/cb/21cb2065-e6a6-4071-aff0-0f9fa659c60e/salford_panizzon4.pdf Letöltés: 2021. 05. 08.

740 Agreement between the Government of the Republic of France and the Government of the Republic of Benin on concerted management of migratory flows and co-development. 28. 11. 2007.

https://www.ilo.org/global/topics/labour-migration/policy-areas/measuring-impact/agreements/WCMS_382377/lang--en/index.htm Letöltés: 2021. 05. 08.

741 Présentation générale des accords bilatéraux. Ministère de L'Intérieur, 23 juin 2020.

<https://www.immigration.interieur.gouv.fr/Europe-et-International/Les-accords-bilateraux/Presentation-generale->

megállapodás részese, amelyek célja a fiatal munkavállalók országok közti mozgásának megkönnyítése. Az első ilyen 1983-ban kötötték Új-Zélanddal, ezt követően 1995-ben Argentínával, 2001-ben Marokkóval és Szenegállal, 2003-ban Tunéziával, 2009-ben Montenegróval és Szerbiával, 2010-ben Gabonnal, 2013-ban Kanadával, 2014-ben Bosznia-Hercegovinával, végül 2017-ben az Egyesült Államokkal. Hasonló, de általánosabb tartalommal bíró munkavállalási megállapodásokat írtak alá a Kongói Demokratikus Köztársasággal és Beninnel 2007-ben, Mauritiuszal 2008-ban, Oroszországgal 2009-ben és Grúziával 2013-ban.⁷⁴²

Beutazási és tartózkodási egyezmények tekintetében, a migrációs kibocsátó országok közül az alábbi bilaterális megállapodásokra került sor.

- 1987: Marokkó
- 1988: Tunézia
- 1992: Burkina Faso, Elefántcsontpart, Mauritánia, Gabon, Benin
- 1993: Kongói Demokratikus Köztársaság
- 1994: Kamerun, Niger, Mali, Közép-afrikai Köztársaság
- 1995: Szenegál
- 1996: Togo.⁷⁴³

A fenti megállapodások a két állam közti célkitűzéseket rögzítik, amelyeknek kétségkívül igyekeznek eleget tenni. Ugyanakkor ezek nem garanciák a teljes körű sikerre, ahogy azt az illegális migrációs tendenciák mutatják. Látni kell, hogy az afrikai kibocsátó országok lakossága számára Franciaország továbbra is csábító célpont, és nem gátolja többségüket sem a megerősített parti őrség, sem a határőrök kemény bánásmódja, de akár a hazatoloncolásuk sem.

10.4 Integráció

Franciaországban már a 2015-ös évet megelőzően is komoly különbségek mutatkoztak a bevándorlók és a lakosság között. Egy tanulmány szerint a külföldiek és családjaik kedvezőtlenebb életkörülményekkel rendelkeznek, alacsonyabb az iskolai végzettségük, és

[des-accords-bilateraux?fbclid=IwAR3MnOIQ8PSdpzik7IAD8ejHUsNaf7zN8Gjy1UbdtTJj_IiHelRoa_NQCxc](https://www.observatoire-france.org/fr/accords-bilateraux)

Letöltés: 2021. 05. 10.

742 Présentation générale des accords bilatéraux.

743 Uo.

ezáltal a foglalkoztatottsági rátájuk is alacsonyabb. Átlagosan 30 százalékkal rosszabb életszínvonalon élnek, mint a francia lakosság.⁷⁴⁴

10.5 Biztonsági aspektusok

A 2012-es toulouse-i terrortámadást⁷⁴⁵ követően a francia vezetés ráébredt a szélsőséges eszméket valló saját állampolgárok, illetve bevándorlók jelentette súlyos kockázatra. Az európai veszélyeztetettség ellenére Franciaország volt az egyetlen olyan állam, ahol a fokozódó terrorkockázat miatt a letartóztatások száma 2014 után évről évre folyamatosan emelkedett: 2014-ben 238, 2015-ben 424, 2016-ban pedig már 456 volt.⁷⁴⁶ A támadásokat követően a kormány a – korábban jelentős jogi és anyagi megszorítások közt működő – nemzetbiztonsági szolgálatok jogkörét és költségvetését is szélesítette, illetve megemelte. A 2015-ös és 2016-os franciaországi terrorcselekmények mintegy 250 emberéletet követeltek, ezért ezekre válaszul, 2017-es hatalomra kerülését követően, Emmanuel Macron megerősítette a hatóságok jogköreit, és határozott fellépést szorgalmazott az irreguláris bevándorlók ellen. A szakirodalomban napjainkra már elfogadott tény, hogy valós volt az aggodalom, miszerint a 2015-ös menekültválság idején érkező tömegben elvegyülve szélsőséges eszméket vallók, bűnözők és terroristák is érkeztek Európába,⁷⁴⁷ ugyanakkor kiemelném, hogy Franciaország esetében a legtöbb szélsőségesek által elkövetett terrorcselekményt már legalább másod- vagy harmadgenerációs európai állampolgárok, és nem 2015-ben érkezett migránsok követték el. Ezt követően a nemzetbiztonsági szolgálatok és a rendőrség számos támadást hiúsított meg, amely nem volt könnyű. 2018-ban több mint 11 000 fő szerepelt a hatóságok radikális mozgalmakkal való szimpatizánsainak nyilvántartásában, 2020-ban pedig több mint 8 000 személyt tartottak megfigyelés alatt.⁷⁴⁸

A 2015. novemberi terrortámadásokra nem voltak felkészülve a francia nemzetbiztonsági szolgálatok, ahogy a többi európai (belga, brit, német) ország rendvédelmi szervezetei és szolgálatainak állománya sem. A 2016-os nizzai támadás azonban már – több

744 Gát Ákos Bence – Fábíán Emese: Bevándorlás Franciaországban. in: Európa és a migráció. (szerk. Besenyő János-Miletics Péter-Orbán Balázs) Zrínyi Kiadó Budapest, 2019. p. 408.

745 2012 márciusában hét embert ölt meg egy algériai származású szélsőséges. Forrás: Toulouse gunman Mohamed Merah buried in France. in: The Guardian <https://www.theguardian.com/world/2012/mar/29/toulouse-gunman-mohamed-merah-france> Letöltés: 2021. 11. 23.

746 Bartkó Róbert: Az illegális migráció és a terrorizmus kapcsolata az Europol és a Frontex jelentéseire tekintettel p. 175. <https://dfk-online.sze.hu/images/egyedi/terrorizmus%20k%C3%B6tet/bartk%C3%B3.pdf> Letöltés: 2021. 05. 11.

747 Sweet, Evan: The Securitization of Migration in France The shifting threat of migration: From a threat to a culture to a source of terrorism. p. 50.

748 Sayfo –Veres, p. 8-9.

szakirodalom szerint – részben a francia nemzetbiztonsági szolgálatok lelkén szárad. A hat különböző nemzetbiztonsági jogkörrel rendelkező szervezet más és más minisztériumok alá volt rendelve, így a szétagoltság mind Nizza, mind a Charlie Hebdo szerkesztőség elleni támadás esetén lassította a hatékony munkát. A hatóságok ráébredtek, hogy az 1969 óta vezetett „S”-lista, amellyel a veszélyesnek ítélt személyeket tartották nyilván, komoly reformálásra szorul. A lista nem csak a radikális eszméket vallókat, de a politikai szélsőségeket vallókat és a legapróbb bűncselekményeket elkövetőket is tartalmazta, amely napjainkra átláthatatlanná és kezelhetetlenné vált. A szolgálatok felülvizsgálata során további problémaként jelent meg, hogy az állomány nagy részét alkalmatlannak találták az új kihívások kezelésére.

A hiányosságokat vizsgáló hatósági tanulmány az arab nyelvtudás és a muzulmán, valamint közel-keleti politikai és történelmi keretek megértésének, az abban való gondolkodási képesség hiányát emelte ki. A felülvizsgálat javaslata a hatból egy központi nemzetbiztonsági szolgálat létrehozását javasolta, belügyminisztériumi felügyelettel. (Ez a mai napig nem valósult meg.) 2017 végétől az új terrorellenes törvény jóváhagyásával a francia hírszerzés munkája megkétszereződött. Szakértők a folyamatosan növekvő nyomás ellensúlyozásaként nagyobb hangsúlyt javasolnak az OSINT⁷⁴⁹-hoz és HUMINT⁷⁵⁰-hoz hasonló lehetőségeknek, mert ezek nagyban megkönnyítik a nemzetbiztonsági munkát.⁷⁵¹

A Franciaországban elkövetett szélsőséges terrortámadások az EU-tagállamok hírszerzési együttműködésének problémáira is felhívták a figyelmet. Ehhez – sajnálatosan – a 2015. évi terrortámadások kellettek, ám ezt követően sokat javult az együttműködési szándék. A 2002 óta működő EU IntCen⁷⁵² megfelelő platform is lehetne a bilaterális és multilaterális együttműködésekön kívül, ám a tagállamok nem osztották meg egymással információikat. Ugyanez a bizalmatlanság volt jellemző az Európával való együttműködés tekintetében is, ezért a szervezet 2016-ban létrehozta az Európai Terrorizmus Elleni Központot (ECTC),⁷⁵³ amelynek célja az európai terrortámadások közös megelőzése.⁷⁵⁴

A terrorcselekményeken, extrémizmuson, vagy épp a bűncselekmények emelkedésén kívül a lakosság biztonságérzetét számos, kevésbé jelentősnek tűnő, de szintén a migrációval

749 OSINT: Open Source Intelligence, nyílt forrású hírszerzés

750 HUMINT: Human Intelligence, emberi kapcsolatokra épülő hírszerzés.

751 Vernile, Alessandra: The evolution of the intelligence services around Europe. The case of France. Mediterranean Affairs, Jul 18, 2018. <https://www.mediterraneanaffairs.com/intelligence-services-france/>
Letöltés: 2021. 05. 16.

752 EU Intelligence Center

753 European Counter Terrorism Center

754 Vernile

összefüggő körülmény is befolyásolja. Ide sorolható a hajléktalanság, a kéregetés, a verbális bántalmazások, és egy, Franciaországot nagyon is érintő kérdéskör: a laicitás sérülése. Mint köztudott, az ország régóta törekszik a tökéletes vallási semlegességre, amely megóvása érdekében szigorú szabályokat kell betartani a közintézményekben és a közoktatásban részt vevőknek is. A francia alkotmányban is rögzített laicitás célja garantálni a szabad vallásgyakorláshoz való jogot a közrend megzavarása nélkül, az állam és a vallási szervezetek szétválasztását, továbbá a törvény előtti egyenlőség biztosítását az egyén vallási vagy egyéb meggyőződéseitől függetlenül. Tilos tehát bármely feltűnő vallási jelkép viselése, legyen az kereszt, ádám-csillag vagy egy muszlim fejkendő. Utóbbi pedig egyre gyakoribb viselet a közoktatásban, is, amely egyre sűrűbben okoz konfliktusokat.⁷⁵⁵ A laicitással kapcsolatban még egy jelentős nemzetbiztonsági rés szélesedik: az egyre növekvő számú mecsetek építését az állam a fenti okból nem támogathatja, így azokat jellemzően arab országok által küldött, vagy ismeretlen forrású anyagi támogatásból építik. A muszlim hitközösséget és lakosságot pedig így külföldi befolyás is érheti.⁷⁵⁶

A görögön kívül a francia **bűnügyi statisztikák** vonatkozásában volt a legnehezebb releváns, aktuális információkat találnom. 2016 és 2019 közt megkétszereződött a zseblopás miatt elítélt fiatal bevándorlók aránya (16 százalékról 32 százalékra). Ugyanebben a periódusban az erőszakos rablások öt százaléka helyett már több mint 16 százalékáért feleltek a fiatalok migránsok. A 2020 és 2021-es évet összehasonlítva elmondható, hogy 22,7 százalékkal emelkedett a kísérő nélküli kiskorúak által elkövetett bűncselekmények Franciaországban. Ezek jellemzően vagyon ellen elkövetett bűncselekmények (lopás, rablás, betörés, késes támadások), amelyeknek egyúttal egyre gyakrabban áldozataivá is válnak. Még aggasztóbb adat, hogy Párizs bizonyos kerületeiben a bűncselekmények elkövetőinek közel fele (47.6 százaléka) külföldi származású.⁷⁵⁷

10.5.1 Intézményi struktúra

755 Veres Kristóf György: Laicitás és iszlamizmus. A vallási szeparatizmus kihívásai a francia iskolákban. in: Horizont 2021/13. p. 2. https://www.migraciokutato.hu/wp-content/uploads/2021/07/20210715_HORIZONT_2021_13_veres_kristof_gyorgy_laicitas_es_iszlamizmus.pdf Letöltés: 2022. 07. 22.

756 Gát Ákos Bence – Fábrián Emese: Bevándorlás Franciaországban. in: Európa és a migráció. (szerk. Besenyő János-Miletics Péter-Orbán Balázs) Zrínyi Kiadó Budapest, 2019. p. 407.

757 Nearly half of all criminals in Paris ghettos feature a migrant background. <https://rmx.news/article/nearly-half-of-paris-ghetto-criminals-have-a-migrant-background/> Letöltés: 2022. 07. 25.

Franciaországban két állami intézmény is a migráció kezelésére szakosodott. A Francia Bevándorlási és Integrációs Hivatal (OFII)⁷⁵⁸ az újonnan érkezett bevándorlók integrálásáért felel, valamint a családegyesítési, családi és gazdasági célú migrációs ügyeket koordinálja. Regisztrálja továbbá a menedékkérőket, és részt vesz a visszatérések és reintegrációs folyamatok kezelésében. A másik szervezet a korábban említett OFPRA, amely a menekültügyi eljárásokat folytatja le. Ezen kívül 2018 óta a tárcaközi küldött felelős a menekültek befogadásáért és integrációjáért. Feladata, hogy támogatást nyújtson a menekültek befogadásában, és koordinálja az érintett minisztériumok közti együttműködést.⁷⁵⁹

A zárt befogadó központoknak több típusát is megkülönböztethetjük. Az *adminisztratív fogvatartási intézet* tulajdonképpen az országból való kiutasítást készíti elő, itt várják meg a kiutasítottak a tényleges deportálást. Ide kerülnek az ország elhagyására kötelezettek, az újbóli beutazási tilalomra ítélték, a dublini rendelet értelmében más ország felelősségi körzetébe tartozók, és akikkel szemben a schengeni visszafogadási egyezmény⁷⁶⁰ alkalmazták. Ezekben az intézményekben a törvényileg előírt maximális tartózkodási idő 90 nap. Jellemzően a határrendészet biztosítja az objektumokat, ahol természetesen orvosi ellátás is elérhető. A kiutasítást megelőző őrizetet, vagy az adminisztratív fogvatartási intézetbe történő szállítást megelőzheti a kisebb településeken, vidéki területeken egy maximum 48 órás őrizet, amely akár a helyi rendvédelmi szervek egy erre dedikált helyisége is lehet.

A volt magyar tranzitónák intézményéhez hasonlóan Franciaország határán is találunk, amelyet a szakirodalom „*várakozási zónaként*” említ. Ezekben az intézményekben kell várakoznia azon harmadik országbelieknek, akik nem felelnek meg a Franciaországba történő belépés feltételeinek. Ilyen feltételek az érvényes úti okmányok megléte, megfelelő anyagi fedezet, vagy a szálláshely és az egészségbiztosítási fedezet igazolása. Ezek az intézmények a nemzetközi repülőtereken, kikötőkben és vasútállomásokon találhatóak, rendszerint a határőrség felügyelete alatt. Az ott tölthető időtartam 26 napban van maximalizálva. Az ide érkezők sorsa háromféleképp végződhet. A hatóság vagy elfogadja a benyújtott – hiányos – dokumentumokat és engedélyezi az országba történő belépésüket, vagy azt megtagadja. Ebben az esetben a kérelmezőt abba az országba toloncolják vissza, ahonnan éppen érkezett,

758 L'Office Français de l'Immigration et de l'Intégration

759 Organization of migration and asylum system in France. European Commission, February 2019.

https://www.immigration.interieur.gouv.fr/content/download/117390/941763/file/1_10a_france_factsheet_2019_en.pdf Letöltés: 2021. 03. 18.

760 Akik rendelkeznek más, EU-tagország területére érvényes tartózkodási engedéllyel, azonban Franciaországban nem tartózkodnak jogszerűen.

és nem a származási országába. A harmadik lehetőség pedig – természetesen – a menedékkérelem benyújtása.

Az országban előfordulhat, hogy – a nagyfokú migrációs érintettség miatt – az érkezőnek csak „átmeneti várakozási zónában” jut hely. Ezt jellemzően az egy időben nagyobb létszámban (pl. egy hajóval, csónakkal) érkező migránsok esetében alkalmazzák, és ilyenkor nem a klasszikus várakozási zónában, hanem például üresen álló épületben, motelben, vagy egyéb szeparálható helyen kerülnek elhelyezésre a csoport tagjai. Két „menedékhelyiség” is található Montgenèvre és Menton területén, a francia-olasz határ közelében. Ezekbe a zárt fogvatartási intézményekbe a „várakozási zónához” hasonlóan olyan migránsok kerülnek, akik nem rendelkeznek a beutazás feltételeivel, és az olasz hegyvidéken vagy közutakon megkíséreltek francia területre lépni. A fogva tartás időtartama maximum 48 óra lehet, majd a hatóságok visszaküldik őket Olaszországba.⁷⁶¹

10.5.2 A menekültügyi eljárás

A kérelmezőknek először egy online rendszeren keresztül kell jelentkeznie, amelyet az OFII-vel szerződött NGO-k üzemeltetnek. Ezt követően kapnak csak időpontot, hogy beadhassák menedékkérelmüket egy másik online rendszeren keresztül. Ezt követően kerül át az ügy az OFPRA hivatalához. Az eljárás eltérő lehet annak tükrében, hogy repülőtéren, vagy szárazföldi, esetleg vízi határon nyújtották be a kérelmet, valamint rendelkezik-e érvényes okmányokkal a kérelmező.⁷⁶² Az OFII honlapján közérthető videóval és angol nyelvű tájékoztatóval is segítik, hogy a kérelmezők eligazodjanak a menedékkérelem benyújtásának procedúrájában. Érdekesség, hogy ezzel szemben az OFPRA weboldala csak francia nyelven érhető el.

Franciaország integrációs politikája

A 2016-ban elfogadott integrációs politika hét fő pillérre fókuszál:

1. az integrációs politika megerősítése;
2. a francia nyelvtudás erősítése;
3. a képzésekhez és a munkához való hozzáférés lehetőségének biztosítása;
4. szálláshoz való hozzáférés biztosítása;

761 Boitiaux, Charlotte: Migrant detention centers in France: What you need to know. in: Infomigrants, 2021. 03. 05. <https://www.infomigrants.net/en/post/30666/migrant-detention-centers-in-france-what-you-need-to-know>
Letöltés: 2021. 05. 13.

762 Organization of migration and asylum system in France.

5. az egészségügyi ellátás biztosítása;
6. a menedékkérők és menekültek jogainak biztosítása;
7. a kapcsolatok javítása Franciaország és a menekültek között.⁷⁶³

Ugyan mind a francia, mind a nemzetközi politikai és média platformokon rendszeresen napirenden van az integrációs politika fontossága, a gyakorlatban ennek nem sok látszata van. Doktori disszertációm során törekszem ennek okaira választ találni.

10.6 A migránsokat segítő NGO-k jelenléte Franciaországban

Az utcán élő – zömében kiutasított vagy kérelmet be sem nyújtott – migránsok egyik fő támogató szervezete az Utopia 56 nevű NGO. A szervezetet 2015-ben hozták létre a Calais környékén kialakult migráns táborok segítése érdekében. Önkéntesek toborzásával, migránsokat ideiglenesen befogadó családokkal és adományokkal próbálja segíteni a sátoztáborokban élőket, és egyúttal próbál rávilágítani az aktuális menekültügyi rendszer és politika hibáira.⁷⁶⁴ Az NGO az utóbbi években egyre több alkalommal szervez nagyobb városok közparkjaiban, főterein olyan demonstrációkat, melyekre az irreguláris bevándorlókat sátraikkal együtt odaszállítja. A demonstrációk célja a figyelemfelhívás, ugyanakkor – értékelésem szerint – ezekkel a megmozdulásokkal a lakosság ellenérzését váltják ki, a hatóságok pedig legfeljebb átmeneti megoldást találnak a problémára.

Az Infomigrants hírportál tematizálva összegyűjtötte a 2021-ben is aktív, a Franciaországban élő migránsokat segítő szervezeteket. A listából ki kell emelni egy egységes jogi és adminisztratív segítséget nyújtó párizsi lehetőséget, ahol több szervezet (pl. ADDE, ATMF, Dom’asile, ELENA, GISTI, La Cimade) együttesen segíti a migránsokat. Létezik továbbá egy Watizat nevű kiadvány, amely dari, pastu, arab, angol és francia nyelven segíti olyan gyakorlati tudnivalókkal a migránsokat, mint például hol juthatnak meleg ételhez, orvosi ellátáshoz, szálláshoz, tisztálkodási lehetőségekhez vagy jogi segítségnyújtáshoz.⁷⁶⁵

10.7 A lakosság véleménye a migrációról

763 Uo.

764 Az Utopia 56 honlapja itt található: <http://www.utopia56.com/en> Letöltés: 2021. 04. 05.

765 Help for migrants in France: A list of organizations. in: Infomigrants, 2021. 02. 12.

05.<https://www.infomigrants.net/en/post/30169/help-for-migrants-in-france-a-list-of-organizations> Letöltés: 2021. 04. 10.

Az Ipsos 2016-os felmérése szerint a franciák 60 százaléka gondolta úgy, hogy a migráció negatívan hat országukra, míg csupán 11 százalék látta ezt másképpen. A megkérdezettek 63 százaléka vélte úgy, hogy a migránsok nagy része képtelen a sikeres integrálódásra, 54 százalék pedig kétségbe vonta a menekültügyi kérelmek valóságtartalmát. A felmérésre természetesen hatással lehettek a megelőző időszak terrortámadásai is.⁷⁶⁶

Egy újabb, 2018-as felmérés szerint már a megkérdezettek csaknem háromnegyede úgy gondolta, hogy Franciaországnak többre kerül a bevándorlás, mint amennyit keres vele, míg 70 százalék szerint az országnak már nincs eszköze a bevándorlók fogadására. A bevándorlók közsférára gyakorolt hatását a válaszadók 64 százaléka negatívan értékelte. A megkérdezettek 60 százaléka szerint a külföldiek fogadása már nem lehetséges az értékkülönbségek és az együttélési problémák miatt. Szinte azonos arányban vélekednek arról, hogy a tömeges bevándorlás negatív szerepet játszik a francia identitás és a társadalom kohéziójának meghatározásában. Ezek az identitásfélelmek együtt járnak a bevándorlás szekularizmusra gyakorolt hatásával kapcsolatos negatív feltételezésekkel, mivel az emberek 61 százaléka szerint a bevándorlás káros hatással van ezen elv tiszteletben tartására.⁷⁶⁷

10.8 Szociális juttatások

2015-ben napi 11,45 eurót vagy havi 343,5 eurót kaptak a menekültközpontokban elhelyezett menedékkérők, azonban ebből az összegből maguknak kellett az étkezést is megoldaniuk (helyben rendszerint megtalálható volt olcsó kifőzde). A kérelmezők az első évben nem vállalhattak munkát, azonban kérelmük befogadását követően automatikusan jogosultak voltak a társadalombiztosításra, orvosi ellátásra.⁷⁶⁸ 2018-ban ez az összeg havi 306 euróra módosult, amely csökkenést mutat, azonban más forrásokból ezt nem sikerült sem megerősíteni, sem cáfolni.⁷⁶⁹ 2021-ben körülbelül 204 eurót kaptak az ellátással rendelkező szálláshelyen tartózkodók, míg a magánszálláshelyeken lévők havi 440 eurót.⁷⁷⁰

10.9 A migráció kérdésköre Franciaország stratégiai dokumentumaiban

766 Majority in France against immigration. The Local. <https://www.thelocal.fr/20160823/immigration-negative-for-france-majority-says/> Letöltés: 2021. 03. 20.

767 IFOP: Immigration: Le regard des français. 2018. 12. 04. <https://www.ifop.com/publication/le-regard-des-francais-sur-limmigration/> Letöltés: 2022. 01. 15.

768 Factbox: Benefits offered to asylum seekers in European countries.

769 Asylum benefits in the EU: How member states compare.

770 Greenacre, Martin: Asylum seekers to crime- busting French immigration myths.

<https://www.thelocal.fr/20211015/asylum-seekers-to-crime-busting-french-immigration-myths/> Letöltés: 2021. 12. 19.

Míg a 2013-as Francia Fehér Könyv⁷⁷¹ egyetlen ponton sem foglalkozik a migráció kérdéskörével, addig a 2017-es francia védelmi és nemzeti biztonsági stratégia már számos helyen említi azt. A „hosszú távú kötelezettségvállalások” fejezet „Az országot veszélyeztető fenyegetések” alfejezetében a doktrína úgy fogalmaz, hogy „A francia haderő hozzájárul a határvédelemhez és a migrációs válságkezeléshez is, amely amennyiben tovább romlana, jelentősen veszélyeztetné Franciaország biztonságát.”⁷⁷² A „Kockázatos területek” Mediterráneummal és Déllel foglalkozó részében szinte elsők közt emeli ki Líbia és a nagyfokú illegális migráció összefüggéseit. (25.o.) A „válságokat súlyosbító körülmények” fejezetben különálló „Demográfiai és migrációs nyomás” alfejezetet hoztak létre, amelyben felhívják a figyelmet az afrikai népességrobbanásra, a jelenlegi fegyveres konfliktusok okozta népességmozgásra, kiemelve Szíria példáját, ahonnan több mint ötmillió menekült származik. Megállapítják, hogy az otthonukat elhagyni kényszerülők jelentős része a szomszédos, szintén instabil országokban keres menedéket, amely tovább súlyosbítja a törékeny államok helyzetét. (30.o.) A klímaváltozás következményeit taglaló fejezet is foglalkozik a migráció kérdéskörével, hiszen kiemelten akár a kiszáradás szélén álló Száhel-övezetet, akár a túlzott csapadékmennyiség és szélsőséges időjárási körülmények miatt Bangladest elhagyni kényszerülők menekültekké válnak. (30.o.) Franciaország biztonsági helyzetét elemezve „Az eszkaláció kiemelt kockázatait” pontban leszögezik, hogy az országnak késznek kell állnia, hogy egy esetleges, a szomszédos országokban kialakult válsághelyzet esetén képesek legyenek reagálni, és ezzel Franciaország területét megvédeni. Ez egy lehetséges súlyos humanitárius vagy migrációs krízisre is igaz, nem csupán a klasszikus fegyveres konfliktusokra. (52.o.) Franciaország érdeke és biztonsági prioritásai közt említésre kerül, hogy a geopolitika változatlanul meghatározó az ország számára. Az irreguláris migráció és csempészet olyan tényezők, amelyek hatással vannak Franciaország biztonságára, és a földrajzi elhelyezkedés meghatározó e tevékenységek szempontjából. Ennek tükrében az euro-mediterrán és afrikai területeken Franciaország a jövőben nagyobb politikai és katonai felelősséget vállal a prevenció érdekében. (54.o.) Az Európára ható biztonsági kihívások közt elsőként említi a migrációs krízist, és csak ezt követően foglalkozik a szervezett bűnözéssel és a terrorizmussal. (56.o.)⁷⁷³ A dokumentum 2021-es, négyoldalas kiegészítésében, a

771 White Paper 2013. <https://www.files.ethz.ch/isn/167315/France%20White%20Paper%202012.pdf> Letöltés: 2021. 12. 10.

772Defence and National Security Strategic Review 2017. p. 22. <https://www.defense.gouv.fr/layout/set/popup/content/download/520198/8733095/version/2/file/DEFENCE+AND+NATIONAL+SECURITY+STRATEGIC+REVIEW+2017.pdf> Letöltés: 2021. 12. 05.

773 Defence and National Security Strategic Review 2017.

folyamatos fenyegetések felsorolásánál mindössze a demográfiai nyomás előzi meg a migráció említését.⁷⁷⁴

A 2013-as Fehér Könyv 2017-es felülvizsgálati értékelésében az Afrikával foglalkozó fenyegetések közt említi a migrációs nyomás növekedésének kockázatát, többek között az afrikai népességrobbanás következményeként. A klímaváltozás és a migráció összefüggésében kiemelt figyelmet fordít a Száhel-övezet és Dél-Ázsia térségének.⁷⁷⁵

A francia kormány honlapján közzétett 2020-as „Európa védelmi helyzetelemzése” dokumentumban is több alkalommal felbukkan a migráció kérdésköre. Egyrészt a műveletek ismertetése során kitérnek az EUNAVFOR MED Sophia Földközi-tengeri műveletére, valamint a fenyegetéseket és kockázatokat megjelenítő informatív térképen felvázolták a 2020-ra jellemző migrációs útvonalakat is.⁷⁷⁶

10.10 Részkövetkeztetések

Franciaország az elmúlt évek törvényi szigorításai, és a lakosság kevésbé támogató attitűdje ellenére is egyre népszerűbb migrációs célpont. Nagy-Britannia EU-ból való kiválása ellenére a francia partvidék változatlanul tranzitállomása a szigetországba illegálisan átjutni akaró migránsoknak, míg sokan kifejezetten Franciaországban képzelik el jövőjüket. A statisztikákat átnézve láthattuk, hogy közel ugyanannyi afrikai, mint ázsiai érkezett az országba, amely véleményem szerint a következő években tolódik el a szubszaharai térségből érkezők irányába. Ugyan az integrálódni szándékozók esetében előny, ám a helyi diaszpórák egy része nem legális tevékenységekből tartja fenn magát, és sok esetben az érkezők egy ördögi körbe kerülnek.

Prognosztizálható, hogy a 2022-ben esedékes francia választások egyik fő kérdésköre a migráció kezelése lesz, így az megkerülhetetlen a vezető politikusok számára. A kérdés, hogy ez a helyzet hogyan hat az aktuális migrációs, és irreguláris bevándorlási helyzetre.

A muzulmán bevándorlók és lakosok integrációjának kérdése állandó politikai és társadalmi vitatéma. Az értékelést tovább nehezíti, hogy egyelőre nincs általánosan elfogadott

774 Strategic Update 2021. p. 2.

<https://www.defense.gouv.fr/content/download/605303/10175703/file/Strategic%20update%202021%20-%2010%20key%20points.pdf> Letöltés: 2021. 12. 05.

775 Strategic Review of Defence and National Security p. 1.

<https://www.defense.gouv.fr/content/download/514686/8664672/file/2017-RS-PointsClesEN.pdf> Letöltés: 2021. 05. 20.

776 European defence, situation analysis, p. 3-4. https://www.gouvernement.fr/sites/default/files/locale/piece-jointe/2020/02/european_defence_-_situation_analysis.pdf Letöltés: 2021. 12. 05.

mérce vagy definíció, ami alapján mérni lehetne az integráció fokát, ráadásul a muszlimok nem képeznek homogén társadalmi tömböt, a különböző alcsoportok szociális helyzete és identitásképzése pedig merőben eltérő lehet. Igaz, hogy a muszlimok a lakossághoz képest kevésbé iskolázottak/szakképzettek, és magasabb is körükben a munkanélküliség, ugyanakkor nem szabad általánosítani.⁷⁷⁷ A nem megfelelő integráció komoly biztonsági, nemzetbiztonsági kockázattá nő, a no-go zónák terjeszkedése, valamint a fiatalok egy részének radikalizációja pedig terrorcselekményekhez is vezethet. A terrorizmus, a radikális iszlám térnyerésének megelőzése érdekében a tényleges sikert egy közös adatbázis jelentené a nemzetbiztonsági szolgálatok között, azonban ez még várat magára. Európa-szerte több terrortámadás lenne kivédhető, ha a tagországok hírszerző szolgálatai megosztanák egymással mind információikat, mind képességeiket és azokat közös gyakorlatok keretében kamatoztatnák.

Franciaország továbbra is törekszik az EU-n belül iránymutató államként viselkedni, ám egyre inkább bebizonyosodik, hogy nem tud egyszerre befogadó, és az állampolgárai védelme érdekében biztonságtudatos is lenni.

⁷⁷⁷ Sayfo –Veres, p. 4.

11 A kutatás eredményei

11.1 Megállapítások

A **koronavírus-helyzet** globálisan érintette a világot és a migrációs folyamatokat is. A világ 92 százalékában – köztük Európában teljesen – 2021 tavaszán életben volt valamely szabad mozgást korlátozó intézkedés.⁷⁷⁸ Egyes európai országok szigorúbban, míg mások enyhébben, de korlátozták a szabad mozgást, amely az irreguláris és legális migrációnak – átmenetileg ugyan, de – gátat szabott, és ez a statisztikákban is jelentősen visszaköszön. Ilyen súlyos áron, de látható, hogy a határozott, szigorú és egységes hatósági fellépés érdemben képes korlátozni a nem kívánt migrációs folyamatokat is. A korlátozások részleges feloldásával, enyhülésével azonban 2021 végére ismét fellendültek az irreguláris migrációs útvonalak, így a Frontex előzetes becslése alapján – a korlátozások ellenére – a 2017-es évnél is erősebb évet zárt Európa, több mint 200 000 illegális határsértéssel.⁷⁷⁹ Az, hogy ezzel a koronavírus előtti idők mértékét idézi az elmúlt év irreguláris migrációs mutatója, jól mutatja, hogy ezzel a jelenséggel a jövőben is komolyan kell számolnunk és disszertáció által vizsgált kérdések változatlanul aktuálisak.

Kutatásaim során megerősítést nyert az a feltételezésem, hogy több migrációs célországban arányaiban több bevándorló lett koronavírusos, mint a lakosság.⁷⁸⁰ Ez magyarázható a gyengébb immun-képességekkel is, ugyanakkor nem hagyható szó nélkül, hogy annak ellenére, hogy több célország is kampányokat hirdetett a migránsok megfelelő tájékoztatására, és az oltások elérhetőek számukra is, bizalmatlanok, és alacsony arányban oltatták be magukat. Érdekes, hogy több ország is arról számolt be, hogy az afrikai bevándorlók körében kiemelten magas a koronavírus-fertőzés kockázata, és annak halálozási rátája is kiugró. Ugyanakkor példaértékű megelőző intézkedések is történtek, és a legtöbb befogadó ország időben próbálta megelőzni a menekülttáborokban, befogadóközpontokban élők tömeges megfertőződését, és az országba újonnan érkezett irreguláris migránsokkal kapcsolatban szigorú, de szükséges védelmi intézkedéseket tettek. Utóbbiak mind anyagi,

778 Santillana, Maria: The impact of Covid-19 on migrants, asylum-seekers and refugees. <https://www.idea.int/news-media/news/impact-covid-19-migrants-asylum-seekers-and-refugees> Letöltés: 2021. 12. 19.

779 Tóth Klaudia, p. 2.

780 Migration data relevant for the COVID-19 pandemic. <https://www.migrationdataportal.org/themes/migration-data-relevant-covid-19-pandemic> Letöltés: 2021. 11. 19.

mind logisztikai, mind humánerőforrás szempontjából jelentős többletterhet jelentettek az európai országoknak, így több esetben a fegyveres erők bevonására is szükség volt.

Megerősítést nyert az a feltételezésem, amely szerint az érkezési országokba (Olaszország, Spanyolország és Görögország) jellemzően a **földrajzi elhelyezkedés** és az aktuális válsághelyzetek lokációja szerint érkeznek a különböző etnikumú irreguláris bevándorlók, valamint menedékkérők. (Lásd az érintett országok statisztikáit.)

Az elmúlt évtizedben változatlanul Németország és Franciaország az elsődleges célpont, annak ellenére, hogy az országok kapacitása véges. A nagy létszámú menekült/oltalmazott jelenléte pedig öngerjesztő folyamat, ugyanis évről évre több családegyesítési célú kérelem érkezik a hatóságokhoz (német példa: a kormány maximalizálta havi 1 000 kérelemben ezek számát),⁷⁸¹ és a globalizált világban a közösségi média és a gyors telekommunikáció miatt egy-egy sikeresen célba ért irreguláris migráns, vagy valamely státuszt elnyert menekült szintén migrációra ösztönözheti származási országában maradt környezetét. Ezek miatt is tovább emelkedhet a bevándorlók és a szociális ellátórendszerre szorulóknak száma.

Megerősítést nyert az a szakmai tapasztalatom alapján megfogalmazott felvetés, miszerint jellemző probléma az olyan belépő-pont országoknál, mint Olaszország, Spanyolország vagy Görögország, hogy a migránsok anyagi tartalékaikból kifogyva – átmenetileg – képtelenek továbbjutni az EU egyéb országaiba. Egy jó részük kényszerből benyújtja a menedékkérelmet, de az első lehetséges alkalommal megpróbálnak kikerülni a hatóságok látóköréből. Ezzel azonban az egészségügyi és szociális ellátórendszerből is kiesnek, megfelelő szállás és elhelyezési körülmények hiányában pedig gyakran illegális tevékenységekből próbálják meg fedezni szükségleteiket. Az illegális tevékenységek alatt nem feltétlenül bűncselekmények elkövetését értem, hanem a migránsok szorult helyzetét kihasználó, sokszor embertelen és veszélyes munkakörülmények közti feketemunkát is. A disszertációban vizsgált országokban számos, a főbb kibocsátó országokból származó diaszpóra él már, amelyek szintén segíthetik – jó vagy rossz szándékkal – honfitársaikat akár a hatóságok előli bújtatással, akár ellátással, munkával, vagy szervezett bűnözői kapcsolatokkal és embercsempészek ajánlásával.

781 Family reunification in Germany: Numbers below government limit. in: Infomigrants, 2020. 06. 02. <https://www.infomigrants.net/en/post/25115/family-reunification-in-germany-numbers-below-government-limit>
Letöltés: 2022. 01. 22.

A vizsgált országokban nagyon nehéz, szinte lehetetlen tárgyilagos, politikailag semleges, hiteles adatforrásokat találni az irreguláris bevándorlók **bűnelkövetési statisztikáival** kapcsolatban, és minden ország eltérő csoportokat (külföldiek, menekültek, letelepedettek, harmadik országból érkezők, stb.), eltérő módszerekkel vizsgált. 2020-ban, az európai börtönökben fogvatartottak 2-70, átlagosan 24 százaléka volt külföldi állampolgár, 15 tagállamban pedig 33 százalék fölötti volt az arány, amelyet – a vizsgált országok vonatkozásában – Ausztria vezet 51 százalékkal.⁷⁸²

Összegezve, megőrizve a disszertáció tárgyilagosságát, a statisztikai adatok alapján elmondható, hogy a vizsgált időszakban **több migrációs célországban emelkedtek az irreguláris migrációval összefüggő bűncselekmények és szabálysértések**, például okirat-hamisítás, embercsempészet, vagy túltartózkodás. Az érkezési országokban emelkedtek az olyan kisebb súlyú, jellemzően vagyon elleni bűncselekmények, mint a kis értékre elkövetett lopás. Az is kiderül azonban a fejezetekben közzétett adatokból, hogy az olyan klasszikus befogadó országokban, mint például Franciaország, a fajsúlyosabb bűncselekmények jelentős részét külföldiek, de nem irreguláris migránsok, vagy menedékkérők követik el. Több országban ugyanakkor emelkedett a vizsgált időszakban a migránsokhoz köthető gyilkosságok aránya (pl. Franciaország), amely a demográfiai mutatókat és a szegregációt figyelembe véve a jövőben aggasztó változásokat eredményezhet. A kisebb súlyú bűncselekmények elkövetésének prevenciójában meglátásom szerint a már letelepedett közösségek megnyerésével és bevonásával érhetőek el sikerek a jövőben.

Az olasz- spanyol-görög statisztikákat és az országok migrációs politikájának változásait összevetve megállapítható, hogy a **szigorúbb korlátozásokat követően láthatóan csökkent az irreguláris migránsok száma**. Erre példa: a 2018-as Salvini-féle intézkedéscsomagot követően 80 százalékkal csökkent az irreguláris migránsok száma, amely még 2019-ben is éreztette hatását. Az új, megengedőbb migrációs politikát követően azonban ismét emelkedni kezdett a migránsok érkezése, amely napjainkban is tart.

Egyetértek Glied Viktorral, aki szerint a **menekültügyi krízisnek jelenleg nem létezik megnyugtató szakpolitikai megoldása**. Nincs olyan politikai döntés, ami humanitárius, politikai, méltányossági vagy akár diplomáciai szempontból ne sértené az

782 Global prison trends 2021, p. 25. <https://cdn.penalreform.org/wp-content/uploads/2021/05/Global-prison-trends-2021.pdf> Letöltés: 2022. 07. 28.

érdekeket vagy alapjogokat, a nemzetközi jogot, vagy akár a vallást.⁷⁸³ Jelenleg még tagállami szinten mozog annak mérlegelése, melyik ország melyik „kevésbé rosszat” választja a sok közül.

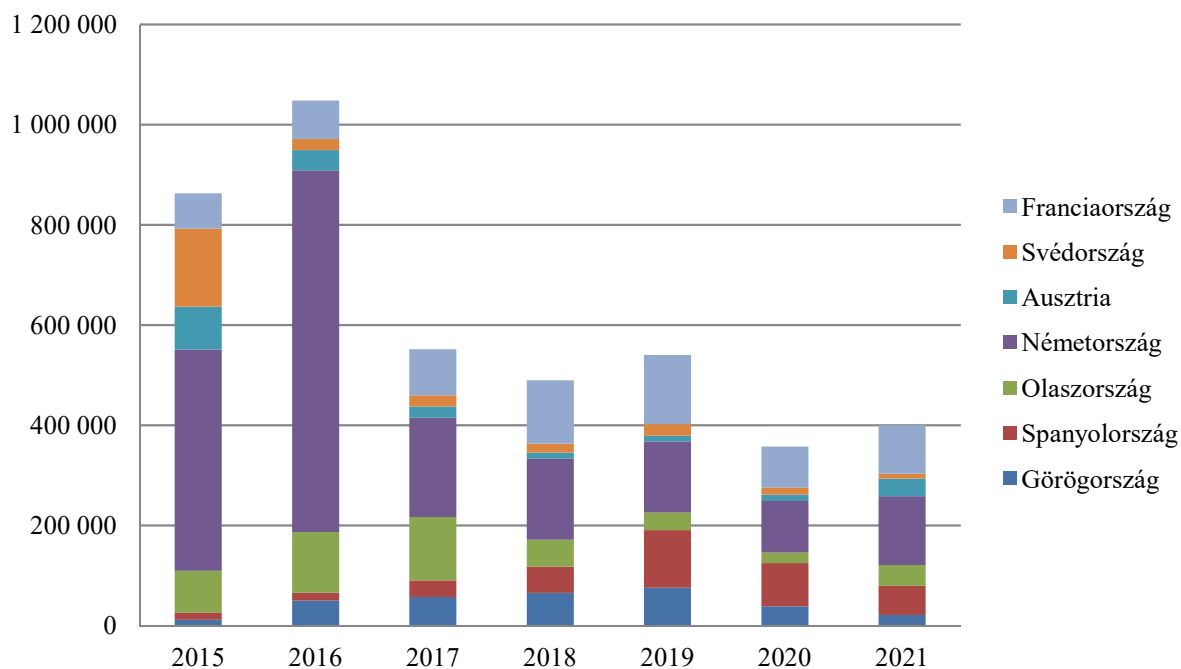
2015-ben az EU-ban menekültekérelmet benyújtók közül több mint 357 000 fő vallotta magát szíriai állampolgárnak, 175 000 fő afgánnak, 118 000 irakinak, több mint 63 000 koszovóinak, 60 000 albánnak, 47 000 fő pedig pakisztáninak. Őket követték még nagy számban eritreai, nigériai, iráni és ukrán állampolgárok.⁷⁸⁴ Ezzel szemben a legfrissebb rendelkezésre álló adat, a 2021-es szerint 115 470 szíriai, 98 685 afgán, 29 850 iraki, 24 820 pakisztáni, 22 190 török, 20 090 bangladesi, 17 900 venezuelai, 16 800 nigériai, 16 675 szomáliai, 14 595 grúz kérelem érkezett. A top 15-ös listában szerepel még Marokkó, Kolumbia, Albánia, Guinea és Eritrea.⁷⁸⁵ **Felhívnam a figyelmet az afrikai kibocsátó országokra**, ahonnan egyre nagyobb az érkezők száma. Ez azért is okozhat aggodalmat, mert a demográfiai előrejelzések szerint az afrikai népességrobbanás a kontinensen egyre szaporodó fegyveres konfliktusok, szélsőséges csoportok térnyerése és a szélsőséges időjárási viszonyok okozta éhínség és édesvíz-hiány miatt együttesen talán a legjelentősebb biztonsági kockázat Európa jövőjére vetítve.⁷⁸⁶

783 Glied Viktor: Az európai migráció két arca p. 14.

784 Migrant crisis: Migration to Europe explained in seven charts.in: BBC <https://www.bbc.com/news/world-europe-34131911> Letöltés: 2021. 12. 28.

785 Top 15 nationalities of first time asylum applicants (2020). https://ec.europa.eu/info/strategy/priorities-2019-2024/promoting-our-european-way-of-life/statistics-migration-europe_en Letöltés: 2021. 12. 29.

786Kaiser Ferenc: Túlnépesedés, előregeedés és nemi aránytalanságok. in: A globalizált világ kihívásai (szerk. Tálás Péter – Csiki Varga Tamás – Etl Alex – Berzsényi Dániel), Ludovika Egyetemi Kiadó, Budapest, 2021. p. 25.

25. ábra: A 2015 és 2021 közti időszakban benyújtott első menedékkérelmek száma országoként és évenkénti lebontásban ⁷⁸⁷

Jelentős nehézséget okozott olyan releváns és aktuális statisztika felkutatása, amely az összes vizsgált országot tartalmazta, hogy összehasonlítható legyen. Itt is felhívom a figyelmet, hogy pl. az Eurostat adatai eltérnek az UNHCR honlapján találtaktól, és nem tisztzem megítélni, melyik a valós. Amit az Eurostat adatai alapján láthatunk, hogy Olaszországban és Ausztriába 2021-ben többen érkeztek, mint az azt megelőző évben, illetve hivatkozva a többi adatszolgáltatóra, ezt Németország és Franciaország is elérte az év végére. 2020 és 2021 összehasonlításakor ugyanakkor szembetűnően kevesebb kérelem érkezett Svédországba és Görögországba.

A vizsgált országokban végbemenő **sikerés vagy sikertelen integráció** megállapítása előtt tisztázzuk, hogy mit értünk integráció alatt. A három legalapvetőbb feltétel a nyelvtudás, a jóléti társadalomhoz való hozzájárulás (adózás), és a társadalmi normák szerint való életmód.⁷⁸⁸

787A szerző saját szerkesztése. Forrás: Eurostat: Asylum applicants by type of applicant, citizenship, age and sex- annual aggregated data. <https://appsso.eurostat.ec.europa.eu/nui/submitViewTableAction.do> Letöltés: 2022. 01. 31; 2021-es adat:

https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/view/MIGR_ASYAPPCTZM/default/table?lang=en&category=migr.migr_asy_migr_asyapp

788 What are Europeans' views on migrant integration? An in-depth analysis of 2017 Special Eurobarometer „Integration of immigrants in the European Union”, p. 13.

Az egyes országok integrációt elősegítő törekvéseivel és a migránsok munkaerő-piaci, oktatási sikereivel (?) kapcsolatban elsőként a bevándorlók integrációs sikereit mérő Migrant Integration Policy Index (MIPEX) legutóbbi (2020) mérőszámai közül idéznék. A világszintű felmérés vizsgálta az alapvető emberi jogok biztosítását, az egyenlő bánásmódot és egy biztonságos jövőkép megteremtésének lehetőségét. A világ legsikeresebb öt országából az ötödik Svédország, de átfogó integrációs stratégiája miatt szintén kiemelték Spanyolországot. Franciaországot, Németországot és Olaszországot a rövidebb távú integrációt biztosító országok közt említik, míg Ausztriát és Görögországot a kevésbé népszerű, „papíron egyenlőséget biztosító” országok közé sorolták.⁷⁸⁹

Az Unióba érkezett migránsok integrációját vizsgálta az Eurobarometer 2017-ben készített jelentése, amely alapján a következőket állapíthatjuk meg. A 2021-es adatokkal összevetve zárójelben írom a változást, és annak irányát. Spanyolország lakosságának 71 százaléka (-2), az osztrákok 60 százaléka (-7), a német lakosság fele (-4), a franciák (-8) és a görögök 49 százaléka (+3), a svédek 46 százaléka (-5), Olaszország lakosainak 40 százaléka (+9) szerint sikeres a bevándorlók integrációja.⁷⁹⁰

A sikertelenséget a tagállamok az alábbiakkal indokolják: korlátozott erőfeszítések a sikeres integrációért, munkaerő-piaci nehézségek, diszkrimináció, nehezen megszerezhető hosszú távú tartózkodási engedély. A válaszadók fele szerint közrejátszhat még, hogy kevés az interakció a lakosok és a bevándorlók közt, a migránsok médiában negatív színben való feltüntetése, a korlátozott hozzáférés az oktatáshoz, egészségügyhöz, továbbá a családtagok hiánya. (Ebben a 2021-es felmérés sem tér el lényegesen.) A sikeres integráció kulcsa pedig a felmérés szerint a nyelvi képzések biztosításában, azonnali integrációs programokban, a migráns gyermekek iskolai előkészítésében, a munkahelykeresésben való segítségben, és a helyi közösségek a migránsokról való részletesebb informálásában rejlik.⁷⁹¹ Abban a kérdésben nagyjából egyetértenek a vizsgált tagországok, hogy hosszú távon mindenképp szükséges a bevándorlók integrációja. Átlagosan 70 százalék (-1) véli így, a legkevésbé Görögországban, ahol a megkérdezettek 47 százaléka (-5).⁷⁹² Meglepő eredményt hozott a

[https://www.oecd.org/officialdocuments/publicdisplaydocumentpdf/?cote=DELSA/ELSA/WD/SEM\(2020\)3&doCLanguage=En](https://www.oecd.org/officialdocuments/publicdisplaydocumentpdf/?cote=DELSA/ELSA/WD/SEM(2020)3&doCLanguage=En) Letöltés: 2022. 07. 29.

789 MIPEX 2020. <https://www.mipex.eu/key-findings> Letöltés: 2022. 07. 20.

790 Eurobarometer: What do people in Europe think about migrants? Special Eurobarometer Survey, p. 8.

https://ec.europa.eu/migrant-integration/library-document/what-do-people-europe-think-about-migrants-special-eurobarometer-survey_en Letöltés: 2022. 08. 01.

791 Uo, p. 9.

792 Uo, p. 10.

felmérés azon állítása, miszerint a sikeres integrációhoz mindkét fél (a társadalom és a bevándorlók) szükséges. Míg az európai átlag 69 százalék (+1), a vizsgált országok népességének több mint fele – tehát a migrációban jelentősen érintettek – alacsonyabb százaléka vélekedett így: Németországban 68, Görögországban 60, Olaszországban 57, Ausztriában 53 százalék. Végül pedig, a megkérdezettek fele szerint eleget tesz a kormánya a migránsok sikeres integrációjáért.⁷⁹³

A 2021 év végén készült felméréssel összehasonlítva már a következőkről számolhatunk be. Új kérdésként merült fel, hogy az elmúlt tíz évben mennyit fejlődött a bevándorló gyermekek oktatási lehetősége, amelyre a válaszadók 39 százaléka válaszolta csak azt, hogy tapasztalt pozitív változást. A felnőtt oktatás csak 34 százalék szerint fejlődött (40 százalék szerint nem változott). Annak a lehetősége, hogy egy bevándorló férfi munkát kapjon, 33 százalék szerint nőtt (39 százalék szerint stagnál), egy bevándorló nő pedig csak 30 százalék szerint indul jobb esélyekkel, mint tíz éve. A bevándorlók mélyszegénységi rátája pedig mindössze 26 százalék szerint javult, 39 százalék szerint nem változott, és 22 százalék szerint romlott.⁷⁹⁴ A 2021-es felmérés a koronavírus integrációra gyakorolt hatását is vizsgálta, amely során a megkérdezettek többsége (75 százalék) szerint a vírus hatott az integrációs folyamatokra. A felmérés ugyan hiteles, de fontosnak tartom kihangsúlyozni, hogy az európai átlag véleményekbe olyan országok is beletartoznak, amelyek kevésbé érintettek az irreguláris migrációban. A 2017-es és 2021-es adatok közt nem tapasztaltam szignifikáns különbséget, minimálisan változott a megkérdezettek véleménye az integrációval kapcsolatban.

A bevándorlók munkaerő-piaci lehetőségeiről és sikereiről elmondható, hogy a harmadik országokból érkezett bevándorlók 39 százaléka alacsonyan képzett (szemben az EU-s 23 százalékkal).⁷⁹⁵ Ehhez képest meglepő adat, hogy 2020-ban a 20 és 64 év közti bevándorlók 57,5 százaléka dolgozott valamilyen foglalkoztatási formában az EU-s 73.1 százalékhoz képest.⁷⁹⁶ A vizsgált országok hozzáférhető statisztikái is ezt a számot támasztják alá, azonban ahogy a svéd kutatók felhívták rá a figyelmet, nem mindegy, hogy ezzel

⁷⁹³ Uo, p. 12.

⁷⁹⁴ Special Eurobarometer: integration of immigrants in the European Union, p. 18.

https://ec.europa.eu/migrant-integration/library-document/special-eurobarometer-integration-immigrants-european-union_en Letöltés: 2022. 08.02.

⁷⁹⁵ Setting in 2018. Indicators of Immigrant Integration. <https://www.oecd-ilibrary.org/sites/9789264307216-7-en/index.html?itemId=/content/component/9789264307216-7-en> Letöltés: 2022. 07. 06.

⁷⁹⁶ Labour market integration of asylum-seekers and refugees, p. 6.

https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/BRIE/2021/690651/EPRS_BRI%282021%29690651_EN.pdf Letöltés: 2022. 07. 17.

önfenntartóvá is válnak, vagy csupán heti négy órás vagy részmunkaidős foglalkoztatási formákról beszélünk, amely mellett változatlanul az állam jóléti rendszerétől függ az illető. A kérdés továbbá az, hogy mennyi idő alatt érik el a bevándorlók ezt a foglalkoztatást, hiszen míg Németországban ez átlagosan öt éven belül megtörténik, addig Svédország egyes területein ez akár 20 évbe is telhet.

A migrációs-integrációs kérdéskörrel kapcsolatban felmerül több erkölcsi-morális dilemma, például a biztonság vagy szabadság kérdésköre. Nagyon könnyen meg lehet bélyegezni a migrációs politikákat szélsőségességgel, másrészt sok esetben sajnos valóban húzódnak a háttérben szélsőjobboldali vagy baloldali, esetleg iszlamista szélsőséges törekvések is. A kérdés az, hogy meddig lehet elmenni a meghatározott értékek, érdekek védelme érdekében. Európa lakossága beavatkozás nélkül vagy előregedik, vagy a migráció árán, idegen kultúrák megtelepedésével és elterjedésével elkerüli a demográfiai katasztrófát.⁷⁹⁷ Glied Viktor szerint e két lehetséges alternatíva létezik. Meglátásom szerint és az etnikai statisztikákat elnézve nem kérdéses, hogy nem az előregedés mellett voksoltunk. Érdeemes azonban Borjas professzor kutatásait is megfontolni, amely bizonyítja, hogy nem szükséges gazdasági szempontok szerint dönteni a kérdésben, mert a bevándorlással megközelítőleg ugyanannyi gazdasági előny és hátrány is jár. A kérdés inkább az, hogy milyen áron és milyen sikerrel lehet integrálni az érkeztetteket.⁷⁹⁸ Ahogy az értekezésben láthattuk, több európai célország, többek között Németország, Spanyolország és Svédország is kísérletezik nagyszabású integrációs programokkal, azonban az integráció sikere nem hónapok alatt derül ki, hanem generációkat követően. E programokhoz rengeteg anyagi és szakértői forrás szükséges, egységes politikai akarat, és mindez még mindig kevés. Szükséges hozzá a lakosság támogatása is, amely a jelenlegi bizalmatlanságból csak eredmények láttán változhat meg, és nem utolsó sorban az integráció alanyainak, tehát a bevándorlóknak a szándéka és eltökéltsége is. Ezek nélkül csak elvesztegetett idő és pénz az integrációs kísérlet. Itt csatolnék vissza Krikorianhoz,⁷⁹⁹ akinek a megállapításaival olyan értelemben egyet kell, hogy értsek, hogy a befogadó országok vezetőinek azt is mérlegelnie kellene, hogy a társadalomnak valóban szüksége van-e még olyan mértékű bevándorlásra, mint néhány generációval ezelőtt.

797 Glied Viktor: Az európai migráció két arca p. 126.

798 Borjas, George J.: Costs of immigration. Konferencia előadás, University of California, Economics Roundtable, 2006. 05. 03. <https://www.youtube.com/watch?v=-k6oUOPmaal> Letöltés: 2022. 09. 11.

799 Krikorian, Mark: The new case against immigration, both legal and illegal. Sentinel, 2008.

A fejezetekben vizsgált nemzetközi megállapodásokat és keretegyezményeket összevetve megállapítható, hogy mindegyik ország rendelkezik több, ilyen jellegű szerződéssel. A legtöbb ilyen megállapodást Olaszország kötötte, és a fejezetekben taglaltak alapján leginkább Olaszország és Spanyolország törekszik ezek fenntartására, megújítására, amely elemi érdeke az érkező országoknak. Az afrikai országokkal kötött visszafogadási egyezmények hátterében a legtöbbször a pénz szerepel, mint motiváció, amelyet valamilyen támogatás (pl. Parti Őrség felszerelése, kiképzése) formájában jelenítenek meg, azonban sok esetben egyéb gazdasági érdek figyelembevétele, és informális ajánlatok, lefizetések is nélkülözhetetlenek a sikeres megállapodáshoz. Ezek a megállapodások azonban sok esetben kevesek az eredményes együttműködésekhez, hiszen (például Líbia esetében) egyetlen, gazdaságilag amúgy is instabil országnak sem érdeke, hogy több százezer migránst tartson el sokáig. Így a visszafogadási, vagy a migrációt gátló megállapodások ellenére ugyan a hatóságok munkája látványosabb, azonban a migrációt teljesen megszüntetni nem akarják és nem is tudják, míg a visszafogadások esetében számos kiskapu áll rendelkezésükre (pl. okmányok nélküli állampolgárok visszafogadásának megtagadása). Földrajzi elhelyezkedésük és a migrációs útvonalak elemzéséből alapján minden vizsgált országnál meg tudtam állapítani, mi a legszükségesebb együttműködés, amelynek működőképessége és hatékonysága esetén jóval kevesebb migráns érkezne irreguláris módon a célországokba. Ezek a következők: Görögországnak Törökországgal, Olaszországnak Líbiával, Spanyolországnak Marokkóval, Németországnak Ausztriával, Ausztriának Magyarországgal, Svédországnak Dániával, Franciaországnak pedig Olaszországgal lenne szükséges működőképes megállapodásokat fenntartania. A fenti megállapodások ugyan léteznek, de hatékonyságuk erősen megkérdőjelezhetőek. Összegezve, értékelésem szerint fontosak ezek a nemzetközi megállapodások, amelyek nélkül sokkal rosszabb is lehetne a migrációs helyzetkép, ugyanakkor önmagában ezek a megállapodások nem oldják meg az Európába irányuló, jelenleg is fennálló menekültügyi és migrációs krízist.

A toloncolásokkal kapcsolatban egyik vizsgált ország sem számolhat be jelentősebb sikerekről, ahogy azt a fejezetekben láthattuk. Az Európai Számvevőszék által készített jelentés, amely a 2015 és 2020 közti időszakban elemzi a problémát, a következőket erősíti meg. Az Európai Bizottság a tagállamok toloncolási hatékonyságának megsegítése céljából tárgyalásokat kezdeményezett a tíz legfőbb kibocsátó harmadik országgal, amelyek a

visszaküldési célországok 46 százalékát fedik le.⁸⁰⁰ A tárgyalások folyamán a kibocsátó országok nem kívántak jogi kötőerővel bíró megállapodásokkal elköteleződni, és csak az anyagi segítség motiválta őket az együttműködésekre. A Számvevőszék általi másik, fontos megállapítás pedig, hogy az elért eredmények teljesen változóak, és összehasonlíthatatlanok, vagyis nem mérhetőek.⁸⁰¹

A vizsgált országok jogszabályi változásai a következőkben foglalhatók össze. A 2015-ös évben minden érintett ország szigorított migrációs politikáján, és valamely formában az ellenőrizetlen, tömeges migráció elleni intézkedésekbe kezdett. Általánosnak mondható, hogy a megnövekedett ügyteher miatt a vizsgált országok törekedtek a menekültügyi eljárások idejének lerövidítésére, és a menekültügyi őrizet lehetőségének megteremtésére vagy annak meghosszabbítására. Erre azért volt szükség, mert a migránsok túlnyomó része nem várta meg az eljárások lefolytatását, és egyúttal súlyos biztonsági kockázatokat is magában hordoz, ha nem vehető őrizetbe egy nemzetbiztonsági vagy közbiztonsági okok miatt kitoloncolásra váró menedékkérő. Az országok jogszabályi környezetében észlelhető továbbá, hogy a migrációval kapcsolatos bűncselekményeket szigorúbban bírálják, például az embercsempészetet, az illegális határátlépést, vagy épp az okirat-hamisítást. Olaszország esetében láthattuk, hogy a Salvini-intézkedéscsomagokat követően csökkent az irreguláris migráció mértéke, tehát kimondható, hogy a szigorú jogi szabályozásnak igenis van hatása az irreguláris migrációs tendenciákra. Ugyanakkor megjegyzendő, hogy önmagában ez sem elég a globális folyamatok megállítására. Természetesen nem csupán a szigorodó szabályozás tendenciájáról számolhatok be, látni kell, hogy ezekkel párhuzamosan számos, munkavállalási és integrációs célokat szolgáló könnyítést is hoztak a tagállamok. A rendelkezések az ellenőrizetlen és tömeges migráció megfékezését, de a legális beilleszkedés és integrálódását is célozzák (munkaerő-piaci elhelyezkedés, letelepedés könnyítése), amelyekre jó példa a német 2019-es intézkedéscsomag, vagy a 2018-as francia menekültügyi törvény.

Az irreguláris migrációs folyamatok **hatással voltak** a vizsgált országok **nemzetbiztonsági szolgálataira** is. Kutatásaim során ezzel kapcsolatban találtam a legkevesebb elérhető információt, ennek ellenére a következőket tudom megállapítani. Beazonosítottam a vizsgált országok esetében az irreguláris migrációval és az azzal

800 Algéria, Marokkó, Tunézia, Nigéria, Pakisztán, Afganisztán, Banglades, Guinea, India, Irak.

801 Az Európai Számvevőszék 2021/17-es különjelentése: Az Unió harmadik országokkal folytatott visszafogadási együttműködése: releváns intézkedések kevés eredménnyel. in: Migrációkutató Intézet, p. 2. https://www.migraciokutato.hu/wp-content/uploads/2021/10/Migraciokutato_Intezet_MIGRACIOS_SZEMLE_20211007.pdf Letöltés: 2022. 07. 24.

összefüggő nemzetbiztonsági kihívásokkal foglalkozó szervezeteket, és azok feladatköreit. Több esetben az országot ért, külföldiek által elkövetett dzsihadista terrortámadást követően került sor a szervezetek reformjára (pl. Ausztria), vagy a terrorizmussal kapcsolatos törvények szigorítására (pl. Svédország, Franciaország). A vizsgált országok tekintetében csak Németország esetében tudtam nyílt forrásból kimutatni, hogy nőtt a szervezet létszáma és költségvetése a megváltozott biztonsági kihívások miatt, amelyek alatt az irreguláris migrációt és a terrorizmust értem, ezt a kutatási hiányosságot kudarcként értékelem. Megállapítható azonban, hogy több ország esetében (Spanyolország, Franciaország, Ausztria) nőtt a nemzetközi együttműködés is a hatékonyabb terrorizmus és szervezett bűnözői körök elleni fellépés érdekében.

Kutatásaim során vizsgáltam, hogy az irreguláris migrációs folyamatok kezelése érdekében mely **országok vonták/vonják be haderejüket**. Ezzel kapcsolatban a következőket tudom megállapítani. A vizsgált hét országból négy (Görögország, Olaszország, Spanyolország, Ausztria) esetében került alkalmazásra a haderő, Németország, Franciaország és Svédország esetében nem. A katonákat jellemzően prevenciós céllal, a biztonság garantálásával, határvédelemmel és olyan fizikai feladatok végrehajtásával bízták meg, mint átmeneti befogadóközpontok építése. Több esetben került sor arra, hogy a fegyveres testületek objektumaiban (jellemzően használaton kívüli laktanyákban) rögtönözzenek befogadóközpontokat a tömegesen érkező migránsok számára. Görögország esetében többről volt szó, mint prevencióról, a 2020-as évben konkrét, fegyveres határvédelmi feladatot kellett ellátniuk, amely során számos tűzharc és sérülés is keletkezett az évszázados határszakasz védelme során. Svédországban ugyan szóba került a haderő szintén prevenciós célú alkalmazása, azonban mind a politika, mind a lakosság részéről heves tiltakozást váltott ki a felvetés. Itt szükséges még megemlíteni, hogy Franciaországban az Idegenlégióba bármely nemzet tagja jelentkezhet, tehát a bevándorlók is. Összegezve elmondható, hogy a **célországok tekintetében túlnyomórészt alkalmazásra került a haderő, és értékelésem szerint ez a tendencia a jövőben csak emelkedni fog.**

11.2 Biztonságiasítás

Egyrészt minden vizsgált ország stratégiai dokumentumaiban⁸⁰² helyet kapott a migráció és az irreguláris migráció kérdésköre. Több ország esetében kimutatható, hogy a dokumentumok az évek előrehaladtával számszerűleg több esetben említik ezeket a kifejezéseket, ám önmagában az említésszám nem feltétlenül releváns, hiszen egyes dokumentumok komplett fejezeteket szenteltek az irreguláris migráció témakörének, míg más doktrínák csupán a terrorizmus-szervezett bűnözés-migráció triumvirátus tagjaként említették, mint potenciális kockázati tényezőt. A vizsgálat során az azonban egyértelművé vált, hogy (szinte kivétel nélkül) minden biztonsági, nemzeti biztonsági vagy katonai stratégia kell, hogy foglalkozzon a kérdéskörrel, annak ellenére, hogy nem a klasszikus értelemben vett, pláne nem a klasszikus katonai biztonságot fenyegető jelenségről van szó. A biztonságiasodás másik egyértelmű mutatója, hogy a nemzeti és nemzetközi politika sem kerülheti meg a migrációval kapcsolatos állásfoglalást, és egyetlen, politikai sikerekre áhító párt sem teheti meg, hogy hallgat a témakörrel kapcsolatban. Ez egyrészt lehet pozitív, mert fókuszban marad az érintett országokban a probléma, ugyanakkor számos esetben hátrány is, mert a politika eszközként tekint a migrációra, integrációra, irreguláris migrációra, és mindkét irányban torzított képet vetíthet az állampolgárok felé, a tények beismerése és a gyakorlati megoldások helyett. A biztonságiasodás számlájára írom még azt is, hogy a vizsgált hét országból az értékelt időszakban legalább négy a haderőt is alkalmazta valamilyen formában az irreguláris migráció megfékezése és/vagy kezelése céljából. Ehhez természetesen a koronavírus járvány is hozzájárult.

A biztonságiasodásra további példa a növekvő számú államok közötti egyeztetés, tárgyalássorozat, amelynek célja az irreguláris migrációt érintő kérdések megvitatása és a közös megoldás keresése. Ilyenek voltak az osztrák és spanyol egyeztetés sorozatok, a V4-ek találkozója⁸⁰³ – ahol Macron elnök is elismerte a V4 államok migrációs politikáját –, és a 2021-es miniszteri találkozók is (pl. 2021. március, érintett országok belügyminiszterei és menekültügyi miniszterei, Athén).⁸⁰⁴

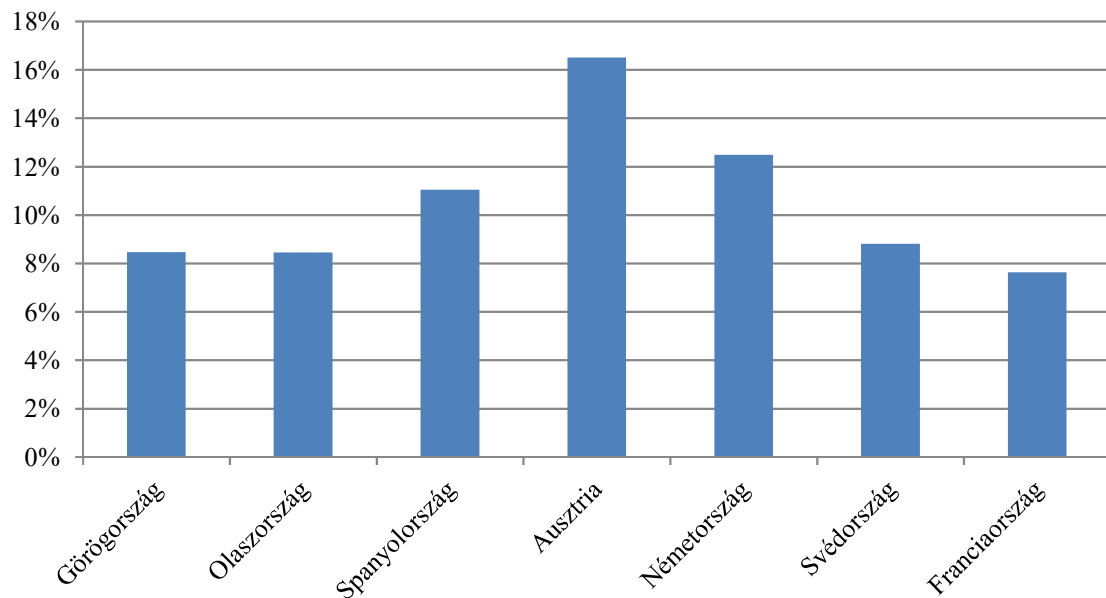
802 kivéve Görögország, ahol minden igyekezetem ellenére nem állt rendelkezésemre egyetlen görög stratégiai dokumentum sem

803 A migrációról és a jogállamiságról beszéltek Macronnal a V4-ek. in: Világgazdaság. <https://www.vg.hu/kozelet/2021/12/a-migracirol-es-a-jogallamisagrol-beszelték-macronnal-a-v4-ek> Letöltés: 2022. 02. 18.

804 Spain, Italy, Greece, Cyprus and Malta call for EU to guarantee fair distribution of responsibility for migration. <https://www.lamoncloa.gob.es/lang/en/gobierno/news/Paginas/2021/20210320athens-med5.aspx> Letöltés: 2022. 02. 18.

Kutatásaim során találtam rá a Foreign Policy tanulmányára, amely érdekes és megítélésem szerint ígéretes integrációs lehetőségre hívta fel a figyelmet. Ugyan az ötletnek van nemzetbiztonsági kockázata, azonban alaposan előkészítve, a résztvevők nemzetbiztonsági átvilágítását követően sikeres lehet a gondolat, miszerint az adott országok fegyveres testületeinél való szolgálat elősegítheti az integrációt, a fogadó ország kultúrájának elsajátítását. Elsősorban nem a frissen érkezetteknek, hanem a másod- és harmadgenerációs bevándorlók számára lehetne ez egy kiváló lehetőség, ahol megélhetést, megbecsülést, kiszámítható jövőt találnak, és ezzel párhuzamosan enyhíthetik az érintett országok hivatásos állományának hiányát. Egy-egy sikertörténettel pedig bevonzhatóvá válna több migrációs háttérű fiatal, így megfelelő sajtóval is érdemes lehetne támogatni. Természetesen a nemzetbiztonsági kockázatot is figyelembe kell venni, és nem is mindenki alkalmas ezekre a szolgálatokra, ám az integrációs programok részeként el tudnám képzelni. Az alap ötletet a francia idegenlégió intézménye adta, ahol jelenleg is több mint 140 nemzet állampolgára szolgál Franciaországért, olyan veszélyes helyeken is, mint például Mali. A publikációban az ötlet is elhangzik, hogy ha nem is klasszikus fegyveres feladatokra, de akár ENSZ békefenntartó-missziókra, vagy logisztikai, adminisztratív feladatokra is lehetne alkalmazni az ebben partner külföldi állampolgárokat, és sok ilyen beosztásban kifejezetten előny lehet egy-egy speciális nyelvtudás.⁸⁰⁵ Jóllehet számos országban csak saját állampolgáraik jelentkezhetnek hivatásos szolgálatra, és ez számos bevándorlótól elveszi ennek a lehetőségét, a másod- és harmadgenerációsok körében azért már számos európai állampolgársággal rendelkező személyt is találhatunk.

805 Braw, Elisabeth: Army Service Could Be the Answer to Europe's Integration Problem. 2018. 04. 18. <https://foreignpolicy.com/2018/04/18/army-service-could-be-the-answer-to-europes-integration-problem/>
Letöltés: 2022. 01. 20.

26. ábra: Külföldi állampolgárok aránya a vizsgált országokban (%), 2020⁸⁰⁶

Az ábrán jól látható, hogy a vizsgált országok közül (és az EU-ban is) Ausztriában és Németországban él arányaiban a legtöbb külföldi állampolgár a teljes lakosság számához viszonyítva. Természetesen ebbe nem csak a migránsok és menekültek tartoznak bele, hanem európai munkavállalók is. Az arányok azonban elgondolkodtatóak, amennyiben hozzátesszük, hogy Európa társadalma előregedőben van. A mostani generációk gyermekvállalási hajlandósága, a született gyermekek száma, és a muszlim vallású bevándorlók családmodellje közt olyan éles a különbség, hogy ez 30-50 év múlva látványos változásokhoz vezet az európai társadalmat illetően. Ennek a folyamatnak a megállítást nem tartom reálisnak, ugyanakkor a célzott integrációs erőfeszítések eredményeket érhetnek el.

11.3 SWOT-analízis

806 A szerző saját szerkesztése. Forrás: Share of foreign nationals in the total population of EU member states in 2019. <https://www.statista.com/statistics/266170/share-of-foreign-nationals-in-eu-member-states/> Letöltés: 2022. 05. 19.

4. táblázat: Az érintett országok SWOT-analízise

SWOT	Erősségek	Gyengeségek	Lehetőségek	Fenyegetések
Görögország	Rendvédelmi szervek tapasztalata a tömeges migráció kezelésében, ellenőrzésében	Földrajzi elhelyezkedés, Törökországgal való rossz viszony, migránsok kontrollálatlan tovább áramlása	Alternatív prevenció, határozott tengeri fellépés, Törökországgal való megállapodás	Törökországból egy újabb tömeges áttörési kísérlet, a média befolyásolása
Spanyolország	Politikai konszenzus	Földrajzi elhelyezkedés (külön nehezítve Ceutával, Melillával)	Alternatív prevenció, bilaterális megállapodások, a szigetekről nem átszállítani a migránsokat.	Ceuta+Melilla kerítésének áttörése. A turizmus ellehetetlenedése a migránsok miatt
Olaszország	Megállapodás Líbiával (nélküle katasztrófa lenne)	Földrajzi elhelyezkedés, pártpolitikai fókuszban van Salvini óta (semmi se jó)	Szigorú és következetes menekültügyi rendszer zárt központokkal, működőképes megállapodás Líbiával	Szélsőséges elemek érkezése. Befogadó politika esetén kezelhetetlen mértékű irreguláris migráns érkezése

SWOT	Erősségek	Gyengeségek	Lehetőségek	Fenyegetések
Németország	Gazdaságilag erős, az érkezők láthatnak sikertörténeteket is.	Wilkommens-politik és a működés-képtelen integráció, hatástalan kitoloncolási rendszer	Ideiglenes határellenőrzés következetes, teljes országhatárra kiterjedő bevezetése, gyorsított menekültügyi eljárás, kibocsátó országok helyzetének rendezése	Gettósodás, kulturális szakadékok, szélsőséges eszmék, a jóléti rendszer összeomlása
Franciaország	A bevándorlók francia nyelv ismerete, és gazdaságilag erős	Állandó célpont a volt gyarmatokról érkezőknek, a franciául beszélőknek és a Nagy-Britanniába igyekvőknek. Erős NGO-lobbi.	A La Manche csatorna mint irreguláris migrációs útvonal ellehetetlenítése, gettók felszámolása, szigorúbb jogszabályi környezet	kulturális szakadék, afrikai kolóniák és bűnözői hálózatok, összeomló szociális ellátórendszer

SWOT	Erősségek	Gyengeségek	Lehetőségek	Fenyegetések
Ausztria	Kurz féle szigorúbb migránspolitika, részben csak tranzitország a németek felé, „katonaország”	A nyugat-balkáni migrációs útvonal része, csábító szociális ellátórendszer, jelentős muszlim diaszpóra él már az országban	Bevezették az ideiglenes határőrizetet, szigorú jogszabályok, nem engedik a muszlim térnyerést	Terrorizmus, szélsőséges térnyerés
Svédország	Nagy múlt a migráció kezelésében, már nem olyan népszerű	Túl befogadóak, nincs hatékony és elrettentő fegyveres erő általi fellépés (l. bandaháborúk, kitoloncolás hatástalan stb.)	Jó integrációs lehetőségek, pénzes projektek, jó szakemberek. A gettók megszüntetése és a muszlim térnyerés csökkentése	A gettósodás és a muszlimok párhuzamos világának kialakulása, a bűnözés emelkedése

Kutatásaim végső szakaszában elvégeztem egy SWOT-analízist is, amely alapján a következő megállapításokra jutottam. Az érkező országoknál egyértelmű előny, hogy a hatóságok már jelentős tapasztalattal rendelkeznek az irreguláris migrációval kapcsolatban, így eddigi tapasztalataikat felhasználva próbálnak védekezni az újabban érkezőkkel szemben.

Ugyanakkor jelentős hátrány a szárazföldi határátlépési lehetőségekkel rendelkező célországokkal ellentétben, hogy a tengeri úton érkező migránsok visszatartása jelentősen nehezebb, mint egy szárazföldi megerősített határvédelem. Amíg ilyen drasztikus mértékben érkeznek irreguláris migránsok a tengeri útvonalakon, addig csak tüneti kezeléseket lehet végrehajtani. Az embercsempészek is tisztában vannak azzal, hogy előbb vagy utóbb, de szárazföldre kell, hogy engedjék a vízi úton érkezetteket, különben egyből humanitárius szervezetek szólalnak fel, és nagy sajtóvisszhangot kap az eset. Ennek a megoldása – már ha van ilyen – az olyan kulcsországokkal kötött és betartott megállapodásokban is rejlik, mint

például Líbia-Olaszország, vagy Törökország-Görögország, és Marokkó/Algéria-Spanyolország.

Értékelésem szerint kiváló kezdeményezés az alternatív megoldások keresése, mint amit többek között Spanyolország (például plakátkampány az afrikai kibocsátó országokban), vagy Görögország (tengeri kerítés) esetében tapasztalhattunk. Az érkezési országok esetében közös megoldási lehetőségként látom a zárt táborok működtetésének bevezetését, amely nézőponttal az emberjogi szervezetek garantáltan nem értenek egyet, ugyanakkor hatékonynak tartanám, hiszen kontrollálható lenne az érkeztettek azonosítása, nem indítanának a menekültügyi hatóságok feleslegesen több ezer menekültügyi eljárást (hiszen az eljárás időtartama alatt a kérelmezők jelentős része eltűnik), hatékonyabb lenne a jogosulatlan kérelmezők kitoloncolása is. További előnye a zárt táboroknak, hogy meggátolná, de legalábbis csökkentené a kontinensen továbbhaladó irreguláris migrációt: Görögország esetében a nyugat-balkáni migrációs útvonal forgalmát, Olaszország esetében pedig a Franciaország felé tartók számát csökkentené.

Mind az érkezési, mind a célországok esetében egységes fenyegetésként értékelem a terrorizmus és a szélsőséges eszmék terjedésének, valamint a közbiztonság romlásának kockázatát, ahogy a gettósodás folyamata is egyaránt problematikus. (A terrorizmussal kapcsolatban az 1.4. fejezetben részleteztem a fenyegetések valódiságát.) Áttekintve a SWOT-táblázatban foglaltakat, elmondható, hogy a toloncolás hatékonysága mindenhol kívánivalót hagy maga után, és szakmai szempontból ez rengeteg felesleges energiát és anyagi terhet jelent. Véleményem szerint a már az országokban tartózkodó kiutasított kérelmezőket szintén azonnal zárt központba kellene helyezni, működőképes kitoloncolási egyezményeket kezdeményezni a kibocsátó országokkal, és ezeket egységesen bevezetve az európai országokban – akár példát statuálva – néhány év alatt érezhető lenne a preventív hatása. Meglátásom szerint ezt sem hagynák szó nélkül a jogvédő szervezetek, azonban amennyiben jogerős döntés áll a kiutasítások mögött, nem látok más alternatívát.

5. táblázat: A vizsgált menekültügyi hatóságok alkalmazotti létszámának összehasonlítása 2015 és 2020 között⁸⁰⁷

	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Görögország	300	654	n/a	679	686	n/a
Spanyolország	n/a	141	140	205	197	291 ⁸⁰⁸
Olaszország	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a
Németország	1 760	6 891	7 800	6 680	6 541	7 100 ⁸⁰⁹
Ausztria	750	1 284	1 383	1 355	1 121	1 079
Svédország	7 000	8 432	8 562	6 676	6 109	5 900 ⁸¹⁰
Franciaország	497	800	800	795	813	1 005 ⁸¹¹

A – sajnos néhol hiányos – táblázatból jól látható, hogy a vizsgált országok felénél több mint kétszeresére nőtt az alkalmazottak száma a vizsgált időszak végére. A legjelentősebb emelkedés Németország esetében figyelhető meg, ahol mintegy 350 százalékos létszámfejlést láthatunk. Svédország esetében a migráció tendenciáihoz igazodó fokozatos emelkedés, majd csökkenés olvasható le, ám minden más, adatot szolgáltató ország esetén valamilyen szintű emelkedés a mérleg vége. A statisztika csak a menekültügyi hatóságok alkalmazottainak adatait tartalmazza, azonban a fenti tendenciából kiindulva, és alapul véve az országismertető fejezetekben leírtakat, az irreguláris migrációval foglalkozó hatósági szervezeteknél (jellemzően rendőri egységeket értve ez alatt, de ide sorolom a nemzetbiztonsági szervezeteket is) szintén megfigyelhetnénk ezt a pozitív változást, azonban ezekhez hiteles adatokat gyűjteni – legalábbis nyílt forrásból – nem túl könnyű.

807A szerző saját szerkesztése. Nem állnak rendelkezésünkre még a 2021-es adatok. Forrás részben az AIDA 2020-as elemzése alapján, részben a tagállamok migrációs hivatalainak információi alapján. Forrás: Asylum authorities, p. 30. https://asylumineurope.org/wp-content/uploads/2020/11/aida_asylum_authorities_0.pdf Letöltés: 2021. 09. 17.

808 Asylum and Refugee Office doubles the number of resolutions on international protection in 2020 on the figure for 2019. <https://www.lamoncloa.gob.es/lang/en/gobierno/news/Paginas/2021/20210108int-protection.aspx> Letöltés: 2021. 12. 26.

809 BAMF: The Federal Office for Migration and Refugees. Video.

<https://www.bamf.de/EN/Behoerde/behoerde-node.html;jsessionid=79D31870BA8338496BBCE4C4A2349154.intranet242> Letöltés: 2021. 12. 26.

810 Migrationsverket varslar om uppsägningar. https://www.migrationsverket.se/Om-Migrationsverket/Pressrum/Nyhetsarkiv/Nyhetsarkiv-2020/2020-01-14-Migrationsverket-varslar-om-uppsagningar.html?fbclid=IwAR25RTqgZnJ75KJEL9kYyg5Y4hSvAuSL0DFHhvY4NhBQPMXFKrD5OojoE_c Letöltés: 2021. 10. 21.

811 Country Report: France, p. 21. https://asylumineurope.org/wp-content/uploads/2021/03/AIDA-FR_2020update.pdf Letöltés: 2021. 12. 26.

11.4 Az EU migrációs politikájának lényege

Ahogy arra Póczik Szilveszter is rávilágít, a migráció problémájával Európában túl későn, a nyolcvanas években szembesültek, amelyre a kilencvenes években a folyamatok jogi szabályozásában látták a megoldást. Ezt követően, csupán a kétezres években merült fel az egységes bevándorlási politikára való igény, amelynek kezdeti lépéseiként értelmezhetőek a 1990-es Dublini Konvenció és az 1992-es maastrichti szerződés is. Ezt követte az 1999-es Tamperei Program már az Európai Tanács égisze alatt, és a következő, Hágai Program részletezte az illegális migrációt akadályozó, valamint a legális bevándorlást kontrolláló, általános közösségi irányelveket is, amelyek mentén épülhet a nemzeti szakpolitikai gyakorlat.⁸¹² Az Unió klasszikus értelemben vett Közös Európai Menekültügyi Rendszerének kialakítása az 1999-es Amszterdami Szerződés életbelépését követően kezdődött meg, és amely összefügg az 1990-es Schengeni Egyezményel⁸¹³ is.⁸¹⁴

A 2008-as migrációs Paktumról is érdemes szót ejteni, amelynek célja a szakirányú és magas képzettségű bevándorlók a tagországokba történő vonzása volt. 2009-ben ezzel kapcsolatban elfogadásra került „a harmadik országbeli polgárok magas szintű képzettséget igénylő munkavállalás céljából történő belépésének és tartózkodásának feltételeiről szóló 2009/50/EK irányelv”, amelynek célja a képzett munkaerő letelepedésének megkönnyítése.⁸¹⁵

A fentiek a gyakorlatban azt jelentik, hogy minden harmadik országbeli állampolgárnak, aki az EU területére szeretne lépni, a Schengeni Egyezmény alapján hivatalos és érvényes okmányokkal, vízumokkal kell rendelkeznie. Ez alól kivétel, ha menekültkérelmet szeretne benyújtani, amelyet az első, útját érintő EU-s tagállamban kell megtennie.⁸¹⁶

812 Póczik Szilveszter: A nemzetközi migráció tendenciái a 20. és 21. században elméleti és történelmi nézőpontból. p. 22.

813 Ennek a legtöbb tagállam részese, és lényege, hogy közös szabályok szerint megszüntették a belső határellenőrzést, kialakították a külső határőrizeti rendszert, valamint szabályozták a rövidtávú tartózkodási célú vízumok feltételeit is. A kezdetekkor szinte azonos szabályok alapján döntöttek a menedékkérőkkel kapcsolatos illetékességekről is. Fontos lépés volt még egy adatbázis (Schengeni Információs Rendszer, vagyis SIS) létrehozása, amelyen történt a regisztráció vagy épp az övezetből való kitiltás, és a körözések is.

814 Stepper Péter: A kényszmigráció mint biztonsági kihívás Közép-Európában: Eltérő percepciók, közös álláspont a visegrádi országokban. Doktori értekezés, Budapesti Corvinus Egyetem, Nemzetközi Kapcsolatok Multidiszciplináris Doktori Iskola, 2018, p. 38. http://phd.lib.uni-corvinus.hu/1007/1/Stepper_Peter_dhu.pdf
Letöltés: 2022. 07. 26.

815 Glied Viktor-Keserű Dávid: Migrációs kihívások az Európai Unióban. in: Póczik Szilveszter- Dunavölgyi Szilveszter (szerk.): Nemzetközi migráció- nemzetközi kockázatok. HVG-ORAC, Budapest, 2008. p. 285.

816 Glied-Keserű, p. 263.

A 2015. áprilisi, több mint 100 halálos áldozatot követelő földközi-tengeri hajószerencsétlenség kellett ahhoz, hogy az Európai Bizottság menekültügyi szükséghelyzetet hirdessen, és azt követően az a javaslat született, hogy minden tagország vállaljon részt a menekültek befogadásával (kvóta-javaslat).⁸¹⁷ A javaslatcsomag azonban számos sebből vérzett (csak az olasz és görög földre legálisan érkezett eritreaiak és szíriaiak szerepeltek benne) és több ország következetesen elutasította azt. 2015. szeptember elejére datálható az EB második intézkedéstervezete, amely már (a kezdeti 60.000 fő helyett) 120.000 migráns szétosztását is tartalmazta. Megerősítette továbbá a biztonságos harmadik országok listáját, amely olyan, az irreguláris migrációs útvonalakon található országokat is tartalmazott, mint Észak-Macedónia, Albánia, Szerbia, Bosznia-Hercegovina, Koszovó vagy épp Törökország. A 2015-ös évhez köthető még az EUNAVFOR Med Sophia művelete is, amelynek célja a földközi-tengeri embercsempész hajók felderítése és ezáltal az irreguláris migráció csökkentése volt. Novemberben (a valletai migrációs csúcsot követően) az EU vezetői Törökországgal is tárgyaltak a migrációs kérdésekről, és 3 milliárd eurót biztosítottak az ország számára, hogy helyben kezelje a szíriai menekültek ellátását. 2015 decemberében az Európai Bizottság javaslatcsomagot terjesztett elő az Unió külső határainak biztonságosabbá tétele és a migrációs kihívások hatékonyabb kezelése céljából.⁸¹⁸ A csomagban azonban értékelésem szerint csak általánosságokat fogalmaztak meg, mint például a Parti Őrség megerősítése, szigorúbb toloncolási elvek és fokozott ellenőrzés.

2016. januárban az EU a szíriai nép megsegítésére tett egy 3 milliárd eurós felajánlást. Ezt követte Görögország elmarasztalása, amiért nem alkalmazta megfelelően a schengeni elveket. A Tanács március 15-én elfogadta a rendeletet, amely szerint Görögország, valamint más tagállamok akik érintettek, segítséghez juthatnak a migrációs válsággal kapcsolatos súlyos humanitárius szituáció kezelésére. Az uniós támogatás felhasználható a menedékkérők élelmezéséhez, elszállásolásához, alapvető orvosi szükségleteikhez, vagyis alapellátásához. 2016. március 16-án írták alá végül azt az EU-Törökország megállapodást, amely szerint az EU pénzügyi támogatásáért cserébe Törökország törekszik az irreguláris migráció visszaszorítására, és ellátja a közel hárommillió, országában élő menekültet. Júliusban elkészült a második, EB általi javaslatcsomag a migrációs krízis kezelésére, majd október 6-án létrejött az Európai Határ-és Parti Őrség, amelyet a Frontex kibővítésével valósítottak meg.

817 Glied –Keserű, p. 272.

818 Gyeney Laura: Az Európai Unió migrációs politikája – „Tényleges megoldás egy valós válságra” in: IAS, 2016/2. p. 282. <https://jogkodex.hu/doc/5563487> Letöltés: 2022. 01. 13.

Év végére a szervezet elérte azt a képességét, miszerint öt napon belül 1500 fős állománnyal képes reagálni a keletkezett kihívásokra.

2017 nyarán az Unió vezetők a Líbiából Olaszországba irányuló irreguláris migrációs útvonal felszámolása érdekében az alábbi feladatokat határozták meg: a líbiai Parti Órség támogatása, még szorosabb együttműködés a főbb kibocsátó országokkal, valamint a visszaküldések hatékonyságának növelése. 2017-hez köthető még a Határregisztrációs rendszer létrejötte, valamint az EUNAVFOR MED Sophia 2018. év végéig történő meghosszabbítása.

A 2018-as év közepén intézkedések történtek az embercsempészet felszámolása és az irreguláris migráció csökkentése céljából, és októberben döntés született a Frontex létszámának 10 000 főre történő bővítéséről (amely 2020-ig valósul meg). 2019-ben megerősítésre került a bevándorlási összekötői tisztviselők európai hálózata, valamint a fókusz a vízumszabályok aktualizálásán és a sikereesebb visszaküldési arányon volt. Az év közepén megállapodtak egy 2019-2024 közti stratégiai menetrendről, amelynek követését ajánlották a tagállamoknak. Időközben több alkalommal is meghosszabbításra került az EUNAVFOR MED Sophia művelet (amely végül 2020. március végéig tartott).

2020 márciusában a Tanács nyilatkozatban ítélte el Törökországot az évroszi események miatt, egyúttal kifejezték szolidaritásukat Görögországgal. A helyzet megoldása érdekében Törökországgal is tárgyaltak, és több EU-s vezető is látogatást tett a támadásoknak kitett görög határszakaszon. Az év végén ismét napirendi pontra került a menekültügyi és migrációs paktum, amelyet 2020 szeptemberében mutattak be Vallettán (és amelynek továbbra is eleme a kötelező kvótarendszer).

2021. májusban döntés született az Unió Kékkártyáról, amelynek célja a kvalifikált harmadik országbeliek munkavállalási célú letelepedésének elősegítése. Az Európai Menekültügyi Hivatal átalakítására és jogkörének kibővítésére is sor került, amelynek célja a tagállamoknak nyújtott segítség optimalizálása volt. (A szervezetet 2022. január óta Európai Unió Menekültügyi Ügynökségnek⁸¹⁹ hívják.)⁸²⁰

A migrációs szakemberek szerint több okra is visszavezethető a közös uniós menekültügyi politika 2015-ös és azt követő kudarca. Közrejátszhat, hogy mivel tagállamai

819 European Union Agency for Migration (EUAA)

820 Időrendi áttekintés – Az EU migrációs politikája. <https://www.consilium.europa.eu/hu/policies/eu-migration-policy/migration-timeline/> Letöltés: 2022. 07. 22.

nem szívesen mondtak le a migrációval kapcsolatos jogköreikről, az EU túlságosan nagy értelmezési szabadságot hagyott a nemzeteknek. (Innen ered, hogy az EU-n belül jelentős eltérések tapasztalhatóak a tagállamok menekültügyi protokolljával kapcsolatban, amely miatt a menedékkérők a befogadóbb EU-tagállamokba igyekeznek eljutni.) További probléma, hogy az EU-s kötelező irányelvek számonkérése és kontrollja nem valósult meg, és ki sem dolgozták az ehhez szükséges szabályzókat. A már meglévő rendeletek közül pedig jó pár (például a Dublin III rendelet) – a gyakorlatban megvalósíthatatlannak bizonyult. Hibának bizonyult az is, hogy az EU nem tett lépéseket a közös migrációs politika érdekeit szolgáló, azt érvényesítő és/vagy kikényszerítő jogosítványok biztosítására a menekültügyi politikáért, valamint a határvédelemért felelős szervezeteinek. A fenti hiányosságok vezethettek többek között a görög menekültügyi intézményrendszer 2011-es csődjéhez, valamint a 2015-ös migrációs és menekültügyi krízis magyarországi eseményeihez. A fentiekből fakad, hogy a „közös európai menekültügyi- és migrációs politika” felelősei a tagállamok maradtak, akik néhol teljesen eltérő eszközparkkal és megközelítéssel viszonyulnak a menekültügyi kérdésekhez.⁸²¹ Póczik szerint is Uniós közös stratégiáról tehát csak a menekültekkel és a határőrizettel kapcsolatban beszélhetünk, míg a többi migrációval kapcsolatos terület nemzeti hatáskörben maradt, és az egyes nézetkülönbségek és szabályozásbeli eltérésekből eredően nem is várható összhang e területeken. Érdekesség ugyanakkor, és kutatásom célját⁸²² támasztja alá, hogy az Unió migrációval foglalkozó stratégiai dokumentumaiban egyre hangsúlyosabban jelenik meg a biztonság erősítését célzó, kiemelten a nemzetközi terrorizmus, a szervezett bűnözés és az irreguláris migráció leküzdésére irányuló törekvések.⁸²³

11.5 Gondolatok Európa irreguláris bevándorlással kapcsolatos problémáiról

Értékelésem szerint részmegoldásként működőképes lehet a Schengenvisa 2021 őszen publikált elképzelése, amelyet már most is több tagállam támogat. A javaslat szerint a határkerítések építése mellett az EU menekülttáborokat építhetne fel Közép- Ázsia-szerte, hogy ezzel is minimalizálják az Európára nehezedő migrációs nyomást. A táborok Iránban,

821 Tálás, p. 104.

822 Az Európába irányuló irreguláris migráció biztonságiasításának igazolása

823 Póczik, p. 109.

Pakisztánban, Üzbegisztánban, Tádzsikisztánban és Törökországban kerülnének kialakításra. Ugyanakkor egyelőre nincs egyetértés a tagállamok belügyminiszterei között.⁸²⁴ Egyetértés esetén a fent említett táborok csökkentenék az Európára nehezedő nyomást, kevesebb menekült vesztene életét az illegális útvonalakon (tengerbe fulladás, fagyhalál, szervezett bűnözői hálózatok által) és nem mellesleg az embercsempészek iránti kereslet is csökkenne. Le kell szögezni ugyanakkor, hogy a tervben említett táborok nagyjából csak az ázsiai menedékkérők egy részét lennének képesek befogadni, de nem gátolná a gazdasági migránsok illegális módszerekkel történő Európába utazását, valamint nem segítené az afrikai kontinensről érkezőket sem. A kezdeményezés ugyanakkor hasznos része lehet egy komplex migrációt kezelő tervnek, amelyet többek között a 2021. márciusi athéni tárgyaláson is sürgettek a résztvevő országok miniszterei.

Egyetérttek Póczik Szilveszterrel, aki kijelenti, hogy a Frontex és a SIS a 2015-ös bevándorlási hullám alatt megbukott, és nem tudott eleget tenni a feladatának. Az irreguláris migrációs útvonalakon található tagállamok pedig nem rendelkeztek megfelelő határvédelmi, regisztrációs, logisztikai és menekültügyi kapacitással.⁸²⁵

Ugyan a disszertációban erre részletesebben nem tértem ki, de szükséges megemlíteni, hogy a muszlim bevándorlók tömeges beáramlásával egyes európai országokban felerősödtek a szélsőjobboldali nézetek, és sokszor ok nélkül is összemossák a migrációt a terrorizmussal, valamint egyesek a muszlimok és a bevándorlók ellen erőszakos eszközökkel lépnek fel. Az érem másik oldala ugyanakkor, hogy szintén a muszlim bevándorlók miatt emelkedett a radikális hívők mozgásteré és létszáma. A muszlim térnyerés pedig hosszú távon befolyásolhatja egyes országok vallási meghatározottságát, amellyel veszélyeztethetik az európai kultúrát és értékrendet.⁸²⁶

Az elmúlt évtizedben számos, az irreguláris migráció miatt létrejött ideiglenes vagy épp állandó határkerítések megépítését követhettük nyomon (például Spanyolország, Görögország, Bulgária, Magyarország). Több, kezdetben a kerítést kritizáló európai ország az elmúlt évek migrációs nyomásának hatására maga is kerítésépítésbe kezdett, vagy azt tervezi, de az általános hozzáállás irányának változása egyértelmű az olyan jelekből, mint például Macron elnök decemberi, a V4-ek migrációs politikáját elismerő nyilatkozata. Amennyiben

824 EU Plans to Build Detention Camps Across Central Asia to Deal With Increased Number Of Afghan Refugees. <https://www.schengenvisainfo.com/news/eu-plans-to-build-detention-camps-across-central-asia-to-deal-with-increased-number-of-afghan-refugees/> Letöltés: 2021. 12. 25.

825 Póczik, p. 130.

826 Uo, p. 131.

Európa ellenőrzött keretek közé szeretné terelni a migrációs folyamatokat, értékelésem szerint nélkülözhetetlen elemek legalább a schengeni határokon a kerítések, és a folyamatos, hatékony határőrizet. E szemlélet elfogadására irányult az a 12 európai ország⁸²⁷ által az Európai Bizottságnak címzett 2021. októberi levél, amelyben anyagi támogatást kérnek az Unió fizikai határainak fenntartásához, és részben a határok fizikai lezárásában látják a migrációs krízisből való kiutat.⁸²⁸

Menekültügyi munkám alatt állapítottam meg, és tanulmányaim csak megerősítettek abban, hogy mind a menekültügyi folyamatok, mind az integráció során súlyos probléma a nem megfelelő tájékozottság. A nyelveket nem beszélő migránsok sok esetben honfitársaikra hagyatkoznak, akik megvezethetik őket akár a menekültügyi eljárás, a jogszabályok, a jogkövető magatartás, vagy teljesen hétköznapi dolgok vonatkozásában. Itt is meg kell említenem a koronavírus elleni védekezést, amellyel kapcsolatban szintén számos valótlan információ keringett a befogadó központok, valamint a már letelepedett migránsok köreiben is, megnehezítve ezzel a fertőzés elleni védekezést. Ezzel kapcsolatban hasznos lenne társadalomtudományi, pszichológiai kutatásokat végezni és kísérletezni, vajon mivel nyerhető el a migránsok és menekültek legalább egy részének a bizalma. Erre a bizalomra lehetne fűzni a valódi információk akár a származási országokba történő közvetítését, amely révén érthetővé válna a gazdasági célból érkező migránsok részére is, hogy felesleges elindulniuk a veszélyekkel teli és költséges illegális útvonalakon/módszerekkel, mert sikeres megérkezésük esetén sem számíthatnak legális státuszra. Fentiekén kívül kiemelten fontos lenne a már letelepedett közösségek bizalmának elnyerése, részint a koronavírushoz hasonló rendkívüli helyzetek sikeres kezelése érdekében, mivel az érkező honfitársakat is hitelesebben tudnák tájékoztatni, hiszen ők inkább nekik fognak hinni, mint a hatóságoknak.

Meglátásom szerint a működőképesebb, jobb integrációs gyakorlatok kölcsönös megosztása elősegíthetné a többi érintett ország integrációs politikáinak hatékonyabbá tételét. A sikeresebb integráció nem csupán a nemzeti-és közbiztonságot javítaná, de politikai szinten is gondolni kell arra, hogy a végleg (és legálisan) letelepedettek idővel a társadalom részévé válva választójoggal is rendelkezni fognak, és akár választásokat is befolyásolhatnak. Meg kellene vizsgálni, mely elemek hatékonyak akár etnikai vagy életkori szintig lebontva, és a

827 Ausztria, Bulgária, Ciprus, Csehország, Dánia, Észtország, Görögország, Lettország, Lengyelország, Litvánia, Magyarország és Szlovákia.

828 Ghaedi, Monir: Europe should pay for walls against migrants, say ministers. in: Infomigrants, 2021. 10. 08. <https://www.infomigrants.net/en/post/35620/europe-should-pay-for-walls-against-migrants-say-ministers>
Letöltés: 2022. 01. 11.

problémák közös megvitatása is hozhat előrelépést egy-egy „taktikai szintű” kérdésben. Ehhez azonban a kölcsönös bizalom és őszinteség elengedhetetlen, ahogy az erre való igény és erőforrások biztosítása is.

11.6 A kutatás összegzett eredményei

Az értekezés során bemutatott kutatás eredményei a hipotézisekkel és a kutatási célokkal összhangban az alábbi pontokban összegezhetőek:

1. Az értekezés első kutatási céljának⁸²⁹ elérése a vizsgált hét ország ismertetése során – értékelésem szerint – sikeres, ahogy a vizsgált stratégiai dokumentumokból és a jogszabályok változásából is láthattuk.
2. Az értekezés második⁸³⁰ és harmadik⁸³¹ céljául kitűzöttet szintén sikeresen abszolváltam mind az országok elemzése során (jellemzően külön alfejezetben fejtve ki ezeket), mind az összegzésekben. Jóllehet konkrét, összecszerű adatokat nem tudtam beszerezni az érintett országok migrációs szerveinek költségvetéséről, mégis, a fejezetekben taglaltak és a statisztikai adatok alapján úgy vélem, a következtetésem helyesek.
3. A disszertáció negyedik célkitűzését⁸³² maga a teljes kutatás hivatott igazolni, és amelyet országról országra bizonyítottam, valamint a következtetések fejezetben is markánsan megjelenik.
4. Végül pedig az értekezés ötödik célkitűzését⁸³³ az 1. sz. melléklet alapján valósítottam meg, amely következtetéseket az 1.4. fejezet tartalmazza.

829 Bemutatni, hogy az irreguláris migrációs folyamatok elemzésének – azok komplex jellege, és a biztonsági környezet folyamatos változásai miatt – egyre jelentősebb szerep jut a biztonsági tanulmányok területén is, valamint mind nemzeti, mind nemzetközi szinten a döntéshozatalt támogató háttéranyagok nélkülözhetetlen részévé váltak a migrációval és irreguláris migrációval kapcsolatos naprakész információk. Ebből az állandósult információigényből ered, hogy az európai országok – köztük Magyarország is – biztonságpolitikai, katonai és katonai nemzetbiztonsági szervezetei is az egyik prioritásként kezelik az ebből eredő feladatokat.

830 Ismertetni a fegyveres erők, a rendvédelmi és nemzetbiztonsági szolgálatok, a civil szervezetek lehetséges feladatait, továbbá együttműködésük lehetséges területeit az irreguláris migráció kezelése során.

831 Az irreguláris migráció ösztönzőleg hat a migrációs és rendvédelmi szervekre, az új kihívások új válaszokat igényelnek, így innovatív megoldások szükségesek, és mind létszám, mind anyagi igényük emelkedik – ennek bizonyítása is célom.

832 Felhívni a figyelmet az irreguláris migrációval járó biztonsági kockázatokra, amelyek kivétel nélkül megfigyelhetőek a legjelentősebb befogadó országokban, és amelyek a jövőben nem csak az adott országot veszélyeztetik, hanem könnyen regionális, majd globális problémává válnak.

833 Megvizsgálni a 2015 és 2021 közti időszakban az Európában elkövetett dzsihadista terrortámadások elkövetőinek származási országait, és azok alapján objektív következtetéseket levonni.

Első hipotézisem azt feltételezte, hogy „*az irreguláris migrációval érintett európai országokban a hatékony megoldás keresése érdekében a legfelsőbb szintekig hírigény van a jelenséggel kapcsolatos legfrissebb és legrészletesebb információkra. Ez a hírigény kihat a nemzetbiztonsági területre is, amely eddig nem feltétlenül, vagy nem ilyen perspektívából foglalkozott a problémával. Az irreguláris migráció – annak biztonságiasodása miatt – hatással van a nemzetbiztonsági szolgálatok fejlődésére.*” A hipotézisre a magyar változásokból⁸³⁴ alapoztam, valamint idézném Laufer Balázst is, aki szerint a migráció kérdéskörének vizsgálatát korábban a legtöbb nemzetbiztonsági szolgálat egyáltalán nem tekintette feladatának.⁸³⁵ Ez az, ami az elmúlt évtizedben megváltozott az irreguláris migráció állandósulásával. Görögország esetében a Nemzeti Hírszerző Ügynökség (EYP) – amely klasszikus értelemben vett polgári hírszerző szolgálat – olyan, napvilágot látott módszereit említeném példaként, mint a törökországi migránsok közé vegyülés és a migráció módszereivel, útvonalaival kapcsolatos hírszerzési forma kiépítése. Spanyolországnál a CNI-nél jelent többletfeladatot az illegális migránsok közül kiszűrni a szélsőséges elemeket, Németország esetében pedig – ahogy kifejtettem – a BND és a GASIM jelentős energiát, anyagi forrást fektet a kérdéskörbe és innovatív, sokszor megbotránkoztató módszerekkel törekszik az illegális migrációval kapcsolatos információk megszerzésére, elemzésére.

Svédország és Franciaország a terrorizmussal összefüggésben, de a migrációs nyomás miatt is rá kellett ébredjen a saját nemzetbiztonsági hiányosságaira. A svéd Söpo 2017-ben, a stockholmi terrortámadást követően sokkal komolyabban vette a menedékkérők nemzetbiztonsági szűrését, amelyet több jogszabály-módosítás is lehetővé tett, Franciaországban pedig a terrortámadásokat követően felülvizsgálták a hat nemzetbiztonsági jogkörrel rendelkező szervezetet, és a vizsgálat rámutatott, hogy az állomány jelentős része képtelen kezelni az újfajta biztonsági kihívásokat – köztük a migrációt is. 2017 végétől az új terrorellenes törvény jóváhagyásával pedig a francia hírszerzés munkája is megkétszereződött.

Ahogy Laufer Balázs PhD értekezésében⁸³⁶ is kifejtette, a magyar kormány hírigénye megnőtt az irreguláris és legális migrációt befolyásoló biztonságpolitikai, gazdasági és egyéb

834 A TIBEK 2016-os létrejötte, valamint a 2019-től létrehozott NIÁT. Mind a szervezet, mind a NIÁT foglalkozott/foglalkozik irreguláris migrációval, embercsempészettel, szervezett bűnözéssel, és mindkét új intézmény meghatározó hírigénnyel bír a nemzetbiztonsági szolgálatok felé is.

835 Laufer Balázs: A migráció jelensége, valamint egyes külföldi biztonsági (elhárító) és hírszerző szolgálatok ezzel kapcsolatos kommunikációja. Felderítő Szemle, 2010. 2.sz. p.48

836 Laufer Balázs: A migráció rendvédelmi és nemzetbiztonsági kihívásai. PhD értekezés, 2013, p. 59.

<http://m.ludita.uni-nke.hu/repozitorium/bitstream/handle/11410/9708/Laufer%20Bal%20a1zs%20%3%a9rtekez%3%a9s?sequence=1&isAllowed=y> Letöltés: 2021. 11. 11.

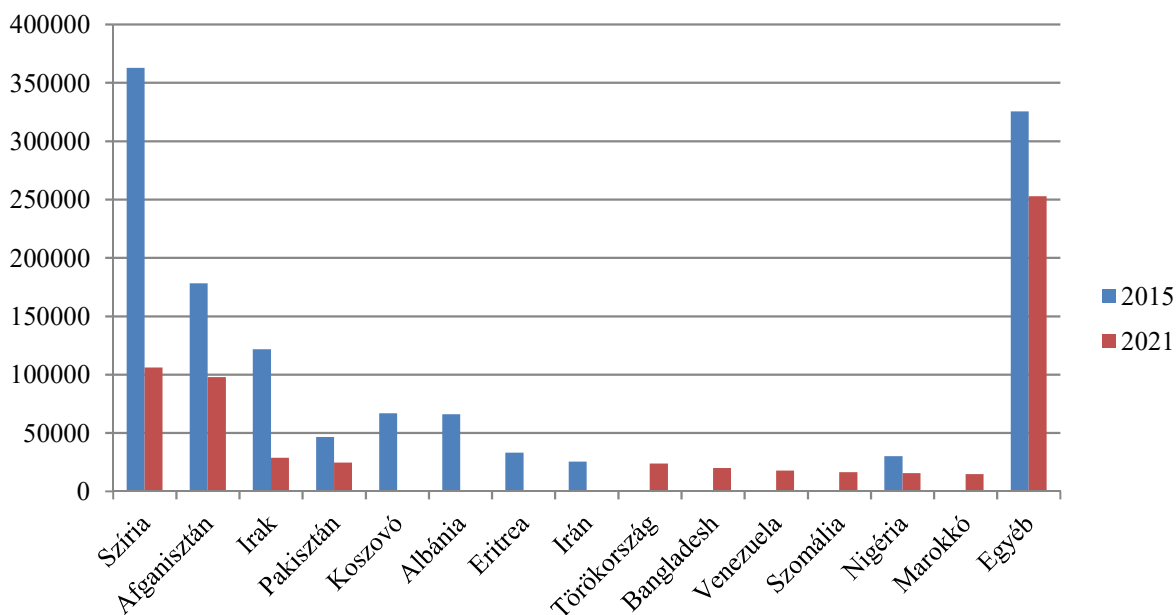
faktorokkal kapcsolatban, valamint magával a migrációs folyamatokkal szemben is. Általános tendencia, hogy Európában ez az elmúlt évek alatt folyamatosan emelkedik, sőt, mivel a vizsgált országok az irreguláris migrációval kapcsolatban hazánknál jóval érintettebbek, ez náluk sem lehet másként, tehát ez újabb bizonyíték az illegális migráció biztonságiasodására, és nemzeti biztonsági szerepének erősödésére. Értékelésem szerint ezek a példák kellőképp igazolják a hipotézisemet.

Második hipotézisem szerint *„a legtöbb európai országban a pártpolitika áldozata lesz a migrációval kapcsolatos kérdések túlnyomó része, és nem a szakértői érvek alapján születnek döntések. Az utóbbi években azonban a jogi szabályozás finomításával/szigorításával egyre inkább szakpolitikai döntések születnek ezen a területen is, amelyek következetes betartásával csökkenthető az adott országba irányuló illegális migráció.”* A pártpolitikai döntésekkel kapcsolatos megállapításom közismert tény. Ugyanakkor a hipotézis második részét, amely szerint több a hatékony szakpolitikai döntés, minden egyes vizsgált országnál megtalálhatjuk. Görögország esetében ilyen döntésként említtem Törökország biztonságos harmadik országgá történő nyilvánítását (amely humanitárius szempontból vitatható, de egy hatékony kényszermegoldás), és a szárazföldi határszakasz védelmének jelentős megerősítését, hiszen kézzelfogható eredménye van. Spanyolország esetében a szakpolitika mindig előtérben volt, és változatlanul a főbb kibocsátó országok stabilizálását segítik (EUTM Mali, diplomáciai kapcsolatok). Az olaszországi migrációs statisztikán egyértelműen látható, hogy a Salvini-féle szigorú és következetes migrációs rendszabályok következményeként csökkent az illegális bevándorlás, majd a 2019-es új kormánykoalíció enyhítéseit követően ismét emelkedni kezdtek a mutatók. Ausztria (köszönhetően a Sebastian Kurz féle migrációs politikának) eddig is szigorúan állt az illegális migrációhoz, és szakpolitikája a kancellár távozásával sem változott. Svédország új, első női miniszterelnöke, Magdalena Andersson is előtérbe helyezte az integrációs törekvéseket és azok következetes betartását, amely ígéretes előjele 2022-nek. Franciaország esetében pedig Macron elnök iszlamizálódást meggátló terveit, a 2021-es budapesti látogatása (amely során elismerte a V4-ek migrációs politikáját) és az évről évre szigorodó bevándorlási törvények példázják a szakpolitika meglétét.

Harmadik hipotézisem azt állította, hogy *„a kezdetben befogadó célországok társadalma az elmúlt években a téma átpolitikálódása és a média nagyfokú figyelme miatt kevésbé lett befogadó, és az irreguláris migráció elleni szigorúbb fellépést támogatja. Az irreguláris migráció tényleges jelenléte tehát a helyi lakosság ellenérzését váltja ki.”* Ennek

vizsgálata és alátámasztása nehezebb volt, mint hittem, hiszen nehéz nem elfogult felméréseket találni, ráadásul a vizsgált rövidebb időszakból több hiteles felmérést is találni. A fellelt felmérések összehasonlítását követően megállapítottam, hogy a hipotézis megállja a helyét, de a várakozásaimmal ellentétben, míg az érkezési országok egy részében (Spanyolország, Olaszország) a legelfogadóbb a lakosság (az illegális migrációnak kitett területeken ettől függetlenül tüntettek a jelenség megszüntetéséért), a célországokban mérhetően csökkent a migránsok lakossági szintű elfogadása, kiemelten Svédországban és Franciaországban, de Németországban is. Az ezzel kapcsolatos pontos statisztikai adatokat az egyes fejezetek tartalmazzák. A fentiek magyarázata meglátásom szerint abban keresendő, hogy míg az érkezési országokat maguk a bevándorlók is csak átmeneti állomásnak tekintik, lehetőség szerint kerülnek a lakosokkal való konfrontációt és az ezzel járó hatósági eljárásokat, valamint a terrortámadások száma sem jelentős Spanyol-és Olaszországban, így a lakosság biztonságérzete legalább ezek miatt kevésbé csökkent. A célországokban viszont a migránsok már otthonosabban mozognak, többet engednek meg maguknak, jobban láthatóvá válnak a kulturális különbségek, és a külföldiek által elkövetett dzsihadista terrortámadások sem kedveznek a lakosság velük szembeni megítélésének.

Negyedik hipotézisem szerint *„a 2015-ös európai migrációs válság kezdetén jellemzően fegyveres konfliktuszónákból érkeztek a legtöbben, míg napjainkra ez már kevésbé jellemző, és túlsúlyba kerültek az afrikai, zömében gazdasági bevándorlók.”*

27. ábra: Összehasonlítás a 2015-ben és a 2021-ben az EU-ba érkezett menedékkérőkről származási ország szerinti bontásban⁸³⁷

Hipotézisemet részben támasztja alá a fenti statisztika, hiszen a két adatot összehasonlítva látható, hogy míg 2015-ben (a gazdasági kilátástalanság elől menekülő albán és koszovói állampolgárokon kívül) a valódi konfliktuszónákból érkeztek a legtöbben, úgy ez az arány 2021-re megváltozott: Törökország, Banglades, Venezuela, és Marokkó sem konfliktus sújtotta ország, mégis szerepelnek a „top 10” kibocsátó országok listáján. A legjelentősebb kibocsátó országok nem változtak a vizsgált időszakban, papíron Szíria és Afganisztán vezetnek, azonban beszédes a statisztika többi része, ahol a valódi eltolódás megfigyelhető. Itt ismét fel kell hívnom a disszertáció elején tett megjegyzésemre, miszerint a fenti statisztikai adatok jelentős része okmányokkal nem alátámasztott, bemondás szerinti állampolgárságok statisztikáin alapul. Személyes véleményem és szakmai tapasztalatom alapján a magukat szíriainak vallók legalább egynegyede nem az, hanem valójában észak-afrikai, esetleg más arab országból származó állampolgár. A magukat afgánnak valló menedékkérők egy része sem az, hanem pakisztáni, bangladesi, csak kérelme pozitívabb elbírálása érdekében állít mást. Hipotézisem tehát az alábbira módosítom, amely már a fenti adatok tükrében bizonyítottak:

837 A szerző saját szerkesztése. A 2015-ös adat forrása: Asylum int the EU member states. in: Eurostat. <https://ec.europa.eu/eurostat/documents/2995521/7203832/3-04032016-AP-EN.pdf/790eba01-381c-4163-bcd2-a54959b99ed6> Letöltés: 2022. 05. 23.; a 2021-es adat forrása: Latest asylum trends – Annual overview 2021. <https://euaa.europa.eu/latest-asylum-trends-annual-overview-2021> Letöltés: 2022. 05. 23.

„A 2015-ös európai migrációs válság kezdetén jellemzően fegyveres konfliktuszónákból érkeztek a legtöbben, míg a 2015 és 2021 között eltelt időben növekvő tendenciát mutatnak a gazdasági megfontolásból útnak indulók.”

Ötödik hipotézisem szerint „a bevándorló háttérű dzsihadista terroristák többsége nem az erős terrorista jelenléttel rendelkező harmadik országokból érkezik, hanem jellemzően Észak-Afrikából.” Ezt a feltételezésemet menekültügyi munkám során tapasztaltakra és a sajtóban elhangzott hírekre alapoztam, amelynek igazát kutatómunkával támasztottam alá az 1. melléklet eredményeivel, amelynek elemzése az 1.4. fejezetben olvasható.

11.7 Új tudományos eredmények

1. Részben igazoltam, hogy a 2015-ös migrációs hullámot követően a politika részéről megnövekvő információs igény megváltoztatta a vizsgált országokban a nemzetbiztonsági szolgálatok tevékenységi körét.
2. Bizonyítottam, hogy a migráció kérdése a vizsgált országokban átpolitizálódott, az eltérő politikai narratívák pedig megnehezíthetik a szakpolitikai döntések meghozatalát.
3. Igazoltam, hogy az elmúlt évek folyamán csökkent a célországok társadalmának befogadókészsége.
4. Bebizonyítottam, hogy a 2015-ös migrációs hullámban Európába érkezettekhez képest napjainkban egyre több gazdasági célú bevándorló, és nem a klasszikus genfi öt okból menekülő érkezik kontinensünkre.
5. Igazoltam, hogy a bevándorló háttérű dzsihadista terroristák többsége nem a terrorszervezetek által fertőzött válságövezetektől érkezik, hanem elsősorban Észak-Afrikából.

11.8 A kutatási és tudományos eredmények felhasználhatósága

Értékelésem szerint az értekezés és az új tudományos eredmények szakpolitikai és tudományos területen is hasznosíthatóak. Tudományos felhasználhatósága tekintetében elsősorban a biztonságpolitikai, másodsorban a rendszertudományi területen folytatott kutatásokhoz kapcsolódhat. A Nemzeti Közszolgálati Egyetem biztonság- és védelempolitika és a nemzetbiztonság BA és MA szakirányán részt vevő hallgatói számára a regionális biztonság, valamint a migráció témakör oktatásánál is átfogó képet nyújthat a vizsgált

időszakról. A disszertáció az Európa- és politikatudományokat kutatók körében is hasznos ismeretterjesztő olvasmány lehet.

Az Európába irányuló irreguláris migrációt kutató egyetemekkel és kutatóintézetekkel közös projektek indításához, tudományos alapidokumentumként is funkcionálhat. Az irreguláris migráció és a terrorizmus, dzsihádzmus kapcsolatának vizsgálata és az ezzel kapcsolatos táblázatok, elemzések miatt figyelmébe ajánlom a szélsőséges szervezetekkel és a terrorizmus megelőzősével foglalkozó kutatóknak és szervezeteknek. A fentiekén kívül külpolitikai és migrációval kapcsolatos döntés-előkészítési folyamatok során is hasznos háttéranyagként szolgálhat.

11.9 Ajánlások további kutatásra a téma egyes részterületein:

- A nemzetbiztonsági terület számára az európai célországok nemzetbiztonsági törvényeinek vizsgálata az irreguláris migráció, és a migrációval kapcsolatos feladatok szempontjából. Ez azért lenne hasznos, hogy lássuk, mely országokban és milyen mértékben foglalkoznak a kérdéskörrel, van-e összefüggés az országok migrációs érintettségével, vagy esetleg a migrációhoz való hozzáállás inkább a domináns. E kutatás megerősíthetné azon hipotézisemet, miszerint a nemzetbiztonsági területre is ösztönzőleg hatnak az irreguláris migráció okozta kihívások és a megnövekedett feladatrendszer.

- A kutatásból kimaradt, az irreguláris migráció által érintett országok hasonló elemzése (Luxemburg, Belgium, Málta, Nagy-Britannia) átfogóbb képet festhet az európai migrációs folyamatokról.

- Az Európába irányuló irreguláris migrációs útvonalak tanulmányozása is eredményes kutatás lehet, amelyben végigkövetjük a kibocsátó országoktól a tranzitországokon át a célországokig a migránsokat. A migrációra készítő okok vizsgálatával, az utazás módszereivel és anyagi vonzatával, az embercsempészekkel kapcsolatos elemzések segíthetnek megérteni a folyamatot, és találhatunk olyan tényezőket, amelyek kiiktatásával csökkenthető lenne az irreguláris migrációs útvonalak forgalma. Ezzel természetesen elképzelhető, hogy csupán más, alternatív útvonalakra terelődne az embercsempészet, de mindenképp közelebb kerülnénk az irreguláris és illegális lehetőségek szűküléséhez. Ez a feltételezésem szerint az embercsempészetrel kapcsolatos szolgáltatások drágulását eredményezné, amelyet már vélhetően kevesebben engedhetnek majd meg maguknak.

- Magyarország szempontjából ígéretes kutatási témának ígérkezik a Magyarországot érintő irreguláris migrációs útvonalak elemzése, azok dinamikájának változásai 2015 és 2021 között. E kutatást több nézőpontból is meg lehetne közelíteni: a rendészeti és határrendészeti aspektusokat ugyan már vizsgálták, ám nincs tudomásom biztonságpolitikai és külpolitikai aspektusokról. Például hoznám a Nyugat-balkáni migrációs útvonalban érintett országokkal való, a migráció kérdését érintő tárgyalásokat, javaslatokat, kezdeményezéseket és azok sorsának, következményeinek elemzését.

- További kutatási terület az előzővel összefüggésben az újabb, alternatív migrációs útvonalak keresése prevenciós céllal. Értékelésem szerint hasznos lehet megvizsgálni, hogy hol törnek a felszínre újabb konfliktusok vagy hol bukkannak fel a közeljövőben migrációt generáló tényezők (törékeny államok, édesvíz-hiány, polgárháború, terrorizmus stb.), és egy nagyobb migrációs hullám merre, mely eszközökkel, és várhatóan hova fog irányulni. Amennyiben e lehetőségeket megvizsgáljuk, megtudhatjuk, hazánk érintett lesz-e a közeljövőben, és nagyobb eséllyel lehet megelőzni az ebből eredő problémákat és biztonsági kihívásokat minden szinten.

- Sajnálatos, de nagyon aktuális kutatási téma az ukrainai menekültek helyzete, Európán belüli megoszlása, fogadtatásuk, jövőképük feldolgozása. Egy jól kidolgozott, akár online kitölthető kérdőív, amely Európa számos pontján eljuthatna a menekültekhez, szintén segíthetné a helyzet migrációs elemzését. Ezzel párhuzamosan az ukrán menekültügyi helyzetet kihasználó szervezett bűnözői körök, a biztonsági kockázatok, az európai nemzetbiztonsági szolgálatok reakciói is mind ígéretes kutatási alap lehetne.

- A dolgozat terjedelmi korlátaira tekintettel nem részleteztem alaposabban az integrációs kérdéseket, például a célországokban státuszt kapottak elhelyezkedési esélyeit. Külön disszertációt lehetne írni a sikeres integrációt hátráltató és segítő körülményekről, az Unió és a tagországok erre szánt forrásairól, projektjeiről és ezek megvalósulásáról. Ennek haszna a következtetések levonását követően a jövőben való még sikeresebb integrációs projektek megvalósítása, ajánlások tétele lehetne.

12 Felhasznált irodalom

12.1 Könyvek, könyvfejezetek, folyóirat cikkek, szakpolitikai elemzések

1. Adepoju, Aderanti- Femke van Noorloos-Zoomers, Annelies: Europe's migration agreements with migrant-sending countries in the global South: a critical review. DOI: 10.1111/j.1468-2435.2009.00529.x
https://dspace.library.uu.nl/bitstream/handle/1874/353968/Author_manuscript_Adepoju_van_Noorloos_Zoomers_Europe_s_migration_agreements.pdf?sequence=1 Letöltés: 2021. 05. 09.
2. Alexander R. – Mühlherr S. – Schiltz C. – Sturm D. F.:
Der Kanzlerin laufen die Verbündeten davon.
https://www.welt.de/politik/deutschland/article151380648/Der-Kanzlerin-laufen-die-Verbuendeten-davon.html?utm_source=mandiner&utm_medium=link&utm_campaign=mandiner_202002; Letöltés: 2020. 02. 15.
3. Amar Ali: What Benefits and Rights Do Asylum Seekers Get in Germany?
<https://immigrationlawyers-london.com/blog/benefits-rights-for-asylum-seekers-in-germany.php> Letöltés: 2021. 12. 19.
4. Ambrus Andrea: A tömeges migráció és az iszlamista terrorizmus közti kapcsolat az Európai Unióban. in: Nemzet és Biztonság 2017/6. szám
5. Bak Pál- Hangácsi Ádám- Polák Attila- Szabó Márk- Veres Eszter Adrienn: Az Európát érintő fő migrációs útvonalak és a bevándorlás alakulása. in: Honvédségi Szemle, 146. évfolyam, 2018.5. szám, p. 48-58.
<https://kiadvany.magyarhonvedseg.hu/index.php/honvszemle/issue/view/32/33>
Letöltés: 2021. 12. 29.
6. Bartkó Róbert: Az illegális migráció és a terrorizmus kapcsolata az EUROPOL és a Frontex jelentéseire tekintettel. p. 175 in: Bartkó Róbert (szerk.): A terrorizmus elleni küzdelem aktuális kérdései a XXI. században. Gondolat Kiadó, Budapest, 2019. <https://dfk-online.sze.hu/images/egyedi/terrorizmus%20k%C3%B6tet/bartko%C3%B3.pdf>
Letöltés: 2021. 05. 11.

7. Bartkó Róbert: Az irreguláris migráció elleni küzdelem eszközei a hazai büntetőjogban. Gondolat Kiadó, Budapest, 2020.
8. Bensman, Todd: Data: Terrorist Migration Over European Borders (2014-2018). <https://cis.org/Report/Terrorist-Migration-Over-European-Borders>
Letöltés: 2022. 07. 04.
Besenyő János: Migrációs útvonalak. in: Európa és a migráció. (szerk. Besenyő János-Miletics Péter-Orbán Balázs) Zrínyi Kiadó Budapest, 2019. DOI: 10.38146/BSZ.2019.10.7
9. Béres János: Muszlim radikalizmus Nyugat-Európában. in: Felderítő Szemle, 2016/4, p. 5-31.
10. Béres János (szerk.): Külföldi nemzetbiztonsági szolgálatok. Zrínyi Kiadó, Budapest, 2018.
11. Boda József – Boldizsár Gábor – Kovács László – Orosz Zoltán – Padányi József – Resperger István – Szenes Zoltán: A hadtudományi kutatási irányok, prioritások és témakörök, Államtudományi Műhelytanulmányok, 2016. 16. szám <http://www.med.u-szeged.hu/download.php?docID=90702> Letöltés: 2022. 01. 18.
12. Borjas, George J.: Costs of immigration. Konferencia előadás, University of California, Economics Roundtable, 2006. 05. 03.
<https://www.youtube.com/watch?v=-k6oUOPmaal> Letöltés: 2022. 09. 11.
13. Borjas, George J. – Chiswick, Barry R.: Foundations of migration economics. Oxford, 2019.
14. Braw, Elisabeth: Army Service Could Be the Answer to Europe’s Integration Problem. in: Foreign Policy, 2018. 04. 18.
<https://foreignpolicy.com/2018/04/18/army-service-could-be-the-answer-to-europes-integration-problem/> Letöltés: 2022. 01. 20.
15. Buzan, Barry: New patterns of Global Security in the Twenty-First Century. in: International Affairs, Vol. 67. No. 3 (Jul. 1991)
16. Carrera, Sergio - Cortinovis, Roberto: The Malta declaration on SAR and relocation: A predictable EU solidarity mechanism? 2019. október
https://www.ceps.eu/wp-content/uploads/2019/10/PI2019_14_SCRC_Malta-Declaration-1.pdf Letöltés: 2020. 09. 05.

17. Cassarino, Jean-Pierre: Austria's bilateral agreements linked to readmission.
<https://www.jeanpierrecassarino.com/datasets/ra/autriche/> Letöltés: 2022. 07. 31.
18. Cassarino, Jean-Pierre: Greece's bilateral agreements linked to readmission
<https://www.jeanpierrecassarino.com/datasets/ra/gr/> Letöltés: 2022. 07. 31.
19. Cassarino, Jean-Pierre: Italy's bilateral agreements linked to readmission
<https://www.jeanpierrecassarino.com/datasets/ra/it/> Letöltés: 2022. 07. 31.
20. Cassarino, Jean-Pierre: Sweden's bilateral agreements linked to readmission.
<https://www.jeanpierrecassarino.com/datasets/ra/swe/> Letöltés: 2022. 07. 31.
21. Ceccorulli, Michela: National Case Studies: Terms, definitions and concepts on migration.
In: Fassi, Enrico and Lucarelli, Sonia (edit.):
The European Migration System and Global Justice. A First Appraisal. p. 87–138. <https://core.ac.uk/download/pdf/85260111.pdf> Letöltés: 2020. 12. 30.
22. Chamorro García, Carmen: The Sahel is a real threat to Spain.
<https://atalayar.com/en/content/sahel-real-threat-spain> Letöltés: 2020. 11.21.
23. Charalambos, Kasimis: Greece, migration 1830s to present.
in: Ness Immanuel (edit.): The Encyclopedia of Human Migration.
Wiley-Blackwell, Chicester, United Kingdom, 2013.
https://www.researchgate.net/publication/236650301_Greece_migration_1830s_to_present Letöltés: 2021. 01. 28.
24. Connor, Phillip: Fast facts on how Greeks see migrants as Greece-Turkey border crisis deepens. <https://www.pewresearch.org/fact-tank/2020/03/10/fast-facts-on-how-greeks-see-migrants-as-greece-turkey-border-crisis-deepens/>
Letöltés: 2021. 11. 14.
25. Desgrées, de Loü, Annabel-Melchia, Marior-Gosselin, Anna-Datta, Geetanjali-Carabali, Mabel-Merckx, Joanna-Kaufman, Jay S.: Migrant status, ethnicity and COVID-19: more accurate European data are greatly needed. DOI:
10.1016/j.cmi.2020.10.014
<https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pmc/articles/PMC7582038/> Letöltés: 2021. 05. 18.
26. Deutscher Bundestag: Das Gemeinsame Analyse- und Strategiezentrum illegale Migration – Sachstand 2011.
<http://dip21.bundestag.de/dip21/btd/17/067/1706720.pdf> Letöltés: 2019. 10. 15.

27. Die Gestaltung der Asyl- und Migrationspolitik in Österreich. in: IOM
https://www.emn.at/wp-content/uploads/2017/01/Organisationsstudie_AT-EMN-NCP_2016.pdf Letöltés: 2022. 05. 19.
28. Dobák Imre: Az illegális migrációs helyzet Görögországban. in: Hadtudomány, 2013/1. p. 210-218.
29. Dömös Mariann: Az olaszországi bevándorlás alulnézetből – Civil szervezetek és a migráció. PhD értekezés, Pécs, PTE, BTK, 2020.
30. Druck, Christian: Germany: Facing challenges and seeking solutions. in: Mapping the migration challenges in the EU transit and destination countries.
<https://www.euromesco.net/wp-content/uploads/2017/09/201703-EuroMeSCo-Joint-Policy-Study-6.pdf> Letöltés: 2022.05.16.
31. Eklund, Johan E.- Larsson, Johan P.: Självförsörjning och utanförskap i Malmö.
https://malmo.se/download/18.187ac425180513e4ebc1b06a/1655206610194/Eklund_Larsson_Sj%C3%A4lvf%C3%B6rs%C3%B6rjning%20i%20Malm%C3%B6.pdf Letöltés: 2022. 09. 10.
32. Erdős Kristóf: „Ma érkeztem...” Magyar menekültek Salzburgban, 1945–1953. in: Korall, 12. évf. (2011.), 46. szám.
http://epa.oszk.hu/00400/00414/00037/pdf/Korall_46_04_Erdos.pdf Letöltés: 2020. 04. 02.
33. European defence, situation analysis
https://www.gouvernement.fr/sites/default/files/locale/piece-jointe/2020/02/european_defence_-_situation_analysis.pdf Letöltés: 2021. 12. 05.
34. Exclusive: Germany’s BND Investigating Migration Risks an Russian Influence in Greece. <http://www.balkananalysis.com/blog/2016/03/07/exclusive-germanys-bnd-investigating-migration-risks-and-russian-influence-in-greece/> Letöltés: 2019. 10. 18.
35. Éger György: A svéd bevándorlási és menekültpolitika. in: Regio-Kisebbségi Szemle 1992. 3. évf. 3. sz.
<http://www.epa.oszk.hu/00000/00036/00011/pdf/09.pdf> Letöltés: 2021. 09. 25.
36. Éva Ádám: Arab Tavasz: Tíz év sikerei és kudarcai. in: Antall József Tudásközpont.

https://issuu.com/antalljozseftudaskozpont/docs/ajrc2020e13_e_va_a_da_m

Letöltés: 2021. 12. 30.

37. Fine, Shosana Torreblanca, José Ignacio: Border games: Has Spain found an answer to the populist challenge on migration?
https://ecfr.eu/publication/border_games_spain_answer_to_the_populist_challenge_on_migration/ Letöltés: 2020. 11. 15.
Fórizs Sándor: Ausztria 2019. évi rendőrségi bűnügyi statisztikája. in: Magyar Rendészet 2021/3. DOI: 10.32577/mr.2021.3.5
38. <https://doi.org/10.32577/mr.2021.3.5>
http://real.mtak.hu/132566/1/05_Forizs_73-84_MR_2021_3.pdf Letöltés: 2022. 07. 22
39. Friedery Réka: Migráció és integráció: a német modell. in: Acta Humana, 2016/4. p. 27 <http://real.mtak.hu/72798/7/2333-Cikk%20sz%C3%B6veg-7283-1-10-20200515.pdf> Letöltés: 2022. 05. 20.
40. Gál Bettina: Helyzetkép a Németországba irányuló migrációról. in: Nemzet és Biztonság, 2015/6.
http://www.nemzetesbiztonsag.hu/cikkek/nb_2015_6_02_gal_bettina_-_helyzetkep_a_nemetorszagba_iranyulo_migraciorol.pdf Letöltés: 2021. 11. 01.
41. Gát Ákos Bence – Fábián Emese: Bevándorlás Franciaországban. in: Európa és a migráció. (szerk. Besenyő János-Miletics Péter-Orbán Balázs) Zrínyi Kiadó Budapest, 2019.
42. Glied Viktor: Az európai migráció két arca. e-könyv, Ad Librum Kiadó, Budapest, 2020.
43. Glied Viktor-Keserű Dávid: Migrációs kihívások az Európai Unióban. in: Póczik Szilveszter- Dunavölgyi Szilveszter (szerk.): Nemzetközi migráció-nemzetközi kockázatok. HVG-ORAC, Budapest, 2008.
44. Gönczi Róbert: Vigyázó szemetek Keletre vessétek – A fehérorosz határ mentén kialakult migrációs válság. in: Migrációkutató Intézet Gyorselemzések, 2021/16. https://www.migraciokutato.hu/wp-content/uploads/2021/10/20211028_MKI_GYORSELEMZES_2021_16_gonczy_robert_a_feherorosz_hatar_menten_kialakult_migracios_valsg.pdf Letöltés: 2022. 02. 13.

45. Görögországi migrációs helyzetkép.
A Migrációkutató Intézet terepkutatása, 2019. április 9-11. Útibeszámoló.
https://www.migraciokutato.hu/wp-content/uploads/2019/05/G%C3%B6r%C3%B6g-%C3%BAtibesz%C3%A1mol%C3%B3_MKI_20190516.pdf Letöltés: 2021. 01. 14.
46. Guiraudon, Virginie: Immigration policy in France. Brookings Institution, July 1, 2001. <https://www.brookings.edu/articles/immigration-policy-in-france/>
Letöltés: 2021. 03. 18.
47. Gunnarson, Carina: Spain: Defending overseas territory and interests in Africa. in: Studies in african security. <https://www.foi.se/rest-api/report/FOI%20Memo%206820> Letöltés: 2020. 11. 07.
Hagelund, Anniken: After the refugee crisis: public discourse and policy change in Denmark, Norway and Sweden. DOI: 10.1186/s40878-019-0169-8
48. Gyeney Laura: Az Európai Unió migrációs politikája – „Tényleges megoldás egy valós válságra” in: IAS, 2016/2. sz. <https://jogkodex.hu/doc/5563487>
Letöltés: 2022. 01. 13.
49. <https://comparativemigrationstudies.springeropen.com/articles/10.1186/s40878-019-0169-8> Letöltés: 2022. 05. 20.
50. Hardi Tamás – Patay Tünde:
Bevándorláspolitika és többszintű kormányzás: osztrák tapasztalatok.
in: Tér és Társadalom, 32. évfolyam 4. szám, 2018. p. 135–150. DOI: 10.17649/TET.32.4.3072
http://real.mtak.hu/90390/1/hardi_bevandorlaspolitika_2018.pdf Letöltés: 2020. 02. 08.
51. Hautzinger Zoltán: A külföldiek büntetőjogi megjelenése. AndAnn Kiadó, 2018, Pécs
52. Hautzinger Zoltán: Külföldiekkel szembeni büntetőeljárás? in: Miskolci Jogi Szemle 14. évf. (2019) 2. ksz. 1. kötet https://www.mjsz.uni-miskolc.hu/files/6564/34_hautzingerzoltan_t%C3%B6rdelt.pdf Letöltés: 2022. 07. 17.
53. Hautzinger Zoltán: Szemelvények a migráció szabályozásáról. AndAnn Kft, Pécs, 2016.

- http://real.mtak.hu/62546/1/HautzingerZ_Szemelv_migr_szab_u.pdf Letöltés: 2022. 07. 14.
54. Hernández, Joel: Greece Struggles to Balance Competing Migration Demands. Migration Policy Institute, 2020. 09. 25.
<https://www.migrationpolicy.org/article/greece-struggles-balance-competing-migration-demands> Letöltés: 2020. 12. 27.
55. Herolf, Gunilla: Sweden: A Destination Country Searching for a European Solution. in: Mapping the migration challenges in the EU transit and destination countries. szerk. N. Rózsa Erzsébet. <https://www.euromesco.net/wp-content/uploads/2017/09/201703-EuroMeSCo-Joint-Policy-Study-6.pdf>
Letöltés: 2022. 05. 19.
56. Horváth Péter-Sarudi Csaba: A bevándorlás társadalmi, gazdasági és területi jellemzői Spanyolországban. in: Tér és Társadalom, 28. évf. 1. szám, p. 155-171. DOI: 10.17649/TET.28.1.2571
57. Immigration to France. <https://www.britannica.com/place/France/Immigration>
Letöltés: 2021. 03. 19.
58. Janik Szabolcs-Tóth Norbert-Vargha Márk: „Belépni szabad!” – Az olasz migrációs politika és az új „kvótajavaslat” áttekintése.
https://www.migraciokutato.hu/wp-content/uploads/2019/10/20191009_mki_olaszorszag_kvota_v.pdf Letöltés: 2020. 09. 06.
59. Jaume Marti, Romero: The remarkable case of Spanish immigration.
<https://www.bruegel.org/2015/12/the-remarkable-case-of-spanish-immigration/>
Letöltés: 2020. 11. 24.
60. Kaiser Ferenc: Túlnépesedés, elöregedés és nemi aránytalanságok. in: A globalizált világ kihívásai (szerk. Tóth Péter – Csiki Varga Tamás – Etl Alex – Berzsenyi Dániel), Ludovika Egyetemi Kiadó, Budapest, 2021.
61. Kecskés D. Gusztáv: Egy globális humanitárius szervezet munkás kezdetei. Az ENSZ Menekültügyi Főbiztossága (UNHCR) és az 1956-os magyar menekültek. in: Nemzet és Biztonság, 2016/4.
http://real.mtak.hu/55971/1/Kecskes_Nemzet_es_biztonsag_2016_4_u.pdf;
Letöltés: 2020. 02. 08.

62. Kecskés D. Gusztáv: Egy humanitárius csoda anatómiája – az 1956-os magyar menekültek nyugati befogadása. *Külügyi Szemle*, 2010/4. szám. p. 158–168.
http://real.mtak.hu/31104/1/Kulugyi_Szemle_2010_04_Egy_humanitarius_csoda_an_u.pdf Letöltés: 2020. 04. 02.
63. Kis-Benedek József: A migráció demográfiai, társadalmi, gazdasági és kulturális kihívásai. *Felderítő Szemle*, XVII. évf., 2018/3.
<https://www.knbsz.gov.hu/hu/letoltes/fsz/2018-3.pdf> Letöltés: 2020. 12. 23.
64. Kocsis Máté: A görög migrációs válság és az EU-török együttműködés. *biztonságpolitika.hu* 2020. 04. 19.
<https://biztonsagpolitika.hu/egyeb/a-gorog-migracios-valsag-es-az-eu-torok-egyuttmukodes> Letöltés: 2020. 12. 22.
65. Kohls, Martin: Effectiveness of Re-Entry Bans and Readmission Agreements.
https://www.bamf.de/SharedDocs/Anlagen/EN/EMN/Studien/wp58-emn-wirksamkeit-wiedereinreisesperren.pdf?__blob=publicationFile&v=15 Letöltés: 2022. 07. 28.
66. Korniyushina Daria: Illegal migration in the context of european security: case of Germany. http://tesi.luiss.it/28538/1/642412_KORNYUSHINA_DARIA.pdf
Letöltés: 2021. 11. 12.
67. Kovács Emese: Fájdalmas kijózanodás vagy folytatódó önkéntes vakság? – A svéd migrációs politika kilátásai. in: *Horizont 2020/19*
https://www.migraciokutato.hu/wp-content/uploads/2020/10/20201001_HORIZONT_19_kovacs_emese_a_sved_migracios_politika_kilatasai_elemzes.pdf Letöltés: 2022. 07. 30.
68. Krikorian, Mark: The new case against immigration, both legal and illegal. *Sentinel*, 2008.
69. Laufer Balázs: A migráció jelensége, valamint egyes külföldi biztonsági (elhárító) és hírszerző szolgálatok ezzel kapcsolatos kommunikációja. *Felderítő Szemle*, 2010. 2. sz.
70. Laufer Balázs: A migráció rendvédelmi és nemzetbiztonsági kihívásai. PhD értekezés, NKE HDI, 2013. DOI: 10.17625/NKE.2013.021 <http://m.ludita.uni-nke.hu/repozitorium/bitstream/handle/11410/9708/Laufer%20Bal%3%a1zs%20%3%a9rtekez%3%a9s?sequence=1&isAllowed=y> Letöltés: 2021. 11. 11.

71. Laufer Balázs: Az illegális migráció és a menekültügy biztonsági vetületei. in: Pécsi Határőr Tudományos Közlemények, 2010.
<http://www.pecshor.hu/periodika/XI/laufer.pdf> Letöltés: 2022. 01. 10.
72. Lee, Everett S.: A Theory of Migration. in: Demography, Vol. 3. No. 1 (1966), p. 47-55
73. Leitheiser Fruzsina: Oktatási integrációs stratégiák a 2015-ös menekültválságot követően. Németország, Franciaország, és Svédország példája. DOI: 10.21543/Dem.61.4.3
<https://www.demografia.hu/kiadvanyokonline/index.php/demografia/article/view/2761/2671> Letöltés: 2021. 11. 01.
74. León Cobo, Beatriz de: The Spanish foreign strategy to face the threat of terrorism and irregular immigration: strengthening security in the fragile states of the Sahel.
http://www.ieee.es/Galerias/fichero/docs_opinion/2020/DIEEEO15_2020BEAL_EO_EstadosFallidos_ENG.pdf Letöltés: 2020. 11. 21.
75. León, Francisco Javier: Spanish legislation against trafficking in human beings: punitive excess and poor victims assistance. <https://d-nb.info/118630149X/34>
Letöltés: 2020. 12. 03.
76. Lianos, Theodore P.: Report on immigration to Greece (Pilot Study). European Migration Network, Greek National Contact Point, Center for Planning and Economic Research, Athens, September 2004.
https://ec.europa.eu/home-affairs/sites/homeaffairs/files/what-we-do/networks/european_migration_network/reports/docs/emn-studies/illegally-resident/gr-finalstudy_en.pdf Letöltés: 2021. 01. 03.
77. López-Sala, Ana: Exploring dissuasion as a (geo)political instrument in irregular migration control at the southern spanish maritime border.
https://www.researchgate.net/publication/276115549_Exploring_Dissuasion_as_a_GeoPolitical_Instrument_in_Irregular_Migration_Control_at_the_Southern_Spanish_Maritime_Border Letöltés: 2020.11. 01.
78. Lundberg, Johan: Swedish clans, criminal networks and the failure of postmodern theory. in: Limen 3 (2021/1), <https://www.migraciokutato.hu/wp-content/uploads/2022/07/Johan-Lundberg.pdf> Letöltés: 2022. 07. 21. p. 4-22.
79. Manzinger Krisztián: Ceuta és Melilla: Erődök, gyarmatok vagy multikulturális városok? in: Külügyi Szemle 2019/2. <https://kki.hu/wp->

- [content/uploads/2020/03/05-Manzinger-Kriszti%C3%A1n.pdf](#) Letöltés: 2021. 01. 22.
80. Marosi Zsuzsanna: A spanyolországi bevándorlás és kormányzati kezelése a 21. században. in: Nemzet és Biztonság, 2015/5. szám p. 132-143.
81. Marsai Viktor: Líbia és a migráció – tartós megoldás vagy pillanatnyi könnyebbség? in: Migrációkutató Intézet.
<https://www.migraciokutato.hu/2017/12/13/libia-es-a-migracio-tartos-megoldas-vagy-pillanatnyi-konnyebbség/> Letöltés: 2022. 07. 21.
82. Marsai Viktor: Pillanatkép az afrikai migráció trendjeiről. in: Máltai Tanulmányok, 2020/2. https://maltaitanulmanyok.maltai.hu/wp-content/uploads/2020/08/MT_2020_02-ebook.pdf#page=71 Letöltés: 2022. 01. 24.
83. Metzler, Matthew N.- Lorenzen, John M.: Military Force and Mass Migration in Europe. DOI: 10.55540/0031-1723.2872
<https://www.armyupress.army.mil/Portals/7/Hot%20Spots/Documents/Jihad-Europe/Refugees-in-Europe-Parameters.pdf> Letöltés: 2020. 07. 11.
84. Molnár Anna: A Földközi-tengeren érkező illegális migrációs és menekülthullám. in: Európa és a migráció. (szerk. Besenyő János-Miletics Péter-Orbán Balázs) Zrínyi Kiadó Budapest, 2019. p. 520-539.
85. Molnár Anna: A menekült- és migrációs kérdés nemzeti és uniós szintű politikai aspektusai Olaszországban. in: Tóth Péter (szerk.): Magyarország és a 2015-ös európai migrációs válság. <https://fejlesztisprogramok.uni-nke.hu/document/fejlesztisprogramok-uni-nke-hu/Magyarorszag-es-a-2015-os-migracios-valsag-web.pdf> Letöltés: 2021. 09. 30.
86. Molnár Anna: Menekült- és migrációs kérdés Olaszországban. in: Nemzet és Biztonság, 2015/3. p. 3-15.
http://nemzetesbiztonsag.hu/cikkek/nb_2015_3_03_molnar_anna_-_menekult_es_migracios_kerdes_olaszorszagban.pdf Letöltés: 2018. 12. 03.
87. Migration challenges along the Eastern Mediterranean/Western Balkan Route.
<https://www.statewatch.org/news/2019/jun/eu-western-balkans-ministerial-conference-migration-statement-3-5-19.pdf> Letöltés: 2020. 02. 23.

88. Müller, Andreas Th. – Oberprantacher, Andreas: Austria bordering Europe: Blocking and brokering routes amid a manifold crisis. in: Bischof, Günther – Rupnow, Dirk (szerk.): Migration in Austria. DOI: 10.2307/j.ctt1t89kvv.12 <https://diglib.uibk.ac.at/ulbtirola/download/pdf/2546704?originalFilename=true> Letöltés: 2022. 01. 27.
89. N. Rózsa Erzsébet: Kibocsátás, tranzit, vagy befogadás? A közel-keleti migráció aspektusai. in: Máltai Tanulmányok, 2. évf. 2. sz. https://maltaitanulmanyok.maltai.hu/wp-content/uploads/2020/08/MT_2020_02-ebook.pdf#page=71 Letöltés: 2022. 01. 19.
90. Olimpio, Marco: The measure of expulsions for extremism. 2018.12.14. <https://www.ispionline.it/en/publication/measure-expulsions-extremism-21804> Letöltés: 2022. 01. 03.
91. Omar, Sayfo: Egymás mellett élés helyett együttélés – 100 pontos német akcióterv a bevándorlók integrációjára. 2021. 03. 31. https://www.migraciokutato.hu/wp-content/uploads/2021/03/20210331_MKI_GYORSELEMZES_2021_6_sayfo_omar_egymas_mellett_eles_helyett_egyutteles_100_pontos_nemet_akcioterv_a_bevandorlok_integraciojara.pdf Letöltés: 2022. 01. 19.
92. Palm, Anja: The Italy-Lybia Memorandum of Understanding: The baseline of a policy approach aimed at closing all doors to Europe? 2017.10.02. <https://eumigrationlawblog.eu/the-italy-libya-memorandum-of-understanding-the-baseline-of-a-policy-approach-aimed-at-closing-all-doors-to-europe/> Letöltés: 2021. 12. 31.
93. Panizzon, Marion: Agreement duplicity: France’s bilateral migration agreements & EU migration partnerships. University of Bern, prepared for the conference on the “Governance of Asylum and Migration in the EU”, University of Salford, 26-27 January, 2012. https://www.wti.org/media/filer_public/21/cb/21cb2065-e6a6-4071-aff0-0f9fa659c60e/salford_panizzon4.pdf Letöltés: 2021. 05. 08.
94. Petrus Szabolcs: Német menekültügyi eljárás – A szabályok szigorúbbak, mint gondolnánk. <https://jogaszvilag.hu/vilagjogasz/nemet-menekultugyi-eljaras-a-szabalyok-szigorubbak-mint-gondolnank/> Letöltés: 2019. 10. 16.

95. Pénzváltó Nikolett: Vitatott vizeken – a 2020-2021-es török-görög eszkaláció és háttere. in: Horizont 2021/7. https://www.migraciokutato.hu/wp-content/uploads/2021/03/20210317_HORIZONT_2021_7_penzvalto_nikolett_vitatott-vizeken_a-2020_2021_es_torok_gorog_eszkalacio_es_hattere.pdf
Letöltés: 2022. 07. 22.
96. Póczik Szilveszter: A nemzetközi migráció tendenciái a 20. és 21. században elméleti és történelmi nézőpontból. in: Póczik Szilveszter- Dunavölgyi Szilveszter (szerk.): Nemzetközi migráció- nemzetközi kockázatok. HVG-ORAC, Budapest, 2008.
97. Póczik Szilveszter: Nemzetközi migráció, biztonságpolitika, biztonság. in: Póczik Szilveszter- Dunavölgyi Szilveszter (szerk.): Nemzetközi migráció- nemzetközi kockázatok. HVG-ORAC, Budapest, 2008.
98. Pólyi Csaba: Reflexiók Spanyolország migránspolitikájának változásairól. in: Mediterráneum: múlt, jelen, jövő. Honvéd Vezérkar Tudományos Kutatóhely, 2016. p. 215-229.
99. Restás Bianka: A nemzetközi migráció jelenségével összefüggő tendenciák és kihívások Olaszországban. in: Antall József Tudásközpont.
https://issuu.com/antalljozseftudaskozpont/docs/ajrc2021e22_resta_s_bianka
Letöltés: 2022. 04. 11.
100. Répási Krisztián: Olaszország terrorfenyegetettsége a 21. század elején. in: Honvédségi Szemle, 148/2, DOI: 10.35926/HSZ.2020.2.9
101. Rész a vasfüggönyön: így menekültek a magyarok 56-ban. in: Múlt-kor történelmi portál, 2015. 10. 22. <https://mult-kor.hu/res-a-vasfuggonyon-igy-menekultek-a-magyarok-56-ban-20151022?print=1> Letöltés: 2020. 02. 08.
102. Ritecz György: Az Európába irányuló tömeges irreguláris migráció felfutásának és megszűnésének okai. in: Hadtudomány 2018/3-4., p. 66-78. DOI: 10.17047/HADTUD.2018.28.3-4.66
103. Ritecz György: Az illegális migráció és az EU csatlakozás hatása a magyar határőrizetre. PhD értekezés, Budapest, 2002.
104. Ritecz György: Migráció és a bűnözés viszonya a külföldiek által Németországban elkövetett bűncselekmények tendenciái alapján – 2. rész. in: Hadtudomány 2020/1. DOI: 10.17047/HADTUD.2020.30.1.53

105. Ritecz György – Sallai János: A migráció trendjei, okai és kezelésének lehetőségei 2.0. Hanns Seidel Alapítvány, Budapest, 2016.
106. Robinson, Lee-Käppeli, Anita: Policies, Outcomes, and Populism: The Integration of Migrants in Sweden. <https://www.cgdev.org/blog/policies-outcomes-and-populism-integration-migrants-sweden> Letöltés: 2019. 08. 09.
107. Santallina, Maria: The impact of Covid-19 on migrants, asylum-seekers and refugees. <https://www.idea.int/news-media/news/impact-covid-19-migrants-asylum-seekers-and-refugees> Letöltés: 2021. 12. 19.
108. Sayfo Omar - Veres Kristóf György: Megvalósítható-e a köztársaság iszlámja? – Emmanuel Macron küzdelme az „iszlám szeparatizmus” ellen. Horizont 2021/4, Migrációkutató Intézet, 2021. 02. 24. https://www.migraciokutato.hu/wp-content/uploads/2021/02/20210224_HORIZONT_2021_4_sayfo_omar_veres_kristof_gyorgy_megvalosithato_e_a_koztarsasag_iszlamja.pdf Letöltés: 2021. 03. 31.
109. Sántha Hanga: A svédországi bevándorlás biztonságpolitikai vetületei. in: KKI Tanulmányok T-2015/7. https://kki.hu/assets/upload/7_KKI-tanulmanyok_SWE_Migracio_Santha_20150824.pdf Letöltés: 2019. 11. 20.
110. Schröter, Susanne: Tanulmány: Párhuzamos társadalmak Ausztriában. in: Migrációs Szemle, 2020.08.27. https://www.migraciokutato.hu/wp-content/uploads/2020/08/MKI_Migr%C3%A1ci%C3%B3s_Szemle_0827.pdf Letöltés: 2021. 12. 23.
111. Seaone Pardo, Dolores María: Műveleti szabályok migrációs területen – a spanyol Országos Rendőr-főkapitányság szerepe. in: Az idegenrendészeti intézményrendszer átalakulásának tapasztalatai Magyarországon és kitékintés az intézményrendszer változásaira az Európai Unióban. MRTT, 2019.
112. Skodo, Admir: Sweden: By turns welcoming and restrictive in its immigration policy. in: Migrationpolicy, 2018. 12. 06. <https://www.migrationpolicy.org/article/sweden-turns-welcoming-and-restrictive-its-immigration-policy> Letöltés: 2022. 05. 18.
113. Stamatkou Eleni: How the Greek policy on migration is changing. The European Data Journalism Network. 2019.12.27.

- <https://www.europeandatajournalism.eu/eng/News/Data-news/How-the-Greek-policy-on-migration-is-changing> Letöltés: 2021. 02. 13.
114. Stepper Péter: A kényszermigráció mint biztonsági kihívás Közép-Európában: Eltérő percepciók, közös álláspont a visegrádi országokban. Doktori értekezés, Budapesti Corvinus Egyetem, Nemzetközi Kapcsolatok Multidiszciplináris Doktori Iskola, 2018. DOI: 10.14267/phd.2018025 http://phd.lib.uni-corvinus.hu/1007/1/Stepper_Peter_dhu.pdf Letöltés: 2022. 07. 26.
115. Study in Greece – Refugees.
<https://refugees.studyinggreece.edu.gr/> Letöltés: 2021. 02. 09.
116. Suhajda Attila: Németország és a migráció. in: Máltai Tanulmányok, 2020/2. https://maltaitanulmanyok.maltai.hu/wp-content/uploads/2020/08/MT_2020_02-ebook.pdf#page=71 Letöltés: 2022. 01. 28.
117. Suhajda Attila: Rövid kitekintés az osztrák kimmigrációs és bűnügyi helyzetre. in: A bűnüldözés és a bűnmegelőzés rendészettudományi tényezői (2019), <http://pecshor.hu/periodika/XXI/suhajdaattila.pdf> Letöltés: 2022. 05. 20.
118. Sweet, Evan: The Securization of Migration in France The shifting threat of migration: From a threat to a culture to a source of terrorism.
<https://ruor.uottawa.ca/bitstream/10393/36522/1/SWEET%2c%20Evan%20Robert%2020175.pdf> Letöltés: 2021. 05. 14.
119. Szilágyi István: Iszlám és migráció az Ibériai-félszigeten. in: Európa és a migráció. (szerk. Besenyő János-Miletics Péter-Orbán Balázs) Zrínyi Kiadó Budapest, 2019.
120. Szuhai Ilona-Tálás Péter: A 2015-ös európai migrációs és menekültválság okairól és hátteréről. Dialóg Campus Kiadó, 2017.
121. Tarrósy István: Elméleti megfontolások a nemzetközi migrációs tendenciák megértéséhez. in: Migrációs Tendenciák napjainkban. Publikon Kiadó, Pécs, 2014.
122. Tálás Péter-Szente-Varga Mónika: A 2017. augusztusi spanyolországi terrortámadásokról in: Nemzet és Biztonság 2017/5. szám
http://real.mtak.hu/95605/1/nb_2017_05_06_talas_p-szente-varga_m_-_a_2017_augusztusi_spanyolorszagi_terrortamadasokrol.pdf Letöltés: 2022. 07.14.

123. Tálás Péter: Az európai migrációs válság értelmezési kereteiről. in: Nemzet és Biztonság, 2016/6. sz.
http://www.nemzetesbiztonsag.hu/cikkek/nb_2016_6_06_talas_europai_migracios_valsag.pdf Letöltés: 2022. 07. 18.
124. Thomázy Gabriella: Migrációs stratégiák: Dél-Amerika vs. Európa. Ecuador, Kolumbia, Magyarország és Spanyolország összehasonlító elemzése. Hadtudomány 2021/2. DOI: 10.17047/HADTUD.2021.31.2.58
http://real.mtak.hu/133973/1/058-074_Thomazy-Gabriella_2021-2.pdf Letöltés: 2022. 01. 21.
125. Tóth Bálint László: Az olasz migrációs politika hátterének vizsgálata.
<https://www.migraciokutato.hu/2017/06/21/az-olasz-migracios-politika-hatterenek-elemzese/> Letöltés: 2020. 09. 06.
126. Tóth Klaudia: Koronavírus előtti időket idéz az illegális határátlépések száma az Európai Unió külső határainál. https://www.migraciokutato.hu/wp-content/uploads/2022/01/20220120_HORIZONT_2022_2_toth_klaudia_korona_virus_elotti_idoket_idez_az_illegalis_hataratlepesek_szama.pdf Letöltés: 2022. 01. 20.
127. Traub, James: Even Sweden Doesn't Want Migrants Anymore.
<https://foreignpolicy.com/2021/11/17/even-sweden-doesnt-want-migrants-anymore-syria-iraq-belarus/> Letöltés: 2021. 11. 20.
128. Un Coup de bluff: Francia migrációs és integrációs alapelvek Macron elnöksége alatt. Migrációkutató Intézet, 2018. 10. 12.
<https://www.migraciokutato.hu/2018/10/12/un-coup-de-bluff-francia-migracios-es-integracios-alapelvek-macron-elnoksege-alatt/> Letöltés: 2021. 04. 05.
129. Vajkai Edina: A külföldiek integrációjának biztonságiasítása Franciaországban. in: Belügyi Szemle, 2020/9. p. 147-164. DOI: 10.38146/BSZ.2020.9.9
130. Vargha Márk: Ciprus: Fél évszázad a megosztottságban, fél évtized a migrációs válságban. in: Horizont 2021/17. https://www.migraciokutato.hu/wp-content/uploads/2021/11/20211118_HORIZONT_2021_17_vargha_mark_ciprus_fel_evszazad_a_megosztottsagban_fel_evszazad_a_migracios_valsagban.pdf Letöltés: 2022. 07. 22.
131. Vargha Márk: Győzelemmel felérő vereség? – Szicíliai jogalkotói kísérlet a migráció visszafogására 2020 nyarán. in: Horizont 2021/3.

- https://www.migraciokutato.hu/wp-content/uploads/2021/02/20210216_HORIZONT_2021_3_vargha_mark_gyozelmelemel_felero_vereseg_sziciliai_jogalkotoi_kiserlet_a_migracio_visszafogasar_a_2020_nyaran.pdf Letöltés: 2021. 11. 04.
132. Vargha Márk: Spanyolország, a (viszonylagos) nyugalom félszigete. in: Horizont 2020/13 <https://www.migraciokutato.hu/2020/07/10/horizont-2020-13-spanyolorszag-a-viszonylagos-nyugalom-felszigete/> Letöltés: 2020. 11. 09.
133. Vargha Márk: Tojástánc – A konzervatív görög kormány migrációs politikája. in: Horizont 2020/22. https://www.migraciokutato.hu/wp-content/uploads/2020/11/20201112_HORIZONT_2020_22_vargha_mark_tojastanc_a_konzervativ_gor%C3%B6g_kormany_migracios_politikaja_elemzes.pdf Letöltés: 2021. 01. 06.
134. Vecsey Mariann: Migráció és integráció - Afrika és Európa viszonya. in: Szemelvények a XXI. századi migráció témaköréből. Budapest, 2016., Zrínyi Kiadó
135. Veres Kristóf György: Laicitás és iszlamizmus. A vallási szeparatizmus kihívásai a francia iskolákban. in: Horizont 2021/13. https://www.migraciokutato.hu/wp-content/uploads/2021/07/20210715_HORIZONT_2021_13_veres_kristof_gyorgy_laicitas_es_iszlamizmus.pdf Letöltés: 2022. 07. 22.
136. Vernile, Alessandra: The evolution of the intelligence services around Europe. The case of France. Mediterranean Affairs, Jul 18, 2018. <https://www.mediterraneanaffairs.com/intelligence-services-france/> Letöltés: 2021. 05. 16.
137. Vida Csaba: A hírszerző elemző-értékelő munka alapjai. in: Felderítő Szemle 2013./3. <https://www.knbsz.gov.hu/hu/letoltes/fsz/2013-3.pdf> Letöltés: 2020. 12. 13.
138. Zán Krisztina: Az idegenellenesség mint a migráció egyik társadalmi kihívása. In: Szerk.: Hautzinger Zoltán Migráció és rendészet. Budapest, Magyar Rendészettudományi Társaság Migrációs Tagozat, 2015. p. 33-47.
139. Zelinsky, Wilbur: The Hypothesis of the Mobility Transitions. in: Geographical Review, Vol. 61. No. 2. (Apr, 1971) p. 219-249.

12.2 Jogszabályok, törvények, rendeletek

- 140.1163/2020. (IV. 21.) Korm. határozat Magyarország Nemzeti Biztonsági Stratégiájáról. <https://njt.hu/jogszabaly/2020-1163-30-22.2> Letöltés: 2022. 07. 18.
- 141.1393/2021.(VI.24.) Korm. határozata Magyarország Nemzeti Katonai Stratégiájáról. in: Magyar Közlöny 2021. évi 119. szám.
<https://magyarkozlony.hu/dokumentumok/2a94d595e4bc33b3515c09b0f6f04c4ca3df69c6/megtekintes> Letöltés: 2021.11.02.
- 142.1951-es Genfi Egyezmény, 1. cikk. in: Jogtár
<https://net.jogtar.hu/jogszabaly?docid=98900015.TVR> Letöltés: 2019.02.03.
- 143.2016 White Paper
<https://issat.dcaf.ch/download/111704/2027268/2016%20White%20Paper.pdf>
Letöltés: 2021. 12. 05.
- 144.Act on the Residence, Economic Activity and Integration of Foreigners in the Federal Territory Residence Act, (Tartózkodási törvény), 2017.
http://www.gesetze-im-internet.de/englisch_aufenthg/index.html Letöltés: 2019. 10.15.
- 145.Agreement between the Government of the Republic of France and the Government of the Republic of Benin on concerted management of migratory flows and co-development. 28. 11. 2007.
https://www.ilo.org/global/topics/labour-migration/policy-areas/measuring-impact/agreements/WCMS_382377/lang--en/index.htm Letöltés: 2021.05. 08.
- 146.Asylum Act. http://www.gesetze-im-internet.de/englisch_asylvfg/index.html
Letöltés: 2019.10.15.
- 147.Austrian Security Strategy.
https://www.bundesheer.at/pdf_pool/publikationen/sicherheitsstrategie_engl.pdf Letöltés: 2021. 11. 29.
- 148.Az 1951-es Genfi Egyezmény. <http://www.unhcr.org/3b66c2aa10> Letöltés: 2018.10.01.
- 149.Defence and National Security Strategic Review 2017.
<https://www.defense.gouv.fr/layout/set/popup/content/download/520198/8733095/version/2/file/DEFENCE+AND+NATIONAL+SECURITY+STRATEGIC+REVIEW+2017.pdf> Letöltés: 2021. 12. 05.

150. Documento Programmatico Pluriennale 2017-2019. <https://flpdifesa.org/wp-content/uploads/2017/09/Testo-integrale-DPP-2017-2019.pdf> Letöltés: 2021. 12. 12
151. Dublin-rendelet. <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/HU/TXT/HTML/?uri=CELEX:32013R0604&from=HU> Letöltés: 2018. 10. 01.
152. EU Kvalifikációs irányelvek. <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/HU/TXT/HTML/?uri=CELEX:32011L0095&from=HU> Letöltés: 2018. 10. 01.
153. EUR-Lex: A vízuminformációs rendszerről (VIS) szóló rendelet. <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/HU/TXT/?uri=LEGISSUM%3A114517> Letöltés: 2018. 10. 29.
154. Európai Számvevőszék 2019/24. sz. különjelentése. <https://op.europa.eu/webpub/eca/special-reports/migration-24-2019/hu/> Letöltés: 2020. 09. 26.
155. Förordning (2017:193) om statlig ersättning för asylsökande. http://www.riksdagen.se/sv/dokument-lagar/dokument/svensk-forfattningssamling/forordning-2017193-om-statlig-ersattning-for_sfs-2017-193 Letöltés: 2018. 10. 01.
156. Lag (1994:137) om mottagande av asylsökande. http://www.riksdagen.se/sv/dokument-lagar/dokument/svensk-forfattningssamling/lag-1994137-om-mottagande-av-asylsokande-mfl_sfs-1994-137 Letöltés: 2018. 10. 01.
157. Lag (2001:82) om svenskt medborgarskap. http://www.riksdagen.se/sv/dokument-lagar/dokument/svensk-forfattningssamling/lag-200182-om-svenskt-medborgarskap_sfs-2001-82 Letöltés: 2018. 10. 01.
158. Lag (2016:752) om tillfälliga begränsningar av möjligheten att få uppehållstillstånd i Sverige. https://www.riksdagen.se/sv/dokument-lagar/dokument/svensk-forfattningssamling/lag-2016752-om-tillfalliga-begransningar-av_sfs-2016-752 Letöltés: 2018. 10. 01.
159. Lagar som styr provningen. <https://www.migrationsverket.se/Om-Migrationsverket/Vart-uppdrag/Styrning-och-uppfoljning/Lagar-som-styr-provningen.html> Letöltés: 2018. 11. 01.

160. National defence directive 2020
<https://www.defensa.gob.es/Galerias/defensadocs/ddn-ingles-2020.pdf> Letöltés: 2021. 11. 28.
161. National Security Strategy 2017.
https://www.dsn.gob.es/sites/dsn/files/2017_Spanish_National_Security_Strategy_0.pdf Letöltés: 2021. 11. 28.
162. National Security Strategy.
<https://www.government.se/4aa5de/contentassets/0e04164d7eed462aa511ab03c890372e/national-security-strategy.pdf> Letöltés: 2021. 11. 29.
163. Nationell säkerhetsstrategi, 2017.
<https://www.regeringen.se/48e36d/contentassets/a02552ad9de94efcb84154b0f6ed76f9/nationell-sakerhetsstrategi.pdf> Letöltés: 2018. 10. 20.
164. Présentation générale des accords bilatéraux. Ministère de L'Intérieur, 23 juin 2020. https://www.immigration.interieur.gouv.fr/Europe-et-International/Les-accords-bilateraux/Presentation-generale-des-accords-bilateraux?fbclid=IwAR3MnOIQ8PSdpzik7lAD8ejHUsNaf7zN8Gjy1UbdTJjIiHelRoa_NQCxc Letöltés: 2021. 05. 10.
165. Spanish National Security Strategy.
https://www.dsn.gob.es/sites/dsn/files/2017_Spanish_National_Security_Strategy_0.pdf Letöltés: 2020. 12. 14.
166. Strategic Update 2021.
<https://www.defense.gouv.fr/content/download/605303/10175703/file/Strategic%20update%202021%20-%2010%20key%20points.pdf> Letöltés: 2021. 12. 05.
167. Strategic Review of Defence and National Security.
<https://www.defense.gouv.fr/content/download/514686/8664672/file/2017-RS-PointsClesEN.pdf> Letöltés: 2021. 05. 20.
168. The National Security Strategy.
<https://www.files.ethz.ch/isn/177647/The%20National%20Security%20Strategy%20of%20Spai.pdf> Letöltés: 2021. 12. 12.
169. Totalförsvaret 2021-2025.
<https://www.government.se/4af8fa/globalassets/government/dokument/forsvarsdepartementet/ip-2021-2025/summary-of-government-bill-total-defence-2021-2025-final.pdf> Letöltés: 2021. 12. 09.

170. Utlänningsförordning. http://www.riksdagen.se/sv/dokument-lagar/dokument/svensk-forfattningssamling/utlanningsforordning-200697_sfs-2006-97 Letöltés: 2018. 10. 01.
171. Utlänningslag. http://www.riksdagen.se/sv/dokument-lagar/dokument/svensk-forfattningssamling/utlanningslag-2005716_sfs-2005-716 Letöltés: 2018. 10. 01.
172. White Paper 2013. <https://www.files.ethz.ch/isn/167315/France%20White%20Paper%202012.pdf> Letöltés: 2021. 12. 10.
173. White paper for international security and defence. https://www.difesa.it/Primo_Piano/Documents/2015/07_Luglio/White%20book.pdf Letöltés: 2021. 11. 28.

12.3 Internetes hivatkozások

174. 3,650 migrants arrive on trains in one day. in: The Local, 2015. 09. 01. https://www.thelocal.at/20150901/3650-migrants-arrive-in-austria-on-trains-in-one-day?fbclid=IwAR1WttqBt0D2UFSwm-2wfLijZc643it3C_6aNxt6_YLlpCs-PG14JUPwChM Letöltés: 2020. 03. 07.
175. All who apply residency screened by security service. <https://sverigesradio.se/sida/artikel.aspx?programid=2054&artikel=6781043> Letöltés: 2018. 10. 20.
176. A migráció főbb útvonalai az Európai Unióba. in: Földrajz Magazin <https://foldrajzmagazin.hu/europa/a-migracio-fobb-utvonalai-az-europai-unioba/> Letöltés: 2022. 05. 25.
177. A migrációról és a jogállamiságról beszéltek Macronnal a V4-ek. in: Világ gazdaság. <https://www.vg.hu/kozelet/2021/12/a-migraciorol-es-a-jogallamisagrol-beszelték-macronnal-a-v4-ek> Letöltés: 2022. 02. 18.
178. A németországi toloncolásokkal kapcsolatos statisztika. <https://mediendienst-integration.de/migration/flucht-asyl/abschiebungen.html> Letöltés: 2021. 11. 09.
179. 'A turning point': Italy praises plan to overhaul Europe's asylum rules. <https://www.thelocal.it/20200917/a-turning-point-italy-praises-eu-plan-to-overhaul-asylum-rules-migration> Letöltés: 2020. 09. 19.

180. Advice Offices. <https://w2bw.de/en/willkommen/beratungsstellen> Letöltés: 2021. 11. 01.
181. Aegean Boat Report. <https://aegeanboatreport.com/> Letöltés: 2021. 02. 06.
182. Africans die in Spanish enclave. in: BBC
<http://news.bbc.co.uk/2/hi/africa/4292490.stm> Letöltés: 2020. 10. 29.
183. AIDA: Country report: Housing.
<https://asylumineurope.org/reports/country/austria/content-international-protection/housing/> Letöltés: 2021. 12. 19.
184. Albinsson, Mattias: Sverige välkomnar terrorister som Säpo vill utvisa.
<http://www.friatider.se/terrorister-valkomna-sverige> Letöltés: 2018. 10. 03.
185. Anuario Estadístico del Ministerio del Interior 2020
<https://www.interior.gob.es/opencms/pdf/archivos-y-documentacion/documentacion-y-publicaciones/anuarios-y-estadisticas/anuarios-estadisticos-anteriores/anuario-estadistico-2020/Anuario-Estadistico-del-Ministerio-del-Interior-2020.pdf> Letöltés: 2022. 07. 21.
186. Asyl. <https://www.migrationsverket.se/Om-Migrationsverket/Statistik/Asyl.html> Letöltés: 2022. 01. 08.
187. Asylstatistik. in: BMI
https://www.bmi.gv.at/301/Statistiken/files/2019/Asylstatistik_Dezember_2019.pdf Letöltés: 2020. 02. 07.
188. Asylum and Refugee Office doubles the number of resolutions on international protection in 2020 on the figure for 2019.
<https://www.lamoncloa.gob.es/lang/en/gobierno/news/Paginas/2021/20210108int-protection.aspx> Letöltés: 2021. 12. 26.
189. Asylum authorities. https://asylumineurope.org/wp-content/uploads/2020/11/aida_asylum_authorities_0.pdf Letöltés: 2021. 09. 17.
190. Asylum benefits in the EU: How member states compare.
<https://www.dw.com/en/asylum-benefits-in-the-eu-how-member-states-compare/a-44298599> Letöltés: 2021. 11. 16.
191. Asylum statistics. <https://www.migrationsverket.se/English/About-the-Migration-Agency/Statistics/Asylum.html> Letöltés: 2022. 01. 30.

192. Asylum in the EU member states. in: Eurostat.
<https://ec.europa.eu/eurostat/documents/2995521/7203832/3-04032016-AP-EN.pdf/790eba01-381c-4163-bcd2-a54959b99ed6> Letöltés: 2022. 05. 23.
193. Asylum- from application to decision.
<https://www.migrationsverket.se/English/Private-individuals/Protection-and-asylum-in-Sweden/Applying-for-asylum/Asylum---from-application-to-decision.html> Letöltés: 2018. 10. 20.
194. Asylum policy. <https://www.bmi.bund.de/EN/topics/migration/asylum-refugee-protection/asylum-refugee-policy-germany/asylum-refugee-policy-node.html>
Letöltés: 2019. 10. 15.
195. Austria arrests 15 smugglers plying Balkan migrant route.
<https://www.rferl.org/a/austria-migrants-smuggling-/31583308.html> Letöltés: 2022. 01. 06.
196. Austria ban on full-face veil in public places comes into force. . in: BBC, 2017. 10. 01.
<https://www.bbc.com/news/world-europe-41457427> Letöltés: 2020. 02. 08.
197. Austria returns 5000 migrants to EU countries. in: The Local, 2015. 09. 15.
<https://www.thelocal.at/20150925/5000?fbclid=IwAR1YAavjZviO7bEyzcqzmTmFZCt6WMvQcTdTwJlXd0TKYNM9OM1xuIyFhq0> Letöltés: 2020. 03. 07.
198. Austria to cap refugee influx. in: Die Welt, 2016. 01. 20.
<https://www.dw.com/en/austria-to-cap-refugee-influx/a-18993775-0>; Letöltés: 2020. 02. 07.
199. Austria to shut seven 'political' mosques and expel imams. in: BBC, 2018. 06. 08. <https://www.bbc.com/news/world-europe-44410597> Letöltés: 2020. 02. 08.
200. Austria will send 21 police officers and two police dogs to serve on the Hungary-Serbia border. in: About Hungary, 2020. 03. 03.
<https://abouthungary.hu/news-in-brief/austria-to-support-hungarys-fight-against-migration> Letöltés: 2020. 03. 07.
201. Azertac: Turkish president, Greek premier discuss Afghanistan, migration.
https://azertag.az/en/xeber/Turkish_president_Greek_premier_discuss_Afghanistan_migration-1857975 Letöltés: 2021. 09. 02.
202. Az EU a görögországi menekültek beilleszkedését és lakhatását elősegítő új humanitárius programot indít. Európai Bizottság, 2017. 07. 27.

- https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/hu/IP_17_2121 Letöltés: 2021. 01. 24.
203. Az EU legnépszerűbb turisztikai célpontjainál a 70%-ot is elérte a vendégéjszakák számának csökkenése. in: KSH.
<https://www.ksh.hu/docs/hun/xftp/idoszaki/jeltur/2020/index.html#aZeulegnpszErbbturisztikaiclpontjainla70otiselrteavendgjszakkszmnaKcskkense> Letöltés: 2022. 01. 19.
204. Az európai migrációs stratégia végrehajtása: a Bizottság jelentése a Görögországban, Olaszországban és a Nyugat-Balkánon elért eredményekről. in: Európai Bizottság, 2016. 02. 10.
https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/hu/IP_16_269 Letöltés: 2021. 02. 17.
205. Az Európai Számvevőszék 2021/17-es különjelentése: Az Unió harmadik országokkal folytatott visszafogadási együttműködése: releváns intézkedések kevés eredménnyel. in: Migrációkutató Intézet
https://www.migraciokutato.hu/wp-content/uploads/2021/10/Migraciokutato_Intezet_MIGRACIOS_SZEMLE_20211007.pdf Letöltés: 2022. 07. 24.
206. BAMF: Data collection.
<http://www.bamf.de/EN/DasBAMF/Aufgaben/Datenerhebung/datenerhebung-node.html> Letöltés: 2019. 10. 16.
207. BAMF: The Federal Office for Migration and Refugees. Video.
<https://www.bamf.de/EN/Behoerde/behoeerde-node.html;jsessionid=79D31870BA8338496BBCE4C4A2349154.intranet242>
Letöltés: 2021. 12. 26.
208. Bathke, Benjamin: Greece starts vaccination campaign at facilities for asylum seekers. <https://www.infomigrants.net/en/post/32722/greece-starts-vaccination-campaign-at-facilities-for-asylum-seekers> Letöltés: 2021. 09. 27.
209. Bathke, Benjamin: Spain closes controversial dock camp for migrant on Gran Canaria. in: Infomigrants <https://www.infomigrants.net/en/post/28836/spain-closes-controversial-dock-camp-for-migrants-on-gran-canaria> Letöltés: 2020. 12. 02.

210. Bell, Bethany – Thorpe, Nick: Austria's migrant disaster: Why did 71 die? 2016. 08. 25. <https://www.bbc.com/news/world-europe-37163217> Letöltés: 2022. 01. 14.
211. Berlin court rules searching phone of asylum-seeker was unlawful. <https://www.dw.com/en/berlin-court-rules-searching-phone-of-asylum-seeker-was-unlawful/a-57750301> Letöltés: 2021. 09. 27.
212. Berlin lorry attack: What we know. in: BBC <https://www.bbc.com/news/world-europe-38377428> Letöltés: 2022. 07. 20.
213. Boitiaux, Charlotte: Migrant detention centers in France: What you need to know. in: Infomigrants, 2021. 03. 05. <https://www.infomigrants.net/en/post/30666/migrant-detention-centers-in-france-what-you-need-to-know> Letöltés: 2021. 05. 13.
214. Boitiaux, Charlotte: Pushbacks in the French Alps: Migrants report immediate deportation to Italy. in: Infomigrants, 2021. 02. 12. <https://www.infomigrants.net/en/post/30195/pushbacks-in-the-french-alps-migrants-report-immediate-deportations-to-italy> Letöltés: 2021. 05. 17.
215. Bubi n Wiener Bad vergewaltung – Iraker geständig. 2016. 02. 05. <https://www.krone.at/494653> Letöltés: 2020. 04. 02.
216. Calais migrants: How is the UK-France border policed? in: BBC News, 3 March 2016. <https://www.bbc.com/news/uk-33267137> Letöltés: 2021. 05. 16.
217. CIA World Factbook. <https://www.cia.gov/library/publications/the-world-factbook/> Letöltés: 2020. 12. 01.
218. CIR. <http://www.cir-onlus.org/> Letöltés: 2021. 10. 31.
219. Cody, John: Spanish intelligence services seek jihadists from Syrian war in Ceuta. 2021. 05. 26. <https://rmx.news/article/spanish-intelligence-services-seek-jihadists-from-syrian-war-in-ceuta/> Letöltés: 2022. 01. 16.
220. Connolly, Kate: Germany calls on migrant medics to help tackle coronavirus. in: The Guardian <https://www.theguardian.com/world/2020/apr/14/germany-calls-on-migrant-medics-to-help-tackle-coronavirus> Letöltés: 2021. 12. 19.
221. Construction of Evros border fence to be completed within months. in: Greek City Times, 2020. 12. 30. <https://greekcitytimes.com/2020/12/30/evros-border-to-be-completed-soon/> Letöltés: 2021. 02. 20.

222. Contact information - NGOs helping refugees and migrants in Greece. May 2019.
<https://griechenland.diplo.de/blob/1338134/c36b39f79f40d5a56452021d2f510ad2/merkblatt-hilfsorganisationen-hilfe-fuer-fluechtlinge-in-griechenland-en-data.pdf> Letöltés: 2021. 02. 09.
223. Cook, Cindi: France agrees to EU Commission migration pact. Anadolu Agency, 24. 09. 2020. <https://www.aa.com.tr/en/europe/france-agrees-to-eu-commission-migration-pact/1984407> Letöltés: 2021. 05. 19.
224. Coronavirus disease. <https://help.unhcr.org/germany/coronavirus-disease-covid-19/> Letöltés: 2021. 12. 19.
225. Country report: Austria. https://asylumineurope.org/wp-content/uploads/2021/04/AIDA-AT_2020update.pdf Letöltés: 2021. 10. 21.
226. Country Report: France. https://asylumineurope.org/wp-content/uploads/2015/12/report-download_aida_fr_update_iv.pdf Letöltés: 2022. 01. 10.
227. Country Report: France. https://asylumineurope.org/wp-content/uploads/2021/03/AIDA-FR_2020update.pdf Letöltés: 2021. 12. 26.
228. Country Report: Greece. https://asylumineurope.org/wp-content/uploads/2021/06/AIDA-GR_2020update.pdf Letöltés: 2021. 11. 14.
229. Country report: Number of staff and nature of the first instance authority. <https://asylumineurope.org/reports/country/germany/asylum-procedure/general/number-staff-and-nature-first-instance-authority/> Letöltés: 2021. 11. 17.
230. Country report: Spain. https://asylumineurope.org/wp-content/uploads/2021/03/AIDA-ES_2020update.pdf Letöltés: 2021. 11. 16
231. Country report: Statistics. 2021. 04. 08.
<https://asylumineurope.org/reports/country/austria/statistics/> Letöltés: 2022. 01. 07.
232. Country reports on terrorism 2020: Italy.
<https://www.state.gov/reports/country-reports-on-terrorism-2020/italy/> Letöltés: 2022. 07. 24.
233. Country reports on terrorism 2020: Spain. Letöltés: 2022. 07. 25.
<https://www.state.gov/reports/country-reports-on-terrorism-2020/spain/>

234. Covid: France rewards frontline immigrant workers with citizenship. in: BBC News, 23 December 2020. <https://www.bbc.com/news/world-europe-55423257>
Letöltés: 2021. 05. 18.
235. Covid in Austria: The Situation Among Refugees and People With Migrant Backgrounds. <https://www.vindobona.org/article/covid-in-austria-the-situation-among-refugees-and-people-with-migrant-backgrounds> Letöltés: 2022. 02. 11.
236. Critical situation for migrants at Italian-French border. in: Infomigrants, 2021. 02. 09. <https://www.infomigrants.net/en/post/30151/critical-situation-for-migrants-at-italian-french-border> Letöltés: 2021. 05. 16.
237. Demokrata: Bővül a biztonságosnak tekintett országok listája Németországban. <https://demokrata.hu/vilag/bovul-a-biztonsagosnak-tekintett-oroszagok-listaja-nemetorszagban-106538/> Letöltés: 2019. 10. 16.
238. Deutscher Bundestag: Das Gemeinsame Analyse- und Strategiezentrum illegale Migration – Sachstand 2011 <https://dip.bundestag.de/vorgang/.../37274>
Letöltés: 2019. 10. 15.
239. Dobozi Gergely: Jogvédők kritizálják a Frontexet. in: Mandiner, 2021. 02. 17. https://precedens.mandiner.hu/cikk/20210217_ngo_frontex_csoportos_kiutasitas_migracio_jogellenes Letöltés: 2021. 02. 19.
240. ECOI-European Country Origin Information. <https://www.ecoi.net/> Letöltés: 2019. 01. 20.
241. Eddy, Melissa – Bilefsky, Dan:
Austria, Slovakia and the Netherlands Introduce Border Controls. in: The New York Times, 2015. 09. 15.
<https://www.nytimes.com/2015/09/15/world/europe/europe-migrants-germany.html> Letöltés: 2020. 02. 07.
242. Edizada, Shakila – Ljungberg, Anders (2017): Fler asylsökande blir kollade av Säpo. <https://sverigesradio.se/sida/artikel.aspx?programid=83&artikel=6847456>
Letöltés: 2018. 10. 20.
243. Ehlers, Charlotte: Organizations helping refugees in Austria.
<https://borgenproject.org/refugees-in-austria/> Letöltés: 2022. 05. 18.
244. Elfogadta az új bevándorlási törvénytervezetet a francia nemzetgyűlés – Indulatos viták a jogszabály körül. in: Jogi Fórum.
<https://www.jogiforum.hu/hirek/39147> Letöltés: 2021. 03. 18.

245. Erdogan using migrants as a „weapon” against EU, says Austria’s Kurz. in: Ekathimerini, 2020. 03. 03.
<http://www.ekathimerini.com/250150/article/ekathimerini/news/erdogan-using-migrants-as-a-weapon-against-eu-says-austrias-kurz> Letöltés: 2020. 03. 07.
246. EU Plans to Build Detention Camps Across Central Asia to Deal With Increased Number Of Afghan Refugees.
<https://www.schengenvisainfo.com/news/eu-plans-to-build-detention-camps-across-central-asia-to-deal-with-increased-number-of-afghan-refugees/> Letöltés: 2021. 12. 25.
247. Eurobarometer: What do people in Europe think about migrants? Special Eurobarometer Survey. https://ec.europa.eu/migrant-integration/library-document/what-do-people-europe-think-about-migrants-special-eurobarometer-survey_en Letöltés: 2022. 08. 01.
248. European Commission: Ad hoc query on 2021.51 bilateral readmission agreements: inventory, characteristic and effectiveness (part 1) https://home-affairs.ec.europa.eu/system/files/2022-02/202151_bilateral_readmission_agreements_inventory_characteristics_and_effectiveness_part_1.pdf Letöltés: 2022. 07. 27.
249. European Union Terrorism Situation and Trend report 2021.
https://www.europol.europa.eu/cms/sites/default/files/documents/tesat_2021_0.pdf Letöltés: 2022. 07. 17.
250. European Union Terrorism Situation and Trend report 2022.
https://www.europol.europa.eu/cms/sites/default/files/documents/Tesat_Report_2022_0.pdf Letöltés: 2022. 07. 08.
251. Eurostat: Asylum applicants by type of applicant, citizenship, age and sex- annual aggregated data.
<https://appsso.eurostat.ec.europa.eu/nui/submitViewTableAction.do>, 2021-es adat 2021. szeptember 30-ig:
https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/view/MIGR_ASYAPPCTZM/default/table?lang=en&category=migr.migr_asy.migr_asyapp Letöltés: 2022. 01. 31.
252. EU to give migrants in Greece 2000 euro to go home. in: BBC News, 2020. 03. 12. <https://www.bbc.com/news/world-europe-51859007> Letöltés: 2021. 02. 19.

253. Exclusive: Germany's BND Investigating Migration Risks and Russian Influence in Greece.
<http://www.balkananalysis.com/blog/2016/03/07/exclusive-germanys-bnd-investigating-migration-risks-and-russian-influence-in-greece/> Letöltés: 2019. 10. 18.
254. Factbox: Benefits offered to asylum seekers in European countries. in: Reuters
<https://www.reuters.com/article/us-europe-migrants-benefits-factbox-idUSKCN0RG1MJ20150916> Letöltés: 2021. 11. 15.
255. Family reunification in Germany: Numbers below government limit. in: Infomigrants 2020.06.02. <https://www.infomigrants.net/en/post/25115/family-reunification-in-germany-numbers-below-government-limit> Letöltés: 2022. 01. 22.
256. Federal expenditure for refugees and asylum in Germany from 2018 to 2025.
<https://www.statista.com/statistics/1108234/refugees-asylum-federal-expenditure-germany/> Letöltés: 2022. 01. 08.
257. Feltételezett terroristákat fogtak ausztriai menekültszállásokon. in: Mandíner, 2016. 06. 17.
https://migracio.mandiner.hu/cikk/20160617_feltetelezett_terroristakat_fogtak_a_usztriai_menekultszallasokon Letöltés: 2020. 04. 02.
258. Financial support for asylum seekers.
<https://www.migrationsverket.se/English/Private-individuals/Protection-and-asylum-in-Sweden/While-you-are-waiting-for-a-decision/Financial-support.html> Letöltés: 2021. 12. 19.
259. First migrants board Lampedusa quarantine ship. in: ANSA
https://www.ansa.it/english/news/2020/08/04/first-250-migrants-board-lampedusa-quarantine-ship_ce4eb841-4d07-4373-bb96-d72a08511d69.html
Letöltés: 2020. 09. 10.
260. Fler asylsökane blir kollade av Säpo.
<https://sverigesradio.se/sida/artikel.aspx?programid=83&artikel=6847456>
Letöltés: 2018. 10. 21.
261. France and Italy push for reform of Schengen treaty. in: BBC News, 26 April 2011. <https://www.bbc.com/news/world-europe-13189682> Letöltés: 2021. 05. 16.

262. France. CIA World Factbook. <https://www.cia.gov/the-world-factbook/countries/france/> Letöltés: 2022. 05. 18.
263. France grants citizenship to over 2 000 foreign workers for Covid-19 response. in: France 24, 05. 05. 2021. <https://www.france24.com/en/france/20210505-france-grants-citizenship-to-over-2-000-foreign-workers-for-covid-19-response> Letöltés: 2021. 05. 18.
264. France inks humanitarian corridor agreement to bring in 300 refugees. in: Infomigrants 2021. 04. 15. <https://www.infomigrants.net/en/post/31535/france-inks-humanitarian-corridor-agreement-to-bring-in-300-refugees> Letöltés: 2021.05. 16.
265. France statistics. <https://asylumineurope.org/reports/country/france/statistics/> Letöltés: 2021. 05. 17.
266. French police dismantle 2000 strong migrant camp near Paris. in: Euronews 17/11/2020. <https://www.euronews.com/2020/11/17/french-police-dismantle-2-000-strong-migrant-camp-near-paris> Letöltés: 2021. 05. 17.
267. Fürstenau, Marcel: Opinion: Reforming Germany's domestic intelligence service. <https://www.dw.com/en/opinion-reforming-germanys-domestic-intelligence-service/a-18560391> Letöltés: 2019. 10. 17.
268. Garcia, Antonio: Combien d'immigrés clandestins en France? in: Radio France Internationale, 13. 04. 2006. http://www1.rfi.fr/actufr/articles/076/article_43041.asp Letöltés: 2021. 05. 15.
269. German knife attack: Three dead and five wounded in Würzburg. in: BBC. <https://www.bbc.com/news/world-europe-57618354> Letöltés: 2022. 07. 20.
270. Germany: 2021 asylum applications highest since 2017. in: DW <https://www.dw.com/en/germany-2021-asylum-applications-highest-since-2017/a-60394998> Letöltés: 2022. 01. 20.
271. Germany and Austria disagree over refugee rescue mission. in: DW, 2020. 02. 03. <https://www.dw.com/en/germany-and-austria-disagree-over-refugee-rescue-mission/a-52246444> Letöltés: 2020. 04. 12.
272. Germany. CIA World Factbook. <https://www.cia.gov/the-world-factbook/countries/germany/> Letöltés: 2022. 05. 17.
273. Germany: Half of refugees find jobs within five years. in: DW <https://www.dw.com/en/germany-half-of-refugees-find-jobs-within-five->

- [years/a-52251414?fbclid=IwAR2IaMfezv5syTzNIW_D7ndx_RaA8gDFFGA0jYLB03DNfldqWACZDuzWVEs](#) Letöltés: 2022. 09. 19.
274. Germany, IOM Strengthen Partnership for Evolving Humanitarian Response in Iraq. <https://reliefweb.int/report/iraq/germany-iom-strengthen-partnership-evolving-humanitarian-response-iraq-enarku> Letöltés: 2021. 09. 27.
275. „Germany is an immigration country”: Scholz sets out future vision. in: The Local <https://www.thelocal.de/20211215/germany-is-an-immigration-country-scholz-sets-out-future-vision/> Letöltés: 2022. 07. 01.
276. Germany sees drop in asylum claims in 2018. in: DW <https://www.dw.com/en/germany-sees-drop-in-asylum-claims-in-2018/a-47190013> Letöltés: 2019. 10. 19.
277. Gesley, Jenny: Germany: Proposed Tightening of Asylum Rules. <http://www.loc.gov/law/foreign-news/article/germany-proposed-tightening-of-asylum-rules/> Letöltés: 2019. 10. 16.
278. Ghaedi, Monir: Europe should pay for walls against migrants, say ministers. in: Infomigrants, 2021. 10. 08. <https://www.infomigrants.net/en/post/35620/europe-should-pay-for-walls-against-migrants-say-ministers> Letöltés: 2022. 01. 11.
279. Giannini, Chiara: Carceri piene di extracomunitari: sono 1 su 3. in: Il Giornale <https://www.ilgiornale.it/news/politica/carceri-piene-extracomunitari-sono-1-su-3-1999385.html> Letöltés: 2022. 07. 20.
280. Giovanni de Ghantuz Cubbe: How the Italian radical right has framed immigration during the pandemic. <https://blogs.lse.ac.uk/europpblog/2021/09/06/how-the-italian-radical-right-has-framed-immigration-during-the-pandemic/> Letöltés: 2021. 10. 31.
281. Global prison trends 2021. <https://cdn.penalreform.org/wp-content/uploads/2021/05/Global-prison-trends-2021.pdf> Letöltés: 2022. 07. 28.
282. Greece. CIA World Factbook. <https://www.cia.gov/the-world-factbook/countries/greece/#introduction> Letöltés: 2022. 01. 19.
283. Greece: At least 16 people killed in migrant shipwreck. in: DW <https://www.dw.com/en/greece-at-least-16-people-killed-in-migrant-shipwreck/a-60253675> Letöltés: 2021. 12. 25.

284. Greece completes anti-migrant fence at Turkish border.
in: Ekathimerini, 2012. 12. 17.
<https://www.ekathimerini.com/147035/article/ekathimerini/news/greece-completes-anti-migrant-fence-at-turkish-border> Letöltés: 2021. 02. 08.
285. Greece extends COVID-19 vaccination campaign to migrants camps.
<https://www.euronews.com/2021/06/02/greece-extends-covid-19-vaccination-campaign-to-migrants-camps> Letöltés: 2021. 11. 14.
286. Greece opens two new migrant holding centers on Greek islands. in:
Infomigrants, 2021. 11. 29.
<https://www.infomigrants.net/en/post/36851/greece-opens-two-new-migrant-holding-centers-on-greek-islands> Letöltés: 2021. 12. 05.
287. Greece: Regulation of NGOs working on migration and asylum threatens civic space.
in: Reliefweb, 2020. 08. 02.
<https://reliefweb.int/report/greece/greece-regulation-ngos-working-migration-and-asylum-threatens-civic-space> Letöltés: 2021. 02. 08.
288. Greece Sea Arrivals. in: UNHCR, Operational Portal, Refugee Situations.
<https://data2.unhcr.org/en/documents/details/90834> Letöltés: 2022. 05. 09.
289. Greece to deploy floating barrier in Aegean to block migrants.
in: Daily Sabah, 2020. 07. 01.
<https://www.dailysabah.com/politics/greece-to-deploy-floating-barrier-in-aegean-to-block-migrants/news> Letöltés: 2021. 02. 15.
290. Greek lawmakers introduce tough new legislation on migration. in:
Infomigrants <https://www.infomigrants.net/en/post/34718/greek-lawmakers-introduce-tough-new-legislation-on-migration> Letöltés: 2021. 09. 21.
291. Greenacre, Martin: Asylum seekers to crime- busting French immigration myths. in: The Local <https://www.thelocal.fr/20211015/asylum-seekers-to-crime-busting-french-immigration-myths/> Letöltés: 2021. 12. 19.
292. Haglund, Fredrik: Riksrevisionen: Stora brister i avvisningar från Sverige.
<https://www.europaportalen.se/2020/03/riksrevisionen-stora-brister-i-avvisningar-fran-sverige> Letöltés: 2021. 10. 20.
293. Hedgecoe, Guy: Rogue police officer's claim about Barcelona terror strike triggers anger. in: The Irish Times

- <https://www.irishtimes.com/news/world/europe/rogue-police-officer-s-claim-about-barcelona-terror-strike-triggers-anger-1.4774969> Letöltés: 2022. 07. 06.
- 294.Help for migrants in France: A list of organizations. in: Infomigrants, 2021. 02. 12. <https://www.infomigrants.net/en/post/30169/help-for-migrants-in-france-a-list-of-organizations> Letöltés: 2021. 04. 05.
- 295.Henley, Jon: Denmark reinstates border checks at crossings to Sweden after bombings. in: The Guardian <https://www.theguardian.com/world/2019/nov/12/denmark-border-checks-crossings-sweden> Letöltés: 2021. 12. 10.
- 296.Időrendi áttekintés – Az EU migrációs politikája. <https://www.consilium.europa.eu/hu/policies/eu-migration-policy/migration-timeline/> Letöltés: 2022. 07. 22.
- 297.IFOP: Immigration: Le regard des francais. 2018. 12. 04. <https://www.ifop.com/publication/le-regard-des-francais-sur-limmigration/> Letöltés: 2022. 01. 15.
- 298.IFOP: Etude auprès de la population musulmane en France, 30 ans après l'affaire des foulards de Creil. 2019. szeptember. https://www.ifop.com/wp-content/uploads/2019/09/116646_Rapport_Ifop_le_Point_FJJ_2019.09.11.pdf Letöltés: 2022. 01. 04.
- 299.Il decreto Minniti è legge. 2017. <https://www.avvenire.it/attualita/pagine/gentiloni-decreto-su-migranti> Letöltés: 2020. 09. 06.
- 300.Immigration: les premiers chiffres pour 2021. <https://www.vie-publique.fr/en-bref/283396-immigration-les-chiffres-pour-2021> Letöltés: 2022. 05. 22.
- 301.In Italy, only one in two migrants held at repatriation centers is returned. in: Infomigrants, 2021.12.06. <https://www.infomigrants.net/en/post/37013/in-italy-only-one-in-two-migrants-held-at-repatriation-centers-is-returned> Letöltés: 2021. 12. 30.
- 302.Inkomna ansökningar om asyl, 2015. <https://www.migrationsverket.se/download/18.7c00d8e6143101d166d1aab/1485556214938/Inkomna%20ans%C3%B6kningar%20om%20asyl%202015%20-%20Applications%20for%20asylum%20received%202015.pdf> Letöltés: 2022. 01. 08.

303. Inkomna ansökningar om asyl, 2020.
https://www.migrationsverket.se/download/18.2b2a286016dabb81a1860ac/1609770404175/Inkomna_ans%C3%B6kningar_om_asyl_2020_-_Applications_for_asylum_received_2020.pdf Letöltés: 2022. 01. 08
304. In the news: Italy to grant undocumented migrants work permits. in: The New Humanitarian <https://www.thenewhumanitarian.org/news/2020/05/14/Italy-undocumented-migrants-work-permits> Letöltés: 2020. 09. 20.
305. IRC. <https://www.rescue.org/country/italy#how-does-the-irc-help-in-italy>
Letöltés: 2021. 10. 31.
306. Italian captain given jail term for returning migrants to Libya. in: Al Jazeera, 2021. 10. 15. <https://www.aljazeera.com/news/2021/10/15/italian-ship-captain-jail-returning-migrants-libya> Letöltés: 2022. 01. 04.
307. Italy and Slovenia start border patrols to stem migrant flows. in: Reuters <https://www.reuters.com/article/us-europe-migrants-slovenia-italy/italy-and-slovenia-start-border-patrols-to-stem-migrant-flows-idUSKCN1TW2JA>
Letöltés: 2020. 09. 27.
308. Italy. CIA World Factbook. <https://www.cia.gov/the-world-factbook/countries/italy/> Letöltés: 2022. 05. 17.
309. Italy gets new coalition as lawyers target ex-minister Salvini. in: BBC <https://www.bbc.com/news/world-europe-49607007> Letöltés: 2020. 09. 06.
310. Italy: Migrants to stay in centers beyond time limit. in: Infomigrants <https://www.infomigrants.net/en/post/23894/italy-migrants-to-stay-in-centers-beyond-time-limit> Letöltés: 2020. 09. 27.
311. Italy: Military expenditure as a share of GDP.
<https://knoema.com/atlas/Italy/Military-expenditure-as-a-share-of-GDP>
Letöltés: 2022. 05. 13.
312. Italy: record number of migrants arrive on Lampedusa. in: DW, 2021. 09. 28.
<https://www.dw.com/en/italy-record-number-of-migrants-arrive-on-lampedusa/a-59341795> Letöltés: 2022. 01. 04.
313. Italy Sea Arrivals Dashboard.
<https://data2.unhcr.org/en/documents/details/90906> Letöltés: 2022. 05. 17.
314. Italy sends army to migrant centers after more COVID cases. in: Infomigrants <https://www.infomigrants.net/en/post/26608/italy-sends-army-to-migrant-centers-after-more-covid-cases> Letöltés: 2020. 09. 18.

315. Italy-Slovenia joint border patrols to resume. in: Infomigrants
<https://www.infomigrants.net/en/post/32786/italyslovenia-joint-border-patrols-to-resume> Letöltés: 2021. 06. 30.
316. Italy-Tunisia migrant repatriation flights to resume on August 10. in:
Infomigrants <https://www.infomigrants.net/en/post/26477/italy-tunisia-migrant-repatriation-flights-to-resume-on-august-10> Letöltés: 2020. 09. 10.
317. Italy's new populist and anti-establishment government is sworn in. in: New York Times <https://www.nytimes.com/2018/06/01/world/europe/italy-government-populist.html> Letöltés: 2020. 09. 12.
318. Italy wants no more illegal migrants, minister tells Tunisia.
<https://www.euractiv.com/section/justice-home-affairs/news/italy-wants-no-more-illegal-migrants-minister-tells-tunisia/> Letöltés: 2020. 09. 21.
319. Keeley, Graham: Spain looks to Africa for Ways to Curb Migrant Influx.
https://www.voanews.com/a/europe_spain-looks-africa-ways-curb-migrant-influx/6204204.html Letöltés: 2021. 10. 23.
320. Kingsley, Patrick – Shoumali, Karam:
Taking Hard Line, Greece Turns Back Migrants by Abandoning Them at Sea.
in: The New York Times, 2020. 08. 14.
<https://www.nytimes.com/2020/08/14/world/europe/greece-migrants-abandoning-sea.html> Letöltés: 2020. 12. 28.
321. Kitson, Melissa: Spain's National Security Council warns xenophobia is on the rise. in: El País
https://english.elpais.com/elpais/2019/03/26/inenglish/1553588606_927208.html Letöltés: 2020. 11. 15.
322. Kitson, Melissa: Spain deploys army after some 6,000 undocumented migrants swim to Ceuta amid diplomatic row with Morocco. in: El País
https://english.elpais.com/spanish_news/2021-05-18/more-than-6000-people-swim-to-ceuta-amid-diplomatic-row-between-spain-and-morocco.html Letöltés: 2021. 10. 23.
323. Kiyagan, Askin: Austria to deploy more soldiers to eastern border to halt migration flux. <https://www.aa.com.tr/en/europe/austria-to-deploy-more-soldiers-to-eastern-border-to-halt-migration-flux/2313247> Letöltés: 2021. 08. 30.

324. Kommandósok hozták a bíróságra az Iszlám Állam tagját, elrendelték a letartóztatást.
in: HVG, 2019. 03. 24.
https://hvg.hu/itthon/20190324_Kommandosok_hoztak_a_birosagra_az_Iszlam_Allam_tagjat_a_birosag_letartoztatta Letöltés: 2021. 02. 20.
325. KOS 2021: Kriminalvård och statistik.
https://www.kriminalvarden.se/globalassets/forskning_statistik/kos-2021---kriminalvard-och-statistik.pdf Letöltés: 2022. 07. 29.
326. Labour market integration of asylum-seekers and refugees.
https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/BRIE/2021/690651/EPRS_BR1%282021%29690651_EN.pdf Letöltés: 2022. 07. 17.
327. Labour migration. in: BAMF
<https://www.bmi.bund.de/EN/topics/migration/immigration/labour-migration/labour-migration-node.html> Letöltés: 2022. 07. 28.
328. Lampedusa mayor calls for 'strike' over migrant arrivals. in: Infomigrants
<https://www.infomigrants.net/en/post/26941/lampedusa-mayor-calls-for-strike-over-migrant-arrivals> Letöltés: 2020. 09. 11.
329. Latest asylum trends – Annual overview 2021. <https://euaa.europa.eu/latest-asylum-trends-annual-overview-2021> Letöltés: 2022. 05. 23.
330. Layli Foroudi-Lucien Libert: France expands sea monitoring as migrants vow to pursue UK dream. in: Reuters <https://www.reuters.com/world/europe/france-britain-seek-answers-while-trading-blame-after-migrant-tragedy-2021-11-25/>
Letöltés: 2021. 12. 04.
331. Lindberg, Staffan: Släppt från förvaret-sover i elrum. in: Afton Blandet
<https://www.aftonbladet.se/nyheter/a/dO1ozO/slappt-fran-forvaret--sover-i-elrum> Letöltés: 2020. 10. 12
332. Lodding, Mattias: 2000 kallas till antikroppstester i Rinkeby-Kista-, „äntligen”.
<https://www.svt.se/nyheter/lokalt/stockholm/tva-tusen-kallas-till-antikroppstester-i-rinkeby-kista-antligen> Letöltés: 2020. 09. 12
333. L'Office Français de l'Immigration et de l'Intégration UK and France sign new agreement to tackle illegal migration. 2020. 11. 28.
<https://www.gov.uk/government/news/uk-and-france-sign-new-agreement-to-tackle-illegal-migration> Letöltés: 2021. 05. 08.

334. Lorentz, Elliot: Säpo hittar 200 säkerhetshot bland nyanlända. in: Nyheter Idag <https://nyheteridag.se/sapo-hittar-200-sakerhetshot-bland-nyanlanda/> Letöltés: 2018. 10. 20.
335. Macgregor, Marion: Canary Islands: Army builds camp for migrants stranded on dock. in: Infomigrants <https://www.infomigrants.net/en/post/28519/canary-islands-army-builds-camp-for-migrants-stranded-on-dock> Letöltés: 2020. 11. 25.
336. Macgregor, Marion: Greece to return migrants to Bangladesh and Pakistan after cargo ship docks at Kos island port. in: Infomigrants <https://www.infomigrants.net/en/post/36178/greece-to-return-migrants-to-bangladesh-and-pakistan-after-cargo-ship-docks-at-kos-island-port> Letöltés: 2021. 11. 14.
337. Magyar sérültjei is voltak a 20 évvel ezelőtti párizsi merényleteknek. in: Múlt Kor Történelmi Magazin. <https://mult-kor.hu/magyar-serultjei-is-voltak-a-20-evvel-ezelotti-parizsi-merenyleteknek-20150108> Letöltés: 2021. 05. 14.
338. Majority in France against immigration. in: The Local <https://www.thelocal.fr/20160823/immigration-negative-for-france-majority-says/> Letöltés: 2021. 03. 20.
339. Martín, María: Growing migrant crisis in Canary Islands pushes Spanish government to action. in: El País https://english.elpais.com/spanish_news/2020-11-16/growing-migrant-crisis-in-canary-islands-pushes-spanish-government-to-action.html Letöltés: 2020. 11. 26.
340. Mediterranean situation – Greece. <https://data2.unhcr.org/en/situations/mediterranean/location/5179> Letöltés: 2022. 01. 06.
341. Mediterranean Situation: Italy. <https://data2.unhcr.org/en/situations/mediterranean/location/5205> Letöltés: 2022. 01. 05.
342. Mediterranean Situation: Spain. <https://data2.unhcr.org/en/situations/mediterranean/location/5226> Letöltés: 2022. 01. 06.

343. Megállapodás született a migrációs minicsúcson.
<https://kitekinto.hu/2019/09/23/europai-ugyek/megallapodas-szuletett-a-migracios-minicsucson/175423/> Letöltés: 2020. 09. 06.
344. Migrant crisis: Italy minister Salvini closes ports to NGO boats. in: BBC
<https://www.bbc.com/news/world-europe-44668062> Letöltés: 2020. 09. 13.
345. Migrant crisis: Migration to Europe explained in seven charts. in: BBC
<https://www.bbc.com/news/world-europe-34131911> Letöltés: 2021. 12. 28.
346. Migrant Integration Governance in Sweden. <https://ec.europa.eu/migrant-integration/governance/sweden> Letöltés: 2019. 08. 09.
347. Migrants arrive in Austria after Hungary provides buses. 2015. 09. 05. in: BBC
<https://www.bbc.com/news/world-europe-34161109> Letöltés: 2022. 01. 27.
348. Migrationsbericht.
https://www.bamf.de/SharedDocs/Anlagen/DE/Forschung/Migrationsberichte/migrationsbericht-2015.pdf;jsessionid=0D09F0C67C6FA1AB706A1081E942AA1D.internet562?__blob=publicationFile&v=15 Letöltés: 2022. 01. 08.
349. Migratory situation in October: Persisting pressure on Eastern Border. in: Frontex, 2021. 11. 22. <https://frontex.europa.eu/media-centre/news/news-release/migratory-situation-in-october-persisting-pressure-on-eastern-border-flfAwy> Letöltés: 2022. 01. 30.
350. Migráció, terrorizmus. in: Századvég, 2018. 08. 09.
<https://szazadvég.hu/hu/2018/08/09/migracio-terrorizmus~n884> Letöltés: 2022. 01. 15.
351. Military response to gang violence an option – Swedish PM.
<https://www.rt.com/news/416220-sweden-military-gang-solution/> Letöltés: 2021. 10. 22.
352. MILo: Länderinformationen.
<https://milo.bamf.de/milop/livmlink.exe?func=llworkspace> Letöltés: 2019. 01. 20.
353. Mischke, Judith Germany passes controversial migration law. in: Politico
<https://www.politico.eu/article/germany-passes-controversial-migration-law/>
Letöltés: 2019. 10. 18.
354. Monroy, Matthias: Sea rescue in the Aegean: Greek secret service persecutes human rights observers. <https://digit.site36.net/2021/07/22/sea-rescue-in-the->

- [aegean-greek-secret-service-persecutes-human-rights-observers/](#) Letöltés: 2021. 10. 23.
- 355.Mordfall Leonie: Verdächtiger vor Auslieferung.
<https://www.oe24.at/oesterreich/chronik/wien/mordfall-leonie-verdaechtiger-vor-auslieferung/506174440> Letöltés: 2022. 01. 13.
- 356.More than 6100 unaccompanied refugee and migrant children in Italy in need of community and family-based care. <https://www.unicef.org/press-releases/more-6100-unaccompanied-refugee-and-migrant-children-italy-need-community-and-family> Letöltés: 2020. 09. 27.
- 357.Moria migrants: Fire destroys Greek camp leaving 13,000 without shelter. in: BBC News, 2020. 09. 09.
<https://www.bbc.com/news/world-europe-54082201> Letöltés: 2021. 02. 18.
- 358.Migrant crisis: Austria passes controversial new asylum law. in: BBC, 2016. 04. 17.
<https://www.bbc.com/news/world-europe-36152927> Letöltés: 2020. 02. 08.
- 359.Migration and Mobility Partnership Agreement between The Government of the Republic of India and The Government of the French Republic. New Delhi, 10 March 2018.
<https://www.mea.gov.in/Portal/LegalTreatiesDoc/FR18B3321.pdf> Letöltés: 2021. 05. 08.
- 360.Migration data relevant for the COVID-19 pandemic.
<https://www.migrationdataportal.org/themes/migration-data-relevant-covid-19-pandemic> Letöltés: 2021. 11. 26.
- 361.Migration: Jeder Dritte Befürchtet bürgerkriegsähnliche Zustände. in: Die Presse. <https://www.diepresse.com/4909627/migration-jeder-dritte-befuerchtet-buergerkriegsaehnliche-zustaende> Letöltés: 2021. 11. 02.
- 362.Migrationsverket beslutar om verkställighetsstopp till Afghanistan.
<https://www.migrationsverket.se/Om-Migrationsverket/Pressrum/Nyhetsarkiv/Nyhetsarkiv-2021/2021-07-16-Migrationsverket-beslutar-om-verkstallighetsstopp-till-Afghanistan.html>
Letöltés: 2021. 10. 14.
- 363.Migrationsverket varslar om uppsägningar.
<https://www.migrationsverket.se/Om->

- [Migrationsverket/Pressrum/Nyhetsarkiv/Nyhetsarkiv-2020/2020-01-14-Migrationsverket-varslar-om-uppsagningar.html?fbclid=IwAR25RTqgZnJ75KJEL9kYyg5Y4hSvAuSL0DFHhvY4NhBQPMXFKrD5OojoE_c](https://www.migrationsverket.se/Pressrum/Nyhetsarkiv/Nyhetsarkiv-2020/2020-01-14-Migrationsverket-varslar-om-uppsagningar.html?fbclid=IwAR25RTqgZnJ75KJEL9kYyg5Y4hSvAuSL0DFHhvY4NhBQPMXFKrD5OojoE_c) Letöltés: 2021. 10. 21.
364. MIPEX 2020. <https://www.mipex.eu/key-findings> Letöltés: 2022. 07. 20.
365. Nationality of arrivals to Greece, Italy and Spain. January- December 2015. in: UNHCR <https://reliefweb.int/sites/reliefweb.int/files/resources/MonthlyTrendsofNationalities-ArrivalstoGreeceItalyandSpain-31December2015.pdf> Letöltés: 2022. 01. 09.
366. Nearly half of all criminals in Paris ghettos feature a migrant background. <https://rmx.news/article/nearly-half-of-paris-ghetto-criminals-have-a-migrant-background/> Letöltés: 2022. 07. 25.
367. Nelson, Zed: Lampedusa boat tragedy: a survivor's story. <https://www.theguardian.com/world/2014/mar/22/lampedusa-boat-tragedy-migrants-africa> Letöltés: 2020. 09. 06.
368. Neuer Verfassungsschutz startklar. <https://www.dsn.gv.at/news.aspx?id=2F4C38504C6863635566513D> Letöltés: 2022. 01. 15.
369. New strategy leading the way. <https://www.sakerhetspolisen.se/en/swedish-security-service/about-us/press-room/current-events/news/2015-09-14-new-strategy-leading-the-way.html> Letöltés: 2018. 10. 20.
370. Német Szövetségi Köztársaság Belügyminisztériuma: Illegális bevándorlás. <https://www.bmi.bund.de/EN/topics/migration/illegal-entry-node.html> Letöltés: 2019. 10. 15.
371. NGO in Greece reacts to migrant trafficking accusations. in: Infomigrants, 2020. 12. 11. <https://www.infomigrants.net/en/post/29045/ngo-in-greece-reacts-to-migrant-trafficking-accusations> Letöltés: 2021. 02. 06.
372. Nielsen, Nikolaj: EU sends mixed message on Turkey as 'safe' heaven. in: EU Observer <https://euobserver.com/migration/152092> Letöltés: 2021. 09. 27.
373. Nigeria. in: CIA World Factbook <https://www.cia.gov/the-world-factbook/countries/nigeria/#people-and-society> Letöltés: 2022. 05. 20.

374. Noyan, Oliver: Austria to forge alliances against EU Commission on migration. https://www.euractiv.com/section/politics/short_news/austria-to-forge-alliances-against-eu-commission-on-migration/ Letöltés: 2021. 10. 29.
375. Noyan, Oliver: Kurz to welcome Western Balkan leaders in Vienna. https://www.euractiv.com/section/politics/short_news/kurz-to-welcome-western-balkan-leaders-in-vienna/ Letöltés: 2021. 07. 30
376. Number of asylum applicants in Germany in 2021, by country of origin. <https://www.statista.com/statistics/911586/country-origin-asylum-applicants-germany/> Letöltés: 2022. 01. 09.
377. Number of first asylum applications in Germany from 1991 to 2021. <https://www.statista.com/statistics/911527/number-first-asylum-applications-germany/> Letöltés: 2022. 01. 08.
378. Number of foreign prisoners in custody in Italy as of February 2021, by area of origin. <https://www.statista.com/statistics/575531/foreign-prison-population-of-italy-by-area-of-origin/> Letöltés: 2022. 07. 20.
379. Ny migrationslag-men hur länge gäller den? in: Dagens Nyheter <https://www.dn.se/sverige/ny-migrationslag-men-hur-lange-galler-den/>
Letöltés: 2021. 09. 02
380. Ny undersökning belyser främlingsfientliga attityder. <https://www.dn.se/nyheter/sverige/ny-undersokning-belyser-framlingsfientliga-attityder/> Letöltés: 2020. 09. 12.
381. Opinions of Spaniards on what the government should do about immigration in 2019. <https://www.statista.com/statistics/1061929/spaniards-opinion-on-immigration/> Letöltés: 2022. 01. 14.
382. Opinions on immigration in Italy 2017-2018. 2020. 06. 17. <https://www.statista.com/statistics/815055/opinion-on-immigration-in-italy/>
Letöltés: 2022. 01. 14.
383. Organization of migration and asylum system in France. European Commission, 2019. https://www.immigration.interieur.gouv.fr/content/download/117390/941763/file/1_10a_france_factsheet_2019_en.pdf Letöltés: 2021. 03. 18.
384. Organizations helping refugees in Austria. <https://borgenproject.org/refugees-in-austria/> Letöltés: 2021. 10. 30.

385. Over 1,000 migrants relocated from Greece in 2020.
in: Infomigrants, 2020. 10. 02.
<https://www.infomigrants.net/en/post/27697/over-1-000-migrants-relocated-from-greece-in-2020> Letöltés: 2021. 02. 15.
386. Österreich beordert mehr Soldaten an Grenze zu Ungarn. in: DW
<https://www.dw.com/de/%C3%B6sterreich-beordert-mehr-soldaten-an-grenze-zu-ungarn/a-58625952> Letöltés: 2021. 11. 20.
387. Ötpontos menekültügyi csomag Ausztriában. in: Mandíner, 2019. 05. 15.
https://makronom.mandiner.hu/cikk/20190515_otpontos_menekultugyi_csomag_ausztriaban Letöltés: 2020. 02. 02.
388. Pálfi Rita: Először buktatott meg kormányt a svéd parlament. in: Euronews
<https://hu.euronews.com/2021/06/21/eloszor-bukatott-meg-kormanyt-a-sved-parlament> Letöltés: 2022. 07. 12.
389. Petrus Szabolcs: Német menekültügyi eljárás – A szabályok szigorúbbak, mint gondolnánk. <https://jogaszvilag.hu/vilagjogasz/nemet-menekultugyi-eljaras-a-szabalyok-szigorubbak-mint-gondolnank/> Letöltés: 2019. 07. 25.
390. PKS 2021 Polizeiliche Kriminalstatistik: Nichtdeutsche Tatverdächtige nach dem Anlass des Aufenthalts.
<https://www.bka.de/DE/AktuelleInformationen/StatistikenLagebilder/PolizeilicheKriminalstatistik/PKS2021/PKSTabellen/BundTVNationalitaet/bundTVNationalitaet.html?nn=194208> Letöltés: 2022. 07. 28.
391. PKS 2021 Polizeiliche Kriminalstatistik: Straftaten und Staatsangehörigkeiten nichtdeutscher Tatverdächtiger.
<https://www.bka.de/DE/AktuelleInformationen/StatistikenLagebilder/PolizeilicheKriminalstatistik/PKS2021/PKSTabellen/BundTVNationalitaet/bundTVNationalitaet.html?nn=194208> Letöltés: 2022. 07. 28.
392. Police hold emergency meeting to discuss 'foreign criminality' after illegal immigrant who had avoided deportation batters a woman to death in Austria. in: Dailymail, 2016. 05. 06. <https://www.dailymail.co.uk/news/article-3577350/Police-hold-emergency-meeting-discuss-foreign-criminality-illegal-immigrant-avoided-deportation-batters-woman-death-Austria.html> Letöltés: 2020. 04. 02.

393. Polisen: 40-tal klaner organiserar brott i Sverige.
<https://www.dn.se/sverige/polisen-40-tal-klaner-organiserar-brott-i-sverige/>
Letöltés: 2020. 10. 09.
394. Prisons in Austria during Covid-19 – Special focus on foreign nationals (2020).
<https://www.euopris.org/news/prisons-in-austrian-during-covid-19-special-focus-on-foreign-nationals-2020/> Letöltés: 2022. 07. 12
395. Psaropoulos, John: Timeline: The European Union and migration in 2021. in:
Al Jazeera, 2021. 12. 30.
<https://www.aljazeera.com/features/2021/12/30/timeline-european-union-and-migration-in-2021> Letöltés: 2022. 01. 16.
396. Radio Sweden: All who apply residency screened by security service.
<https://sverigesradio.se/artikel/6781043> Letöltés: 2018. 10. 04.
397. Rame, Sergio: Ora la Francia accusa l'Italia. In: Il Giornale, 2016.
<https://www.ilgiornale.it/news/politica/ora-francia-accusa-litalia-dovete-identificare-immigrati-1319082.html> Letöltés: 2020. 09. 06.
398. Ray, Julie – Esipova, Neli: Most Greeks See Immigration as a Bad Thing for
Their Country. 2015. 09. 14. <https://news.gallup.com/poll/185456/greeks-immigration-bad-thing-country.aspx> Letöltés: 2022. 01. 14.
399. Refugees in Germany: The Discrepancy in Data and Opinion.
<https://www.visionofhumanity.org/refugees-germany-discrepancy-data-opinion/>
Letöltés: 2021. 10. 01.
400. Rights in exile programme. Spain.
<https://www.refugeelegalaidinformation.org/spain-pro-bono-directory> Letöltés:
2021. 11. 15.
401. Rights in Exile Programme. Sweden.
<https://www.refugeelegalaidinformation.org/sweden-pro-bono-directory>
Letöltés: 2021. 11. 23.
402. Samos Volunteers. <https://www.samosvolunteers.org/> Letöltés: 2021. 01. 25.
403. Sanderson, Sertan: What does Austria's new governing coalition mean for
migrants? in: Infomigrants, 2020. 01. 03.
<https://www.infomigrants.net/en/post/21878/what-does-austria-s-new-governing-coalition-mean-for-migrants> Letöltés: 2020. 02. 15.

- 404.Schulte, Markus C.: Ausreisepflichtigen Asylbewerbern drohen Haft, Arbeitsverbote, Bußgelder. in: Süddeutsche Zeitung <https://www.sueddeutsche.de/politik/fluechtlingspolitik-asylbewerber-abschiebung-bundesinnenminister-seehofer-1.4413337> Letöltés: 2020. 02. 04.
- 405.Setting in 2018. Indicators of Immigrant Integration. <https://www.oecd-ilibrary.org/sites/9789264307216-7-en/index.html?itemId=/content/component/9789264307216-7-en> Letöltés: 2022. 07. 06.
- 406.Share of foreigners in the Italian population in 2019, by gender. <https://www.statista.com/statistics/790416/share-of-foreigners-in-the-italian-population-by-gender/> Letöltés: 2021. 12. 12.
- 407.Share of foreign nationals in the total population of EU member states in 2019. <https://www.statista.com/statistics/266170/share-of-foreign-nationals-in-eu-member-states/> Letöltés: 2021. 12. 12.
- 408.Slovakia and Greece will cooperate on migration-related issues. <https://spectator.sme.sk/c/22713730/slovakia-and-greece-will-cooperate-on-migration-related-issues.html> Letöltés: 2021. 09. 27.
- 409.Smith, Craig S.: Immigrant Rioting Flares in France for Ninth Night. in: The New York Times, 05. 11. 2005. <https://www.nytimes.com/2005/11/05/world/europe/immigrant-rioting-flares-in-france-for-ninth-night.html> Letöltés: 2021. 05. 15.
- 410.Smith, Helena – Busby, Mattha: Erdogan says border will stay open as Greece tries to repel influx. in: The Guardian <https://www.theguardian.com/world/2020/feb/29/erdogan-says-border-will-stay-open-as-greece-tries-to-repel-influx> Letöltés: 2022. 01. 14.
- 411.Smith, Helena: Greek crackdown on illegal immigrants leads to mass arrests. in: The Guardian <https://www.theguardian.com/world/2012/aug/07/greece-crackdown-illegal-immigrants-arrest> Letöltés: 2021. 09. 12
- 412.Smith, Helena: Why Greece’s expensive new migrant camps are outraging NGOs. in: The Guardian <https://www.theguardian.com/world/2021/sep/19/why-greeces-expensive-new-migrant-camps-are-outraging-ngos> Letöltés: 2021. 09. 27.

413. Spain Asylum Applications. UNHCR
<https://data2.unhcr.org/en/documents/details/90991> Letöltés: 2022. 05. 16.
414. Spain. CIA World Factbook. <https://www.cia.gov/the-world-factbook/countries/spain/#introduction> Letöltés: 2022. 05. 18.
415. Spain, Italy, Greece, Cyprus and Malta call for EU to guarantee fair distribution of responsibility for migration.
<https://www.lamoncloa.gob.es/lang/en/gobierno/news/Paginas/2021/20210320athens-med5.aspx> Letöltés: 2022. 02. 18.
416. Spanish police arrests 5 jihadists on suspicion of preparing a terrorist attack. in: Europol. <https://www.europol.europa.eu/media-press/newsroom/news/spanish-police-arrests-5-jihadists-suspicion-of-preparing-terrorist-attack> Letöltés: 2022. 07. 24.
417. Special Eurobarometer: integration of immigrants into the European Union.
https://ec.europa.eu/migrant-integration/library-document/special-eurobarometer-integration-immigrants-european-union_en Letöltés: 2022. 08. 02.
418. Starthilfe Plus Programm.
<http://www.bamf.de/DE/Rueckkehr/StarthilfePlus/starthilfe-plus-node.html>
Letöltés: 2019. 10. 16.
419. Statistiken. in: BMI.
https://www.bmi.gv.at/301/Statistiken/files/Jahresstatistiken/Asyl_Jahresstatistik_2015.pdf Letöltés: 2020. 03. 07.
420. Sverigesradio: Fler asylsökande blir kollade av Säpo.
<https://sverigesradio.se/artikel/6847456> Letöltés: 2018. 11. 02.
421. Sweden. CIA World Factbook. <https://www.cia.gov/the-world-factbook/countries/sweden/> Letöltés: 2022. 05. 18.
422. Säkerhetspolisen: The Counter-Terrorism Cooperation Council.
<https://sakerhetspolisen.se/ovriga-sidor/other-languages/english-engelska/what-we-do/counter-terrorism/national-centre-for-terrorist-threat-assessment.html>
Letöltés: 2018. 10. 20.
423. Szöllösi Antal: A svédországi magyar bevándorlás fejezetei.
http://ungerska.se/index.php?option=com_content&view=article&id=86:a-

- [svedorszagi-magyar-bevanderlas-az-1956-os-menekueltek&catid=38:magyarok&Itemid=71](#) Letöltés: 2021. 11. 02.
424. Tagaris, Karolina: Greece completes border wall extension to deter potential Afghan migrants. in: Reuters <https://www.reuters.com/world/europe/greek-pm-turkeys-erdogan-will-discuss-afghanistan-friday-2021-08-20/> Letöltés: 2021. 08. 29.
425. Terrortámadást akadályoztak meg a német hatóságok. <https://www.portfolio.hu/global/20210212/terrortamadast-akadalyoztak-meg-a-nemet-hatosagok-469612> Letöltés: 2022. 07. 21.
426. Tényleg enyhül az olasz migrációs politika az új vezetés alatt. <https://kitekinto.hu/2019/11/25/europai-ugyek/tenyleg-enyhul-az-olasz-migracios-politika-az-uj-vezetes-alatt/177452/> Letöltés: 2020. 09. 06.
427. The Counter-Terrorism Cooperation Council. <https://www.sakerhetspolisen.se/en/swedish-security-service/counter-terrorism/the-counter-terrorism-cooperation-council.html> Letöltés: 2018. 10. 20.
428. The COVID-19 vaccines and undocumented migrants: what are european countries doing? in: Picum, March 2021. <https://picum.org/covid-19-vaccines-undocumented-migrants-europe/> Letöltés: 2021. 05. 18.
429. Truck drives into crowd in Stockholm, killing four people. in: The Guardian <https://www.theguardian.com/world/2017/apr/07/truck-crashes-in-central-stockholm-sweden> Letöltés: 2018. 11. 30.
430. The Military Balance 2022, Chapter Four: Europe, DOI: 10.1080/04597222.2022.2022929
431. The return of rejected asylum seekers from Austria. <https://www.emn.at/wp-content/uploads/2016/12/The-return-of-rejected-asylum-seekers-from-Austria.pdf> Letöltés: 2020. 02. 16.
432. Tondo, Lorenzo: Italy using anti-mafia laws to scapegoat migrant boat drivers, report finds. in: The Guardian <https://www.theguardian.com/global-development/2021/oct/15/italy-using-anti-mafia-laws-to-scapegoat-migrant-boat-drivers-report-finds> Letöltés: 2021. 10. 31.
433. Top 15 nationalities of first time asylum applicants (2020). https://ec.europa.eu/info/strategy/priorities-2019-2024/promoting-our-european-way-life/statistics-migration-europe_en Letöltés: 2021. 12. 29.

434. Total number of asylum applications in France from 2008 to 2019. in: Statista Research Department, May 12, 2020.
<https://www.statista.com/statistics/460355/asylum-applications-france/> Letöltés: 2021. 05. 09.
435. Toulouse gunman Mohamed Merah buried in France. in: The Guardian
<https://www.theguardian.com/world/2012/mar/29/toulouse-gunman-mohmed-merah-france> Letöltés: 2021. 11. 23.
436. Truck drives into crowd in Stockholm, killing four people. in: The Guardian
<https://www.theguardian.com/world/2017/apr/07/truck-crashes-in-central-stockholm-sweden> Letöltés: 2021. 11. 29.
437. Ultz, Christian: Kurz: Rettung aus Seenot ist kein Ticket nach Europa. in: Die Presse, 2016. 06. 04. https://www.diepresse.com/5003144/kurz-rettung-aus-seenot-ist-kein-ticket-nacheuropa?_vl_backlink=%2Fhome%2Findex.do&utm_source=mandiner&utm_medium=link&utm_campaign=mandiner_202002 Letöltés: 2020. 02. 01.
438. Ukraine refugee situation. UNHCR <https://data.unhcr.org/en/situations/ukraine>
Letöltés: 2022. 10. 21.
439. UK threatens to send migrant boats back to France. in: Al Jazeera
<https://www.aljazeera.com/news/2021/9/9/uk-threatens-to-send-migrant-boats-back-to-france> Letöltés: 2021. 09. 22.
440. Utopia 56: <http://www.utopia56.com/en> Letöltés: 2021. 09. 08.
441. UNHCR Mediterranean situation.
<https://data2.unhcr.org/en/situations/mediterranean/location/5226> Letöltés: 2020. 12. 03.
442. UNHCR Mediterranean Situation.
<https://data2.unhcr.org/en/situations/mediterranean/location/5205> Letöltés: 2020. 09. 09.
443. UNHCR Spain. <https://data2.unhcr.org/en/country/esp> Letöltés: 2020. 12. 03.
444. UNHCR Turkey. <https://www.unhcr.org/tr/en/refugees-and-asylum-seekers-in-turkey> Letöltés: 2021. 11. 10.
445. Usta, Betül: Greece pushed 889 migrant boats into Turkish waters in 2021. in: Daily Sabah. <https://www.dailysabah.com/politics/eu-affairs/greece-pushed-889-migrant-boats-into-turkish-waters-in-2021> Letöltés: 2022. 07. 22.

446. V4+France summit in Budapest. <https://v4.mfa.gov.hu/news/v4-coordination-meeting-in-budapest-ahead-of-the-v4france-summit> Letöltés: 2021. 12. 26
447. Vaccinationstäckning per födelseland, inkomst och utbildningsgrad- vecka 43. <https://www.folkhalsomyndigheten.se/folkhalsorapportering-statistik/statistikdatabaser-och-visualisering/vaccinationsstatistik/statistik-for-vaccination-mot-covid-19/uppfoljning-av-vaccination/vaccinationstackning-i-undergrupper/> Letöltés: 2021. 11. 20.
448. Vienna shooting: What we know about 'Islamist terror' attack. in: BBC, 2020. 11. 04. <https://www.bbc.com/news/world-europe-54798508> Letöltés: 2022. 01. 12.
449. Viúdez, Juana: Spain sees new record in migrant arrivals in 2018. in: El País https://english.elpais.com/elpais/2019/01/02/inenglish/1546421799_623057.html Letöltés: 2020. 11. 08.
450. Våldsamt upplopp i Malmö efter protest mot koranbränning. <https://www.dn.se/nyheter/sverige/protest-mot-koranbranning-stoppar-trafiken-i-malmo/> Letöltés: 2020. 09. 13.
451. What are Europeans' views on migrant integration? An in-depth analysis of 2017 Special Eurobarometer „Integration of immigrants in the European Union” [https://www.oecd.org/officialdocuments/publicdisplaydocumentpdf/?cote=DELSA/ELSA/WD/SEM\(2020\)3&docLanguage=En](https://www.oecd.org/officialdocuments/publicdisplaydocumentpdf/?cote=DELSA/ELSA/WD/SEM(2020)3&docLanguage=En) Letöltés: 2022. 07. 29.
452. What you don't hear about Spain's migration policy. <https://euobserver.com/opinion/147429> Letöltés: 2020. 11. 07.
453. Will Spain's Canaries turn into a second Lesbos amid surge in migration? in: Infomigrants <https://www.infomigrants.net/en/post/28138/will-spain-s-canaries-turn-into-a-second-lesbos-amid-surge-in-migration> Letöltés: 2020. 11. 08.
454. Winter, Chase: Chancellor Merkel confirms bilateral migrant agreements with Spain and Greece. in: DW <https://www.dw.com/en/chancellor-merkel-confirms-bilateral-migrant-agreements-with-spain-and-greece/a-44463424> Letöltés: 2021. 10. 25.
455. World Report 2022. in: HRW https://www.hrw.org/sites/default/files/media_2022/01/World%20Report%2022%20web%20pdf_0.pdf Letöltés: 2022. 01. 20.

456. Zunahme um 150 Prozent. in: Kleine Zeitung

<https://www.kleinezeitung.at/oesterreich/5749979/Zunahme-um-150-Prozent-Fluechtlinge-Aufgriffe-durch-Heer-2019-im> Letöltés: 2020. 03. 07.

Ábrák jegyzéke

1. ábra: A 2015-ben érkezettek származási ország szerinti százalékos megoszlása a három ország tekintetében³⁵
2. ábra: Az Európába irányuló fő migrációs útvonalak 2015-ben⁴⁰
3. ábra: Tengeri és szárazföldi úton Görögországba érkezettek száma 2015 és 2021 között⁵⁷
4. ábra: A 2015-ben Görögországba érkezettek származási ország szerinti megoszlása⁵⁸
5. ábra: : A 2021-ben Görögországba érkezett illegális migránsok etnikai megoszlása⁵⁸
6. ábra: A Spanyolországba érkező irreguláris migránsok számának alakulása 2015 és 2021 között⁸³
7. ábra: A 2015-ben Spanyolországba érkezettek százalékos megoszlása származási országoként⁸³
8. ábra: A 2021-ben Spanyolországban menedékkérelmet benyújtók százalékos megoszlása származási országoként⁸⁴
9. ábra: Az Olaszországba tengeri úton érkezett migránsok száma 2015 és 2021 között¹⁰⁷
10. ábra: A 2015-ben Olaszországba érkezettek százalékos megoszlása származási ország szerint¹⁰⁷
11. ábra: Az olaszországi migránsok állampolgárság szerinti megoszlása 2021-ben¹⁰⁸
12. ábra: A Németországban benyújtott első menedékkérelmek száma 2015 és 2021 között¹²⁹
13. ábra: A 2015-ben Németországban menedéket kérők megoszlása származási ország szerint¹³⁰
14. ábra: A 2021-ben Németországban menedéket kérők megoszlása származási ország szerint¹³⁰
15. ábra: Az Ausztriában benyújtott menedékkérelmek 2015 és 2021 között¹⁵⁰
16. ábra: A menedékkérők származási ország szerinti megoszlása 2015-ben¹⁵¹
17. ábra: A menedékkérők származási ország szerinti top 10-es megoszlása 2021-ben¹⁵¹
18. ábra: A Svédországban benyújtott menedékkérelmek száma 2015 és 2021 között¹⁶⁹
19. ábra: A Svédországban menedéket kérők etnikai megoszlása 2015-ben (top 10 állam) ¹⁶⁹
20. ábra: A Svédországban menedéket kérők etnikai megoszlása 2021-ben (top 10 állam)¹⁷⁰
21. ábra: Összehasonlítás a 2015-ben és 2021-ben érkezett menedékkérők főbb származási országaival kapcsolatban (a 2021-es adatok vannak feliratozva az ábrán) ¹⁷⁰
22. ábra: A Franciaországban benyújtott menedékkérelmek száma 2015 és 2021 között¹⁹⁶
23. ábra: A Franciaországban benyújtott menedékkérelmek állampolgárság szerinti megoszlása, 2015¹⁹⁷
24. ábra: A Franciaországban benyújtott menedékkérelmek állampolgárság szerinti megoszlása, 2021¹⁹⁷
25. ábra: A 2015 és 2021 közti időszakban benyújtott első menedékkérelmek száma országoként és évenkénti lebontásban ²¹⁴
26. ábra: Külföldi állampolgárok aránya a vizsgált országokban (%), 2020²²³
27. ábra: Összehasonlítás a 2015-ben és a 2021-ben az EU-ba érkezett menedékkérőkről származási ország szerinti bontásban. A szerző szerkesztése²³⁹

Táblázatok jegyzéke

1. táblázat: A Spanyolországgal a migrációhoz kapcsolódóan kötött bilaterális megállapodások⁸²
2. táblázat: Spanyolország taktikái az irreguláris migráció kezelésében⁹⁵
3. táblázat: A németországi toloncolással kapcsolatos statisztika¹³¹
4. táblázat: Az érintett országok SWOT-analízise²²⁴
5. táblázat: A vizsgált menekültügyi hatóságok alkalmazotti létszámának összehasonlítása 2015 és 2020 között²²⁸

Rövidítések jegyzéke

3D - Dirty, dangerous, demeaning – piszkos, veszélyes, megalázó.

AQIM - Tanzīm al-Qā'idah fī Bilād al-Maghrib al-Islāmī (Al-Kaida az Iszlám Maghrebben)

AZR - Ausländerzentralregister (Külföldieket nyilvántartó központ)

BÁH - Bevándorlási és Állampolgársági Hivatal (ma Országos Idegenrendészeti Főigazgatóság)

BAMF - Bundesamt für Migration und Flüchtlinge (Szövetségi Migrációs és Menekültügyi Hivatal)

BFA - Bundesamt für Fremdenwesen und Asyl (Migrációs és Menekültügyi Központi Ügynökség)

BfV - Bundesamt für Verfassungsschutz (Szövetségi Alkotmányvédelmi Hivatal)

BND - Bundesnachrichtendienst (Szövetségi Hírszerző Szolgálat)

BRIC - Brigada de Respuesta inmediata contra la Inmigración Clandestina (Gyorsreagálású, illegális migráció elleni egység)

BVT - Bundesamt für Verfassungsschutz und Terrorismusbekämpfung (Alkotmányvédelmi és Terrorelhárító Hivatal)

CAR - Centro de Acogida a Refugiados (Menekülteket befogadó központ)

CAS - Centri di Accoglienza Straordinaria (Rendkívüli Befogadó Központ)

CEAR - Comisión Española de Ayuda al Refugiado (Spanyol Menekültügyi Bizottság)

CENIF - Centro Nacional de Inmigración y Fronteras (Nemzeti Bevándorlási Központ)

CIGEM - Centre d'information et Gestion des Migration (Migrációs Információs és Igazgatási Központ)

CIR - Italian Refugee Council (Olasz Menekültügyi Tanács)

CNI - Centro Nacional de Inteligencia (Nemzeti Hírszerző Ügynökség)

DSN - Direktion für Staatsschutz und Nachrichtendienst (Államvédelmi és Nemzetbiztonsági Igazgatóság)

EASO - European Asylum Support Office (Európai Menekültügyi Támogatási Hivatal)

ECI - Création d'une Equipe Conjointe d'Investigation (Közös Nyomozócsoport)

ECTC - European Counter Terrorism Center (Európai Terrorizmus Elleni Központ)

ESTIA - Emergency Support to Integration and Accommodation (Segítség az integrációban és az ellátásban)

ETA - Basque Euskadi Ta Askatasuna (Baszkföld és Szabadság)

EUAA - European Union Agency for Migration (Európai Unió Menekültügyi Ügynöksége)

Eurojust - The European Union's Judicial Cooperation Unit (az Európai Unió Büntető Igazságügyi Együttműködési Ügynöksége)

EU - Európai Unió

EUBAM Libya - EU Integrated Border Management Assistance Mission in Libya (EU Integrált Határigazgatási Segítségnyújtási Misszió Líbiában)

EU IntCen - European Union Intelligence Center (EU Hírszerzési Központ)

Eurojust - Európai Unió Büntető Igazságügyi Együttműködési Ügynöksége

Europol - European Police Office (Európai Rendőrségi Hivatal)

EUTM - European Union Training Mission (Európai Unió Kiképzési Misszió)

EYP - Ethniki Ypiresia Plirophorion (Nemzeti Hírszerző Ügynökség)

FRONTEX - Frontières extérieures (Európai Határ-és Partvédelmi Ügynökség)

GASIM - Gemeinsame Analyse- und Strategiezentrum illegale Migration (Az illegális migráció közös elemző és stratégiai központja)

GIA - Groupe Islamique Armée (Iszlám Fegyveres Csoport)

GNA - Government of National Accord (Nemzeti Egyetértés Kormánya)

GRECO - Programa Global de Regulación y Coordinación de la Extranjería y la Inmigración en Espana. (A külföldiek és a bevándorlás globális szabályozása és koordinálása Spanyolországban)

GTAZ - Gemeinsame Terrorismusabwehrzentrum (Közös Terozelhárító Központ)

HBW - Hauptstelle für Befragungswesen (Statisztikai Központ)

HUMINT - Human Intelligence (emberi kapcsolatokra épülő hírszerzés)

ICR - International Rescue Comittee (Nemzetközi Menekültügyi Bizottság)

IOM - International Organization for Migration (Nemzetközi Migrációs Szervezet)

JIC - Joint Intelligence Center Közös Hírszerző Egység (Franciaország és Nagy-Britannia közt)

LGBTI - Lesbian, Gay, Bisexual, Transgender, Intersexed.

MAD - Amt für den Militärischen Abschirmdienst (Katonai Elhárító Hivatal)

MILo - Migrations-InfoLogistik (Német migrációs nyilvántartó rendszer)

NGO - non-governmental organization (nem kormányközi szervezet)

NNI - Nemzeti Nyomozóiroda (ma KR NNI – Készenléti Rendőrség Nemzeti Nyomozóiroda)

NSZK - Német Szövetségi Köztársaság

OFII - L'Office *Français* de l'Immigration et de l'Intégration (Francia Bevándorlási és Integrációs Hivatal)

OFPRA - Office français de protection des réfugiés et apatrides (Francia Menekült- és Hontalanügyi Hivatal)

OIF - Országos Idegenredészeti Főigazgatóság

OSINT - Open Source Intelligence (nyílt forrású hírszerzés)

OTDK - Országos Tudományos Diákköri Konferencia

PECI - Plan Estratégico de Ciudadanía e Integración (az Állampolgárság és az Integráció Stratégiai Terve)

PTSD - Poszt-traumatikus stressz szindróma

RABIT - Rapid Border Intervention Teams (Gyorsreagálású Határvédelmi Erők)

SAI - Sistema Accoglienza Integrazione (Integrációs Fogadórendszer)

SIPROIMI - Sistema di protezione per titolari di protezione internazionale e per i minori stranieri non accompagnati (Nemzetközi védelemre szorulóak és kísérő nélküli kiskorúak védelmi rendszere)

SIS - Schengen Information System (Schengeni Információs Rendszer)

SIVE - Sistema Integrado de Vigilancia del Exterior (Integrált Külső Felügyeleti Rendszer)

SPD - Sozialdemokratische Partei Deutschlands (Németország Szociáldemokrata Pártja)

SWOT - Strengths-Weaknesses-Opportunities-Threats (erősségek-gyengeségek-lehetőségek-fenyegetések)

UCER - Unidad Central de Expulsiones y Repatriaciones (Kitoloncolási és Hazatelepítési Egység)

UCF - Unidad Central de Fronteras (Központi Határőrizeti Egység)

UCRIF - Unidad Central de Redes de Inmigración Ilegal y Falsedades Documentales (Illegális migrációs hálózatok és Okmányhamisítás elleni Központ)

UNHCR - United Nations High Commissioner for Refugees (ENSZ Menekültügyi Főbiztosság)

UNICJRI - United Nations Interregional Crime and Justice Research Institute (ENSZ Regionális Bűnügyi és Igazságügyi Kutatóközpontja)

UNODC - United Nations Office on Drugs and Crime (ENSZ Kábítószer-ellenőrzési és Bűnmegelőzési Hivatala)

VIS - Visa Information System (Vízuminformációs Rendszer)

Publikációs jegyzék

- Felegyi Júlia: A svéd menekültügyi rendszer és nemzetbiztonsági aspektusai. Felderítő Szemle, 17/4. p. 114-123.
- Felegyi Júlia: Nemzetközi gyakorlat a menedékkérők szexuális irányultságának vizsgálata körében. Szakmai Szemle, 2019/1. p. 46-56.
- Felegyi Júlia: A menekültügyi meghallgatások kérdései és ami mögöttük van. Felderítő Szemle 2019/1. p. 199-206.
- Felegyi Júlia: Terrorista feleségek-áldozatok vagy időzített bombák? Nemzetbiztonsági Szemle, 2019/3. p. 118-129.
- Júlia Felegyi: Germany's responses to the challenges of terrorism and migration. National Security Review 2019/1. p. 4-13.
- Felegyi Júlia: Svédország és a menekültek integrációja. Felderítő Szemle 2019/4. p. 105-116.
- Felegyi Júlia: Ausztria migrációs politikája. Felderítő Szemle, 2020/I. p. 75-85.
- Felegyi Júlia: Olaszország migrációs politikája napjainkban. Felderítő Szemle, 2020/3. p. 60-69.
- Felegyi Júlia: Spanyolország migrációs politikája. Felderítő Szemle, 2020/4. p. 63-77.
- Felegyi Júlia: Görögország migrációs politikája. Felderítő Szemle, 2021/1. p. 113-127.
- Felegyi Júlia: Franciaország migrációs politikája. Batthyány Lajos Alapítvány Doktori Ösztöndíjprogram 2020/2021. ISBN: 978-963-86217-9-5. p. 48-67.

**1. melléklet: Külföldi állampolgárok által elkövetett terrortámadások
Európában 2015 és 2021 között.⁸³⁸**

Dátum	Helyszín	Halottak száma	Sebesültek száma	Elkövető neve	Állampolgárság	Származás
2015.01.07.	Párizs	12	8	Chérif Kouachi, Said Kouachi	francia	algériai
2015.01.08.	Párizs	1	1	Amedy Coulibaly	francia	mali
2015.01.09.	Párizs	4	4	Amedy Coulibaly	francia	mali
2015.02.03.	Nizza	0	3	Moussa Coulibaly	francia	mali
2015.02.14.	Koppenháha	2	5	Omar Abdel Hamid El-Hussein	dán	palesztin
2015.06.26	Saint- Quentin- Fallavier	1	0	Yassin Salhi	francia	marokkói- algériai
2015.08.21	Amszterdam- Párizs vonat	0	1	Ayoub El-Khazzani	marokkói	marokkói
2015.09.17	Berlin	0	1	Rafik Yousef	iraki	iraki
2015.11.13	Párizs	130	368	Salah Abdeslam, Mohamed Abrini, Brahim Abdeslam, Abdelhamid Abaaoud, Chakib Akrouh, Omar Ismail Mostefai, Samy Amimour, Foued Mohamed- Aggad, Bilal Hadfi, 2 ismeretlen	francia, belga- marokkói, francia, belga, belga, francia, francia, francia, francia, 2 ismeretlen	marokkói, marokkói, marokkói, marokkói, belga- marokkói, algériai, algériai, algériai- marokkói, marokkói, 2

838 A szerző saját szerkesztése az alábbi források alapján: Ambrus Andrea: A tömeges migráció és az iszlamista terrorizmus közti kapcsolat az Európai Unióban. in: Nemzet és Biztonság 2017/6. szám, p.118-120., és saját gyűjtés a TE-SAT 2018-2021-es éves jelentéseiből.

						ismeretlen
2015.12.05	London	0	3	Muhyadin Mire	brit	szomáliai
2016.01.07	Párizs	0	0	Sallah Ali	marokkói	marokkói
2016.01.11	Marseille	0	1	n.a.	n.a.	kurd
2016.02.26	Hannover	0	1	Safia S.	német	marokkói
2016.03.22	Brüsszel	32	340	Ibrahim el-Bakraoui, Najim Laachraoui, Khalid el-Bakraoui	belga, belga, belga	marokkói, marokkói, marokkói
2016.06.13	Magnanville	2	0	Larossi Abballa	francia	marokkói
2016.07.14	Nizza	85	201	Mohamed Lahouaiej-Bouhlel	tunéziai	tunéziai
2016.07.18	Würzburg	0	5	Riaz Khan Ahmadzai	afgán	afgán
2016.07.24	Ansbach	0	12	Mohammad Daleel	szíriai	szíriai
2016.07.26	Etienne-du-Rouvray	1	1	Adel Kermiche, Abdel Malik Petitjean	algériai, francia	algériai, algériai
2016.08.06	Charleroi	0	2	Khaled Babouri	algériai	algériai
2016.10.05	Brüsszel	0	2	Hicham D.	belga	n.a.
2016.12.09	Berlin	12	56	Anis Amri	tunéziai	tunéziai
2017.02.03	Párizs	0	1	Abdullah Hamamy	egyiptomi	egyiptomi
2017.03.18	Párizs	0	1	Ziyed Bem Belgacem	francia	tunéziai
2017.03.22	London	5	50	Khalid Masood	brit	brit
2017.04.07	Stockholm	5	15	Rakhmat Akilov	üzbég	üzbég
2017.04.20	Párizs	1	2	Karim Cheurfi	francia	n.a.
2017.05.22	Manchester	22	116	Salman Abedi	brit	líbiai
2017.06.03	London	8	48	Khuram Shazad Butt, Rachid Redouane, Youssef Zaghba	brit, marokkói-líbiai, marokkói-olasz	pakisztáni, marokkói-líbiai, marokkói
2017.06.06	Párizs	0	1	Farid Ikken	algériai	algériai

2017.08.17-18	Barcelona és Cambrils	16	100	Younes Abouyaaqoub, Houssaine Abouyaaqoub, Omar Hychami, Mohamed Hychami, Driss Oukabir, Moussa Oukabir, Said Aalla, Mohammed Aalla, Youssef Aalla, Salah el-Karib, Mohamed Houli Chemlal, Abdelbaki Es Satty	mind marokkói, ebből 2 marokkói-spanyol	mind marokkói
2018.03.23	Carcassonne-Trébes	5	15	Redouane Lakdim	francia-marokkói	marokkói
2018.05.05	Hága	3		n.a.	szíriai	szíriai
2018.05.12	Párizs	2	4	Khamzat Azimov	francia	csecsen
2018.08.31	Amszterdam	0	3	Jawed Sultani	afgán	afgán
2018.12.11	Strasbourg	5	11	Chérif Chekatt	francia-algériai	algériai
2018.12.31	Manchester	0	3	Mahdi Mohamud	szomáliai	szomáliai
2019.03.18	Utrecht	4	2	Gokmen Tanis	n.a.	török
2019.09.17	Milánó	0	1	Mahamad Fathe	jemeni	jemeni
2019.11.29	London	3	3	Usman Khan	brit	pakisztáni
2020.01.03	Villejuif (Párizs mellett)	2	2	Nathan C.	francia	n.a.
2020.04.04	Romans-sur-Isère	2	5	Abdallah Ahmed-Osman	szudáni	szudáni
2020.04.27	Párizs	0	2	Youssef T.	francia	palesztin
2020.04.27	Waldkraiburg	0	6	Muharrem D.	német	kurd
2020.08.18	Berlin	0	6	Sarmad D.	iraki	iraki
2020.09.25	Párizs	0	2	n.a.	pakisztáni	pakisztáni
2020.10.04	Drezda	1	1	Abdullah al-H. H.	szíriai	szíriai
2020.10.16	Conflans-	1	0	Abdullah Anzorov	orosz	csecsen

	Sainte-Honorine					
2020.10.29	Nizza	0	3	Brahim Aussaui	tunéziai	tunéziai
2020.11.02	Bécs	5	23	Kujtim Fejzulai	osztrák-észak-macedón	albán
2021.04.23	Rambouillet	2	0	Jamel Gorcheme	tunéziai	tunéziai
2021.09.17	Torre Pacheco	2	2	Abdellah Gmara	marokkói	marokkói
2021.11.06	Bavaria (vonat)	0	5	Abdalrahman A.	szíriai	szíriai